

GERGEDAN VE ARGOS DERGİLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEM

Gülçin Tuğba NURDAN

(Yüksek Lisans Tezi)

Eskişehir, 2015

**GERGEDAN VE ARGOS DERGİLERİ ÜZERİNE BİR
İNCELEME**

Gülçin Tuğba NURDAN

**T.C.
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü**

**Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı
Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**Eskişehir
2015**

T.C.
ESKİŞEHİR OSMANGAZI ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Gülçin Tuğba NURDAN tarafından hazırlanan Gergedan ve Argos Dergileri Üzerine Bir İnceleme başlıklı bu çalışma .../.../2015 tarihinde Eskişehir Osmangazi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin ilgili maddesi uyarınca yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak, Jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan

Akademik Ünvanı ve Adı Soyadı

Üye

Akademik Ünvanı ve Adı Soyadı

(Danışman)

Üye

Akademik Ünvanı ve Adı Soyadı

Üye

Akademik Ünvanı ve Adı Soyadı

Üye

Akademik Ünvanı ve Adı Soyadı

ONAY
.../ .../ 200...
(İmza)
(Akademik Ünvanı, Adı-Soyadı)
Enstitü Müdürü

...../...../2015

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin/projenin Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi hükümlerine göre hazırlandığını; bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmanın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Eskişehir Osmangazi Üniversitesi tarafından kullanılan bilimsel intihal tespit programıyla taranmasını kabul ettiğimi ve hiçbir şekilde intihal içermediğini beyan ederim. Yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması halinde ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm.

Gülçin Tuğba NURDAN

İmzası

ÖZET

GERGEDAN VE ARGOS DERGİLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

NURDAN, Gülçin Tuğba

Yüksek Lisans-2015

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. İbrahim Şahin

Edebiyat ve sanat dergilerinin Türk edebiyatının tarihi açısından gelişiminde büyük önemi vardır. Biz bu çalışmamızda İstanbul'da Mart 1987'de çıkmaya başlayan ve varlığını yirmi sayı sürdürebilmiş olan Ekim 1988'de son sayısı ile yayın hayatına veda eden *Gergedan* dergisini ve Eylül 1989'da yayın hayatına başlayıp Nisan 1992'ye kadar kırk dört sayılıklı yayın hayatı ile *Argos* dergisini incelemeye çalıştık. 1980 ve 1990 dönemlerinin kültür ve sanat ortamının yanı sıra özellikle edebi ortamına ışık tutmayı amaçladık.

Biz "*Gergedan ve Argos Dergileri Üzerine Bir İnceleme*" başlıklı çalışmamıza dergilerin indeksini hazırlayarak başladık. Hazırlanan indeks sayesinde dergilerde yer alan konuları, sıralamaları belirlememiz ve dergilerin anlaşılabilirliğini sağlamamız çok daha kolay oldu. Daha sonrasında öncelikle *Gergedan* dergisinden başlayarak her iki derginin yazı türlerini tasnifleyip incelemeye aldık. Yapılan bu incelemelerden oluşan tezimiz *Gergedan ve Argos* dergilerinin sanatsal ve edebi açıdan daha iyi anlaşılmasını sağlamayı amaçlamaktadır.

Gergedan ve Argos dergilerindeki özellikle edebi açıdan önem taşıyan yazıları incelemeye çalıştığımız bu çalışmamız temel olarak iki ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde *Gergedan* dergisi, ikinci bölümde *Argos* dergisi incelenmiştir. Sonuç bölümünde ise her iki dergi genel bir değerlendirmeye tabii tutulmuştur.

Hem *Gergedan* dergisi, hem *Argos* dergisi öncelikle edebiyat olmak üzere bütün güzel sanatlara önem vermiş ve bünyelerinde bu sanatların örneklerine yer vermiştir. Bu açıdan hem *Gergedan* hem *Argos* dergisi bir sanat dergisi olmalarının yanı sıra edebiyata ve edebi eserlere verdiği önemden dolayı edebiyat dergisi olarak da görülmektedir. Şiir, hikâye, deneme, tiyatro, makale,...vb türlerin hemen hepsi dergi içerisinde yer almaktadır. Buradan da dergilerin her açıdan çok zengin oldukları çıkarımını yapmak mümkündür.

ABSTRACT

AN EXAMINATION OVER THE GERGEDAN AND ARGOS MAGAZINES

NURDAN, Gülçin Tuğba

Master Degree-2015

The Department of Turkish Language and Literature

Adviser: Prof. Dr. İbrahim Şahin

There is a huge significance of literature and art magazines in the development of Turkish literature historically. In this study of ours, we have tried to examine the Gergedan Magazine which was first released in İstanbul in March 1987, managed to be issued 20 times and stopped being released in September 1989. And secondly, we have tried to examine the Argos magazine which was first released in October 1989 and had been issued 44 times till October 1992.

In our study titled "An examination over the Gergedan and Argos magazines", we started with preparing the index of the magazines. Thanks to the index we prepared, it became easier to define the topics and their ordering and provide the intelligibility of the magazines. Later on, starting with the Gergedan magazine, we classified the article types of the two magazines and put them through an examination. Our theory made out of these examinations aims to provide that the Gergedan and Argos magazines could be more intelligible in terms of art and literature.

This study, in which we tried to examine particularly the articles of literary significance in Gergedan and Argos magazines, is basically composed of two main chapters. In the first chapter the Gergedan magazine, in the second chapter the Argos magazine were examined. In the conclusion part, both of the magazines were put through a general review.

Both the Gergedan and Argos magazines have given importance to all fields of fine arts including primarily literature. Besides being art magazines, both of these magazines are considered to be literature magazines as well, because of the importance they give to literature and works of literature. Almost all types of poetry, story, essay, theatre, article...etc. exist within the magazines. That's why we can conclude that these magazines are rich in all aspects.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER	ix
EKLER LİSTESİ	xiv
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xv
ÖNSÖZ	xvi
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM GERGEDAN DERGİSİ

1.1. Özellikleri.....	9
1.1.1. Dış özellikleri.....	9
1.1.2. İç özellikleri	10
1.2. Muhteva	16
1.2.1. Edebi Yazılar	16
1.2.1.1. Telif Edebi Yazılar	16
1.2.1.1.1. Şiirler	16
1.2.1.1.1.1. Aşk Üzerine Şiirler	18
1.2.1.1.1.2. Ölüm/Yalnızlık/Karamsarlık Üzerine Şiirler	20
1.2.1.1.1.3. Diğer Şiirler	23
1.2.1.1.2. Hikâyeler.....	24
1.2.1.1.2.1. Aşk Üzerine Hikâyeler	25
1.2.1.1.2.2. Diğer Hikâyeler	25
1.2.1.2. Tercüme Edebi Yazılar.....	27
1.2.1.2.1. Şiirler	27
1.2.1.2.2. Hikâyeler.....	29
1.2.1.2.3. Roman.....	30
1.2.2. Sanat Haberleri	30
1.2.2.1. Telif Sanat Yazıları	30
1.2.2.1.1. Makaleler	30

1.2.2.1.1.1. Güzel Sanatlara Dair Yazılar.....	30
1.2.2.1.1.1.1. Tiyatro Üzerine Yazılar.....	30
1.2.2.1.1.1.2. Resim Üzerine Yazılar	31
1.2.2.1.1.1.4. Sanat Haberleri	34
1.2.2.1.1.2. Edebiyat ve Dile Dair Yazılar	35
1.2.2.1.1.2.1. Edebiyat Teorisi Üzerine Yazılar.....	35
1.2.2.1.1.2.2. Dil Konulu Yazılar	35
1.2.2.1.1.2.3. Deneme Türündeki Yazılar	35
1.2.2.1.1.2.4. Eleştiri Yazıları.....	37
1.2.2.2. Edebi İncelemeler.....	42
1.2.2.2.1. Şiir İncelemeleri.....	48
1.2.2.2.2. Hikâye İncelemeleri.....	51
1.2.2.2.3. Roman İncelemeleri.....	51
1.2.2.2.4. Eski Türk Edebiyatı İncelemeleri	52
1.2.2.3. Tercüme Sanat Yazıları.....	54
1.2.2.3.1. Makaleler	54
1.2.2.3.1.1. Güzel Sanatlara Dair Yazılar.....	54
1.2.2.3.1.1.1. Tiyatro Üzerine Yazılar.....	54
1.2.2.3.1.1.2. Resim Üzerine Yazılar	54
1.2.2.3.1.1.3. Müzik Üzerine Yazılar	55
1.2.2.3.1.1.4. Sanat Haberleri	55
1.2.2.3.1.2. Edebiyat ve Dile Dair Yazılar	55
1.2.2.3.1.2.1. Edebiyat Teorisi Üzerine Yazılar.....	55
1.2.2.3.1.2.2. Dil Konulu Yazılar	56
1.2.2.3.1.2.3. Deneme Türündeki Yazılar	56
1.2.2.4. Edebi İncelemeler.....	57
1.2.2.4.1. Şiir İncelemeleri.....	58
1.2.2.4.2. Hikâye İncelemeleri.....	59
1.2.2.4.3. Roman İncelemeleri.....	59
1.2.2.5. Söyleşiler.....	60

1.3. Felsefe Yazıları	60
1.4. Tanıtım Yazıları	61
1.4.1. Kitap tanıtımları	61
1.5. Özel Sayılar	62

İKİNCİ BÖLÜM

ARGOS DERGİSİ

2.1. Özellikler.....	70
2.1.1. Dış Özellikleri.....	70
2.1.2. İç Özellikleri	71
2.2. Muhteva	82
2.2.1. Edebi Yazılar	82
2.2.1.1. Telif Edebi Yazılar	82
2.2.1.1.1. Şiirler	82
2.2.1.1.1.1. Aşk Üzerine Şiirler.....	86
2.2.1.1.1.2. Ölüm/Karamsarlık/Umutsuzluk Üzerine Şiirler.....	93
2.2.1.1.1.3. Diğer Şiirler	100
2.2.1.1.2. HİKÂYELER	107
2.2.1.1.2.1. Aşk Üzerine Hikâyeler	108
2.2.1.1.2.2. Bireysel Yalnızlığın Ön Planda Olduğu Hikâyeler	110
2.2.1.1.2.3. Diğer Hikâyeler	112
2.2.1.2. Tercüme Edebi Yazılar.....	117
2.2.1.2.1. Şiirler	117
2.2.1.2.2. Hikâyeler.....	123
2.2.1.2.3. Roman.....	127
2.2.2. Sanat Yazıları.....	127
2.2.2.1. Telif Sanat Yazıları	128
2.2.2.1.1. Makaleler	128
2.2.2.1.1.1. Güzel Sanatlara dair yazılar:	128
2.2.2.1.1.1.1. Tiyatro Üzerine Yazılar.....	129

2.2.2.1.1.1.2. Resim Üzerine Yazılar	132
2.2.2.1.1.1.3. Müzik Üzerine Yazılar	133
2.2.2.1.1.1.4. Sanat Haberleri	134
2.2.2.1.1.2. Edebiyat ve Dile Dair Yazılar	135
2.2.2.1.1.2.1. Edebiyat Teorisi Üzerine Yazılar	135
2.2.2.1.1.2.2. Dil Konulu Yazılar	135
2.2.2.1.1.2.3. Deneme Türündeki Yazılar	135
2.2.2.1.1.2.4. Eleştiri Yazıları.....	136
2.2.2.2. Edebi İncelemeler.....	141
2.2.2.2.1. Şiir İncelemeleri.....	146
2.2.2.2.2. Hikâye İncelemeleri.....	148
2.2.2.2.3. Roman İncelemeleri.....	150
2.2.2.2.4. Eski Türk Edebiyatı İncelemeleri	162
2.2.2.2.5. Masal İncelemeleri.....	163
2.2.2.3. Tercüme Sanat Yazıları.....	164
2.2.2.3.1. Makaleler	164
2.2.2.3.1.1. Güzel Sanatlara Dair Yazılar.....	164
2.2.2.3.1.1.1. Tiyatro Üzerine Yazılar.....	164
2.2.2.3.1.1.2. Resim Üzerine Yazılar	165
2.2.2.3.1.1.3. Müzik Üzerine Yazılar	166
2.2.2.3.1.1.4. Sanat Haberleri	166
2.2.2.3.1.2. Edebiyat ve Dile Dair Yazılar	167
2.2.2.3.1.2.1. Edebiyat Teorisi Üzerine Yazılar	167
2.2.2.3.1.2.2. Dil Konulu Yazılar	168
2.2.2.3.1.2.3. Deneme Türündeki Yazılar	169
2.2.2.3.1.2.4. Eleştiri Yazıları.....	169
2.2.2.3. Edebi İncelemeler.....	170
2.2.2.3.1. Şiir İncelemeleri.....	171
2.2.2.3.2. Hikâye İncelemeleri.....	171
2.2.2.3.3. Roman İncelemeleri.....	172

2.2.2.3.4. Masal İncelemeleri.....	173
2.2.3.4. Söyleşiler.....	173
2.2.3. Felsefe Yazıları.....	174
2.2.4. Tanıtım Yazıları.....	179
2.2.4.1. Kitap Tanıtımları.....	179

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DERGİLER VE KIYASLAMA

3.1. Gergedan ve Argos Dergileri ve Diğer Edebiyat-Sanat Dergileri	181
3.1.1. Gergedan ve Argos Dergileri Çağdaş Dergiler.....	181
3.1.1.1. Türk Dili Dergisi / Gergedan ve Argos Dergisi	181
3.1.1.2. Türk Edebiyatı Dergisi/ Gergedan ve Argos Dergisi.....	181
3.1.1.3. Varlık Dergisi/ Gergedan ve Argos Dergisi.....	182
3.1.1.4. Milliyet Sanat Dergisi/ Gergedan ve Argos Dergisi	182
3.1.1.5. Ayane Dergisi/ Gergedan ve Argos Dergisi.....	182
3.2. Gergedan ve Argos Dergilerinin Diğer Dergilere Bakışı.....	184
3.3. Gergedan ve Argos Dergilerinin Yeni Türk Edebiyatına Katkıları	184
3.3.1. Türk Şiirine Katkıları.....	184
3.3.2. Türk Hikâyeciliğine Katkıları.....	184
3.3.3. Türk Romancılığına Katkıları.....	185
SONUÇ.....	186
KAYNAKÇA.....	192
EKLER.....	197
INDEX	210

EKLER LİSTESİ

Ek 1: Gergedan dergisinin kapak fotoğrafı	197
Ek 2: <i>Gergedan</i> dergisinin özel sayı kapak fotoğrafları	198
Ek 3: <i>Argos</i> dergisinin kapak fotoğrafları	200
Ek 4: <i>Argos</i> dergisinin ilk sayısı ile birlikte yayın hayatına giriş hikâyesi	202
Ek 5: <i>Argos</i> dergisinin okur anketi	203
Ek 6: <i>Gergedan</i> dergisinin “Gergedan’ın Tavsiyeleri” başlığında yer alan kitaplar	205

KISALTMALAR LİSTESİ

- Bkz.** : Bakınız
C. : Cilt
Çev. : Çeviren
Der. : Derleyen
Dsn. : Desen
Foto. : Fotoğraf
Haz. : Hazırlayan
Hk. : Hakkında
Nr. : Numara
Örn. : Örnek
S. : Sayfa
Vb. : Ve benzeri
Vs. : Ve saire

ÖNSÖZ

Mart 1987-Ekim 1988 tarihleri arasında toplam yirmi sayı çıkan *Gergedan* dergisi ve Eylül 1988-Nisan 1992 tarihleri arasında toplam kırk dört sayı çıkan *Argos* dergisinin sanat anlayışı, dergide öne çıkan temel meseleler, dönemin sosyal ve kültürel ortamı, yazı dizileri, özel bölümler tezin temel konusunu oluşturmaktadır.

Bu çalışmada, 1980'lerin sonu ve 1990'ların başında edebiyat ortamı saptanmaya çalışıldı, bu edebiyat ortamına göre *Gergedan* ve *Argos* dergilerinin yayın politikalarının temel ilkeleri belirlendi. Belirlenen bu temel ilkeler sayesinde *Gergedan* ve *Argos*'un yayınlandıkları süreç boyunca dönemin nabzını tutmaları, incelenen dergilerin Türk edebiyatına sağladıkları katkıları göstermektedir. Bu açıdan tezin sadece *Gergedan* ve *Argos* dergilerine ışık tutmaktan ziyade, aynı zamanda Türk edebiyatının belirli bir dönemine de kaynaklık etmesi amaçlanmıştır.

Cumhuriyet Dönemi'ndeki edebiyat dergileri birçok tezin konusu olmuştur. Fakat *Gergedan* ve *Argos* dergileri inceleme sonucu hiçbir tezin bilimsel araştırma konusu olmamıştır. Bu açıdan bakıldığı zaman tezimiz hem *Gergedan* ve *Argos* dergileri için hem de dönemin edebiyat ortamı açısından bir kaynak oluşturmaktadır.

Çalışmaya öncelikle, *Gergedan* dergisinin yirmi sayısı ve *Argos* dergisinin kırk dört sayısı olmak üzere toplamda altmış dört sayının tamamı taranarak başlandı. Dergilerin kültür sanat dergisi olması bakımından aynı yıllarda çıkan diğer dergiler de taramaya tabii tutuldu. Tarama yapılırken başta Milli Kütüphane olmak üzere, Türk Dil Kurumu Kütüphanesi, Gazi Üniversitesi Kütüphanesi, Çukurova Üniversitesi Kütüphanesi, Hacettepe Üniversitesi Kütüphanesinden faydalanılmıştır.

Tezde dergiler incelemeye başlanmadan önce, 1980-1990 yıllarının kültür ve sanat ortamından bahsedilerek dergi içerisinde yer alan konulara ve sanat ortamının daha iyi anlaşılmasına yardımcı olunmuştur. Böylece *Gergedan* ve *Argos*'un nasıl bir kültür sanat ortamında varlığını sürdürdükleri, özellikle edebiyat ortamında nasıl bir kültürden beslendikleri sorularının cevabı aranmaya çalışılmıştır.

Tez iki farklı dergiyi incelediği için temel olarak iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde yirmi sayılı yaygın hayatı olan *Gergedan* dergisi, ikinci bölümde ise kırk dört sayılı *Argos* dergisi incelenmeye alınmıştır. Bu incelemede esas olarak üzerinde durmaya çalıştığımız dergideki edebi ortam olmuştur. Bu açıdan bakıldığı zaman dergilerdeki şiir, hikâye, deneme, makale, eleştiri, tiyatro eserleri, felsefi yazılar,...tek tek incelenmiştir. Ayrıca Ekler bölümünde dergideki kültür ve sanat ortamının yansıtılması amaçlanarak dergiden birkaç bölümün örnekleri verilmiştir. Bu örnekler dergide yer alan şiir, aforizma, albüm, araştırma gibi üst başlıklarda yer alan eserlere yer verilmiştir.

Bu tez çalışmasında lisans döneminden tanıdığım ve her daim hocam olmasından büyük mutluluk duyduğum, tez çalışmam boyunca da ilgisini ve emeğini esirgemeyen danışmanım Prof. Dr. İbrahim Şahin'e, öneri ve yardımlarıyla bana destek olan ve ufkumu genişleten hocalarıma, tezimin başından sonuna takip eden ve fikirleriyle daha verimli bir çalışma gerçekleştirmeme yardımcı olan saygıdeğer Yusuf Turan Günaydın'a, dergileri edinmemde büyük yardımları dokunan Yrd. Doç. Dr. Sıddık Çalık'a, tez çalışmam sırasında yaşadığım bütün sıkıntılara sabırla paylaşan aileme teşekkür ederim.

Gülçin Tuğba NURDAN

GİRİŞ

Bilindiği gibi Türkiye’de basın faaliyetleri Batılılaşma hareketleriyle birlikte kendini göstermiş ve 1726 yılında hayatımıza giren matbaa ile birlikte dini kitaplar harici kitapların basılmaya başlandığı görülmüştür. Çok geç kalınmış bir adım da olsa matbaanın girişiyle birlikte basın hayatı da başlamıştır. Fakat her toplumda olduğu gibi Türk toplumunda da modern dünyaya açılan yol dergilerden geçmektedir. Dergiler dünya edebiyatlarında olduğu gibi Türk toplum ve edebiyatında da büyük önem teşkil etmektedir. Batılılaşma hareketlerinin görülmesiyle birlikte gerek sosyal gerekse ilmî bilimler süreli yayınlar aracılığıyla okurlara sunulmuştur.

Dergi tanımına gelince süreli yayınlar içerisinde gazeteden daha farklı olan bu tür hakkında Ahmet Kabaklı “Türk Edebiyatı” nda şu şekilde bahseder:

“Çoğunlukla haftalık, 15 günlük, aylık, üç aylık veya yıllık olarak sanat, edebiyat, tarih, ekonomi, ticaret, politika, mizah yahut siyasî bir dâva (tez) için çıkarılan mevkute (periyodik) çeşididir. Dergilerin baş amacı haber vermek değil, okurları özel bir konuda aydınlatmak, bazen da olaylar üzerinde yorumlar yapmaktır. Dergiler, çıkış maksatlarına göre iddialı mevkutelerdir. Bir ekonomi dergisi, o alanda derin ve taze incelemeleri ile tanınmış kimseleri topladığı ölçüde rağbet kazanır. Bir edebiyat dergisinde, en güzel şiir, hikâye ve tenkidler çıkmalıdır. Batı’da ve bizde, uğraştıkları alanda özellikle sanat ve edebiyatta yeni çıgırlar açan dergiler çok görülmüştür.”¹

Dergilerin ve hatta tüm süreli yayınların yayın kaderinde siyasal iktidara karşı sarsıcı bir güç olma politikası her daim güdülmüştür. Bunun ilk örneklerini Tanzimat ile birlikte görmekteyiz. Daha sonra ise dergicilik faaliyetlerinin örnekleri sayıları artarak devam etmiştir. Bu açıdan siyasal iktidarın her zaman korktuğu ve çok da taraf olmadığı dergiciliğin Türk toplumuna neden geç geldiğini anlamak ve gelişiminde yaşanan zorlukları idrak etmek çok güç değildir.

Toplumların dinamikleşmesini, günceli takip etmesini, her daim canlı ve hareketli olmasını sağlayan bir yayın organı olan süreli yayınlar, batılılaşma hareketlerinin ilk görülmeye başlandığı dönemde birinci derece önem teşkil

¹ Ahmet Kabaklı, *Türk Edebiyatı*, c.1, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, İstanbul 2008, s.594.

ediyordu. Kamuoyunu şekillendirilmesi, tek bir kalıba sokulmaması ve aylık ya da günlük çıkması bakımından da süreli yayınlar her daim daha çok takip edilen ve rağbet gören bir tür olmuştur. Bu açıdan dergilerin özellikle Türk toplumundaki önemini vurgulamak için *Değirmen* dergisinin hazırlamış olduğu *Yüzyılın Dergiler* adlı kitapta Menderes Daşkiran'ın yazmış olduğu *Yüzyılın Mecrasında Dergilerin Mecrası* başlıklı makaleye bakmak gerekir:

“Gündemin akışını belirleme özellikleriyle dergilerin özellikle bizim toplumsal hafızamızda derin izleri bulunmaktadır. Dergiler belki de diğer coğrafyalara kıyasla bizim coğrafyamızda daha farklı esintiler meydana getirmiştir. Dergiler, insanın varoluş nidasının diğer insanlarca algılanması sanatının güncel aktörleri olması gerekirken; önemli toplumsal kırılmaları besleyen, o kırılmaları tahrik eden, amaçlayan, ahengi birbirine karşı konumlanmış parçalara dönüştüren özellikleriyle, insan tekinin oluşmasında önemli görevler ifa etmişlerdir.

Bir sanat enstrümanı olarak dergiler, sanat değeri merkezinde ya da insanın tüm değerlerinden beslenen sanatın oluşturduğu hassalar kapsamında şekillenmedi. Bu durum doğal tarihi akışta zıt bir konumlama hali olarak kendini gösterdi. İnsani “intifada”nın tarihsel araçları doğal görevlerini ifa ederken, geçen yüzyılın baş aktörleri olarak dergiler bir nevi yığınak üssü, cephe fonksiyonu gördü.”²

Türkiye'de yayımlanan ilk dergi olan *Vakâ-yi-i Tıbbiye* (1849) bir meslek dergisi niteliğindedir. Daha sonra 1862 yılında yayınlanan ve yine ilk dergilerden olma özelliği taşıyan *Hazine-i Fünun* dergisi, o dönemde çıkan diğer Tanzimat dönemi dergilerinde olduğu gibi ansiklopedik bilgilere yer vermiştir. Dönemin genel yapısının dergilerde de vücut bulması sonucunda dergilerde güdülen temel politika insanları daha bilgili yapmak, Batı'daki bilimsel gelişmelerden haberdar olmak olmuştur. Zaten o dönemde çıkan birçok dergi adları da bunun en basit bir örneği olmuştur: *Servet-i Fünun*(1891), *Mecmua-i Fünun*(1861),...

Cumhuriyet'e kadar batılılaşma ve gelişme gösterme açısından birçok dergi çıkmıştır. Bunlardan bazıları: *Mecmua-i Ebuuzziya* (1880), *Hazine-i Evrak* (1881), *Malumat* (1893), *İçtihat* (1904), *Resimli Kitap* (1908), *Şehbal* (1909), *Genç*

² Menderes Daşkiran, “Yüzyılın Mecrasında Dergilerin Mecrası”, *Değirmen Yüzyılın Dergileri 1900-2000*, Sayı 29-30-31, Ocak-Haziran 2012, s.395-400.

Kalemler(1911), *Türk Yurdu*,*Halka Doğru* (1913), *Muallim* (1916), *Edebiyat-ı Umumiye*(1916),...

Türk Edebiyatının nabzının dergilerde atması Cumhuriyet ile birlikte daha da yerleşmiş ve hem dergi sayısı ve kalitesinde artış olmuş hem de yayınlanan dergilerinin basımında gözle görülür değişiklikler yaşanmıştır. Türk basın tarihindeki ilk renkli baskılara da Cumhuriyet ile birlikte yer verilmiştir. Görülen o ki Türk basını artık Cumhuriyet ile birlikte farklı bir yola girmiş ve girdiği bu yol onu her zaman daha yükseğe taşımıştır.

Cumhuriyet ile birlikte dönemin en önemli dergisi olan *Dergâh* dergisi (1921)yayın hayatına başlamış ve o dönemin bütün edebiyat çevresini bünyesinde toplamayı başarmıştır. Bu dönemde çıkan bir diğer önemli dergi ise *Hayat* dergisidir. Derginin diğerlerinden farklı olarak Ankara’da yayınlanması ve hükümetin maddi desteğini de alması açısından dergi tarihimizde farklı bir yerde durmaktadır. *Milli Mecmua* dergisi (1923-1925) bu dönem içerisinde çıkan dergiler arasında bakılması ve önem verilmesi gereken bir diğer dergidir. Dergi o dönemde felsefi konulara da yer vermesi açısından da önem taşımaktadır. Cumhuriyet Dönemi denildiği zaman akla gelen bir diğer dergi de *Yedi Meşale* (1927) dergisi olup, derginin adını aldığı grup tarafından çıkarılan bir dergi niteliğini taşımaktadır. Cumhuriyet döneminde çıkan diğer dergiler: *Resimli Ay* (1924), ...

Görüldüğü gibi Cumhuriyet dönemi ile basın hayatı da zenginleşmiş ve bu durum dergi dünyasına da yansımıştır. Bu olumlu yansımanın sonucu Türk edebiyatının dergicilik temelinin bu dönemde atıldığını söylemek mümkündür. Dönemin en önemli edebiyatçılarının çıkardığı bu dergilerde dönemin edebiyat ve fikir hayatının şekillenmesinde dergilerin büyük bir payı vardır.

Yıllarca incelenen şiirlerin, romanların, hikâyelerin gölgesinde kalan dergicilik tarihimiz incelenmemekle kalmamış, her daim Türk edebiyatına katkıları olan bu dergilerin emekleri göz ardı edilmiştir. Oysaki dergilerdeki sanat ve edebiyat ortamına bakıldığı zaman dönemin bütün zenginliklerini görmek mümkündür.

Bu açıdan bakıldığı zaman incelemeye çalıştığımız *Gergedan* ve *Argos* dergilerinin Türk edebiyatı açısından çok önemli iki başyapıt olduğunu söylemek mümkündür. İncelenen dergiler 1980 sonrası 1990 dönemi dergileri olması bakımından edebiyat çerçevesinde yakın tarihimize ışık tutması açısından oldukça önemlidir.

Öncelikle burada kısaca *Gergedan* ve *Argos* isimlerine değinmenin doğru olacağını umuyoruz. *Gergedan*, gözleri zayıf, kara parçasında filden sonra en iri olan bir hayvan türüdür. Gözlerinin zayıf olmasından dolayı uzaktan gelen tehlikeyi göremez. Uyum kabiliyeti yüksek olan *Gergedan*, dinazor çağından günümüze varlığını sürdürebilmiş nadir hayvanlardandır. Günümüze kadar gelmesini de çağını yakalamaya çalışan bir hayvan olarak değerlendirmek mümkündür. Etçil hayvanlara kafa tutmasına rağmen otçul bir hayvan olan *Gergedan* güçlü ve korkusuz bir hayvandır. Hayvanlar arasında kendilerinden daha güçlü düşmanları olmayan *Gergedanlar* insanlarla karşılaştıklarında da genellikle kaçarlar. Ayrıca bu hayvanın boynuzları da kendisi gibi çok değerlidir. Buradan hareketle hayvan olan *Gergedan*ın dergiye isim olarak seçilmesi şüphesiz ki birçok açıdan düşünülmüştür. Derginin diğer kültür ve sanat dergilerinden farklı olması, yayın politikalarının kendi çizdikleri yoldan çıkmaması ve bütün gücüne rağmen hassas bir yayın kadrosunun olması *Gergedan* hayvanının özellikleri ile bağdaştırılmıştır.

“*Argos*” Yunan mitolojisinde Truva Savaşı’ndan önce yaşamış kahraman bir grup olan Argonatlar’a ait gemiye verilen isimdir. Kahramanlar isimlerini kullandıkları gemi olan *Argo*’dan alır. *Argos* kelime anlamı olarak hızlı anlamındadır ve gemi kendini yapan ustanın adından almıştır adını. Bu gemiyi dergi ile bağdaştırmak gerekirse de, derginin yayın hayatının bir gemi yolculuğuna çıktığını ve *Argos* gemisinin diğer gemilerden ayrıldığı gibi bu dergi de çağdaşı diğer dergilerden ayrılmıştır. Dergiye adını veren *Argos* gemisi, derginin kapağında minik bir gemi simgesi ile *Argos* dergisine kırk dört sayılık yayın hayatı boyunca eşlik etmiştir.

Gergedan ve *Argos* dergilerinin incelenmesi üzerine oluşturmaya çalıştığımız tezimizde izlediğimiz yoldan kısaca bahsetmek gerekirse:

Çalışmamızın giriş bölümünde kısaca Türk tarihinde derginin gelişimi, yeri ve öneminden bahsetmiş olup, Cumhuriyet sonrası Türk dergiciliğine de kısaca değinmeye çalıştık. Burada dergiciliğimizin adım adım gelişimi üzerine kısa bir bakış sağlamaya çalıştık.

Tezimizde birbirinin devamı niteliğinde olan iki dergi (*Gergedan-Argos*) incelenmeye alınmıştır. Bu dergilerin bahsi olduğu zaman akla gelen ilk isim olan Enis Batur'dan söz etmemek mümkün değildir. *Gergedan* dergisinin hem yayın kadrosunda yer alması ile hem de dergi içerisinde yer alan gerek şiirleri gerekse düşünsel yazıları ile katkıları her daim görülen bir isimdir Enis Batur. Maalesef ki *Argos*'a geçildiği zaman yayın kadrosunda aktif olarak yer almamış, fakat yazılarını ve şiirlerini zaman zaman yayınlamaya devam etmiştir.

Tezde incelenen her iki dergi de aynı dönemde olduğu için tekrara düşmemek amacıyla dönemin özelliklerini tek bir başlıkta ifade etmeyi uygun bulduk.

Tezdeki çalışmamızı biraz daha açacak olursak iki farklı bölümden oluşan tezimizin ilk bölümünde *Gergedan* dergisi üzerinden bir çalışma yürüttük. Derginin yayın hayatı boyunca çıkarmış olduğu yirmi sayı üzerinden incelemeye alınan şiirler, hikâyeler, tiyatro yazıları, felsefi yazılar, eleştiriler üzerinden derginin yayın politikasına dair genel bir bakış sergilemeye çalıştık. *Gergedan* dergisini dönemin diğer dergilerinden farklı olarak Türkiye'de üstünde durulmayan, genellikle göz ardı edilen konulara değinmiş olması bakımından hem daha özel hem daha farklı bir yerde durmaktadır. Bu açıdan yayın politikasının yavan şeyleri okurlara sunmanın haricinde dergiyi her daim canlı tutmayı amaçladıklarını söylemek mümkündür. Tezin birinci kısmını oluşturan *Gergedan* dergisi incelememizde, şiirleri, hikâyeleri kendi aralarında kategorilendirdikten sonra, dergide yer alan edebî yazılar üzerinde durmaya çalıştık.

Tezimizin ikinci bölümünü oluşturan *Argos* dergisi de *Gergedan* dergisi ile aynı amaçlar göz önünde bulundurularak incelenmeye çalışılmıştır.

Tezde incelenen her iki derginin başlıca politikalarının dönemin kültür ve sanat ortamına ayna tutması dikkat çeken bir husustur. Sadece edebiyata ya da sadece sanata yönelinmemiş, her iki alan da aynı çizgide ilerlemiştir. Bu açıdan bakıldığı zaman tiyatro, sinema veya sergi günleri yerlerine dair bilgiden, şiir, hikâye, fabl,...gibi edebi türlere kadar dergi sayfaları içerisinde aranılan bütün sanat ortamına ulaşmak mümkündür.

Dergiler edebiyat açısından kendi içerisinde incelendiği zaman şiire büyük önem verildiği görülmektedir. Şiirler kendi aralarında kategorilendirildikleri zaman aşk, yalnızlık, ölüm gibi konuların ağırlıkta olduğu görülmektedir. Şiirlerden elde edilen genel temadan dönemin ruhuna ulaşmak mümkündür. Dönemin şairlerinin yansıttığı bu ruha göre kalabalıklar içerisinde yalnızlaşan insanın, gelişen dünyada tek başına kalan bireyin yaşantısı dikkat çekmektedir. Toplamda altmış dört sayılıklı incelenen dergilerde telif şiirler olduğu kadar tercüme şiirlerin çokluğu da dikkati çeken bir diğer husustur. Bu sayede tek açıdan bakılmaktan kurtulmuş olan okurlar, dergiler sayesinde daha geniş bir şiir zevkine sahip olmuşlardır.

Gergedan ve *Argos* dergilerinde şiirden sonra en çok yer alan edebi tür olarak karşımıza hikâye çıkmaktadır. Her iki derginin de önem verdiği bir tür olan hikâyeler tıpkı şiirde olduğu gibi konu bakımından çok çeşitli bir yelpazede sunulmaktadır. Şiirler aracılığıyla şairlerin verdiği dönemin o ruhunu hikâyelerde de hissetmek mümkündür. Hikâye yazarlarımızın yalnızlığı, aşkı, geçmişe özlemi yansıttığı hikâyelerin konusu dönem insanının boğuştuğu başlıca problemler arasındadır.

Gergedan ve *Argos*'un toplam altmış dört sayılıklı yayın hayatı boyunca birçok edebi türe ve edebi konuya bünyesinde yer vermesi edebiyata verilen önemi göstermekle kalmamış, ayrıca o dönemde her daim farklı konuların işlenmesi bakımından da bu dergileri farklı bir noktaya taşımıştır. Gerek *Gergedan* dergisinin o aylık bütün sayfalarını ayırmış olduğu özel sayılar, gerekse *Argos* dergisinin araştırma bölümünde her ay incelenen farklı ve Türkiye'de genellikle üzerinde durulmayan konular bakımından her iki derginin de yayın kadrosu incelenen konuların özümsemesi ve gerçekten incelenmesi bakımından büyük emek harcamışlardır.

Gergedan ve *Argos* dergileri incelenirken dikkati çeken en önemli hususlardan biri de dergi yayın kadrosunun görsele büyük önem vermesi olmuştur. Dergilerinin “sanat” başlıklarının kuşe kâğıda basılması, dergilerde “fotobiyografi”, “albüm” gibi kişi veya o ayın konusunun görsel açıdan tanıtmaya yönelik politikalar güdülmüştür.

Yapılan çalışmada görülen odur ki *Gergedan* ve *Argos* dergileri hem birbirinin devamı, hem de birbirinden farklı dergiler olarak anılmaktadır. Her ne kadar aynı kişiler tarafından çıkarılsa ve birbirinin devamı gibi görülse de incelenen dergilerin farklılıklarının bulunduğunu söylemek mümkündür. İsimle gelen bu farklılıklarda yayın politikalarında büyük değişimler görüldüğü söylenemez. Her iki dergi de öncelik olarak sanatın her alanından eserler sunmayı amaçlamıştır. Fakat *Gergedan* dergisinde olan “özel sayılar”, *Argos* dergisi ile birlikte ortadan kalkar. Ufak tefek farklılıkların haricinde her iki dergi için söylenmesi en doğru yargı *Gergedan*’ın *Argos*’a büyük bir altyapı ve hazırlık oluşturması olmuştur. Bu sayede *Argos* dergisi daha düzenli bir sistem içerisinde okurları ile buluşmuştur.

Tezin üçüncü bölümünde *Gergedan* ve *Argos* dergileri ile çağdaşı diğer dergiler üzerine küçük bir değerlendirme yapılmıştır. Bu değerlendirmede *Türk Dili* dergisi, *Varlık* dergisi, *Türk Edebiyatı* dergisi, *Milliyet Sanat* dergisi ve *Ayane* dergisi incelenmiştir.

Çalışmamızın son kısmında “sonuç”ta yapmış olduğumuz çıkarımlar yer almaktadır. Tezimize konu olan *Gergedan* ve *Argos* dergileri üzerine genel çıkarımlar ile bir özet vermeye çalıştık.

Tezin en sonunda ise *Gergedan* ve *Argos* dergilerinin kronolojik sıralamalarına yer vererek derginin zengin sayfalarının daha kolay taranması amaçlanmıştır. Dergiyi daha sonra inceleyecek olanlar için bu kronolojik taramanın hem dergi inceleyicisi açısından kolaylık sağlayacağını, hem de derginin anlaşılabilirliğini arttıracaklarını düşündük.

Tezimiz aynı zamanda 1980, 1990 döneminin geçirdiği evreleri yansıtması bakımından, edebiyat ortamımızda yaşanan bu değişimlerin yansımalarını incelemesi

bakımından (bu dergide bazen söyleşi ile sağlanmış, bazen o ayın çıkan kitabı ya da yapılan eleştirisini ile mümkün olmuş, bazen ise “kültür ve politika”, “hayat ve kültür” gibi sosyal içerikli başlıklar altında sunulmuştur) nem taşımaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

GERGEDAN DERGİSİ

1.1. Özellikleri

1.1.1. Dış özellikleri

Gergedan dergisi ilk Mart 1987’de çıkmakla birlikte toplamda yirmi (20) sayı çıkmıştır. Son sayısı Ekim 1988’de çıkmıştır.

Gergedan dergisi 27.5x23 cm boyutlarında olup 1.hamur baskıdır. Derginin zemin rengi genel olarak siyah olmakla birlikte özel sayılarda o ayın konusuna uygun olarak farklı renklerde yayınlanmıştır.

Derginin en üstünde büyük puntolarla *Gergedan* yazısı yazmakta olup yanında küçük bir gergedan resmi bulunmaktadır. Hemen altında sol tarafta Yeryüzü Kültür Dergisi ibaresi sağ tarafta ise derginin basım tarihi ve fiyatı yer almaktadır. Orta kısımda büyük bir resim yer almaktadır. Bu resim aylık işlenen konuya göre farklılık göstermektedir. Derginin altı kısmında ise “No sayısı” yazmakta olup hemen altında o ayın yer verilen yazar ve şair kadrosu ve işlenen konulara yer verilmiştir.

Derginin sırt kısmında üst tarafta Dergi Adı/No/Tarihi yer almakta, alt kısımda ise birkaç yazar veya şair ismine yer verilmektedir.

Derginin arka kapağında reklamlara yer verilmiştir. Dergi, bünyesinde çok reklam alan bir dergidir. Arka kapaktaki reklamlardan derginin içerisindeki sayfalarda da sık sık görmek mümkündür.

Gergedan dergisinin kapak sayfası oldukça zengindir. Derginin her sayısında farklı simgelerin kullanıldığı görülmektedir. Özel sayılarda (6, 13, 18, 19, 20) ayın konusuna uygun olarak kapak sayfalarının yer alması da derginin yayın kadrosunun görselliğe verdiği önemi göstermektedir.

1.1.2. İç özellikleri

Dergi kültür ve sanat dergisidir. Bunu da yayın kadrosu hemen her fırsat bulduğu yerde dile getirmektedir. Durum böyle olunca güzel sanatların birçok dalında üretilmiş eserlere rastlamak mümkündür.

Derginin ilk sayısından son sayısına kadar geniş bir yayın kadrosu olmakla birlikte; imtiyaz sahibi Dinç Bilgin, yayın müdürü Ömer Madra, yayın danışmanı ise on sekiz sayı (ay) boyunca Enis Batur, son iki sayıda (19. Ve 20. nr.) ise Kurthan Fişek, Mermi Erdur, ve Eser Noyan olmuştur.

Derginin sayfa sayısı değişmektedir. Derginin bazı sayıları 90 sayfa olur iken bazı sayıların 200 sayfa olduğu dikkat çekmektedir.

Dergide yazan isimlere baktığımız zaman dönemin hemen hemen bütün isimlerine rastlamak mümkündür. Bu isimlerin şiir ve yazılarına yer vermekle kalmayıp, ayrıca yeri geldiği zaman bu isimler araştırma konusu da yapılmıştır.

Dergi yayın kadrosu derginin kültür sanat dergisi olmasına ve bu ölçüde yayın politikası gütmeye dikkat etmişlerdir. Bu ölçüde en sık karşımıza çıkan başlık olarak şiir, sanat, hikâye, araştırma başlığı çıkmaktadır. Tezimizde ayrıntılı olarak yer verdiğimiz bu bölümlerden kısaca burada da bahsedeceğiz.

Gergedan dergisinde *Gergedan Gözüyle* üst başlığında daha ilk sayıda dergiye dair ve derginin izleyeceği yayın politikasına dair birçok ipucu bulmak mümkün. Bu sayıda Türkiye'deki kültür ortamının yorgun olması gibi net ve keskin bir ifade kullanılarak artık bu yorgunluğa *Gergedan* ile son verileceğine dair vaatlerde bulunulmuştur.

Derginin geneline bakıldığında çoğunlukla ilk karşılaşılan bölüm olmasının yanı sıra, bazı sayılarda (15,17,) daha sonraki bölüm olarak da karşımıza çıkmaktadır.

Genel olarak imzasız yayınlanan bu bölüm derginin on dokuzuncu sayısında Semra Özdamar imzası ile yayına sunulmuştur. Son sayıda(20) ise

“*GergedanGözüyle*” başlığı yer almamakla birlikte Semra Özdamar imzası taşıyan “*Bir Dergi Boyutlarının Ötesinde*” başlığı altında yayınlanmıştır.Yirminci sayının derginin son sayısı olması sebebiyle bunun bir veda yazısı olduğunu söylemek mümkündür.

Derginin en temel amacı kültürel ve sanatsal faaliyetlere önem vermek olmuştur. Bunu da sık sık *GergedanGözüyle* başlığı altında dile getirmiştir:

“... Yalnızca edebiyat alanında değil, bu sayıda olduğu gibi, gün ışığına çıkmamış gravürlerden, ressamlarımızın en yeni ürünlerine, yabancı yazarlarla özel söyleşilerden, yarıda kalmış yapıtlardan seçmelere kadar uzanan geniş bir yelpazede özgün yayın yapma anlayışını sürdürecektir GERGEDAN. Oktay Rifat'tan Bilge Karasu'ya, Yusuf Atılgan'dan Hulki Aktunç'a, GERGEDAN'da ürünleri yer alacak yazarların belki de tek ortak yanları, derginin amaçladığı düzeyi simgelemeleri.”³

Dergi belirli bir seviyeye hitap ettiğini de yine yukarıda örneğini verdiğimiz parçasında dile getirilmektedir.

GergedanGözüyle başlığında yayın kadrosundan abonelik kampanyalarına, o ayın sanat olayından dergiye dair yöneltilen eleştirilere kadar çok çeşitli konulara yer verilmiştir. Ayrıca yine bu bölümde derginin belirli bir plan ve program dâhilinde ilerlediğinden ve bu programdan da bahsedilmektedir.

Dergide en çok yer alan tür olarak karşımıza şiir çıkmaktadır. Yer verilen şiir ve şairlerine baktığımız zaman *Gergedan* dergisinin günceli takip ettiğini ve dergiyi her daim canlı tutmaya çalıştığını söylemek mümkündür.

Araştırma üst başlığı *Gergedan* dergisinin sayılarında sıklıkla rastlanılan bir başlık olmuştur. Toplam yirmi sayıda on altı farklı konuda araştırma yazısı sunulmuştur. Dergi bünyesinde incelenen konular çeşitlilik göstermektedir. Bu konuları sınıflandırıp sunmak gerekirse:

³ “Gergedan Gözüyle”, *Gergedan*, nr. 1, Mart 1987, s.4.

a) *Sanat üzerine olan yazılar*: “Moda” Dosyası⁴; Gerçeküstücülük 1923-1987⁵; Atonal Müzik İçin Çerçeve Schönberg, Berg, Webern⁶; Sanat ve Zanaat 1919-1933⁷; Alp Zeki Heper; Ölmüş Bir Sinemacının Evrak-ı Matrukesi⁸.

b) *Türk Edebiyatı*: Yahya Kemal⁹; Pazar Postası¹⁰; Otuz Yıl Sonra Nurullah Ataç¹¹; Servet-i Fünun Anatomisi¹².

c) *Yabancı Edebiyat*: Beckett’in Bavulundakiler¹³; Suratsız Bir Şair Lautréamont¹⁴.

c) *Diğer Yazılar*: Polonya’da Trajik Başkaldırı¹⁵; Cumhuriyet İçin Hümanizma¹⁶; Yeniden Doğuş’a Yeniden Bakışlar¹⁷.

Güzel sanatların hemen her türünü bünyesinde barındıran *Gergedan* dergisi için “Sanat” üst başlığı büyük önem arz etmektedir. Şiir başlığından sonra en çok rastlanan başlık olan “ sanat” üst başlığı oldukça kapsamlı bir şekilde oluşturulmuştur.

Sanat başlığı altında ele alınan konular da çeşitlilik göstermektedir. Bu konular resimden müziğe kadar güzel sanatların birçok türünde verilmiş eserler ve yazılmış yazılar olarak karşımıza çıkar.

Ayrıca *Gergedan* dergisinin özel sayılarında konuyla ilgili sanat eserlerine rastlanmanın yanı sıra o ayın “Sanat” başlığı daha derin olmaktadır.¹⁸

⁴ “Moda” Dosyası”, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s.82-100.

⁵ “Gerçeküstücülük (1923-1987)”, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.118-142.

⁶ “Atonal Müzik İçin Çerçeve Schönberg, Berg, Webern”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.87-99.

⁷ “Sanat ve Zanaat (1919-1933)”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, 102-119.

⁸ “Alp Zeki Heper; Ölmüş Bir Sinemacının Evrak-ı Matrukesi”, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.106-117.

⁹ “Yahya Kemal”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.86-99.

¹⁰ “Pazar Postası”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.86-99.

¹¹ “Otuz Yıl Sonra Nurullah Ataç”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.84-99.

¹² “Servet-i Fünun Anatomisi”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.106-119.

¹³ “Beckett’in Bavulundakiler”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.86-103.

¹⁴ “Suratsız Bir Şair Lautréamont”, *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.104-121.

¹⁵ “Polonya’da Trajik Başkaldırı”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.85-105.

¹⁶ “Cumhuriyet İçin Hümanizma”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.86-102.

¹⁷ “Yeniden Doğuş’a Yeniden Bakışlar”, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.174-188

¹⁸ Bkz. Nr. 6 (Ağustos 1987), Nr. 13(Mart 1988).

Gergedan'ın sayfalarını karıştırırken karşımıza çıkan bir bölüm de "Anket" bölümüdür. Bu ankette yöneltilen tek bir soru vardır. Yazar veya şairlere yöneltilen o soru da "Niçin Yazıyorsunuz?" sorusudur. Toplam beş sayıda bu anket uygulanmıştır(1,2,3,7,15).

Bu ankete yerli veya yabancı birçok yazar ve şair katılmıştır. Bu ankete katılan isimler şunlardır: Ernesto Saabato, Eduard Al-Kharrat, Tadeusz Konwicki, John Fowles, Wole Soyinka, Abe Kobo, John Barth, Lawrence Durrell, Ba Jin, Gabriel Garcia Marquez, Rafael Alberti, Umberto Eco, Milan Kundera, Samuel Beckett, Ray Bradbury, Juan Goytisolo, Guillermo Cabrera Infante, İtalo Calvino, Philippe Soupault, Adolfo Bioy Casares, Kurt Vonnegut, Anthony Burgess, Jose Luandino, Nedim Gürsel, Tomris Uyar, Hulki Aktunç, Jerzy Kosinsky, Marguerite Duras, Ece Ayhan, Alain Robbe-Grillet, Maurice Blanchot, İlhan Berk, Yaşar Kemal, Cemal Süreya olmuştur.

Gergedan dergisinin her sayısında olmasa bile sıklıkla karşılaştığımız bir bölüm olarak "Lobut" başlığı karşımıza çıkmaktadır. Derginin toplam on üç sayısında bu başlığa yer verilmiştir (1, 2, 3, 4, 5, 7,8,9, 10, 11,12,13,14). Bu başlıkta daha çok aylık eleştirilere yer verilmiştir.

Kimi zaman imzalı kimi zaman imzasız olarak yer alan bu yazılar küçük paragraflar halinde oluşturulmuştur. Bu bölümde üç ile on farklı yazı yer almaktadır.

Üslup eleştiren kişinin mizacına göre değişiklik göstermekle birlikte bu başlığın genel havasında sohbetin hâkim olduğunu söylemek mümkündür.

Bu üst başlık sayesinde o dönem bahsedilen sanat olaylarından, eleştirilerden, gazete haberlerinden haberdar oluyoruz. Yine bu bölüm sayesinde *Gergedan* dergisine yapılan eleştirilerden veya *Gergedan* dergisinden bahsedilen herhangi bir yayın organından da haberdar olmak mümkündür.

Eleştirilere yer verildiğini söylediğimiz bu bölümde yapılan eleştiriler herhangi bir derginin bir yazısından dönemin haberlerine veya eğitim sistemine, Türkiye'deki genel okur - yazar kitleye kadar çeşitlilik göstermektedir.

Bu bölümde dönemin diğer dergi ve gazetelerinin de eleştirilere maruz kaldığını söylemiştik. Lobut'a konu olan bazı yayın organları şunlardır: *Varlık Dergisi, Yarın Dergisi, Sabah Gazetesi, Tercüman Gazetesi, Hürriyet Gazetesi, Yeni Gündem Dergisi, Milliyet Sanat, Sanat Olayı Dergisi, Kadınca Dergisi, Güneş Gazetesi, Yeni Düşün Dergisi,...*

Gergedan bünyesinde karşılaşılan bir tür olan "Deneme" üst başlığı dergideki yeri en düzensiz olan türlerden biridir. Kimi zaman ilk sayfalarda kimi zaman da son sayfalarda rastlanır. Yirmi sayılık yayın hayatı boyunca deneme üst başlığına toplamda on iki sayıda yer verilmiştir (1,2,3,4,5,6,7,10,12,15,16,17 sayılarında). Bazı sayılarda birden fazla deneme yazısı bulunmaktadır(4,6,7 sayılarında).

Deneme başlığı altında yer alan konulara bakarsak çok büyük bir çeşitlilik görmekteyiz. Kültür-sanattan cinselliğe kadar birçok farklı konularda yazılar yer almıştır. Bazı özel sayılarda o sayıya uygun yazılar yer almaktadır. Gerçeküstücülük özel sayısında (6.sayı) gerçeküstücülük konusuyla ilgili Tahsin Yücel tarafından yazılan bir yazı kaleme alınmıştır. Deneme üst başlığı altında ismi yer alan diğer isimler: Ahmet Cemal, Serdar Rifat Kırkoğlu, Özdemir Nutku, Mehmet Ergüven, Hermann Hesse, Raymond Queneau, Roland Barthes, Ömer Madra, Peter Handke, Oğuz Demiralp, Enis Batur, Murat Belge, Güven Turan olmuştur.

Gergedan dergisinin içerisinde yer verdiği türlerden biri de köşe yazılarıdır. Bu tür *Gergedan*'ın toplam on sayısında yer almıştır(1,2,3,4,5,7,8,9,10,16). Yer alan köşe yazıları sadece Aydın Uğur imzası taşımaktadır. Köşe yazılarının yapısı gereği yazar Aydın Uğur kendi köşesinde yer geldiğinde eleştiride bulunmuş, yeri geldiğinde kültür ve sanattan bahsetmiştir.

Gergedan'ın toplam sekiz sayısında yer alan "Kültür ve Politika" başlığı daha güncel konulara yer vermiştir(1,2,3,4,6,7,9,14,17 sayılarında). Yer verdiği konular; hümanizma, sosyoloji ve eleştiri, vücut dili, edebiyat eleştirisi, politika gibi konular olmuştur. Buradan da yer verilen konuların çok fazla çeşitlilik gösterdiğini söylemek mümkündür. Üst başlık gereği daha sosyoloji ağırlıklı bir bölüm olduğunu söylemek

yerinde bir tespit olacaktır. Dili çoğunlukla deneme havasındadır. Herhangi bir resmiyet güdülmeksizin yazılar kaleme alınmıştır.

Söyleşi üst başlığı *Gergedan* dergisinin hemen her sayısında karşımıza çıkan bir başlık olmuştur. Ayrıca başlık olarak farklı başlıklar altında da söyleşiler yapılmıştır. Söyleşi yapılan isimlere baktığımız zaman büyük bir çeşitlilik görmenin yanı sıra dönemin isimlerine ışık tutan mahiyettedir. Bu isimler: Alain Tanner, Mahmut Cûda, Murat Belge, Octavio Paz, Andre Breton, Vedat Günyol, Juan Goytisolo, Orhan Şaik Gökyay, Nabi Avcı, Marguerite Yourcenar, Daniel Cohn Bendit, Metin Erksan, Francis Bacon. Ayrıca söyleşi üst başlığı adı altında yer almayan söyleşiler de vardır. Bunlar: Oğuz Aral, Rutkay Aziz.

Gergedan dergisinin bünyesinde yer alan bir diğer dikkat çeken başlık ise “ilk” üst başlığıdır. Bu başlık altında isminden de anlaşılacağı gibi ilk kez *Gergedan* sayfalarında yayınlanan türler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu türler şiir, deneme, hikâye, mektup, romandan küçük bir alıntı, günlük,...gibi çeşitlilik göstermektedir. *Gergedan* dergisinin bünyesinde yer verilen bu yazılar, kimi zaman yazarın kendi el yazısı ile okurlara sunulmaktadır. İlk başlığı altında verilen eserler şunlardır:

Ahmet Hamdi Tanpınar: *Aydaki Kadın Romanının Planı*(Roman); Haldun Taner: *Dolu Dolu Bir Hafta*(deneme); Oğuz Atay: *Günlük'ten*(günlük); Tuncay Birkan: *Psikolojik Bir Tercih: Psikolojiye Karşı, edebiyattan Yana*; Selim Cebeci'nin *Resmi İçin Altı Ön Levha* (sanat); Bedri Rahmi Eyüboğlu: *Yalnız* (şiir); Behçet Necatigil: *Küçük Muharrir*(gazete); Miles Davis: *Ona Efsane Demeyin*.

Gergedan dergisinin yayın kadrosunun oldukça geniş olduğundan daha önce de bahsetmiştik. Belirli bir kemik yapıya sahip olan dergi kadrosunda yer alan isimlerden bazıları şunlardır: Enis Batur, Ahmet Cemal, Aydın Uğur, Sezer Tansuğ, Füsun Akatlı, Şükrü Hanioglu, Selim İleri, Mehmet Ergüven, Gül Pulhan, Mehmet Ali Kılıbay,...vb.

1.2. Muhteva

1.2.1. Edebi Yazılar

1.2.1.1. Telif Edebi Yazılar

1.2.1.1.1. şiirler

Türkiye’de 1980-90 yıllarına baktığımız zaman yeni bir kültürün oluşmaya başladığını görmekteyiz. Bu kültür oluşumu gelenekten sıyrılıp teknolojinin getirdiklerine adapte olma yolunda bir çizgi halinde ilerlemiştir.

Dönem 80 sonrası Türk şiiri diye anılmaktadır. 20 yıllık süreci kapsadığını göz önünde bulundurursak da Eliot’un şu sözleri akla gelir:

“çağımızda şiir kuşakları yirmi yıllık süreçlerden oluşmaktadır. Bununla herhangi bir şairin en iyi eserini yirmi yıl içinde yarattığını söylemek istemiyorum. Şiirde yeni bir okulun ve üslubun ortaya çıkması için yirmi yıllık bir sürenin geçmesi gerektiğini söylüyorum.”¹⁹

Eliot’un da açıkladığı gibi 20 yıllık süreçte almak gerekirse 1980 ve 2000 yılları arasındaki Türk şiirine baktığımız zaman bu yılları 70’li yılların slogancı şiirinden kurutulup, gelenekten beslenerek oluşturulmuş bir şiir olduğunu görmekteyiz. Yalnızca şiirin ön plana çıkarıldığı bir dönemdir. İşlenen konulara bakıldığı zaman büyük şehirlerde yaşayan kişilerin kalabalıklar içinde yalnız kalması, şehre ve insana yabancılaşması, sorgulama, yetiştiği kültür ve ilerleyen teknoloji arasında sıkışıp kalması, ... gibi konulara yer verilmiştir. Bu durum da ister istemez şairlerimizi büyük bir mutsuzluğa ve melankoliye itmektedir.

1980 ve sonrası şiirlerinde İkinci Yeni izlerini görmek pek tabii mümkündür. Tıpkı İkinci Yeni’de olduğu gibi şairlerimiz uzak çağrışımlara yer vermiş, kapalı bir anlatım kullanmış, tıpkı onlar gibi orijinal imgeler oluşturmuşlardır. Ramazan Korkmaz’ın bu konudaki tespitleri önemlidir: *“bir önceki dönemde dışlanan şiirsel formun yaraları sarılır ve kuru sıkı doldurulan imgenin içeriği daha saydam bir hale*

¹⁹ T.S. Eliot, *Edebiyat Üzerine Düşünceler*, çev. Sevim Kantarcıoğlu, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1990, s.117.

getirilir. Bunun için İkinci Yeni şiiri yeniden gündeme gelir. İmgenin imparatorluğu, bu dönem şiirinin en önemli özelliğidir.”²⁰

Şekil açısından ve söyleyiş açısından müzikaliteye önem veren şairlerimiz belirli kalıplara sıkışarak yazmaktan ziyade hissettikleri gibi yazmayı tercih etmişlerdir. Düzyazıya yaklaşan bir üslupla şiirlerini oluşturmuşlardır.

Her dönemde olduğu gibi bu dönemde de şairlerimiz belirli görüş ve ideolojiler etrafında toplanmışlardır. Bu gruplanmaya Ahmet Kabaklı'nın gözünden bakmak gerekirse şu şekildedir:

- “a) Yeni Gelenekçi Şiir*
- b) İkinci Yeni*
- c) Toplumcu Şiir*
- d) Yeni İslâmcı Şiir”²¹*

Ramazan Korkmaz 1980-2000 arası Türk şiiri için şunları söylemiştir:

“1980’e kadar şiiri ideolojik manada algılayan şair, ihtilalle birlikte bir iç hesaplaşmaya girer. Bu hesaplaşmanın sonunda ideolojik anlamdaki şiir anlayışında bir çözülme görülür. Bu, şartların zorladığı bir geri çekilme değildir. Marksizm, kapitalizm karşısındaki üstünlüğünü ve söylem gücünü yitirir. Bu nedenle ideolojik doygunluk ve bıkkınlık sanatın prensiplerini ön plana çıkarır. Güzel şiir yazmanın hesabı yapılır.

...

Pervasız atılmalar, yerini şiirin normlarına; ideolojik sağaltım ise yerini sözün gücüne bırakır. İnsani duyarlık ve evrensel tecrübeler şiirin gözde değerleri olur.”²²

80li yıllar ve şiiri üstüne Tuğrul Tanyol ile yapılan bir söyleşide Tanyol bu dönem şiirini şu şekilde ifade etmiştir:

“Şimdi düşünüyorum da 80’li şiiri, en azından son yedi yıl Türk şiirinin en demokratik yılları oldu, en çoğulcu, en çoksesli dönemi, 83’te yazdığım bir yazıda işte ben bunu öngörmüştüm.

²⁰ Ramazan Korkmaz, *Yeni Türk Edebiyatı El Kitabı 1839-2000*, Grafiker Yayınları, Ankara 2009, s.327.

²¹ Ahmet Kabaklı, *Türk Edebiyatı*, c. IV, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, İstanbul, 2008, s.582.

²² Ramazan Korkmaz, *Yeni Türk Edebiyatı El Kitabı 1839-2000*, Grafiker Yayınları, Ankara 2009, s.327.

Her şair kendi şiirini yazdı. 1983'e kadar söylenen 'hepsi birbirine benziyor' sözleri bir daha işitilmez oldu. Neden? Çünkü benzemiyordu.”²³

Gergedan dergisi toplamda yirmi (20) sayı çıkmış olup içinde elli beş (55) şairin yüz elli üç (153) tane şiirine yer vermektedir. Bu şiirler şekillerine, uzunluklarına ve konularına göre çeşitlilik göstermektedir. Özellikle konu bakımından çok çeşitlilik gösteren bu şiirlerde 1980’li yılların etkisinin çokça görüldüğünü söylemek mümkündür.

Dergideki şiirler konu bakımından çeşitlilik göstermektedir. Bireyselliğin ön planda olduğunu görmekteyiz. Konu bakımından çeşitlilik gösterse de şiirlerde bireysel yalnızlık hâkimdir. Şair içinden çıkamadığı bir umutsuzluğun içindedir.

Dergide şiir üst başlığı genelde derginin ilk sayfalarında görülür. Fakat derginin özel sayılarında (Türk resim sanatı özel sayısı, Türk sineması özel sayısı,..) şiirin bulunduğu sayfalarda değişiklik görmekteyiz.

1.2.1.1.1.1. Aşk Üzerine Şiirler

Gergedan dergisindeişlenen konulardan biri olarak karşımıza aşk temi çıkar. Aşk, dergideki şiirlerin temel konusu olmamıştır.

Aşk üzerine ne kadar şey söylenirse söylensin hiçbir zaman tam tarifi olmayacak olan bir duygudur. Her yazar/şair farklı algılar aşkı ve okurlarına da farklı yansıtır. Bu durumla ilgili İlhan Berk’in “Sözcükler” şiirinden küçük bir alıntı yapmayı uygun buluyoruz:

“ ...

Ben ki aşkı, ben ki kendisiyim aşkın

Bir kardelen bir yerlerde solur şimdi sizi

Akar giysin

²³ Cezmi Ersöz, “Tuğrul Tanyol ile 80’li Yıllar ve Şiiri Üstüne”, Hürriyet –Gösteri, Mart 1990/112.

*Gözlerin, büyüülü durgun çıplaklığın,
Aşk kor ağzın.*”²⁴

İlhan Berk’in dergide yer alan diğer şiirlerine baktığımız zaman (Teşekkür²⁵, Gri Sevgili²⁶) bu şiirlerin de aşk temi ile yazıldığını görmekteyiz.

Dergi bünyesinde İlhan Berk, Cemal Süreya gibi İkinci Yeni şairlerinin şiirlerine çok sık rastlanmaktadır. Aşk denilince akla ilk gelen şairler arasında yer alan isimlerden biri de Cemal Süreya’dır. İkinci Yeni’nin değerli üyelerinden olan Süreya’nın dergide yer alan şiirinde aşkı konu alan şairimizden bir örnek vermek gerekirse:

“ ...
*Ey otobüssever, ey Troya yolcusu!
Anımsasın, günlerce konuşup durmuştuk
O ipekböceği (İB) sesli kadını;
Birinin Grönland’ı olmaya hazırlanıyordu.*

*İki çay söylemiştik orda, biri açık,
Keşke yalnız bunun için sevseydim seni.*”²⁷

Aşk denilince akla gelen ilk isimlerden bahsedip Nazım Hikmet’ten örnek vermeden geçilemez şüphesiz ki. Nazım Hikmet şiirlerinin konu yelpazesi çok geniş olmakla birlikte, çok yetkin aşk şiirleri yazmıştır. Bunlardan bir tanesi de dergide yer almaktadır:

“2
*Sen güneşin altında yeşil gözlerinle
Çırılçıplak yatacaksın*

²⁴ İlhan Berk, “Sözcükler”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.19.

²⁵ İlhan Berk, “Teşekkür”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.19

²⁶ İlhan Berk, “Gri Sevgili”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.19

²⁷ Cemal Süreya, “Güz Bitiği/Mutsuzluk Gülümseyerek”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.24.

*Ben üstüne eğilip senin
Ben kainatın en müthiş hadisesini
Seyreder gibi seyredeceğim seni
Sen kollarını boynuma atacaksın
Boynumda kıvıl kıvıl ağırlığın
Ben ölümsüzlüğü tadacağım
Kıpkırmızı ağzından”²⁸*

Aşk teminden bahsederken Turgay Gönenç’in kısa fakat yoğun duygular içeren şiirine bakmadan geçmek istemedik. Gönenç bu dizelerinde sevdasından bahseder:

*“Yüzün mü hüznün mü gün bitimlerinde
Gizemli bir ışıkla beliren o bitmeyen yaz
Sevdan sararmış bir beyzi resim yüreğimde
Güllerden daha solgun güllerden daha beyaz”²⁹*

Kadın şairlerden de aşk şiiri türünde örnek olabilecek şiirleri Nilgün Marmara vermiştir. Nilgün Marmara’nın “Bir Kez Erlerin De Dediğince Bu Kız Elmalı Bir Kaptan Olmalıydı”³⁰ adlı şiiri buna örnektir.

1.2.1.1.2. Ölüm/Yalnızlık/Karamsarlık Üzerine Şiirler

Bu başlık altında sadece ölüm temini değil; aynı zamanda mutsuzluğu ve umutsuzluğu çağrıştıran şiirlerden örnekler vereceğiz.

Dergideki şiirlerin geneline bakıldığı zaman çıkarılacak olan duygu mutsuzluğun ve umutsuzluğun hâkim olmasıdır. Buna dönemin de etkin olduğundan daha önce bahsetmiştik.

²⁸ Nazım Hikmet, “BAŞLIKSIZ ”, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.19.

²⁹ Turgay Gönenç, “Beyci Bir Resim”, *Gergedan*, nr.19, Eylül 1988, s.78.

³⁰ Nilgün Marmara, “Bir Kez Erlerin De Dediğince Bu Kız Elmalı Bir Kaptan Olmalıydı”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.22.

Bu başlıkta vereceğimiz ilk örnek olarak dergideki ölüm temini en acı işleyen isim olan Teoman Akyürek çıkıyor. Dergideki şiiriyle ülkenin dönem dönem kanayan yarası olan bir konuya değinen Akyürek, derginin genelindeki bireysel duygu temini bu şiiriyle değiştirip biraz daha sosyalleştiriyor:

“ Sözcükler oynarsa yerinden şiirde

Şiir bozulur

Taşlar kayarsa yerinden madende

Göçük olur

Şiir bozulunca

Düzyazı olur

Ama göçük olunca

İş değişir

Bir işçi

İki işçi

Belki üç işçi

Toz duman iniltiiler içinde

Can çekişe çekişe

Ölür

... „31

Ölüm ve umutsuzluk denildiği zaman daha ilk sayıda bizi Melih Cevdet Anday'ın *İkaros'un Ölümü* adlı şiiri karşılıyor. Kullandığı kelimelere de dikkat ederek okuyacak olursak göreceğiz ki şair şiirinde umutsuzlukla ölümü çok başarılı bir şekilde iç içe geçirmiştir. Bu şiirin başlangıç ve son dizelerinden örnek vermek gerekirse:

³¹ Teoman Akyürek, “İş Kazası”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.23.

“Doğum çoğuldur, ölüm tekil
 Mumdandı aç tutkumun kanatları
 Uçuyordum sevinç içindeydim
 ...
 Yaşadığıma inanılmaz benim
 Masal kahramanı gibiyim
 Kimse görmeden yitip gittim.”³²

Hemen hemen aynı duyguların işlendiği bir diğer şiir de Furuğ Ferruhzad’ın *Sonsuz Bir Günbatımı* adlı şiirinde karşımıza çıkar. Bu şiir daha uzun olmakla birlikte Melih Cevdet’in şiiriyle duygu bakımından oldukça benzerlik gösterir.³³

Dönemin çokça yazan isimlerinden olan Hulki Aktunç’un şiirlerine *Gergedan*’da sıkça rastlayacağız. Bu şiirlerin çoğu bireysel olarak kaleme alınmış şiirlerdir. Şiirlerin geneline baktığımız zaman umutsuzluğun hâkim olduğunu söylemek mümkündür. O şiirlerden bir tanesi olan *Hristo Teyeli*’nden küçük bir örnek vereceğiz. Şair bu şiirinde yalnızlık ve umutsuzluk içinde tek başına kalmıştır ve bu durumdan kurtulmak için çırpınmak yerine kabullenmeyi seçmiştir:

“...
 Teslim günü bütün hayat hep teslim günü
 bana pot yapmayacak makber kim bilir nerde
 bir mesirede çınlatıyor kafam gazelini
 yüksüğü çöpe atılmış ve iğnesizim”³⁴

Hulki Aktunç’un yine aynı sayıdaki (Mayıs 1988, nr. 15) şiirlerine baktığımız zaman tıpkı yukarıdaki şiirinde olduğu gibi “terzilik” ile ilgili terim ve tabirleri çokça kullandığı görülmektedir. Örnek olarak *Hayalkâr Hüseyin Terzihanesi*³⁵ ve *Makastar*³⁶ şiirinin başlığında, *Adaçayı*³⁷ ve *İki Ayakdaş(Mukaddime)*³⁸ şiirinin de

³² Melih Cevdet Anday, “İkaros’un Ölümü”, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s.20.

³³ Furuğ Ferruhzad, “Sonsuz Bir Günbatımında”, çev. Celal Hosrovsahi-Onat Kutlar, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.22-24.

³⁴ Hulki Aktunç, “Hristo Teyeli”, *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.23.

³⁵ Hulki aktunç, “Hayalkâr Hüseyin Terzihanesi”, *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.23.

³⁶ Hulki Aktunç, “Makastar”, *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.24.

içinde terzilik ile ilgili tabirlerin sıkça geçtiğini söyleyebiliriz. Ve bu şiirlerdeki duygunun genel olarak yalnızlık olduğunu söyleyebiliriz.

Yalnızlığın hâkim olduğu bir şiir örneği de Ahmet Oktay'ın *Arthur Koester* adlı şiirinde görmekteyiz. Şiirde Ahmet Oktay “Ölmek kişiyi aşan bir ülkü uğruna olsa bile, daima kişisel ve özel bir sorun” diyerek ölüme öznel bir anlam katar.³⁹

1.2.1.1.1.3. Diğer Şiirler

Diğer şiirler başlığı altında herhangi konu sınırlamasına dâhil edemeyeceğimiz şiirleri toplamaya çalıştık. Bu konular siyasetten özleme kadar değişiklik göstermektedir.

İlk olarak özgürlük üzerine yazılmış bir şiir olan *Özgürlüğün Ardından Bir Ağıt Söylev* adlı şiire bakmak gerekirse aslında şair insanoğlu için özgürlüğün ne kadar gerekli olduğuna değinmiş ve şiirinde özgürlükle insanı eşdeğer tutup özgürlüğün öldüğünü ve artık ağlamanın boşa bir çaba olduğunu dile getirmiştir:

“özgürlüğü yitirdik bugün dostlar
ardından bir çift sözüm var

*havaya benzerdi biraz
varlığı duyulmazdı özgürlüğün yokluğu dayanılmaz*”⁴⁰

Bu başlık altında örneğini vermeyi istediğimiz bir şiir de Melih Cevdet Anday'ın “*Güneşte*” adlı şiiri oluyor. Şair burada zaman kavramı üzerinde duruyor ve saatleri şiirin üç farklı yerinde üç farklı cümle ile özetliyor:

“Çünkü Saatler Dardır, her şeyi almaz

...

³⁷ Hulki Aktunç, “Adaçayı”, *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.24.

³⁸ Hulki Aktunç, “İki Ayakdaş (Mukaddime)”, *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.24.

³⁹ Ahmet Oktay, “Arthur Koester”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.21.

⁴⁰ Bülent Ecevit, “Özgürlüğün Ardından Bir Ağıt Söylev”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.21.

Çünkü dardır saatler, sığmaz biraraya

...

Çünkü saatler dardır, sığdırılmaz,"⁴¹

Diğer şiirler başlığı altında ardıllı yazılan şiirlere bakmak gerekirse Yaşar Miraç'ın *Düşler*⁴² adlı şiiri karşımıza çıkmaktadır. *Düşler; Birinci Düş, İkinci Düş, Üçüncü Düş* şiirleriyle ifade edilmektedir. Ardıllı yazan diğer şair de Enis Batur'un *Fugue (V-VI-VIII-XIII)*⁴³ şiirleridir.

1.2.1.1.2.Hikâyeler

Gergedan dergisinde hemen hemen her sayısında olan bir tür olarak karşımıza hikâye çıkmaktadır. Dergide toplam on dört (14) öykücü/hikâyecinin on altı (16) tane telif hikâyesi bulunmaktadır. Bu hikâyelerin farklı uzunluk ve konularda, çeşitli yazarlara ait olduğu görülmektedir. *Gergedan* dergisinin bazı sayılarında (5-6-13) hikâye/öykü yer almamaktadır. Şiire oranla hikâyeye çok fazla yer verilmediği görülmektedir.

Hikâyelerde kişi ve yer tahlillerine büyük önem verilmiştir. Bu durum da kahramanın psikolojisini daha anlaşılır kılmıştır.

Dergide hikâye üst başlığının belirli bir sayfası olmamakla birlikte genel olarak şiir üst başlığının hemen arkasından gelmektedir.

Dergide kimi zaman hikâye kimi zaman ise öykü üst başlığı altında ele alınmış eserlerden kısa bir şekilde bahsedeceğiz.

⁴¹Melih Cevdet Anday, "Güneşte",foto. İsa Çelik, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s.19.

⁴² Yaşar Miraç, "Düşler", *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.53-54.

⁴³ Enis Batur, "Fugue(V-VI-VIII-XIII)", *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.22.

1.2.1.1.2.1. Aşk Üzerine Hikâyeler

Gergedan dergisinin genelindeki hikâyelere baktığımız zaman “aşk” temine çok fazla yer verilmediği görülür.

Semra Özdamar’ın *Son Tablo* adlı hikâyesinde genç bir kıza âşık olan ressamı, onu tuvallerinde resmetmesine ve en sonunda genç kızın ressamı terk edişine tanık oluyoruz. Hikâye kızın ressamı terk etmesiyle birlikte galerideki resimlerden ‘*Ressamın Ölümü*’ tablosuna ‘satılmıştır’ yazısının konmasıyla bitiyor. Bir aşk hikâyesi olmasının yanında psikolojik tahlillere çok önem verildiğini görmekteyiz.⁴⁴

Gergedan’ın son sayısında Osman Şahin tarafından kaleme alınan *Demirdeki Damar*⁴⁵ hikâyesinde gençken âşık olan iki gençten kadının başka biriyle evlendirilmesini, kadının kocasının demirciyi yani kadının gençlik aşkını kıskanmasını konu alır. Hikâye sondan yani karı koca arasındaki soğukluktan ve kocanın eşini demirciden kıskanması ile başlayıp, demirci Rüstem’in aslında Simber’in gençlik aşkı olduğunun anlatılması ile son bulur. Demirci Rüstem de hâlâ kadına âşiktir ve çekicini her gece onun için sallar.

1.2.1.1.2.2. Diğer Hikâyeler

Diğer hikâyeler başlığı konu bakımından oldukça çeşitlilik gösterir. Bu başlıkta gerek bireysel, gerek sosyal olarak ele alınmış hikâyelerden örnekler vermeye çalışacağız.

İlk olarak sosyal bir konuya değinen Yusuf Atılgan’ın *Eylemci*⁴⁶ adlı hikâyesine bakmak gerekirse yazar Atılgan bu hikâyesinde sağ-sol görüş karşıtlığı üzerinden yola çıkarak bir hikâye oluşturmuştur. Hikâye kahramanı Emin Bey’in

⁴⁴ Semra Özdamar, “Son Tablo”, *Gergedan*, nr.19, Eylül 1988, s.70-74.

⁴⁵ Osman Şahin, “Demirdeki Damar”, *Gergedan*, nr.20, Ekim 1988, s.81

⁴⁶ Yusuf Atılgan, “Eylemci”, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, nr.1, s.24-25.

ölümü ile sonlanır. Hikâyenin son cümlesi oldukça önemlidir: “-*Su testisi su yolunda kırılır, demiş.*”

Türk edebiyatında hikâye türünde yetkin örnekler vermiş bir isim olan Vüs’at O. Bener’in *Bay Muannit Sahtegi’nin Notları*⁴⁷ adlı öyküsünde yazar çok derin tahliller yapar. Kahramanın içinde bulunduğu durumu tahliller sayesinde öğrenen okur, hikâye boyunca daima canlı tutulur. Vüs’at O. Bener’in dergide yer alan hikâyelerinden biri olan *Kurban* adlı hikâyeye baktığımız zaman da üst olanın alttakini kurban olarak görmesinden ve onu ezmeye çalıştığı bir sistemden bahsedilmektedir.⁴⁸

Dikkate değer bir hikâye olan Nazlı Eray’ın *Karanfil Gece Kursu*⁴⁹ adlı hikâyesinde yazar para harcayamayan insanların aldığı bir kurstan bahsetmektedir. Kahramanın öğrenip de gittiği kursta ‘Amerikalılar gibi nasıl para harcanır?’ın dersi verilmektedir.

Şiir Erkök Yılmaz *Çiçek Yiyen İnek*⁵⁰ adlı öyküsünde ineği ve çiçekleri de konuşturarak hikâyesine biraz daha farklı bir tat vermiştir. Hikâye şehirde olan bir ineğin otlanmasını, otlanmaya çalışmasını ve farkında olmadan kaosa sebep olmasını anlatır. Olay genel olarak ineğin gözünden aktarılır. Hikâye ineğin öldürülmesi ile son bulur.

Gergedan dergisinde yer alan hikâyelerden bir tanesi de tarihi nitelik taşıyan fakat kurgu olarak tarihi olmayan bir hikâyedir. Hikâyede tam tarih verilmemekle birlikte 1900’lü yıllar olduğunu anlaşılmaktadır. Prens Sabahattin Bey ve oğlu Tim’in Londra’ya seyahatlerini konu alır.⁵¹

⁴⁷ Vüs’at O. Bener, “Bay Muannit Sahtegi’nin Notları”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.29-32.

⁴⁸ Vüs’at O. Bener, “Kurban”, *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.35-36.

⁴⁹ Nazlı Eray, “Karanfil Gece Kursu”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.29-31.

⁵⁰ Şiir Erkök Yılmaz, “Çiçek Yiyen İnek”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.30-32.

⁵¹ Demiz Özlü, “Prens Sabahattin Bey”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.31-36.

1.2.1.2. Tercüme Edebi Yazılar

1.2.1.2.1. Şiirler

Dergi bünyesinde toplam yirmi beş (25) şairin yetmiş sekiz (78) tane tercüme şiiri yer almaktadır.

Tercüme şiirler başlığı altında ilk olarak Konstantinos Kavafis'in yer alan şiirlerine bir göz atmak gerekirse dergi geneline hâkim olan umutsuz havanın, şairimizin de şiirlerinde olduğunu söylemek mümkündür. Şair *Gizli*⁵² adlı şiirinde umutsuzluğunu dile getirir ve şiirinin en sonunda da kendinden sonra yetişen başka şairlerin kendine benzeyeceğinden ve onların daha özgürce yaşayacağından bahseder. Şair Kavafis'in dergide yer verilen şiirlerin (*Böyle*⁵³, *Dokundum ve Uzandım Yataklarına*⁵⁴,...) genelinde şairliğinden de bahsedilmektedir.

Umutsuzluk teminin yer aldığı tercüme şiirlere barksen bir örnek de Theodore Roetke'nin *Kayıp Oğul*⁵⁵ adlı uzun şiirinden vermek gerekir. Umutsuzluğu yavaş yavaş fakat derin bir şekilde işleyen şair şiiri boyunca birçok metafora başvurur.

Yalnızlık bir şairin en büyük ilhamıdır. Bu durumdan şiir çıkarabilmek de Hermann Hesse gibi büyük şairlere özgü bir şeydir. Hesse *Şair* adlı şiirinde bir gece vakti yalnızlığını böyle anlatır:

*“Yalnızca ben yalnızca
Görünür gecenin sonsuz yıldızları
Şarıldar büyüleyici şarkısıyla taş çeşme,
Yalnızca bana, ben yalnızca”*⁵⁶

⁵² Konstantinos Kavafis, “Gizli”, çev. Herkül Millas- Özdemir İnce, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.28

⁵³ Konstantinos Kavafis, “Böyle”, çev. Herkül Millas- Özdemir İnce, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.29

⁵⁴ Konstantinos Kavafis, “Dokundum ve Uzandım Yataklarına”, çev. Herkül Millas- Özdemir İnce, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.29

⁵⁵ Theodore Roetke, “Kayıp Oğul”, çev. Cevat Çapan, *Gergedan*, nr.2,Nisan 1987, s.25-28.

⁵⁶ Hermann Hesse, “Şair/Der Dichter”, çev. Oruç Aruoba, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s.22.

Ölüm temine tercüme şiirlerde değinmek gerekirse Jorge Luis Borges'in *Dörtlük/Cuarteta*⁵⁷ bakmak gerkir. Şair bu şiirinde ölümü kısa fakat derin bir şekilde okurlarına sunmaktadır. "*Ölecek Miyim?ölüme mahkûm olan güller ve Aristoteles gibi?*" diye sorgulamaktadır.

Tercüme şiirlerde aşk teminin yer aldığı şiirler sayıca kendini belli etmektedir. Bu şiirlerden bir tanesi olan John Donne'nin *Ağlama Ben Giderken/A Valediction Forbidding Mourning*⁵⁸ adlı şiirine baktığımız zaman şairin şiir boyunca tembihte bulunduğunu görmekteyiz. Aşk temiyle birlikte ölüm duygusuna da şiirine yediren şair "*eksilmez hiç birleşmiş ruhlarımız/benim seni böyle koyup gitmemle*" dizeleriyle bunu okurlarına sunmaktadır.

Derginin özel sayılarında sayının konusuna uygun olan şair ve şiirlerine yer verilmiştir. Örneğin gerçeküstücülük özel sayısında (6. sayı) Guillaume Apollinaire, Louis Aragon, Paul Eluard,..., Rönesans özel sayısında (13. sayı) Ben Jonson,Andrew Marvell gibi şairlere yer verilmiştir.

Tercüme şiirlerden kısa bir aşk şiiri örneği vermek gerekirse Ben Jonson'un "*Cella'ya Şarkı*" adlı şiirini almak uygun olacaktır. Bu şiirde şair sevgilisi Cella'ya olan yoğun duygularını gösterir, onunla olan anın mutluluğundan bahseder:

*"Kadeh kaldır bana salt gözlerinle;
Ben de vereyim gözümle karşılık,
Ya da bir öpücük bırak kupada:
Şaraba hiç gerek kalmaz artık.
Susuzluğumuz ruhtan geldiğinde
Ararız tanrılardan bir ferahlık
Zeus'un nektarını bile ama
Sana değişmek olur budalalık."*⁵⁹

⁵⁷ Jorge Luis Borges, "Dörtlük/Cuarteta", çev. Cemal Bali Akal-Engin Özden, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.25.

⁵⁸ John Donne, "Ağlama Ben Giderken/A Valediction Forbidding Mourning", *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.28.

⁵⁹ Ben Jonson, "Cella'ya Şarkı", çev. Şavkar Altınel, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.57.

Tercüme şiirlerin geneline baktığımız zaman şekil açısından düzyazıyı andırdığını söyleyebiliriz. Buna birkaç örnek vermek gerekirse; Jorge Luis Borges'in *Müze/Museo*⁶⁰, Comte De LAutrémont'un *Maldoror'un Şarkılarından/Altıncı Şarkı*⁶¹,...

1.2.1.2.2. Hikâyeler

Gergedan bünyesinde toplam dokuz (9) hikâyeci/öykücünün on (10) tane tercüme hikâyesi yer almaktadır. Bu hikâyeler konu bakımından çeşitlilik göstermektedir.

Modern edebiyatın öncülerinden olan Arjantinli Julio Cortázar *Derin Derin Senin Derin*⁶² adlı hikâyesinde aşk ve tutkuyu harmanlayıp, okurlarına sunmuştur:

“...Gözlerimi kapatıyorum ve senin en gizli derinin kokusunu geçmişte içime çekiyorum; okuduğum, dumanı içime çektiğim ve hâlâ yaşadığımı sandığım bu âna yeniden açmak istemiyorum onları.”

Bruno Schulz *Bir Temmuz Gecesi*⁶³ adlı hikâyesinde hikâyenin başlığı olan temmuz gecesini betimler anlatır. Bir temmuz gecesinin güzelliğine başka hiçbir şeyin benzemeyeceğinden bahsetmektedir.

Abe Kobo *Sopa*⁶⁴ adlı öyküsünde bir profesör ve iki öğrencisiyle birlikte bir sopayı (balkondan düşerek ölen bir adam) incelemeye koyulurlar. İncelemede profesör daha çok öğrencilerine fırsat tanıyarak bir tartışma ortamı yaratır. Hikâyede anlatıcı sopadır. Hikâye balkondan düşen adamın anlatımı ile sonlandırılır.

⁶⁰ Jorge Luis Borges, “Müze/Museo”, çev. Cemal Bali Akal-Engin Özden, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.25.

⁶¹ Comte De LAutrémont, “Maldoror’un Şarkılarından/Altıncı Şarkı/Chant Sixième”, çev. Özdemir İnce, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.21-26.

⁶² Julio Cortázar, “Derin Derin Serin Derin”, çev. Enis batur ve Ömer Madra, resim: Balthus, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s.26-27.

⁶³ Bruno Schulz, “Bir Temmuz Gecesi”, çev. Sevin Okyay, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.32-33.

⁶⁴ Abe Kobo, “Sopa”, çev. Pınar Kür, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.32-33.

J.M.G. Le Clezio, *Adaya Doğru Gidiyor Gemi* başlıklı hikâyesinde şiirsel bir titizlik göstermiştir. Hikâyedeki şiirsel tat ilk cümlesinden itibaren kendini hissettirmekte ve hikâye akışı bu şekilde devam etmektedir.⁶⁵

1.2.1.2.3. Roman

Gergedan dergisinin yirmi sayılık yayın hayatı boyunca tercüme edebi yazılar başlığı altında roman yazıları yer almamaktadır.

1.2.2. Sanat Haberleri

1.2.2.1. Telif Sanat Yazıları

1.2.2.1.1. Makaleler

1.2.2.1.1.1. Güzel Sanatlara Dair Yazılar

1.2.2.1.1.1.1. Tiyatro Üzerine Yazılar

Gergedan dergisi içerisinde hemen bütün güzel sanatlara yer verdiği gibi tiyatroya da önem vermiştir. Aysin Candan, Özdemir Nutku, Seçkin Cılızoğlu,... gibi eleştirmen/değerlendirmeciler *Gergedan*'da tiyatro yazıları kaleme alan yazarların başında gelmektedir.

Beckett'in *Godot'u Beklerken* adlı oyununu tanıtan bir yazı yazan Aysin Candan, yazısında Beckett'in bu oyununu olağanüstü yapıtlar meydana getirdiği dönemde kaleme aldığı ve eserin klasik bir eser olduğunu dile getirmiştir. Yazısında

⁶⁵ J.M.G. Le Clezio, "Adaya Doğru Gidiyor Gemi", çev. Nedim Gürsel, *Gergedan*, nr. 16, Haziran 1988, s.69-72.

“beklemek” terimi üzerinde durup, aslında oyunun yaşamın teatrallliğini betimlediğini vurgulamaktadır.⁶⁶

Tiyatroda oyun kadar oyun yönetmeninin de çok önemli bir mevzuu olduğu üzerinde duran Özdemir Nutku, bu işte sadece ilkeleri bilmenin yeterli olmayacağını savunur. Bunun için de yönetmenin bıkmadan usanmadan yeni denemelerle, kendini yenilemesi ve değiştirmesi gerektiğini zorunlu görmektedir. Özdemir Nutku'nun bu konuda aşağıdaki görüşleri tiyatro yönetmeni için oldukça önemlidir:

“Bir yönetmen ne kadar usta ve deneyimli olursa olsun, yaptığına bilincinde değilse, çağını kovalamıyorsa, çevresindeki ve dünyadaki olaylara kayıtsızca, her çalışmasıyla yeni bir kapı açamıyorsa, kendini geliştirmeye olan duyarlılığını yitirmişse, o yönetmen “öldürücü yönetmen”dir. Çünkü kalıplaşmış, memurlaşmış, akli köşeyi dönmekte olduğundan sahnelediği oyuna dikkatini toplayamayan, tiyatroyu bir rutin olarak gören kimse, öldürdüğü tiyatronun ancak ölü yıkıcısı olabilir.”⁶⁷

Seçkin Cılızoğlu, 1988-1989 dönemine ait tiyatro oyunlarını ele aldığı yazısında, çocuk oyunları da dâhil birçok oyuna değinmiştir. Şehir Tiyatroları Genel Sanat Yönetmeni Gencay Gürün yardımıyla kaleme alınan bu yazıda dönemin repertuarına ulaşmak mümkündür.⁶⁸

Gergedan dergisinde tiyatro üzerine teorik yazıların yer almasının yanı sıra, bazı oyunlara da yer verilmiştir. Antonin Artaud Kan Fıskırması,..bunlara örnek verilebilir.

1.2.2.1.1.1.2. Resim Üzerine Yazılar

Gergedan dergisinin özel sayılarından biri “Gerçeküstücülük Özel Sayısı”dır (Ağustos 1987). Bu sayıda edebiyatta olduğu kadar resim sanatında da gerçeküstü tarzı yansıtan tablolara yer verilmiştir. Özellikle Salvador Dali, Max Ernst, René Magritte gibi büyük isimlerin görüş ve tablolarına yer verilmiştir.

⁶⁶ Ayşın Candan, “Godot’un Gizemi”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.74-75.

⁶⁷ Özdemir Nutku, “Tiyatro Yönetmeni”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.48-49.

⁶⁸ Seçkin Cılızoğlu, “Gencay Gürün İle 1988-1989 Dönemine Dair”, *Gergedan*, nr.19, Eylül 1988, s.84-85.

Gergedandergisinin resim sanatına verdiği büyük önemi on dokuzuncu sayısını (Eylül 1988) *Türk Resim Sanatı Özel Sayısı*” ayırmasından da anlamaktayız. Bu özel sayıda Türk resminin ne konumda olduğu, dünü ve geleceği, Osmanlı dönemindeki resimler ve Türk resminin özellikleri üzerinde durulmuştur. Bu sayıda Sezer Tansuğ Türk resmini 1950’den itibaren (1988’e kadar) incelemeye almış ve on maddede özetlemiştir:

“ 1) *Sosyo-ekonomik yapının liberalleştirilmesi çabalarına paralel olarak sanatsal davranışlar ve üslup değerlerinin bireysel özellikler kazanması,*

2) *Resimsel temaların seçiminde sanatçıların iç dünyaları ve kişisel yaşantılarına ilişkin gerçekleri ön plana almaları, dıştaki doğal ve toplumsal çevrenin resim diline aktarılmasında öznel yorum haklarının serbestçe kullanılmaya başlanması,*

3) *Sanayileşme ve kentleşme sürecinin hız kazanışına paralel olarak kentsel temaların kırsal temalara tercih edilmesi. Düzensiz kentleşme ve nüfus yoğunlaşmasının getirdiği sosyo-ekonomik ve kültürel sorunlara karşı genişleyen ilgiler,*

4) *Sanat eğitiminde sanayileşme ve ürün çeşitlenmesinden doğan biçimsel tasarım ve tanıtım ihtiyaçlarının ele alınması, ancak sanayide dışa bağımlılık yüzünden bu tür programların başarıya ulaşamaması,*

5) *Batıdaki sanat ve düşünce akımlarının daha hızlı bir tempoyla izlenmesinde yeni zorunlulukların ortaya çıkması,*

6) *2. Dünya Savaşı’ndan sonra ABD’de doğan sanat akımlarının Avrupa’da etkinlik hakları araması sonucunda, ortaya çıkan kültürel savaşım ve rekabetten Türkiye’ye de birtakım yeni üslup sorunlarının yansması,*

7) *Resim alanında evrensel değerler savı karşısında yerel-ulusal kültürlere ilişkin değerler sorununun güçlenerek gündemde kalması,*

8) *Ülkede resimsel üslup etkinliğinin sanat eğitimi yapan kurumlar dışında gerçekleşmesi,*

9) *Figüratif ve soyut eğilimler alanında ortaya konan üslup çabalarının yeni teknik ve malzeme kullanımıyla farklılaşan yeni boyutlara yöneltmesi,*

10) *Liberalleşme ve serbest piyasa ekonomisinin geçerlilik kazanması sonucunda resmin bir meta olarak yatırım ve sanatsal değer ikileminden oluşan yeni bir kültürel boyut kazanması.*⁶⁹

Ayrıca diğer özel sayılarda (Gerçeküstücülük Özel Sayısı, Rönesans Özel Sayısı, Türk Sineması Özel Sayısı) resim sanatı ile ilgili önemli incelemelere yer verilmiştir.

Arcimboldo, Bilge Alkor, Warhol, Avni Arbaş, Selim Cebeci, İlhan Berk'in çizimleri, Bauhaus ve Mimari, Erdağ Aksel, Utku Varlık, Mobilya Endüstrisi, Francis Bacon, Piet Mondrian, gibi isimler ve konular *Gergedan* dergisinde “sanat” üst başlığı adı altında resim sanatı dalında verilmiş örneklerdir.

1.2.2.1.1.3. Müzik Üzerine Yazılar

Müzik alanı da diğer sanat alanları gibi *Gergedan*'ın ilgi alanına girmektedir. Bu alanda en çok Halil Turanlı, Murat Ertel, vb. eleştirmenler kalem oynatmıştır. Daha çok Batı müziği ve Batılı müzisyenlerin değerlendirildiği görülmektedir.

“*İndie Pop*” üzerine bir yazı yazan Halil Turanlı, bu müzik türünün 1960'larının cinsel politikası üzerine ortaya çıktığını savunmaktadır. Turanlı'ya göre, 80'lerin radikal dalgalarını andıran bu müzik, 60'larla kıyasladığımızda ise çok cılız kalmaktadır.⁷⁰

Ayrıca Beethoven'ın 100yaşı sebebiyle *Gergedan* “sanat” başlığında büyük ustaya yer verilmiştir. Onun eserlerinin seneler sonra bile çağdaşlığını koruyacağından bahsederken, Richard Wagner, Karlheinz Stockhausen, İgor Stravinski, Hans Heinz Stuckenschmidt gibi isimlerin yazılarına yer verilmiştir.

1980'li yıllarda Rock müziğindeki gelişmeleri konu alan bir inceleme yapan Murat Ertel, yazısında bu yıllarda yaşanan düzelme üzerinde durmuştur. Bir önceki dönemle kıyaslayan Ertel, yeni gelişen yıllarda Amerika caz'ın popülerliğinin artmasından, Meksika müziklerinin müziğe dâhil olmasından bahsetmektedir. Ayrıca incelemenin altında küçük bir listeye 80'li yılların önemli isimlerine de yer

⁶⁹ Sezer Tansuğ, “1950'den Bu Yana Türk Resminin Özellikleri”, *Gergedan*, nr.19, Ağustos 1988, s.28.

⁷⁰ Halil Turanlı, “Pop'ta Yeni Bohemizm: İndie Pop”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.65-68.

verilmiştir. Bu isimlerden bazıları şunlardır: Dire Starits, Police, Metallica, Sade, Eric Clapton, Bob Dylan, James Brown ...⁷¹

Gergedandergisi dokuzuncu sayısında (Kasım 1987) İlhan Usmanbaş'a ait bestelere notaları ve geometrik şekilleri ile yer verilmiştir. Bu sayfalarda sanatçının çalışma şekline ve titizliğine şahit olmaktadır.

Gergedandergisi, on dördüncü sayısında (Nisan 1988) zanaat başlığı altında müziğe, Antonio Stradivari'ye büyük önem vermiş ve bünyesinde yer ayırmıştır. Keman yayı ustası olan sanatçının hayatı dönemsel olarak incelenmiştir.

Gergedandergisinin on yedinci sayısında (Temmuz 1988) müzik aletlerine sanat başlığı altında geniş yer verilmiştir. Hem yazınsal olarak hem de görsel açıdan müzik aletleri albümü hazırlanmıştır.

Gergedan'ın Türk resim özel sayısında (Eylül 1988) orkestra şefi Cem Mansur ile bir söyleşi yapılmıştır. Mansur bu söyleşide, başarılı bir orkestranın konsantrasyon, iç disiplin, kolektif çalışma bilincine sahip olması gerektiği üzerinde önemle durmuştur.

Bu hâliyle *Gergedan*, müziği özellikle Batı müziğini ve kültürünü sayfalara taşımış ve yansıtmıştır.

1.2.2.1.1.1.4. Sanat Haberleri

Sanat haberlerine *Gergedan* dergisinin ilk sayfalarında rastlanmaktadır. Bu haberler “Geçen Aydan Gelecek Aya” ve “Seçme Sanat Olayları” başlığı altında sunulmaktadır. Bu haberlerde sergi, tiyatro, konser, müze, opera-bale, ...gibi güzel sanatların hemen hepsindeki sanat olaylarına yer verilmektedir. Bölümün yazıları imzasızdır ve kısadır. Kısa fakat birçok farklı konu ve yazarlar yer almıştır.

⁷¹ Murat Ertel, “80’li Yıllarda Rock Müziğinde Neler Oluyor”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.67-71.

1.2.2.1.1.2. Edebiyat ve Dile Dair Yazılar

1.2.2.1.1.2.1. Edebiyat Teorisi Üzerine Yazılar

Gergedan dergisinin yirmi sayılık yayın serüveninde edebiyat teorisi üzerine yazılmış veya tercüme edilmiş herhangi bir yazıya rastlanmamaktadır.

1.2.2.1.1.2.2. Dil Konulu Yazılar

Gergedan dergisinin yayın hayatı boyunca dil üzerine verdiği örnekler oldukça azdır. Bu konuda bir tane örnek veren *Gergedan* dergisi yayın kadrosu, Ivan Fonagy'nin şiir dili üzerine yazmış tercüme yazıya yer verilmiştir. Burada şiir dili biçim ve işlev üzerinden kısaltılmış yazısı yer alan yazar, şiirin sıradanlıktan uzaklaştıran bir yapı dizgesine sahip olduğunu ve bunu da ahengine borçlu olduğunu savunmaktadır. Şiirde verilen duygu sayesinde okur onun yaratıldığı an'a şahit olur ki bu da Fonagy'e göre şiirin dili sayesinde başarılmaktadır. Şiir dili ile ilgili olarak Fonagy son olarak aşağıdaki sözleri dile getirmektedir:

*“Şiirin bazı işlevleri gibi şiir dilinin özellikleri de evrenseldir. Bütün bu özellikleri birleştiren az çok bağlantılı bir dizge, bir bütün içinde ele alınan şiir dili, şiirsel düşüncenin ifadesine uygun düşen tek, iletişim özel biçimidir.”*⁷²

1.2.2.1.1.2.3. Deneme Türündeki Yazılar

Gergedan bünyesinde karşılaşılan bir tür olan “Deneme” üst başlığı dergide düzensiz bir biçimde yer alan türlerden biridir. Bu türe giren yazılara kimi zaman ilk sayfalarda kimi zaman da son sayfalarda rastlanır. Deneme üst başlığına toplamda 12 sayıda yer verilmeyle birlikte dergide sık rastlanılan bir tür olduğunu söylemek mümkündür (1,2,3,4,5,6,7, 10, 12,15, 16, 17 sayıları). Bazı sayılarda birden fazla deneme yazısı bulunmaktadır(4,6,7 sayılarında).

⁷² Ivan Fonagy, “Şiir Dili: Biçim ve İşlev(X)”,Türkçesi: Mustafa Durak, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.94-98.

Ahmet Cemal, *Brecht'i Nasıl Bilirsiniz?* başlıklı denemesinde, Türkiye'de herhangi bir sanatçının, düşünürün gerçekten okunup bilinmediğini, araştırılmadığını, bu gibi hususlarda her zaman kolayca kaçıldığını ileri sürmektedir. Cemal, Brecht'i okumada kaynak kıtlığı yaşandığını da şu sözlerle savunur:

“Ama bir düşünce, bir felsefe, bir dünya görüşü, bir sanat kuramı, bir sanatçının sanatçı, bir düşünürün düşünür kişilikleri “az”, “biraz” veya “epey” bilinemez. Bunlar, ya bilinen ya da bilinmeyen konulara girer. Dolayısıyla, bunları bildiğimizi söyleyebilmemiz bu konulara ilişkin ne kadar bildiğimiz sorusunun sürekli egemenliğinde kalmak durumundadır. Albert Camus, “biraz” bilinmez; bu biraz, Camus'nün bazı kitaplarının okunup, çoğunun okunmadığı anlamındaysa eğer, o zaman bilmek sözcüğünün burada yeri yoktur.(.)

Bütün bunlarla demek istediğim kısaca şu ki, bugün için bizde “Brecht'i nasıl bilirsiniz?” sorusunun yanıtı, ancak “Brecht'i daha bilmeyiz” olabilir. Bu kaynak kıtlığıyla, bundan farklı her yanıt, doğruluktan uzak kalacaktır. Yine başa dönelim, bir Proust'u, başyapıtının yalnızca iki cildiyle tanıyan, bir Joyce üzerine “Ulysses”i okumadan konuşan bir ortamda Brecht için ayrıcalıklı bir durum zaten düşünülemez.

Yapmamız gereken önce “bilme”yi öğrenmek ve Marx'ın ünlü deyişiyle “Bilmiyorlar ama yapıyorlar” olmaktan çıkmak- ondan sonra bildiklerimiz üzerine konuşabiliriz!”⁷³

Deneme başlığı altında yer alan konulara bakarsak çok büyük bir çeşitlilik görmekteyiz. Kültür-sanattan sekse kadar çeşitli konularda yazılar yer almıştır. Bazı özel sayılarda o sayıya uygun yazılar yer almaktadır. Gerçeküstücülük özel sayısında (6.sayı) gerçeküstücülük konusuyla ilgili Tahsin Yücel tarafından yazılan bir yazı kaleme alınmıştır. Deneme üst başlığı altında yazıları yer alan diğer isimler: Ahmet Cemal, Serdar Rifat Kırkoğlu, Özdemir Nutku, Mehmet Ergüven, Hermann Hesse, Raymond Queneau, Roland Barthes, Ömer Madra, Peter Handke, Oğuz Demiralp, Enis Batur, Murat Belge, Güven Turan olmuştur. Görüldüğü gibi bu yazarların bir kısmı yabancıdır ve tercüme yoluyla dergide yer almıştır.

Ayrıca deneme türündeki yazılar “kültür ve politika”, “hayat ve kültür”, ...gibi üst başlıklar altında da yer almaktadır.

⁷³ Ahmet Cemal, “Brecht'i Nasıl Bilirsiniz”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.81-83.

1.2.2.1.1.2.4. Eleştiri Yazıları

Gergedan dergisinde eleştiri yazıları nadir de olsa karşımıza çıkmaktadır. Bu yazılar bazen “Eleştiri” üst başlığı altında olmakla birlikte bazen “Lobut” üst başlığı altında yer almaktadır. Lobut başlığındaki yazılar daha çok güncel konulara cevap vermek, fark edilen bir yanlış düzeltmek amaçlı yazılırken eleştiri başlığı altındaki yazılar bir edebi harekete yönelik yazılan yazılardır. Bu yüzden “Eleştiri” üst başlığı altında ele alınan yazılar “Lobut” üst başlığı altındaki yazılara göre daha edebi değer taşımaktadır ifadesi yerinde bir tespit olacaktır. Dergideki eleştiri yazılarının konuları edebiyat, kültür ve sanat, müzik, tarih,... gibi geniş bir yelpazede yer almaktadır.

Nadir Nadi'nin *Dostum Mozart* adlı kitabına eleştiri yazısı yazan Mehmet Ergüven, bu incelemesinde kitaba ve yazara olumlu eleştirilerde bulunurken kitabın eksikliklerinden de bahsetmektedir. Olumsuz eleştiri olarak kitapta Mozart döneminin sanatsal üretim ve üretim arasındaki ilişkisinin eksik olduğunu ve kitabın bu açıdan gerçekçilikten uzak olduğu için öykü gibi durduğunu belirtiyor. Fakat bu eksikliklere rağmen kitabın okunmaya değer olduğunu da vurgulamaktadır. Kitabın saygınlık kazanan en önemli noktasının da kitapta Mozart'a herkesin sahip çıkacağı savunulmasıdır. Mehmet Ergüven bu konuda da Mozart, Sheakpeare, Mimar Sinan gibi büyük sanatçıların üzerinde bütün ulusların söz sahibi olduğunu, böylesi büyük sanatçıların tek bir ulusunun olmadığını dile getirmektedir.⁷⁴

Mehmet Ali Kılıçbay, Server Tanilli'nin, yayınladığı üçüncü cilt olan *Yüzyılların Gerçeği ve Mirası, İnsanlık tarihine Giriş* adlı eserini eleştiriye almıştır. Bu eleştiride Kılıçbay, kitabın insanlık tarihi gereği çok geniş kapsamlı olmasını çok doğal bulmaktadır. Fakat Kılıçbay, bu geniş yelpazeyi açıklamak için yazarın yanlış yol izlediğini şu şekilde dile getirir:

“Kitabın insanlık tarihinin tümünü kapsama iddiası, geniş bir zaman ve mekâna yayılması zorunlu hale getirmiştir. Bu durumda birbirinden çok farklı siyasal, iktisadi ve kültürel oluşumlar, 16.ve 17.yüzyıl gibi son derece yapay bir birleştiricinin cenderesi içine sokulmuş olmaktadır. Bu çeşitli uygarlıkların aynı zaman dilimini paylaşmaktan başka hiçbir ortak noktalarının olmaması, bu kronolojik ele alış içinde bir eşzamanlık mitosu içinde, benzeri kaderler imajını yaratmaktadır. Bu

⁷⁴ Mehmet Ergüven, “Dostumuz Mozart”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.104-105.

tarihsel yaklaşım açısından oldukça büyük bir hatadır ve farklı kaderler farklı kontekstler içinde incelenmelidir.”

Ayrıca Mehmet Ali Kılıçbay, Tanilli'nin hem kavram açısından, hem tanımlama açısından da birçok konuda yanlışla düştüğünü dile getirir. Birçok açıdan eleştirilen kitabın son olarak diline değinen Kılıçbay, yazısında Türkçesi olan kelimelerin Fransızca okunuşunun kitapta yer almasını yanlış olarak değerlendirir ve eleştirisini şu sözlerle sonlandırır:

“Türkiye’de tarihe büyük bir merak var, bu merakın nedenleri muhtelif. Kimi bugünü, dünü tahrif ederek doğrulamak istiyor, kimi dünyanın mutasavver ihtişamında bugünün acılarını unutuyor, kimi geçmişten ders alınabileceğine safça inanıyor, kimi de evrim yasalarını keşfetmeye çalışıyor. Sonuç olarak, büyük çoğunluğumuz itibarıyla tarihe çok şarklı bakıyoruz. Yani her zaman olduğu gibi burada da şekil önemli; olanı değil, kendi kafamıza göre olması gerekenin tarihini yapıyoruz ve sonuçta gene kendimizi aldatıyoruz.”⁷⁵

Mehmet Ergüven sekizinci sayısında bir opera eleştirmenini eleştirdiği yazısında sadece eleştiri yapmaz aynı zamanda bir opera eleştirmeninde olması gereken hususları da sıralamaktadır. Ergüven’e göre opera eleştirmenliği sadece müzik bilmekle ya da müzik kulağının olmasıyla yapılamayacak kadar ciddi bir iştir:

“Dinçer’in eleştirisini şimdilik bir yana bırakarak, önce eleştirmenin kimliği ve yetişimi üzerinde durmaya çalışalım. Bir: Herhangi bir operayı sahnede birkaç kez izleyip, müziğine aşina olmak, o yapıtı eleştirmek için yeterli bir gerekçe değildir. İki: Opera eleştirmeninin, en az nota kadar, harflerle de sevişmesi gerekir; çünkü, kitapla arası açık olan bir kişi, operanın metin artı müzikten oluştuğunu henüz kavrayamamıştır. Dolayısıyla, kulağı yetmiyormuş gibi gözüyle de dinlemeye çalışan böyle bir kişi, sahnede olup bitenleri, ister istemez, anlamak zorunda kalacaktır hep. Besbelli: Her opera metin, müzikten önce var olur. Buna göre müzikli tiyatrodaki eylem’in (azione) itici gücünü müzik değil, metin oluşturur; müzik o eylemi inanılır kılan bir öğedir yalnızca, Neyi seslendirdiğini bilmeyen bir bestecinin başına geçtiği tarihte görülmemiştir. Böyle bir durumda ise amatör opera sözlüklerinden edinilmiş şipşak bilgilerle sahnedeki olayları izlemeye kalkışan kişinin eleştirmenliğe sıvanması, gülünçten öte ayıptır.”

Yazısında Mahir Dinçer’i ve onun *Milliyet Sanat Dergisi*’nde çıkan opera eleştirisini eleştiren Ergüven, Dinçer’i böyle bir eleştiri yapımakta yetkin bulmamaktadır. Ergüven, Dinçer’in eleştirisinin yetkin olmadığını, asılsız olduğunu

⁷⁵ Mehmet Ali Kılıçbay, “Yüzyılların Gerçeğini Bilmek”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.103-104.

ve sadece eleştirmek amacıyla yazıldığını vurgular. Ayrıca eleştirisinde sadece Dinçer'i değil, aynı zamanda dergi yöneticilerini de ağır bir dille eleştirmiştir:

“Bitmedi: Hadi Dinçer boş bulunup böyle bir görevi kabul etti diyelim; peki ya dergi yöneticilerine ne demeli? Hiç mi okumuyorlar yayımladıkları yazıyı? Üç milyonluk bir kentte opera eleştirisi yazabilecek bir kişi bulamamışlarsa, böylesine düzensiz yazılarla herkesi oyalama yerine, o sütünü boş bıraksalar acaba daha onurlu bir davranış olmaz mı? Hiç kuşkusuz, bu ve benzeri sorular çoğaltılabilir; ancak, fazla bir yararı olacağını sanmıyorum bunun. Çünkü görünen o ki, uzaktan da olsa operayla tanışmamıza karşın, opera eleştirmenliğinin ne olduğunu bilmiyoruz daha...”⁷⁶

Gergedan dergisi, “Fihrist” üst başlığı altında Enis Batur'un eleştirel bir gözlemine de yer vermiştir. Bu gözlemden Enis Batur “telefon” aletinin iletişimden aldıklarını anlatır. Aynı zamanda telefon ile insanları birbirine benzeten Batur eleştirel gözlemini şu sözlerle sonlandırmaktadır:

“Bir itiraf: Nesne olarak telefonu severim. İlk telefonlar büyüdü kutulardır. Manyetolular bana çocukluğumun bulutlarını geri getirirler. Şimdiki telefonlar marifetli de. Yarımın telefonlarını gördüm Paris'te: Saydam, mavi neonlu, telsiz şeyler, çok beğendim onları.

Telefonla çalışan insanlar var. Kimileri santralda çalışıyor, kimileri PTT bürolarında. Telefon fabrikalarında, tamircilerinde nasıl bakılıyor “şu”na?

İnsanlar da telefonlar gibi: Meşgul, arızalı, kesik, fişten kesikler. Yoksa diyorum asıl sorun santralda mı?”⁷⁷

Ayrıca derginin başka sayılarında da yine “Fihrist” üst başlığında Enis Batur'un günlük hayatımızda kullanılan araçlarla ilgili yazısı bulunmaktadır. On ikinci sayıdaki Eldiven yazısı, on dördüncü sayıdaki Tiryaki başlıklı sigara üzerine yazdığı yazısı buna bir örnektir.

Gergedan'da yer alan bir diğer eleştiri konusu da Mimar Sinan incelemeleri hakkında yapılmıştır. Eleştiri Sezer Tansuğ'a aittir. Yazar eleştiriye başlamadan önce Mimar Sinan ile ilgili yapılan araştırmalar hakkında kısaca bilgi vermiştir. Tansuğ, Mimar Sinan kürsüsünde en etkili bir biçimde giren ve çokça çalışmalar yapan Prof.

⁷⁶ Mehmet Ergüven, “Opera İzlemeyen Opera Eleştirmeni”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.48-49.

⁷⁷ Enis Batur, “Telefon”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.92-93.

Doğan Kuban ve Vogt Göknil'in yaptığı araştırmaları ve eleştirileri eksik bulur ve Mimar Sinan'ın gerçekten anlaşılmadan eleştirildiğini savunur.⁷⁸

Yalçın Küçük'ün *21 Yaşında Bir Çocuk Fatih Sultan Mehmet* adlı yapıtını eleştirel bir bakış açısıyla değerlendiren Mehmet Ali Kılıçbay, burada yazarı tarih dışındaki meslek kesiminin tarihe yönelmesi sonucu içinde yaşanan coşkuyla eserini yazdığını savunur. Bu yüzden birçok açıdan yetersiz bulan Kılıçbay, bu kitabı yazarın sadece tarih öğrenirken tuttuğu notlar olarak değerlendirir.⁷⁹

Gergedan dergisinin on birinci sayısında M. Şükrü Hanioğlu ile Ali Birinci arasındaki eleştiri polemigi yer almaktadır. Hanioğlu'nun Ali Birinci'ye eleştirisi üzerine çıkmış olan polemik, Ali Birinci'nin Hanioğlu'na bir mektup yazması ile açılmış ve son noktayı ise Hanioğlu dergide yayınladığı yazısı ile koymuştur. Mektuba cevap verdiği yazısında Hanioğlu eleştirilerini ve haklı bulduğu yönleri yirmi iki madde ile sıralayarak Birinci'nin mektubunu cevaplar. Bu mektuplaşmada dikkati çeken en önemli husus kullanılan dil ve üslubun hiçbir zaman seviyeyi düşürmemesi ve her daim edebi bir çizgide ilerlemiş olmasıdır.

Gergedan dergisinde yer alan "Ayın Kitabı" üst başlığı altında tanıtılan kitaplar eleştirel bir bakış açısı ile okurlara sunulmaktadır. Bu bölümün "Yayınlar" başlığında tanıtılan kitaplardan ayrılan önemli özelliği, bu bölümde yer alan kitaplara getirilen yorumların biraz daha öznel olmasıdır. Bu açıdan ele alındığı zaman bu başlık kitap tanıtım yazısı olmaktan çok o ay ele alınan kitabı inceleme mahiyetindedir ki bu da eleştirel bir bakış gerektirmektedir.

Bu bölümde tanıtılan kitapların isimlerine kısaca değinmek gerekirse; *Çeviri: Dilleri Dili* (Akşit Göktürk), *Korkuyu Beklerken* (Oğuz Atay), *Son İki Eylül* (Hulki Aktunç), *Kırk Oda* (Murathan Mungan), *Felsefe Üzerine* (Hilmi Yavuz), *Ay Gözetleme Komitesi* (Mahir Öztaş), *Müzik ve Müziğimizin Sorunları* (Filiz Ali), *Kafes* (Selim İleri), *Kültür ve İdeoloji* (Ahmet Oktay), *Hayır...* (Adalet Ağaoğlu), *Türk Resminde Yeni Dönem* (Sezer Tansuğ), *Eşlik Eden* (Soneçka Antonovskaya), *Demokritos/Aristoteles İlkçağ'da Doğa Felsefesi* (Arda Denkel). Bu bölümde yer

⁷⁸ Sezer Tansuğ, "Sinan İncelemeleri Hakkında", *Gergedan*, nr. 10, Aralık 1987, s.99-102.

⁷⁹ Mehmet Ali Kılıçbay, "Tarihi Yeniden Yazarken", *Gergedan*, nr. 16, Haziran 1988, s.182-183.

alan yazıların çoğu Füsun Akatlı tarafından yazılmış olmakla birlikte Ahmet Oktay, Selim İleri, Betül Çotuksöken gibi yazarlarımızın da katkıları bulunmaktadır.

Tezimizde “Aydın Kitabı” üst başlığı altında ele alınan kitapların hepsini tanıtmamız da birkaç örnek vermek gerektiğini düşünüyoruz.

Oğuz Atay’ın Türk edebiyatında tartışılmaz bir yeri olduğu herkesçe kabul görmüş bir gerçektir. Füsun Akatlı Atay’ın *Korkuyu Beklerken* adlı hikâyeye kitabından bahsederken, *Tutunamayanların* en iyi üç roman arasına gireceğini fakat *Korkuyu Beklerken*’in en iyi üç hikâyeye kitabı arasına girmeyeceğini söyler. Fakat bu durumun Oğuz Atay’ın yazar kimliğiyle alakası yoktur. Bu durum Akatlı’ya göre Türk romancılığı ve hikâyeciliğinin yazınsal konumu arasındaki farklılıklardan ötürüdür. Yani bu durum Oğuz Atay’ın hikâyeci kimliğinden bir şey kaybettirmez. *Korkuyu Beklerken* ve aynı zamanda yazarının da olumlu eleştiriler yöneltildiği bu yazıda Füsun Akatlı son olarak Atay ve kitabı için şu şekilde bahseder:

“Kitabın hemen bütün hikâyelerinde abartmaya yaslanılıyor. Öyle ki bu abartmanın içeriği aktarmadaki önemine, başka bir söyleyişle, abartılanın aslında gerçeğin ta kendisi olduğuna dikkat edilmemesi, Oğuz Atay’ın gerçekçilikle alışverişi olmayan bir yazar olduğu kanısına götürebilir okuru. Oysa fantezinin, düşselin, kurgusalın gerisinde hep gerçekçi kalan, eleştirisini çağın çıplak ya da giyinik gerçeklerine yönelen bir yazar Atay.”⁸⁰

Füsun Akatlı’nın bir başka yazısı kadın üzerinde durulan Murathan Mungan’ın *Kırk Oda* adlı hikâyeye kitabıdır. Akatlı’ya göre bu hikâyeye kitabında fanteziyi de yazınsal kılıp hikâyelerin içine yerleştiren Mungan, kitapta yer alan bu dokuz öyküyü büyük bir duyarlılıkla ele almıştır.⁸¹

Selim İleri’nin on romanının ardından çıkarmış olduğu *Kafes* romanı Füsun Akatlı tarafından çok başarılı bulunmuş ve okunmaya değer olarak kayda geçirilmiştir. Akatlı’ya göre, İleri bu romanında gerçek zaman parçaları içinde çok da gerçekçi bir anlatıma sahiptir. Bu da yarattığı karakterlerden sağlanmaktadır. Akatlı okuduğu romanın her sayfasında inandırıcılıktan hiç kopmayı ve son noktada bile bu anlayıştan uzaklaşmayı yazarın başarısı olarak değerlendirir.

⁸⁰ Füsun Akatlı, ““Korkuyu Beklerken””, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.106-107.

⁸¹ Füsun Akatlı, ““Kırk Oda””, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.106-107.

“Kafes’i yazarının; Ölünceye Kadar Seninim, Hayal ve Istırap, hatta Saz, Caz, Düğün, Varyete gibi romanlarında kimi öğelerini denemiş, ama bir bütünlüğe ulaştırmamış olduğu bir izleği olgunlaştırıp dili, biçemi, kurgusuyla, kendi kurmaca serüveninin –haydi Nevesser Reşat’ın diliyle söyleyeyim!- bir “muhassalası”, bir doruk ve dönüm noktası olarak ortaya koyduğunu düşünüyorum. (...)

Salık Selim İleri okurlarının yanı sıra, onun inişli çıkışlı bir başarı eğrisi çizdiğini düşünen “çekimser” lerin ve iyi bir roman okumak isteyen herkesin, Kafes’i mutlaka okumaları gerekir, diye düşündüğümü belirterek bitireyim bu yazımı.”⁸²

Gergedan dergisinin bünyesinde yer alan en ağır eleştirilerden biri de Ahmet Oktay tarafından Sezer Tansuğ’un *Türk Resminde Yeni Dönem* adlı kitabına yöneltilen eleştirisidir. Oktay, kitabın gayri ciddi yargılar içermesi bakımından, özel hayatlara hakaret ve suçlama içermesinden ötürü kitabın ciddiye alınmaması gerektiğini savunur. Kitabı Fiyasko olarak nitelendiren Ahmet Oktay, eğer sadece kadın erkek veyahut karı-koca bağlamında incelenirse best-seller olacağından şüphe duymaz.⁸³

Gergedan dergisinde eleştiri türüne çok sık rastlanmadığından yukarıda da bahsetmiştik. Dergide yer alan eleştiriler “Eleştiri”, “Fihrist”, “Lobut”, ...gibi üst başlıklar altında verilmiştir. Fakat lobut üst başlığı altında yer alan eleştirilen bazen cevap mahiyetinde, bazen görülen bir yanlışı düzeltmek amacıyla yapılan eleştiriler olmuştur.

1.2.2.2. Edebi İncelemeler

1951-1959 tarihleri arasında yayınlanan ve İkinci Yeni şirininin oluşumunda çok büyük bir katkı sağlayan *Pazar Postası* gazetesi, *Gergedan* dergisinin dördüncü sayısının (Haziran 1987) araştırma konusu olmuştur. Bu araştırmada *Pazar Postası*’nın Türk edebiyatına 10 yıllık katkısı ele alınmıştır. Dönemin bütün şair ve yazarlarına yer vermeye çalışan gazete, aslında ilk başta siyasi bir gazete olarak yayın hayatına başlamış daha sonra ise kültür-sanat yönü ağır basmıştır. Dönemin

⁸² Füsün Akatlı, “Kafes”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987s.102-103.

⁸³ Ahmet Oktay, “Türk Resminde Yeni Dönem”, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.118-121.

birçok kültür sanat dergisini geride bırakan *PazarPostası*'nın bu başarısında gazetenin haftalık olmasının katkısı çok büyüktür. *Gergedan*'da yapılan araştırmada Enis Batur *Pazar Postası* ile ilgili yazısını sonlandırırken son olarak şunları dile getirmektedir:

*“Bütün bunlar parantezlerdir yalnızca: Türk edebiyatının seyir defterini katetmek gerekiyorsa, Pazar Postası modern yazınınımızın temel limanlarından biridir.”*⁸⁴

İkinci Yeni'ye *Pazar Postası*'nın katkılarının çok büyük olduğundan yukarıda bahsetmiştik. Bu bakımdan İkinci Yeni'den Cemal Süreya'nın *Pazar Postası* ile ilgili anılarını anlattığı yazısında düştüğü notlar da oldukça önemli görülmektedir:

“Pazar Postası geleneksel amatör dergilere göre yaygınca bir yayın organı olduğu için, genç yazara, özellikle de genç şaire azımsanamaz bir güç sağlıyordu. Her kurşunun hedefinin şaşmadan bulduğu çok elverişli bir atış alanı.. Ne söylesen,yankılanacağı yeri buluyordu. Pazar Postası, bu açıdan, Mavi ve başka gruplanmaların mirasını da rant olarak kullanma durumuna gelmişti. Daha önceki çıkışlar, kavgalar artık onun elindeki malzemenin bir bölümünü de oluşturmaktadır.(...)”

Hepsi aklımda: İlhan Berk, Turgut Uyar, Ece Ayhan, Sezai Karakoç, Özdemir İnce, Kemal Özer, Ülkü Tamer, Nihat Ziyalan, Alim Atay'ın şiirleri. Edip Cansever, başlangıçta, bazı yeni adları yadısyarak ve koşullar ileri sürerek kabul etti Pazar Postası'na.(...)”

*İlk telif hakkımı Pazar Postası'ndan aldım; 7,5(yedibuçuk) lira. O tarihte 5 lira ile Çiçek Pasajı'nda, içki dahil, güzelce bir masa donatılabilir. ”*⁸⁵

Gergedan dergisi araştırma bölümünde *Pazar Postası*'ndan 30 yıl sonra bir anket/soruşturma yapmış ve dönemin edebiyat camiasının (Ahmet Oktay, Orhan Duru, Ülkü Tamer, İlhan Berk, Hulki Aktunç, Selim İleri, İzzet Yaşar, Demir Özlü, Tarık Günersel, Refik Durbaş, Ahmet Altan) *Pazar Postası* ile ilgili görüşlerini almışlardır. Bu küçük ankette kimi isim sadece bilmekle kalmayıp aynı zamanda sıkı takipçi olurken, kimi isim ise *Pazar Postası*'ndan habersiz olduklarını dile getirmişlerdir.

⁸⁴ E.(nis) B(atır), “Edebiyatımızın Seyir Defterinde Önemli Bir Liman Pazar Postası”,*Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.86.

⁸⁵ Cemal Süreya, “763.Gün”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.90.

Ayrıca *Gergedandergisi*, *Pazar Postası*'nda yayınlanan bazı şiir, hikâye gibi türlere de kendi bünyesinde yine bu sayısında yer vermiştir.

Nurullah Ataç'a büyük önem veren ve bünyesinde onunla ilgili yazılara yer veren *Gergedan* dergisi, dokuzuncu sayısının (Kasım 1987) araştırma bölümünü sanatçıya ayırmıştır. Bu bölümde Nurullah Ataç'ın Türk edebiyatına katkıları, eleştiri, Ataç'ın edebiyatımıza katkıları gibi konular üzerinde durulmuştur. Bu araştırma sonucunda Türk toplumunun batılı olmasında, yeniliklere açık olmasında Ataç'ın çok büyük katkısı olduğu kanısına varılmıştır. Bu konu ile ilgili Ahmet Oktay şu sözleri söylemiştir:

“Ataç, Türk toplumunun kesinlikle Batılı olmasından yanadır ve geçmişle tehlikeli ilişkilere girişmeyi bu yüzden istemez. Onun dil devrimi'ndeki tutumunu da bu çerçevede değerlendirmek gerekir. Düşünmenin ancak dille mümkün olabileceğini biliyordu elbet Ataç. Bu konudaki ödünsüzlüğü, aşırılığı, benimsediği usçuların (rationalism) gereği idi. Düşünce, gerçekten düşünce ise, belli bir noktada duraklayamaz. Yanlış olsa bile, sınırlarının ucuna gitmek zorundadır. Ataç, bu tür tehlikeli yolculuklara çıkabilen bir insandı. Zamanını etkilemesinin temel nedeni budur. Yeniye açık oluşu, daha yeniyi arayışı, düşüncelerini yaşamın olguları, gerçekleri karşısında sürekli sınıyı, onu kendi döneminin benzersiz bir kişisi kılmıştır. Ataç'ın yapıtını en iyi özetleyebilecek sözcüğünün arayış olduğunu düşünüyorum. Bir kitabının adı da değil midir zaten: Ararken.”⁸⁶

Ataç'ın gerçek bir birey olduğu üzerine düşüncelerini dile getiren bir inceleme yapan Enis Batur, yazısında Ataç'ı şu sözleriyle tanımlar:

“Tam edebiyat adamı” olarak tanımlar ya kendini Ataç, gerçekten de Cumhuriyet dönemi Türk edebiyatında onun kadar okuduğuyla, yazdığıyla soluk almış başka bir yazar göstermek güçtür. Bir saplantı değildir bu; dar bir alana saplanıp kalmışlık hiç değil: Tam tersine, Ataç'ınki, seçilmiş bir odak üzerinde kalarak oradan genişlemeyi hedef tutmak olmuştur. Nitekim, kim onu neyin sözcüsü saymaya kalkıştırsa kalkışsın, o, “sözden söze” kendisini kurcalamıştır: Eski Yunan felsefesi için Sokrates neyse, son yüzyılın Türk edebiyatı için de Nurullah Ataç odur.(...)

Türk aydınları arasında burjuvazinin nesnel bir tanımını, özel bakışı her şeyin üzerinde tutmuş Ataç kadar doğru ve açık biçimde yapabilmiş bir örneğe rastlamak güçtür- böyle bir tanımın yapılmamış olmasının son otuz yılda neye mal olduğunu anlamak için bakılması gereken yer ise gene bu

⁸⁶ Ahmet Oktay, “Geçiş Dönemin Yazarı: Ataç”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.91-93.

tanımıdır. Burjuvazinin içinden konuşur tabii, ama burjuvazinin içinden başka bir sınıfın sözcülüğünü yapmaya, önemini savunmaya kalkışanları da ciddiye almak için bir neden görmez.”⁸⁷

Ayrıca *Gergedandergisi* sadece Nurullah Ataç’ın edebi yönüne yer vermekle kalmayıp, sanatçıya ait özel bir mektuba ve kızının gözünden Ataç’ın anlatıldığı bir yazıya da yer verilmiştir.

Gergedandergisi, on birinci sayısında (Ocak 1988), çok önemli bir araştırma konusu açmıştır. Sayının araştırma konusu Servet-i Fünun anatomisidir. Bu dönemi bir akım veya dergiden öteye taşıyıp bu zihniyeti inceleyen *Gergedan* dergisi, bu zihniyeti her açıdan incelemeye çalışmıştır. Araştırmada Servet-i Fünun’un okunurluğunu tartışan Cemal Süreya, dönemin kendine özgü olduğunu, fakat dönem şairlerinin de ileri görüşlü olmadıklarını şu şekilde ifade eder:

“Bugün 20-30 yaşında bir okur, Servetifünun edebiyatından kendine bir anlam ve tat payı çıkaramaz. Ama aynı okurun Genç Kalemler’deki yazıları, Ahmet Mithat’ı rahatça okuyabileceğini de ileri süremeyiz. Okunurluk açısından Milli Edebiyat devinimi ürünlerinin durumu da pek parlak sayılmaz bugün.

Yine de Servetifünun yazarlarının ayrı bir konumu var. Fransızlar için bir eski Fransızca vardır. Türk okuru için Servetifünuncuların kullandığı dil öyle değil. Çok başka bir şey.

Servetifünuncu dil açısından ileriye göremedi. Hatta yaşadığı günleri de göremedi. Göremedi sözcüğü durumu tam karşılamıyor; görmemeyi yeğ tuttu, b,r bakıma seçti onu Servetifünun yazarı. Belli ki Tefik Fikret özel hayatında Şermin’deki Türkçenin ortasındadır. Cenap Şahabettin “Sarışnık getirir gözlerin akşamlarıma” dizesinin de şairidir.(...)

Servetifünuncular ilk kez ortak dilden çıkmalar yapmışlar, imgeye yönelmişler, yeni göndermeler yapmaya başlamışlar. Ama o çıkmalar, o yönelimler, o göndermeler bugün iyice mühürlü bizler için. Yarın daha çok öyle olacak.(...)

Servetifünuna hep saldırırlar. Ama her saldırıda devinimin en önde gelen iki üyesi de hemeninden yüceltilir: Tefik Fikret ve Halit Ziya Uşaklıgil. Sanki onlar Servetifünunun temsilcileri değillerdir. Son yıllarda romanda Mehmet Rauf da (hatta öbür Servetifünun romancıları da) aklandı. Cenap Şahabettin’e de sorunsallığından ötürü bir sevecenlik ayracı açıldı. Saldırının hedefi artık sadece ikincil şairlerdir: Hüseyin Suat, Hüseyin Siret,Faik Ali...(...)

⁸⁷ Enis Batur, “Ataç:Birey”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.85-87.

Düşünceden çok beğeni bir araya getiriyordu Servet-i Fünun yazarlarını.

Salt dilden ötürü yitirilmiş bir bahçe halinde bugün. Orda, uçuk renkli, tuhaf yapraklar içinde.”⁸⁸

Ayrıca Servet-i Fünun döneminde siyaseti konu alan M. Şükrü Hanioglu, aslında sanatçıların düşünülenin ötesinde bir çaba içerisinde olduklarını dile getirmiştir:

“ Fakat, bütün bu suskunluğuna karşılık, Servet-i Fünun, yazarlarının katılımı ile II. Abdülhamid döneminin yurtiçinde gerçekleşen en önemli siyasal hareketlerinden birisinin oluşumuna yaptığı katkılarla, en önemli iki Jön Türk gazetesinin başyazarlarının eski yazarlarından olmasıyla, 1908 sonrasında Tanin başyazarı Hüseyin Cahid Beyle, bir lahza-i teahhur şairi Teyfik Fikret Beyle, dönemin yönetimine muhalif bir potansiyeli bünyesinde barındırmıştır. 1908 öncesi koşulları, belirttiğimiz gibi bu muhalefetin satır aralarından anlaşılması zorunluluğunu ortaya çıkartıyordu, ama bu bile o dönem oldukça önemli bir tavidir.”⁸⁹

Bu dönemde sanatçıların siyasi tavırları üzerine yazılanlara bakmak gerekirse Ekrem Işın’ın söyledikleri önemli gözükmektedir:

“(…) Çağdaş anayasal düzen bu hak arayışının doğal bir sonucudur. Servet-i Fünun yazarlarına gelince; Tanzimatçıların tersine, toplumsal düzenin siyasi içeriğine herhangi bir katkıda bulunmadılar, fakat II. Abdülhamid’in siyasi düşünce boyutunu ortadan kaldırarak, modernleşmeyi yalnızca eğitim sistemindeki dönüşümle gerçekleştirmek istemesi, onlara, çağdaş edebiyatımızın temellerini atma yolunu açtı.”⁹⁰

Servet-i Fünun Anatomisi’ni incelerken Ekrem Işın’ın *Servet-i Fünun Üzerine Notlar* incelemesini de muhakkak dikkate alınmalıdır. Işın’ın incelemesine baktığımızda şu hususlara dikkat çekildiği görülmektedir:

“Servet-i Fünun edebiyatı, varlığını, Tanzimat’ın eğitim mucizesine borçludur. Bir 19.yüzyıl gazelhanı ile Elhan-ı Şita şairini birbirinden ayıran özellik, toplumsal köken farkından çok, eğitim sistemine aittir. İlk olarak madalyonun ön yüzüne bakalım. 1880’lerin nazirecileri, Muallim Naci’nin etrafında bir esnaf zümresi oluşturduklarında, dayandıkları kültürel zemin, Süleymaniye Medresesi ile Kapalıçarşı arasındaki verimsiz topraktı. “Gazel”in tohumları burada geleneksel yönetime göre ekiliyor; hasat mevsiminde ürün, divanlarda toplanıyor ve kalın bir tömbeki sisi çöken çayhanelerde

⁸⁸ Cemal Süreya, “Servet-i Fünun ve Okunurluk”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.112-114.

⁸⁹ M. Şükrü Hanioglu, “Servet-i Fünun ve Siyaset”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.109-112.

⁹⁰ Ekrem Işın, “Servet-i Fünun Üzerine Notlar”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, , s.106-107.

kültürel dolaşıma sokuluyordu. Böyle bir ortamda sanatın üretim tekniğini şekillendiren eğitim, usta-çırak ilişkisini zorunlu kılar. Çırak, ustalık payesini alacağı zamana kadar, kişisel becerisini çömezler loncasında nazireler yazarak geliştirmeye çalışır. Gördüğü eğitim, yaşanan zamana ait olma duygusunu değil, geçmişin mirasına sahip bir insanın gururunu kuvvetlendirir. Kendi üzerine katlanarak ağırlaşan bu yücelik duygusu, kısa sürede cılız omuzları çökertir ve ortaya geçmişi sayıklayan paslı bir zihin mekanizması ile oluşumunu tamamlayamamış psikolojik bir rahatsızlık çıkartır. 1880'ler, işte bu insanların Tanrı armağanı şairlik mesleğini koltukçu meyhanelerinde sürdürdükleri; fakat kişiliklerini, modern eğitim sisteminin toplumsal köken üzerinde yarattığı yabancılaşa duygusundan koruyabildikleri bir dönemdir. Esnaf ahlakıyla yoğrulmuşlar; yarattıkları alaturka bohemin tüketici ortamında son savaşlarını Servet-i Fünun yazarlarına karşı vermişlerdir. (...)"⁹¹

Aziz Nesin ve onun şairliği üzerine kısa bir inceleme yapan Feridun Andaç, bu incelemeyi usta sanatçı ile söyleşi yaparak da pekiştirmiştir. Bu incelemede Aziz Nesin'in şiir kitaplarını yayınlayana kadar kendini beslemesinden bahsedilmektedir. Aziz Nesin Andaç'a göre, yazarlığının yanı sıra, şiirleriyle ve şiirlerindeki sıra dışı imgeleri ile her zaman farklı bir yerde durmuştur. Feridun Andaç, Aziz Nesin ile yaptığı söyleşiyi övgü dolu sözlerle anlatmaktadır:

"Vakıf'ta birlikte olduğumuz bir öğle sonrasında, konuşmalarımız boyunca, tek kişilik bir ordu gibiydi Aziz Nesin. Kımıl kımıldı, beyni ve yüreği. Çalışma odasında, kitaplığında, Vakıf'ın şimdiden müzeye dönüşüveren büyük salonunda; cıvıl cıvıl konuşan, oradan oraya koşan, çalışan, 'dede...dede...' diye çığırgan çocukların dünyasında; kaba inşaatı biten 300 kişilik tiyatro salonunda, altı kata tamamlanacak olan bu ek binanın tasarımlarında; yemekte yediğimiz meyvelerde; Vakıf'ın o görkemli bahçesini bezeyen çiçekler, ağaçlar, yapılar ve bilcümle canlıların seyrinde onun emeğini; emeğinin binbir yaşamı güzelleştiren yanlarını görüyordum. Onun siyasal, kültürel, sanatsal ve toplumsal eyleminin ayrılmaz bir parçasıydı bu.

Aziz Nesin yazın dünyamızda eşine rastlamadığımız bir yazarımız. "Bir yazarımız" tanımı, onun yazın, düşün ve siyasal yaşamımızdaki yerini göstermeye yetmiyor. Aziz Nesin bir eylem adamı. Onun dününe ve bugününe baktığımızda bunu görebiliyoruz."⁹²

⁹¹ Ekrem Işın, "Servet-i Fünun Üzerine Notlar", *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.106-107.

⁹² Feridun Andaç, "Aziz Nesin Gerçeği", *Gergedan*, nr.20, Ekim 1988, s.72-73.

1.2.2.2.1. Şiir İncelemeleri

Gergedandergisi yirmi yıllık yayın hayatında şiire verdiği önemi şiir incelemelerinin yer aldığı yazılara da göstermiştir. Bu incelemelerin en başında Türk şiirinin temel yapı taşlarından olan “Yahya Kemal” başlığı gelmektedir ve araştırma bölümünde büyük şair derin incelemelere konu olmuştur. Bu başlıkta Ahmet Oktay, Cemal Süreya, Ece Ayhan, Ekrem Işın gibi yazarlar Yahya Kemal üzerine araştırmalarını sunmaktadır. Ahmet Oktay Yahya Kemal’in batıyı da çok okuyan bir şair olmasına değinir ve bizim edebiyatımızda o dönemdeki yapaylığın (Tanzimat ve Edebiyat-ı Cedide dönemleri) şairde görülmemesini Heredia’yı gerçekten özümseydikten sonra edebiyata başlamasına bağlar. Ahmet Oktay’a göre dile bu kadar önem veren bir şairin tarihe ilgi duyması gayet normaldir. Çünkü ona ve şaire göre, ulusu ulus yapan dilidir. İncelemesi boyunca Oktay, şairi şahsına münhasır bulmuş ve şiirlerini ve hayatını aynı düzlemde incelemeye devam etmiştir. Örneğin Yahya Kemal’in özel hayatına da değinen Oktay, şairin sürekli göç etmesi üzerinde durur ve bu durumu tuhaf karşılamaktadır. Fakat Oktay incelemesinde Yahya Kemal’in asıl evinin dili ve hatta tarihi olduğunu da belirtmektedir.⁹³ Cemal Süreya ise “3 Yahya Kemal” başlıklı incelemesine Yahya Kemal ile Namık Kemal ve Tevfik Fikret’i kıyaslayarak başlamaktadır. Namık Kemal ve Tevfik Fikret’e göre Yahya Kemal’in daha bilinçli ve yüklü olduğunu söyleyen Süreya, şiirin dil işi olduğunu bilinçli bir şekilde kavrayan ilk şair olarak da Yahya Kemal’i göstermektedir. Yahya Kemal’in ilk evresine *Eski Şiirin Rüzgâriyle* adlı kitabında rastlandığını söyleyen Süreya, bu eserdeki şiirlerin sanatına bir şey kazandırmadığını fakat, ondan bir şey de kaybettirmediğini söyler. Cemal Süreya’ya göre, Yahya Kemal’in ikinci dönemi ise *Kendi Gök Kubbemiz* eseri ile gerçekleşir. Burada Yahya Kemal’in şiirlerinden örnek vererek, şiirlerinin bir roman karakteri gibi canlı olduğunu dile getiren Cemal Süreya, Türk şiirinde bireyin profiline de ilk kez Yahya Kemal ile rastlandığını söylemektedir:

⁹³ Ahmet Oktay, “Cumhur’una Gizli Bir Şair”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.85-91

“Kendi Gök Kubbemiz’de Yahya Kemal’in başyapıtları var: “Açık Deniz”; “İtrî”; “Erenköy’ünde Bahar”; “Nazar”; “Ses”; “Çin Kâsesi”; “Deniz Türküsü”... Gerçek Yahya Kemal bunlardır. Şiirimizdeki büyük çalkantıyı bunlar yarattı.

Bugün Erenköy o şiirle de var; Türk sanat müziği, “İtrî” şiiri olmadan eksik kalır. Ben, Sicilya’yı bile, testileri bile, “Sicilya Kızları” şiirinden ayıramıyorum. “Ses”siz Bebek düşünemem.

Yahya Kemal etkilerini de işlevini de bunlarla gerçekleştirmiştir. Türk şiirinde ilk kez bireyin profiline rastlarsınız. İstanbul bir orman kişisi gibi canlanır. (“Roma’nın Şarkı” Yahya Kemal şiirinin de şarkıdır.) Bu şiirler dünyanın her yerinde ve her dönem için gerçek şiirlerdir.”

Üç ayrı Yahya Kemal’den bahseden Cemal Süreya, ilk ikisini yukarıda açıklamakta, üçüncü Yahya Kemal’in ise, yine aynı şiir kitabında (*Kendi Gök Kubbemiz*) yer aldığını söylemektedir. Fakat bu şiirler bir öncekine göre, düş kırıklığının daha baskın olduğu şiirlerdir. Cemal Süreya’ya göre, artık şairin sözcük dağarcığı küçülmüş, konuşma dili ise öbür yapıtlarındaki işlevini yitirmiştir. Hatta Süreya şairin bu şiirleriyle *Eski Şiirin Rüzgârıyla* de yazdıklarından daha da gerilere düştüğünü belirtir. Cemal Süreya Yahya Kemal’in son dönemi için Mehmet Âkif benzetmesi yaparken, şairin bu dönemi için Cahit Tanyol’un sözlerine de yer vererek şu şekilde bitirmektedir:

“Cahit Tanyol, onun, “Koca Mustâfa Paşa”, “Atik-Valde’den İnen Sokakta” gibi şiirlerinin, tamamlanıp yayımlandığı dönemlerde, başucunda Safahat’ı ve Cevdet Paşa Tarihi’ni gördüğünü anımsıyor ve ekliyor: “İşte, Yahya Kemal, yaşamının üçüncü, yani son döneminde, ölümü tarihsel ve dinsel bir kefen olarak düşünür. Tekke Müslümanlığının yerini sofuların hoşuna giden bir cami Müslümanlığı alır.”

Cemal Süreya incelemesini bitirirken son olarak büyük şair için şunları söylemiştir:

“Ama şiirsel gerçeklik olarak tek Yahya Kemal: o başyapıtlar. Türkçeyi dirilten, bir bakıma da kuran o şiirler: yukarıda birkaçını saydım.”⁹⁴

Yahya Kemal üzerine araştırma yapan ve yayınlayan bir diğer isim Ekrem Işın ise, Yahya Kemal’i ve hatta 1912 yılında Yahya Kemal’i anlatmaktadır. Işın’a göre 1912’de Yahya Kemal’in amacı ve çabası, Türk şiirinin modern dönemi için

⁹⁴ Cemal Süreya, “3 Yahya Kemal”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.91-93.

hem teknik yaratıcılık hem de kültürel atmosfer açısından geleneğin dışında bir yol aramaktır. Son olarak Ekrem Işın büyük şair Yahya Kemal için şunları söylemiş ve incelemesini sonlandırmıştır:

“Şiiri, Yahya Kemal örneğinde olduğu gibi tarih ve kültürün genel bir kurgusu olarak tasarlamak ve bu kurguyu bozabilecek oluşumlardan kaçınmak, kuşkusuz bazı noktalarda açık kapılar bırakır. Örneğin Yahya Kemal, yaratmak istediği şiirsel bütünlüğü bozmamak uğruna, yaşadığı İstanbul’un gündelik hayatına ilgisiz kalmıştır. Gündelik hayat, ancak Ramazan ayına ait manevî bir boyut olarak şiirine girebilmiştir. Şiirinin ağır gelişen zaman temposu, şehrin 20.yüzyıl başlarında iyice hızlanan yaşam ritmine ne yazık ki ayak uyduramamıştır. Tren ve elektrikli tramvayların İstanbul’u, ona yabancıdır; buna karşın o, zorunlu olarak ideal İstanbul’u yazmıştır. Çünkü 1912’de ölen, İstanbul’un idealidir.”⁹⁵

Doktor Abdullah Cevdet Bey’in 1932’ye kadar süren yaşamında yazmış olduğu sekiz Türkçe beş Fransızca şiir kitaplarından hareketle, şairin şiir serüveni hakkında bir inceleme yapan Gökçe Tunalı-Faruk Alpkaya, incelemesinde şairin Servet-i Fünun üslubunda, hatta Divan Edebiyatı tarzında yazdığını fakat ölümüne yakın hece veznine döndüğünü dile getirmektedirler. İncelemeye göre şiirlerinde sevgi ve lirizmi çok iyi işleyen şairin gelenekten de çok iyi beslendiği görülmektedir.⁹⁶

Gergedandergisi, on beşinci sayısını (Mayıs1988) Fransız şair Lautréamont’a (1846-1870) ve onun şairliğine ayırmıştır. Bu bölümde yer alan incelemelerden birini yapan da Levent Yılmaz’dır. Yılmaz yazısında şairin klasik edebiyatı ve onun devamı olan romantik edebiyatı kökten değiştirdiğine inanır. Şairin *Maldoror’un Şarkıları* adlı kitabını inceleyen Yılmaz, son olarak şair için şu övgü dolu sözleri dile getirmiştir:

“Okuyucuyu sarsan ve onu yakan bu kitap, aradığı yeni bir düzeni ve çağdaş bağıntıları ilk kez ortaya koyabilmiş şair-simyacı’nın başarısıdır. Çağdaş edebiyatın temel taşlarından birisidir. Lautreamont, bu eserle köşeleri yuvarlak bir üçgen gerçekleştirmiştir. Okur, içine gireceği bu okuma serüveninde toparlanmak ve kendisini savunmak durumundadır.”⁹⁷

⁹⁵ Ekrem Işın, “İstanbul 1912”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.96-99.

⁹⁶ Gökçen Tunalı-Faruk Alpkaya, “Dr. Abdullah Cevdet Bey’in Şiir Serüveni”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.100-101.

⁹⁷ Levent Yılmaz, ““Mal d’Aurore” Yükseliyor”, *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.104-105.

Bahadır Gülmez ise, *Maldoror Şarkıları* üzerine düşüncelerini ifade eden incelemesinde Gülmez şiirin, daha doğrusu düşlerin tam olarak yazıldığı “an” ile ilgilidir. Bu an’ı saptamak ise okura şair hakkında ipucu vermektedir.

Diyeceğimiz şudur: Bu yazısal etkinliğin kökeninde, daha doğrusu, yazısal metin üretme sorunun kaynağında “Metin nasıl üretilmelidir?” sorusu yatmaktadır. Maldoror Türküleri’nin davası da budur. Bu soru kanımızca Lautréamont tarafından sorulmuştur. (...)

Düşleme, deşeleme ve parçalama. İşte Maldoror’un türküsü. Düşleme, deşeleme ve parçalama. İşte Lautréamont yazısını tanımlayan eylemler. Bu eylemleri yazısal eylem biriminden sözbilimsel eylem birimlerine, sözcelem stratejilerinden sözdizimsel yapılarla dek didik didik araştırmak gerek. İzleksel örgünün ötesinde neler olup bitmektedir bu metinde?”⁹⁸

1.2.2.2.2. Hikâye İncelemeleri

Gergedan dergisi hikâyeye önem vermesine rağmen, içerisinde telif ya da tercüme hikâyeye incelemesine yer vermemiştir.

1.2.2.2.3. Roman İncelemeleri

Halit Refiğ,*Gergedan*’da Kemal Tahir üzerine bir inceleme kaleme almış, ve Türk Edebiyatında Kemal Tahir’i anlamının ve onu anlamadan ilerleme olamayacağını üzerinde ısrarla durmuştur. Refiğ’e göre, Kemal Tahir’in varoluşsal düşüncelerinin gerçek ifadelerinin romanlarında bulması onun karakter yaratmadaki canlılığını da göstermektedir. Kemal Tahir’in ölmeden önce yayınlanan romanlarını dört ayrı bölümde inceleyen Halit Refiğ, birinci bölüm romanları olarak; *Sağırdere*, *Körduman*, *Kelleci Memet* ve *Bozkırdaki Çekirdek*’ romanlarını göstermektedir. Bu romanların ortak yapısı, toplumsal yapıyı, köylülerin davranış ve tutumlarını sosyolog titizliği ile anlatılmasıdır. İkinci bölüm romanları olarak; *Rahmet Yolları* *Kesti*, *Yedi Çınar Yaylası*, *Köyün Kamburu*, *Büyük Mal* romanları yer almaktadır. Bu romanlarda da tarihsel süreç olarak Tanzimat’ın ilanı ile Atatürk’ün ölümüne kadarki

⁹⁸ Bahadır Gülmez, “Maldoror Türküleri”, *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.117-118.

sürede üç ayrı nesil üzerinden toplumdaki değişimlere değinilmiştir. Üçüncü bölümde; *Esir Şehrin İnsanları*, *Esir Şehrin Mahpusu*, *Yol Ayrımı*, *Yorgun Savaşçı*, *Kurt Kanunu* romanları yer almaktadır. Bu dönem romanların genel teması ise, Osmanlı'nın yıkılışında Serbest Fıkra'nın kuruluşuna kadar geçen süreçte yaşanan siyasi çekişmelere değinilmiştir. Son dönem Kemal Tahir romanları olarak gösterebileceğimiz roman ise sağlığında yayımlayabildiği *Devlet Anası* yer almaktadır. Halit Refiğ, ölümünden sonra yayınlanan romanları (*Namuscular*, *Karılar Koğuşu*, *Dama Ağası*) yazarın cezaevi gözlemlerine dayandığını söylemektedir. İncelemesini bitirirken Halit Refiğ Kemal Tahir'le ilgili şu tespitlerde bulunmuştur:

“Kemal Tahir'in sağlığında yayınlamaktan çekindiği, ilk roman çalışmaları olduğu halde, bir V.bölüm teşkil eden bu eserler, ustalıklı kuruluşları, canlı karakterleri, çarpıcı olayları, insanlara yaklaşımdaki anlayış ve merhamet, anlatımdaki yiğit erkek duygusallığı ile, olağanüstü bir yazarın dehasının erken müjdecisidir.

Kemal Tahir'in temel değerlendirilmesi, konuşmalarından, gazetelerde dergilerde yayınlanan soruşturmalardan çok, özellikle kendi sağlığında yayınlanan romanlarından kaynaklanmalıdır. Bu romanlar geniş hacimleri, karmaşık yapıları, anlatım özellikleri, olağanüstü olay ve karakter zenginlikleriyle, başlangıçta sıradan bir okuyucuya anlayabilme, kavrayabilme zorlukları çıkarabilir. Gazete ve dergi soruşturmalarına verdiği karşılıklar ve zorlukları aşmakta okuyucuya büyük ölçüde yardımcı olabilir.

Mevlana Celaleddin Rumî, Mimar Sinan ve Adnan Saygun ile birlikte, Kemal Tahir Türk kültürünün insanlığa yaptığı en onur ve gurur verici katkılar arasındadır. Her gerçek Türk vatanseveri Kemal Tahir ile iftihar etmelidir. Türkiye'yi, Türkleri sahidten tanımak isteyen yerli yabancı herkes Kemal Tahir'i okumak, anlamak zorundadır.”⁹⁹

1.2.2.2.4. Eski Türk Edebiyatı İncelemeleri

Eski Türk Edebiyatı denilince akla gelen ilk isimlerden birisi şüphesiz ki Fuzulidir. Fuzuli üzerine bahsi açan Ebubekir Eroğlu ise, yazısında sadece Fuzuli'ye değil, eski edebiyatımızın şairlerine de değinmiştir. Eroğlu, eski şairlerin günümüz

⁹⁹ Halit Refiğ, “Edebiyat Tarihinde Büyüklüğü Kemal Tahir'le Kıyaslanabilecek Tek Kişi Shakespeare'dir”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.100-102.

şairlerine göre daha somut olduğu, onları “bulmak” nın günümüz şairlerine göre çok daha kolay olduğu üzerinde durmaktadır. Eroğlu’ya göre, Fuzuli ve aşk şu şekilde ele alınabilir:

“Şiirdeyse aşk. Bu, uçsuz bucaksızdır ama her ayrıntı parıldar ve şairin içinde kaybolmadığı bir ormandır. Fuzuli, gençliğinde aşıkane şiirler yazdığından bir tür şikayet ederek söz etmiştir. İlim tahsilinden geçtikten sonra varacağı yer ise yine “aşk”tır. Aşkın ilmden ilerde durması şundandır: ona göre ilim, yol üstünde herhangi iki menzil arasındaki mesafeye ilişkin bilgiyi kazandırır. Mesafe ne kadar geniş olursa olsun bir başlangıca, bir de sona sahiptir. Şair ise sonsuz bir alanda, anafora kapılıp gitmemenin, yabancılık çekmeden yol almanın sırrını bulmuştur. Düşünülebilecek herhangi bir “son” ise zaten ortadan kaldırıldığı “yolun zevki” ne bir darbe vurmuş olmuyor mu? Oysa, “vuslat” imgesine, yani sonu belirleyecek bir imgeye bel bağlayarak atmak adımlarını, o imgeyi akıldan çıkarmayarak yapmak gözlemlerini... işte şaire gereken budur.

Mısra:

Halka hublardan visal-i rahat-efzadır

garaz

halk ise sık sık vuslat ister, vuslatın kendisini. Vuslat iyi de; aynı zamanda ona ait imgenin yok olması demek değil midir? İnsanın böyle bir imgesi elden çıkmışsa attığı adımlar, ya herhangi bir nesnenin yer değiştirmesi, yahut kuru kavgadan başka ne olabilirdi?

Bu yüzden aşık, vuslatsız garaz ister. Daha önce sözü geçmiş olan, “içinden çıkılmaz durum” a düşmüş ve pek çok kişinin “marazi” sıfatını yakıştıracığı “romantik”ten ne kadar farklı bir dünyanın insanıdır bu.

Bu yüzden mesela, Mecnun öyle çizilmiştir ki sonunda Leyla başka bir dünyaya ait halde bulunur ve Mecnun da aynı izden gider. Leyla ile Mecnun hikayesi şu ünlü “tatlı son” ile bitmez. Noktasının konulduğu yer, kimsenin kimseden fark edilmediği yerdir.

Derler ki Simurg’un ulaştığı ‘Vahdet Vadisi’ de gerçekte, “aşk makamı”nın ta kendisidir.”¹⁰⁰

¹⁰⁰ Ebubekir Eroğlu, “Aşk Bahsi; Tabii Fuzuli”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.48-50.

1.2.2.3. Tercüme Sanat Yazıları

1.2.2.3.1. Makaleler

1.2.2.3.1.1. Güzel Sanatlara Dair Yazılar

1.2.2.3.1.1.1. Tiyatro Üzerine Yazılar

Beckett'in ünlü eseri *Godot'u Beklerken* adlı oyununu yönetmeninin anlattığı bir yazıya yer veren *Gergedandergisi*, yönetmenin oyunun ilk teklif gelmesinden, hazırlıklarından ve daha sonra ise oyunun nasıl kendi ününü aştığından ve dünya çapında oynanan bir oyun olmasından bahseder. Oyun Paris'te Babylone'da sergilenmiştir. Roger Blin'e göre, Beckett'in oyunlarının dilinin çok sade, anlaşılır, fakat oyunun bazı yerlerinde ise çok şiirsel olduğunu, Beckett'in eserlerinde noktalamanın çok önemli olduğunu, noktadan sonraki cümlenin anlamı gözle görülür bir biçimde değiştirdiğini ve bu durum da Beckett'in özgünlüğünü ortaya çıkardığını dile getirmektedir.¹⁰¹

1.2.2.3.1.1.2. Resim Üzerine Yazılar

Arnold Schönberg'in ressamlığı üzerine *Gergedandergisinin* sekizinci sayısında (Ekim 1987) sanat bölümünde bir inceleme sunan Wassily Kandinsky, sanatçının her resminin iç dünyasındaki yaşantısının yansıması olduğunu vurgulamıştır. Sanatçı Kandisky'e göre, resimde de müzikte de gereksiz olandan uzak durup asıl önemli olana yönelir.

Gergedandergisinin özel sayılarında konu ile ilgili resim sanatı üzerine yazılara ve çizimlere rastlanmaktadır. Bunlardan resim için en önemlileri; altıncı sayı (Ağustos 1987) Gerçeküstücülük özel sayısı, on üçüncü sayı (Mart 1988) Rönesans özel sayısı, on dokuzuncu sayı (Ağustos 1988) Türk resim sanatı özel sayısıdır.

¹⁰¹ Roger Blin, "Godot'yu Beklerken", çev. Berran Gelgün, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.76-77 [Lynda PEskine'le Konuşmalar].

1.2.2.3.1.1.3. Müzik Üzerine Yazılar

Müzikte bir devrimci olarak görülen Arnold Schönberg, Berg, Webern'e *Gergedan* dergisi de bünyesinde yer vermiş ve sekizinci sayısının araştırma bölümünü bu sanatçılara ayırmıştır. Bu bölümde sanatçıların müziğe getirdiği yenilikler temel konu olmuştur. Bu sanatçılar, oniki ton tekniği geliştirerek dönemlerinde büyük yankı uyandırmışlardır. Bu sanatçılar içinde hem kendi aralarında hem de araştırma bölümünde de öncü olan isim ise Schönberg'tir. Müzikte modern çağı başlatan bu üç ismin bu başarısı Atonal müzik olarak anılmaktadır.¹⁰²

1.2.2.3.1.1.4. Sanat Haberleri

Gergedan dergisinde tercüme sanat haberlerine yer verilmemiştir. Fakat dergide Avrupa'da yapılan sanatsal faaliyetlerin haberleri verilmiştir.

1.2.2.3.1.2. Edebiyat ve Dile Dair Yazılar

1.2.2.3.1.2.1. Edebiyat Teorisi Üzerine Yazılar

Gergedan dergisi, edebiyat teorisinden bahsederken şüphesiz ilk akla gelen isimlerden biri olan Terry Eagleton'un bir incelemesine de bünyesinde yer vermiştir. "Kültür ve Politika" adlı üst başlıkta yer verilen bu sayfalarda her "edebi" rütbesi yakıştırılmış metnin edebi metin olmayacağına değinilir. Eagleton'a göre, her edebi bir yapıt edebiyat olarak işe yaramaz. Dahası ilk başta felsefi ya da tarihsel önem taşıyan yazılar da edebi çerçevede daha uzun süre yaşayabilir. Edebiyatın politik anlamını tartışan Eagleton, zaten metinlerin kendi bilinçdışına sahip olduklarını ve çıktıkları ideoloji ile birlikte var olduklarını savunur. Eagleton edebiyatın her zaman var olduğunu ise şu cümlelerle ifade eder:

¹⁰² "Atonal Müzik İçin Çerçeve Schönberg, Berg, Webern", *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.84-99.

“Ancak edebiyatı kullanmadığımız bir şeymiş gibi görme düzmesinden vazgeçmeliyiz. Edebiyatı her zaman kullanıyoruz, öğrencilere “çıkar-düşünmeyen” kafa dediğimiz şeyi tanıtmak için de, onları bu egemen yönetime kafa tutmaya özendirmek için de. Bu egemen yönetime bir demet Marksist metin yorumu üretmek kafa tutmayacağız kesinlikle. Edebi metinleri hep birlikte Edebiyat kurumunu alaşağı edecek pratiğin bir parçası olarak kullanıp yapacağız bunu. Marksist bir eleştirmenin görevlerinden biri de susturulanın sesi olmaktır: Mesela, yönetici sınıfa, mücadele içindeki tüm kadın ve erkeklerin yaşantılarının James’in hayal edebileceği her şeyden karşılaştırılmayacak denli zengin olduğunu söylemektir. “Politika ve Edebiyat” sorunu yalnızca Joseph Conrad’ın emperyalizm, Orwell’in işçi sınıfı hakkında ne dediği düzeyinde kavranırsa pek ilerleme kaydedemeyiz. Tüm bunlardan önce/ötede en temel soru durmakta: Edebiyat’ın politik anlamı nedir?”¹⁰³

1.2.2.3.1.2.2. Dil Konulu Yazılar

Gergedan dergisinde tercüme sanat yazılarında dil konulu yazılara yer verilmemiştir.

1.2.2.3.1.2.3. Deneme Türündeki Yazılar

Okumanın yaygınlaştırılması, okurların artması üzerine büyük çaba göstermiş olan Hermann Hesse yazdığı denemede yazarlığının yanı sıra okurluğun artması için büyük çaba sarf etmiş bir düşünce adamı olarak da karşımıza çıkmaktadır. Okurların sadece kendi edebiyatlarını değil dünya edebiyatını okuyup tanımaları gerektiğini söyleyen yazar, bunun bir görev olarak yapılmaması, sevilmesi gerektiğini de vurgular:

“Okurla dünya edebiyatı arasında canlı bir ilişki kurulabilmesi için okurun kendi kendisini ve böylece üzerinde en etkili olan yapıtları tanınması, belli bir şemayı tanınması ya da eğitim programını izlemesi çok önemlidir! Okur, sevdiği yoldan gitmelidir, yoksa gitmeyi görev bildiği yoldan değil. Büyük bir yapıtı okumak için kendi kendini zorlamak ve bu işi sırf o yapıt ünlü olduğu, hala okunmamasından utanç duyulduğu için yapmak çok ters bir davranış olur. Bunun yerine herkes okumağa, tanımağa ve sevmeğe kendisine en doğal gelen noktadan başlamalıdır.”

¹⁰³ Terry Eagleton, “Günümüzde Edebiyat ve Politika”, çev. Tuncay Birkan, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.41-43.

Hermann Hesse 'ye göre, kitaplık oluşturacak okurların başta dikkat etmesi gereken husus iyi baskılar elde etmektir. Burada "iyi baskılar" dan kasıt metinlerin özen ve saygıyla işlenmiş olmasıdır. Ayrıca çok okumaktan ziyade nitelikli okumanın önemli olduğunu vurgulayan Hermann Hesse, bu düşüncelerini şu sözlerle ifade eder:

*"Okurlar vardır, yaşamları boyunca ancak bir düzine kitap okumuş, ama yine de gerçek birer okur olabilmişlerdir. Buna karşılık başkaları vardır, her şeyi yutmuşlardır, her konuda konuşmayı bilirler, ama gerçekte bütün çabaları boşuna olmuştur. Çünkü kültür, işlenmesi gereken bir şeyin varlığını, bir karakterin, bir kişiliğin varlığını önkoşul olarak tanır. Bunun bulunmadığı, kültürün özden yoksun, boşlukta oluşmağa çalıştığı yerde bilgi oluşabilir, ama sevginin ve yaşamın varlığından söz edilemez. Saygıdan yoksun bilgi ve sevgiden yoksun kültür, insan ruhuna ve düşüncesine karşı işlenebilecek en ağır günahlar arasında yer alır."*¹⁰⁴

1.2.2.4. Edebi İncelemeler

Bruno Schulz'a araştırma bölümünde yer veren *Gergedan* dergisi sayesinde, Schulz'un Kafka'nın *Dava*'sını çevirmesiyle hayatında bir dönüm noktası yaşadığını ve bu dönüm noktasından sonra yazmaya başladığını araştırmalar sonucunda anlamaktayız. Schulz'un büyük sanatçılığının vurgulandığı araştırma bölümünde Maurice Nadeau Schulz üzerine şunları söylemiştir:

*"Belki Kafka olmasaydı, o da varolmayacaktı bir yazar olarak (ama kim bundan emin olabilirdi?). bununla birlikte, şunu kabul edebiliriz ki eşit hacim taşımayan, onları canlandıran tutku ve kucakladıkları âlem açısından çeşitlilik gösteren, her biri yazının tâbî olduğu yaklaşım biçimiyle eşsiz olan yapılara rağmen, Bruno Schulz ve Franz Kafka, birbirleriyle karşılaştırılmaya pek az uygun bile olsalar, onların doğuşuna tanık olan "lânetli zamanlar"ın tipik habercileri ve temsilcileri olarak beliriyorlar. Buna karşın, yaşadıkları çağ onları özetlemiyor. Onlar çağlarını aştılar; büyük sanatçılardan oluşan bir avuç insan topluluğuna aittir."*¹⁰⁵

Samuel Beckett'e özel bir bölüm ayıran *Gergedan* dergisi, sadece yazarla ilgili araştırmaya yer vermemiş, aynı zamanda yazara ait birkaç eseri de (*Sözsüz*

¹⁰⁴ Hermann Hesse, "Bir Dünya Yazını Kitaplığı Üzerine", çev. Ahmet Cemal, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.36-38.

¹⁰⁵ Maurice Nadeau, "'Lânetli Zaman"ın Tanığı: Bruno Schulz", çev. T(urhan).I(lgaz), *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.92-93.

Oyun 1, Sözsüz Oyun 2, Yarım Bırakılmış Bir Tiyatro Yapıtından I, Fiyaskolar, İlk Aşk) bu bölümde yayınlamıştır. Beckett'in birçok dilde yazdığını (aynı zamanda Nabokov ve Borges de birçok dilde yazmışlardır) ve bunun büyük bir deha göstergesi olduğunu söyleyen George Steiner, aynı zamanda onun yazı işlerinde ne kadar titiz olduğundan da bahseder. Steiner son olarak Beckett için şu sözleri söylemektedir:

“Beckett'in yazdıklarının toplamından çıkan görüntü dar ve tekrardır. Gürültülü ve neşelidir de. Çok olmayabilir, ama dürüst olduğu için, sahip olduğunuz en iyi, en dayanıklı şey de olabilir. Beckett'in ince dilde edebî formda insan duyguları ile toplumun uygun ifadelerinin üretebileceği inancına karşı olması onu Henry James'in antitezi kılar. Ama James nasıl ki artık olmayan bir genişliğin, vüs'atın temsilcisi ise, Beckett de ufalmış hal'imizin, bugünümüzün temsilcisidir. W.H.Auden'in Mont Auburn mezarlığındaki selamlaması her ikisi için de geçerlidir. Nüansla titizlik ustası.”¹⁰⁶

1.2.2.4.1. Şiir İncelemeleri

Gergedan dergisinin on beşinci sayısının araştırma bölümünün Lautréamont takma adlı şair Isidore Ducasse'ye ayrıldığından bahsetmiştik. Şimdi ise bu konu ile ilgili tercüme yazılara bakacağız. Maurice Blanchot, incelemesinde Maldoror'u okumayı baş döndürücü bulur. Kitabın bütün bölümlerinin anlamla dolu olduğunu söyleyen Blanchot, okuyucunun nedenini soracağı her şeyin cevabını yine kitabın içinde bulacağını söyler. Gaston Bachelard ise yazısında şairin ruhsal tutumlara çok önem verdiğini vurgular. Bachelard şairin hayvansı yoğunluk taşıyan şiirler yazdığını söyler ve bunu da şairin geçmişiyle bağlantılandırır. Julien Gracq da incelemesinde şairin şiirlerindeki hayvansılığa şu şekilde değinir:

“Lautréamont'la birlikte perspektif devredildi. Biz, M. Gaston Bachelard'a Maldoror Şarkıları'nı dolduran canavarların olağanüstü saldırgan nitelikleri üzerine yaptığı (benim bildiğimce ilk olan) belirlemeler için büyük bir minnet borçluyuz. Bu eser her zaman simgesel olarak tırnaklarını

¹⁰⁶ George Steiner, “Nüansla Titizliğe Dair”, çev. Tarık Günersel, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.86-88.

çıkarmaya hazır, obur ve fetihçi bir hayvansılığın kıpırdadığı ve hayatı solukla donanmış gerçek bir hayvan hükümdarlığıdır.”¹⁰⁷

1.2.2.4.2. Hikâye İncelemeleri

Gergedan dergisi telif hikâye incelemelerine yer vermediği gibi, tercüme hikâye incelemelerine de yer vermemiştir.

1.2.2.4.3. Roman İncelemeleri

Romancı kimliğinin yanı sıra ressam, kuramcı olan Witkiewicz’in romanlarının genel temi üzerine bir inceleme yapan Serge Fauchereau, incelemesinde yazarın roman üzerine düşüncelerine de yer vermiştir. Yazar, romanın biçimden önce içerik olduğunu vurgulamıştır. Fauchereau da yazarın bu cümlelerinden hareketle incelemesini yürütmüştür. Fauchereau’ya göre yazar roman kahramanlarının trajik sonlarından çekinmez ve sanki kahramanları kendi ölümleriyle büyülenmiş olarak yaratır. Yazar, romanlarında ele aldığı uyuşturucu kullanımını da hem kendi için hem başkaları için alışkanlığa dönüşmemesine özen göstermiştir. Fauchereau incelemesinde yazarın bütün uyuşturuculara olumsuz bir tavırla yaklaştığını fakat peyotl’a karşı daha başka yaklaştığı sonucuna ulaşır. İncelemeden çıkarılacak sonuç ise yazarın kimi anlarda uyuşturucuya ılımlı, kimi anlarda ise karşıt bir tutum sergilemesidir:

“Witkiewicz’in uyuşturuculara ayırdığı denemelerde, romanlarında görülen ayrı ikircikli gelgit bulunur: Geniş yığınlar için mutlak bir yasaklama talep ederken, zaman zaman kişisel bir yatkınlığı itiraf ettiği olur, tıpkı, ayrıksı kimliğiyle, kahramanlarından birinin yaptığı gibi: “Aslında öyle anlar vardır ki gram kokain zarar vermez. Ama bu anları iyi bilmek gerek-başka anları o anlar sanmamalı. Esasen bu ilke yalnızca güçlülere uygulanır”¹⁰⁸

¹⁰⁷ Julien Gracq, “Lautréamont Her Zaman”, çev. L(event). Y(ılmaz)., *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.112-116.

¹⁰⁸ Serge Fauchereau, “Uyuşturucu Ve Roman”, çev. Turhan Ilgaz, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, 94-96.

1.2.2.5. Söyleşiler

Söyleşi üst başlığı *Gergedan* dergisinde sıklıkla karşılaşılan bir üst başlık olarak karşımıza çıkmaktadır. Günceli takip eden *Gergedan* dergisi bu takibi sadece telif ve tercüme eserlerle değil aynı zamanda dönemin sanat ve fikir dünyasının önemli şahsiyetlerinin fikirlerine yer vererek okurlara sunmaya çalışmıştır. Toplamda *Gergedan* dergisinde birçok farklı kişi ile söyleşi yapılmıştır. Söyleşi yapılan isimler eğilim olarak sanatın farklı dalları ile uğraşmalarına rağmen en önemli ortak özellikleri ise sanatın hangi dalı olursa olsun uğraştıkları alana önem ve emek veren şahsiyetler olmasıdır. Alain Tanner, Mahmut Cûda, Murat Belge, Octavio Paz, Andre Breton, Vedat Günyol, Juan Goytisolo, Orhan Şaik Gökyay, Nabi Avcı, Marguerite Yourcenar, Daniel Cohn Bendit, Metin Erksan, Francis Bacon söyleşilen isimler arasındadır.

Sanat ve düşünce camiasından şahsiyetlerle söyleşen *Gergedan* dergisi, sadece eserlere değil, eserleri yaratanlara da verildiği önemi bir kez daha göstermektedir. Ayrıca bu söyleşiler sayesinde dönemin sosyolojik yapısı çok daha iyi anlaşılmaktadır.

1.3. Felsefe Yazıları

Gergedan dergisinin kültür sanat dergisi olduğu sıklıkla dile getirdiğimiz bir konudur. Bünyesinde önemle yer verdiği konulardan biri de felsefe üzerine yazılmış yazılardır. Sadece felsefe üzerine düşünce yazılarına yer vermekle kalmayan *Gergedan* dergisi yazın bünyesi aynı zamanda bazı felsefecilerin aforizmalarına da yer vermiştir. Aforizma ile felsefe yazıları şüphesiz ki farklılıklar göstermektedir. Bu farklılıklarda aforizmalar felsefik düşünceleri yansıtırken, felsefe yazıları ise daha düşünsel nitelik taşımaktadır. Dergide genel olarak batı felsefesine yönelindiği görülmektedir. Bundan dolayı da daha çok tercüme felsefe yazılarına yer verilmiştir.

Gergedan dergisinde “Aforizma” başlığı ilk kez on birinci sayıda (Ocak 1988) yer bulmaya başlıyor. Bu sayıda Elias Canetti’ye yer veren yazın kadrosu,

yazının altında küçük bir pencere açarak aforizmaların önemi üzerinde durup, bu sayıdan sonra düzenli olarak yer vereceklerini duyuruyorlar.

Aforizmalardan oluşan birkaç örneğe yer vermek gerekirse, ilk olarak Elias Canetti'ye bakmak gerekir:

“Dünyaya tarih açısından bakma alışkanlığından vazgeçebilmek için çok şey verirdim. Yıllara göre yapılan bu bölümlenme ve bu bölümlenmenin eskilere, hayvanlarla bitkilerin yaşamlarının henüz biz insanlar tarafından gölgelenmediği zamanlara değin uzatılması, acınası bir durum. Yılların sayılması, insanlara özgü zorba egemenliğinin doruk noktasıdır; söylencelerin en hüznüsü ise, dünyanın bizler için yaratıldığı söylencesidir.”¹⁰⁹

Dergide aforizmaları yer alan diğer isimler ise; Theodor Adorno, Erik Satie, Friedrich Nietzsche, Stanislas Jerzy Lec,

Gergedan dergisinde felsefe yazılarından veya felsefe üzerine yazılardan çok aforizmalara yer verilmiştir. Bu eksikliğin sebebi felsefe yazılarına veya aforizma yazılarına yer vermeyi geç fark etmiş olma ve bu fark edişten kısa bir süre sonra derginin yayın hayatına son verilmesidir.

1.4. Tanıtım Yazıları

1.4.1. Kitap tanıtımları

Gergedan dergisinde “Kitap Tanıtma Yazı”ları birçok farklı üst başlık altında ele alınmıştır. Bu başlıklar “Yeni Yayınlar”, “Aydın Kitabı”, “*Gergedan*’ın Tavsiyeleri”dir. *Gergedan*’ın yirmi sayılık yayın sürecinde bu başlıklar altında birçok kitap tanıtılmıştır. “Aydın Kitabı” üst başlığında tanıtılan kitaba daha eleştirel gözle bakıldığı ve tanıtılan kitaplara eleştiriler yönlendirildiği için çalışmamızda bu başlığı eleştiri bölümünde yer vermeyi uygun bulduk.

Yeni yayınlar üst başlığında tanıtılan kitaplara birçok örnek vermek mümkündür. Bu bölümde kitabın isminden, yayınevine, fiyatına kadar genel bilgiler

¹⁰⁹ Elias Canetti, “Notlar’dan...”, çev. Ahmet Cemal, *Gergedan*, nr11, Ocak 1988, s.98.

verilmenin yanı sıra, yorumcunun fikirlerine de yer verilmektedir. Bu açıdan bakıldığı zaman bu başlıkta nesnel ve öznel yorumların birlikte yapıldığını görmekteyiz. Ayrıca tanıtılan kitapların alan olarak da çeşitlilik gösterdiği de dikkat çekmektedir. Tarih, müzik, resim, edebiyat, ... vb gibi birçok alanda eserler tanıtılmıştır.¹¹⁰

Gergedan dergisinin her sayısında yer alan “*Gergedan’ın Tavsiyeleri*” başlığında kitap tanıtımı yapılmaktadır. Bu tanıtım kitap ismi-yazar ismi-yayınevi şeklinde verilmektedir. Bu başlıkta herhangi yoruma yer verilmediği görülmektedir. *Gergedan’ın Tavsiyeleri* edebiyat ve edebiyat dışı olmak üzere kendi arasında iki ana bölümden oluşmaktadır. Her bölümde ortalama 10 kitap isminin yer aldığı görülmektedir. Listedeki de anlaşılacağı gibi *Gergedan Dergisi’nin* özel sayılarında “*Gergedan’ın Tavsiyeleri*” başlığına yer verilmemiştir. Bu çalışmada “*Gergedan’ın Tavsiyeleri*” başlığında yer alan “edebiyat” kitap tanıtımlarının isimlerine Ek bölümünde yer verilmiştir.

Sadece *Gergedan’ın* özel sayıları olan Rönesans Özel sayısı (on üçüncü sayı, Mart 1988), Fotoğrafçılık Özel sayısı (on sekizinci sayı, Ağustos 1988), Türk Resim Özel sayısı (on dokuzuncu sayı Eylül 1988), Türk Sineması Özel sayısı (yirminci sayı, Ekim 1988), kitap tanıtma yazıları ve “*Gergedan’ın Tavsiyeleri*” başlığı yer almamaktadır.

1.5. Özel Sayılar

Gergedan dergisi ortalama bir buçuk yıllık yayın hayatı boyunca birçok özel sayı çıkarmış ve o ayın konu ile ilgili derin araştırmalar yapmıştır. Bu konular Rönesans Döneminden Türk sinemasına kadar çeşitlilik göstermektedir. Bu özel sayılarda telif ve tercüme birçok incelemeye yer verilmiştir. Özel sayılarda Türk resim sanatı, Rönesans, fotoğrafçılık, Türk sineması, gerçeküstücülük gibi konulara

¹¹⁰ Bkz. İnsan Haklarının Uluslararası Boyutları (Nr. 1), Dün Yağmur yağacak (Nr. 2), İlkçağ Tarihi(Nr. 7), Yeni Müziğe Doğru(Nr. 8), Son Yüzyıl Büyük Türk Şiiri Antolojisi (Nr. 14), Edebiyatımızdaki İki Sözlük (Nr. 15), ...vb.

yer verilmiştir. *Gergedan* dergisinin toplam altı sayı ayırdığı özel sayılara çalışmamızda özel bir başlık açmayı uygun bulduk.

Gerçeküstücülük özel sayısında (sayı 6, Ağustos 1987); resim, edebiyat, sinema gibi güzel sanatların birçok dalından örnekler verilmiştir. Sadece gerçeküstücülüğün ne olduğu tanımı yapılmakla kalmamış, aynı zamanda bu akımın önemli temsilcilerinin fikirlerine ve eserlerine de yer verilmiştir. Gerçeküstücülüğün babası olarak bilinen Andre Breton'un dergide yayınlanan manifestosunda, büyük şair ve yazar:

“Anlağın evrenselliği insana hiçbir zaman bahşedilmediği, bilginin evrenselliğinin insanlar arasında bölüştürüm süreci ise çoktan kesildiği ölçüde, dahi kişinin kendi araştırma alanını, dolayısıyla yetki alanını aşan konular üzerinde söz hakkı savlarına büyük kuşkuyla bakmak gerekir. Büyük matematikçi, terliklerini giyip gazetesine daldığında, hiçbir özel büyüklük sergilemez. Yapılacak şey, eşref saatinde, bize matematikten söz etmesini istemektir matematikçinin. Hiçbir insan omuzu tüm bilgiyi taşıyamaz. Tanrı'nın bir niteliği yapılmak istenilen bu tumbiliciliğe, “Tanrı'nın sureti” ne göre yaratıldığına inanan insanın da özenmesi buyuruldu yıllarca. Oysa bu iki saçmalığa da son verme zamanı geldi artık. İnsanın kurduğu ya da buyurduğu hiçbir şeye kesin, dokunulmaz gözüyle bakılamaz; insanın elinden çıkan hiçbir şey bir tapınma nesnesine –eğer bu nesne, daha önce tanrılaştırılmış bir istem uğruna insanı kimi nimetlerden el çekmeğe zorluyorsa- dönüşemez. Ancak sözü edilen çekincelerin, özgürce kabullenilmiş bağımlılık ya da saygı biçimlerine, aydınlanmış biçimlere karşı işlemlerini önlemek gerekir elbette.

Bu bağlamda, gizemcilik suçlamalarına –bu tür suçlamaların benden esirgenmeyeceğini biliyorum- kulak bile asmadığım için, usumu, dilediğimce, bir daldan bir dala kondurmama hiç bir şey engel olamayacağı ölçüde, insanı, her şeyden önce, şişinip böbürlenmesinin yersiz olduğuna, yaratımın vazgeçilmez kralı olmadığına inandırmaya çalışmakta yarar var sanıyorum. Bu gözlem, önümde, en azından, birkaç görüngen, ancak şiir alanında bir anlam, bir değer bulabilecek görüngeler açıyor; bu da, söz konusu gözleme, istenilsin istenilmesin, dolaylı bir etkinlik kazandırıyor.”¹¹¹

Tahsin Yücel Gerçeküstücülük üzerine yazdığı bir denemede aslında gerçeküstü düzyazımın da şiir ile aynı düzeyde yer aldığı konusu üzerinde durmaktadır. Ayrıca gerçeküstücü akımın ilk şiirde var olduğunu da vurgulamaktadır:

¹¹¹ Andre Breton, “Bir Üçüncü Gerçeküstücülük Manifestosu Ya Da Başka Şey İçin Ön Kavramlar”, çev. Ragıp Ege, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.35-38.

“Gerçekten de, gerçeküstücüler yalnızca alışılmış biçimiyle düzyazının değil, şiirin kendisi de içinde olmak üzere, bütün geleneksel yazın kavramının, geleneksel yazın türlerinin, daha da iyisi, geleneksel yazın etkinliğinin karşıtı olarak kullanırlar bu sözcüğü: “Şiir yazının karşıtıdır”, diye kesip atarlar. Bu açıdan bakılınca, Aragon’un Anicet’si ya da Breton’un L’Amour fou’su birer şiir olarak değerlendirilebilirken, Balzac’ın ya da Zola’nın romanları gibi Hugo’nun ya da Musset’nin şiirleri de rahatlıkla “düzyazı” ya da “yazın” çukuruna atılabilir. Geleneksel “yazın” ı gerçeküstücü “şiir” in karşıtı yapan şeyse, birincisinin varoluşsal bir etkinlik olmasıdır. Öyle ya gerçeküstücüler öncelikle bir yaşam biçimi, “yitirilmiş bir özgürlüğü yeniden kazanma” yoluyla bir eylem, bir etkinlik olarak görürler “şiir”i, yazdıkları ya da söyledikleri ölçüde de “yaşarlar”. Aragon’un, gene *Le Paysan de Paris*’de, “Günlerimi eleştiriye vermedim ben, şiire adadım. İnanın, alaycılar, şiirsel bir yaşam sürüyorum”, demesi bundandır. Böylece, bir yaşama biçimi, bir etkinlik olarak benimsenince, gerçeküstücü şiirin tanımı Breton’un birinci Gerçeküstücülük bildirisi’nde verdiği “gerçeküstücülük” tanımıyla özdeşleşir: “Sözle ya da yazıyla ya da başka herhangi bir biçimde, düşüncenin gerçek işleyişini kendisiyle dile getirmeye çalıştığımız arı ruhsal özdevinim. Her türlü güzel-duyusal ya da törel kaygıdan uzak bir biçimde, düşüncenin yazdırımı”. (...)

Şu var ki, gerçeküstücümü düzyazının, gerek nicelik, gerek nitelik açısından, gerçeküstücü şiirle aynı düzeyde yer aldığını söylemeye olanak yoktur: gerçeküstücüler her şeyden önce ozanlardır, yazınsal bir etkinlik olarak düzyazı pek çekmez onları, zaman zaman böyle bir çekime kapıldıkları olsa bile, şiirde sağladıkları başarıyı düzyazıda kolay kolay sağlayamazlar. Ama, biraz yakından bakılacak olursa, oldukça doğal bir sonuçtur bu: gerçeküstücülerin öne çıkardıkları yazınsal yaratım koşulları (örneğin “özdevinimsel yazı”) , biçem ve kurgu çalışmalarına, hatta kısaca “yazma” edimine karşı gösterdikleri horgörü, çağdaş şiire yepyeni bir soluk getirmelerini sağlarken, uzun soluklu düzyazı yapıtları (özellikle de roman) için ölümcül olarak belirir: *L’Amour fou* da, *Anicet* de, *Le Paysan de Paris* de sürekli olarak “anlatı”yla “deneme” arasında gidip gelir, ama ne anlatı, ne deneme olabilir, ne de tümüyle şiir.

Bu durumda, Nadja’nın büyük başarısı tekil bir örnek olarak kalır. Ama gerçeküstücü düzyazının, özellikle de gerçeküstücü anlatının en ilginç ve en geçerli örneklerini çağdaş yazının gerekleriyle bağdaştıran iki yazar gerçekleştirir: Raymond Queneau ve Julien Gracq.¹¹²

Gerçeküstücülük dünyada en çok yayılmış akımların başında gelmektedir. Haliyle bu akımın dünya edebiyatında önemli temsilcileri bulunmaktadır. Ayrıca bu akımın Oğuz Demiralp’e göre genel bir tanımını yapmak gerekirse: “Gerçeküstücülük toplumsal aktörel düzene, mantığın düzenine karşı bir akım olarak tanımlanır.”. gergedan özel sayısının araştırma bölümünde incelemesini yayınlayan

¹¹² Tahsin Yücel, “Gerçeküstücülük ve Düzyazı”, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.39-40.

Oğuz Demiralp, bu incelemede gerçeküstücü temsilcileri, bu akımın atalarını okuyucuya aktarmıştır. Bu incelemede akımın temsilcilerinin isimlerinin yanı sıra gerçeküstücülük akımı ile ilgili düşünce ve tanımlarına da yer verilmiştir. Bu akımın atalarından kısaca bahsetmek gerekirse en başta Anre Breton gelmektedir. 1924'deki bildiride sıralanan isimler: Swift, Chateaubriand, Rimbaud, Lautréamont, Hugo, Roussel, Heraklitus, Flamel, Arnim, Nerval,... Charles Fourier, Marx gibi sanatçılar bu akıma önem vermiş isimlerdir. Ayrıca Almanya'da Schelegel, Novalis, İngiltere'de Colerige, Blake gibi isimlerde yine bu akım içerisinde yer almaktadır.¹¹³

Cemal Süreya gerçeküstücü akımına Türk edebiyatı açısından bakarak, bu akımın ülkemizde akım olarak yer almadığını belirler. Gerçeküstücü yanlar taşıyan şiir yazan şairlerimiz (Kaygusuz Abdal, Nazım Hikmet, İlhan Berk, Ece Ayhan, Turgut Uyar, Sezai Karakoç, Özdemir Asaf, Enis Batur, Akif Kurtuluş, Edip Cansever, Ahmet Oktay, Garip Kuşığı) edebiyatımızda yer alsada Cemal Süreya akımın bizde var olmadığını şu sözlerle dile getirir:

“Sözün kıyası, edebiyatımızda Gerçeküstücülük olmadı; İtalya'da, Yugoslavya'da, İspanya'da, Paraguay'da, Venezuela'da, Arjantin'de, Kolombiya'da rastlanan biçimde bir akım belirmedi; ama gerçeküstü'ne özellikle 1950'li yıllardan sonra çok sık rastlıyoruz.

İmgenin varlığı gerçeküstü'ne de her zaman olanak tanır.

Tekerlemelere dönelim yine. Çocuk oyunlarını düşünelim. Yandaki sütunlara aldığım iki tekerleme, özellikle de birincisi, gerçeküstünün Türkçedeki doruk noktasını gösteriyor. Breton görse hayıflanırdı.

Gerçeküstü edebiyatımıza fazla girmemiş. Hayatımızda edebiyatımızdakinden daha çok yeri var gerçeküstü'nün.

TEKERLEME

Aman aman dostum

Ben sana küstüm

Armudu kestim

Tavana astım

¹¹³ Oğuz Demiralp, “Gerçeküstücülüğün Ataları”, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.128-130.

Pat diye düştü
Annem Yoğurt getirdi
Karıncalar üşütü
Kedi burnu batırdı
Bu kediyi napmalı
Pencereden atmalı
Pencerede bir kuş var
Kanadında gümüş var
Eniştemin cebinde
Türlü türlü yemiş var
Yemişimi yediler
Bana miskin dediler
Ben miskin den beterim
Sokak sokak gezerim”¹¹⁴

Ayrıca *Gergedan* dergisinin gerçeküstücülük özel sayısında yapılan araştırmalardan, alınan yazılardan sonra bu akımla ilgili yararlanılan kaynakların yer aldığı iki sayfalık kaynakça verilmiştir.

Gergedan'ın özel sayılarından biri de on üçüncü sayısı (Mart 1988) olup Rönesans özel sayısıdır. Bu özel sayıda dönemin özelliklerinin yanı sıra, döneme dair birçok inceleme de yapılmıştır.

Rönesans'ın öncelikle şimdiye kadarki tanımları ve yorumları ile ilgilenen Enis Batur, incelemesinde Rönesans'ın İtalya'da doğmasından fakat hem kelimenin hem de dönemsellerlemlenin Fransa'ya ait olmasından bahseder ve bunun sebepleri üzerinde durmaktadır. Bu durumda da karşımıza Rönesans'ın doğuşundan da öte, Rönesans döneminin önemli olduğu çıkar. Enis Batur incelemesini bu akımın arka planındaki nedenler her ne olursa olsun *evrensel âdem* sürecine atılmış ilk olmayan fakat çok büyük bir adım olduğunu belirterek bitirmektedir.

Gergedan dergisinin Rönesans özel sayısında Kapsam başlığı altında tercüme yazı olan Ernst Cassirer'e ait *Birey ve Evren* başlıklı incelemesine rastlamaktayız. Bu incelemeden anlaşılan o dur ki Rönesans döneminde yaşayan felsefeciler ve

¹¹⁴ Cemal Süreya, “Gerçeküstücülük ve Türk Edebiyatı”, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.134-135.

düşünceleri örtüşmemektedir. Ernst on beş ve on altıncı yıllarda birlik oluşmadığından bahseder ve bu birliği sağlamak gerektiğini vurgular. Burada Ernst Cassirer bu durumu şu şekilde ifade etmektedir:

“Bu nokta akılda tutulursa, kültür tarihçisinin bu döneme ait felsefi metinleri neden göz ardı ettiğini anlamak kolaylaşır. Kültür tarihçisi, kapsamlı bir bakış açısına sahip olabilmek için, net çizgilerle çizilmiş kesin çizgilerle ötekilerden ayrılmış bireyleri çıkış noktası olarak almak zorundadır; ama dönemin felsefe belgelerinden de bunlar çıkmıyor. Örneğin Jacob Burckhardt, Rönesans uygarlığına ilişkin dev portresinde felsefeye yer vermez. Burckhardt, Rönesans felsefesine Hegelci anlamıyla “uygun odak noktası” ya da “dönemin tinsel özü” olarak bakmak şöyle dursun, onu bütün zihinsel hareketin kurucu itici güçlerinden biri olarak dahi görmez. Bu güçlüğün üstesinden gelmek için tarih araştırması yapanlarla tarih felsefesini yazanlar arasında çıkacak herhangi bir çatışmada daima tarihçiye hak vermek gerektiği, zira spekülasyona dayanarak kurulan bütün yapıların “olgu” lara boyun eğmesi ve sınırlarını bu olgular içinde çizmeyi bilmesi gerektiği söylenebilir. (...)

(...) Amaç, felsefi sorunlar tarihi alanının içinde kalmak ve bu temel üzerinde şu soruyu yanıtlamaya çalışmak: Hareket noktalarının çokluğuna ve ortaya konan çeşitli sorunların çözümlerinin çok fazla sayıda olmasına rağmen, on beşinci ve on altıncı yüzyıllarda düşünce hareketi kendi içinde bir birlik oluşturuyor muydu ve oluşturuyor idiyse, bunu ne ölçüde başarıyordu?

Eğer bu birliğin varlığı yeterince başarılı bir şekilde ortaya konabilir, Rönesans felsefesinin karşımıza çıkardığı bir yığın sorun da bazı temel sorunlara indirgenebilirse, o zaman “Dönemin zihinsel [entelektüel] temellerini belirleyen öteki hayati güçler karşısında Rönesans’ın kuramsal düşüncesi hangi bağlantıda bulunmaktadır” sorusu da kendi kendine yanıtlanmış olacaktır. Ayrıca şu da açıkça ortaya çıkacaktır ki, felsefi düşünce çalışmaları zihinsel [entelektüel] harekete ve onun hayati güçlerine dıştan gelen ve o ayrı bir şey olarak bağlı değildir ve o hareketi bir çeşit “soyut” gölge gibi izlemez; aksine, bu güçleri aktif bir biçimde etkiler ve belirler. Felsefi düşünce, öteki parçalara bağlanmış basit bir parçadan ibaret değildir. Daha ziyade, bütüne kavramsal-simgel bir ifade biçimi vererek, o bütünü temsil eder.”¹¹⁵

Rönesans çağının tanımı için Loys Le Roy’un incelemesinden yararlanmak yerinde bir tespit olacaktır:

“Şu sıralar Tatarların, Türklerin, Memlukların ve İranlıların yetenekleri sayesinde Doğuda silahların şanını resmettikleri gibi, biz de Batıda son iki yüzyıl esnasında iyi edebiyatın mükemmelliğini yeniden keşfettik ve uzun bir unutulmanın arkasından, inceleme ve araştırmaya

¹¹⁵ Ernst Cassirer, “Birey ve Evren”, çev. Ömer Madra, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.26-27.

yeniden başladık. Birçok okumuş insanın bitmez tükenmez çabaları sayesinde elde ettiğimiz bu başarı, çağımızın şimdiye kadarki tüm dönemlerin en bilgilisi olmasına yol açmıştır.”¹¹⁶

Mehmet Ali Kılıçbay, Rönesans ile ilgili incelemesinde Rönesans'ın aslında tarihçilerin büyük ilgisini çekmesi gerektiğini söyler. Sebebini de doğum yer ve doğum tarihinin belli olması, amacının belli olması açısından değerlendirerek araştırmacıların işini kolaylaştırdığını dile getirir. Kılıçbay incelemesinde Türkiye’de neden Rönesans’ın olmadığını sorgular. Roma İmparatorluğunu Doğulu ve Batılı kültürler arasında bir ortaklık olarak gören Kılıçbay, İmparatorluğun yıkılması ile de ortaklığın bittiğini vurgular:

“işte kopuşun esaslı ilk dönemeci burada yer almaktadır. Roma Batısının önce barbar krallıkları, sonra da feodal atomizasyon içinde siyasetin ve ekonominin ölçeğini küçülttüğü ortam içinde Doğu, gerek Bizans’ıyla, gerek İslam imparatorluğuyla büyük ölçeklerde ifade edilir olmayı sürdürmüştür. Bu ortamda Batı antikiteden boşanırken, Doğu, önce Bizans, sonra da İslam devletleri aracılığıyla bu mirasın tek muhatabı haline gelmiştir. Yani, çoğu zaman sanılanın aksine antikite ölmemiştir, Batının zihinsel küresinin dışında kalmıştır o kadar.”¹¹⁷

Gergedan dergisi on sekizinci sayısını (Ağustos 1988) fotoğraf sanatına ayırmıştır. Bu sayıda fotoğraf ile ilgili birçok makale yer almakla birlikte, birçok galeriden alınmış fotoğraflara da yer verildiği görülmektedir.¹¹⁸

Gergedan dergisinin özel sayı olarak hazırladığı bir konu da on dokuzuncu (Eylül 1988) sayıda yer verilen Türk Resim Sanatı özel sayısıdır. Bu sayıda *Resim Üzerine Yazılar* başlığı altında da incelediğimiz üzere Türk resminin gelişim süreci, geçmişi, sanatçıların etkilendikleri gibi konulara değinilmiştir.

Gergedan dergisi son sayısını (yirminci sayı) Türk Sinemasına ayırmış ve özel sayı olarak çıkmıştır. Bu sayıda Türk sinemasının önde gelen isimlerine yer verilmiş, Türk sinemasının tarihçesi üzerinde durulmuş, sinemadaki gelişmelerden bahsedilmiştir.

¹¹⁶ Loys Le Roy, “Bu Çağın Mükemmelliği”, çev. Mehmet Ali Kılıçbay, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.48-49.

¹¹⁷ Mehmet Ali Kılıçbay, “Bir İtalyan İcadı: Rönesans ve Doğunun Olanaksız/Olanaklı Rönesansı”, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, 174-178.

¹¹⁸ *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988.

Türk Sinema tarihini inceleyen Giovanni Scognamillo, incelemesinde Türk sinemasını dünü (1914-1980), bugünü (1980-1988), ve geleceği olarak tarihlere ayrılmıştır. Bu tarihlerde Türk sinemasının dününü temel atma süreci olarak değerlendiren Scognamillo, Türk sinemasının çok zor aşamalardan geçtiğini fakat bir bilinçlenme ortamının oluşturulduğunu söylemektedir. Rakamlarla desteklenen bu incelemede Türk sinemasının ilk yıllarında yılda neredeyse bir film anca çekilirken 1980'lere doğru gelindiğinde 60'a çıktığı görülmektedir. Türk sinemasının bugününe baktığımızda (1980-1988) ise sermaye açısından olumsuzluklarla karşılaşıldığı görülmektedir. Dünün ustaları ile yetişen bugünün oyuncularını daha nitelikli işler yapmaktadır. O yüzden bu dönem Türk sinemasının hem kârlı hem zararlı çıktığı bir dönem olarak görülebilir. Türk sinemasının geleceği (1988-200) dününe ve ilerlemesine bakıldığı zaman umut vaat etmektedir.¹¹⁹

Ayrıca bu sayıda dönemin sinemasına büyük emeği geçenlerden Atilla Dorsay, Kadir İnanır, Rutkay Aziz, Cengiz Ergun, Nazmi Özer, Yusuf Kurçenli, Burçak Evren, Sungu Çapan gibi isimlerin Türk sineması ile ilgili görüşlerine de yer verilmiştir. *Gergedan* dergisinin özel sayı olarak ayırdığı Türk Sineması bölümü *Argos* dergisinde de büyük bir araştırma konusu olmuştur. *Argos*'un on ikinci sayısı (Ağustos 1989) araştırma bölümünü Türk sinemasına emek verenlere, sinema tarihine ayırmıştır. Ayrıca *Argos* dergisinde Türk sinemasına sadece araştırma bölümünde değil, ilerleyen sayıların "Sinema" üst başlıklı bölümünde de rastlanmaktadır.

¹¹⁹ Giovanni Scognamillo, "Türk Sinemasının Dünü, Bugünü, Yarını", *Gergedan*, nr.20, Ekim 1988, s.20-22.

İKİNCİ BÖLÜM

ARGOS DERGİSİ

2.1. Özellikler

2.1.1. Dış Özellikleri

Argos dergisi *Gergedan* dergisinin yayın hayatından kaldırılması üzerine isim değişikliği yapılarak; fakat yazar ve yayın kadrosu ile çok fazla değişiklikler yapılmadan çıkarılmaya başlanır. Derginin ilk sayısı Eylül 1988 olup, dergi toplam kırk dört sayı çıkmıştır.

Toplamda kırk dört sayı çıkan *Argos* 23x29.5 ebatlarında birinci hamur basımındadır. Derginin ana zemini siyah olmakla birlikte her sayıda derginin kapağında yer alan resim farklılık gösterir. Derginin kapağında büyük “*Argos*” isminin altında “Yeryüzü Kültür Dergisi” ibaresi ile derginin “Ay-Yıl-Fiyat”ının yer aldığı bölüm gelmektedir. Bu yazının hemen altında dergi adının nereden geldiğini tahmin edeceğimiz bir gemi sembolü yer almaktadır. Bu gemi sembolü o aylık yazan şair ve yazarların isimlerinin olduğu iki sütun arasında yer almaktadır. Bu yazılar ile derginin numarasının yer aldığı alt kısmı bölen kısımda o ayın kapak resmi bulunmaktadır. Bu kapak resmi aylık olarak belirlenen konuya göre değişmektedir.

Derginin sırt kısmında Dergi Adı/No/Ay-Yıl tarafta, o ay yer verilen yazar şair kadrosundan 3 veya 4 isme de alt tarafta yer verilmiştir.

Dergi bünyesinde ilk sayısından son sayısına kadar içinde birçok reklam almaktadır. Bu reklam arka kapakta olduğu gibi, ön kapağın hemen arkasında ve dergi içinde sayfalar arasında da görülmektedir. Vakko, Tek-Art Holding, Letra Reklamcılık, Paşabahçe, Marlboro, Artist Galeri, ... gibi reklamlar yayınlanan reklamların sadece birkaçıdır.

Argos dergisinin kapak sayfası tıpkı *Gergedan* dergisinde olduğu gibi oldukça zengindir. Dergi kapağında yer alan resimler de oldukça çeşitlilik göstermektedir. Kimi zaman bir simge yer alırken kimi zaman bir şehrin silüetine yer verilmiştir. Kapakta yer alan manzara fotoğraflarının sahiplerinin isimleri ise dergi içinde içindekiler kısmının alt tarafında yazmaktadır.

2.1.2. İç Özellikleri

Argos dergisi bir sanat dergisidir. Ve bu özelliğini ilk sayısından son sayısına kadar bozmadan yürütmeyi başarmıştır. Dergi bünyesinde edebiyat, sinema, tiyatro, resim, müzik gibi sanatın birçok dallarından örnekler sunmuştur.

Derginin genel müdürü Ali Saydam, yayın yönetmeni ilk sayıda Enis Batur olmakla birlikte, Enis Batur'un ikinci sayıda ayrılması ile birlikte on dördüncü sayıya kadar bu görevi Elçin Yahşi yürütmüştür. Daha sonra Selim İleri'nin dergi kadrosuna dâhil olması ile birlikte son sayıya kadar derginin yayın yönetmenliğini kendisi yapmıştır.

Dergi sayfaları aylık işlenen konulara göre 90 ile 195 arasında değişiklik göstermektedir. Derginin sayfa sayısı ile sayfaların doluluğu doğru orantılıdır. *Argos* Dergisi'nin her sayısının her sayfasında birbirinden dolu, birbirinden nitelikli eserlere yer verilmiştir.

Derginin giriş bölümünde karşılaştığımız “*Seyir Defteri*” *Argos* dergisini elimize aldığımız zaman bizi karşılayan ilk bölümdür. Sayfa numarası ve yer sıralaması zaman zaman değişse de dergiyi elimize aldığımızda bizi selamlayan bu bölüm sayesinde okur dergiye başlarken nasıl bir dergi okuduğunun farkına varır. *Seyir Defteri* derginin giriş mahiyetini gösteren bir bölümü olmakla birlikte derginin yayın politikasına dair de birçok ipucu barındırmaktadır. Bölümde derginin yazı kadrosundan, yayınevine, dergide yer alan yazılara kadar dergi hakkında her şey yazın konusu olmuştur. Daha çok dergi okuruyla sohbet havasında ilerleyen *Seyir Defteri* ilk iki sayısında Enis Batur imzası taşırken daha sonra onun dergiden

ayrılması üzerine on üçüncü sayıya kadar Ali Saydam ilgilenmiş ve sonrasında da on dördüncü sayıdan itibaren derginin yeni editörü Selim İleri tarafından yürütülmüştür.

Argos dergisinin ilk sayısında yer alan *Seyir Defteri*'nde aslında bu derginin hem yeni bir dergi olduğu, hem de kapatılmak zorunda bırakılan bir derginin devamı olduğu vurgulanmıştır:

*“Dünya yayıncılık tarihinde, ilk sayısı çıkan bir derginin sunuş yazısının “geçen sayımızda” diye başladığına tanık olunmamıştır herhalde; Argos, bu konuda öncülük yapacak ölçüde özel koşulların ürünü olarak karşımıza çıkıyor: Elimizdeki sayı hem yeni bir derginin ilk sayısı, hem de eski bir derginin 18.sayısı çünkü!”*¹²⁰

Bu açıklama ile birlikte aslında *Gergedan*'ın kapanmadığını ve *Argos*'un onun devamı olduğuna, ikisinin birbirinden bağımsız olamayacağı bilgisine ulaşıyoruz.

Yine derginin ilk sayısında *Gergedan*'ın kapanmasından doğan üzüntüye ve kırınglıklara yer verilmekle birlikte *Argos*'a ne kadar güçlü ve dinç başladıklarından da bahsedilmektedir:

“ ‘Veda mesajı’nın dergiden yırtılışını konu edinen Cumhuriyet yazarı Ahmet Tan, bunca güürültüyü, şaşkınlıkla karşılıyor, dergimiz okurlarının “9.15 Kadıköy vapuru”nu bile dolduramayacağını belirtiyordu.

Oysa, o sıralarda, başka bir geminin, Argo'nun denize indirilme hazırlıkları içindeydik biz. Seferis'in

*“Gecenin korkularıyla yoğun kıyılara demirledik gemiyi,
Kuş civıltuları, suları
Elimizde anısını bırakan büyük bir mutluluğun
Ama hiç sonu gelmiyordu bu yolculukların.
Ruhları bir olmuştu küreklerle, iskarmozlarla,
Asık yüzlü pruvasıyla geminin,
Dümen suyuyla bir, yüzlerinin görüntüsünü bozan sularla bir.”*

¹²⁰ *Argos*, nr.1, Eylül 1988, , s.8.

Diye tanımadığı argonotların, birçok efsane yorumcusunun gözünde “yitirilmiş hakikat”i simgeleyen Altın Post’u arayış yolculuklarına bu dergiyle katılacağız.”¹²¹

Yukarıda da bahsettiğimiz gibi derginin bu bölümü derginin izlediği politika hakkında bizlere çok şey anlatmaktadır. Bunlardan biri de dergi kadar dergi okurlarına da önem verilmesidir. Dergi okurlarıyla yazar kadrosunun bir sanat etkinliğinde buluşacak olmasından bahsedilerek Türkiye dergicilik döneminde bir ilk olan bu olaydan da “*Seyir Defteri*” bölümünde bahsedilmiştir:

“Argos, okurlarıyla yazarlarını dergi dışı ortamlarda bir araya getirmeye devam edecek demiştik. Ali Poyrazoğlu’nun Yeşil Kabare’si bu ortamlardan biri olacak. Ocak ayından başlayarak Yeşil Kabare’de bir Argos Etkinlikler Dizisi izlemek mümkün. Derginin içeriğinden yola çıkarak periyodik olarak düzenlenecek olan bu etkinliklerde, hem okurlar, yazarlar ve sanatçılar bir araya gelecek, hem de, Türkiye’de ilk kez derginin okurlarıyla doğrudan ilişkiye geçmesi gerçekleştirilmiş olacak. Bu etkinliklerin Argos’a katkısının olumlu olacağına inanıyoruz.”¹²²

Bir sonraki sayıda (5.sayıda) bu buluşmanın günü (7 Ocak) belirlenip okuyuculara duyuruluyor.

Derginin “araştırma” bölümünde genel olarak Türkiye’de önem verilmeyen konulara yer verilmiştir. Bunu da dergimiz “*Seyir Defterinde*” sık sık dile getiriyor:

“... neredeyse yarım asır sonra Türkiye’deki çizgi roman piyasasına baktığımızda, ortaya çıkan tablo bir tuhaf. Görsel kültürün dolu dizgin ilerlediği çağımızda, çizgi roman Batı’da ve Uzakdoğu’da kendi kültürünü oluştururken, bizde yalnızca Amerikan comics’inin süper kahramanlarının kol gezdiği, barbarların meziyet olarak sunulduğu, sanat düzeyi hiç de yükseklerde seyretmeyen bir çizgi romanlar ordusu var. Çok uzun süren araştırmalar sonucu ortaya çıkmış, büyük bir titizlikle, kalabalık ekipler tarafından hazırlanmış, giderek kendi sanatçılarını yaratmış Batı çizgi romanları adım bile atamamış daha Türkiye’ye. Oysa, mesela, Fransa’da en çok satan on kitaptan biri bir çizgi roman albümü. Her yıl piyasaya çıkan çok hareketli bir piyasası var yani... ve çizgi roman her zaman gündemde. Hemen her derginin çizgi romana ayrılmış sayfaları var. Edebiyat dergilerinde bile, çizgi roman piyasasından haberlere her zaman rastlamak mümkün. Biz ise çizgi romanda hâlâ Red-Kit’ten ötesine geçememiş bir toplumda yaşıyoruz. ARGOS, bu canlı piyasaya bir göz atmak, çizgi romanın varlığını hatırlatmak istedi.”¹²³

¹²¹Argos, nr.1, Eylül 1988, , s.9

¹²²Argos, nr.4, Aralık 1988, s.6.

¹²³Argos, nr.7, Mart 1989, s.6.

“Artık kültür ve sanat dergilerinin, diğer bütün sanatlar kadar dizayna da yer vermesini gerektiren bir dönem başladı son birkaç yıldır. Tekniğin inanılmaz bir hızla ilerlemesi, yepyeni malzemelerin ortaya çıkışı, sanatsal alanla endüstriyel alanı birbirinden ayıran çizgiyi ortadan kaldırdığı gibi, bütün yaratım alanlarını birbirine geçişli kıldı. ARGOS’un bu ayki araştırma bölümü “Nesnelerle Yaşamak Endüstriyel Dizayn” başlığını taşıyor.

Sanat ve yaşam iç içe artık. Günümüzde her sanat gündelik yaşamda yerini alıyor. Yaşadığımız büyük karmaşanın içinde, insanla doğrudan ilişki kuran sanatların da farkına varmamız gerekiyor. Mart sayımızda yer verdiğimiz çizgi roman araştırmamızda da amaçladığımız gibi, her gün gördüğümüz, ancak farkına varamadığımız sanatlara yeterince ilgi gösterilmeyen ülkemizde, biraz da “bu tarafları” vurgulamak istedik dizayna yer vererek.”¹²⁴

“Bugüne kadar hep özen gösterdiğimiz bir ilkeyi, ürünler dışında derginin büyük bir bölümünün olabildiğince tek bir konu etrafında toplanması ilkesini uygulamaya çalıştık bu sayıda da. Elizabeth Bowen’ın hikâyesi, Barış Pirhasan’ın senaryosu ve “Suratsız Yüzler”, Edebiyatta ve Sinemada Korku olarak adlandırdığımız Araştırma bölümü kapsamında değerlendirilebilir. Tek sözcükle “Korku” olarak adlandırdığımız türe ilişkin bu denli ayrıntılı “Türkçe” bir incelemeyle ilk kez karşılaşılıyor olacaksınız.”¹²⁵

Verilen örneklerden de anlaşılacağı üzere Argos Türkiye’de küçük de olsa bir fark yaratmak amacıyla yola çıkmıştır ve bu politikada araştırmalar, yazılar sunmuştur okurlarına.

Seyir Defteri’nde bahsi geçen en önemli konulardan biri de şüphesiz ki derginin yaptığı “okur anketi”dir. Yapılan anket tezimizin ek’ler bölümünde yer almaktadır. Seyir Defteri’nde bahsi geçen anket sonuçları şu şekildedir:

ARGOS OKUR ANKETİ SONUÇLARI

Argos Okurlarının Yaşları: %77: 20-40 yaş arası; %13: 40-50 yaş arası; %6: 20yaşından küçük; %4: 50yaşından büyük. **Cinsiyetleri:** %74 erkek; %26 kadın. **Aylık gelir düzeyleri:** %53:400.000 TL’den fazla; %21: 300.000-400.000 TL arası; %16: 100.000-200.000 TL arası; %10: 100.000TL’den az. **Eğitim düzeyleri:** %58: Üniversite; %26: Üniversite üstü; %16 Üniversite altı. **ARGOS’u okuma sıklıkları:** %91: Her sayısını okuyor; %9: Bazen okuyor. **ARGOS’u temin etme şekilleri:** %68: Bayiden alıyor; %28: Abone(bu oranın, abone kampanyasından önce geçerli

¹²⁴Argos, nr.9, Mayıs 1989, s.6.

¹²⁵Argos, nr.13, Eylül 1989, s.8.

olduğunu unutmamak gerekir.); %3: İş yerine geliyor; %1: Ödünç alıyor. **Sanat olaylarını izleme sıklığı:** Sinemaya: Arasına gidenler: %65; Çok sık gidenler: %41; Hiç gitmeyenler:%8. Sergilere: Arasına gidenler: %54; Çok sık gidenler: %39; Hiç Gitmeyenler: %7. Tiyatroya: Arasına gidenler: %65; Çok sık gidenler: %22; Hiç gitmeyenler: %13. Operaya: Arasına gidenler: %59; Çok sık gidenler: %17; Hiç gitmeyenler: %24. **Kitap okuma sıklıkları:** %84: Çok sık; %12: Ayda bir; %4: Ayda birden az. **Mesleki yayın izleme oranları:** Devamlı izleyenler: %64; Gerektiğinde izleyenler: %34; Devamlı izlemeyenler: %2. **ARGOS'un fiyatı hakkındaki düşünceleri:** %51: Pahalı; %46 Uygun; %3 Ucuz. **Ağır ve seçkin olduğu görüşüne katılma oranları:** %54: Hayır katılmıyorum; %46: Evet katılıyorum (ve böyle olmasını istiyorum). **ARGOS'un bölümlerinin izlenme oranları:** Sanat: %62; Araştırma: %52; Söyleşi: %50; Deneme: %43; Hikâye: %34; Yazar-Çizer: %32; Şiir: %32; Fotobiyografi: %30. ”¹²⁶

Bu anket sayesinde dönemin entelektüel ortam ve oranına sosyolojik açıdan ulaşmak mümkün olmuştur. Bu yüzden sadece *Argos* için değil Türkiye'deki ortamı anlama açısından da büyük önem taşımaktadır.

Dergide Ali Saydam imzası taşıyan yazılar daha çok dergiye yönelik yazılardır. Oysaki on dördüncü sayıdan itibaren bu bölümü devralan Selim İleri hemen hiçbir yazısında direk dergi üzerinden konuşmamış, kendine aylık konular belirleyerek öyle sürdürmüştür bu bölümü. Dergide olan önemli değişiklikleri de yazısının altına not düşerek belirtmiştir (22, 24).

Genel olarak değerlendirmek gerekirse *Argos*'da kırk dört sayı boyunca yer alan bu bölüm ilk başta Enis Batur imzasıyla kaleme alınmaya başlayıp onun ayrılması sonucu bir süreliğine Ali saydam önderliğinde devam ettikten sonra on dördüncü sayıdan itibaren Selim İleri kalemile vücut bulmuştur. Derginin en sosyal bölümü olarak nitelendirebileceğimiz bu bölümde yazılar daha çok sohbet havasında kaleme alınmıştır. Konular da dille alakalı bir şekilde dönem Türkiye'sindeki konulardan seçilmiştir. Fakat üzerinde durulması gereken önemli bir konu ise

¹²⁶*Argos*, nr. 11, Temmuz 1989, s.6.

derginin en önemli ve tabiri caizse en ciddi bölümünün “araştırma” başlığı olduğunu bu bölüm sayesinde idrak etmek mümkündür.

Gergedan dergisinin “*Gergedan Gözüyle*” başlığı ile kıyaslamak gerekirse şüphesiz ki “Seyir Defteri” daha sistematik bir şekilde ve daha düzenli ilerlemiştir. Seyir Defteri’nin daha düzenli olmasında *Gergedan*’a göre sayı sayısının fazla olması(*Gergedan* 20 sayı, *Argos* 44 sayı), *Gergedan* dergisinin *Argos*’tan önce çıkarak, *Argos*’a hazırlık oluşturmasının önemli bir etkisi vardır.

Derginin ilk bölümü olarak her ne kadar “Seyir Defteri”ni söylesek de bazı sayılarda (1-13) “Ve Gemi...” başlığı atılmaktadır. “Ve Gemi...” başlığı mahiyet olarak Seyir Defteri’ne benzemekle birlikte derginin yayın kadrosunda önemli değişiklikler olduğu takdirde bu bölümle okuyuculara ulaşılmaktadır. Bir nevi bilgilendirme mesajı görevi görmektedir diyebiliriz.

Dönemin bütün sanatçılara yer vermeye çalışan dergi bünyesinin yazı kadrosu ilk sayısından itibaren oldukça geniştir. Bu da dergide belirli bir kemik yapısının haricinde birçok kişinin eserlerinin yayınlandığını ortaya çıkarmaktadır.

Dergide şiirleri sıklıkla yayınlanan şairler: Enis Batur, Melih Cevdet Anday, Konstantinos Kavafis, İlhan Berk, Sina Akyol, Özdemir İnce, Tuğrul Tanyol, Hulki Aktunç, Akmet Oktay, Bedri Gencer, Osman Olmuş, Can Alkor, Kubilay Köseoğlu, Nilgün Marmara, Octavio Paz, Edip Cansever, Rimbaud, Goethe, Rainer Marie Rilke, İhsan Sezal, Jean Cocteau, ... gibi daha birçok isme yer verilmiştir.

Dergide nadir de olsa ismi geçen şairler: Kaan Özbayrak, Sefa Kaplan, Yıldırım Türker, Faruk Ergöktaş, Cem Uzungüneş, A. Önder Otçu, Hulusi Özoklav, Raymond Radiquet, Federico Garcia Lorca,...gibi birçok ismin de bir defa dahi olsa şiirleri yayınlanmıştır.

Dergide çok fazla şaire yer verilmesi şiire verilen önemi göstermenin yanı sıra, *Argos* okurlarına farklı şairleri tanıtmaya ve okutmaya imkân sağlamıştır.

Dergide şiirden sonra en çok yayınlanan bir diğer tür olarak karşımıza hikâye çıkmaktadır. Dergi bünyesinde geniş yer tutan hikâyelerin konularından da

anlaşıldığı derginin çok canlı tutulmaya çalışılmasıdır. Nazlı Eray, Cihat Burak, Ferit Edgü, Ahmet Cemal, Sevim Burak, Vüs'at O. Bener, Can Akaş... gibi isimler dergi bünyesinde hikâyeleri yayınlanmış olan hikâyecilerimizdir.

Bu isimlere baktığımız zaman dergi yayın kadrosunun daha çok güncel şair, yazar, öykücü, ressam,... gibi isimlere yer verdiğini söyleyebiliriz.

Argos dergisinin hemen her sayısında yer alan bir diğer bölüm de “araştırma” üst başlığı altında toplanan bölümdür. Bu başlık *Argos* dergisi bünyesinde en az şiir kadar, sanat kadar yer almaktadır. Bu başlıkta her ay bir konu seçilerek birkaç yazar tarafından araştırmaya alınmış ve okurlara sunulmuştur. Derginin en resmi bölümünü oluşturur demek yerinde bir tespit olacaktır. Bu bölümde edebiyat, sanat, film, büyük şehirler, tarih, kültür gibi birçok farklı konu ele alınıp incelenmiştir. Bölümde, Türkiye’de üstünde çok durulmayan, hep bir kenara itilmiş, fakat esasen önemli konuları ele alınmaya çalışılmaktadır. Hatta bu durum “Seyir Defteri” bölümünde şu şekilde dile getirilmiştir:

Yurt dışında (mı?) “... Her yıl piyasaya çıkan çok sayıda albümden ayrı olarak dergiler çıkıyor, dergiler birleşiyor, dergiler kapanıyor. Hareketli bir piyasası var yani... ve çizgi roman her zaman gündemde. Hemen her derginin çizgi romana ayrılmış sayfaları var. Edebiyat dergilerinde bile, çizgi roman piyasasından haberlere her zaman rastlamak mümkün. Biz ise, çizgi romanda hâlâ Red-kit’ten ötesine geçememiş bir toplumda yaşıyoruz. ARGOS, bu canlı piyasaya bir göz atmak, çizgi romanın varlığını hatırlatmak istedi.”¹²⁷

Argos dergisinde ele alınan “araştırma” konularının çeşitliliği oldukça geniştir. İncelenen konuların başlıklarına bakmak gerekirse şöyle bir tablo ortaya çıkmaktadır:

- a) *Türk Edebiyatı*: Reşat Nuri Güntekin¹²⁸; Türk Edebiyatında Birkaç Sürgün Romanı¹²⁹; başlıkları altında Türk Romanı; Türk Şiirinde İkinci Yeni¹³⁰

¹²⁷ “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s. 6.

¹²⁸ “Reşat Nuri Güntekin”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.140-158.

¹²⁹ Demir Özlü, “Türk Edebiyatında Birkaç Sürgün Romanı”, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.133-142.

¹³⁰ “Türk Şiirinde İkinci Yeni”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.143-152.

- b) *Yabancı Edebiyat: Unuttuğumuz Bir Edebiyat: İspanyol Edebiyatı*¹³¹; Mrs. Dollaway Bir Roman Anatomisi¹³²; 1900'lerin Rus Sanatı Çerçevesinde Simgeciler Dünyası¹³³; Türk Edebiyatında "La Dame aux Camélias" Çevirileri¹³⁴; İspanyol İç savaşı ve Yazın¹³⁵.
- c) *Müzik: Mozart ve Çağı*¹³⁶; Mumyılanmış Beethoven'lar¹³⁷; Rock (soruşturma başlığı altında)¹³⁸; Unutulmuş Bir Musiki Üstadı: İzak Algazi¹³⁹.
- d) *Sanat Meseleleri: Güzel Sanatlardan biri: Cinayet*¹⁴⁰; Edebiyat-Tarih tehlikeli ilişkiler I¹⁴¹; Edebiyat-Tarih İlişkileri II¹⁴²; Sekizinci Sanat Çizgi Roman¹⁴³; Nesnelere Yaşamak: Endüstriyel Dizayn¹⁴⁴; Yeni Roman¹⁴⁵; Hangi Türk Sineması?¹⁴⁶; Sinemada ve Edebiyatta Korku¹⁴⁷; Gerçek ve Kurmaca¹⁴⁸; Sürgünde Entelektüeller /Tarih Öncesi Zamanlar¹⁴⁹; Cumhuriyetin Söylemi¹⁵⁰; Düşmek Üzere Olan Bir Yaralı Gencin Bronz Heykeli¹⁵¹.
- e) *Şehir Yazıları: Değişen İstanbul*¹⁵²; Başkent Ankara¹⁵³.

¹³¹ "Unuttuğumuz Bir Edebiyat: İspanyol Edebiyatı", *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.136-155.

¹³² Zeynep Ergün, "Mrs. Dollaway Bir Roman Anatomisi", *Argos*, nr.20, Nisan 1990, s.145-158.

¹³³ Leylâ Pamir, "1900'lerin Rus Sanatı Çerçevesinde Simgeciler Dünyası", *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.131-141.

¹³⁴ Işın Bengi, "Türk Edebiyatında "La Dame aux Camélias" Çevirileri", *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.129-143.

¹³⁵ Arzu Etensel İldem, "İspanyol İç Savaşı ve Yazın", *Argos*, nr.44, Nisan 1992, s.115-128.

¹³⁶ "Mozart ve Çağı", *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.128-143.

¹³⁷ Ünsal Oskay, "Mumyılanmış Beethoven'lar", *Argos*, nr.36, Ağustos 1911, s.134-142.

¹³⁸ "Rock", *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.166-183.

¹³⁹ Bülent Aksoy, "Unutulmuş Bir Musiki Üstadı: İzak Algazi", *Argos*, nr.37, Eylül 1911, s.127-143.

¹⁴⁰ "Güzel Sanatlardan Biri: Cinayet", *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.166-185.

¹⁴¹ "Edebiyat-Tarih: Tehlikeli İlişkiler", *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.166-173.

¹⁴² "Edebiyat-Tarih İlişkileri II", *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.165-178.

¹⁴³ "Sekizinci Sanat Çizgi Roman", *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.140-153.

¹⁴⁴ "Nesnelere Yaşamak: Endüstriyel Dizayn", *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.138-151.

¹⁴⁵ "Yeni Roman", *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.140-153.

¹⁴⁶ "Hangi Türk Sineması?", *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.138-155.

¹⁴⁷ "Sinemada ve Edebiyatta Korku", *Argos*, nr.13, Eylül 1989, s.134-155.

¹⁴⁸ "Gerçek ve Kurmaca", *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.144-157.

¹⁴⁹ "Sürgünde Entelektüeller", *Argos*, nr.42, Şubat 1992, s.99-124.

¹⁵⁰ Ahmet Oktay, "Cumhuriye'in Söylemi", *Argos*, nr.43, Mart 1992, s.114-127.

¹⁵¹ Selim İleri, "Düşmek Üzere Olan Bir Yaralı Gencin Bronz Heykeli", *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.146-158.

¹⁵² "Değişen İstanbul", *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.131-157.

¹⁵³ "Başkent Ankara", *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.140-157.

f) *Diğer Yazılar*: 200. Yılında Fransız İhtilâli¹⁵⁴; Köy Enstitüleri¹⁵⁵; Zaman¹⁵⁶; Ve Şafak Hiç Doğmasın (Vampirlerle ilgili)¹⁵⁷; Son İskenderiyeli¹⁵⁸; Yılan¹⁵⁹; Kitle¹⁶⁰; Pasajlar Yapıtı’na Giriş¹⁶¹; İnsan Ve Eylemleri¹⁶²; Amerikan Yaşamına Giriş¹⁶³.

Dergide önemle üzerinde durulan bir diğer konu başlığı da “Aydın Kitabı” başlığıdır. Bu başlıkta sadece kitap tanıtılmakla kalmamış, ayrıca kitaba eleştirel bir bakış da yöneltilmiştir. Bu özelliğinden ötürü “Yeni Yayınlar” üst başlığından ayrı tutulmaktadır. On dördüncü sayıya kadar *Argos* dergisinde yer verilen bu bölüme sıklıkla eşlik eden isim Füsün Akatlı olmuştur.

Argos dergisinde “Yeni Yayınlar” üst başlığında ise dönemin çıkan kitap ve albümleri tanıtılmaya çalışılmıştır. Bu bünyede oldukça fazla kitap tanıtılmıştır. Bu sayede okurların daha nitelikli kitap okuma kabiliyetlerinin geliştirildiğini söylemek mümkündür. Bu başlık her daim derginin en son sayfalarında yer almıştır.

Argos dergisinde değinilmesi gereken bir diğer önemli başlık ise “Sanat” üst başlığıdır. Bu başlıkta aylık farklı konulara değinilmiştir. Her ay resim sanatından çok az da olsa bahsedildiği dikkat çekmektedir. Resim sanatı haricinde bu başlıkta yer alan diğer sanatlar ise; müzik, dokuma, heykel, ahşap, plak, sinema,...gibi güzel sanatların farklı dallarından olmuştur. *Argos* dergisinin bir “kültür sanat” dergisi olduğu ibaresinin en çok hissedildiği bir bölümdür. Derginin bu bölümünde sayfalardan seçilen konuya kadar gösterilen özen dikkat çekmektedir.

Argos dergisinde sıklıkla karşılaşılan önemli bölümlerden biri de “Fotobiyografi” başlığıdır. *Argos* dergisinin bazı sayılarında “Fotobiyografi” üst başlığı ile karşılaşılmaktadır. *Argos* dergisinde “Sanat” başlığı adı altında olmasa da

¹⁵⁴ “200. Yılında Fransız İhtilâli”, *Argos*, nr.5, Ocak 1989, 166-187.

¹⁵⁵ “Köy Enstitüleri”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.138-153.

¹⁵⁶ “Zaman”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.140-155.

¹⁵⁷ “Ve Şafak Hiç Doğmasın”, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.126-158.

¹⁵⁸ “Son İskenderiyeli”, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.124-143.

¹⁵⁹ Gürhan Tümer, “Yılan”, *Argos*, nr.25, Eylül 1990, s.128-142.

¹⁶⁰ Elias Canetti, “Kitle”, *Argos*, nr.26, Ekim 1990, s.130-141.

¹⁶¹ Rolf Tiedemann, “Pasajlar Yapıtı’na Giriş”, çev. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.133-143.

¹⁶² Manés Sperber, “İnsan ve Eylemleri”, çev. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.132-143.

¹⁶³ Ahmet Oktay, “Amerikan Yaşamına Giriş”, *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.100.

fotoğrafında görsel bir sanat olduğu gerekçesi ile bu kategoride açıklama gereği duyduk. Bu başlık altında o sayıda ele alınan isimle ilgili fotoğraflar ve bazen sayının albümünde yer alan isimle ilgili küçük bir yazı bulunmaktadır. Bu bölümün amacı fotoğrafları sergilenen ismin daha iyi anlaşılmasını sağlamak ve okurlara o kişiyi daha iyi tanıtmaktır. Yirminci sayıdan (Nisan 1990) sonra fotobiyografi başlığına rastlanmaz. Fotobiyografi üst başlığı altında fotoğrafları sergilenen isimler: Haldun Taner, Sermet Çağan, Reşat Nuri Güntekin, Güner Sümer, Ercümen Behzad Lâv, Orhan Veli Kanık, Muhsin Ertuğrul, Franz Kafka, Turgut Uyar, Sevim Burak, Füreya, Gülriz Sururi, Türkân Şoray, Rainer Maria Rilke olmuştur.

Fotobiyografi üst başlığı yine *Argos* dergisinde yer verilen “Albüm” başlığı ile benzerlik gösterse de derginin yayın tarihi boyunca farklı başlıklar altında ele alınmıştır. Fotobiyografi üst başlığı ile benzerlik gösterse de “Albüm” başlığı biraz daha kapsamlı şekilde karşımıza çıkar. Fotobiyografi başlığından ayrılan yönü ise; albüm başlığının sadece kişilerle sınırlı kalmamasıdır. Bu başlık altında bir kişinin de fotoğrafları sergilenebilir, herhangi bir yerin de. İlk çıkan sayılarda Fotobiyografi başlığından biraz daha farklı olsa da son sayılara doğru albüm başlığı Fotobiyografi başlığına benzemektedir. Dördüncü sayıda (Aralık1988) albüm başlığına rastlanmamakla birlikte ilk aylarda sık karşılaşılan bir üst başlık değildir. Daha çok Fotobiyografiye yer verilmiştir. Albüm başlığında incelenen kişi/konular: Arena Tiyatrosu, Picasso, Altan Erbulak, “Nasıl Okuyorlar?”, Jean Cocteau, Gustav Mahler, Salvador Dali(Don Kişot), M.C. Escher, Chopin’in Evinde, Stefan Zweig, Müzeyyen Senar, W.B. Yeats, Vedat Günyol, Wolfgang Amedeus Mozart, Edith Piaf, Karl Lagerfeld’in Moda Albümü, Jean Cocteau, Halit Refiğ, Colette, Metin And, Muhsin Ertuğrul, Attilâ İlhan olmuştur. Dergide bir isme (Jean Cocteau) albüm başlığı altında iki kez yer verilmiştir (13 ve 33. sayılar). Bir isme de (Muhsin Ertuğrul) hem fotobiyografi başlığı altında (10. sayı) hem de albüm başlığı altında (43. sayı) yer verilmiştir.

Dergide önem verilen bir diğer başlık ise söyleşi başlığı olmuştur. Bu başlık altında edebiyat, sinema, tiyatro, resim, gibi birçok farklı dalda eserler vermiş

sanatçılara yer verilmiştir. Bu başlık *Argos*'un hemen her sayısında olmasa da sıklıkla rastladığımız bir üst başlık olarak karşımıza söyleşi çıkar.

Argos dergisinin bünyesinde neredeyse hikâye kadar çok yer alan türlerden biri olarak karşımıza “Deneme” çıkmaktadır. Toplam otuz yedi sayıda elli tane deneme yazısı bulunmaktadır. Deneme başlığı altında çok çeşitli yazarlara yer verilmekle birlikte yirmi altıncı sayıdan itibaren Füsun Akatlı neredeyse her sayısında görülmektedir. Deneme üst başlığı altında yazan diğer birkaç isim ise; Ahmet İnam, Ahmet Cemal, Bilge Karasu, Ünsal Oskay, Octavio Paz,...olmuştur.

“Hatıra Defteri” üst başlığı kısa da olsa değinilmesi gereken önemli başlıklardan biri olarak karşımıza çıkar. Bu başlık dergi bünyesinde çok fazla görülmemektedir. Fakat önem teşkil eden bir başlıktır. Bu başlıkta Reşat Nuri Güntekin, Haluk Y. Şehsuvaroğlu, Halide Edip Adivar, Abdülhak Şinasi Hisar, Cemal Süreya, Jules Janin, Nahid Sırrı Örik, Hikmet Feridun, Necdet Salih Kurdakul, Ruşen Eşref Ünaydın, Maurice Leblanc gibi isimlerin kısa anılarına yer verilmiştir.

Dergide yukarıda bahsettiğimiz bölümlerden başka birçok başlık altında yazılar yayınlanmıştır. Bu başlıklardan ismen bahsetmek gerekirse: küçük totem müzesi, coğrafya, epigram, portre, ıvır-zıvır, fihrist, alternatif, şehir ve kültür, biyografya, otobiyografi, seyahatname, toplumbilim, semtler, kent, gezi, mektup, alıntı, mimar, şehrayin, şehir-albüm, şehir-tarih, antropoloji, günlük, belge, yazar-çizer, sahaf, devr-i âlem, bilim, manifesto, yanılma payı, değinme, şehrengiz, yeni, ilk, kütüphane, lobut,

2.2. Muhteva

2.2.1. Edebi Yazılar

2.2.1.1. Telif Edebi Yazılar

2.2.1.1.1. Şiirler

Argos dergisinin istisnasız her sayısında karşılaştığımız tür olan şiir, derginin önemli bölümlerinden birini teşkil etmektedir. Kırk dört sayılık dergide toplam yetmişeyakın sayıda şairin üç yüz civarında şiirlerine yer verilmiştir.

Derginin çıkışından son sayısına kadar sadece edebiyat-şiir dergisi olmamasına rağmen dergi kadrosu şiire büyük önem vermişlerdir. Ve bununla doğru orantılı olarak şair kadrosu da oldukça geniştir. Dergide şiirleri yer alan şair kadrosuna bakıldığında çok geniş bir yelpaze çıkar karşımıza. Yani dergi belirli şair kadrosuna yer vermekten ziyade, genç şairlere, dönemin şiirle ilgilenen isimlerine, yabancı şairlere oldukça geniş bir şekilde yer vermiştir. Buradan da derginin dinamik ruhunu anlamak mümkündür.

Dergide yer alan şiirlere muhteva açısından bakılacak olursa net bir duygu ayırımına varmak mümkün değildir. Aynı şekilde dergide yer alan şiirlerin geneline baktığımız zaman tek bir duygu aramak da mümkün değildir. 1950 sonrası şiirlerinin geneline bakılırsa görüleceği gibi duygular iç içe geçmiştir. Genel olarak şairin iç dünyası ile karşılaştığımız şiirler yer almaktadır. İç dünyasını yansıtmamasından ötürü de şiirler aynı anda birçok duyguyu bünyesinde barındırmaktadır. Fakat şiirlerle ilgili söylenebilecek kesin tek bir yargı şiirlerin bohem hayat tarzını yansıtmaması ve şairlerimizin genel olarak mutsuzluklarıdır. Ayrıca şiirler hangi duyguyu barındırsa barındırsın çok yoğun bir şekilde kaleme alınmıştır. Şairler yazmak için yazmamış, gerçekten doyuma ulaştıkları için, hissettikleri taşmaya başladığı için yazmışlardır. Bu durum da okuyucu için şiirlerden alınan zevki arttırmıştır.

Dergideki şiirlerinin geneline bakıldığı zaman çok yoğun imgeler görülmektedir. Şairlerimizin hemen hepsi imgeye başvurarak şiirlerini almıştır. Buna güzel bir örnek vermek gerekirse:

“ ...

Sen tüm mevsimlerin ortak kafiyesi”¹⁶⁴

*“kırmızı güvercin yeryüzü çanağında duruyor. el
güneşi kendine çekiyor. güneşle dansediyor.”¹⁶⁵*

Duygu gibi şekil açısından da şairlerimiz hissettikleri gibi davranmış, belirli kalıplar içine sıkışarak değil, kendi hissettikleri gibi yazmaya yönelmişlerdir:

“BİLME DEN DE OLSA

İnsanların iç dünyaları ne kadar uzak

Ağzlarından,

Ellerinden

Nekadaryakınlığında;

Dilleri-

Nenucunda,

Gözleri-

Netrâfında...”¹⁶⁶

HEPAZIRIM

Hepazırım sizi görme’e

Yalnızlığınızı bölme’e

Çok cidd’iyim, vallâvarım,

Heranama

hersANI’e.”¹⁶⁷

¹⁶⁴ Bedri Gencer, “Öksüzlüğün Tadını Çıkaran Sevgililer İçin”, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.25.

¹⁶⁵ Nilgün Üstün, “Mutlu Olsam Mutsuz”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.38.

¹⁶⁶ Mahmut Yalay, “Bilmeden De Olsa”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.39.

¹⁶⁷ Mahmut Yalay, “Hepazırım”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.39.

Dergide müzikalite açısından en etkileyici şiirlerden biri olarak Tarık Günersel'in Ahmet Haşim için yazdığı *Kilit* şiiridir. Şiir baştan sona tek kelime ile ilerlemektedir;

“ ...

kilit lit lit lit

kill it kil it kil it kil it

kil iti kiliti kil iti kiliti

lik lik lik lik

... „168

....

Dergide sıklıkla rastladığımız şiirlerden biri de kısa ve dizi şeklinde olan şiirlerdir. Bu şiirler çoğu zaman tek dörtlükten oluşmaktadır. Örnek:

“Ortalık

Yağmur aksa

Yaz koksa

Bana baksa. „169

“Bu Sabah

Mavi sesler: Uyanış

Ağaç biriminde evin

Dökülen bir gök üstümüze

Üzünc Höldernlin 'de

Yağmur bulutta. „170

“Güller ve Gömütlüklükler

Ne çok koklamıştı ölüler

Fağfur çanaklarda bir yakaya tutturulmuş

Ezik bir gülümseyişle uzatılırdı

¹⁶⁸ Tarık Günersel, “Kilit”, *Argos*, nr.13, Eylül 1989, s.37.

¹⁶⁹ Sabahattin Kudret Aksal, “Ortalık”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.35.

¹⁷⁰ Sabahattin Kudret Aksal, “Bu sabah”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.35.

Gül kokusundan geçilmeyen gömütlükler.”¹⁷¹

“Araba

Bir Zaman’ı

Seslendiren araba

Gidiyordu dereden kumdan çakıldan

Unutulmuş ne varsa bizde

*Yan yana.*¹⁷²

“DEĞİŞİM

Kadınlar(ın)a

Dönüyor evler

Göğüne

Gece.”¹⁷³

“YÜZ

Yüzün

Geçti.

Bu görüntü

Yetebilir dünyaya.”¹⁷⁴

“MAHPEYKER

hiçbir kedi geri getiremez

içimde kaybolan kediyi”¹⁷⁵

“TÛRABÎ

şu cesedi benim için saklar mısınız

nefesi Başkalarına nefes olacak”¹⁷⁶

¹⁷¹ Sabahattin Kudret Aksal, “Güller ve Gömütlükler”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.35.

¹⁷² Sabahattin Kudret Aksal, “Araba”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.35.

¹⁷³ İlhan Berk, “Değişim”, *Argos*, nr.13, Eylül 1989, s.35.

¹⁷⁴ İlhan Berk, “Yüz”, *Argos*, nr.13, Eylül 1989, s.35.

¹⁷⁵ K. Celâl Gözütok, “Mahpeyker”, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.22

“LÁCEREM

*geleceğin neresinden dönersen kâdır
yalnız yoksulların geçmişi vardır”¹⁷⁷*

2.2.1.1.1.1. Aşk Üzerine Şiirler

Şiire büyük önem veren *Argos* dergisi, aşk şiirlerine de oldukça geniş yer ayırmıştır. Dergideki aşk şiirlerine baktığımız zaman şairlerimiz kimi zaman umutsuzluğa düşmüş, kimi zaman özlemiş, kimi zaman kavuşmayla ilgili duygularını dile getirmiştir. Fakat bu aşk şiirlerinin hemen hepsinde tutkudan bahsetmek mümkündür.

Dergide aşk şiirleri yazan şairlere bakacak olursak: Yücel Sivri, İbrahim Kiras, Nilgün Üstün, Adnan Azar, Sabahattin Kudret Aksal, Bedri Gencer, Yıldırım Türker, Ünsal Oskay, Seyhan Erözçelik, Atılgan Bayar, Kubilay Köseoğlu, Aylın Ayar, Ahmet Tulgar, İlhan Berk, Nedim Gürsel, Mehmet Kök, İhsan Sezal, K. Celâl Gözütok, Ali Hakan, Tuğrul Tanyol, Cevdet Karal, Hulki Aktunç, Cevdet Karal, Tarık Sıpaşi, Ahmet Ertan Mısırlı, Osman Olmuş, Hulusi Özoklav, A.Önder Otçu, Esra Zeynep, Özdemir İnce, Vüs’at O. Bener, Attilâ İlhan, Cem Uzungüneş,

Kimi şiirlerde şair AŞK’ı şiirinin başlığında sunar bize:

“A tlantis Ş iir K uşağı

*hani nerde benim en duyarlı yalnızlıklarımı işlediğim
yapraklar kaneviçeler levhalar*

a

... ”¹⁷⁸

Kimi zaman şair hiç kavuş(a)madığı aşkına seslenir:

“ ...

¹⁷⁶ K. Celâl Gözütok, “Tûrabî”, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.22

¹⁷⁷ K. Celâl Gözütok, “Lâcerem”, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.22

¹⁷⁸ Bedri Gencer, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.41.

*Kar derin anılarla su
Deniz. Deniz öyle yakın ki,
Martılar aydınlatıyordu
Unutulmuş denizfenerini*

Tanımadım yitirmedim seni. ”¹⁷⁹

İkinci Yeni’den olan İlhan Berk aşktan kısa fakat derin bir şekilde bahseder dergimizde;

“YÜZ

*Yüzün geçti.
Bu görüntü
Yetebilir dünyaya. ”¹⁸⁰*

Yalnızlık ve tutku ile yoğrulmuş aşk şiirleri:

“ŞİİRLER

1

*Otelde
İç içe uyuduk
Yatağa girmeden*

2

*Üstüne uzanıp
Çıplaklığımla
Örttüm çıplaklığını*

...

10

*Yokluğun
Bir paslı hançer
Tenimde. ”¹⁸¹*

¹⁷⁹ Kubilay Köseoğlu, “Atlantis Şiir K uşığı”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.41.

¹⁸⁰ İlhan Berk, “Yüz”, *Argos*, nr.13, Eylül 1989, s.35.

Kimi şiirlerde şair sevgisini ve sevgilisini betimler çok masumane bir duygu ile:

“ÇARDAKTA SOFRALAR KURACAK

*Sevgilim şimdi yolda, sabah onu göreceğim,
mavi kapılı, beyaz, taştır evim,
erguvan renkli begonviller duvarlarında,
denizi, sarnıcı, çınarları, kiliseyi, adaları görür,
yazları çiğde domates yaprağı kokar aşağıdaki tarlalar,
kışları mandalin ve limon ağaçları papatyalar.*

...

*Sevgilim şimdi yolda, onbeşinci sabahta
ve akıyor zaman gün ışımlarına.”¹⁸²*

“RESMİNİ ÇİZMEK

*Önce seni koydum karşıma
Gözlerini
Renkleri sonra...ışıkları ve gölgeleri
Çizmek için seni...ve gözlerini*

*Önce seni koydum karşıma...
Saçlarını
Saçların yıldızlarla çözülen
Sonra derinliğini bakışlarının
Dudaklarının nemini
Çizmek için seni...ve saçlarını*

....

*Önce seni koydum karşıma...
Herşeyinle büyüdü
Sonra paletim...renkler...ışıklar*

¹⁸¹ Nedim Gürsel, “Şiirler”, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.41-42.

¹⁸² Ünsal Oskay, “Çardakta Sofralar Kuracak”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.40.

Anladım...ve vazgeçtim işte

Çizmek için seni

Ben ressam değilim ki”¹⁸³

Bir şair için en rahat yerdir yazdığı şiirleri sevgisini ve özlemini haykırmak için:

“ ...

işte öyle seviyorum seni, bir taş

nasıl sonsuzca düşerse

sonsuzluktan bir sonraki uçurumlara”¹⁸⁴

“I. İSTANBUL KADAR

....

Sokaklarda İstanbul itleri

seni İstanbul kadar özliyorum.”¹⁸⁵

İhsan Sezal’de *Aşka Önsöz* adlı şiirinde aşkı haykırır sevdiği kadına masum, tutku dolu ve aşkın sadece önsözünü oluşturacak bir biçimde;

“Güneşin denize doğduğu yerde sen varsın

Gümüş parıltılardır gözlerin

Ne sen suların serinliğine doyarsın

Ne ben senin ılıklığına

Köpükler saçlarındır..tenindir

Deniz olsa da olmasa da

Aşkın dudağı değmiş şadırvanlarda

Bu önsözdür seni anlatacak şiirin

.....yazısız duran sayfalarda”¹⁸⁶

¹⁸³ İhsan Sezal, “Resmini Çizmek”, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.37-38.

¹⁸⁴ Tuğrul Tanyol, “Yitik Belleği Rüzgârın”, *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.35-36.

¹⁸⁵ A.Önder Otçu, “İstanbul Şiirleri”, *Argos*, nr.39, Kasım 1991, s.25-26.

Bazen ise şairimiz Sezal kendi kendine serzenişte bulunur:

“SERZENİŞ

Sen nasıl böylesin..nasıl büyü
Sen nasıl görmezsin..gördüğümü
Sen nasıl yâr

Alı al moru mor dağlarda sevda var
Sen nasıl bulutsun..nasıl yağmur
Sen nasıl baharsın..nasıl rüzgâr
Sen nasıl yâr

Sen nasıl çiçek..açan hep
Sen nasıl gül..hep kokan
Ben bir Mecnun Kuş..hiç konmayan

Sen nasıl gülüş..nasıl nar
Sen nasıl yâr”¹⁸⁷

Dergide yer alan şiirler içinde aşkın umudunu barındıran şiirler de yer almaktadır. Bunun güzel bir örneğine Ünsal Oskay’ın dizelerinde rastlıyoruz;

“....
Bırak eğlensin sevgim avlunda
gölgeleri bekleyen taşlar
rüzgâra direnen çocukların ayak izleri
ve sana yaşanabilecek şeylerden söz eden sesim olsun.”¹⁸⁸

¹⁸⁶ İhsan Sezal, “Aşka Önsöz”, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.21.

¹⁸⁷ İhsan Sezal, “Serzeniş”, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.22.

¹⁸⁸ Ünsal Oskay, “Sesim Olsun”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.41.

Hulki Aktunç dergi bünyesinde birçok şiirini yayınlamıştır. Bunların büyük bir kısmı aşk şiiridir. Aktunç şiirlerinden birinde ise aşkın biricikliği üzerinde durmuştur;

“ ...

*Ellerinde kuruyan eski yağmur
İz komadan uçtuysa bir sahradan*

*Aşk yinelenmez ki
Öyle eskir uzaklaşır
Sezildiği ilk andan”¹⁸⁹*

Aşk şiirlerinden bahsedip aşk şiiri deyince akla ilk gelen isim olan Attilâ İlhan’dan bahsetmemek ne mümkün. Şüphesiz ki aşkı çok derin bir şekilde yaşayan ve şiirlerine yansıtan İlhan, ayrılıkla sevdayı harmanlayıp sunar bize dergimizde;

*“ay ışığına batmış
karabiber ağaçları
gümüş tozu
gecenin ırmağında yüzüyor zambaklar
yâseminler unutulmuş
tedirgin gülümser
çünkü ayrılmanın da vahşi bir tadı var
çünkü ayrılık da sevdaya dahil
çünkü ayrılanlar hâlâ sevgili
hiçbir anı tek yaşayamazlar
her an ötekisiyle birlikte
her şey onunla ilgili”¹⁹⁰*

Aşk şiiri denilince her ne kadar akla erkek şairlerimiz gelse de dergide aşk şiirlerini yayınlayan kadın şairlerimiz de yer almaktadır:

¹⁸⁹ Hulki Aktunç, “Çan”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.19.

¹⁹⁰ Attilâ İlhan, “ ‘ayrılık da sevdaya dahil’”, *Argos*, nr.43, Mart 1992, s.21.

“Gece Senin Sesindir

*senin aşkın ve ben/benim aşkım ve sen
ölümün çok katlı evinde yürüyoruz.*

benim aşkım senden/senin aşkın benden ürkiyor

*rüzgar/pembe beyaz bir ürpertiyle esiyor
düşler/derin mağara oyuklarının sarkıklarında asılı
kalyor
...¹⁹¹
...*

Kadın şairlerimiz kimi zaman o kadar derin bir hüznün içindedir ki o hüznün içinde boğulmuş ve çaresiz bir haldedir:

“ ...

*Hüznümü hüznüne devşirmekten öte değildir sevgi
Yalnızlığın sözcükleridir verdiklerim
Bilirsin kaçamam o alfabeden
Kaçsam tükenirim bir yakın denizin kıyılarında”¹⁹²*

Verilen örnekler de dâhil daha birçok aşk temalı şiirlerle karşılaştığımız dergide duygu yoğunluğu en dikkati çeken unsur olarak göze çarpmaktadır. Âşık olan da olunan da yoğun duygular içindedir ve âşık olunan kişi sıradan bir insan olmaktan ziyade daha yüce bir varlık olarak karşımıza çıkar. Şiirlerde kimi zaman özlem, kimi zaman sevgi görülürken, kimi zaman sitem, kimi zaman ayrılık dikkati çekmektedir. Genel olarak baktığımız zaman ise mutsuzluğun, yalnızlığın, kavuşamama halinin hâkim olduğunu söylemek her ne kadar doğru olsa da aşkın olduğu her yerde mutluluğun ve umudun olduğunu düşünen şairlerimize de rastlamak mümkündür.

¹⁹¹ Nilgün Üstün, “Gece Senin Sesindir”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.37.

¹⁹² Aylin Ayar, “...”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, 31-34.

2.2.1.1.1.2. Ölüm/Karamsarlık/Umutsuzluk Üzerine Şiirler

Şüphesiz ki şimdiye kadar şiire konu olmuş, hayatın bir diğer gerçeği, bir diğer vazgeçilmezi olan konu ölüm konusu olmuştur. *Argos* dergisi de ölüm üzerine yazılan şiirlere yer vermiştir. “ölüm” temini tek almak biraz eksik kalacağı için biz tezimizde umutsuzluk, mutsuzluk, hüznü barındıran şiirleri aynı başlık altında toplamak istedik. Kimi zaman tek başına kalmış bir şairin mutsuzluğu, kimi zaman aşkın verdiği derin bir ıstırapla ele alınmış şiirlere yer vermek istedik bu başlığımızda.

Ölüm kelimesi zikredildiği an bile çoğu insanı ürpertirken kimi şair ölümden gayet sıradan bir olaymış gibi hatta tıpkı Divan edebiyatında olduğu gibi neşe içinde bahsetmiştir:

“ŞEN ÖLÜM

1.

Yoktun. Toplandık

Meğer süresi dolmuş usluluğun.

Adın okunmadı.

Neşeyle geçiştirildi ad okumalar.

Eksikliğin yaramaz buluttu.

Bir iki oyalandı, geçti üstümüzden.

(Duracak ne varı?)

Birileri seni arandı

O da öylesine

....¹⁹³

¹⁹³ Kaan Özbayrak, “Şen Ölüm”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.39.

Şair kimi zaman şiirlerinde yalnızlık ve ölümü yoğun bir şekilde harmanlamıştır şiirinde;

“ ...

*Karanlık, yıldızların üşüdüğü denli koyu
Ve yalnızlık batıl bir koku.*

*İrinli mutsuzlukları
çocuk eylüllerimde bıraktım;
Ellerimdi beni elleyen
karanlık tuttuğunda.*

...

*Yaşam, kuşkunun viyolonselliğinde
iki damla gözdü.
Ölüm de ardımda çarpınan
Ak bir mendil olsa ya!.. ”¹⁹⁴*

Ölüm bazen Sabahattin Kudret’in şiirlerindeki gibi en sade, en duru haliyle çıkar karşımıza;

“ÖLMEKSE

*Ölmekse, ölüyü bıraktık
En güzel geceye! Ve dışarıda
O koyu maviyle beslenmiş tok
Gökyüzü! Işıl ışıl yıldızla!*

Uyu koyun koyuna Sonsuz!la! ”¹⁹⁵

Aslında her ölüm vakitsiz ölümdür. İnsanoğlu kendini her ne kadar hazırlasa da, her ne kadar hazır görünmeye çalışsa da ölüm geldiğinde hayatında elbet bir şeyler yarım kalır. Tıpkı örneğini vereceğimiz şiirdeki gibi;

¹⁹⁴ Yücel Sivri, “Karanlığa”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.42.

¹⁹⁵ Sabahattin Kudret Aksal, “Ölmekse”, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.35.

“ ...
 Ölümün mevsimi olmaz güllerde
 Korkmadan tekrarlayın benimle
 Bir yaz günü kuru yapraklar dolacak elinize. ”¹⁹⁶

“YARIM EKMEK BİR GAZETE

*Bütün ölümler sanki evim
 henüz çıkmışım apar topar*

*sofanın ışığı açık kalmış
 yastıkta başımın izi
 aynada hayalim hâlâ*

*bir mektuba başlanmış
 kalemin kapağı yerde
 çay bardakta yarım
 kendini içmiş sigara*

*bütün ölümler sanki evim
 yarım ekmek bir gazete
 sokak kapısında bayatlıyor. ”¹⁹⁷*

Ölüm üzerine yazılmış şiirlerde Ahmet Oktay’a da yer vermeden geçmek istemedik. *Dönüyor Mevsim* adlı şiiriyle umutsuzluktan, yalnızlıktan, zamanın çaresizce ilerlemesinden bahsederek okuyucusunu da ister istemez o duygu durumunun içine sürükler;

“ ...
*Dönüyor mevsim. Ah! eski bahçeler,
 geçerdik
 bir yaprak mahşerinden. Bir gül*

¹⁹⁶ Raymond Radiquet, “Kurt Üşümesi”, Tükçesi: Fadıl Kocagöz, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.22.

¹⁹⁷ Esra Zeynep, “Yarım Ekmek Bir Gazete”, *Argos*, nr.40, Aralık 1991, s.23.

*aldım dün kendime otele dönerken,
bardağa koydum ve kokladım toprağı;
aksın, aksın istedim içimdeki ufunet.
Çünkü aklımda ve kalbimde
İşledim bütün cinayetlerimi.*

*Mevsim dönüyor
artık yaşamak bir külfet.”¹⁹⁸*

Zaman geçip gider insanın elinden. Tutmak, uzatmak mümkün değildir. Sadece anlamak gerekir Hulki Aktunç’un dediği gibi. Buna güzel bir örnek teşkil edecek şiirlerden biri de Hulki Aktunç’un aşağıda örneğini vereceğimiz şiiri olmuştur;

“...
*Zamanla kayıp gider eşya elimizden
Bir kitabın arkasında bir rafın
Bize an iletcek yeni anlar bekler
...
Zamanla kayıp gider eşya elimizden
Bekler bizi koparak o büyük zamandan”¹⁹⁹*

Zaman denildiği zaman, Hulki Aktunç’un hemen sonrasında Enis Batur’a da bakmak gerekir;

“...
*Zaman, sanki hiç gelmeyeceğini bildiği
bir trenin bekleyişi içinde uzun peron boyunca
yürümüş, gecedен sabaha doğru, sanki:
Bir sabahsa, mutlak, aradığı: Bulamamış.”²⁰⁰*

¹⁹⁸ Ahmet Oktay, “Dönüyor Mevsim”, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.19-21.

¹⁹⁹ Hulki Aktunç, “Anla”, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.35.

²⁰⁰ Enis Batur, “Şairin (Dağınık Duman Arasından) Portresi”, *Argos*, nr.40, Aralık 1991, s.19.

Şairlerimizin genel olarak karamsarlığından bahsetmiştik. Bu duygu halinin en çok görüldüğü yer şüphesiz ki bu başlık altında toplanmıştır.

“ ...

Zemin denirdi, arz denirdi, sağlam

Ve sıkı basarken ona biz neden?

Serviler, kekik otlarıyla bir âlem,

O eski Âlem neden kaydı?

Ölüm beklemezdi Serviler gerçi,

Bilmem hangi hayal kırıklığı, yahut

Hangi kederle müntehir onlar,

Kına giren kılıçlar misali,

Yeraltını süslemekteler şimdi.

... „201

“ ...

Deniz gözlerden saklanmayı sever

Sözcükler meleklerin batmış gemileri

Yaşayabilir miydik daha

...

Bir gün görmüştün bu yeryüzündeki

Döne döne yağın yağmurun imgesini

Düşleşem daha neler bulmazdım ki

Düşleyebilir miyim daha”²⁰²

O karamsarlık ve yalnızlık şairlerimizin şiirlerinde her daim kendini hissettirmiştir. Bunun güzel örneklerinden birine de İbrahim Kıras’ın dizelerinde rastlıyoruz;

“ ...

içimde

²⁰¹ Hüsrev Hatemi, “Toprak Aynasında Âlem”, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.26.

²⁰² Melih Cevdet Anday, “Düşleyebilir Miyim Daha”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.35.

*volkanlara denk sesler için
uygun bir kalıp düzgün bir şekil
ve konuşmaya bir dil yok içimde
bunlara benzer hiçbir şeye yer kalmadı
ne kadar güzel olursa olsun
ne olursa olsun adı
bir insanın barınacağı kadar yer yok içimde”²⁰³*

Bir çocuğun en büyük korkusu, mutsuzluğu annesiyle ilgili olanıdır muhtemelen. Şair Küçük İskender bir şiirinde bu duruma sade fakat yoğun duygularla değinmiştir;

*“...
ne çok isyanlanmışım ne çok gitmişim meğer
bağırırken etlenmiş sesim
etlendikçe sesim, kanamış elmas liğme liğme
seni ne çok öldürmüşler anne
beni ne çok dövmüşler
artık evlenelim anne hayat karşı
ve gel, beraber kaybedelim bu mor savaşı
benimle birlikte intihar et anne”²⁰⁴*

Yalnızlık kimi zaman Aylin Ayar’ın, kimi zaman da Ahmet Oktay’ın şiirlerinde vücut bulmuş bir şekilde çıkar karşımıza. Aşağıda vereceğimiz iki örnek de yalnızlığın o müthiş sancısına sürüklüyor okurları;

*“...
işte çekip gitmişsem kimi geceler
tek kişilik isyanın yaraları her yanımda
yönünü yitirmiş
tutsak*

²⁰³ İbrahim Kıras, “Soru Cümleleri”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.45.

²⁰⁴ Küçük İskender, “Ne Çok?”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.39.

*yalnız ve yalnızlığında yanılmış
 tut ki gözlerimi dağlayan karanlıkta
 el yordamıyla yakalanmış
 tut ki gözlerimi dağlamışım
 kaçamamışım...*
 (...)

*hüznümü hüznüne devşirmekten öte değildir sevgi
 yalnızlığın sözcükleridir verdiklerim
 bilirsin kaçamam o alfabeden
 kaçsam tükenirim bir yakın denizin kıyılarında²⁰⁵
 “...
 -Yalnızım
 o kadar yalnızım ki
 herkes uyduktan sonra
 gezmeye çıkarıyorum ölü bir köpeği”²⁰⁶*

Yalnızlığın en büyüğüdür Tanrı'nın insanı unutması. Buna değinen Attilâ İlhan yalnızlığı anlatıyor;

*“tanrı insanı unuttu
 şeytan vekil
 doğruylayanlış yer değiştirmiş
 bir muamma kimin ne yaptığı
 anlaşılamadı bir türlü
 kim kime kefil
 dualar işlemiyor artık*

*yalnızlık sızıntısı zehirli yeşil
 kaygılar kahverengi sokuluyor
 bütün yüzler silinmiş
 kim kimdir belli değil*

²⁰⁵ Aylin Ayar, “(...)”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.31-34.

²⁰⁶²⁰⁶ Ahmet Oktay, “Kötü-Gece Şiirleri”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.36-38.

*büyük bir intihardan korkuluyor*²⁰⁷

Hayat herkesçe farklı algılanır farklı yaşanır şüphesiz ki. Bu başlık altında vermek istediğimiz son örnek Ahmet Ertan Mısırlı'nın *Hayat Denilen* adlı şiiridir. Hayatı kısa fakat derin ve etkili bir şekilde sunar okuyucularına;

*“yaşamın kekremsi tadı
bir bıçkın edasıyla damaklarımda*

*hayat denilen sınırsız güzellik
bir astım nöbeti gibi asılıyor gözbebeklerime... ”*²⁰⁸

Şiirlerin genel olarak kasvetli bir hava taşıdığından daha önce de bahsetmiştik. Yukarıda örneğini verdiğimiz şiirler bu kasvet kokusundan sadece birer parça niteliği taşımaktadır. Her dizesinde şairlerimizin üzüntüsünü farklı şekillerde görmekteyiz. Kimisi bu ruh halinin içinde kendini öyle güzel adapte ederken, kimi şair ise bu duygu durumuna adapte olamayıp sorgulamaya başlamıştır.

Şekil açısından şiirlerimiz için genel bir şey söylemek mümkün değildir. Şairlerimiz şiirlerini hissettiği şekilde yazmışlardır. Belirli kalıp ve ölçüler söylemek bu şiirler için mümkün değildir.

2.2.1.1.1.3. Diğer Şiirler

Diğer şiirler başlığı altında herhangi bir konu sınırlaması güdülmeksizin karışık şiirleri toplamaya çalıştık. Çeşitli konulara değinen ve sayı bakımından bir başlık altında toplayamadığımız bu şiirlerde konu tabiattan, siyasete kadar çok geniş bir yelpaze altında toplanmaktadır.

Faruk Ergöktaş'ın *Kimlik Kirişi* adlı şiirinde ben'ini, benliğini sorguladığını görmekteyiz. Şiir boyunca soru soran şairimiz şiirini bu şekilde bitirir;

²⁰⁷ Attilâ İlhan, “tanrı insanı unuttu...”, *Argos*, nr.44, Nisan 1992, s.22.

²⁰⁸ Ahmet Ertan Mısırlı, “Hayat Denilen”, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.31.

“ ...
 gözlerim burnum kulaklarım
 kolay
 ama ben kendimi bulamıyorum

ansız anlarda ansızın
 kim
 benim diye seslendiğim

...
 ben
 kendim miyim

...
 ben
 kimim

kimliğim kim

benim olan olmayan nerem ”²⁰⁹

Örneğini vermiş olduğumuz bu sorgulama halinin başka bir şekilde vücut bulması da şairlerin içinde yaşadıkları belirsizliklerdir. İhsan Sezal *Belirsiz* adlı şiiriyle buna bir örnektir;

“ ...
 Sere serpe bir gökyüzü ellerimde
 Sanki hiç mavi değil
 Sanki hiç bulutlu

Yavaşça kapattığım defterde
 Silik ve belirsiz ümitler

... ”²¹⁰

²⁰⁹ Faruk Ergöktaş, “Kimlik Kirişi”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.37-38.

Cevdet Karal'ın *Babalar ve Oğullar İçin Rubai* adlı şiirinde şairin babasına olan sevgiyi, özlemi, ve aslında hiç gerçekleşmeyecek olan dileklerini umutlarını görmek mümkündür;

*“bana bir karanfil verseydi de babam
sapı kurnaz yılanlardan olsaydı
naif bir kadın imgesinin
ruhundan yükselen çiğlik
benim çiğliklerim olsaydı
... ”²¹¹*

Sabahattin Kudret Aksal'ın dergide yer alan şiirlerine baktığımız zaman işlediği duygu ile tabiatı harmanlamış olduğunu görmekteyiz. *Hep Ağaçlara* adlı şiirinde tabiat ile geçmişe duyulan özlem anlatılmakta iken, *Hepsi* adlı şiirinde tasvir gücünü bizlere göstermektedir, aynı şekilde *Bir Yaşlı Kadının Ölü Yüzü İçin Şiiri* adlı şiirinde ise ölümü doğadaki olaylarla tasvir etmektedir;

*“Hep ağaçlara bakarım, ağaçlarla
Yaşadığım o Zaman, çocukluğumdur
Onlar, o bahçe, hiç unutamadığım
Bir sarı yol, otlar, bir yıkık kapıdır,*

*Gökçe çerçeveli o günler, bulutlar,
Bir özlem dinmeyen, neye, bilmediğim
Ve bir masalsi gece, tek göz haydutlar
Varmış dağ başlarında! Ve uyandığım*

Bahçe, sabahla, yine saydam ve güzel”²¹²

*“Eğridir gölü kenarında bir ağaç
Çok yükseklerde otağ kurmuş çaylaklar
Sıralanmış yan yana dorukları güç*

²¹⁰ İhsan Sezal, “Belirsiz”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.37.

²¹¹ Cevdet Karal, “Babalar ve Oğullar İçin Rubai”, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.25.

²¹² Sabahattin Kudret Aksal, “Hep Ağaçlara”, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.35.

Aşılan ey dağlar! Ve gel geç aylaklar

Bulutlar onlar! Hepsi yakın aynamız

O esrilik o şaşırma elimizi

Güneşlere doğru tutup baktığımız

O yer neresi! Sen ey sonsuz gökyüzü... ”²¹³

“Bir eski zaman denizi gibiydi

Yüzü, gölge içi gölgeler, donuk

Ay ışığına benzer! Ve kalyonsuz

Ufka doğru giden mavilikte tek

Kuşun uçmadığı yer, öyle ıssız. ”²¹⁴

Diğer şiirler başlığı altında alınabilecek ve tezimizde örnek olarak vermemiz gerektiğini düşündüğümüz bir şiir ise İlhan Berk’in Turgut Uyar için yazdığı *Güzel Devedikeni* adlı şiiri olmuştur. Bu şiirin ilk satırından son satırına kadar Turgut Uyar’ın izlerine ve ona ait parçalara hatta onun güzel eseri olan *Büyük Saat*’e rastlamak mümkündür;

“Bir Yüz: Turgut Uyar. Güzel devedikeni

Bir Edirnekapılı. Öyleyse, fukara, umarsız, bir sokak: Vaiz Sokak, numara 70.

...

Bir gün lambasını söndürdüğünde: ‘Şiiri korumaz. Her şeye karşı bir aykırılıktır!’ dedi.

Ve suçlu bir deniz gibi ekledi: ‘Hızla gelişecek kalbimiz!’

Böyle dedi ve çekildi.

Şimdi lambası Büyük Saat’ı bütün çocukların ezberinde ”²¹⁵

Enis Batur’un *Opera IV/ Küre* adlı şiiri derginin en uzun şiiri (on dokuz sayfa) olmasının yanı sıra mahiyet açısından da belki de en yoğun olarak adlandıracağımız bir şiirdir. Uzun bir zaman diliminde yazılış olan bu şiir

²¹³ Sabahattin Kudret Aksal, “Hepsi”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.35.

²¹⁴ Sabahattin Kudret Aksal, “Bir Yaşlı Kadının Ölü Yüzü İçin Şiir”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.35.

²¹⁵ İlhan Berk, “Güzel Devedikeni”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.35-36.

bünyesinde de sanki uzun bir zaman dilimini barındırır. Şiir öylesine güzel kurgulanmış ve güzel bir şekilde bütünleşmiştir ki herhangi dizesini çekip almak imkânsızdır. Baştan sona dingin bir şiir olan *Küre* şiiri tek bir duygudan ziyade birçok duyguyu bünyesinde barındırmaktadır. Ve şiiri okurken sanki Enis Batur'un sesi size eşlik eder;

“ *Uzuyor sakallarım, dökülüyor ağır ağır saçlarım kopup
tutsak köklerinden
dökülüyor dişlerim tek tek
ve yüzümdeki organlar, kan damlıyor burnumdan: Can
kalmadı canımda,*

...

*Noktayım çünkü: Birşeyin bittiği an başlıyor bir şey benden
eksilen yerde: Tenha
ve mahşer, cıva
ve bronz, çelişki
ve onay
peydahlıyor
elimdeki argın kalem.*

...

*kabul et
ve dinle, dinle
dinlenmiş kasırgamı,
gör çaktığım şimşegi,
duy elimdeki kan kokusunu
ve dokun: Papirüs, tüy, mürekkep
arasında seyreden
kahredici unutuluşa
doğru salladığım kırbaç bir kez daha şaklıyor yüzümde,
yüzünde, yüzlerce yüzde*

oku
gülen ve ağlayan
ifade midir
yırtılan
*baştan sona, dinle:*²¹⁶

Bu başlıkta bahsedilmesi gereken önemli şiirlerden biri de Özdemir İnce'nin öykü üzerine yazdığı *Öykü* adlı şiiridir;

“Yazıtların mermerindedir öykü
kapının ağacındadır öykü

toprağın kuyularındadır öykü
yüzlerin gölgesindedir öykü

...
dirilir öyküyü anlatan ölümler;
*sen, kervanbaşı, izlerinden gidersin.*²¹⁷

Diğer başlığı altında Edip Cansever'in dizelerine de rastlamak mümkün. *Bir Sıra Dil Balığı* adlı şiiri ile karşımıza çıkan Edip Cansever bu şiirinde de İkinci Yeni'nin çağrışımlı dünyasını okurlara sunmaktadır;

“...
Ve umut kesilir de bir gün ölümle artık
En uzun mektuplardan birkaçı çekmecelerde.

Var mıydık? Belki...biraz
*Bir sıra dil balığı kesiksiz eylemlerde*²¹⁸

Bu başlık altında dikkatimizi çeken ve tezimizde yer vermemiz gerektiğini düşündüğümüz Kafka üzerine yazılan ya da bahsedilen şiirler olmuştur.

²¹⁶ Enis Batur, “Opera IV/ Küre”, *Argos*, nr.25, Eylül 1990, s.19-37.

²¹⁷ Özdemir İnce, “Öykü”, *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.24.

²¹⁸ Edip Cansever, “Bir Sıra Dil Balığı”, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.20-21.

*“Akağaçlar altında pusuya yatmış
birkaç ıssız taş
dağınık sözcükler benzeri.
Yalnızlık öylesine yalın ki
taştan yapılmış sanki.*

*Kapıdaki yaşlı adam,
bir Gregor Samsa
değişim geçirmemiş,
gözlerini kısıyor
yalın ışıktaki
yanıtıyor her soruyu:*

Kusura bakmayın, bilmiyorum.

Praglı değilim ben.”²¹⁹

“KAFKA

*Greguvar, sen değişime uğradın
şimdi de insanlar değişime uğruyor mu
-merak et biraz-*

*Şimdi Greguvar, kuyu derinliklerinde herkes
sesler uzakta*

*kimse böceklere aldırıyor
larvalar çatlıyor yeryüzünde*

-merak et biraz-

Şimdi de insanlar değişime uğruyor mu?”²²⁰

²¹⁹ Miroslav Holub, “Olsany’de Yahudi Mezarlığı Kafka’nın Mezarı, Nisan, Güneşli Bir Gün”, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.24.

²²⁰ Nevval Çizgen, “Kafka”, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.40.

2.2.1.1.2. HİKÂYELER

Hikâye türü *Argos* dergisi içerisinde yer alan diğer bir edebî türdür. Hikâyeler şiire oranla daha azdır. Fakat tıpkı şiir gibi hikayelerin de öncelik konuları aşk, yalnızlık, ölüm..gibi konular olmuştur. Toplam kırk (40) kadar yazarın toplamda kırk üç (43) öyküsü bulunmaktadır. Bu öyküler bir sayfa ile dokuz sayfa uzunluğu arasında değişen öykülerdir.

Dergide hikâyeye ayrılan sayfalarda kullanılan üst başlıklar sayıdan sayıya farklılık göstermektedir. Kimi zaman “Hikâye” üst başlığı altında sunulmakta, kimi zaman ise “Öykü” üst başlığı altında sunulduğu görülmektedir. Fakat “Hikâye” üst başlığının daha sık kullanıldığını görmekteyiz.

Dergide daha çok *Çehovtarzı* hikâyeye yer almaktadır. Hâliyle bu hikâyelerde olayın yanı sıra tahliller ve kahramanın içinde bulunduğu psikolojik durum daha bir öne çıkmaktadır.

Dergide yer alan hikâyelere işledikleri konular açısından baktığımız zaman ağırlıklı olarak bireysel konuların işlendiğini söylemek gerekmektedir. Eleştiriye ve toplumsal konulara çok az yer verilmiştir. Daha çok değişen ve gelişen topluma ayak uyduramayan yazarlarımızın bu değişim sonucundaki buhranları ve yalnızlıkları dile getirilmektedir.

Argos dergisindeki hikâyeler konu bakımından tek bir konu üzerinden ilerlemekten ziyade bünyesinde her daim bireyin yaşadığı psikolojiyi yansıtmaya yönelik pasajlar barındıran hikâyelerdir. Bu yüzden tek bir duygu üzerinde ilerleyen hikâye yok denecek kadar azdır.

Hikâyelerde betimlemelere çok önem verilmiştir. Yazarlarımız kahramanların içerisinde buldukları ruh hallerini, duygu durumlarını uzun uzun anlatmışlardır.

2.2.1.1.2.1. Aşk Üzerine Hikâyeler

Dergide yer alan şiirlerde ve hikâyelerde sıkça aşka yer verilmiştir. İşlenen aşk temi mutlu bir tem olmaktan ziyade içinde hep hüznü barındıran hikâyeler olmuştur. *Argos*'taki hikâyelerin konu bakımından iç içe geçtiğini söylemiştik. Aşk hikâyelerinde dikkati çeken önemli noktaların en başında bireyin yaşadığı yalnızlık ve mutsuzluk hâli gelmektedir.

Bu bölüme *Arjantin Tangoları* adlı hikâyede geçen aşkın kısa fakat etkili bir tanımını ile başlayabiliriz:

“Aşk bir Arjantin tangosudur; anlamlı, coşkulu, gerçek, acı dolu ve güzeldir, gene de çekici. Kısa sürdüğü için yoğun olan duygularımızdan neden bir hayat yaratmaya kalktın?”²²¹

Aşk hikâyelerini incelemeye başlarken ilk örnek olarak sonraki başlıkta (tercüme başlığında) da ele alacağımız James Thurber'in *Mutlu Bir Evlilik İçin Önerdiğim On Kural* adlı hikâyesini almak daha isabetli sonuçlara varmamızı sağlayabilir. Aşkın her zaman ilişkiyi sürdürmek için yetmediğini, her şeyden önce aşka emek harcamak gerektiğini vurgulamayan bu hikâyede yazarımız on maddede evlilik için anlaşmazlıkların bir nebze çözülebileceğine değinmiştir. Buna göre eşler birbirinin evlenmeden önceki arkadaşlarını veya eski sevgililerini hor görmemeli, onların dış özellikleriyle alay etmemelidir (Birinci kural). Erkek eş, karısının söylediklerini dinlemese bile geçiştirici sözlerle onu önemsemediği hissini uyandırmamalıdır (Yedinci kural). Kadının tuvalet masası dokunulmaz olmalı (Onuncu kural).²²²

Aşkın yaşı, zamanı, toplumu, kimliği yoktur ve hiçbir zaman da olmayacaktır. Dergide bu düşüncenin örneklenebileceği çarpıcı bir örnek Hulki Aktunç'un hikâyesinde yer almaktadır. Bir sinemada 'yer gösterici' olan iki insanın aşkını anlatan Aktunç'un hikâyesi üzücü bir şekilde öykü kişilerinden Madam Krista'nın ölümü ile yarım kalmaktadır. Madam Krista yaşça Seyfi'den daha büyük olmakla

²²¹ Selçuk Baran, “Arjantin Tangoları”, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.31-37.

²²² James Thurber, “Mutlu Bir Evlilik İçin Önerdiğim On Kural”, çev. Sema Öğünlü *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.47-49.

birlikte çok daha dinç ve yaşam doludur. Seyfi ise toy bir delikanlıdır. Büyük şehre gelen Seyfi iş bulmuş ve Madam Krista ile tanışmıştır. Bu kadın Seyfi'yi daha ilk günden muhabbetle karşılamış, dertlerini paylaşmıştır. Zamanla Seyfi ile Madam Krista'nın muhabbetleri ilerler. İş çıkışlarında Caddeikebir'deki bir meyhaneye giderler. Seyfi burada meyhaneye özgü havayla tanışmış ve bundan hoşlanmıştır. İlk meyhane gecesinde Madam Krista ile yemek yerlerken bir yaylıtamburcunun geçtiği taksim Seyfi'ye “Ölene kadar hatırlayacağı güzellikte” görünmüş ve gece Madam Krista'nın evinde sonlanmıştır. Aşk başlamıştır başlamaya fakat çok uzun sürmemiştir. Madam Krista'nın ölümü hikâyenin en başında anlatıldığı için okuyucu Seyfi'yle Madam arasında yaşananları bu ölümü bilerek okumaktadır. Hikâyede Madam Krista'nın sinema salonundaki ölümü, bu ölüm karşısında Seyfi'nin hissettikleri ayrıntılarıyla anlatılmaktadır.²²³

Aşk denilince akla gelen ilk isim Eros'tur. Aşkın ve Eros'un okunun konu olduğu bir diğer hikâyede (*Gönül İşi*) sorgulama, hikâyenin başından sonuna kadar okuyucu ile birlikte ilerlemektedir. Gönül adlı kahramanın ismi de şüphesiz ki tesadüfen seçilmiş bir isim değildir. Sonuçta aşk bir “Gönül” işidir. Eros Gönül isimli kahramanı oku ile âşık eder ve umutsuzluğun içine sürükler. Hikâye Eros ve Gönül'ün anlatımı ile ilerlemekte olup sadece duygular ön planda tutularak kaleme alınmıştır. Hikâyenin kahramanı Gönül âşık olmuştur. Artık o geri dönüşü olmayan, insanın ömründe hemen hemen bir kez tattığı o duygunun içine hapsolmuştur. Mutsuzdur ama bu mutsuzluk hâlimden ne kurtulmak istemekte ne de kurtulmak için herhangi bir çaba göstermemektedir.²²⁴

Aşkın olduğu her yerde muhakkak aldatma ve aldanma da vardır. Aldatanın sonu ise bazen en acı şekilde, cinayetle son bulur. Örnek olarak seçtiğimiz bir diğer hikâyede kocasını seven kadının onu aldattığını öğrenmesi sonucu kocasını öldürmesine tanık olmaktadır. Bu hikâyedeki aldatma sahnesinden bahsetmek gerekirse kocası karısını bir kadınla değil bir erkekle, kendi yataklarında aldattığını

²²³ Hulki Aktunç, “Bir Yer Göstericinin Hayatı”, *Argos*, nr.13, Eylül1989, s.43-46.

²²⁴ Ayşe Kilimci, “Deli Gönül”, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.38-46.

görür ve o sırada olayın şoku ile düşünmeden kocasını öldürür. Öldürdüğü andan itibaren de hem pişmanlık hem de özlem duyar.²²⁵

Aşkın en romantik hali şüphesiz ki masum bir kızın sonsuz bir şekilde karşısındaki çocuğu sevmesidir. Onun her dediğine inanma, onu yüceltme de aşkın genç kıza yaptığı en büyük kötülüklerdendir. Genç kızın çektiği acıları ve ızdırapları olgun bir dille anlattığı “*Emile de Tourville ya da Ağabeylerinin Vahşeti*” adlı hikâyesinde Marquis De Sade; genç kızın aşkının karşısındaki genç adam tarafından aldatılması ve genç kızın gerek duygusal açıdan yaşadığı acılar, gerekse ağabeylerinin genç kıza eziyet etmeleri üzerine bir hikâye kurgulamıştır.²²⁶

Çiftler arasındaki aşkın yitip gitmesi ve bundan da kötüsü partnerlerin bu yitip giden duygu için çaba göstermemeleri ve hatta bu durumu kabullenmiş olmalarıdır. Çünkü aşk, sevgi çift kişilik yaşanırsa güzel olur. Çift kişilik bir aşkı tek kişinin yaşamamasının bir örneği de Fatoş Dilber’in “*En iyi Arkadaşım*” adlı hikâyesinden küçük bir paragrafta veriyor okurlara:

*“Benimki geldi bu akşam. Yine suskun. Onun yerine konuştum durdum. Uzun zamandan beri de onun yerine de seviyorum. İki kişilik sevginin tek kişilik sentezi, bizimkisi. Cebinden pembe pelür çıkardı. Az önce eskiler arasına giren Meral’e yazdığı son mektubu bana okudu. Çok eşli yaşam sanıyorum artık çoksesli demokrasinin bir uzantısı oluverdi. Her şey mutlaka çok olmalı. Çok para, çok eş, çok yemek, çok giysi falan filan.”*²²⁷

2.2.1.1.2.2. Bireysel Yalnızlığın Ön Planda Olduğu Hikâyeler

Bu dönem hikâyelerinin hemen hepsinde ayrıca bizim dergimizdeki hikâyelerin de hemen hepsinde rastladığımız bir duygu hali olan bireysel yalnızlıkta kahramanımız derin bir yalnızlık ve çöküş içerisindedir. Bunu değiştirmek için hiçbir şey yapmaz çünkü değişmeyeceğine inanır. Bu bireysel yalnızlığa sebep olan en temel etkenler arasında; gelişen teknoloji ile birlikte insanların sosyalleşmemesi,

²²⁵ Sibel Türkmenoğlu, “Ansız Bir Cinayet”, *Argos*, nr.42, Şubat 1992, s.39-40.

²²⁶ Marquis De Sade, “*Emilie de Tourville ya da Ağabeylerinin Vahşeti*” çev. Yaşar İlksavaş, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.51-57.

²²⁷ Fatoş Dilber, “*En İyi Arkadaşım*”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.44-45.

duygu alışverişinde bulunamaması, bencilliğin artması, duyguların çöküntüye uğraması gibi nedenler gösterilebilir. Birey sahte bulduğu dünya ile iletişimini minimum seviyeye indirerek daima içinde bir sorgulama haline bürünür. Yani diyebiliriz ki yalnızlığın, bunalım içinde yaşayan bireyin olduğu her yerde kahramanın kendisini ve çevresini sorgulama vardır.

İnsanların kendini dinlediği, kendisiyle baş başa kaldığı en ideal vakit gece vakitleridir. Gece gaddardır, çünkü insanın kendi kendisiyle baş başa kalır, ve sorgulamaya başlar. Fatoş Dilber de hikâyesinde buna değinir:

“hiçbir şey gece kadar düşman olamaz. Düşlerim, her gece bin kez öldürür beni. Sabahlarsa her gün yeniden doğuşun sancularını çektirir.”

Bir cümlesini verdiğimiz *Arjantin Tangoları* adlı hikâyede kahraman müthiş bir yalnızlık içindedir. Aslında kahramanın çektiği bu yalnızlık hikâyenin bütününe baktığımız zaman sağlıklı iletişim kurulamamasından kaynaklanıyor. Hikâyede aslında ele alınan konu bütün kahramanların yaşadığı yalnızlık olsa da, biz sadece bir kahramanımızın cümleleriyle anlatmak istedik bu duygu halini:

“Bilmiyorum. Hiçbir şey bilmiyorum. Canım hiçbir şey istemiyor ki. İstemesini unuttum. O kadar özlediğim kızım geliyor –şamdanlar için bile olsa- gelişine sevinemiyorum. (Hiçbiriniz içimde büyüyen ilgisizliği, sevinçsizliği, görmüyorsunuz. Burada, bu karanlık, ruhsuz, kimsesiz evde, Arjantin tangolarından başka sesin duyulmadığı bu evde yapmam gereken nedir? Bunu bilemediğim için hep oturuyorum, şu şarap rengi eski koltukta. Önce kiremit kırmızıydı, eskiyince yüzünü değiştirttim: taba oldu. Gene değiştirmek gerekecek. İşte böyle... Kendi karanlığımdayım hep) hangisini çalayım anne?

...

Öylesine büzülüydüm ki, kimseler göremezdi beni, kısacası korkutamazdı.”²²⁸

Yalnızlığa farklı bir dil ve farklı bir açıdan bakmak için Ahmet Cemal’in hikâyesine de kulak vermek gerekir. Yazar bu hikâyede SEN’i Ben’i ve BİZ’i sorgular.

“şu ya da bu, SEN’likten ve BEN’likten vazgeçiyoruz. SEN’i ve BEN’i göze almayı sürdürüyoruz. Koca bir resmi tarihe meydan okurcasına, her şeyin BİZ’de başlayıp, BİZ’de bitmesi

²²⁸ Selçuk Baran, “Arjantin Tangoları”, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.30-37.

gerektiğini ilan ediyoruz ve bütün kötülüklerin, insana aykırılıkların kaynağını, bunun şimdiye kadar böyle olmamış oluşunda, BİZ'i hep bir yana itmiş oluşlarında arıyoruz. ”²²⁹

Psikolojik olarak baskın olan öykülerden gittiğimiz bu başlık altında örnek vermeyi uygun bulduğumuz bir öykü de Demir Özlü'nün öyküsü oluyor. Bu öyküde yazarımız bir kentin sokaklarındaki yalnızlığı, ve yabancılığı sessiz ve sakin bir dille anlatıyor okurlarına. Hikâyede kahraman gece vakti aşına olmadığı bir kendin garında iniyor ve eski bir sokağı aramaya koyuluyor, hikâyeye boyunca bu sokağı bulmaya çalışan kahramanın hikâyeye ile birlikte yaşadığı yalnızlığa ve umutsuzluğa da şahit oluyoruz. Bu umutsuzluk ve yalnızlık hikâyenin son paragrafında kendisini şu şekilde gösteriyor:

Bavullarınızı bir otele teslim ediyorsunuz ve hemen sokaklara atıyorsunuz kendinizi. Elinizde bir harita yok artık. Aramış olduğunuz o sokağı bulmaktan umudunuzu kestiğinizi düşünüyorsunuz. Sabahleyin otelin odasında uyanınca yüksekteki odanızdan kentin çatılarına bakıyorsunuz. Gecenin boğuncu dağılmıştır. Kuşkusuz o kente ilk indiğiniz geceki kadar umutlu değilsiniz. (Yazar, siyah redingotuyla kentin taş döşeli sokaklarında dolaşmıyor muydu?). Gene de düşünmeden edemiyorsunuz: 'Bulunsaydı sokak gerçekten bu kente yapılan ilk yolculukta bulunacaktı. Şimdi, geçen zamanla, varlığını daha da görünmez kılıyor. ”²³⁰

Demir Özlü'nün dergide yer alan bir diğer hikâyesi “*Pipolar*” adlı hikâyeye de yazarımız Özlü çocukluk anılarına değinir.²³¹ Bu iki hikâyeye bakılarak (*Bir Sokağı Aramak, Pipolar*) yazarımızın Özlü'nün geçmişe özlem duyduğunu, ve hatta geçmişte yaşadığını söylemek mümkündür.

2.2.1.1.2.3. Diğer Hikâyeler

Diğer hikâyeler başlığı tıpkı şiirde olduğu gibi konu bakımından belirli bir kısıtlama güdülmezsizin oluşturulmuş bir başlıktır.

²²⁹ Ahmet Cemal, “Vergilius’un Son Gecesi Üzerine Bir Çeşitleme”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.46-48.

²³⁰ Demir Özlü, “Bir Sokağı Aramak”, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.31-34.

²³¹ Demir Özlü, “Pipolar”, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.31-37.

Konu şekil yelpazesi çok geniş olan bu başlığa kısa öyküler (öykücükler) ile başlamanın uygun olacağını düşündük. Dergimizde Cengiz Önderseven'in *Ötekiler ve Bengi Sanem* başlığı altında örneklerini verdiği bu hikâyeler iki satır ile kısa bir paragraf arasında değişmektedir. Hikâyelerin geneline baktığımız zaman güçlü bir gözlemin olduğunu söylemek mümkündür:

“ Ekim

Yağmur yağıyor durmadan. Duyulan tek ses, yağmurun betonda şakırtısı. Su borularından gürültüyle iniyor gökyüzü. Ve kaloriferler yakılıyor artık... Ekim geldi.”²³²

“ Bir İnsan

Çevresinin yakıştırdığı sıfatlarla hiçbir zaman tam tanımlanamaz insan. Bu yüzden işte, ne karşı apartmanın ufak çocuğunun, ne alt kattaki bakın, ne iş arkadaşlarının, ne de annesinin onun hakkındaki yargıları tam uymuyordu birbirine... Geçmişinde uyuyan kişiliğini araştırdım. Her biri bir başka renk, bir başka boyut, bir başka imge olmasına karşın, 'başkaları'nın kolayca çiğneyip geçeceği sıradan bir yaşam zengin bir labirent gibi açılıveriyordu önümde. "Kimdi o?"nun anlamı, o'nun bende bir süre yaşamış olduğu, ve hâlâ yaşıyor oluşuydu.”²³³

Bu başlık altında alacağımız bir başka tür de fantastik olarak ele alınmış hikâyelerdir. Buna güzel bir örnek de Nazlı Eray'ın *Haritalar* adlı öyküsü olmuştur. Bu öyküde bir sahafa giden kahramanımız haritaların özel yorumlanarak çizildiğini duyunca onlardan bir tanesini alır ve aldığı haritayı yorumlamaya çalışırken kaybolur. Aldığı harita bir Erkek Haritasıdır. Gece boyu bir arkadaşıyla beraber bu haritayı çözmeye çalışan kahraman, tıpkı bir ormanın içinde kaybolmuşçasına yorulur ve yıpranır, üstü başı parçalanır. Hatta kahraman haritada gezerken ufak çaplı yaralanmalar bile geçirir. Sabah ilk iş olarak sahafa gidip haritayı değiştirmek istediğini, bu harita yerine olgun erkek haritası almak istediğini söyler. Sahaf bunun çok fazla heyecan verici olmadığını söyleyerek kadının isteğini yerine getirir ve “Olgun Erkek” haritası verir:

²³² Cengiz Önderseven, “Ekim”, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.51.

²³³ Cengiz Önderseven, “Bir İnsan”, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.51.

“ Öyleyse buyurun; işte tam istediğiniz. Durmuş, oturmuş, fırtınası dinmiş, biraz ateşi sönmüş ama tam değil; varlıklı kalantor haritaları. Özel yorumlu! ”²³⁴

Yine bu başlık altında vermek istediğimiz bir örnek de yazarımızın öyküde oluşturduğu kahraman ile kavga etmesi, tartışmasıdır. Hikâye Cem Akaş’ın “*Tanrıların da Burnu Kaşınır*” adlı hikâye olmakla birlikte öykü kahramanı yazardan istediği hayatı alamayınca, yazar ile tartışır ve isteklerde bulunur. Kahramanın istekleri anlatı içerisinde daha zengin bir hayat daha güzel bir kız arkadaştır. Yazarın onu köprüden atmak istemesi ile tartışma biraz daha alevlenir.²³⁵

Dergide yer alan bütün hikâyelerin psikolojiye, psikolojik tahlillere önem verdiğinden bahsetmiştik. Yazarlarımız kahramanlarını büyük bir bunalım yaşayan ve çevresi ne kadar kalabalık olursa olsun hep yalnızlık çeken kişilerden seçmektedir. Bu duruma örnek teşkil edebilecek bir hikâye de Nursen Karas’ın *Hiç Sevginin Umarsız Sularında* adlı hikâyesidir. Bu hikâyede herhangi bir olay, kişi, zaman, mekân yoktur. Kahramanımız, yazar, kendi kendine konuşur:

“iyi olurdu sizinle konuşmak, böyle içtenlikle, anlayarak dinlerken. Ben aslında konuşmayı severim; yaradılışın insana armağanı diye düşünüyorum. Balıklara çok acırım konuşamadıkları için, kertenkele ve kaplumbağalara. Ben de bir süre sessiz yaşadım, balıkların sessizliğinde. Çocukluk sonrası, insanları tanımaya başladığım ilk yıllardı. Hiç kimseye söyleyecek hiçbir sözüm olmadı. Ne ki onlar konuşuyorlardı. Çok mutluydular. Şaşkınlıkla baktım hep. Konuşmak istedim:söz bulamadım. Ağzımı açtım:ses çıkmadı...başaramadım. Oysa herkes konuşuyordu, gülüyordu. İnsan güçlükle kazandığı şeylerin değerini daha iyi biliyor. Onun için konuşmayı seviyorum. Şimdi sizinle uzun uzun konuşabiliriz. Yine de ben.

Konuşmak istemiyorum. Anlıyorum ki söz kendime gelecek. İnsanlar neden yaşantılarını birilerine –belki sevdiklerine, belki ilgi gördüklerine- anlatmak isterler? Konuşmak “kendini verme”nin ilk adımı mıdır, masum bir biçimi midir?

Konuşmak istemiyorum. Söyleyeceklerimi dinlediğinizde kendinizi bana borçlu duyabilirsiniz. Söz, insanlar arasındaki durumları değiştirebiliyor, yeni durumlar yaratabiliyor. Size ne söyleyeceğimi, nasıl söyleyeceğimi bilmiyorum; bildiğim hiç söylenmemiş çok sözüm olduğu ve birilerine anlatmak istediğim.

²³⁴ Nazlı Eray, “Haritalar”, *Argos*, nr.16, Aralık1989, s.47-50.

²³⁵ Cem Akaş, “Tanrıların da Burnu Kaşınır”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.45-48.

...

İlk adımı attınız. Kararlı, kesin. Ben de sizinle yürüyorum uzaktan. Dimdik, ivedi gidiyorsunuz. Yanınızda bulunmadığımdan hoşnut gibi. Arkanızda bir yerlerde olduğumu bilir gibi bekliyordunuz. İyi ki gelmemişim gibi gidiyorsunuz. Artık istesem de size yetişemem. Söyleyecek çok sözüm vardı. Sizinle konuşmak beni sağaltabilirdi de.²³⁶

Yukarıda örneğini verdiğimiz bireysel yalnızlığı ön planda tutan bir diğer hikâyemiz de yine bir kadın yazarımız tarafından ele alınmıştır. Tıpkı yukarıdaki örnekte olduğu gibi Nursel Duruel'de öyküsünde herhangi bir kahramana ya da konuşmaya yer vermemiş, salt kendisi anlatarak oluşturmuştur öyküsünü. Fakat bu öykü biraz daha kompleks bir öyküdür. Sayı sembolizasyonuna, çeşitli kavramlara yer veren yazarımız aslında hep bir sorgulama içindedir. Bir rüya üzerinden ilerleyen hikâyenin son sözü ise şu şekilde olmuştur:

“Unutulmuş kaynakların, ortak kaynaklarımızın içimizde saklı kalmış tohumları belki yine karşılaştırır bizi. Kim bilir...”²³⁷

Dergi içerisinde çok fazla görülmemekle birlikte az da olsa örneğine rastladığımız bir konu olan ve bizim de bu başlık altında örneklerini vermeyi uygun bulduğumuz bir diğer konu olarak tarihi hikâyeler çıkar karşımıza. Dediğimiz gibi tarihi hikâyelere dergide çok fazla rastlanmaz, biz de tezimiz de az da olsa örnekle sunmak istedik. Hikâye Osmanlı döneminde çok yetenekli olan Tozkoparan İskender adında bir gencin okçuluk deneyimlerini, savaşa katılmasını ve savaş sırasında ölmesini konu alıyor. Bütün bir ömrünü bu uğurda harcayan Tozkoparan İskender ölürken de bu uğurda savaşarak ölmüş ve hatta son anında dahi bundan vazgeçmemiştir:

“29 Temmuz 1499 günü olan bu cenkte Tozkoparan İskender de öldü... Son sözü: -Ah LODOS MENZİLİ, olmuş!...”²³⁸

Dergide Türkiye'deki hukuki işlerin yavaş yürütülmesine dair eleştiri mahiyetinde yazılmış hikâyelerden Cihat Burak'ın *Eziyet Makinesi* adlı hikâyesi

²³⁶ Nursen Karas, “Hiç Sevginin Umarsız Sularında”, *Argos*, nr.20, Nisan 1990, s.53.

²³⁷ Nursel Duruel, “Yedinci”, *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.44-45.

²³⁸ Cihat Burak, “Tozkoparan İskender”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.52-54.

örnek teşkil etmektedir. Bu hikâyede hukuki dairelerde karşıdaki insana çıkarılan zorluktan, fuzuli iş ve masraflardan bahsedilmektedir:

“Kanunların çokluğundan kanunsuzluğun, sorumluların çokluğundan sorumsuzluğun cirit attığı Türkiye’de yaşamak bir eziyet makinesinin çarkları içinde yaşamaktır sanki. Dalgınlıkla ya da zorunlu olarak bu eziyet makinesinin bir yerine parmağını kaptıran elini, arkasından kolunu kurtaramaz, çarkların içine kaptırmış görür kendini bir süre sonra; artık komaya girmiştir sanki, canlılar âleminde ayrılmış birtakım başka cins canlıların kaynaştığı tarif edilmez bir evrene girmiştir...”

Devlet makinesinin köhneleşmiş çarkları ahlıya pöfliye iniltilelerle dönerler bu evrende sabahın sekiz buçuğundan akşamın dört buçuğuna kadar; sonra bu çarkları döndürenlerin her biri çil yavrusu gibi kaçırlar evlerine dehşetler içinde; ertesi gün dönerler yine çarklarının başına aynı işleri yaparlar yine dağılmak için...

Çoğunlukla namuslu kişilerin elindedir bu çarklar; kendisini makineye kaptırmış olanlar her yerde içine para konması için yarı yarıya açılmış çekmeceler gişelerin arkasına uzatılan; içine para sıkıştırılmış nüfus cüzdanları görürler ama her zaman, her memur, her devlet görevlisi para almak için çıkarmaz zorluğu; sistem öyledir, zorluk çıkarmak vazifesi olduğu için çıkarır zorluğu; üzerine on beş yirmi imza atılmadan bir kâğıt olgunlaşmış sayılmaz, uçkun hale gelemes...²³⁹

Yukarıda örneği vermiş olduğumuz hikâyede yazar kısa ve öz bir şekilde aslında ülkedeki çözülmesi gereken bir kaostan söz etmiştir. Sadece insanı zora sürüklemekten başka hiçbir işe yaramayan devlet görevlilerinin eziyet makinesinin çarklarından biri olduğunu savunur. Ne yazık ki yazarımız bu eleştirisinde haklıdır da.

Nazlı Eray’ın *Balkon Sefası*²⁴⁰ adlı radyo öyküsü, diğer öyküler başlığı altında ele aldığımız öyküler arasında konu olarak sıradan bir aşkı, maziye duyulan özlemi anlatan hikâyeye olmakla birlikte şekil olarak ve tarz olarak en farklı olan bir hikâyedir. Çünkü bu hikâyeye aslında bir radyo hikâyesidir ve sadece karşılıklı konuşmalardan ibarettir.

Diğer hikâyeler başlığı altında bahsetmeyi uygun bulduğumuz bir hikâyeye de ardılları olan hikâyelerdir. Bunun örneğini Jale Sancak’ın 3 hikâyesinde görmek

²³⁹ Cihat Burak, “Eziyet Makinesi”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.49-51.

²⁴⁰ Nazlı Eray, “Balkon Sefası (Radyo Öyküsü)”, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.38-40.

mümkündür. Tek bir tema üzerinden 3 farklı hikâye yürüten Jale Sancak'ın bu hikâyeleri *Güzün İlk Günlerinde*²⁴¹, *Ses*²⁴², *Ve Bir Gün İsa Geldi*²⁴³ isimli hikâyeleridir. Bu hikâyeler dini unsurlarla da pekiştirilmiş hikâyelerdir. Benzer şekilde dini motifler taşıyan Mustafa Kutlu'nun *Sır*²⁴⁴ adlı hikâyesinde de tasavvufi öğelere yer verdiğini söylemek yerinde bir tespit olacaktır.

Hikâyelerle ilgili bir sonuç değerlendirilmesi yapacak olursak; en başta hikâyelerimizin daha çok o dönem güncel konularından oluşturulduğunu söylemek doğru olacaktır. Dönem olarak tam bir geçiş dönemi diyeceğimiz 1980-1990 yılları bireyin adaptasyon sorunları yaşadığı, ve bu sorunlar dâhilinde de kendi dünyasında yalnızlaştığı bir dönemdir. Ki hikâyelerimizin hemen hepsinde de bu yalnızlık havası hâkimdir. Hikâyelerimizin kahramanları acı çeken insanlardan seçilmiştir. Bazı düzensizliklere boyun eğmek ve bu duruma alışmak yerine başkaldıran kahramanlardır. Ve haliyle de mutsuz insanlardır.

Dergideki hikâyelere baktığımız zaman betimlemenin ve kişi tasvirlerinin çok önemli olduğunu görmekteyiz. Yazarlar psikolojik tasvirler önem vermiş ve kahramanın ruh halini bize anlatmak yerine bizim anlamamızı seçmiştir.

2.2.1.2. Tercüme Edebi Yazılar

2.2.1.2.1. Şiirler

Derginin bünyesinde barınan bir önemli başlık olarak alınabilecek olan şiir de tercüme şiirlerdir. Tercüme şiir bünyesinde toplam kırk (40) tane şairin yüz yirmi (120) tane şiiri bulunmaktadır.

Dergide yer alan isimlere bakılacak olursa; Ezra Pound, Raymond Queneau, Elizabeth Bishop, Giuseppe Ungaretti, Paul Valéry, Wolf Biermann, Gunter Grass, Dylan Thomas, Federico Garcia Lorca, Kallimakhos, Leon Felipé, Ramin Şehrezat,

²⁴¹ Jale Sancak, "Güzün İlk Günlerinde" *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.42-43.

²⁴² Jale Sancak, "Ses", *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s. 35-36.

²⁴³ Jale Sancak, "Ve Bir Gün İsa Geldi", *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.37.

²⁴⁴ Mustafa Kutlu, "Sır", *Argos*, nr.5, Ocak 1989, s.46-48.

Charles Baudelaire, Leonid Aranzon, Michaelangelo, Catullus, Anna Ahmatova, Bertolt Brecht, İngeborg Bachmann, Paul Verlaine, Rainer Maria Rilke, Mihaly Babits, Paul Celan, Konstantinos Kavafis, W.B. Yeats, Octavio Paz, Venüs Huri Gata, Kenneth Rexroth, Jean Cocteau, Miroslav Holub, Goethe, Raymond Radiguet, Dino Campana, Stefan Zweig, Vüs'at O. Bener, Katherine Mansfield,

Bu şiirler farklı duyguları barındırmanın yanı sıra farklı dillerden de tercüme edilmiştir.

Tercüme şiirleri de kendi arasında duygulandırma kategorisine gitmek mümkün olmakla birlikte biz tezimizde bu şiirlerden birkaç örnek vererek bahsetmeyi düşünüyoruz.

Yalnızlık üzerine yazılmış birkaç şiire bakmak gerekirse;

“YALNIZLIK

*Ama haykırışlarım
yükseliyor
şimşekler gibi
güçsüz kubbesinde
göğün*

*Ve yitiyorlar
ürkek”²⁴⁵*

Kimi şiirlere yalnızlık demek biraz eksik kalır. Şair öyle bir tek başınalık ve çaresizlik içindedir ki bunu da şiiri vasıtasıyla o hiçliği okuyucuya aşağıdaki dizelerle yansıtır;

“NEYLEYİM

*Neyleyim
türküler söyleyemem*

²⁴⁵ Giuseppe Ungaretti, “Yalnızlık”, çev. Hikmet Kayahan, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.44

günümüz ozanlarının söylediği türküleri!

...

Neyleyim

öyle yiğitlik türküleri söyleyemem

yerim yurdum yok ki benim,

ne bir karış toprağım var

ne anlı şanlı

evim barkım

ne de göğü nişanlı

bir demdin resmi var

ne eski bir meşin koltuk ne bir masa ne bir kılıç

bir hiçim ben, bir hiç

çulsuzun teki işte...

gelmişim havadan sudan türküler söylemeye”²⁴⁶

Sevgi ve aşk üzerine yazılmış şiirlere bakılacak olursa;

“...

Sev beni, ne kabaran güvercinin sevdiğince

Ağaç tepelerini, ne de çalkalanan

Denizi martı sürüsünün.

Beni sev de sıyr maskeni.

Sev beni, köstebeğin kendi karanlığını sevdiğince

Dişi kaplanın sevdiğince ürkek geyiğin:

Sevgililerin işte: korku, tiksini.

Beni sev de sıyr maskeni.”²⁴⁷

²⁴⁶ Léon Felipe, “Neyleyim”, çev. Yıldız Canpolat, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.35-38.

²⁴⁷ Dylan Thomas, “Türkü”, çev. C. Hakan Arslan, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.44.

“4 DÖRTLÜK

I./

*İşte burası aşkımın, karşısında el pençe divan
yüreğimi bozguna uğrattığı yer
Aşk, o doyumsuz gözleriyle yanındayım der
Sonra aynı gözlerle yaşamımı çekip alır elimden.*

II./

*Burda bağladı beni, orda çözdü beni
Yazgıma yandım, bu ne bitmez çile
Şu mermerden alıp başını gitti ille
beni benden alan, sonra savurup atan beni ”²⁴⁸*

“ ...

VII

*Öpücüklerimin ne kadarının
beni tatmin edeceğini soruyorsun, Lesbia.
Libya'daki kum taneciklerinin sayısı kadar ravent
Cyrene'de, yakıcı Zeus'un kehanet ocağıyla
yaşlı Battus'un mezarı arasında yayılır
ya da gece büründüğünde sessizliğe,
sayısız yıldız insanların gizli sevişmelerini seyreder,
işte seni bu kadar çok öpücüğe boğmak
çılgın Catullus için yeter de artar bile.
Dilerim ki, öpücüklerimizi ne meraklı gözler sayabilsin
Ne de kötü gözler büyülesin. ”²⁴⁹*

Şairlerin kaleme aldığı umutsuz şiirlerden birkaç örnek sunmak gerekirse;

“ ...

*İnanmıyorum Tanrı'ya, bırakıyorum ve yadsıyorum
Bütün düşünceleri; ve o en eski alay: Aşk
Kimse bana ondan söz etmesin artık.*

²⁴⁸ Michelangelo, “4 Dörtlük”, çev. Ferit Edgü, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.45-46.

²⁴⁹ Catullus, “Şiirler”, Türkçesi: Mine Söğüt, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.44-45.

*Yaşamaktan yorgun, ölmekten korkulu, ruhum
Kabaran ve inen denizin ellerinde bitik
Hazırlanıyor korkunç kazalara, bir tekne gibi dalgalarda yitik”²⁵⁰*

Aşk üzerine, fakat kavuşulmamış, mutlu olunamamış bir aşkın hüznüne bakılacak olursa;

“ ...
*Aynı kadehten içmeyeceğiz sevgilim.
Ne suyu ne de tatlı şarabı
Şafakta öpüşmeyeceğiz
Akşam birlikte bakamayacağız, pencereden
Sen güneşle soluyorsun, ben ayla
Aynı aşkla yaşıyoruz oysa...*

*Benim yanımda hep aynı adam; sadık, sevecen
Senin yanında hep aynı kadın, oldukça şen,
Ama gri gözlerindeki korkuyu anlayan benim,
Mutsuzluğumun yazarısın çünkü sen.
Seyreltelim iyice kısa karşılaşmalarımızı.
Böylelikle koruruz belki aramızda barışı*

...
*Hep hüznle yaşadığım için affet beni
Güneşle yeterince dolamadığım için affet
Affet beni, lütfen affet
Yerine koyduğum bunca adam için affet
(1915)*

...
*Kimseye hayrım dokunmaz artık.
Tek bir söz söylemeyeceğim ben de.
Şimdiki zaman yok. Geçmiş benim gururum.*

²⁵⁰ Paul Verlaine, “İç sıkıntısı”, Türkçesi: Tuğrul Tanyol, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.49.

Bu utançla, inan boğuluyorum.

(1922)²⁵¹

Ölüm üzerine kaleme alınmış şiirler;

“ ...

Tanımazdım beni doğuran; bana

can veren ölümü,

Meraklı gözlerden saklı o

Sonrasız dramı.

Ve yeniden doğmak için ölümler,

Yetmez yalnızca kitaplar

Başka gizler gerekli

...

Unutmamalıydım mahkemeleriyle, yasalarıyla

Ve ermişleriyle

İnsanların var olduğunu.

Bir melek gelmeliydi

ölümcül bir melek

*Hüznümden yansıyan gölgelere.*²⁵²

Dine, Tanrı'ya, herhangi bir düzene, bir kişiye başkaldırı niteliğinde şiirler;

“ ...

Şu gökyüzünün altında yoktur

Siz tanrılardan yoksun olanı!

Büyükliğünüzün acınası besinleridir

Aldığınız kurbanlar

Ve duaların solukları

Ve öldürdünüz açlıktan

Eğer umut peşinde olmasaydılar

Çocuklarla deliler.

²⁵¹ Anna Ahmatova, “BAŞLIKSIZ”, Türkçesi: Figen Batur, *Argos*, nr.42, Şubat 1992, s.22-28.

²⁵² Jean Cocteau, “Neşeli Ölüm”, Türkçesi: Ahmet Cemal, *Argos*, nr.33, Mart 1991, s.21.

...

*Hayattan nefret edip çöllere
kaçmamalıydım belki sence,
Umudun bütün tomurcukları çiçeklenmediğinden.
Ama ben insanlar yaratıyorum şimdi,
Kendi örneğime sadık kalarak,
Benim gibi bir sor yaratıyorum,
Acı çekip ağlayacak, hayatın
Tadına varıp mutlu olabilecek
Ve tıpkı benim gibi,
Seni hiçe sayacak bir soy!”²⁵³*

Dergide yer alan tercüme şiirlerden özetle bahsetmek gerekirse tek bir duygudan ziyade birçok duyguda ve düşüncede şiirler sunulmaya çalışılmıştır. Yer alan şair kadrosundaki geniş yelpaze dikkati çekmektedir. Tek bir yöne yönelmekten ziyade hem batı edebiyatından hem doğu edebiyatından örnekler sunulmuştur.

Dergide orijinallerini de göreceğimiz şiirlere çevirmenlerin titiz çalışması sayesinde ulaşmak mümkün olmuştur. Çevirmen kadrosundan ismen de olsa bahsetmek gerekirse; Ahmet Cemal, Ferit Edgü, Figen Batur, Tuğrul Tanyol, C. Hakan Arslan, Yıldız Canpolat, Mine Söğüt,..gibi isimler olmuştur.

2.2.1.2.2. Hikâyeler

İncelenen *Argos* dergisi bünyesinde yirmi sekiz (28) tane yabancı öykü yazarına yer vermekle birlikte bu yazarların hikâyelerinden toplam yirmi sekiz (28) tane hikâye yer almaktadır.

Bu hikâyeler konu türü bakımından değişiklik göstermektedir. Aşk üzerine yazılmış hikâyeler de vardır, köpeğin dostluğu üzerine de, bireyin yalnızlığı üzerine

²⁵³ Johann Wolfgang Von Goethe, “Prometheus”, Türkçesi: Ahmet Cemal, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.19-20.

de yazılmış hikâyeler bulunmaktadır. Tezimizde bu hikâyelerden birkaç örnek sunmak istiyoruz.

İlk olarak fabl ya da masal türünde yazılmış olan *Sadık Dost* hikâyesine bakacak olursak Oscar Wilde bize gerçek sevgiyi didaktik bir anlatım tarzıyla sunar. Hikâyenin kahramanları Sufaresi, Ördek, Ketenkuşu, gibi hayvanlardan seçilmiştir ve hayvanların kendi aralarındaki sohbetinden bir kesit olarak sunulur. “Sadık dost” kavramını konuşan-tartışan bu hayvanların dostluk kavramlarına birinci ağızdan tanık oluruz.²⁵⁴

Dergide farklı bir yazarın yazdığı fakat aynı adı taşıyan hatta hemen hemen aynı konuda yazılmış bir tercüme hikâye daha vardır. Aynı şekilde bu hikâyemiz de diğer *Sadık Dost* hikâyemiz gibi bir hayvanın sevgisini anlatır. Bu hikâyemizde yazar Teleşov bir köpek ile yaşlı değirmenci arasındaki sevgiyi konu alır kendine. Sadık Dost’un yani köpeğin değirmenciye olan gerçek sevgisi, ona küsmesi ve onu terk etmesi şeklinde ilerleyen hikâyemizde köpeğin sadakatine ve değirmencinin köpeğe karşı olan sevgisi uğruna işinden olmasına şahit oluruz.²⁵⁵

Tercüme hikâyeler başlığı altında vermeyi uygun bulduğumuz hikâyelerden biri de İsrail ile Filistin savaşlarını anlatan Janset Berkok Shami’nin *Bekleyiş* adlı hikâyesidir. Hikâyede müzisyen olan bir grup arkadaşın yaşadığı bir olay anlatılıyor. Bu hikâye ile bir nebze olsun onların dünyasına yolculuk ediyoruz:

“Bir akşam, her akşam, kuru, tozlu, dağlarla çevrili Amman kuyusunun içinde oturup düşünüyoruz. İsrailileri düşünüyoruz. Acaba daha neler yapacaklar? Amerikalıları düşünüyoruz. Amerikan Başkanının sakın yüzünün televizyon ekranını kaplamasını bekliyoruz. Ölçülü kelimelerle dile getireceği konuşmayı bekliyoruz. Diğer Arap devletlerinden, varlıklı kardeşlerimizden yardım gelmesini bekliyoruz.

...

Geçen gece, bizim “Filistinli Arkadaşlar” müzik topluluğuna bir şans isabet etti. Cebel Hüseyin göçmen kampından tanıdığım bir çocuk dumanlı masamıza geldi, “Bana bak, Yusuf,” dedi. “Bu gece evleniyorum. Biraz gürültü yapar mısınız düşünümde?”

²⁵⁴ Oscar Wilde, “Sadık Dost”, çev. Yurdanur Salman, *Argos*, nr.20, Nisan 1990, s.48-52.

²⁵⁵ M.D. Teleşov, “Sadık Dost”, çev. Gülnur Yetkin Öksüz, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.52-55.

Ne güzel belirtti ne istediğini şu dünyanın göçmen çocuğu! Kuru gürültüden başka ne yapıyoruz ki! Gürültü, gürültü. Bütün etraf tozlu bir gürültü ile kaplı.

...

Gürültüye başlıyoruz. Sesler evvelâ etrafta İsraililerin yeni casus uçakları gibi fır fır dönüyor. Arkasından davul başlayıp, cenneti ve cehennemi hazırlıksız bulunan dinleyicilerin tepelerine geçiyor.

...

Beş polisin tavadaki delikten dama girişlerini kaçırıyorum, fakat uzun boylusunun eğri büğrü zemin üzerine yüz üstü kapanışına tanık oluyorum. Onu düşüren, damın üzerine rastgele yerleştirilmiş su boruları. Polis bu düşüşten fazla bir zarar görmüyor. Üzerine dar gelen üniformasından kopan düğmeyi yakalayarak ayağa kalkıyor.

...

Damat gelinin yanından ayrılıp bizi kurtarmaya geliyor. Avucunda kopuk düğmeyi tutmakta olan polisin üstüne atlıyor. Bu defa düğme kaybolup gidiyor. Su borusuna kaçmış olmasın? Olabilir. Allah bilir!

...

Biz beşimiz, müzisyenler ve damat, onlarla, değişik boylardaki polislerle ve düğmesi kopuk polisle birlikte sık adımlarla karakola yollanıyoruz. Biz beşler, daha da uzağa gidiyoruz. Karakolun kalabalık hücrelerinde buluyoruz kendimizi.

Ertesi sabah bizleri, müzisyenleri bırakıyorlar, fakat damadı tutukluyorlar. Yaptığımız gürültü için bize para veren, bebek yüzlü gelinin sayısız teyze ve halalarına elbiseler alan damat hapse atılıyor.

Küçük hücrelerinde oturup İsrailileri düşünüyor. Acaba daha ne yapacaklar? Amerikalıları düşünüyor. Başkanlarının kuru dudaklarından daha ne gibi ruhsuz kelimeler çıkacak. Her konuşmasına "Ortadoğuda barış..." diye başlar. Fiilleri hep şimdi zaman halinde kullanır. Onu ilgilendiren sadece şimdiki zamandır.

...

Bebek yüzlü gelin kayınvalidesine kahve götürüyor. Yaşlı kadın gözyaşları ile beraber akan vatan özleminin inilti seslerini dinliyor. "Uzun saplı buğdaylarımız geçmişin rüzgârında nazlı nazlı salınır. İri portakallarımız geçmişteki ağacımızın dallarını eğer. En genç zeytin ağaçlarımızın meyvesi

geçmişte diz boyu küpleri doldurur. Geçmişte kızlarımız şarkı söyleyip dans eder, delikanlılarımız bıyık burar. Filistin geçmişte parlar. Filistin geçmişte gelişir.

İç çekmeler iç çekmeleri kovalıyor. İç çekmeler iç çekmeleri kovalıyor. Bir çift kuru el havada daireler, üçgenler çiziyor. Konik şekiller, piramitler çiziyor. Yaşlı kadın oğlunun dönüşünü bekliyor. Filistin göklerindeki milyonlarca yıldız gibi parlayan bir gelecek bekliyor, geçmişten.”²⁵⁶

Tercüme hikâyeleri incelerken karşımıza çıkan bir diğer öykü de bir gün eski eşini ziyarete giden John Ferris’in hayatta ne kadar yalnız olduğunu anlatan Carson McCullers’in *Konuk* adlı hikâyesi olmuştur. Bu hikâyede eski eşi ve onun ailesi ile yemek yemek zorunda kalan hikâye kahramanı Ferris, yalnızlığını fark ediyor, mutlu aile tablosunu içten içe de olsa kıskanıyor ve kendi hayatının da gayet yolunda gittiğine dair yalanlar söyleme ihtiyacı güdüyor. Hikâyede bu yalanları söylerken de içten içe mutsuzluğa düşen Ferris’in yaşadığı yalnızlık anlatılıyor:

“Gece yarısı olduğunda, Ferris bir taksiyle Paris’i bir uçtan bir uca kat etmekteydi. Bulutlu bir geceydi; sis Place de Concorde’daki ışıkların çevresinde haleler oluşturmuştu. Islak kaldırımın üstünde gece yarısı bistroları pırl pırl parlıyordu. Okyanus-aşırı uçak yolculuklarından sonra hep olduğu gibi, bu kıtalararası değişiklik de çok ani gelmişti Ferris’e. Sabahleyin New York, gece yarısı Paris. Yaşamındaki düzensizliği düşündü Ferris: Art arda gelen kentleri, geçici aşkları; sonra zamanı; yılların notalar gibi sinsi sinsi kayıp gitmesini, hep o zamanı.

...²⁵⁷

Tercüme hikâyelerden örneğini vereceğimiz bir diğer hikâye de Hermann Hesse’nin *Ozan* adlı hikâyesidir. Bilgelik, mutlak bilgi ve sanat kavramları ile örülü olan bu hikâyede ozan olmaya karar veren gencin hamlıktan ustalığa doğru pişme aşaması anlatılır. Han Fook adında genç nişanlısını, ailesini her şeyini bırakıp Sözü’nün peşinden gider. Kaç yıl kaldığını kendinsin de hatırlayamadığı kahramanımız her geçen gün daha güzel şiirler, sözler, melodiler hisseder. Ve bir gün ansızın Sözü’nün ölür. Han Fook da lavtasını alıp ailesinin yanına dönmeye karar verir, yolda kahramanımızı gören insanlar yaşlı ve saygın bir kişiyi selamlar gibi selam ve saygı gösterirler. Doğduğu topraklara vardığında ailesinden tek bir kişi bile hayatta olmadığını öğrenir. Oturdıkları ev dahi hayatta hiç bir şeyi kalmamıştır.

²⁵⁶ Janset Berkok Shami, “Bekleyiş”, Türkçesi: Bengü Oktay, *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.29-31.

²⁵⁷ Carson McCullers, “Konuk”, çev. Yurdanur Salman, *Argos*, nr.27, Kasım 1990, s.44-48.

Bunları gören Han Fook nehrin kıyısına oturur ve lavtasını çalmaya başlar, o çaldıkça genç kızlar, erkekler büyülenir.

Sonra Han Fook yanında küçük lavtasını alıp doğduğu topraklara doğru inmeye başladı ve yolda rastladığı kişiler onu yaşlı ve saygın kişilerin layık oldukları biçimde selamladılar ve doğduğu kente vardığı zaman babasının, gelininin, akrabalarının öldüğünü, evlerinde tanımadığı insanların oturmakta olduğunu gördü. Gece nehirde fener yortusu kutlamaları vardı ve ozan Han Fook, nehrin karanlık uzak kıyısında durdu, asırlık ağacın gövdesine yaslandı. Küçük lavtasını çalmaya başlayınca kadınlar iç geçirerek karşı konulmaz bir büyüünün etkisinde gecenin karanlığına dalıp gittiler; genç adamlar lavta çalan adamı aradılar, ancak onu hiçbir yerde bulamadılar. O güne kadar hiç kimsenin lavtasından böyle ezgiler duymadıklarını söylediler. Ama Han Fook sadece gülümsedi. Binlerce fener ışığının nehir üzerindeki pırıltılı yansımasına baktı; suyun üzerindeki yansımayla gerçekliği artık birbirinden ayıramadığı gibi ruhunda da artık bu yortuyla genç bir adamken durup seyrettiği ve garip Usta'nın sözlerini işittiği o ilk yortu arasında bir farklılık hissetmiyordu.”²⁵⁸

2.2.1.2.3. Roman

Argos dergisinde tercüme başlığı altında roman türünden örnek verilmemiştir.

2.2.2. Sanat Yazıları

Argos dergisi kültür sanat dergisi olduğu için sanatın birçok dalında eserler vermiştir; fakat dergi bünyesinde en çok yeri edebi nitelik taşıyan eserlere ayırmıştır. Dergi içerisinde roman, hikâye tahlilleri; edebiyat teorileri; yazın incelemeleri oldukça sık yer almaktadır. Bu yazıların büyük bir bölümü araştırma, kültür ve politika, hayat ve kültür, yazın incelemesi, yazın kuramı, yazın tarihi gibi üst başlıklar altında toplanmıştır.

²⁵⁸ Hermann Hesse, “Ozan”, çev. Müfide Pekin, *Argos*, nr.26, Mayıs 1990, s.34-36.

2.2.2.1. Telif Sanat Yazıları

2.2.2.1.1. Makaleler

2.2.2.1.1.1. Güzel Sanatlara dair yazılar:

Argos dergisinin çıkış amacının o dönemin kültürel ve sanatsal olaylarına yer vermek olduğundan daha önce bahsetmiştik. Derginin yayın politikası sanatın hemen her dalına yer vererek okurlarına dolu sayfalar sunmak olmuştur. Bu yüzden güzel sanatlara dair oldukça çok malzeme karşımıza çıkmaktadır. Bu yazılar bazen başlı başına bir tür olarak karşımıza çıkar(şiir, hikâye, tiyatro,...), bazen ise o ayın bir konusu olarak araştırma, kültür ve politika, hayat ve kültür, sanat,...gibi üst başlıklarda incelenir. Fakat makale olarak yer alan yazıların büyük bir çoğunluğu “Araştırma” ve “Sanat” üst başlığı altında yer almaktadır. Bu başlıkta sanatın o ay ele alınan konusu birkaç farklı yazar tarafından incelenip okurlara sunulur. Ele alınan konu bazen güzel sanatın herhangi bir dalı veya uğraşı olurken bazen ise sanata emek vermiş bir isim de olabilir. *Argos*’un ilk sayısında ele alınan sanat tarihçisi Max Raphael buna örnek verilebilir.

Sanat üzerine 1980’li yılları karşılaştırmalı bir şekilde anlatan Bedri Baykam yazısında 1940’ların Amerika’sını ve 1980’li yılların Türkiye’sini karşılaştırıp ülkenin o dönemki durumunu tesit etmeye çalışmıştır. Bu yazıda Baykam, 1940’ların Amerika’sının Paris’e karşı başlattığı savaş ve kazandığı bağımsızlık zaferinin aynısının Türkiye’nin 1980’lerde batı dünyasının sanatına karşı bağımsızlık araması bakımından benzerlik olduğunu söylüyor:

*“Amerikan sanat ortamının kendini önce ülkesine sonra da dünyaya kabul ettirmek için verdiği büyük savaşın her safhası, bize birçok açıdan, içine düştüğümüz batı kompleksinden çıkabilmek için bir uyarıcı ve yol gösterici olabilecek nitelikte. Amerika yıllar ve yıllar süren bir Paris’in tartışılmaz üstünlüğü ilkesini nasıl yıkabildiyse, bizde “Batı sanatı” adı altında başımızın üstüne çıkardığımız korku dağlarını aşabiliriz.”*²⁵⁹

²⁵⁹ Bedri Baykam, “ ‘40’ların Amerika’sı ve ‘80’lerin Türkiye’si”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.118.

2.2.2.1.1.1.1. Tiyatro Üzerine Yazılar

Bu başlıkta tiyatro üzerine yapılan eleştirileri, tanıtımları, dönemin tiyatro eserlerini ele alacağız. Tanıtılan tiyatro eserleri dönemin tiyatro çevresine ışık tutmaktadır. Tanıtılan bir tiyatro eserine örnek olarak Ayşın Candan'ın “*O Gün ve Bugün Üç Kuruluşluk Opera*” yazısı karşımıza çıkar. Candan, burada *Üç Kuruluşluk Opera* adlı oyunu hem tanıtır hem de oyunu yıllara göre değerlendirir.²⁶⁰

İspanyol edebiyatının önemli temsilcilerinden olan Zorilla, *Argos*'un onuncu sayısının araştırma bölümünü atfettiği İspanyol edebiyatı başlığı altında incelenmiştir. Erkan Yurtaydın tarafından araştırılan Zorilla'nın tiyatro eserlerinin çok nitelikli oldukları üzerinde durup, oyunlarından biri olan *Don Juan Tenorio*'yu kısaca incelemeye almıştır. Zorilla, İspanyol edebiyatının büyük kaynaklarından biridir:

“Zorilla'yı zorilla yapan tiyatro yapılarıdır. Çılgınca Yaşamak Ve Bir Kere Daha Ölmek (*Vivor loco y morir más*) eksiklikleri bol bir gençlik çağı yapıtıdır. Kendisinin tiyatro için doğmamış olduğunu önsözünde belirttiği *Herkes Kendince Haklıdır (Cada cual con su razon)*, XVII.yüzyıl İspanyol tiyatro yapılarının taklidi niteliğindeki *Yitirerek Kazanmak (Ganar Perdiendo)*, İtalyan Rönesansı ortamını okuyucuya sunan *Juan Dandolo; Aşk ve Sanat (Amor y arte)* ilk anda sayabileceğimiz tiyatro yapıları arasındadır.

...

Zorilla'nın en önemli tiyatro yapıtlarından biri *Traidor, inconfeso y mártir*'dir (*Hain, İnkârcı ve Şehit*). *Kişilerin seçimi, biçimin akılcılığı ve tutarlılığı bu yapıtı son derece değerli kılmaktadır. Zorilla'nın kendisi bu yapıtı sıkı bir tasarım sonucu, son derece sağlam ve tüm sanatsal gereklere uyarak gerçekleştirdiği yegâne dram olarak görmektedir.*²⁶¹

Albert Camus'un *Caligula* adlı oyununu inceleyen ve üzerine bir deneme yazan Celal Kırıcı, yazısında oyundanşu şekilde bahseder:

“Oyun 1938'de Albert Camus tarafından kaleme alınmış. İlk kez 1942'de yayımlanmış. 1945'te de Paris'te ilk kez sergilenmiş. Yaşamın sınırlılığına, insanoğlunun kusurluluğuna, doyumsuzluğun en üst düzeyinde başkaldırışın öyküsü

²⁶⁰ Ayşın Candan, “O Gün ve Bugün Üç Kuruluşluk Opera”, *Argos*, nr.5, Ocak 1989, s.119-120.

²⁶¹ Erkan Yurtaydın, “Zorilla”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.154-155.

...

Camus'a göre, bu oyun en yüksek düzeyde bir intiharin öyküsüdür, aynı zamanda da bütün yanılgıların en insani ve en trajik olanının öyküsüdür.

*Ve Caligula, olanaksıza el uzatma konusunda tarih boyunca hiç yalnız bırakılmamıştır.*²⁶²

Fırat Kutluk, tiyatro üst başlığında Darülbedayi tarihini incelemiş ve burada oynanan oyun ve operetlerden kısaca bahsetmiştir.²⁶³

Mehmet Kök, Anton Çehov'un en yetkin ve sahnelenme açısından en karmaşık oyunu olarak görülen *Üç Kızkardeş* adlı oyunundan bahseder. Yazısında tiyatro oyununun sahnelenmesinden, sahnelendiği yerlerden de bahseden Kök, oyunun hüznünden çok etkilenmiştir ve bunu sıklıkla dile getirir. Oyuncuların Çehov'u severek oynamasından ve bahseden yazar *Üç Kızkardeş* adlı oyunu insan ruhunun içine işleyen "hüznün senfonisi" olduğunu fakat bu hüznün asla ıstırap olmadığını söyler.²⁶⁴

Selim İleri, çağdaş Türk tiyatrosunda Musahipzade Celal'in yerini sorgulayarak, onun *Kafes Arkasında* adlı oyunundan bahseder. İleri bu oyunun o yılların en ilginç, en şaşırtıcı oyunu olduğunu söyler. İleri, Yazarın anlattığı dönemin dün olmasına rağmen, izleyicinin güncel yani bugüne ait bir tat bulmasının oyuncuların, yönetmenin başarısı ile sağlanabileceğini vurguluyor. Son olarak İleri; oyunu sergileyen oyuncuların, oyunun sergilendiği sahnelerden bahsederek, yazısında okurlarına bu oyuna gitmelerini tavsiye ediyor.²⁶⁵

Batı Yakasının Hikâyesi adlı oyunu kaleme alan Mehmet Kök, oyunu izledikten sonra, oyunun oynandığı sahnenin (Atatürk Kültür Merkezi) teknik açısından çok iyi olmadığından bahseder. Müzikal oyunların tiyatro oyuncusu ne kadar iyi olursa olsun, oyuncu için çok zor olduğundan bahsederek, müzikalde oynayanların rollerini rahat yapabilmeleri için müzikal eğitim almaları gerektiğine de

²⁶² Celal Kırıcı, "Caligula En Yüksek Düzeyde Bir İntiharin Öyküsü", *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.58-59.

²⁶³ Fırat Kutluk, "Darülbedayi'de Operet", *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.68-70.

²⁶⁴ Mehmet Kök, "Bir Hüznün Senfonisi: "Üç Kızkardeş"", *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.135-137.

²⁶⁵ Selim İleri, "Kafes Arkasında", *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.22.

değinen Mehmet Kök, doğulu bir toplum olarak ülkemizde bu tarz çağdaş yorumlu oyunların daha da çoğalması gerektiğini vurgular.²⁶⁶

Sabahattin Kudret Aksal'ın *Kral Üşümesi*" adlı oyunu tanıtan Mehmet Kök, yazısında oyunun ilk olarak hangi tarihte oynandığını, oyunun ne anlattığına değinir. Ve izleyicilere oyuna gitmeden önce onu okumalarını tavsiye eder. Oyuncu seçiminde yapılan yanırlara da değinen Kök, oyunun birinci bölümünün tempoyu düşürdüğünü, ikinci bölümde ise biraz daha toparlandığını söylüyor. Ayrıca Sabahattin Kudret'in aslında oyununun çok şiirsel olduğundan, fakat bunun tiyatro sahnesine yansıtılmadığından bahseder ve durumu eleştirir:

"Kral Üşümesi oyununda söz eylemdir, sessizlik de öyle. Sabahattin Kudret'in şiirsel sözleri, eyleme dönüşemiyor.

*Ne güzel ki, tiyatro sahnesi bir okuma provası değildir."*²⁶⁷

Argos dergisi bünyesinde sadece belirli bir oyuna yer vermekten ziyade dönemin tiyatrosu açısından genel izlenimi ile ilgili yazıya da yer vermiştir. Mehmet Kök'ün bir tiyatronun bir dönemini genel olarak incelediği *Perdeler Kapanırken...* adlı yazısı buna güzel bir örnektir. Bu yazıda Kök, döneme ait eleştirini yapmakla birlikte tavsiyelerini ve iyi dileklerini de bildirmektedir.²⁶⁸ Yine aynı şekilde dergi yeni bir tiyatro dönemine girerken beklentiler üzerine de bir yazıya ev sahipliği yapmıştır. Yaşar İlksavaş'ın yazdığı bu yazıda, Türkiye'de 1990 yılında yaşanan sorunlar, eksiklikler üzerinde durulmuştur.²⁶⁹

Argos dergisi tiyatro üst başlığı altında ya da tiyatro ile ilgili yapılan incelemelerde sadece Türkiye ile ilgilenmekle kalmayıp, diğer Avrupa ülkelerinin de tiyatro gündemini takip etmiştir. Buna bir örnek Özdemir Nutku'nun yaptığı bir incelemedir. İncelemede Doğu Almanya'nın tiyatro ortamı, tiyatro yazarlarını, sergilenen oyunlarını ele alan Özdemir Nutku, yazısında dünya tiyatro yapıtlarında

²⁶⁶ Mehmet Kök, "Batı Yakasının Hikâyesi", *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.25-27.

²⁶⁷ Mehmet Kök, "Kral Üşümesi", *Argos*, nr.20, Nisan 1990, s.139-140.

²⁶⁸ Mehmet Kök, "Perdeler Kapanırken...", *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.118-119.

²⁶⁹ Yaşar İlksavaş, "Tiyatro Mevsimi Başlarken", *Argos*, nr.25, Eylül 1990, s.73-74.

önemli yere sahip olan Doğu Almanya'nın asıl probleminin Almanya'nın iki yakasının birleşmesinden sonra ortaya çıkacağına da değinmektedir.²⁷⁰

Deli Dumrul adlı Dede Korkut Hikâyesini, tiyatroya dönüştüren Güngör Dilmen üzerine bir yazı yazan Yaşar İlksavaş, yazısında Güngör Dilmen'in ustalığından, oyunun rejisini üstlenen Yücel Erten'den bahsetmektedir. Yaşar İlksavaş'a göre, Yücel Erten oyunu sergilemek için sahnenin bütün olanaklarından faydalanmış ve deyim yerindeyse gerçek bir sanat yapıtı ortaya çıkarmıştır.²⁷¹

Argos dergisinin yayın kadrosu en az diğer sanatlara olduğu kadar, tiyatroya da büyük önem vermiş ve dergide mümkün olduğunca dönemin oyunlarından, sahnelerinden, sıkıntılarında bahsetmiştir. Ayrıca sadece tiyatro üzerine yapılan incelemelere yer vermekle kalmayıp, ayrıca bazı oyunlara da yer verilmiştir. Otuz dokuzuncu sayıda Bülent Erbaşar'ın *Var Olmak İçin* adlı oyunu buna bir örnektir.

2.2.2.1.1.1.2. Resim Üzerine Yazılar

Argos dergisi bünyesinde görsel sanatlara ciddi sayılabilecek derecede yer ayırmıştır. Türk ve yabancı birçok ressam, eserlerine ve yorumlarına yer verilmiştir. Ayrıca "Sanat" başlığı dışında "Yazar-Çizer" üst başlığı altında da resim üzerine yazılan yazılar yer almaktadır.

Argos'un ilk sayısında bir tabloya "tabula rasa" (John Locke'nin "boş levha" önermesi, objektif olabilme) ile yaklaşım yaklaşımamayacağı tartışılır ve Nur Koçak aslında objektifliğin bazı durumlarda olanaksız olduğunu vurgular:

"Resimlere genelde nasıl yaklaşmalı? Sanatçısını yakından tanıdığınız bir resimle, sanatçısını hiç tanımadığınızı bir resme aynı şekilde yaklaşabilir misiniz? Ben bir Adnan Çoker resmine" tabula rasa"yla yaklaşabilir miyim?

...

²⁷⁰ Özdemir Nutku, "Doğu Almanya'da Tiyatro", *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.45-51.

²⁷¹ Yaşar İlksavaş, "Deli Dumrul", *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.143.

Adnan Çoker'in ilk öğrencilerindenim, kendisini yıllardır tanıyorum, hakkında çok şey biliyorum, resimlerine "tabula rasa"yla yaklaşmam olanaksız."²⁷²

Selim İleri'nin Münif Fehim Bey'in kapak resimlerini konu aldığı yazısında, İleri, Semih Lûtfi Kitabevi'nin o zamanlar çıkardığı kapak resimlerinden, resimlere duyulan hayranlıklardan bahseder. Ayrıca dergide Semih Lûtfi Kitabevi'nden çıkan *Bir Çalgıcının Seyahati, Hitler Bana Dedi Ki, Evliya Çelebi Seyahatnamesi, Neclâ, Sinema Delisi Kız, Utanmaz Adam, Canan, Metres* gibi kitapların kapak resimlerine yer verilmiştir.²⁷³

Resim üzerine yazan veya yazılan ressamalar: Mehmet Güteryüz, Nur Koçak, Candeğer Furtun, Yüksel Arslan, Mustafa Ata, Nuri İyem, Cengiz, Kabaoğlu, Koray Ariş, Alp Tamer Ulukılıç, Turan Erol, Zeki Faik İzer, Neşe Erdok, Emin Koç, Aydın Ayan, Umur Türker, Cihat Burak, Mehmet Aksoy, Bilge Alkor, Fahir Aksoy, Ali İsmail Türemen, Feyhaman Duran, Eşref Üren, Selim Altan, Aliye Berger, Malik Aksel, Hasan Murat Erşan,

Ayrıca resim haricinde seramik, heykel, kapak resimleri, takı resimleri ...gibi görsel sanatlara da yer verilmiştir.

Argos'un sekizinci sayısının sanat üst başlığı altında resim üzerine yazılan yazılardan birin de İlhan Berk'in kapak kolajları yer almaktadır. Toplamda sekiz adet kapak fotoğrafı yer almaktadır.

2.2.2.1.1.1.3. Müzik Üzerine Yazılar

Argos dergisinin dördüncü sayısı araştırma konusu olarak "Rock" müziği seçerken aynı sayının sanat başlığında da *Plak Kapaklarında Rock* yazısı ile Canan Beykal rock müziğe değinmiştir. Burada dönemin rock yıldızları ve plak kapaklarına yer verilerek kısa da olsa müzik hakkında bir tanım yapılmaya çalışılmıştır.²⁷⁴ Ayrıca

²⁷² Nur Koçak, "Tabula Rasa Ya Da Adnan Çoker'in Resimlerine Yaklaşmak", *Argos*, nr. 1, Eylül 1988, s.84.

²⁷³ Selim İleri, "Hayatımızın Bir İllüstrasyonu", *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.105-114.

²⁷⁴ Canan Beykal, "Plak Kapaklarında Rock", *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.105-111.

araştırma bölümünde de rock müziğin hangi kültür seviyesine ait olduğu, Türkiye’de olup olmadığı, hangi yaş aralığının daha ağırlıklı dinlediği tartışılmış, rock müziğin yakın geçmişine bir ışık tutulmuştur.²⁷⁵

Yine müzik üst başlığı altında Yavuz Baydar’ın “John Hassel” üzerine düşünceleri yer almaktadır. Bu yazısında Baydar, Hassel’in albümünü ilk dinleyişini, onda uyandırdığı izlenimi, Hassel’in müziklerini ve onun *Dördüncü Dünya*’sını anlatmaktadır.²⁷⁶

Beste üst başlığı altında Ertuğrul Oğuz Fırat *Değişmeye Artık Zaman Kalmadı* adlı bestenin notaları yer almaktadır.²⁷⁷

Gustav Mahler, gibi isimler de derginin müzik başlığında bahsedilmiş isimler olarak karşımıza çıkmaktadır.

2.2.2.1.1.1.4. Sanat Haberleri

Argos dergisinin istisnasız her sayısında yer alan bir bölüm sanat haberlerine ayrılmış olan bölümdür. Bu bölüm derginin giriş sayfalarında olup “Geçen Aydan Bu/Gelecek Aya” ve “Sergiler” üst başlığı altında yer almaktadır. Bu başlık altında o ayın sanat haberleri, sanat olayları, sergileri ve adresleri, tiyatro tarih ve tabloları, konser haberleri yer almaktadır. Bu üst başlıkta yer alan sanat haberleri bazen imzasız olarak karşımıza çıkmakla birlikte bazen de imzalı yazılar yer almaktadır. İmzalı yazılara baktığımız zaman sanat haberlerini ve yazılarını derginin yayın kadrosunun hazırladığını yer alan isimlerden söylemek mümkündür(Sevin Okyay, Ömer Madra, Necmi Sönmez, Güven Turan,...).

²⁷⁵ “Rock”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, 164-183.

²⁷⁶ Yavuz Baydar, “John Hassel Dördüncü Dünyadan Ses Yontuları”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.62-66.

²⁷⁷ Ertuğrul Oğuz Fırat, “Değişmeye Artık Zaman Kalmadı”, *Argos*, nr. 7, Mart 1989, s.120-121.

2.2.2.1.1.2. Edebiyat ve Dile Dair Yazılar

2.2.2.1.1.2.1. Edebiyat Teorisi Üzerine Yazılar

Argos dergisi edebiyata her ne kadar önem verse de teori üzerinde çok durmamıştır. Bu yüzden dergide edebiyat teorisi ile ilgili bir inceleme yer almamıştır.

2.2.2.1.1.2.2. Dil Konulu Yazılar

Argos dergisinde dil üzerine herhangi bir inceleme yapılmamış ve dil konulu yazılara da yer verilmemiştir.

2.2.2.1.1.2.3. Deneme Türündeki Yazılar

Argos dergisinin bünyesinde neredeyse hikâye kadar çok yer alan türlerden biri olarak karşımıza “Deneme” çıkmaktadır. Toplam otuz yedi sayıda elli (50) tane deneme yazısı bulunmaktadır. Deneme başlığı altında çok çeşitli yazarlara yer verilmeyle birlikte yirmi altıncı sayıdan itibaren Füsun Akatlı neredeyse her sayısında görülmektedir. Deneme üst başlığı altında yazan diğer birkaç isim ise; Ahmet İnam, Ahmet Cemal, Bilge Karasu, Ünsal Oskay, Octavio Paz, Jacques Attali, Patrick Suskind ...olmuştur.

Ayrıca “Küçük Totem Müzesi”, “Yazar-Çizer”, “Hayat ve Kültür”, “Bir Yaşamın Yongaları”...gibi başlıklar altında da deneme türünden sayılabilecek örnekler sunulmuştur. Bu başlıklarda yer alan konular mitolojik bir terimden dine kadar her türlü sosyal ve siyasi konularda yer alan yazıları içermektedir.

2.2.2.1.1.2.4. Eleştiri Yazıları

Argos dergisinin kırk dört sayılık yayın hayatında bünyesinde yer verdiği türlerden biri olan eleştiriye derginin hemen her sayısında rastlanmamakla birlikte az da olsa yer verildiği görülmektedir. Dergide eleştiri yazıları *Gergedan* dergisinde olduğu gibi çeşitli başlıklar altında yayınlanmıştır. Eleştirilen konular sadece edebi veya sanatsal nitelik taşımakla kalmayıp, günlük hayata inmiştir. Bu yüzden konu yelpazesi çok geniştir.

Argos dergisinin hemen ikinci sayısında Hasan Bülent Kahraman'ın ele aldığı bir eleştiri yazısı bulunmaktadır. Bu eleştiride Cem Behar'ın *Klasik Türk Musikisi Üzerine Denemeler* kitabını eleştiren Kahraman'ın eleştirileri genel ölçüde olumludur. Klasik Türk Musikisi üzerine derin incelemeler ve gözlemler yapan Kahraman kitaba birçok açıdan yaklaşarak değerlendirir. Ve son olarak kitap hakkında şu cümleleri söyleyerek eleştirisini sonlandırır:

*“Kuşkusuz bütün bu söylediklerin Behar'ın kitabının sığ, yavan, taklide, hatta intihale dayalı bir düşünsel ortamında, Türkçesinin de güzelliğini düşünürsek, gerçekten, 'kalıcı' ve ufuk açıcı bir yapıt olduğunu bir kez daha vurgulamama engel değil.”*²⁷⁸

“Hayat ve Kültür” üst başlığı altında *Argos* dergisinin üçüncü sayısında Mehmet Ali Kılıçbay, olimpiyatların özgürleşme sürecinde en büyük engellerden biri olarak görür ve eleştirir. Kılıçbay'a göre, olimpiyatlar dünyadaki en büyük sirklerden biridir. Ayrıca olimpiyatları sporun önünde büyük bir engel olarak gören Kılıçbay, bu olimpiyatları kapitalizmin kurduğu bir düzen olarak niteler:

“Uluslararası rekabeti, milliyetçilikleri, ülkelerin içindeki tutarsızlıkları, siyasetin herkese açık olmamasını sürdürmeye yardımcı olan olimpiyatlar 20.yüzyılın en büyük sirkidir. Diğer büyük sirk olan televizyonla birleştiğinde, Naim Süleymanoğlu veya Kanada'nın onuru haline gelen Ben Jonson, ringe atılan iskemlelerle maçı kazanmasına çalışan Koreli boksör veyahut da dopingle rekor kıran Bulgar halterci gibi olaylarda ortaya çıkan toplumsal delirium tremens'lere de neden olabilmektedir.

*Olimpiyatlar insanın özgürleşme sürecindeki engellerden biridir.”*²⁷⁹

²⁷⁸ Hasan Bülent Kahraman, “Klasik Türk Musikisi: Aysberg”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.184-185.

Cengiz Özakıncı, *Argos* dergisinin beşinci sayısında (Ocak 1989) kendi ilgi alanı da olduğu fotoğraf konusu üzerinde durur ve Susan Sontag’a eleştiriler yöneltir. Yazara göre Sontag, kendi etnik kökenini unutup felsefi açıdan izleyicisi olduğu Frankfurt Okulu’nun etkisi altına girmiştir. Kökenlerine de bağlı olması gerektiğini vurgulayan Özakıncı, Sontag’ı Frankfurt Okulu’nun taklitçisi olarak görür. Ayrıca Cengiz Özakıncı’nın eleştirdiği konulardan birisi de Susan Sontag’ın eserlerinin çok fazla alıntılarla dolu olmasıdır. Alıntılara yer verip, kendi düşüncelerine daha az yer vermiştir, bu durum da orijinallikten uzak olmakla bağdaştırılmaktadır.²⁸⁰

İsmail Galip, “Belge” üst başlıklı *Temaşamız Milli Mi?* başlıklı yazısında Türk tiyatrosunu eleştirel bir bakış altında incelemektedir. Bu incelemeye göre yıllar yılı Türk toplumunun başka medeniyetlerin tesiri altında kaldığından bahseden Galip, sonrasında savaşın yaşanmasından ve savaşta yaşanan acıların toplumun hissettiklerine derinlik kattığından ve bu ölçüde hisseden yeni ressamlarımızın yetişip geliştiğine değinir. En son ise Türk toplumunun sanat ortamının elbet bir gün gelişeceğine şu sözlerle değinir:

*“Ben, sevgili memleketimizde bedbaht sanatının bir gün layık olduğu düzeye yükseleceğine kesinlikle inanıyorum. Yalnız bu güzel hakikati idrak edebilmemiz için yüksek, sarsılmaz ve yıkılmaz azimli bir yenilikçi (reformist) lazım. Bakalım bu ne vakit doğacak? Fakat bundan daha evvel de bu hususta evvela hükümete, sonra halka ve temaşa sevene ait birtakım vazifeler vardır.”*²⁸¹

Argos’un yirmi altıncı sayısında (Ekim 1990) Ahmet Cemal ‘in *Okunmayan Bir Kitabın Altıncı Yıl Jübilesini Kutlarken...* başlıklı yazısında, yazar kendi kendine değinir. Yazının “Değınme” üst başlığından da anlaşılacağı üzere yazar burada *Sözcüklerin Bilinci* adlı çeviri kitabının birinci baskısının bile tükenmeyişi esprituèel bir anlayışla anlatır. Fakat kendisi ile böyle dalga geçen yazar, yazısının sonunu okurlara eleştirel bir bakış yönelterek sonlandırır:

““Körleşme”, Türkiye’de ilk kez 1981 Aralıkta basılmıştı. O günden bu yana yine ülkemizde “aydın sorunu” üzerine ciltlerce kitap yazıldı, sütunlarca makale döşenildi. Yüzyılımızda “körleşen” aydın tipini Profesör Kien’in kişiliğinde dahiyane bir biçimde dile getiren bu kitaba

²⁷⁹ Mehmet Ali Kılıçbay, “Dünyanın En Büyük Sirki: Olimpiyatlar”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.137-138.

²⁸⁰ Cengiz Özakıncı, “Türk Fotoğrafında ‘Müktesep Cehalet’”, *Argos*, nr.5, Ocak 1989, s.140-146.

²⁸¹ İsmail Galip, “Temaşamız Milli Mi?” *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.78-79.

herhangi bir atfı –benim okuduğum- kitap ve yazıların hiçbirinde görmedim. Üstelik böyle bir atfı – yapılıyorsa eğer-, kesinlikle yalnızca edebiyatı ilgilendiren bir notlama olmayacaktır; böyle bir atfı sonucu “Körleşme”yi okumaya yönelebilecekler, o kitapta aydın aymazlığının nerelere götürülebileceğini –eşsiz simgeler aracılığıyla- çok net görebileceklerdi; ya da daha iyi bir deyişle, bir kaynaktan daha öğrenebileceklerdi.

İster “Körleşme”, ister “Sözcüklerin Bilinci”, ister bunların benzeri başka kaynaklar olsun, ülkemizdeki durum bakımından hep aynı olgular geçerli. Rahmetli Haldun Taner, bir yemek sohbetimiz sırasında, okuyan bir insan olduğunu sandığım birinin o günlerdeki bir yanlış savı için, “bunlar okuyan insanlar, nasıl böyle olabiliyorlar?” diye sorduğumda, bana yaşamım boyunca unutamayacağım şu karşılığı vermişti: “Haklısınız; ama öyleleri ya hep aynı şeyleri okurlar, ya da farklı şeyler okusalar bile, okuduklarında hep aynı şeyleri anlarlar!”

“Sözcüklerin Bilinci” adlı çevirimin ilk basımının tükenmeyişinin altıncı yıl jübilesini, “öyleleri”nin sayısının ülkemizde gittikçe arttığı bilinci içerisinde kutlamak zorunda kalmanın acısını, bence ne barajların ve milletlerarası telefon bağlantılarının çoğalmasıyla, ne sinema günlerinin gittikçe daha çok seyirci çekmesiyle, ne de artık “her ilde bir şenlik” tutkusuyla bastırılabilir bir acı!²⁸²

Argos dergisinde eleştirilen, eleştiri yöneltilen konuların çeşitlilik gösterdiğinden yukarıda da bahsetmiştik. Bu duruma örnek teşkil edecek bir konuda eleştirel bir yazı yazan Aydın Uğur’un yazısını örnek olarak vermek tam da bu noktada doğru bir davranış olacaktır. Aydın Uğur, “Değınme” üst başlığında *Bu, Bir Kıl Olmayabilir* başlıklı yazısı ile, uzun saç modasını ele almış ve bu modayı 60’lı yılların uzun saçları ile kıyaslamıştır. Uğur’a göre 60’lı yılların uzun saç modası düşünsel açıdan da desteklenmekte ve aykırılığı temsil etmektedir. Ne var ki yeni uzun saç modası Uğur’a göre sadece rahatlıkların nişanesi olarak belirlemiştir. “Sözün doğrusu, ikinci kuşak atkıyruklular da hoşlar, renkliler. Nedir ki, fanteziler de, özgünlükleri de bir saç bükümünde. Bu kadar önemsiz bir şey ise olsa da olur, olmasa da olur”²⁸³ cümlesi ile de durumu özetlemiştir.

Argos dergisinin aylık kitap tanıtıldığı “Aydın Kitabı” adlı bölümde de o ay tanıtılan kitaba olumlu veya olumsuz eleştirilerde bulunulmuştur. Bu bölüm Argos dergisinin on dördüncü sayısına kadar istisnasız her sayısında yer almaktadır. Bu

²⁸² Ahmet Cemal, “Okunmayan Bir Kitabın Altıncı Yıl Jübilesini Kutlarken...”, Argos, nr.26, Ekim 1990, s.61-63.

²⁸³ Aydın Uğur, “Bu, Bir Kıl Olmayabilir”, Argos, nr.31, Mart 1991, s.51.

açından bakıldığı zaman derginin yayın kadrosunun eleştiriye büyük önem verdiği söylemek mümkündür. Bu bölüm dergi okurlarına kitap tanıtmanın yanı sıra, eleştirel bir bakış ile yazıldığı için okura kitap ile ilgili farklı kapılar da açacaktır. “Aydın Kitabı” üst başlığı ile hemen hemen benzerlik gösteren bir diğer bölüm “ Yayınlar” üst başlığıdır. Fakat bu bölüm eleştirel olmaktan çok tanıtma amaçlı derlenen bir bölümdür. Biz de tezimizde “Tanıtım Yazıları” başlığı altında bu bölümden bahsettik.

Bu bölümde (ayın kitabı) tanıtılan kitaplardan bahsetmek gerekirse; *Waldo Sen Neden Burada Değilsin?* (İsmet Özel), *Dublinliler* (James Joyce), *Daktiloya Çekilmiş Şiirler* (Nilgün Marmara), *Türk ve İslam Eserleri Müzesi* (Nazan Ölçer), *Barbarları Beklerken* (Konstantinos Kavafis), *Protesto İle Caliban* (Nurullah Ataç), *Bunalımdan Yaşama Kültürü* (Nermi Uygur), *Borges ve Ben* (Jorge Luis Borges), *Sözün Ötesi* (Akşit Göktürk), *Açık Toplum ve Düşmanları* (Karl L. Popper), *De Profundis* (Oscar Wilde), *Güneşle* (Nermi Uygur), *Tek At, Tek Mızrak Anılar-2* (Nimet Arzık).

Tezimizde bu bölümde tanıtılan bütün kitaplara değinmesek de birkaç örnek vermeye çalışacağız.

İlk örnek olarak derginin ilk sayısında (Eylül 1989)da İshak Reyna'nın İsmet Özel'in *Waldo Sen Neden Burada Değilsin* kitabının eleştirisi karşımıza çıkar. Bu eleştiri de Reyna İsmet Özel'e olumsuz eleştiriler yaparak kitabının çok sıkıcı olduğunu söylüyor ve Özel'e “*kitabınızı biraz da siz okumanız dileğiyle*” tavsiyesinde bulunuyor. İsmet Özel'in özel hayatındaki yaşadığı büyük değişimin eserine de yansımaları gerektiğini söyleyen Reyna, Özel'den beklentilerin arttığını da dile getiriyor. Reyna kitabın özsözünden de hareketle beklentisinin çok yüksek olduğunu fakat İsmet Özel'in edebiyatçı kimliği ile bunu yansıtamadığını söylemektedir.²⁸⁴

Argos dergisinin hemen ikinci sayısında Mazhar Candan'ın yazısı yer almaktadır. Candan Joyce'un *Dublinliler* adlı eserine eleştirel bir bakış sunduğu

²⁸⁴ İshak Reyna, “Masalını Kuramayan Şair”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.184-186.

yazısında, yazarın çok özgün olduğu ve onun çevirilerini yapmanın ne kadar zor olduğu üzerinde durur. Bu noktada Joyce'nin çevirilerini yapan Murat Belge devreye girer. Belge'nin büyük bir sorumluluk aldığı da dile getiren yazar Belge'yi takdir etmekten kendini alamaz.²⁸⁵

Dergi bünyesinde her alanda yazılan kitap incelemeye, okunmaya tabii tutulmuştur. Buna güzel bir örnek de Mehmet Ali Kılıçbay'ın incelemesinden gelmektedir. Olumlu eleştirilerle yorumlanan Nazan Ölçer'in *Türk ve İslam Eserleri Müzesi Kilimleri* adlı eseridir. Kılıçbay yazarın çok orijinal olduğunu ve anlatımının canlı olduğunu, ayrıca kitabın güzel seçilmiş fotoğraflarla süslendiğini ve bu sayede de kitabın sıradanlıktan kurtulduğunu vurgulamaktadır.²⁸⁶

Ahmet Cemal'in üzerine düşündüğü ve yazdığı Jorge Luis Borges üzerine yazıda, yazarın büyük bir şair ve yazar olmasının yanı sıra güçlü bir düşünür olduğunu da savunur. Cemal'e göre Borges, *Borges ve Ben* kitabında bir hesaplaşmaya girmiştir ve niçin yazdığını ve yaşadığının hesaplaşmasını içerisinde çoktan bitirmiş olduğunu da bu kitap vasıtasıyla okuyuculara göstermiştir.²⁸⁷

Ahmet Cemal'in bir başka yazar Akşit Göktürk'ün *Sözün Ötesi*'nde adlı eserine yaptığı yorum:

"Akşit Göktürk, yalnızca bilgi birikimiyle beslenmiş akla geçerlilik tanıyan, günlük esintilere kanmayan gerçek bir aydıncı. Dolayısıyla da, öyle ilk bakışta "şirin görünemeyen", kimi çevrelerce "seçkinci", "kentsoylu" vb sıfatlarla küçük görülmeye çalışılan aydınlardan biriydi. Sözün Ötesi'ndeki "Aydın Kavramı Üstüne" başlıklı yazısının bir yerinde şöyle diyor: "...topluma yararlı olmak diye, uluorta çıkarlarla beğenileri okşamak, böylece toplumdaki öğeler çatışmasında geri olana, ilkel olana öykünmek, toplumu kendi geriliğiyle, ikelliğiyle sözde beslemeye çalışmak, doğru aydın davranışı değildir. Sözgeleşi topluma şirin görünüm diye köylü ağzıyla ya da mahalle bakkalı ağzıyla konuşan politikacı bu açıdan neyse, köylü ağzına öykünerek kentlerde saz çalıp çalım atan sözde sanatçı da odur. Aydının topluma yararı, bu tür geçici yaranmalardan çok, toplumda bir düşünce, bilgi, beğeni yükselmesine katkıda bulunmaktır."

²⁸⁵ Mazhar Candan, "Sessizlik, Sürgün ve Kurnazlık", *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.186-187.

²⁸⁶ Mehmet Ali Kılıçbay, "Türk ve İslam Eserleri Müzesi", *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.184-185.

²⁸⁷ Ahmet Cemal, "Borges'ten Borges'i Dinlemek", *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.154-155.

Sözün Ötesi, son zamanlarda yine düzensiz günlük politikaların batağında soluk alamaz olmuş aydın kafalara hiç kuşkusuz geniş soluklar aldirabilecek bir kitap.”²⁸⁸

Ahmet Cemal'den son bir örnek ile bu başlığı kapatmak gerekirse, Nimet Arzık'ın anılarını topladığı *Tek At, Tek Mızrak-2* adlı kitabına yaptığı yorumlara bakmak gerekir. Arzık bu kitapta 1942 yılı ile başlayan ve 1984 yılına kadar süren hayatını film çeker gibi anlatması sonucu yazdığı bu anılar serisinin ikinci cildini oluşturur. Anılarında yazarın siyasi yaşamından kesitlere de yer verdiği dikkat çeken bir diğer husustur. Kitap bu özelliği ile de çok partili rejimin yerleştirildiği döneme de ışık tutan bir kaynak olmuştur. Ahmet Cemal eleştirel tanımını bitirirken son olarak yazar ve eseri için şu sözleri söyler:

“Üretmenin onurunu, ödünsüz bir kişilikle yaşamı sürdürmenin eşsiz güzelliğini tanımak isteyenler için Tek At, Tek Mızrak gerçekten eşi az bulunur bir kaynak!”²⁸⁹

Argos dergisinin “Ayın Kitabı” üst başlığı altında sunmuş olduğu kitaplardan birkaç örnek verdik. Eleştirel bir bakış açısıyla kitap tanıtım niteliğinde olan bu başlık dergide çok fazla yer edinemese de kuşkusuz okura çok şey katan önemli bir başlık olmuştur.

2.2.2.2. Edebi İncelemeler

Bu başlıkta edebiyatla ilgili yer alan daha genel incelemelere yer vermeye çalıştık. Bir edebiyatçıdan, bir dönemden, bir dönem edebiyatından, bir ulus edebiyatından bahsedilen yazılar bu başlık altında toplanmıştır.

Hulki Aktunç, *Biz Hep Üç Kişiyiz* adlı incelemesinde bir yapıtta kimin kim olduğu sorusuna yanıt aramaya çalışır. Madam Bovary'nin kim olduğu üzerine sorulan sorudan Flaubert'in “Madam Bovary benim.” cevabı ile bu durumu örnekleyen Aktunç aslında Flaubert'in “Madam Bovary hepimizsiniz” demek istemiştir diyerek okur-kahraman ilişkisi üzerinde durur. Ayrıca Aktunç romanın,

²⁸⁸ Ahmet Cemal, “Sözün Ötesinde Yarım Kalanlar...”, *Argos*, nr.9, Haziran 1989, s.152-153.

²⁸⁹ Ahmet Cemal, “Bir “Muhalefet”in Ardından”, *Argos*, nr.13, Eylül 1989, s.156-157.

hikâyenin var olma şartlarını sorgular. Ve bu var olma şartlarının sadece yazar ve kâğıtla bitmediğini okuyucunun hepsinden öte var olması gerektiğini söyler.²⁹⁰

Ahmet Oktay, Sait Faik'in eserlerine genel bir bakış attığı yazın incelemesinde, onun eserlerindeki yalnızlığı irdeler. Oktay'a göre, Lautrémont'u çok seven Sait Faik onun karşısında yer alarak her daim iyiliğin sözcüsü olmuştur. Sait Faik'in hep bir rengi olduğunu söyleyen Oktay, onun hep marjinalde yaşadığını söyler. Sait Faik'in yalnızlığı hem bir sığınak, hem bir silah olarak kullandığını söyleyen Oktay, onun sanatsal tutumunda bir kutuplaşma olduğunu söyler. Olumsuzlukların tanığı olarak yazan Sait Faik, bunun bir tek sanat yoluyla aşılabileceğini söyler. Oktay'a göre Lutrémont'a yönelmeyen Sait Faik, aynı zamanda Proust türünden bir estetizme de yönelmez, güzeli betimlerken bile hem popülist hem hümanist olabilir.²⁹¹

İsviçre kültürünü ve edebiyatını inceleyen Yıldız Ecevit, aslında bu kültürün bir ulusal edebiyatının olamayacağını söyler. Yıldız Ecevit'e göre, çeşitli ırklardan gelen ve bu ülkenin altında toplanan bu devletin insanları geliştirdikleri bilinçle daha sonradan bir ulus yaratmışlardır. İsviçre edebiyatından da söz edilip edilemeyeceğinin hâlâ tartışmalı bir konu olduğuna değinen Ecevit, İsviçre edebiyat ürünlerinin üç komşu ülkenin (Almanya, Fransa, İtalya) dillerinden oluştuğunu söyler. Goethe ile birlikte "ulus edebiyatı" kavramının değişip "dünya edebiyatı" kavramının benimsenmesine değinen Ecevit, uluslararası yapısından dolayı bu iki kavramın en çok tartışıldığı ülke olarak İsviçre'yi görür. Ecevit'e göre İsviçre'deki sanat ve bilim, etkilendiği ülke olan Almanya'dan farklı ilerleyerek aristokrasiden bağımsız bir çizgi izler. 20.yüzyılın başlarından son döneme kadar kronolojik bir şekilde incelenen İsviçre edebiyatı, Ecevit'e göre 20.yüzyılın başlarında pragmatik ve gerçekçi bir eğilim sergilemiştir. Ayrıca bu yüzyılda deneme, gezi notları, otobiyografi, anı gibi türlerin bu yazında oldukça arttığı görülmektedir. 1950'lere kadar olan yılların ürünlerinde geleneksel burjuvanın, savaşın izleri görülmektedir. Arnold Kübler, Kurt Guggenheim savaş öncesi, Meinrad Inglin savaş sonrası İsviçre-

²⁹⁰ Hulki Aktunç, "Biz Hep Üç Kişiyiz...", *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.144-145.

²⁹¹ Ahmet Oktay, "Kabul ve Red: Yalnızlığın Kutupları- Sait Faik Üzerine Düşünceler-", *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.59-64.

Alman edebiyatının öncülerinden olmuştur. 1950 yılı ile birlikte bu edebiyatın önemli temsilcilerinden olan Max Frisch, Friedrich Dürrenmatt yazın dünyasında görülmeye başlamış ve tüm dünya çapında ün kazanmışlardır. 1960'lı yıllar ise İsviçre edebiyatında burjuva geleneğinin sona ermesi olarak görülür. Ayrıca yine bu yıllarda türsel sınırlandırmalara kalkmıştır. Yine bu yıllarda İsviçre yazınında yabancılaşma motifinin çok sıklıkla işlenmesi Ecevit'e göre bir rastlantı değildir. 1970'li yıllarda kadın yazarların sayısında büyük artış görülmesi üzerine dikkati çeken Ecevit, Verena Stefan, Erica Pedetri, Maja Beutler gibi isimleri de örnek olarak gösterir. İncelemesinin sonunda ulusal eğilimli köy romanlarının zamanla unutulması üzerinde duran Ecevit, romanların çağdaş-evrensel boyuta sahip olmaları gerektiğini savunur.²⁹²

1837 yılında başlayan Victoria Dönemi yazınına incelemeye alan Zeynep Ergün, bu dönem ile değişmeye başlayan yazarlar ve değişimi anlamaya çalışan okurlar üzerinde durur. Bu dönem yazarları yaşadığı çağın haksızlıklarını görmüş ve buna eserlerinde yer vermiştir. Eserlerde sadece bu haksızlığı yansıtmayan yazarlar aynı zamanda bir çözüm önerisinde de bulunmuşlardır. Ergün çoğu Victoria Dönemi romanlarının işçi sınıfını yansıttığını hatta yazarların da bu sınıfa mensup olduklarını söyler. İşçi sınıfına önemli yer verilen romanlar göz önünde bulundurulduğunda da bu dönem yazarlarının bir başkaldırı türünde roman yazdığını söylemek yerinde bir tespit olacaktır. Ergün'e göre bu dönem yazarlarının amacı, köklü bir değişime uğramaya başlayan toplumsal yapının, okurunun ayak uydurmasında yardımcı olmaktır. Doğal olarak daha öğretici bir şekilde yazılmış eserler ortaya çıkmaktadır. Eliot, Dickens gibi bu dönem yazarları kendi dünya görüşlerinden hiçbir zaman vazgeçmemiş, eserlerini bu ölçüde oluşturmuş ve bu doğrultuda mesajlar vermişlerdir. Zeynep Ergün, bu dönem romanlarındaki kadına da değinerek şu şekilde özetlemektedir:

“Kadınların belirli bir haksızlığa uğramakta oldukları, bazı istekleri olabileceği en güçlü biçimde bu dönemde ortaya çıkmıştı. Victoria Dönemi yazarının da bu konuya eğilmesi doğaldı. Kadın kahraman böylece birçok romanın odak noktası durumuna geldi. Pamela, Clarissa ve hatta

²⁹² Yıldız Ecevit, “İsviçre-Alman Edebiyatında Genel Eğilimler”, *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.65-71.

Moll Flanders gibi roman kahramanlarının yerini, kızgın, mutsuz ve doyumsuz bir kadın prototipi aldı.

Yazarın görevi de bu kadınlara bir çıkış yolu saptamak, bu arada da okurlarının çoğunluğunu oluşturan kadınlara toplum içinde izlemeleri gereken yol doğrultusunda eğitim vermek oldu. Başka bir deyişle, toplum içinde yerlerini ve işlevlerini arayan kesimlerden biri de kadınlardı. Victoria Dönemi roman yazarları da bu kitleye, gelenekler çerçevesi içinde bir çözüm arama yoluna gittiler. Değişik yollardan çıkararak genellikle ortak bir noktaya vardılar: Bu da evlilik olgusuydu.”²⁹³

Argos dergisi, İspanyol edebiyatına büyük önem vermiş ve bu araştırmayı derginin çeşitli sayılarında ve çeşitli başlıklarında yürütmüşlerdir. İspanyol edebiyatındaki Natüralizm akımı ile ilgili inceleme yapan Ertuğrul Önalp, incelemesini natüralizmin öncüsü Fransa üzerinden kıyaslama yaparak yürütmüştür. İlk kez Fransa’da realizm akımının uzantısı ya da farklı bir algılanışı olarak ortaya çıkan natüralizm akımı, gerçekçi unsurlar taşınması bakımından tarihin hemen her döneminde kullanılmıştır. Natüralizmin zamanla bir edebi akım olarak var olmasında şüphesiz ki bilimde kaydedilen ilerlemeler büyük rol oynamıştır. Natüralizmin öncüsü olarak görülen Emile Zola, “romancı hem gözlemci hem deneycidir” anlayışı ile yola çıkmıştır. Emile Zola bu akıma natüralizm adını verdiği dönemde İspanya da bu terim zaten kullanılmaktaydı. İşte bu yüzden İspanya’nın bu akımı benimsemesi çok zor olmamıştır, çünkü Zola’dan önce var olan bazı felsefi akımlar natüralizme temel oluşturmuştur. Fransız natüralist öncü olan Emile Zola’yı İspanya’da desteleyen ilk yazar Emilia Pardo Bazán olmuştur. İspanyol romanındaki natüralizmi inceleyen Ertuğrul Önalp, ilk başta İspanyol yazınının Fransız natüralistlerden etkilendiğini fakat daha sonra farklı bir yol çizdiğini saptamıştır. Önalp’e göre, İspanyol yazını Fransız romanlarındaki şiddet unsurlarını daha az ölçüde bulundurduğu gibi, körü körüne bir içgüdüsel davranışı ve hastalıklı kalıtım teorisini benimsememiştir. Önalp, bu akımın kısa sürmesi fakat kendinden sonraki dönemi etkilemiş olmaları yönünden her iki ülkeyi benzer bulur. Ayrıca İspanya yazarlarından çoğunun (Unamuno, Baroja,..)natüralizm akımını reddetmesine

²⁹³ Zeynep Ergün, “Victoria Dönemi Roman ve Okuru”, *Argos*, nr.25, Eylül 1990, s.57-60.

rağmen, natüralizmin getirdiği nimetlerden de farkında olmadan faydalandıklarını da dile getirmektedir.²⁹⁴

Edebi incelemeler başlığı altında *Argos* dergisinde yer alan ve incelenmesi gereken önemli bir konu da medya-edebiyat ilişkisi olmuştur. Bu bölümde Berran Ersan medyanın edebiyat üzerindeki olumlu - olumsuz etkileri üzerine çeşitli yazarların görüşlerine yer verir. Berran Ersan'ın yazarlara sorduğu başlıca "*Medyanın Edebiyat ve edebiyat yapıtı üzerindeki olumsuz etkisi konusunda ne düşünüyorsunuz? Bu günkü cılız kültür ortamından medya olmaksızın nasıl çıkılabilir?*" sorusu üzerinden yazarın cevaplarına yer verilir. Burada "*televizyon bebesi olarak doğup büyüyen edebiyatçılar ile, diğerleri (...)*" görüşünü savunan Hulki Aktunç, "*Özellikle son yıllarda televizyon, yanlış dil kullanımı bakımından gerçekten ödüllere (!) layık tutumlar sergilemektedir(...)*" diyen Ahmet Cemal, "*kitle iletişim araçlarından edebiyatı topluma sevdirmelerini, benimsetmelerini beklemek saflık olur(...)*" Nedim Gürsel, ve diğer yazarların savunduğu ortak görüş ise medyanın edebiyatı yozlaştırmış olmasıdır. Medya yüzünden kısır bir döngüye dönüşen edebiyatımızın bu cılız döngüden kurtulması için çözüm üreten Tahsin Yücel ise bu görüşü şu sözleri ile ifade eder: "*Ama sözünü ettiğiniz "cılız kültür ortamı"ndan çıkmanın yolu yazarların ve yayıncıların belirli ilkeler çerçevesinde birleşip örgütlenmeleriymiş gibi geliyor. Birey olarak yapacağımız şeyse, kimilerimizin yıllardır yapageldiğini yapmak, kişiliğinden ve sanatından ödün vermeden, ilk ve tek olmak gibi saçma düşlere kapılmadan, kendi alçakgönüllü yolundan gitmek.*". eleştirilen bir diğer konu da okurların edebiyatı ve sanatı sadece medyadan takip ettiği konusu olmuştur. Burada okurlarımızın eksiklikleri üzerinde durulmuş ve televizyonda gösterilmeyen romanları ve yazarları bilmeyen okurlar eleştirilmiştir. Kısacası bu soruşturmadan da hareketle medyanın olumsuz etkilerinden başta fikir ve sanat dünyamızın yaratıcılığını kısıtladığını söylemek mümkündür.

²⁹⁴ Ertuğrul Önalp, "İspanyol Romanında Natüralizm", *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.55-58.

2.2.2.2.1. Şiir İncelemeleri

Argos'da şiir incelemeleri başlığı altında karşımıza çıkan “edebiyat-tarih” dosyası ile *Türk Şiirindeki Tarihin İlgisi* gibi önemli bir konu ele alınmıştır. Burada Ahmet Oktay; Tevfik Fikret, Abdülhak Hamit, Yahya Kemal, Nazım Hikmet, Turan Oflazoğlu, Melih, Cevdet Anday, Ece Ayhan, Oktay Rifat, İlhan Berk gibi şairlere değinerek şiir- tarih ilişkisini Türk edebiyatı açısından açıklamıştır:

*“Bu noktada, yazıyı bağlamak amacıyla şunlar söylenebilir: Şiir, tarihi görünür kılmayı amaçlamadığı gibi açıklamayı da amaçlamaz. Şairin, bir tarihi bilincine ya da tarih ilgisine sahip olması, onun temel amaçlarını göz ardı etmesini gerektirmez. Dahası okur da şiiri tarihi anlamak için okumaz.”*²⁹⁵

Tuğrul İnal Henri Michaux'un şiirlerini farklı bir bakış açısıyla incelemeye tabii tutmuştur. Bu bakış açısına göre şiirleri laboratuvar olayı olarak görürken Michaux'u da bir gözlemci olarak ele alır. İncelemesinden elde ettiği sonuçlarda Michaux'un dünyaya hüznle baktığını, varoluş ve ölüm arasındaki ikililiklerini, dil ve imaj gücünü, insanı etkileyen konuşma dil ve anlatım biçimini elde etmiştir.²⁹⁶

Şiir incelemelerinde dikkati çeken en önemli konu araştırma üst başlığı altında ele alınan “İkinci Yeni ve Sonrası” olmuştur. Bu başlıkta yer alan yazılarda İkinci Yeniciler ve şiirleri, Türk şiirine katkıları, İkinci Yeni sonrası Türk şiirinin gidişatı gibi konular ele alınarak incelenmiştir.²⁹⁷

İspanyol edebiyatının nitelikli şairlerinden olan Espronceda ve hayatı, Erkan Yurtaydın tarafından incelenmiş ve şairin birçok farklı türde yazıları olmasına rağmen Espronceda'yı Espronceda yapanın şiirleri olduğuna karar kılmıştır.²⁹⁸

Aşkın şairi olan Gustavo Adolfo Bécquer'e portre üst başlığında yer veren Ertuğrul Önalp, yazısında şairin aşktan ve ıstıraptan zevk aldığını örneklerle dile getirir. Son olarak şairin kısaca edebi kişiliğine değinen Önalp, şairin kendinden

²⁹⁵ Ahmet Oktay, “Türk Şiirinde Tarih Bilgisi”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.171-174.

²⁹⁶ Tuğrul İnal, “Henri Michaux'un Şiirine Bir Yaklaşım”, *Argos*, nr. 4, Aralık 1988, s.74-75.

²⁹⁷ “İkinci Yeni ve Sonrası”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.138-150.

²⁹⁸ Erkan Yurtaydın, “Espronceda (1808-1842)”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.151.

sonraki etkiledikleri şairlerden ve şiirlerinin Türkçeye çevrilmemesinden şu şekilde bahseder:

“Bécquer her türlü sanat ve süsten uzak olan şiirlerini sade bir dille, konuşur gibi yazmıştır. Üzerinde Heine ve Musset'nin tesirlerini hissedilmekle birlikte, kendi ruhundan bir şeyler katarak meydana getirdiği eserlerinin kendisine özgü oldukları muhakkaktır. Büyük bir yaratıcı gücün ürünü olan Kafiyeler'deki şiirlerin kendinden sonraki şairler üzerinde önemli tesir yarattığı bilinen bir gerçektir. Bécquer'in sanatının izlerine özellikle, Juan Ramón Jiménez, Antonio Machado ve aralarında Federico García Lorca'nın da bulunduğu '27 Kuşağı şairlerinin şiirlerinde rastlamak mümkündür. Hayattayken kavuşamadığı üne bugün fazlasıyla sahip olan Gustavo Adolfo Bécquer'in eserleri ne yazık ki, henüz Türkçeye çevrilmemiştir.”²⁹⁹

Kavafis'in yayınlanan şiirlerini tarayan Herkül Millas onun şiirlerinde “hedonizm” teması üzerinde durmuştur. İncelemeye hedonizm terimini açıklayarak başlayan Millas, Kavafis hedonizminin daha öte boyutlarda olduğunu savunur. Araştırmaya göre, Kavafis'in şiirlerindeki hedonizm sadece şehvet ya da haz anlamında değildir. Kavafis, hedonizmi bazen sanat anlamında kullanırken, bazense Yunanlılığın tanımlayıcı ögesi olarak kullanır. Kavafis'in şiirlerindeki hedonizm bu açıdan yaşamın kendisini oluşturmaktadır.³⁰⁰

Destan yazmayan fakat destan üzerine şiir yazan şair Melih Cevdet Anday'ın “Güneşe Yakarı” adlı şiiri incelemeye alan Süheyla Bayrav, şiirin destansı özellikleri üzerinde durmuş, imgelerinin orijinalliğine dikkat çekmeye çalışmıştır. Bayrav'a göre şiirde yer alan imgeler, benzetmeler alışılanın dışında oluşturulmuştur. Şiirde güneş bazen bir canlı bazen ise bir nesne olarak karşımıza çıkmaktadır. Şiir içerisinde güneş parçalara bölünerek birçok güneşler meydana getirilir. Hatta bazen ise insanlaşır. Bayrav, şairin eski bir serüvenin evrelerini açıklamasını istediğini söyleyerek, şairin güneşi övmesini isteklerini yaptırmak için olduğunu söylüyor.³⁰¹ Melih Cevdet Anday üzerine araştırma yapan isimlerden biri de Hasan Bülent Kahraman olmuştur. Kahraman yazısında Melih Cevdet'in savunduğu görüş olan nesnelere anlamamanın olanaksızlığı üzerinde duruyor. Anlamamanın sadece nesnelere

²⁹⁹ Ertuğrul Önalp, “Aşkın İstirabın Şairi: Gustavo Adolfo Bécquer”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.60-62.

³⁰⁰ Herkül Millas, “Hedonist Kavafis”, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.134-137.

³⁰¹ Züheyla Bayrav, ““Güneşe Yakarı” Üstüne”, *Argos*, nr.26, Ekim 1990, s.46-49.

yadsımakla gerçekleştiğini söyleyen şair nesnelere ile onları simgeleyen sözcükler arasında da bir bağ olmadığını savunuyor. Kahraman'a göre, Anday, nesnelere anlamın sadece onlara yönelindiği zaman mümkün olacağını savunuyor. Anday'ın son yapıtı üzerinden (Güneşte) yapılan bu incelemede Kahraman Anday'ın diyalektik bir yaklaşımla idealizmin ve idealaların şiirini yazdığını savunuyor.³⁰²

Tuğrul Uçarol'un 1930 ve 1940 dönemlerinde *Varlık* Okumaları yaptığı bir incelemesi vardır. Bu incelemede Uçarol, o dönemlerdeki akımlara, şairlere ve *Varlık* dergisinde yer alan şiirlere yer vermiştir. Bu incelemeler *Argos* dergisinin 31.sayısında "1930'larda Şiirimiz", 41.sayıda *1940'lara Doğru Şiirimiz* başlığı altında yapılmıştır. Tuğrul Uçarol'un incelemesi o dönemde tuttuğu günce notlarından oluşmaktadır. Günce 1983 tarihine aittir. Tarih verdiği bu notlar *Varlık* dergisinin ilk sayılarındaki şiirleri incelemesi bakımından büyük önem taşımaktadır.

Mehmed Rauf ve Mensur Şiirleri adlı yazısında Rahim Tarım, Mehmed Rauf'un edebi duyuş konusunda ne kadar hassas ve usta olduğundan, mensur şiirlerde de en az roman kadar başarılı olduğundan bahseder. *Siyah İnciler* kitabının şöhreti en az *Eylül* kadar ses getiren, ve edebiyat tarihi açısından da büyük önem taşıyan bir eseridir. Ayrıca Rahim Tarım, *Eylül* romanının Fransız yazar Paul Bourget'in *Bir Cinayet-i Aşk* adlı romanı ile paralel gösterdiği görüşündedir.³⁰³ *Argos* dergisi aynı sayıda Rahim Tarım'ın bu yazısının hemen ardında Mehmed Rauf'un *Mensur Şiirleri*'ne de yer vermiştir.

2.2.2.2.2. Hikâye İncelemeleri

Refik Halid Karay'ın *Memleket Hikâyeleri* adlı eserine birçok farklı açıdan bakan bir deneme yazan Uğur Kökden, denemesinde eserin yazılış tarihinin sosyolojik koşullarını da göz önünde bulundurarak kaleme alır. Kökden, Maupassant'ın derin izler bıraktığı Refik Halid, bu hayranlığı eserlerine de yansıttığından bahseder. Ayrıca denemesinde Refik Halid'in büyük ve yetim

³⁰² Hasan Bülent Kahraman, "Güneşin Altında Saklı Şey... Olur Mu?", *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.61-64.

³⁰³ Rahim Tarım, "MEhmed Rauf ve Mensur Şiirleri", *Argos*, nr.43, Mart 1992, s.46-48.

Anadolu'nun kapılarını araladığını söyleyen Kökden, aynı zamanda tarih tarih ilerleyerek Refik Halid'in hayatına dair de kısaca bilgiler vermiştir.³⁰⁴

Thomas Mann'ın *Venedik'te Ölüm* adlı uzun hikâyesini incelemeye alan Gürsel Aytaç, bu eser üzerinden gerçeklikle kurmaca arasındaki ilişki üzerinde durur. Thomas Mann'ın gerçeklikle-kurmaca arasındaki ilişkiyi etkili imajlarla sunduğu *Venedik'te Ölüm* adlı eserinde klasik değere ulaştığını söyleyen yazar, o dönemde Türkçe çevirisi bulunmadığı yine Thomas Mann eseri olan *Lotte in Weimar*'dan bahseder. Ve bu eserin gerçeklik ve kurmaca açısından çok daha yetkin olduğunu dile getirir.³⁰⁵

Kısa öykü tarihinin insanlık tarihi kadar eski olmasına rağmen ancak 19.yüzyılın başlarında kaleme alınmasından geç kalınmış bir hareket olarak gören Lale Demirtürk, incelemesinde kısa öykü üzerine yapılan kuramsal çalışmaların azlığından yakınmaktadır. Kısa öyküyü farklı bir tür olarak belirleyen ölçütler yalnızca kısalık veya uzunluk değil aynı zamanda onun oluşturulduğu biçimdir. Öykü okuma işinin ciddi bir iş olduğu üzerinde duran Demirtürk, öykü okumayı öğrenmekle cümlenin nasıl okunması gerektiğini öğrenmeyi doğru orantılı tutar. Ayrıca Demirtürk'e göre, öykü sözdiziminin ağır ve anlatımının da yoğun olması gerekir. Bir öykünün cümle yapısı okura sadece dış dünya ile ilgili gönderme yapmakla kalmaz, aynı zamanda yazarın düşünce sürecini de yansıtır.³⁰⁶

Argos dergisinde sıra dışı bir üst başlıkta ve sıra dışı bir şekilde hikâye incelemesi yapan Özer Ozankaya, Guy De Maupassant'ın *Yararsız Güzellik* adlı hikâyesini incelemiştir. "Sunuş" üst başlığını kullanan Ozankaya, bu incelemeyi okurlara hikâyeden hemen önceki sayfada sunmaktadır. Burada yazar bir sayfa sonra çevireceği hikâyeyi öncelikle özetlemektedir. Burada yazar Maupassant'ın hikâyede okura vermek istediklerine değinerek aslında Maupassant'ın çağının ötesinde bir yazar olduğunu da vurgulamaktadır.³⁰⁷

³⁰⁴ Uğur Kökden, "Memleket Hikâyeleri'nin Yüzü ve Tersî", *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.57-60.

³⁰⁵ Gürsel Aytaç, "Gerçek ve Kurmaca Thomas Mann'ın "Venedik'te Ölüm"ü", *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.146-147.

³⁰⁶ Lale Demirtürk, "Kısa Öykü Estetiğine Kuramsal Yaklaşım", *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.74-78.

³⁰⁷ Özer Ozankaya, " "Yararsız Güzellik"e Sunuş", *Argos*, nr.38, Ekim 1991, s.32.

2.2.2.2.3. Roman İncelemeleri

Argos'da ısrarla üzerinde durulan bir konu olan roman ve roman incelemeleri başlığı o dönemin dergilerinde yer alan sıradan konulardan ziyade Türkiye'de çok da üzerinde durulmayan konuları ele almaktadır. Bunun ilk örneği olarak *Argos*'un ilk sayısında araştırma üst başlığı altında "Güzel Sanatlardan Biri: Cinayet" başlığı verilebilir. Bu başlık cinayet ve estetik arasındaki ilişkiyi, cinayet felsefesini ve polisiye romanlarındaki kurguyu, kurgunun mükemmeliyetini konu edinir ve araştırmaya dâhil olan yazarlarımız cinayet romanlarından bazı konuşma sahneleri ile okurlara daha canlı örnekler sunmaktadır.

Argos'un ikinci sayısında araştırmaya başlanan "edebiyat tarih ilişkisi" üçüncü sayısında da araştırılmaya devam edilmiş ve bu sayıda Türkiye'deki tarihsel romanlar incelenmeye alınmıştır. Kurtuluş Kayalı; Yakup Kadri, Reşat Nuri, Attilâ İlhan, Kemal Tahir romanlarından örnekler vererek incelemesini şu şekilde bitirmiştir:

*"Türkiye'de tarihsel edebiyatın geleceği oldukça karanlık görünüyor. Karanlığın aydınlığa dönüşmesini edebiyatın sadakatle bağlı bulunduğu sosyal bilim çalışmalarının yaygın olarak nitelik değiştirmesi sağlayabilir. Ancak tarihçilerin Kemal Tahir yanında tarihçiliklerinin komikliği yanında sosyal bilimcilerin Cumhuriyet Dönemine Yakup Kadri ölçüsünde soğukkanlı bakmamaları durumun vahametini apaçık göstermekte. "Muharririn elinden kurtulup konuşan" tipleri ciddiye almanın da fazla bir anlamı yok. Zaten edebiyatçılarımız geçmişi yazarken aslında bugünü yazdıklarının pek farkında değil. Kerameti kendinden menkul tarihçilerimiz ise sadece geçmişi yazmayı geçmişte yaşıyorlar."*³⁰⁸

Tarihi roman incelemesine devam ederken Murat Belge ile yapılan söyleşide Murat Belge, tarihi roman yazmanın sakıncalarından bahsederken tarihe bugünün değerleriyle bakıldığı için tarihi romanlarının tam olarak sağlam olmadığını bu yüzden de tarihi roman yazmanın sakıncalı olduğunu, tarihi roman yazmaktansa Tanpınar gibi romanları tarihle ilişkilendirmeyi daha sağlıklı bulduğunu söyler.³⁰⁹

³⁰⁸ Kurtuluş Kayalı, "Türkiye'de Tarihsel Roman ya da Tarihe Duygusal Bakmak", *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.166-169.

³⁰⁹ Murat Belge, "Tarihi Roman Yazmanın Sakıncaları Var...", *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.176-178.

Argos dergisinin Türkiye’de çok sık değinilmeyen konulara değindiğini söylemiştik. Bunlardan biri de çizgi roman’dır. Türkiye’de henüz çizgi romanın gelişmediği, gelişmesi için çaba harcanmaması, batı dünyasında çizgi romanın gelişimi üzerine yazılar “araştırma” üst başlığı altında sunulmuştur.³¹⁰ Bu araştırma konusundan da anlaşılmaktadır ki aslında üzerinde durmadığımız çizgi roman konusu dünya edebiyat tarihinde yer edinmiş önemli bir türdür.

Argos’un onuncu sayısı (Haziran 1989) araştırma bölümünü İspanyol edebiyatına ayırmıştır. Bu araştırmalardan biri de İspanyol romanlarının savaştan ne ölçüde etkilendiklerini yazan Yıldız Canpolat tarafından yazılmıştır. Canpolat yazısında İspanya’nın 1939-1962 yılları arasında geçirdiği iç savaş(1936’da başlayan ve üç yıl süren) sonucu edebiyatının bu savaştan ne ölçüde etkilendiğini göstermek için birkaç İspanyol romanı ile örnekler vermiştir. Camilo José Cela (Pascual Durte Ailesi, Arı Kovanı, Mrs. Caldwell Oğluyula Konuşuyor, Bostan Dolabı), Rafael Sánchez Ferlesio (Jarama Irmağı), Luis Martín Santos (Suskunluk Zamanı) gibi isimler ve romanları incelenmeye alınmıştır. Bu yazıda Canpolat İspanyol dünyasının o döneminin sınıfsal çatışmalarına, diline, sanat ve kültür ortamına, edebiyat çevresine, romanlarda ele alınan konulara değinerek *Argos* okurlarına kısa bir İspanyol roman tarihi çizmeye çalışmıştır.³¹¹

İspanyol edebiyatından roman incelemelerine devam etmek gerekirse yine aynı sayının araştırma bölümünde karşımıza Hale Gökner tarafından incelenen İspanyol romancı Benito Perez Galdos çıkmaktadır. Gökner Galdos’un *El Audaz* (Cesur Adam) ve *Marianela* adlı romanlarını incelemeye almıştır. İncelediği yazısında yaptığı çıkarım şu şekildedir:

“Galdos’u diğer gerçekçi yazarlardan ayıran en büyük özelliği kentlerde ve köylerde yaşayan insanların görüntüsüne daha çok yer vermesidir. Örneğin Marianela (1878) adlı yapıtında ilk göze çarpan şey, tasvirler bölümüdür. (...)

Romanda hayali sembolize eden Nela, Rasyonalizmi sembolize eden Pablo ve bilimi sembolize eden Teodoro Golfin üçü birden Comte felsefesinin ışığı altında insanlığın fikir gelişimi ve

³¹⁰ “Sekizinci Sanat: Çizgi Roman”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.138-153.

³¹¹ Yıldız Canpolat, “İç Savaş Sonrası İspanyol Romanı (1939-1962)”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.142-148.

evrimi bakımından geçirdiği üç aşamayı yansıtmaktadırlar. Yani teolojik devreden metafizik devreye buradan da pozitif devreye ulaşılır.

Sonuç olarak Galdos insan yaşamının evrelerini ve yaşamın günümüzden geleceğe kadar sürecek olan bireyin geçirdiği evrelerini gayet güzel bir biçimde gözlemektedir. Bu evreler, yönü ve rehberi olmaksızın yolda kaybolup sonradan yolunu bulan, bilinmeyen bir geçmişten, sonu meçhul olan bir geleceğe doğru adım adım yaklaşan bir yolculuğa benzetilmektedir. Galdos'a göre cennet hiçbir zaman kaybedilmemiştir. Cennet, irade, çalışma ve bilimle fethedilmeli ve dünyada bir cennet yaratılmalıdır."³¹²

Roman konusunda incelenmeye alınması gereken konulardan biri de "Yeni Roman"dır. Bu incelemeyi sadece Virginia Woolf ve James Joyce üzerinden yapan Cem Taylan, bu iki büyük yazarın romanları üzerinden yeni romana giriş yapar. Bu iki büyük romancının yeni romanı oluşturmalarında etkilendikleri yazar olan Conrad'a da değinen Taylan, bu yolu açanın Conrad olduğunu şu şekilde ifade eder:

"Joyce ve Woolf'un gerçekleştirdiği anlatı yeniliğinin yolunu açan aslında Conrad'dır. İlk eserlerinde bireysel ahlaki irdeleyen Conrad, Nostromo'dan (1904) başlanarak toplum içindeki bireyi ve idealizmin bireye yüklediği çelişkileri, Chance (1914) ve Victory'yi (1915) içine alan son yapıtlarında ise metafizik ahlak kavramını işlemiştir. Bu gelişim çizgisinin değişmeyen öğeleri bireysel sorumluluk, kendini tanıma ve öğrenme, kişinin bilinçaltıyla yüzleşmesi ve bu yüzleşmenin zorunluluğudur. Bu hesaplaşma sürecinden çıkarılacak sonuçlar okura bırakılır. İşte çözümlmeyi okura bırakma yöntemi anlatı tekniğindeki yeni bir buluşla gerçekleştirilmiştir: bu bir anlatıcıdır. Yazarı simgeleyen, ama gözlemlerinin ötesinde yargıdan kaçınan, hatta kimi zaman yargıları kasıtlı olarak belirsizleştiren bir anlatıcıdır. (...)"³¹³

Ahmet Oktay yazın incelemesi üst başlığında *Kavak Yelleri, Saatleri Ayarlama Enstitüsü, Yeşil Gece, Eski Saat, Ankara, Panorama, Yolpalas Cinayeti, Sonsuz Panayır, Döner Ayna, Tatarcık, Kurtlar Sofrası, Bıçağın Ucu, Yaraya Tuz Basmak, Bir Gün Tek Başına* adlı eserleri inceleyerek Türk yazınındaki sosyolojik eleştiriyi incelemeye almıştır. Bu eserlerin kahramanlarının tutumlarını jakobenizm açısından inceleyen Oktay, araştırmasını şu şekilde sonlandırmıştır:

³¹² Hale Gökner, "Benito Perez Galdos ve İspanyol Gerçekçiliği", *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.149-150.

³¹³ Cem Taylan, "Yeni Roman'ın Öncülerinden Woolf ve Joyce'un Romanlarındaki Zaman Kavramının Gelişmesi", *Argos*, nr. 12, Ağustos 1989, s.60-62.

“Tarihin, ancak insanların içinde yaşadıkları koşullara bağlı kalınarak yapılabileceği gerçeği yeterince anlaşıldığı zaman, romancılarımız bize jakoben idealizminin düşlerini değil, toplumun üretim ilişkileri ve üretim güçlerine belirlenen gerçek yaşamını ve bu yaşam içinde verilen siyasal mücadelelerin gelişme doğrultusunu anlatmayı başaracaklardır. Ancak o zaman kahramanlara değil tüm korkuları, duraklamaları, zaaflarıyla daha iyi bir toplum için mücadele eden sıradan insanlara gereksinimimiz olduğunu daha iyi anlayabileceğiz.”³¹⁴

1989 Aralık ayının araştırma bölümünü Reşat Nuri’ye ayıran *Argos* dergisi, Nuri’nin romanlarını birkaç farklı yazıda incelemeye almış ve okurlarına bir bakış sunmuştur. Bu yazarlardan Hulki Aktunç, Reşat Nuri’nin *Damga* romanının son cümlesinden yola çıkarak incelemesine başlamıştır. Bu incelemede Aktunç, *Damga*’nın terminal önemini vurgulayarak, romandaki aşktan kaçıldığı üzerinde durmuştur.³¹⁵ Yine Reşat Nuri’nin romanlarındaki aşkı incelemeye alan Taylan Altuğ, Reşat Nuri’nin *Dudaktan Kalbe*, *Akşam Güneşi*, *Bir Kadın Düşmanı* adlı romanları üzerinden bir genel görüşe ulaşmıştır. Bu üç romanı kısaca özetleyen Taylan Altuğ, sevgiyi böylesine güzel işleyen bir yazarın romanlarının neden mutsuz son ile bittiği üzerinde durur. Ve bu mutsuz sonları okura yönlendirilmiş bir soru olarak gören Altuğ, bu kahramanlarda bir daha asla ele geçiremeyeceğimiz kendi duygu dünyamızı bulur.³¹⁶ *Kızılcaık Dalları*’nın sosyolojik açıdan incelemeye alan Ahmet Oktay, romandaki efendi/köle ilişkisi üzerinde durur. Romanın finalini gerçekçi ve sanatsal bulan Oktay, Reşat Nuri’nin yaptığı betimlemenin gerçekçilikten çıkmadığını vurgular. Ayrıca Ahmet Oktay romanı sosyolojik açıdan da aşılması gereken insanlık durumunun sanatsal/yazınsal betimlemesi olarak görür.³¹⁷ Reşat Nuri’yi araştırmasına konu alan yazarlardan biri de Selim İleri Olmuştur. İleri *Çalığışu*, *Damga*, *Yaprak Dökümü*, *Miskinler Tekkesi*, *Dudaktan Kalbe* gibi romanlardaki aşkı inceleyip sonrasında *Tanrı Dağı Ziyareti* romanındaki Diktatör kavramı üzerinde durmuştur. Son olarak İleri, Feride’den diktatöre yönelen Reşat Nuri üzerine okurlarına bir soru yönelterek bitirmiştir yazısını:

³¹⁴ Ahmet Oktay, “Yazınımızda Toplumsal Eleştiri ve Jakobenizm Üzerine Gözlemler”, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.54-59.

³¹⁵ Hulki Aktunç, “Vehim... Ve Roman”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.144-145.

³¹⁶ Taylan Altuğ, “Reşat Nuri’nin Üç Romanında “Öldüren Aşk” Teması”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.146-150.

³¹⁷ Ahmet Oktay, “Kızılcaık Dalları’nın Efendi/Köle İlişkisi”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.153-156.

“Korku, yılgınlık, dinmez bir özgürlük özlemi, bireyin daima ezilişi Reşat Nuri’de en belirgin nitelendirmelerdir. Gelgelelim nice zamanlar bu nitelendirmeleriyle irdelenmemiş ‘duygu romanlar’ yazarı sanılmıştır...(...)

Anadolu’nun bayındırlıktan uzak yörelerine giden o çok genç İstanbul kızından diktatöre bu yol alış, bu son söz, muhalifle diktatörün bu kucaklaşması, Feride’ye sıkıca sarılmış Muhsine’den bu çifte diktatörlü karabasan ülkesine sürükleniş sevgi ve şefkatin iflası mı, Reşat Nuri Güntekin’in ağır bir hareketi mi diye sorulabilir.”³¹⁸

Ahmet Cemal’in Flaubert’i konu aldığı gerçek-kurmaca arasındaki ilişkiyi inceleyen yazısında; Flaubert’in Madam Bovary’nin nasıl oluşturduğunu, oluştururken yazarın nasıl ince işçilikle çalıştığını, gerçek kişi olan Madam Delamare’dan nasıl kurmaca olan Madam Bovary’e dönüştürüldüğünü konu alır. Bu amansız savaşın adını “öteki gerçeklik” olarak niteleyen Cemal, Madam Delamare’dan Bovary’e kadar uzanan yolu inceler.³¹⁹ Son olarak Emma Bovary’nin nerdeyse Delphie Delamare’dan daha “gerçek” oluşunun nedenini sanatı uğruna her şeyi araç olarak gören yazarın gerçek bir sanatçı hatta kendi deyimiyle “çileci” olduğuna bağlar.

Fakir Baykurt’un *Irazca’nın Dirliği* adlı eserinde öykülemenin dilinin köylü ve kentli söyleşisi arasında gidip gelmesinden incelemesinin ilk bölümünde bahseden Ahmet Oktay, ikinci bölüme öykülemeye geçen olayları belirleyerek başlar. Romandaki kahramanların hepsinin öncesini ve sonrasını tematik bir şekilde çıkaran Oktay, bu romantik çözümün siyasal ve ideolojik temellere dayandırıldığına değinir. Ahmet Oktay, Baykurt’un romanı boyunca köylü değerlere yakınlığına rağmen, işçiliğe doğru evrilmeyi fakat bu işçiliğin bürokrasiye bitişik olan bir işçilik olmasına değinir. Romanda okulun yüceltilmesinin karşımıza çıkan bir diğer dikkate değer unsur olarak gören Oktay, bu durumu Ahmet’in okuldan çıkar çıkmaz eve gelip önlüğünü bile çıkarmadan kırmızı kaplı defterini okşaması örneği ile vermektedir. Ayrıca Ahmet Oktay, romanda kullanılan dille ilgili sık sık örnekler vererek yazısını somutlaştırmıştır. İncelemesinde, romanın derin tahliline inen Oktay’ın çıkardığı sonuç şu şekildedir:

³¹⁸ Selim İleri, “Diktatör...”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.157-158.

³¹⁹ Ahmet Cemal, “Delphine Delamare’dan Emma Bovary’ye”, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.148-150.

“İrazca devletin köye adaletini getirmesini bekleyerek, Bayram devlet kapısında yükselmeyi umarak birbirinden koparlar: kentteki evlerinde” duş” olup olmayacağını soran karısına Bayram’ın yanıtı şudur: “Şimdilik duş yok. Zengin olunca duşlu bir ev yaparız seninle.”

Böylece roman iç içe giren devlet, aile, okul mitlerini yücelterek sona erer. Kurtuluş bu üçlüdedir. İnsanlığın temel kurumlarıdır bunlar. Yozlaşmış olsalar bile.(...)”³²⁰

Charlotte Brontë tarafından yazılmış olan *Jane Eyre* adlı roman Zeynep Ergün’e göre kurgusal açıdan sıradan olmasına karşın, romanı sıradanlık kalıbından uzaklaştıran birçok yardımcı öge vardır. Bu öğeleri derinlemesine incelediği Ergün’ün, bu aşk hikâyesini bir kadın bakış açısıyla ele aldığını söylemek yerinde bir tespit olacaktır. Ergün’e göre yazar ev halkını toplumu simgeleyen bir imge olarak görmekte ve toplumsal baskının gerek ekonomik bağımlılık, gerekse cinsel farklılıklar açısından takındığı tutumu betimlemekte olduğunu ileri sürmektedir. Ayrıca Ergün’e göre yazar bunu betimlemenin ve kurgunun yanı sıra kullandığı edilgen çekimli fiillerle de dile getirmektedir. Zeynep Ergün romanın sonunun geleneksel Victoria çağı kadını için kaçınılmaz olan evlilikle sonlandığını, Brontë’nin öncelikle kahramanın sorununu çözmek amaçlı yaptığını dile getirir.³²¹ Zeynep Ergün, *Argos*’ta Charlotte Brontë’nin sadece eserlerini değil hayatını da incelemeye aldığı bir yazı yayınlamıştır. Bu yazı yazarın biyografisi niteliğindedir ve yazarın eserlerinin daha iyi anlaşılması bakımından büyük önem arz etmektedir.³²²

Zümral Ölmez, Balzac’ın romanlarındaki tasvirlerle dikkat çektiği yazın incelemesinde Balzac’ın betimlemelerinin, tasvirlerinin ne kadar gerçekçi olduğu üzerinde durur. Ölmez’e göre Balzac’ın romanlarında tasvir edilen yerler ve kişiler sanki gerçeğinin ayna ile yansıtılmış hâlidir. Balzac Ergün’e göre kimi zaman romandaki kahramanları büyülterek ve küçülterek bir abartmaya gitmiştir. Bu abartılı ifadelerle de karşıt görüşü tasvir eden Balzac, bu tasvirlerle yozlaşmaya dikkati çekmek istemiştir. Şehir tasvirlerinde genellikle Paris ve taşra şehirlerini eserine yansıtan Balzac’ın bu mekânları tasvir ederken kötümser tablo çizdiği görülmektedir. Bu tasvirlerde de abartılı anlatıma başvuran Balzac, karamsarlık ile sosyal çirkinliği

³²⁰ Ahmet Oktay, “İrazca’nın Dirliği’nde Üç Mit: Devlet, Aile, Okul”, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.66-72.

³²¹ Zeynep Ergün, “Jane Eyre”, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.73-79.

³²² Zeynep Ergün, “Charlotte Brontë: Tutkulu Bir Kişilik”, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.60-63.

sergilemeye çalışmıştır. Zümrâl Ölmez incelemesinin sonunda Balzac ile ilgili şu kaniya varır:

*“Balzac’ın eserlerini inceledikten sonra “Tasvir romanı yaratır” düşüncesine katılmamak mümkün değildir.”*³²³

Balzac’ın romanlarındaki tekrarlama da değinen Zümrâl Ölmez, bunun dikkat çekmek için yazarın kullandığı bir yöntem olduğunu söyler. Zümrâl, Balzac’a göre tekrarlamanın bir çeşit büyütme olduğunu, yazarın anlatmak istediği gerçeği nakarat gibi tekrar edip zihinlere yerleştirmeye çalıştığını söyler. Bu durumu bir örnekle açıklayan Ölmez, İnsanlık Komedyası’nda, yazarın ısrarcı bir şekilde para konusunu tekrar ederek hem konu bütünlüğü sağlamaya çalışmasını hem de dikkatleri bu konuya çekmeye çalıştığını söyler.³²⁴

Marguerite Duras’ın kahramanlarındaki bekleyiş, yalnızlık ve aşk temalarını inceleyen Sevim Akten, yazarın geleneksel roman anlayışının dışında yazdığını belirlemiştir. Akten Duras’ın Yeni Roman ekolünden sayılmadığını, fakat Yeni Roman’a yeni bir soluk, yeni bir bakış açısı kazandırdığını vurgular. Romanlardaki kişilerin toplumsal çevrenin belirlediği kalıpların dışına çıkması, kişilerin konumlarının yanı sıra ruhi açıdan da değişiklik göstermesi, simgelerin geleneksel roman anlayışından farklı olması Duras’ın eserlerini Yeni Roman anlayışına daha çok yaklaştırmıştır. Ayrıca Akten’in dikkatini çeken bir diğer unsur Duras’ın romanlarında alkolün çekici yönü olmuştur. Simgesel değerlerde yüklenen alkol, Duras’ın romanlarında başkaldırma, dayanma ve destek işlevi görür. Duras’ın roman kahramanlarının çoğunun kadın olduğunu da belirten Akten, romanlardaki kadın egemenliğine de dikkati çeker. Duras’ı incelerken iki döneme ayıran Akten, onun ilk dönem romanlarında (Le Marin de Gibraltar, Les Fetits Chevaux de Tarquinia, LA vie Tranquille) geleneksel çizgiden kopmadığını da vurgular. Duras’ın ikinci dönem romanlarında kişilerinin geçmişinin ve geleceğinin olmadığından bahseden Akten bunun sadece Duras’ın kullandığı bir teknik olmadığını aynı zamanda Yeni Roman’a ait bir teknik olduğunu belirtir. Bu yazıda Duras’ın incelemeye alınan diğer

³²³ Zümrâl Ölmez, “Balzac’ın Romanlarında Tasvirle Anlatım”, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.78-80.

³²⁴ Zümrâl Ölmez, “Balzac’ın Bir Roman Yöntemi: Tekrarlama”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.52-54.

romanları: *Moderate Cantabile*, *Emily. L.*, *LEs Yeux Bleus Cheveux Noirs*,³²⁵
 Yine Marguerite Duras'a ait olan *L'Amante Anglaise* adlı romanı farklı bir yazısında inceleyen Sevim Akten, bu romanın özgünlüğünü doğrudan betimlemelerden ziyade, romandaki kahramanların konuşmalarından elde edildiğini söyler. Ayrıca Akten'e göre, yazar bu romanında kişilerin ruhsal durumlarını betimlemek için fiziksel özelliklerinden de oldukça yararlanmıştı. Akten, Duras'ın romanını yazarın romanda anlatılmak istenileni çağrıştırmaları bakımından gizemli kalabilen bir anlatı olarak görür. Yazarın etkisi altında olan roman, okurun da metne katılımı ile bütünleşebiliyor.³²⁶

Selim İleri, Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun *Nur Baba*'sını inceleme almış ve iki farklı gözden değerlendirmiştir. İleri, yazısında *Nur Baba* ile ilgili hem Ahmet Haşim'in görüşlerine yer vererek romanın hayalin öne çıkardığını dile getiriyor, hem de Halide Edip'in görüşleriyle kahramanın ete kemiğe bürünmüş kadar gerçek olduğunu, gerçeklikten esinlenilerek yazıldığını dile getiriyor. Ahmet Haşim, Bektaşilerin gerçek hayatta romandaki kadar naif ve duyarlı olmadıklarını söyler. İleriye göre, Bektaşiliği anlatıyor gibi gözükse roman aslında Nigâr'ın sonsuz bir yalnızlığa sürüklenişinin serüvenidir. Romanın sonuna doğru Nigar'ın gözlerine perde indiren ihtirasa diner, *Nur Baba*'yı reddeder. Bu reddediş eleminden ihtirasa dönüş ise Yakup Kadri'nin kahramanlara yüklediği zaafıta kaynaklanmaktadır. Macit'in geçmişe dönme arzusunu da reddeden Nigâr artık çürümüş ilişkilerde huzur aramaktan vazgeçmiştir.³²⁷

Zeynep Ergün Virginia Woolf'un *Mrs. Dalloway* romanını incelemiş ve bu romanın dönemin diğer İngiliz romanlarından farklı olduğu kanısına varmıştır. Bu farklılık Ergün'e göre, *Dalloway*'in diğer İngiliz romanlarındaki genç kadınlar gibi koca arama telaşına düşmemiş, eşini bulmuş, yuvasını kurmuş bir hanım olarak karşımıza çıkması ile kurguda başlamıştır. Daha sonra ise Ergün; *Dalloway*'in

³²⁵ Sevim Akten, "Marguerite Duras'ın Kişilerinde Bekleyiş-Yalnızlık-Aşk", *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.67-70.

³²⁶ Sevim Akten, "L'Amante Anglaise'de Anlatı Yerlemlerinin Çözümlemesi", *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.42-48.

³²⁷ Selim İleri, "Nur Baba'da Elem ve İhtirasa", *Argos*, nr.20, Nisan 1990, s.64-68.

yaşadığı bunalım, buhran, sadece kadınların yaşadıklarının ötesinde bir toplumun yaşadığı bunalım olarak karşımıza çıkmaktadır:

“Sonuçta Mrs. Dalloway kadına, kadınlığın getirdiği sorunların ötesinde, evrensel anlamları olan bunalımlar ve açmazlar yaratabilen, kadın cinselliği ile kısıtlı olarak değil de, bütünlüğü içinde birey olarak görüp bu şekilde ele alabilen bir romandır.(...) temelde içinde yaşadığı sorun ise, toplumun bütün bireyelerine yüklediği, herkes için ortak olan bir durumun sonucudur, bundan ötürü de verenseldir. Kadın, kendisine gelenekler ile verilen rolün sınırlarını aşmış “Ben kimim ne yapabilirim?” sorularına yanıt Mrs. Dalloway’de hem kadın hem birey boyutlarını bulmuştur.”³²⁸

Lawrence’in *Gökkuşluğu (Rainbow)* adlı romanını incelemeye alan Zeynep Ergün, yazarın bu romanı yazdığı tarihlerde kendi özel hayatında da çok mutlu olduğunu ve bu deneyimlerini romana yansıttığını söyler. Lawrence’in bu romanı 1915 yılında yayınlanmıştır ve bir dönem polis tarafından yasaklanıp sansüre uğramıştır. Ergün, romanda belirlenmiş ahlak ölçülerine ve toplumsal şablonlara karşı bir başkaldırı olduğu için bu yasaklamanın getirildiğini söyler. *Gökkuşluğu* romanı erkek öyküsü ile başlayarak erkekleri yatay bir şekilde yansıtır. Romanda kadınlar ise farklıdır, yukarı doğrudur, dış dünyaya daha açıktır. Ergün, bu roman ile yazarın amaçladığının insanlık tarihinin öyküsünü yazmak olduğunu söyler. Bu bakımdan da “Genesis” ile benzerlik göstermektedir. Ergün, yazar için benliklerini bulabilecekleri tek yolun kadın erkek ilişkileri olduğunu söyler. Romanda kadın, toplumsal düzene başkaldırdığında, direndiğinde toplum tarafından yok edilmez. Aynı zamanda yazar kadının cinsel yönünü de dışlamayıp en azından kapalı bir şekilde okura algılatır. Kadını hem bireysel açıdan hem de cinsel açıdan var etmesi bakımından bu roman Ergün’e göre ileriye doğru bir atılım olarak görülür.³²⁹

Her romanında farklı bir tür deneyen Orhan Pamuk’un *Kara Kitap* adlı romanı üzerine bir yazın incelemesi oluşturan Gürsel Aytaç, bu kitabın ilk okumada tadına varılamayacağını, ancak ikinci okuyuşta romanı anlamlandırıp, tadının alınacağını söylüyor. Aytaç’a göre yazarın anlatım biçimini bölümden bölüme değiştirmesi romanı her daim canlı tutmuş ve okurda bir heyecan uyandırmıştır. Romanda birçok odak vardır. Aytaç’a göre bunlardan birisi hesaplaşmadır. Roman

³²⁸ Zeynep Ergün, “Mrs. Dalloway ya da Başkaldırı”, *Argos*, nr.20, Nisan 1990, s.146-158.

³²⁹ Zeynep Ergün, “The Rainbow: Kadının Arayışı”, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.64-77.

kahramanı Rüya'nın polisiye roman sevmesi şüphesiz ki tesadüfen oluşturulmamıştır. Değınmemiz gereken bir diğér odak noktası da romanda işlenen kimlik sorunsalıdır. Romanda bu Galip'in tablolar karşısında kimlik konusuna değınmesi ile verilmektedir. Orhan Pamuk'un romanı oluştururken Türkçenin bütün imkânlarından faydalandığını söyleyen Aytaç, üslup konusunun böyle bir romanda özellikle vurgulanacak bir öge olması gerektiğine de değınmektedir.³³⁰ Orhan Pamuk'un *Kara Kitap*'ına olumlu bir eleştiri de Hana Bülent Kahraman tarafından oluşturuluyor. Kahraman romanı "kapsamlı ve ergin bir yapı" olarak nitelendiriyor. Kahraman'a göre, Pamuk romanda oluşturduğu imgeyi sahih kılma açısından çok başarılıdır. Pamuk'un romanlarında romanın kişilerinin ve romanın kendisinin ayrı ayrı imgelemin tek bir noktada kesiştiğinde okurun okuduğu roman ortaya çıkmaktadır. Bu durum da Kahraman'a göre yazarın özgünlüğünü oluşturur.³³¹ Orhan Pamuk'un *Kara Kitap'ını Argos* dergisinde incelemeye alan bir diğér yazarımız da Mustafa Ever olmuştur. Ever "*Adlar ve Kitaplar*" adlı yazısında Orhan Pamuk'un *Kara Kitap'ı* ile Oğuz Atay'ın *Tutunamayanlar'ı* arasında birçok benzerlik olduğunu söyler. Fakat Orhan Pamuk'un kitabını yazarken yararlandığı kaynaklardan bahsetmesine rağmen Oğuz Atay'dan bahsetmemesine değınen Ever, bunun iki sebepten dolayı olacağını ileri sürer. Ever'e göre, birinci sebep *Kara Kitap*'ın geleneksel bir kitap olması ve Pamuk'un aldığı hikâyelerin eski hikâyelerden oluşması, ikincisi ise, iki kitap arasındaki benzerliklerdir. Bu iki kitabın benzerlikleri ise, ele aldıkları konu ve karakterler bakımından benzerlik göstermektedir. *Tutunamayanlar*'da Selim ve Turgut vardır ve Selim'in öyküsü, Turgut'un öyküsünün içine yerleştirilmiştir, *Kara Kitap*'ta da Galip ve Celâl Sâlik vardır ve burada da Celâl'in öyküsü Galip'in öyküsü içine yerleştirilmiştir. Mustafa Ever, *Kara Kitap*'ın benzerliğini son olarak şu şekilde tamamlamaktadır:

"Roman tekniğı, tarih, ideoloji ve Batlılaşma çerçevesinde *Kara Kitap*, *Tutunamayanlar* ve *Anayurt Oteli*'ni bir arada ele alan ayrı bir çalışmanın konusudur gerisi. Burada yalnızca işaret etmiş olalım."³³²

³³⁰ Gürsel Aytaç, "Orhan Pamuk'tan Bir "Yeni Roman"", *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.40-41.

³³¹ Hasan Bülent Kahraman, "Roman Yazma Ediminin Boyutları, Aşama ve Öğeleri Açısından "Kara Kitap"", *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.67-73.

³³² Mustafa Ever, "Adlar ve Kitaplar", *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.73-78.

Agatha Christie ve onun romanları üzerine bir inceleme sunan Didem Uslu, yazısında yazarın romanlarının temel yapısına, romanlarının neden bu kadar çok sevildiğinin sorularına cevap aramaktadır. Agatha Christie'nin bu kadar çok sevilmesinde, yazarın romanlarının okunmasının kolay olması Christie'nin sevilmesinde en büyük rolü oynamaktadır. Ayrıca Uslu'ya göre yazarın romanlarında iyi ve kötü her tip insanın yer alması da onun bu kadar sevilmesine yardımcı olmuştur. Ayrıca yazarın romanları incelendiği zaman, romanın cinayet-katil-dedektif üçlüsü arasında oluşturulduğunu ve dedektifin her zaman kahraman olması yazarın roman oluşturmada başvurduğu belirgin özelliklerindedir. Romanlarda dedektif çoğunlukla bir rastlantı sonucu olaya dâhil olur ve roman boyunca da cinayetle ilgili izlerden ve çevreden katili bulmaya çalışır. Didem Uslu'ya göre, romanı doruğa yükselten en önemli unsur, şüphesiz ki yazarın kurguladığı çatışmadır. Çatışmalar romanın düğümlerini oluşturur ve bu iskelet etrafında roman meydana getirilir.³³³

Charles Dickens'in *Büyük Umutlar* romanını eleştirel bir bakış açısıyla inceleyen Zeynep Ergün, yazarın romanın sonunu ilk baskı sonrasında değiştirmesini romanın kahramanın(Pip) düştüğü yanılsama olarak görür. Estela ve Pip'in ikinci baskıdan itibaren mutlu son ile biten hikâyeleri, tümüyle yazarın toplumun gereksinimlerine ve beklentilerine ayak uydurmak istemesi sonucu oluşturulmuş bir kurgudur.³³⁴

Bilge Karasu'nun *Kılavuz* romanı için otuz birinci sayısının (Mart 1991) araştırma bölümünü ayıran *Argos* dergisi, bu bölümde gerek romanla ilgili incelemelere gerekse direkt romanın yazarına yöneltilerek yapılan araştırmalara yer vermiştir. *Kılavuz* romanı Bilge Karasu'nun 1990'da çıkarmış olduğu bir roman olup, bir kere okunduğunda anlaşılacak derecede yoğun bir metindir. Selim İleri bunu romanı bitirtir bitirmez "*Okumak isteği sanki bir kez daha aşılanıyor..*" cümlesi ile ifade ediyor. Bilge Karasu ise *Kılavuz* için yapılan söyleşide düşüncelerini şu şekilde ifade ediyor:

³³³ Didem Uslu, "Cinayetler Kraliçesi: Agatha Christie", *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.64-67.

³³⁴ Zeynep Ergün, "Büyük Umutlar: Kurmacanın İçindeki Kurmaca", *Argos*, nr.26, Ekim 1990, s.50-60.

“Kazanın öldürücü olmaması, benim için, metnin gereği idi. Son sayfaların okuduğunuz son sayfalar olabilmesi, her şeyin yeniden başlayabilmesi, buna bağlıydı. (Yeniden başlamak karabasanın sürüp gitmesi diye de yorumlanabilir. Bilmem ne dersiniz?)”³³⁵

Kılavuz romanını okumak için bir kılavuz önerisinde bulunan Ayşe Eziler Kıran, yazısında romana kılavuzluk yapacak maddeler üzerinden romanı incelemeye almıştır. Zaman-Uzam-Erkeklerin Öyküsü *Kılavuz* romanının temellendirildiği maddelerdir. Bu üç temel maddede zamanın diğerlerinden daha önemli bir işlevi vardır. Romanda zaman okura kılavuzluk eden önemli unsurların başında gelir. Roman uzam açısından bakıldığında bir gerçeklik uzamı bir de düşsel uzamı karşımıza çıkmaktadır. Romanda erkeklerin önemi ise, 4 farklı erkek kahraman üzerinden romanın ilerlemesi ile elde edilir. Romanda işte bu üç madde üzerinden romanı açıklamak isteyen Kıran, Bilge Karasu’nun başlık seçimiyle bile okuyucuyu romana çektiğini söylemektedir. Başlığın tesadüfen seçilmediğini dile getirdikten sonra anlatıda tek kılavuz olmadığını, kahramanların kendi aralarında birbirlerinin kılavuzu olduklarını dile getirir. Ayşe Eziler Kıran’a göre Bilge Karasu dilbilim, anlambilim, göstergebilim gibi derinlemesine bildiği konuları romanında ustalıkla kullanmaktadır.³³⁶

İspanyol Edebiyatında iç savaşın etkileri üzerine bir yazı yayınlayan Arzu Etensel İldem, yazısını Hemingway’in *Çanlar Kimin İçin Çalıyor* eseri üzerinden ele almıştır. Etensel İldem’e göre, bu roman, gerçek bir roman olup, romandan tarihe doğru giden bir çizgide yer almaktadır. Tarih kitabı ile roman arasındaki ince fark ise, bu romanda tarih sadece araç olarak kullanılmış ve hiçbir zaman amaç olarak görülmemiştir. Ayrıca roman belirli bir bakış açısıyla yazılmaktan ziyade, İspanyol iç savaşı hakkında objektif bilgiler edinebileceğimiz şekilde, tarafsız olarak yazılmıştır. *Çanlar Kimin İçin Çalıyor* romanı incelemede ele alınan temel roman olmakla birlikte bu romana Gironella’ya ait *Bir Milyon Ölü* ve Malraux’a ait *Umut* isimli romanları da eşlik eder. Her üç romanda üçüncü şahıs anlatımla yazılmasına rağmen, *Umutlar* romanı entelektüel bir dil kullanmıştır. *Umutlar* romanının aksine Hemingway romanında kişilerin sosyal statüsüne uygun bir dil tercih etmiştir. Bu da

³³⁵ Hulki Aktunç-Oruç Auroba-Selim İleri, “Yazılı Sorulara Bilge Karasu’dan Yazılı Yanıtlar”, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.134-136.

³³⁶ Ayşe Eziler Kıran, “Kılavuz’a Okuma Kılavuzu Önerisi”, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.55-63.

“Çanlar Kimin İçin Çalışıyor”u diğerine göre nispeten daha gerçekçi kılmaktadır. Bu üç roman da amacına ulaşmış ve büyük yankı uyandırmıştır.³³⁷

A.Önder Otçu, Bilge Karasu'nun *Gece* romanını sosyolojik açıdan incelemeye almıştır. Burada Otçu, öncelikli olarak romanın daha iyi anlaşılması için romanı kısaca özetlerken, aslında romanın karmaşık bir yapıda olduğunu ve dikkatli okunması gerektiğini vurgular. Otçu'ya göre; Bilge Karasu,*Gece* romanında belirli bir toplumun veya kesimin 'insan'ından çok, genel 'insan doğası' üzerinde durmuştur. İncelemede romana dair en dikkat çekici cümle son cümlede karşımıza çıkmaktadır ve burada Önder Otçu incelemeyi şu sözleriyle toparlar:

“Usdışlaştırmanın ussallaştırıldığı, bunun kurumlarca yürütüldüğü çağımızın romanıdır *Gece*.”³³⁸

Peride Celal'in *Kurtlar* adlı romanı üzerine inceleme yapan Ergün Akça, incelemeyi maddeler halinde yaparak, yazısını yirmi beş maddede tamamlamıştır. Bu maddelerde kısaca romanı özetleyen Akça, romancının roman boyunca gerçek “ben”i araması üzerinde durur. Romancının anılar üzerinden yaptığı cezalandırmada romanın sonunda kahramanların yaşadığı şoku bir okur olarak Ergün Akça da yaşadığını belirtmektedir.³³⁹

Ayrıca *Argos* dergisi, Fikret Ürgüp,..gibi Türk Edebiyatındaki önemli şahsiyetler üzerine başlıklar açmış ve onların eserlerini yayınlamışlardır.

2.2.2.2.4. Eski Türk Edebiyatı İncelemeleri

Argos dergisi kırk dört sayılık yayın hayatında Eski Türk Edebiyatı ile ilgili herhangi bir incelemeye yer vermemiştir.

³³⁷ Arzu Etensel İldem, “İspanyol İç Savaşı ve Yazın”, *Argos*, nr.44, Nisan 1992, s.115-128.

³³⁸ A.Önder Otçu, “Bilge Karasu'nun *Gecesi*: Bir İnsanbilimsel Yaklaşım”, *Argos*, nr.38, Ekim 1991, s.55-62.

³³⁹ Ergün Akça, “ ‘Krtular’ ve Yatışmayan Bilinç Diktatörlüğü”, *Argos*, nr.38, Ekim 1991, s.63-65.

2.2.2.2.5. Masal İncelemeleri

Argos dergisi masala bünyesinde çok yer vermemiştir. Fakat yer verdiği masalların büyük çoğunluğu için özel üst başlık açarak “masalbilim” başlığı altında toplamıştır. Bu masallar dünya klasiklerinde yer edinmiş masallar olmuştur. Bu masallardan ilki Binbir Gece masallarıdır. Binbir Gece Masallarını inceleyen Âlim Şerif Onaran, bu masalların Şehrazad tarafından anlatıldığından bahsederek konuya girer. Onaran, son olarak yazısında Binbir Gece Masallarının Arap Edebiyatındaki iki büyük eserden (biri gökten yere inen, Peygamber Muhammed’e vahyedilen *Kur’an*) halkın içinden ilham alarak oluşturulan eserlerden biri olduğunu söyler.³⁴⁰

Masallara genel bir gözle bakan ve yazısında yeni masalların yazılması gerektiğini savunan Mustafa Ruhi Şirin, yazılacak olan yeni masalların ne eskisinin tıpkı aynı olması gerektiğini ne de geçmişten tümüyle bağımsız olmasını söylüyor. Geçmişten beslenip, günümüz şartlarına uygun olarak yazılabilecek masalların, insanın masalını yazmakla mümkün olacağını söyleyen Şirin, oluşturulan yeni masalların teknolojik hakimiyetten uzak olması gerektiğini özellikle vurguluyor.³⁴¹ Mustafa Ruhi Şirin’in yapmış olduğu bir inceleme daha *Argos* içerisinde yer almıştır. Bu incelemede masal anlatıcıları üzerinde duran Şirin, anlatıcının masala ruh veren olduğunu söyler. Türk edebiyatında çağdaş masalanası olarak ilk verilebilecek örneğin Hüseyin Rahmi Gürpınar’ın *Gulyabani* romanındaki Muhsine Hanım olduğunu söyleyen Şirin, *Gulyabani*’nin yazarın başarılı anlatımı sayesinde adeta Muhsine Hanım’dan dinletildiğini söyler. Türk edebiyatında çağdaş masal olarak görülecek bir diğer örnek ise Cahit Zarifoğlu’nun *Ağaçkakanlar*’ıdır. Bu kitap Şirin’e göre masal olarak kurgulanıp sonradan romana dönüştürülmüştür. Mustafa Ruhi Şirin, çağdaş masal yazarı ile masal anlatıcı arasındaki farkları ise şu şekilde dile getirir:

“Çağdaş masal yazarı masal anlatıcıdan çok farklı yerde. Anlatıcı, sözlü anlatımına yaslar masalını; masal yazarı yazının sınırları içinde masalını kurar. Sözlü masal geleneği ile yazılı masal edebiyatı arasındaki masal üçgenlerinin açılırları hiçbir çağda değişmeyecek. Belki de zamanla bu

³⁴⁰ Âlim Şerif Onaran, “Şehrazad’ın Anlattığı Masallar”, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.70-73.

³⁴¹ Mustafa Ruhi Şirin, “Endüstriyel Peri Masalı”, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.61-62.

üçgenlerin alanları büyüyecek. İnsanla masal arasındaki boyutların olumsuz yönde gelişmesine bağlı bu değişim. Masal anlatıcıların dünyamızdan çekilmesi bunu belirleyecek. Kim bilir, belki de masal yazarları masalcıların yerini almak için masal ışığını gözliyorlar... ”³⁴²

2.2.2.3. Tercüme Sanat Yazıları

2.2.2.3.1. Makaleler

2.2.2.3.1.1. Güzel Sanatlara Dair Yazılar

Güzel sanatlar kendi içerisinde birçok farklı alana ayrılır. Kültür ve politika üst başlığı altında E.J. Hobsbawm *Devrimlerin Sanata Yansıması* adlı yazısında dönem dönem devrimleri incelemiş ve bu devrimlerin güzel sanatın dallarına olan olumlu ya da olumsuz etkilerini incelemiştir.³⁴³ Bu yazı ardıllı bir yazıdır ve *Devrimlerin Sanata Yansıması II*'de bir sonraki sayıda yer almaktadır.

Ernst Fischer, *Sanatın Konumu Üstüne Düşünceler* adlı yazısında sanatın özgür olması gerektiğinden, sanatın her şeyi yapabileceğinden, sanatsal çalışmanın özgürlüğünün değerinden bahseder. Ayrıca sanatı, insanoğlunun yaşamın korku ve zorlamalarından toplumsal baskıdan ve geleneklerden, günlük yaşamın sıradanlığından özgür kılınması olarak açıklayan Fischer sanat ile toplumsal gelişme arasında da doğru orantı kurmuştur.³⁴⁴

2.2.2.3.1.1.1. Tiyatro Üzerine Yazılar

Argos dergisinde tercüme üst başlığında tiyatro üzerine yazılmış incelemelere rastlanmamaktadır.

³⁴² Mustafa Ruhi Şiir, “Masalçı”, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.47-48.

³⁴³ E.J. Hobsbawm, “Devrimlerin Sanata Yansıması”, çev. Alâeddin Şenel, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.51-57.

³⁴⁴ Ernst Fischer, “Sanatın Konumu Üstüne Düşünceler”, çev. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.73-80.

2.2.2.3.1.1.2. Resim Üzerine Yazılar

Tercüme yazılarda güzel sanatların birçok dalına değinilirken, resim sanatı bunlardan sıkça karşılaştığımız bir sanat türü olarak karşımıza çıkmaktadır. Burada bazen ressamlar tanıtılmakta bazen bir resim kalem aracılığı ile anlatılmakta ve eleştirilmektedir:

“Bu resmin konusu tepe ile kent değil,güçlü karşıtlıkları ile şeylerin olağan görünümünü alıılmamış, gerilimli ve daha keskin bir atmosfer adına değiştiren yağmur ve fırtına havasıdır.(...)”

Resmin dış düzenlemesi, oldukça yukarıda bulunan ufukla verilmiş olup, soldan sağa doğru yükseldikçe siyah ufukla karşılaşan dağ tepeleri ve evlerin silüeti bulunmaktadır.(...)

Gökyüzünün bir parçası gibi duran bulutların arasında ise, düzensiz biçimler yer almakta olup bunlar, sürekli değişken bir devinim içinde görünmek üzere belirlenmiştir.(...)

El greco'nun bu son dönem yapıtını daha öncekilerden ayıran birinci şey, ufkun (siyah) varlığıdır. Diğeri ise, yarılmış hatta ki siyah-mavi koyuluktur.(...)”³⁴⁵

Yukarıda bahsedilen tablo El Greco'nun *Toledo'dan Görünüş* tablosu olup, Max Raphael tarafından yeniden kaleme alınmıştır diyebiliriz.

Patrick Werkner sanat üst başlığında Schiele'nin sanat anlayışını açıklayarak bir yorum getirir. Werkner; Avusturyalı bir ressam olan Egon Schiele'nin, erotizm ve sanatı birleştiren ressamlardan olduğunu söyleyerek tablolarında kullandığı eşya ve figürleri erotizm açısından değerlendirmiştir.³⁴⁶

Resim üzerine yazılan yazılarda Anton Hanak, Giorgi de Chirico, Tamara de Lempicka, Salvador Dali, Roman Ciešlewicz, gibi isimlerin ismi veyahut resimleri “Sanat” üst başlığında yer almaktadır.

³⁴⁵ Max Raphael, “Toledo'dan Görünüş”, çev. Mehmet Ergüven, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.99-101.

³⁴⁶ Patrick Werkner, “Egon Schiele Eros ve Seksus”, çev. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.94-95.

2.2.2.3.1.1.3. Müzik Üzerine Yazılar

Argos dergisinde yer alan müzik yazıları araştırma başlığında, müzik başlığında, sanat başlığında bazen ise albüm başlığında karşımıza çıkmaktadır. Bu da *Argos* kadrosunun güzel sanatların her dalına olduğu gibi müziğe de gösterdiği önemi vurgulamaktadır.

Müzik üst başlığı altında David Dubal, Yugoslav sanatçı Ivo Pogorelich ile müzik üzerine söyleşmişlerdir:

“Sizce insan gerçek büyük müziğe ne zaman en açık bir durumda olabiliyor?”

-Müziği sevmeye ne zaman hazır olabileceğinizi hiçbir zaman bilmiyorsunuz. Birçokları bu olanağı çocukluklarında elde edemiyorlar. O zaman beklemeleri gerekiyor. Bu âşık olmak gibi bir şey. Ancak başınıza geldiğinde hazır olduğunuzu biliyorsunuz.”³⁴⁷

Müzik üzerine dergi bünyesinde yapılan en güzel araştırma şüphesiz ki Mozart ve çağı incelemesi olmuştur. *Argos* dergisinin yirmi dokuzuncu sayısında (Ocak 1991) yer alan bu araştırma da Mozart ve dönemine ait gerek görsel gerekse yazınsal birçok belge bulunmaktadır.³⁴⁸

Tercüme müzik yazılarında müzik üst başlığı altında yer alan diğer müzisyenlerin isimlerinden bahsetmek gerekirse; Jorge Bolet, David Bowie, Alicia De Larrocha gibi isimlerdir.

2.2.2.3.1.1.4. Sanat Haberleri

Argos dergisinin, kırk dört sayılık yayın hayatı boyunca 1988-1992 dönemleri arasında yer alan birçok sanat olayını sayfalarına taşıdığı görülmektedir. Bu sanat olaylarının duyuruları “Post-Restant”, “Seyir Defteri”, “Seçme Sanat Olayları”, “Sergiler” üst başlıkları altında yer almıştır.

³⁴⁷ David Dubal, “Ivo Pogolich”, çev. Leyla Pamir, *Argos*, nr.5, Ocak 1989, s.131-132.

³⁴⁸ “Mozart ve Çağı”, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.127-143.

2.2.2.3.1.2. Edebiyat ve Dile Dair Yazılar

2.2.2.3.1.2.1. Edebiyat Teorisi Üzerine Yazılar

Argos'un ikinci sayısının araştırma konusu olan “edebiyat-tarih ilişkileri” üzerine bir yazı yazan George Lukács yazısında tarihsel romanı, tarihsel romanın ortaya çıkışını ve ortaya çıkış sebep ve koşullarını inceler:

“Ancak, bizim için önemli olan, tarihsel romanın ortaya çıkmasına yol açan toplumsal ve ideolojik temelin ne olduğunu açık seçik görebilmek amacıyla, bu tarih duyumunun Fransız Devrimi öncesi ve sonrasındaki belirleyici özellikleri somutlaştırmaktır. Ve burada Aydınlanma’daki tarih yazımının, başlıca eğiliminin Fransız Devrimi için ideolojik bir hazırlık olduğunu vurgulamalıyız.(...)”

“İnsan ilerlemesinin ideolojik savunmasındaki bu yeni dönem, felsefi ifadesini Hegel’de buldu. Gördüğümüz gibi, esas tarihsel sorun, Fransız Devriminin gerekliliğini, devrimin ve tarihsel gelişmenin, feodal yasalıcıların öne sürdüğü gibi birbirine karşı olmadığını göstermektedir. Hegel’in felsefesi tarihin böyle algılanması için gerekli felsefi temeli sağlar.”³⁴⁹

Argos'da edebiyat kuramı üst başlığı altında yer alan bir inceleme de roman sosyolojisidir. Lucien Goldmann roman incelemesine sosyolojik açıdan bakarak bazı sorunlara cevap aramaya çalışmıştır. Yazarın tarzı olan roman ile bireysel-modern toplum arasındaki ilişkiyi roman sosyolojisinin karşılaştığı ilk sorun sayan Goldmann; Girard, Lukacs, Kafka, Camus, Marx’tan örnekler vererek marksist/materyalist açılardan roman sosyolojisini ele alır:

“Bu varsayımı bulmak yıllarımı almasına karşın, şimdi bana özellikle basit geliyor; her şeyden önce de güvenilir ve yaratıcı. Sonuç olarak roman türü bana, piyasa üretimi ile yaratıları bireysel toplumda günlük yaşamın yazın düşleminde aktarılması gibi geliyor.”³⁵⁰

Manés Sperber, edebiyatın etkilerini ele aldığı yazısında, öncelikle estetiği ele almıştır. Estetiğin özel bir duygu mu, yoksa toplumsal bir olgu mu olduğu yönünde sorularla konuya giren Sperber, edebiyatın etkilerini toplumsal estetik ile bağlantılandırmıştır. Edebiyata hâkim olan birinin eserler arasında bağlantı

³⁴⁹ George Lukács, “Tarihsel Romanın Ortaya Çıkışındaki Toplumsal ve Tarihi Koşullar”, çev. Burak Dağıstanlı, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.164-165.

³⁵⁰ Lucien Goldmann, “Roman Sosyolojisinin Sorunlarına Giriş”, çev. Nükte Devrim-Şahin Artan, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.59-62.

kurabilmesinden bahseden Sperber, örnek olarak da *Savaş ve Barış* ile *Rüzgâr Gibi Geçti* arasındaki ilişkiyi göstermektedir. Sperber, en iyi okurun genç okur olduğunu söyler ve gençlerin okuduklarından kendilerine kazandıkları deyim ve sözcüklerin kendilerini anlamaya yardımcı olacaklarını savunur. Sperber, geçmişten günümüze edebiyatın insana “nasıl sevmelerini gerektiğini” öğretmesi bakımından edebiyatın insan üzerindeki faydaları üzerinde durur. Estetiğe büyük önem veren Sperber, yazısını şu şekilde tamamlar:

“Belli bir tezi savunan romanlar, şövenist savaş kitapları, faşist, sosyalist, komünist, Şıdanovcu-Stalinci kitaplar bunların hepsi tozlu raflarda unutulup gitti. Ayrıca yazarları da o kitapları er ya da geç yadsıdılar ve kimsenin anımsamasını istemiyorlar.

Böylece ancak bize gerçekliği gösteren ve öğreten kitaplar kalıcı olabiliyorlar. Bunlar, verdikleri tartışmalı yanıtlarla bize soru sormayı öğreten kitaplar. Kendi kendimizi enginleştirmenin ve insanı etkin kılan tedirginliklerin mutluluğunu o kitaplara borçluyuz. Onlardan bundan fazlası, bundan başkası beklenmemeli.”³⁵¹

2.2.2.3.1.2.2. Dil Konulu Yazılar

Kültür ve politika üst başlığı altında Raymond Williams *Dil* üzerine bir tanım oluşturmaya çalışmış ve dili birçok farklı açıdan ele alıp incelemiştir:

“Dolayısıyla, dil yeteneğinin biyolojik anlamdaki gerekli tanımlamasına, eşdeğerde gerekli bir dil gelişimi tanımlı ekleyebiliriz. Bu, dilin tarihsel ve toplumsal –aynı anda hem bireysel hem de toplumsal- anlamdaki yapıcılığıdır. Bu adımdan sonra, tanımlayabileceğimiz şey diyalektik bir süreçtir: insanların değişen pratik bilinci. Burada, hem evrimsel hem de tarihsel süreçler bütün ağırlığıyla yer alırlar. Bu süreçleri aktüel dil kullanımının karmaşık çeşitlemeleri içinden çekip çıkarmak da mümkündür. İşte ‘edebiyat’ı içinden çekip çıkaracağımız kuramsal temel budur. Edebiyatı, Ortodoks Marksizm’de çok sık rastlanan ve onu aynı dil gibi, bir işleve ve giderek ortak emeğin üstyapısal bir yan ürününe indirgeyen soyut geçmişe göndermeci kavramdan ayrıştırarak ve yazının (writing) özgün toplumsal-tarihsel gelişimi temeline oturtmak gerekecektir. Fakat bunu

³⁵¹ Manés Sperber, “Edebiyatın Etkileri ve Sonraki Etkileri”, çev. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.53-58.

yapmadan önce, daha önceki dil ve bilinç kuramlarının üzerine kurulmuş olan ve bu halleriyle birer engel oluşturan edebiyat kavramını incelemek zorundayız."³⁵²

Dil üzerine yazılan tercüme yazıların genelinde konu olarak bir kelimenin etimolojisini belirlemek yatar. Bu yazılardan biri de kültür ve politika üst başlığında yer alan André Chédeville'nin *Burjuvanın Kökeni* adlı yazısıdır. Bu yazıda Chédeville Burgus kelimesinin tarih ve kökeninden daha sonra da burjuvazinin doğup gelişmesinden bahsederek konuya açıklık getirmeye çalışmıştır.³⁵³

2.2.2.3.1.2.3. Deneme Türündeki Yazılar

Dergide telif deneme yazıları tercüme deneme yazılarına göre daha fazla yer almaktadır. Tercüme deneme yazılarına bakıldığı zaman *Argos* dergisinde belirli isimler karşımıza çıkmaktadır. Octavio Paz, Manés Sperber,..gibi isimlere rastlanmaktadır.

2.2.2.3.1.2.4. Eleştiri Yazıları

Argos dergisinde eleştiri yazılarına farklı başlıklar altında rastlanmakla birlikte tercüme yazılarda eleştiri türüne çok rastlanmamaktadır. Tek eleştirel yazı kültür ve politika üst başlığında yer alan ve din konusunu işleyen bir yazıdır. Müslümanlığın sevgi değil de savaş dini olduğunu savunan Elias Canetti yazısında Müslümanların ve Müslümanların kutsal kitabı Kuran'ın barış günleri haricinde her daim cihad politikası güttüğünü savunur:

"Gene de bu barış günleri gelip geçtiğinde din savaşı yeniden haklılık kazanır. Müslümanlık konusunda en uzman kişilerden biri şöyle demektedir: "Mücadelenin ve savaşın peygamberidir Muhammed... o önceleri kendi Arap çevresinde yapmış olduğu şeyi cemaatinin geleceği için vasiyet olarak bırakmıştır: İmansızlarla mücadele, inançtan çok inancın güç alanının, ki bu Allah'ın güç

³⁵² Raymond Williams, "Dil", çev. Barika Göncü, *Argos*, nr. 4, Aralık 1988, nr. 4, s.76-82.

³⁵³ André Chédeville, "Burjuvanın Kökeni", çev. Mehmet Ali Kılıçbay, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.45-48.

alanıdır, genişletilmesi... Müslümanlığın mücahitleri için önem taşıyan şey, imansızların Müslümanlığa döndürülmelerinden çok boyunduruk altına alınmalarıdır.”

*Peygamberin Tanrı'dan esinlenmiş kitabı Kuran bu konuda hiçbir şüpheye yer bırakmaz: "Kutsal aylar sona erdiğinde, imansızları bulduğunuz yerde öldürün; yakalayın, sıkıştırın onları ve her türlü pusuyu kurun onlara karşı." "*³⁵⁴

2.2.2.3. Edebi İncelemeler

Polisiye romanın popülaritesini araştıran ve nedenlerle açıklayan bir yazın incelemesi yapan Bertolt Brecht, incelemesinde polisiye romanları diğer roman türlerinden ayıran özelliklerini sıralar ve bu roman türünün neden bu kadar popüler olduğunun sebeplerini sıralar. Brecht'e göre polisiye romanı tümüyle bilimin etkisi altındadır, haliyle daha somuttur. Olayların bir sebebe sonuca dayandırılması okurun kafasında net bir şeylerin oluşmasına yardımcı olur. Gözlem polisiye romanın vazgeçilmezi olmakla birlikte, yazarın gözlem yeteneği sayesinde okur olayları kafasında çok daha net şekillendirir. Ayrıca Brecht insan davranışlarındaki nedenselliğin rahatça belirlenmesini polisiye roman türünün okurun gözünde bu kadar popüler olmasına katkı sağlayan nedenlerden biri olarak görmektedir.³⁵⁵

Roland Barthes, *Argos* dergisinin otuz ikinci sayısında (Nisan 1991) "Proust İçin" bölümünde bir yazısını yayımlar. Barthes burada Proust'un esas olarak *Geçmiş Zaman* adlı eseri üzerinden gider. Bu yazısında yazar, Proust'u kendi zaman diliminde ikiye ayırarak inceler. Birinci zaman dilimi 1909'a kadar olan zaman dilimidir ve bu zaman diliminde Proust daha sosyetik bir yaşam tarzı içinde yaşar ve yazıları da bununla doğru orantılıdır. 1909'a kadar birkaç yerde yazar fakat asıl çıkışını yapamaz ya da Barthes'e göre tamamlayamaz. 1909 Eylül ayında Proust'un yaşamının değiştiğini söyleyen Barthes, bu Eylül'ün iki yüzü olduğunu söyler: "Öncesinde sosyete, yaratmakta duyulan tereddüt, sonra çekilme, düz bir yaşam (tabii basite indiriyorum)". Barthes değişimin bir anda olmadığını, belli bir birikim

³⁵⁴ Elias Canetti, "Savaş Dini Olarak Müslümanlık", çev. G(üven). S(avaş) K(ızılta), *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.75.

³⁵⁵ Bertolt Brecht, "Polisiye Romanın Popülarlığı Üzerine", çev. Yıldız Ecevit, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.60-62.

sonucu meydana geldiğini de belirterek, değişimin altında yatan sebebi şu sözlerle açıklar:

“Benim gözümde bu değişimin altında yatan şudur: Proust’un Geçmiş Zaman’dan önce yazdığı her şey çok kısıdır ve bölük pörçük bir görünümde: Küçük hikâyeler, makaleler, metin parçacıkları. Bütün malzemenin elinin altında olduğu (hani mutfakta olduğu gibi) ama bu malzemeyi yemeğe dönüştürecek işin henüz yapılmadığı duygusuna kapılır insan: Daha “tam anlamıyla bu” değildir. Mayonez koyulaşmaya başlar, bundan böyle bunun ölçüsünü azar azar arttırmak gerekecektir. Proust sonuç olarak “ekleme” tekniğini gittikçe daha uygular: Gittikçe gelişen bu organizmaya durmadan besin verir, çünkü artık iyice biçimlenmiştir. Yazı tekniği de değişir: Proust kuşkusuz hep “dört nala” yazmıştır (bu el hızının belki de cümlesinin hızıyla da ilişkisi vardır); Ama Geçmiş Zaman başladığında, yazı da değişir, “sıkışır”, “zorlaşır”, inanılmaz düzeltilebilirle dolar.

Kısacası bu Eylül ayı boyunca ust’ta, denemeyi romana, kısa, kesintili biçimi uzun, düz ve üstü kapalı bir biçime dönüştüren bir simyasal değişim olur.”³⁵⁶

2.2.2.3.1. Şiir İncelemeleri

Argos dergisi kırk dört sayılık yayın hayatında şiir incelemesi örneğini teşkil edecek eserlere yer vermemiştir.

2.2.2.3.2. Hikâye İncelemeleri

Tercüme hikâye incelemelerine korku hikâyeleri üzerinden giriş yapmak gerekirse; J.A.Cuddon’un incelemesi tezimiz açısından önemli bir adım olacaktır. Cuddon bu incelemesinde birçok korku hikâyesi yazan yazara yer vermiş, son dönem korku hikâyelerini inceleyerek korku hikâyeleri üzerine genel bir bakış açısı sunmuştur:

“Çağdaş korku hikâyelerinin çoğalmasında her zaman olumlu sonuç vermiş değildir. Benim okuduğum sayısız çağdaş korku hikâyelerinin çoğunluğu okuru şoke etmek amacı güden, incelikte ve psikolojik derinlikten yoksun yapıtlardır. İnsan kişiliğinin karmaşık, çapraşık, bozguncu niteliğiyle uğraşanların sayısı ne yazık ki azdır. Son zamanlarda yayımlanan korku hikâyelerinden en iyilerinin

³⁵⁶ Roland Barthes, “1909 Eylülü’nün Gizemi”, çev. Berran Ersan, Argos, nr.32, Nisan 1991, s.138-139.

*kötülük kavramını, kötülük güçlerinin insanın içindeki ve dışındaki etkinliğini ele alanlar olduğunu gördüm.*³⁵⁷

2.2.2.3.3. Roman İncelemeleri

Türkiye’de henüz çizgi romanın esamesi bile okunmazken batı dünyası çizgi roman ile çok daha evvel tanışmıştır. Araştırma başlığı altında Maurice Horn *Çizgi Romanın Kısa Tarihi* adlı yazısında çizgi romanı³⁵⁸ oluşumundan itibaren ele alarak kısa bir inceleme yapmıştır. Aynı başlık altında *70’li Yıllarda Fransa’da Çizgi Romanın Gelişimi* gibi konular da tercüme roman incelemesine konu olmuştur.

Tercüme roman incelemesinde çizgi roman üzerinden gidersek, Arlen Schumer’in incelemesine de kısaca bir göz atmak gerekmektedir. Schumer bu incelemesinde çizgi romanları grafik açısından incelemeye almıştır. Batman, Captain Amerika, Superman, Marvel Comics, Moonknight, Watchmen,..gibi çizgi kahraman eserlerinden örnekler veren Schumer, yazısını şu şekilde sonlandırır:

*“Söz konusu boşluk, çizgi romanın çekirdeğini –ve meydan okuyuşunu- oluşturan, sözle görüntü arasındaki belli belirsiz etkileşimdir. Ve çizgi roman sanatının yeni grafik tasarımlarını tanımlayan da bu meydan okumanın kendisidir.”*³⁵⁹

Gotz Wienold, Hermann Broch’un *Vergilius’un Ölümü*’nü incelemeye aldığı yazısında romanı baştan sona inceler ve Broch’tan önceki edebiyatta böyle bir boyutun ve köktencilin eşinin olmadığı kanısına varır.³⁶⁰ Ayrıca kurgunun yanı sıra romanın zaman akışına ve diline değinen Wienold, romanı bu yönüyle de kusursuz bulur.

³⁵⁷ J.A.Cuddon, “Korku Hikâyelerine Bir Giriş”, çev. Nihal Yeğinboğalı, *Argos*, nr.13, Eylül 1989, s.140-147.

³⁵⁸ MauriceHorn, “Çizgi Romanın Kısa Tarihi”, kısaltarak çev. Ş(avkar).A(altınel)., *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.141-143.

³⁵⁹ Arlen Schumer, “Bir Grafik Değişim Öyküsü”, çev. Şahin Artan, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.76-82.

³⁶⁰ Gotz Wienold, ““Vergilius’un Ölümü”nde Zaman, Ölüm ve Sonsuzluk”, çev. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.149-150.

2.2.2.3.4. Masal İncelemeleri

Binbir Gece Masallarını kaleme alan Jean Gaulnier, bu yazısını Antoine Galland'ın *Binbir Gece Masalları* çevirisinden faydalanarak kaleme almıştır. Batı edebiyatının doğunun masalları ile ilgilenmesi açısından önemli bir yere sahip olan bu eser, dönemin masallara verdiği önemi yansıtması bakımından da büyük önem taşımaktadır. Gaulnier yazısında masalların kökeninin henüz kesin biçimde çözümlenemediğinden, masalların Ortaçağ Müslümanlarının hayatlarından derin izler taşıdığından bahseder. *Binbir Gece Masallarına* tam olarak masal denilemeyeceğine değinen Gaulnier, masalarda Vezir Cafer gibi ünlü kişilerle tarihsel nitelikte anekdotlara değinilmesinden bahseder. Galland'ın çevirisinin Arap masallarının zarifliğine ulaşmak istediğini ve bu çevirilerin zarifliği çoktan aştığını belirten Gaulnier, bu eserin Avrupa dünyasında eserin farklı bir büyülenme kaynağı olması bakımından birçok ozan ve romancıların ilham kaynağı olmasından bahseder.³⁶¹

Sonuç olarak *Argos* dergisinin güzel sanatların birçok dalında verilmiş eserleri bünyesinde barındırdığını örneklerle göstermiş bulunmaktayız. Fakat dergi içerisinde konumuz dâhilinde olmadığı için teze alamadığımız birçok alan farklı alan daha bulunmaktadır. Bunlar mimari, tarih, hukuk, sosyoloji, felsefe, psikoloji, gibi alanlardır. Buradan da anlaşılmaktadır ki *Argos* dergisi o dönemin bütün dünyasını içinde barındırmaya çalışmış ve bunu başarmak için birçok farklı konudan yararlanarak çok zengin bir dergi oluşturmuştur.

2.2.3.4. Söyleşiler

Argos 'un hemen her sayısında olmasa da sıklıkla rastladığımız bir üst başlık olarak karşımıza söyleşi çıkar. Toplamda farklı sanat dallarından sanatçılar ile söyleşi yapılmıştır. Bazı sayılarda söyleşi başlığına hiç rastlanmazken bazı sayılarda ise bir sayıda iki farklı kişi ile söyleşi yapılmıştır. Sayı otuz yedide de Selim ileri

³⁶¹ Jean Gaulnier, "Binbir Gece", çev. Âlim Şerif Onaran, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.74-77.

üçfarklı kişi ile birlikte söyleşmişlerdir. Bu söyleşilere baktığımız zaman oldukça nitelikli yazar/şairler arasından yapılmış olduğunu görmekteyiz.

Söyleşi sadece söyleşi üst başlığında karşımıza çıkan bir tür değildir. Müzik üst başlığında, derkenar üst başlığında Ece Ayhan'ın Cihat Özegemen ile yaptığı söyleşisi, ... Son sayılarda “Yeni Yayınlar” üst başlığı altında da birkaç yazar ve şair ile söyleşi yapıldığını görmekteyiz.

Söyleşi yapılan şahıslar: Talât Sait Halman, David Landes, İsmet Özel, Michel Leiris, Julia Kristeva, J.L. Borges, İlhan Berk, Jean-Luc Godard, Mario Luzi, Cevat Çapan, Henri- Cartier Bresson, Gabriel Garcia Marquez, Hulki Aktunç, Hilmi Yavuz, Bilge Karasu, Türkân Şoray, Atıf Yılmaz, Taha Toros, Nihal Yeğinoğlu, Süheyla Acar Kalyoncu, Kemalettin Tuğcu, Raymond Carver, Tahsin Yücel, Hülya Koçyiğit, Orhan Gencebay, Yahşi Baraz, Engin Ayça- Türkan Şoray-Gülşen Tuncer, Gülriz Sururi, Jean Genet, Necdet Uğur, Aydın Uğur, Pier Paolo Pasolini (kendi kendimle söyleşi) (sorular ve yanıtlar başlığı altında geçiyor. İçindekiler kısmında söyleşi başlığı var.)

2.2.3. Felsefe Yazıları

Argos dergisinin *Gergedan* gibi bir alt yapısı olduğu için yayın hayatına daha şanslı ve daha bilinçli katılmıştır. Bu sayede bünyesinde yer verdiği bölümler ve konular da bu alt yapıdan faydalanmıştır. Bu başlıkta felsefi yazıları diğer bölümlerde olduğu gibi telif ve tercüme felsefi yazılar diye ayırmadan incelemeye çalıştık.

Gergedan dergisinde olduğu gibi sadece aforizmalara yer vermekle kalmayan *Argos* dergisi, felsefe üzerine yazılara, doğu ve batı felsefesi üzerine düşüncelere de yer ayırmıştır. Buradan da hareketle *Argos* dergisinin felsefeye ciddi önem verdiği ve bünyesinde her fırsatta yer ayırdığını söylemek mümkündür.

Argos dergisinin ilk sayısında felsefe üzerinde hem temel sayılabilecek hem de örnek alınabilecek bir konu ele alınmıştır. Arda Denkel tarafından yazılan

Geleceğe Doğru Türk Felsefesibaşlıklı yazıda Türk felsefesinin henüz emekleme aşamasında olduğu belirtilmektedir. Yazıda sadece Türk felsefesinin genel durumuna değinilmekle kalmayıp, Türk felsefesinde kullanılması gereken dile, Türkiye’de felsefeci ve filozof arasındaki mütevazi ayrıma, Türk felsefesi her ne kadar emekleme aşamasında da olsa şu anki başarısına değinilmiştir. Derginin ilk sayısında böyle bir konunun işlenmesi şüphesiz ki tesadüf değildir ve bundan sonra dergide yayınlanacak yazılara bir temel oluşturma mahiyetindedir. Bu da Argos okurlarını diğer okurlardan daha farklı bir yere koyar.

Türk felsefesinin şuan başarıdan uzak olduğunu ve emekleme aşamasında olduğunu kabul etmeyenler için Arda Denkel , “Türk felsefesinin uluslar arası yayınlar arasındaki yeri, bunlar içindeki payı nedir?” sorusu ile başlar. Ve tezini savunmayı sürdürür. Fakat Arda Denkel’in dikkat ettiği en önemli husus aslında Türk felsefesinin başarısız olmadığı, sadece felsefe alanına yönelmeye yeni başlanıldığı ve bu konuda henüz çok yeni olduğu konusudur. Bu duruma göre Türk felsefesi henüz emekleme çağını yaşamaktadır. Peki emekleme çağındaki Türk felsefesi nasıl bir dil kullanmalı? Arda Denkel, bu konuda avantajlı olduğumuzu şu şekilde söylüyor:

“Kanımca, henüz başlangıç dönemlerini yaşayan bir felsefe ortamının sahip olduğu seçme avantajından yararlanarak, kimi hocalarımızın büyük emek vermiş oldukları “Türkçeleştirme” hareketini felsefeye iyice mal etmeliyiz. Başlangıcını yaşayan felsefe, kavramları eksik olan bir felsefeyse, bunları oluşturup, Batı geleneğinden kendimize aktarırken, terimleri seçmede, başka koşullarda sahip olunamayacak bir özgürlük avantajına sahibiz. Bu, Leibniz’in çağında Almanca içinde doğmuş ve o zaman gayet iyi kullanılmış bir olanak. Terim önerirken bunu profesyonelce yapmak zorundayız. Burada bir meslek “Jargonundan”, bir özelleşmiş terimler dağarcığından söz ediyoruz. Bunu felsefeciler için dilbilimciler yapamaz; çünkü bu kavramları onlar kadar iyi ve derinlikli olarak bilemezler. Terim önerme işini biz felsefeciler yapacağız ve bunu yaparken de etimoloji tuzağına düşmeyeceğiz.”

Arda Denkel Türk felsefesi üzerine yazmış olduğu bu yazısında nasıl bir dil kullanacağı üzerine düşüncelerini açıkladıktan sonra emekleme çağındaki Türk felsefesinin nasıl bir felsefe oluşturacağı üzerine de düşüncelerini dile getirir. Denkel’e göre, herhangi taklitten kaçınılmalı ve kendi ussal eğilimlerimize göre bir yol seçmeliyiz:

“ *“Nasıl bir felsefe yapmalı?” sorusunu yanıtlamada kendi ussal eğilimimi açıklayayım. Kanımca, her şeyden önce, felsefenin odak sorunlarına gereken önemi vermeli ve bu alanlarda daha az olan araştırma etkinliğimizi yoğunlaştırmalıyız. Odak alanlarından kastettiğim şey, varlık ile bilgi felsefeleri sistematığı ile bunların tarihi. Bu gruba bir ölçüde ahlaki da katmak zorundayız. Mantık da felsefe için bir araç oluşturduğu kadarıyla odağın içinde kalmaktadır. (...)*”

Ayrıca Denkel, Türk felsefesinin bir alt dalı olan İslam felsefesinin de hak ettiği ilginin görmesi taraftarıdır. Denkel, felsefenin bütün dalları göz önünde bulundurulduğunda İslam felsefesine gereken önemin verilmediğini belirtir. Fakat Denkel’in “önem vermek” ten kastı Türk felsefesinin temelini İslam felsefesi üzerine oturtup İslam’ı odak noktası almaktan çok daha başkadır. Böyle bir durum olursa Türk felsefesinin çağdaşıktan uzaklaşacağını ve ilerlemekten uzaklaşıp aksine kuruyacağını belirten Denkel, bu sınırın iyi çizilmesi taraftarıdır. Son olarak Türk felsefesinin durumu ve geleceği hakkında Arda Denkel şu sözleri söyleyerek yazısını noktalar:

“Belki Batı felsefesine göre şimdi hâlâ çok gerilerdeyiz; ama şu unutulmamalıdır: Felsefede yarış bizim için yitirilmiş değildir. Tersine bu yarış yeni başlamaktadır. Türk felsefesi olarak biz uzunca bir boşluk döneminin ertesindeki yeniden kuruluşu yaşıyoruz. Avrupa 10.yy’da benzer, ancak beter bir durumdaydı. İslam dünyasındaki düşünür, birikim ve kitaplık zenginliğine karşılık Batı’da üç-dört “hoca” ve kitaplıklarda yalnızca iki klasik yapıttan kimi bölümler bulunuyordu (Timaios ve Organon). Bundan bir-bir buçuk yüzyıl sonrasının durumuysa Batı felsefesinin artık kesin üstünlüğü ile belirlenir. Batı, İslam’da bulunan felsefe birikimini almış ve onun ilerisine taşımıştır. Benzer bir rolü oynamak için sıranın Türk felsefesine gelebileceğini düşünmek kafamızı olanaksızlarla yormak değildir.”³⁶²

Argos dergisi ikinci sayısında (Ekim 1988) felsefe bölümünde büyük felsefeci Eugen Dühring üzerine yazılan yazılara yer vermiştir. Zekeriya Tiğrek felsefecinin hayatını anlattığı ve eserlerinden de kısaca bahsettiği yazıda Dühring’in zorlu şartlar altında da düşünmeye ve araştırmaya devam etmesi üzerinde durur. “antikratik-sosyaliter” sistemi yani “anarşist-sosyalist” sistemi yüzünden dönemin diğer düşünürlerinden büyük tepki toplayan Dühring, her ne kadar zorlansa da bu düşüncesini savunduğu farklı platformlar bulmuştur. Tiğrek’e göre Dühring’in tanınması ise Anti-Dühring vasıtası ile olmuştur ki bu durum da kendisi dergide bu

³⁶² Arda Denkel, “Geleceğe Doğru Türk Felsefesi”, Argos, nr.1, Eylül 1988, s.72-74.

başlığa yer vermekle biraz olsun felsefecinin anlaşılabilirliğini sağlamayı amaçlamıştır.³⁶³

Dühring'in bahsedildiği bir diğer yazı da yine aynı sayıda yer alan Gustav Landauer'e aittir. Bu yazıda Landauer, Dühring'i savunmaktan ziyade alıntılar yaparak bizzat felsefecinin kendi ağzından yorumlara yer verir. Landauer'in amacı bir nebze olsun Dühring'in anlaşılabilirliğini sağlamaktır.³⁶⁴

Ayrıca *Argos* dergisi, bizzat felsefecinin kendi yazısına da bünyesinde yer vererek bu felsefecinin hem tanınmışlığı hem de anlaşılabilirliği üzerine katkıda bulunmuştur.³⁶⁵

Sartre'in varoluşçuluk anlayışı üzerine bir inceleme sunan Mehmet Ali Kılıçbay, yazısında Sartre'nin varoluş sorunsalı üzerinde durur ve Sartre'in birçoğundan farklılaştığını gözlemlemektedir:

“Sartre'in varoluş kavrayışı bana göre burada oluşmaktadır. Pascalcı anlamda atılmışlık ile Kartezyen cogito'nun dramatik birleşimi Sartrien varoluş sorunsalının özünü oluşturmaktadır. Sartre düşüncesinin özü, en kalın çizgileriyle insanın kendi dramının bilincinde olmasına dayalıdır. İnsan varoluşunun bilincindedir (cogito) ve bu varoluşu nasıl oluşturacağı da kendi elindedir (atılmışlık). Öyleyse insan özgürlüğe mahkûmdur. Özgürlüğe mahkûmiyet ise, beraberinde insan hayatının bir oluş (devenir) olmasını ve buna da bağlı olarak, varoluşun özden önce gelmesini getirmektedir.(...)”

Sartre'in düşüncesinde insan ayrıcalıklı bir yere sahiptir, çünkü yalnızca o tarihsel olabilir (Sartre insan tarihseldir değil de, tarihsel olabilir diyor. (...))

Sartre düşüncesinin en ayrıcalıklı unsuru olan insanın ontolojik incelenmesi, bu düşüncenin ister istemez antropolojiye göre konumunu gündeme getirmektedir. Sartre'a göre, tıpkı klasik mekaniğin uzay ve zamanı homojen ve sürekli ortamlar kabul ederek, bunların hakkında hiçbir soru sormaması gibi, insan bilimleri de insanın kendisi hakkında soru sormamaktadırlar.”³⁶⁶

Argos dergisinde felsefe üzerine yazılmış yazılarda karşımıza çıkan bir değişik konu ve yöntem ise Betül Çotukseven'in Vehbi Hacıkadıroğlu ile yaptığı

³⁶³ Zekeriya Tiğrek, “Eugen Dühring”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.68.

³⁶⁴ Gustav Landauer, “Eugen Dühring Üzerine”, çev. Z(ekeriye). T(iğrek)., *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.69-70.

³⁶⁵ Eugen Dühring, “Sistem ve Program”, çev. Z(ekeriye). T(iğrek)., *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.70-71.

³⁶⁶ Mehmet Ali Kılıçbay, “Sartre'in Antropolojisi: Birey ve Toplum”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.81-82.

söyleşi tarzındaki sohbettir. Söyleşinin (sohbetin) konusu “özgürlük ahlâkı” dır. Konu Vehbi Hacıkadıroğlu'nun “*Özgürlük Ahlâkı*” adlı kitabı üzerinden açıklanmaktadır. Betül Çotukseven'in “Ahlak üzerine düşünmeye ve sonuç olarak da bu konuda bir felsefi söylem oluşturmaya sizi yönelten nedir” sorusu üzerine, Vehbi Çotukseven *Özgürlük Ahlâk*' ını şu şekilde açıklıyor:

“Özgürlük Ahlâkı'ndan önce felsefe alanında yalnızca bilgi felsefesiyle uğraştığım doğrudur. Bu, bütün felsefe sorunlarının temelinde bilgi sorununun bulunduğu inandığımdandır. Özgürlük Ahlâkı'nda belirtmeye çalıştığım gibi, örneğin herhangi bir kimseyle konuşabilmem için onun varoluşu ne kadar gerekliyse, benim o kimsenin varolduğunu bilmem de o kadar önemlidir. Yani benim için dış dünyayı belirleyen şey, o dünya üzerine ne biliyorsam odur. Bu görüşü dış dünyanın düşüncemizin ürünü olduğu biçimindeki idealist görüşle karıştırma yanlışlığına sık sık düşüldüğünü gördükçe, bu yanlışlığı düzeltme çabası da dış dünyayı bilgi yönünden belirleme çabalarım eklenmiş, böylece uzun süre bütün çalışmalarım epistemoloji sorunlarıyla sınırlı kalmıştı. Öte yandan kişiliğimizin davranışlarımızda ortaya çıktığını da unutmamak gerekir. Bu bakımdan bilgiyle davranışlarımız arasındaki bağıntıyı bir açıklığa kavuşturmadıkça bilgi konusunda söylediklerimizin eksik kalacağı hatta bir işe yaramayacağı söylenebilir. Bu yüzden, genellikle felsefenin klasik konularından yola çıkanların, zamanla, insanların davranış biçimlerini inceleyen toplumbilim ve özellikle de ahlâk konularına yöneldikleri görülür. Benim de onlara katıldığım anlaşılıyor.”³⁶⁷

Felsefe üzerine yazan isimlere baktığımız zaman Michel Foucault, Betül Çotuksöken, Marquis De Sade, Hasan Bülent Kahraman, Kant, Wittgenstein vb isimleri görmek mümkündür.

Argos dergisinde sadece felsefe üzerine yazılan yazılar değil, aynı zamanda felsefi düşünceleri içeren “Aforizmalar” da yer almaktadır. Aforizmaları yayınlanan isimler: Karl Kraus, Georg Christoph Lichtenberg, Ludwig Wittgenstein, Ahmet İnam, Walter Benjamin, Robert Musil, ...vb.

Dergide yayımlanan aforizmalardan birkaç örnek olarak tezimizde yer vermek istiyoruz.

³⁶⁷ Betül Çotukseven, “Vehbi Hacıkadıroğlu İle ‘Özgürlük Ahlâkı’ Üzerine”, *Argos*, nr.25, Ekim 1990, s.61-66.

Argos dergisinin ilk sayısında Karl Kraus'un "*Kadın, İmgelem*" bağlamında bir yazısı yayınlanmıştır:

"Kadının tenselliği erkeğin tinselliğinin canlılık kazandığı ilk kaynaktır.

Kadının kişiliği bilinçsizliğin soylulaştırdığı öz-yoksunluğudur.

Erkeğin beş duyusu vardır, kadının ise yalnızca bir tane.

Erkeğin sevinçleri - kadının acıları.

Kadının duyguları sustuğunda masal prensini ister o.

Erkekleri seven bir kadının tek bir erkektir sevdiği.

Kadının ne denli güçlü bir kişilikse o denli kolay taşır kendi yaşantılarının yükünü.

Kibir düşüştten sonra gelir.

*Kadının unutmama konusunda sahip olduğu dâhice yetenek kibar bayanın anımsayamama konusundaki yatkınlığından başka bir şeydir."*³⁶⁸

Ludwing Wittgenstein:

"Çağının yalnızca ilerisinde kalan kişiyi çağı bir gün yakalar (1930)

Yüz bedenin ruhudur. (1932-1934)

Düşüncelerin de olgunlaşmadan dalından düştüğü görülür. (1937)

*Okurun kendi başına da yapabileceklerini okura bırak.(1948)"*³⁶⁹

2.2.4. Tanıtım Yazıları

2.2.4.1.Kitap Tanıtımları

Argos dergisinin kırk dört yıllık yayın hayatı boyunca yüz(100)den fazla kitap tanıtılmıştır. Buradan hareketle dergi yayın kadrosunun hem günceli takip ettiğini hem de okurlarına tavsiyelerde bulunduğunu söylemek mümkündür. Bu tanıtımlarda tanıtılan kitabın belirli bir konu kriteri yoktur. Farklı alanlar (felsefe, sosyoloji, edebiyat, resim, müzik,...) ile ilgili yazılmış kitaplar tanıtılmaktadır. Bu bakımdan da

³⁶⁸ Karl Kraus, "Değişler ve Karşıdeğişler", çev. Güven Savaş Kızıltan, Argos, nr.1, Eylül 1989, s.71.

³⁶⁹ Ludwig wittengenstein, "Çıkmalar", çev. L.K.,Argos, nr.4, Aralık 1988, s.137.

Argos'un çok geniş bir yelpaze sunduğunu söylemek mümkündür. Ayrıca bu tanıtımlarda sadece kitapla kalmayıp o ay çıkan albümlere de yer verilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DERGİLER VE KIYASLAMA

3.1.Gergedan ve Argos Dergileri ve Diğer Edebiyat-Sanat Dergileri

3.1.1. Gergedan ve Argos Dergileri Çağdaş Dergiler

Çalışmamızda bu başlık altında belirlenmiş birkaç dergi üzerinden *Gergedan* ve *Argos* Dergilerini karşılaştırıp çıkarımlarda bulunmaya çalıştık. Dikkate alınan dergileri *Türk Dili Dergisi*, *Türk Edebiyatı Dergisi*, *Varlık Dergisi*, *Milliyet Sanat Dergisi*'dir. İsmi zikredilen bu dergiler ile çalışmanın konu olan *Gergedan* ve *Argos* Dergilerinin en belirgin ortak yanı ise bütün bu dergilerin aynı dönemde Türk edebiyatında varlıklarını sürdürüyor olmalarıdır.

3.1.1.1.Türk Dili Dergisi / Gergedan ve Argos Dergisi

Türk Dili Dergisi 1951 Ekim'den beri aylık olarak çıkarılan dil ve edebiyat dergisidir. *Türk Dili Dergisi* *Gergedan* ve *Argos* dergilerine göre daha resmi bir niteliğe sahiptir. Ayrıca *Türk Dili Dergisi*'nin adından da anlaşılacağı gibi edebiyattan daha çok dile dair meselelere önem vermesi bu dergileri birbirinden ayıran bir diğer önemli noktadır.

3.1.1.2. Türk Edebiyatı Dergisi/ Gergedan ve Argos Dergisi

Türk Edebiyatı Dergisi edebiyatımızda genellikle sağ kesimin düşüncelerini paylaşan bir dergi olarak varlığını sürdürmüştür. Bu açıdan *Gergedan* ve *Argos* dergilerinden ayrılarak daha tarafsız bir yanda durmuştur. Her iki tarafı ayıran bir diğer özellik ise *Gergedan* ve *Argos* Dergilerinin başta kültür ve sanat dergileri

olmasının yanı sıra *Türk Edebiyatı* Dergisinin adından da anlaşılacağı gibi edebiyat dergisi olup bu ölçüde eserler vermesidir.

3.1.1.3. Varlık Dergisi/ Gergedan ve Argos Dergisi

15 Temmuz 1933'te Yaşar Nabi Nayır tarafından yayımlanmaya başlayan aylık kültür ve sanat dergisidir. İlk sayısından itibaren Türk Edebiyatında aktif bir şekilde yer almış ve her daim kültür sanat ortamına ışık tutmayı amaçlamıştır. Derginin çıkarılmaya başlandığı yıllar da göz önünde bulundurulsa dergide daha çok "Kemalist düşünce"nin hâkim olduğu görülür. Bu çizgide giden *Varlık*, döneminin edebiyat ve kültür ortamının bu yolda ilerlemesine öncülük etmiştir. Bu yüzden de *Türk Edebiyatı* Dergisi'nin aksine sol kesimi yansıttığı söylenebilir. *Gergedan* ve *Argos* dergileri ile her daim günceli yansıtmaya çalışmaları ve sanata büyük önem vermeleri açısından büyük benzerlik göstermektedir.

3.1.1.4. Milliyet Sanat Dergisi/ Gergedan ve Argos Dergisi

29 Eylül 1972 yılında çıkarılmaya başlanan *Milliyet Sanat* Dergisi, *Milliyet* gazetesinin haftalık sanat eki olarak çıkmaya başlamış bir dergidir. Yayın hayatı boyunca kültür ve sanat dergisi olup Türk yazınında sanat dergileri denildiği zaman akla gelen ilk yayın organı olmuştur. İçerik, düzen bakımından *Gergedan* ve *Argos* dergilerinin yapısına çok benzeyen *Milliyet Sanat* Dergisi'ni Haziran 2008'de son kez okurları ile buluşarak kapanmıştır. Yukarıda bahsi geçen diğer dergiler arasında çalışma konumuza en yakın olan *Milliyet Sanat* Dergisi ile *Gergedan* ve *Argos* dergilerinde yazan isimlere bakıldığı zaman bile bir eşleşme olduğu görülmektedir.

3.1.1.5. Ayane Dergisi/ Gergedan ve Argos Dergisi

İlk sayısı Ocak 1988'de çıkan *Ayane* dergisi bir kültür-edebiyat dergisi olarak çıkış yapmış ve son sayısını önceden planlayarak Aralık 1990'da vermiştir. Son

sayısında indeksi de veren *Ayane* dergisi dergicilik tarihimizde en düzenli sayılabilecek dergiler arasındadır. Edebiyata özellikle öykü ve şiire büyük önem veren *Ayane* dergisi, bu açıdan *Gergedan* ve *Argos* dergileri ile benzerlik göstermektedir. İsmi geçen dergiler sadece edebiyat dergileri değil aynı zamanda kültür dergileridir ve sanata büyük önem vermişlerdir.

Karşılaştırmaya aldığımız *Türk Dili Dergisi*, *Türk Edebiyatı Dergisi*, *Varlık Dergisi*, *Milliyet Sanat Dergisi* ve son olarak da *Ayane Dergisi*, *Gergedan* ve *Argos Dergileri* başlıca ortak yanı dergilerin çıkarıldıkları dönemdir. Bahsi geçen bu dergiler 1980-90 yıllarda aktif bir şekilde Türk edebiyatına katkıda bulunmuş dergilerdir. Bu dergilerin ikinci en önemli ortak yanları ise dergilerin gerek sanat gerek ise edebiyat dergileri olmasına rağmen, okurlarının kültür sanat seviyelerini kendi yayın çizgilerinde daha yükseğe taşımayı amaçlamış olmalarıdır. Buradan hareketle okurun kültür seviyelerinin yükselmesinde ve nitelikli eserler verilmesinde süreli yayınların ve özellikle de dergilerin büyük katkısı olduğunun bir kez daha altını çizmek gerekmektedir. Bahsi geçen dergilere bakıldığı zaman dergilerde şiir, öykü, deneme başlıklarında hemen hemen aynı isimlerin yer aldığı görülmektedir. Bu da dergilerin aynı dönemde çıktıklarının ve günceli takip etmelerinin ayrı bir kanıtı olarak gösterilebilir. Tabii bu karşılaştırmada *Gergedan* ve *Argos* dergileri ile en büyük benzerliği şüphesiz ki *Milliyet Sanat Dergisi* göstermektedir. Hem yazı kadrosu, hem de yayın politikaları büyük benzerlik gösteren bu dergiler karşılaştırmaya alınan diğer dergilere oranla birbirlerine daha yakın bir çizgide durmaktadırlar.

1980-90'lı yıllardaki benzerlik veya farklılıkları ile karşılaştırılmaya alınan ve alınamayan hemen her dergi başta dergicilik tarihimize sonrasında da Türk Edebiyatına büyük katkıda bulunmuşlardır. Kültür ve sanat ortamını her daim canlı tutabilmek ve takip edebilmek için başlıca yayın organı olan sanat dergilerinin okur için önemi yadsınamayacak derecede büyüktür.

3.2. Gergedan ve Argos Dergilerinin Diğer Dergilere Bakışı

Gergedan ve *Argos* dergileri her daim günceli takip etmiş ve kendi dışındaki şiir, edebiyat ve kültür dergilerini yakından takip etmiştir. Hatta dergi yayın kadrosu “lobut” üst başlığında diğer dergilere olan olumlu ya da olumsuz eleştirilere hemen her sayıda yer vermiştir. Bu açıdan dergi yöneticileri hiçbir zaman karşı taraftan çekinmemiş ve her daim eleştirilerini de cesurca yapmışlardır. *Nokta Dergisi*, *Yeni Düşün Dergisi*, *Varlık Dergisi*, *Kalın Dergisi*, *Milliyet Sanat Dergisi*, *200’e Doğru Dergisi*, *Yeni Gündem Dergisi*, *Broy Dergisi*, *Şiir Atı Dergisi*, *Cumhuriyet Dergi*, *Sanat Olayı Dergisi*, *Kitap Dergisi Dergisi*, *Kadınca Dergisi* *Gergedan* ve *Argos* Dergisinin sayfalarında bahsi olunan dergiler arasındadır. Ayrıca *Cumhuriyet*, *Hürriyet*, *Güneş*, *Sabah* gibi gazetelere de lobut başlığında yer ayrılmıştır. *Gırgır* ve *Fırt* gibi dergileri de lobut üst başlığı altında yer alan mizah dergilerindedir.

3.3. Gergedan ve Argos Dergilerinin Yeni Türk Edebiyatına Katkıları

3.3.1. Türk Şiirine Katkıları

Gergedan ve *Argos* dergileri edebiyat dalları içinde en çok şiire önem vermiş ve toplamda beş yüz civarı şiir yayınlamıştır. Bu şiirler telif ve tercüme olmakla birlikte tek bir tarafa yönelmediği görülmektedir. Ayrıca dergilerin günceli takip etmesi ve öncelik olarak çıkarıldığı dönemdeki şairlere yer vermesi de derginin yayın politikasına uygun olarak atılmış bir adımdır. Bu açıdan bakıldığı zaman da döneminin şairlerine verdiği destek ve onların şiirlerini hiçbir zaman yayınlamaktan geri durmaması da her iki derginin de Türk şiirine sağladığı büyük katkılar arasındadır.

3.3.2. Türk Hikâyeciliğine Katkıları

Gergedan ve *Argos* dergileri şiirden sonra edebi türler içerisinde en çok hikâyeye önem vermiş ve mümkün olduğu kadar dergi içerisinde de yer vermiştir. Her iki

derginin toplamda 100'e yakın hikâye yayınlanmıştır. Bu hikâyelere genel olarak bakıldığı zaman bireysel konuların işlendiği görülmektedir. Türk hikâyeciliğine en büyük katkısı şiirde olduğu gibi her zaman döneminin hikâyeci/öykücülerine destek vermiş, onları yazmaları konusunda da desteklemiştir. Ayrıca *Gergedan* ve *Argos* dergilerinde yer alan hikâye incelemeleri de Türk hikâyeciliğine inceleme açısından zenginlik katmıştır.

3.3.3. Türk Romancılığına Katkıları

Gergedan ve *Argos* dergileri incelendiği zaman Türk romanına çok fazla katkı sağladığı görülmemektedir. Sadece “Edebi İncelemeler” başlığı altında araştırmaya alınan romanlar sunulmuş, okurlar üzerinde farklı bir fikir ve bakış açısı yaratılmaya çalışılmıştır. Bu da okurlar açısından okunan eserlere daha zengin bir bakış açısı ile bakmasını sağlamıştır.

SONUÇ

İdeal toplum düzenine ulaşabilmek için her yeni yetişen kuşak bir öncekinden daha cesur olmuş ve daha çok ilerleme göstermiştir. Biz de bu tezimizde daha önceki çalışmalardan hareketle dergicilik tarihinin sayfaları arasında unutulmaya yüz tutmuş iki önemli edebiyat dergisini ele alarak alana yeni bir katkı sunmayı amaçladık. Daha önce incelemeye alınmamış olan *Gergedan* ve *Argos* dergileri için kaynak olabilecek bir çalışma ortaya koymaya çalıştık.

Gergedan dergisi 1987 yılında çıkmaya başlamış ve yirmi sayılık bir yayın hayatı olmuştur. Hemen ardından *Gergedan*'ın "çocuğu" olarak da görülen *Argos* dergisi yayın hayatına girmiş ve kırk dört sayı ile Türk edebiyatına katkıda bulunmuştur.

Gergedan ve *Argos* dergileri 1980'lerin sonu ile 1990'ların başında çıkarılmış birer kültür ve sanat dergisidir. Her iki derginin de Enis Batur önderliğinde çıktığı genel kabul görmüş bir kanaattir. Fakat *Gergedan* dergisinde aktif bir görevi (editörlük) olan Enis Batur'un, *Argos* dergisinin yayın kadrosunda yer almadığı ve dergide sadece eserlerinin yayınlandığı görülmektedir. Her ne kadar *Argos* dergisinin editörlüğünü Enis Batur üstlenmese de her iki dergiden bahsedildiğinde akla gelen ilk isim olmayı her zaman sürdürmüştür.

Her iki dergi de çıktıkları dönem boyunca öncelikle Türk edebiyatına, sonrasında ise Türkiye'deki kültür ve sanat ortamına büyük katkıda bulunmuştur. Yayın politikasında ülkede yer alan sessizliği bozmayı amaçlamış ve bu çizgisinden hiçbir zaman çıkmamıştır. Bu kapsamda ülkece önem vermediğimiz sanat ve edebiyat konularına değinilmiş, sanat ve edebiyatın hemen her dalındaki eserlerle ilgili yorum, eleştiri, ve değerlendirmeler okura sunulmuştur.

Dergilerin çıktığı döneme bakılacak olursa, yaklaşık yedi yıl önce askerî bir darbe atılan ülkede bu darbenin etkileri sürmekte; vatandaşlar özellikle telekomünikasyon alanındaki teknolojik gelişmelere ayak uydurmaya çalışmakta; işsizlik vb. sorunlar artmaktadır. Birtakım gelişmelerin yanı sıra birçok buhranın da yaşandığı bir dönem karşımıza çıkmaktadır. Bu ortamda doğup, büyüyen şair ve

yazar kadrosunun eserlerinde de dönemin, birey üzerindeki etkileri görülmektedir. Özellikle teknolojik gelişmelerden dolayı yaşanan buhran bireyi çok etkilemiş ve birey kişisel yalnızlığına bürünmüştür. Bu yalnızlık eserlere yansımış ve duygu yoğunluğu özlem, yalnızlık üzerinde yaşanmıştır. Ayrıca dergide yer alan diğer düşünce yazılarında da bu sorunlara değinilmiş ve çözüm arayışlarına gidilmiştir.

Gergedan ve *Argos* dergileri yazar kadrosu ve yazıların içeriği bakımından büyük çeşitlilik göstermektedir. Çok zengin bir yazar kadrosu olan her iki derginin, bünyelerinde öncelikli olarak günceli takip etmeyi amaçladıkları anlaşılmaktadır. Günceli yakalamayı amaçlayan dergilerin de yazar çeşitliliğine önem vermesi kaçınılmaz bir durum olmuştur. Bu çeşitlilik dergiye farklı bir hava katmış, dergilerin daha zengin bir içeriğe sahip olmasını sağlamıştır. Enis Batur, İlhan Berk, Özdemir Nutku, Aydın Uğur, Selim İleri, Sezer Tansuğ, Nilgün Marmara, Şavkar Altinel, Tahsin Yücel, Mehmet Ali Kılıçbay, Ebubekir Eroğlu, Hulki Aktunç... gibi sanatın farklı dallarında yer edinmiş isimlerin dergi yayınında önemli yere sahip oldukları görülmektedir.

Gergedan ve *Argos* dergilerinin her ikisini de inceledikten sonra görülen en önemli hususlardan biri de dergi yayın kadrosunun her zaman “çağdaş” olmaları ve “çağdaşlık”tan yana tavır koymalarıdır. Bu nitelikte çağdaş eserlere de yer verilmeye önem verilmiştir. Avrupa’da gelişen edebiyata, sosyal ve kültürel ortama her zaman önem verilmiştir.

Gergedan ve *Argos* dergilerinin sanata çok büyük önem vermesinden bahsetmiştik. Bu durumun örneklerinden biri de derginin yazı içeriğiyle birlikte görselliğe de önem vermesidir. Görsel açıdan çok zengin olan *Gergedan* ve *Argos* dergileri “sanat” üst başlığıyla kuşe kâğıt kullanmayı da ihmal etmemiştir. Ayrıca aylık tanıtılan konuya göre değişen “albüm” ve “fotobiyografi” üst başlıkları da görselliğe verdikleri önemi göstermektedir.

Gergedan ve *Argos* dergileri siyasetten de hiçbir zaman kaçmamış, yeri geldiği zaman eleştirilerde bulunmuştur. Fakat dergilerde siyaset hiçbir zaman ön

planda olmamış, sanat ve kültür konularının içine yedirilmiştir. Buradan da dergi yayın kadrosunun önceliklerinin ne olduğunu çıkarsamak mümkündür.

Gergedan ve *Argos* dergilerinin amacına ana hatlarıyla değinmek gerekirse; edebî ürün yayımlamak, dönemin sosyal ve kültürel faaliyetlerinden haberdar olmak, sanatsal çevrenin nabzını tutmak gibi amaçlardan söz edebiliriz. Plastik sanatların hemen her dalında eserlere yer verilen dergi sayfalarında izlenen ve yayın politikası olarak asla ödün verilmeyen en önemli husus, ürünlerin sanat açısından değer taşımasıdır. 1980-1990 yıllarının sanatsal bütün faaliyetlerine yer veren, ayrıca sanatsal eser ve kişilikleri okurlarına tanıtan dergi bu açıdan okurunu belirli bir kültürel seviyeye ulaştırmaya çalışmış ve bu seviyede olanların da estetik zevkine hitap etme çabası içinde olmuştur.

Dergilerin içeriğine daha yakından baktığımızda *Gergedan* dergisinin *Argos* dergisi için hazırlık mahiyeti taşıdığını söylemek mümkündür. *Gergedan* dergisi ile yola başlayan yayın kadrosu aynı titizliği daha bilinçli bir şekilde *Argos* dergisinde de göstermiştir. Bu açıdan *Gergedan* dergisinin *Argos* dergisine olan katkısı göz ardı edilemeyecek kadar büyüktür.

Her iki derginin de şiir ve hikâyelerine baktığımız zaman karamsar duygu yoğunluğunun baskın olduğu görülmektedir. Şiirlerde ve hikâyelerde birey yalnız ve mutsuz bir hâlde okurların karşısına çıkmaktadır. Dergilerde aşk, bireysel yalnızlık konularının hâkim olduğu görülmektedir.

Dergilerde tercüme şiirlere de oldukça yer verildiği görülmektedir. Tercüme metin yayıncılığı açısından hem *Gergedan* hem de *Argos*'un belli bir seviyenin üstünde olduğu hemen görülebilmektedir.

Gergedan ve *Argos* dergilerinde şiir ve hikâyelerden sonra diğer edebi nitelikli yazılara bakmak gerekirse; edebiyatın hemen her türünde eserler yayınlanmıştır. Şiir başta olmak üzere, eleştirel ve değerlendirme-inceleme türünden makaleler, gerekse deneme türünde yer alan yazıların çokluğu dergilerin yayın kadrosunun edebî kimliğini belirginleştirmektedir. Ayrıca makalelerde işlenen

konuların, genellikle Türkiye’de ve edebiyatımızda daha önceden üzerinde durulmayan ve Batı edebiyatından devşirilmiş konular olduğu söylenebilir.

Gergedan ve *Argos* dergilerinde sanatsal faaliyetlerin duyurulması için özel başlıklar açılmıştır. “Geçen Aydan Gelecek Aya”, “Sergiler” başlığı ile büyük kentlerdeki sanatsal faaliyetler duyurulmuş, gidilip görülen sanat faaliyetleri hakkında hem eleştiri hem de değerlendirme yazıları yayınlanmıştır. Ayrıca duyurulan, değerlendirilen faaliyetler sadece ülke içiyle kalmamış, bazen Avrupa’nın önemli edebiyat ve sanat faaliyetlerinin haberlerine de yer verilmiştir.

Her iki dergide de önem arz eden bölümlerden biri de bazen “Kültür ve Politika”, bazen “Hayat ve Kültür” başlıklarıyla gösterilen bölümlerdir. Bu üst başlıklar altında konu çeşitliliği açısından herhangi bir sınırlandırılmaya gidilmemiş, çeşitli tercüme ve telif yazılara hemen her sayıda bu başlık altında yer verilmiştir.

Dergilerin görselliğe verdiği önemden birkaç yerde bahsetmiştik. Bu görsellik “Sanat” üst başlığı dışında “Albüm” ve “Fotobiyografi” üst başlığı altında da gayet başarılı bir şekilde okura sunulmuştur. Bu başlıklarda çeşitli düşünür ve sanatçıların albümlerinin yanı sıra farklı malzemelerin de yer aldığı görülmektedir.

Dergideki dikkat çekici bir diğer üst başlık da “araştırma” başlığıdır. Bu üst başlık, bünyesinde daha çok makalelerin yayınlandığı bir başlık olmuştur. Araştırma bölümünde edebiyat, sanat, kent, tarih, sosyoloji... vb. birçok farklı konu yer almıştır. İrdelenen konular derin bir şekilde araştırılmış; tercüme ve telif birçok farklı yazarın yazıları aracılığıyla okura sunulmuştur.

Gergedan dergisinin yayın hayatı boyunca yayınlamış olduğu özel sayılar da dergi ile ilgili önemle üzerinde durulması gereken hususlardan biridir. Bu özel sayılarda birçok farklı tercüme ve telif yazılar yayınlanmış ve o ayın konusu derinlemesine incelemiştir. “Gerçeküstücülük” özel sayısı, “Rönesans” özel sayısı, “Fotoğrafçılık” özel sayısı, “Türk Resmi” özel sayısı, “Sinema” özel sayısı *Gergedan* dergisinin beş özel sayısıdır. Özel sayılar sadece aylık konu ve yayınlanan yazılar bakımından ‘özel’lik arz etmemekte aynı zamanda hem sayfalarında hem kapak fotoğrafında bu ‘özel’ sayının yansımaları görülmektedir. Burada yer alan konu

çeşitliliği ise dergilerin sadece isimlerinden bile anlaşılmaktadır. Gerek Batı edebiyatına ve sanatına gerek Türk edebiyatına ve sanatına büyük önem verildiği görülmektedir.

Ayrıca dergide yukarıda bahsi geçen bölümlerin haricinde de birçok farklı başlıklarda konular tartışılmış, okurlara sunulmuştur. Dergilerin her bir sayfasının farklı güzellik ve zenginlikte olduğunu söylemek mümkündür. Bu sayede *Gergedan* ve *Argos* dergilerinde yer alan edebi nitelikli yazılar çeşitli üst başlıklar altında yayınlanmıştır. “Şiir” ve “Hikâye” üst başlığının yanı sıra dergide “Araştırma”, “Hayat ve Kültür”, “Kültür ve Politika”, “Hatıralar / Anı”, “Albüm”, “Fotobiyografi”, “Grafik”, “Coğrafya”, “Şehir”, “Kültür”, “Epigraf”, “Aforizma”, “Küçük Totem Müzesi”, “Kütüphane”, “Sahaf”, “Yeni yayınlar”... gibi birçok farklı başlık yer almaktadır. Bu başlıkların çeşitliliğinden, dergilerin yazı çeşitliliği hakkında da fikir edinmek mümkündür.

Gergedan ve *Argos* dergileri, tezimizde kendi iç dinamikleriyle değerlendirilmekle birlikte yayınlandığı yıllarda faal olan diğer dergilerle bir arada ele alınarak da değerlendirilmiştir. Her biri *Gergedan* ve *Argos*'un yayımlandığı dönemde yayın hayatında olan bu dergilerden *Türk Dili*, hem resmî bir yayın hem de ülkenin en önemli edebiyatçılarının ürünlerinin, çalışmalarının sergilendiği bir yayın olarak karşılaştırmada ilgi çekici veriler sağlayacağı düşünüerek seçilmiştir. *Varlık* ve *Türk Edebiyatı* dergileri de temsil ettikleri kesimlerin en uzun ömürlü dergileri olmaları açısından seçilmiş bulunmaktadır. *Milliyet Sanat Dergisi* ise edebî konuların yanı sıra plastik sanat konularına da yer verişiyile karşılaştırma için tercih edilmiştir; bu dergi, *Argos*ve *Gergedan* ile sanat konularına yer vermek bakımından benzeşmektedir.

Her iki dergide de en çok ürünü yayınlanan şairler İlhan Berk, Serzer Tansuğ, Tarık Günersel, Nedim Gürsel, Ünsal Oskay, Konstantis Kavafis,; hikâyesi yayınlanan yazarlar Nazlı Eray, Ahmet Cemal, Vüs'at O. Bener,; deneme-eleştiri-değerlendirme yazıları yayınlanan yazarlar Aydın Uğur, Ahmet Cemal, Fusun Akatlı,Ahmet İnam, Octavio Paz...’dır.

Gergedan ve *Argos*'ta yayınlanmış şiir, hikâye, deneme, eleştiri, günlük, değerlendirme, sanat haberleri vb. konulu ürün ve yazıların bütün bibliyografik ayrıntılarını içeren birer "Dizin" bölümüyle çalışmamız, her iki dergiyi bütünüyle kavramak yolunda önemli bir katkı sağlayacağı kanaatindeyiz. Çünkü bu tür dizinler –inceleme-değerlendirme bölümleriyle birlikte- dergilerin bütünlüklü bir fotoğrafisini vermektedir.

Gergedan dergisinin okur bulamama eleştirileri aldığı, bunun yayın kadrosunu çok yaraladığı hakkında bilgi sahibi olsak da *Argos* dergisinin niçin kapandığı hakkında son sayısında kesin bir bilgi verilmemiştir. Dergi kırık dördüncü sayısı ile birlikte sessiz sedasız yayın hayatına veda etmiştir. Bu vedayı Türk edebiyatı ve dergicilik tarihimiz açısından bir kayıp olarak nitelendirmek mümkündür.

KAYNAKÇA

- Aksan, Doğan (2013). *Ŗiir Dili ve Türk Ŗiir Dili*, Bilgi Yayınevi, İstanbul.
- Aktaş, Ŗerif (2005). *Roman Sanatı ve Roman İncelemesine GiriŖ*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Aktaş, Ŗerif (2012). *YenileŖme Dönemi Türk Ŗiiri Antolojisi I-II-III*, Kurgan Edebiyat Yayınları, Ankara.
- Akyüz, Kenan(1995). *Modern Türk Ŗiirinin Ana Çizgileri*, İnkılâp Kitabevi, İstanbul.
- Alptekin, M. Yavuz (2008). *Türkiye 'de Sosyoloji*, der. M. Çağatay zdemir, Phoenix Yayınları, Ankara.
- Alver, Köksal (2004). *Edebiyat Sosyolojisi İncelemeleri*, Hece Yayınları, Ankara.
- Alver, Köksal (2012). *Edebiyat Sosyolojisi*, Hece Yayınları, Ankara.
- Antakyalıoğlu, Zekiye(2013). *Roman Kuramına GiriŖ*, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.
- Aynur, Hatice (1997). *Enis Batur Bibliyografyası İçin Bir Deneme, 1970-1995*, Altıkırbes Yayınları, İstanbul.
- Aytaç, Grsel (2012). *ađdaŖ Türk Romanı*, Doğu Batı Yayınları, Ankara.
- Batur, Enis (2014). *Son Modernler -Edebiyat zerine Denemeler 1*, Sel Yayıncılık, İstanbul.
- Batur, Enis (2014). *Yazının Sınır Boyuna Yolculuklar- Edebiyat zerine Denemeler 2*, Sel Yayıncılık, İstanbul.
- Belge, Murat (1994). *Edebiyat stne Yazılar*, YKY, İstanbul.
- etin, Nurullah (2006). *Ŗiir zmleme Yöntemi*, nc Kitap Yayınları, Ankara.
- etin, Nurullah (2007). *Roman zmleme Yöntemi*, nc Kitap Yayınları, Ankara.

- Çetişli, İsmail (2004). *Metin Tahlillerine Giriş-1*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Çetişli, İsmail (2012). *Batı Edebiyatı'nda Edebi Akımlar*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Değirmen Edebiyat ve Düşünce Dergisi* (2012), "Yüzyılım Dergileri 1900-2000", Sayı 29-30-31.
- Dilçin, Cem (1995). *Türk Şiir Bilgisi*, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Dino, Güzin (2008). *Türk Romanının Doğuşu*, Agora Kitaplığı, İstanbul.
- Doğan, Erdal (1997). *Edebiyatımızda Dergiler*, Bağlam yayınları, İstanbul.
- Doğan, Mehmet Can (2008). *Türkiye'de Şiir Dergileri ve Şairler Mezarlığı(1909-2008)*, Hayal Yayıncılık, Ankara.
- Eagleton, Terry (2011). *Edebiyat Kuramı*, İngilizce'den Çeviren: Tuncay Birkan, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.
- Emil, Birol (1997). *Türk Kültür ve Edebiyatından 1- Meseleler*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Emil, Birol (1998). *Türk Kültür ve Edebiyatından 2-Şahsiyetler*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Emre, İsmet (2006). *Edebiyat ve Psikoloji*, Anı Yayınları, Ankara.
- Enginün, İnci (2006). *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı*, Dergâh Yayınları, İstanbul.
- Enginün, İnci (2007). *Yeni Türk Edebiyatı Araştırmaları*, Dergâh Yayınları, İstanbul.
- Eroğlu, Ebubekir (2005). *Modern Türk Şiirinin Doğası*, YKY, İstanbul.
- Ertaylan, İ. Hikmet (2011). *Türk Edebiyatı Tarihi I-IV*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.

- Günyol, Vedat (1986). *Sanat ve Edebiyat Dergileri*, Alan Yayıncılık, İstanbul.
- Hauser, Arnold (1984). *Sanatın Toplumsal Tarihi*, çev. Yıldız Gölönü, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Kantarcıoğlu, Sevim (2009). *Edebiyat Akımları*, Paradigma Yayıncılık, İstanbul.
- Karpat, Kemal H. (2011). *Osmanlı'dan Günümüze Edebiyat ve Toplum*, Timaş Yayınları, İstanbul.
- Kolcu, Ali İhsan (1999). *Türkçe'de Batı Şiiri*, Salkımsöğüt Yayınları, Ankara.
- Kolcu, Ali İhsan (2000). *Cumhuriyet Edebiyatı I*, Salkımsöğüt Yayınları, Ankara.
- Kolcu, Ali İhsan (2000). *Cumhuriyet Edebiyatı II*, Salkımsöğüt Yayınları, Ankara.
- Kolcu, Ali İhsan (2013). *Çağdaş Türk Dünyası Edebiyatı*, Salkımsöğüt Yayınları, Ankara.
- Korkmaz, Ramazan (2005). "Cumhuriyet Dönemi Türk Şiiri", *Yeni Türk Edebiyatı El Kitabı (1839-2000)*, Grafiker Yayınları, Ankara.
- Korkmaz, Ramazan (2009). *Yeni Türk Edebiyatı El Kitabı (1839-2000)*, Grafiker Yayınları, Ankara.
- Kurdakul, Şükran (2009). *Şairler ve Yazarlar Sözlüğü*, İnkılâp Kitabevi, İstanbul.
- Küpçük, Selçuk (2009). *Türkiye Edebiyat Dergileri Atlası*, Cümle Yayınevi, Ankara, 2015.
- Lekesiz, Ömer (2013). *Yeni Türk Edebiyatında Öykü*, Kaknüs Yayınları, İstanbul.
- Maren, Manon- Grisebach (1995). *Edebiyat Bilimi'nin Yöntemleri*, çev. Yrd. Doç. Dr. Arif Ünal, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara.
- Mengüşoğlu, Takiyettin (1988). *İnsan Felsefesi*, Remzi Kitabevi, Ankara.

“Modern Dünya Edebiyatı Antolojisi” (1988), haz. Enis Batur, Dönemli Yayıncılık, İstanbul.

Moran, Berna (1994). *Türk Romanına Eleştirel Bakış II- Sabahattin Ali’den Yusuf Atılgan’a-*, İletişim Yayınları, İstanbul.

Moran, Berna (1994). *Türk Romanına Eleştirel Bakış III- Sevgi Soysal’dan Bilge Karasu’ya-*, İletişim Yayınları, İstanbul.

Moran, Berna (1995). *Türk Romanına Eleştirel Bakış I- A.Mithat’tan A.H. Tanpınar’a-*, İletişim Yayınları, İstanbul.

Narlı, Mehmet (2009). *Roman Ne Anlatır- Cumhuriyet Dönemi 1920-2000-*, Akçağ Yayınları, Ankara.

Oktay, Ahmet (1995). *Türkiye’de Popüler Kültür*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

Şahin, İbrahim (2000), “Türk Romanının Tarihi Gelişimi”, *Türk Yurdu*, Sayı 153-154, Ankara, 245-265.

Tanpınar, A. Hamdi (1976). *19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi*, Çağlayan Kitabevi, İstanbul.

Tanpınar, A. Hamdi (1977). *Edebiyat Üzerine Makaleler*, Dergâh Yayınları, İstanbul.

“Tanzimat’tan Cumhuriyet’e Türkiye Ansiklopedisi”, c.II, İletişim Yayınları, İstanbul.

Tekin, Mehmet (2001). *Roman Sanatı (Romanın Unsurları)*, Ötüken Yayınları, İstanbul.

Tekin, Mehmet (2009). *Roman Sanatı Romanın Unsurları*, Ötüken Yayınları, İstanbul.

Tunalı, İsmail (1989). *Estetik*, Remzi Kitabevi, İstanbul.

Tunalı, İsmail (2002). *Sanat Ontolojisi*, İnkılâp Kitabevi, İstanbul.

Turhan, Mümtaz, “Kültür Değişmeleri”, Başbakanlık Kültür Müsteşarlığı Kültür Yayınları, İstanbul.

Türk Dili Dergisi (2012), “Türk Şiiri Özel Sayısı Iv (Çağdaş Türk Şiiri)”, Ankara.

“Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi” (1980), Dergâh Yayınları, İstanbul.

Türköne, Mümtaz’er (2003). *Türk Modernleşmesi*, Lotus Yayınları, Ankara.

Tüzer, İbrahim (2011), “İkinci Yeni Şiirinde Bir Yaşam Alanı Olarak Kent Algısı”, *Tubar-XXIX*, 403-420.

Uçan, Hilmi (2002). *Yazınsal Eleştiri ve Göstergebilim*, Perşembe Kitapları, İstanbul.

Wellek, René- Warren, Austin (2005). *Edebiyat Teorisi*, çev. Ömer Faruk Huyugüzel, Akademi Kitabevi, İzmir.

Yücel, Hasan Ali (1989). *Edebiyat Tarihimizden*, İletişim Yayınları, İstanbul.

Yücel, Tahsin (2009). *Eleştiri Kuramları*, İş Bankası Yayınları, İstanbul.

EKLER

Ek 1: Gergedan dergisinin kapak fotoğrafı

Ek 2: *Gergedan* dergisinin özel sayı kapak fotoğrafları

GERGEDAN

Yeryüzü Kültürü Dergisi

MART 1988 ● 5000 TL.

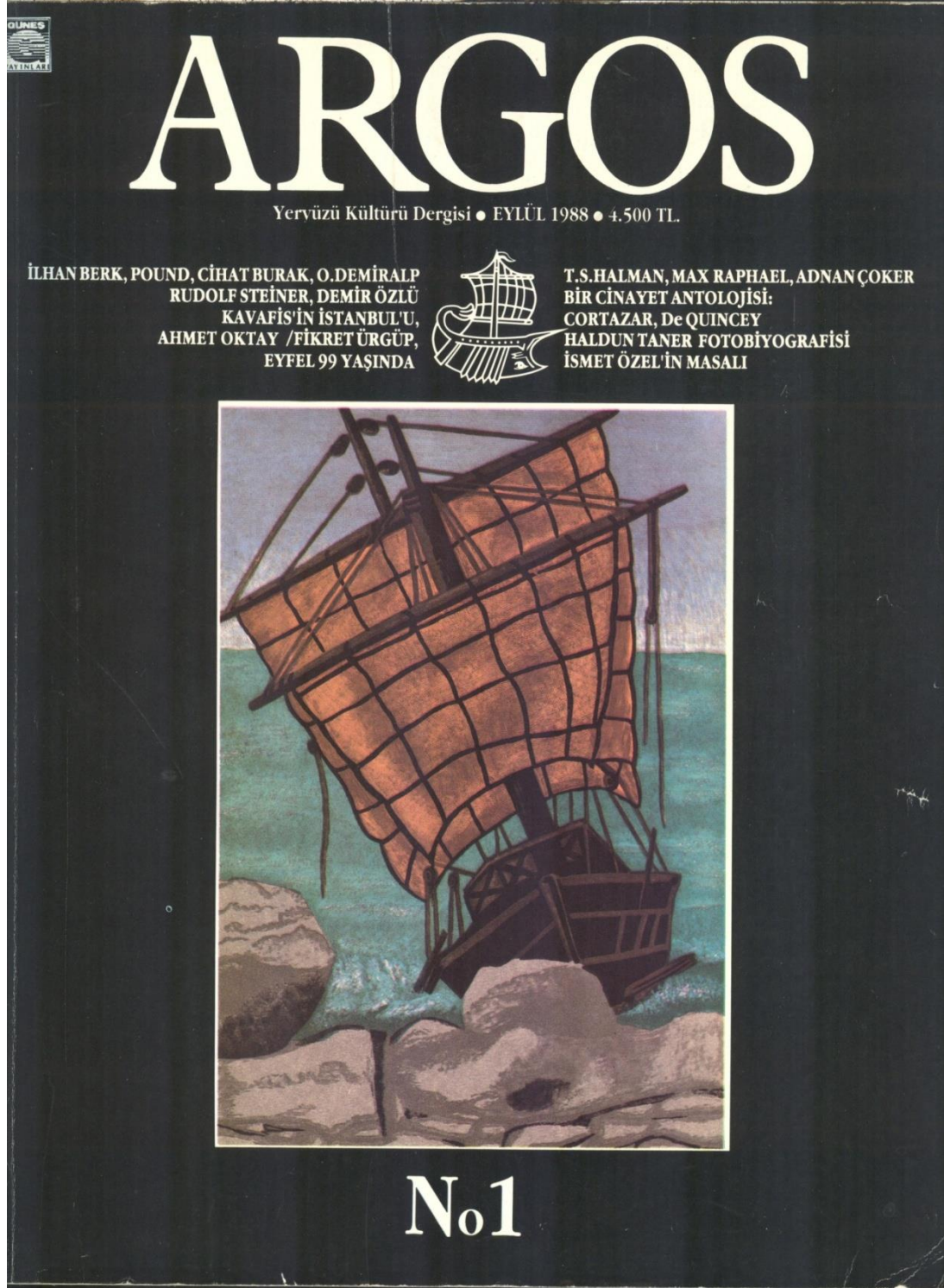

N.13

RÖNESANS SANATÇISININ SOSYAL STATÜSÜ
DELİLİĞE METHİYE, GARGANTUA, GALİLEO'NUN TELESKOBU
RESİM, HEYKEL, SARAY, FELSEFE, TIP, DİPLOMASİ, AŞK, İNFAZ

DESİGNE
DY

Ek 3: Argos dergisinin kapak fotoğrafları

Ek 4: Argos dergisinin ilk sayısı ile birlikte yayım hayatına giriş hikâyesi

VE GEMİ...

Demir Alırken...

Bu kez durum biraz farklı. İnançlanım en güçlü son zerrelerini, enerjimin en güçlü son soluğunu bu son sıçramaya harcıyorum, sanki. Yorum Ajansı'ta Bravo dergisini yayımlamakla başlayan serüvenin sonuna gelmiş gibi hissediyorum kendimi.

O serüven ki, üç yayım kuruluşunun -diğer ikisi: Karacan ve Dönemli Yayıncılık- neredeyse sıfırdan inşa edildiği, bugün halen 18'i hayatta olan 20 dergi ve periyodik yayına hayat verildiği 7 yıl gibi kısa bir süre içinde bana, bir ülser, bir hiper tansiyon krizi, doktorların aşırı strese bağladıkları ve şu sıra üstümden atmak için çırpındığım manasız bir göbek, tatilsiz yıllar, çocuk çocuktan uzak onlarca uykusuz gece ve kalp hastalığına predispoze bir organizma bırakmış.

Yine o serüven ki, özellikle Ali Karacan ile birlikte olduğumuz dönem sırasında -4 yıl- yurt içinde ve yurtdışında -maalesef(!)- edindiğim bilgi ve deneyim sonucunu, kaliteye gönül vermeme ve bu yüzden de neredeyse dostlanım kadar düşmanlanım oluşmasına neden olmuş.

Hele giderek güçlenen bir ekip halinde son bir buçuk yıl içinde yaptığımız şeyler(!), (Gergedan, Şehir, Kapris, A La Carte, Sistem, Start, Medya Market dergileri), ancak medikratinin bulanık sularında avlanabilme yeteneğine sahip, suların berraklaşmasını hiçbir zaman istemeyen habaset erbabını hemen harekete geçirmiş ve uzmanlıkların, neyin olması gerektiğini ve olabileceğini düşünmek değil neyin olamayacağını düşünmek olan küçük beyincikler, "Türkiye için fazla ilks" buldukları bu yayınların manen ve madden desteklenmemesi için ellerinden geleni arkalarına koymamışlar. Sonunda da amaçlarına ulaşmışlar. Korkmasınlar artık onlar için sandıkları alanda bir tehlike oluşturuyoruz. Ama hiç bilmedikleri ve hiç beklemedikleri bir alanda son derece ciddi bir tehlike oluşturmaya devam ediyoruz. Eğer bu kez ARGOS tutarsa, eğer peşpeşe çıkaracağımız öteki iki dergi RAP-SODİ ve BOOM, istediğimiz hedeflere ulaşırlarsa, yani Türkiye'de birçok alanda çoktan kanıtlanmış olan şeylerin yanında da kanıtlanmış olursa, yani kaliteli şeylerle de para kazanılabileceği hatta daha çok para kazanılabileceği anlaşılırsa, yandılar demektir, hem de çıra gibi. Çünkü onlar her şeyi üretebilirler, ama kaliteyi, asla!

Belki bilincinde değiller ama, bilinçaltılarının bunun son derece farkında. Bu yüzden çok haklılar, bana ve arkadaşlarıma hayat hakkı tanınmaması için ellerinden geleni yaparken. Bunun için son derece haklılar, işin finansman tarafının bizim kontrolümüzde olmamasına ve bu nedenle tanıtıma neredeyse hiçbir şey yatırılmamasına karşın, işlerin tam pozitif dönüşmeye başladığı anda bizi başarsızmış gibi göstermek için bizans entrikalarını aratmayacak dedikodular üretirken.

Bana, Gergedan dergisinin kapatıldığını tebliğ edilmesi ile benim istifam arasında geçen 4 saat içinde -istifa mektubum biraz uzun olmuş, tam üç daktilo sayfası tutmuştu- bazılarının aktıkları timsah gözyaşları -avını yerken timsahın gözleri yaşanmış- ertesi gün -hiç istemediğim halde- yayınevinin neredeyse tüm kadrosunun istifasıyla yine o bazılarının boğazlarında düğümlezip kalıvermişti. "Hiç istemediğim halde" diyorum; çünkü yazının başında da belirttiğim nedenlerden

...
ne varsa 'düne' dair,
dünde kaldı cancağımız
bugün yeni bir gün
yeni şeyler söylemek lazım

Mevlânâ Celâleddin Rûmî

dolayı 4'üncü bir yayınevi kurmak için fazla bir şey kalmamıştı bende. Ama benimle yola devam etmek isteyen ve birbirine inanmış 30 küsur insan, yine her şeyi değiştireverdi...

İstifa ettiğim akşamın ertesi günü kendisini şarkıcılığı kadar eski tanıdığım kadim dostum Sezen çıktı geldi. Gergedan'ın ilk abonelerinden olmakla biraz da hak iddia ediyordu üstümüzde. "Bu ekip dağılmamalı" dedi ve o gün bu gün ayrılmadı yanımızdan. Hiçbir garantileri olmadıkları, eski işyerlerinden kurşun taze alınmadıkları halde inanca birlikte durmasını bilen arkadaşlarımız, bizlere inanan eşlerimiz ve Sezen dışında üç kişi daha vardı. İkisi, bizi yıllardır yalnız bırakmamış olan ve yeni dönemde de büyük bir özveri ile tanıtım kampanyalarımızı hazırlayan Üstün ve Pakize Banışta çifti. Üçüncüsüne gelince; o olmasaydı belki de bugün bambaşka yerlerde olacaktık. Biraz da hakkında yürütülmüş teziyat kampanyaların nedeniyle olacak, birlikte böyle uzun bir yolculuğa çıkmayı aklıma getireceğim ilk isimlerden olmamıştı hiçbir zaman. Kendisini daha da yakından tanıma fırsatını bulunca o teziyatın biçim ve fenomeninde değil, ama özünde neyin yattığını anlamakta gecikmedim. Biraz aynı kaderi paylaşıyorduk. Biz kurduğumuz, sardandığına pabuç bırakmamamızla, o da yaman işadamlığı, yiğit kişiliği ile çevresinde oluşturduğu Aura'ya çarpanları huzursuz ediyordu. İşte, Mehmet Ali Yılmaz ile aynı gemiye bu nedenle bindik, bence...

Binmemizle birlikte de gemi hemen habaset erbabı tarafından top ateşine tutulmaya başlandı. Ne "üçkâğıtlı" kaldı, ne "Mehmet Ali Yılmaz'ın paralamaya göz dikmiş birer parazi" olduğumuz. Bu kez yalnız bir fark vardı. Yiğitlik farkı: Aleyhimizeki söylentileri açık yüreklilikle bize aktarıyor ve "Bir tek şeyi bilmiyorlar bu dedikodular yapanlar", diyordu Sn. Yılmaz, "Hepsi de aynı şeyi söylese, onların değil, benim ne düşündüğüm önemlidir".

Onun ne düşündüğünü de bir iki gün sonra öğrenecektik. İnanılmaz denebilecek kadar kısa bir zamanda, inanılmaz deneyecek kadar modern bir yayınevinin alt yapı tesislerini kuruverdik. Özellikle Güneş Gazetesi ve yöneticilerinin kardeş bilip esirgemedikleri destekleriyle, bir ay içinde, üç yeni yayını arka arkaya devreye sokabilecek konuma geldik.

Yalnız, yazının başında da belirttiğim gibi, bu kez her şey son derece farklı: 1. Bundan sonra artık benim için başka bir yayınevi olmayacak. Güneş Yayınları'nın başına bir hal gelecek olursa, bu benim Yayınevi Yöneticiliğimin de başına bir hal gelecek, demektir. Bunu "scripta persista" misali söyle bir herkesin önünde kaydetmekte yarar var. 2. Eğer Güneş Yayınları'nın başına "iyi" bir hal gelecek olursa, bazıları iyice korksunlar bizden, bunu da kaydetmekte yarar var. 3. Mevlânâ'nın da uyarısı doğrultusunda ARGOS'un ilk sayısının piyasaya çıkması ile birlikte Gergedan ve onunla birlikte tüm Dönemli Yayıncılık geçmişi, geçmişe gömeceğim; (Tabii tarafıma ödenmemiş olan yasal tazminat ile ilgili hakkımı mahkeme önünde arayıp, elde edip, ne miktar olursa olsun Gazeteciler Cemiyeti'ne başlaştırdıktan sonra), bunun da kaydedilmesinde yarar var.

"Biz demiri aldık, gidiyoruz, bizimle gelenleri bağımıza basarak. Tam yol ileri! Karada kalanlara "Selam!" olsun!

A.S.

MEHMET ALİ YILMAZ, Güneş Yayınları A.Ş. adına imtiyaz sahibi

ALİ SAYDAM Genel Müdür

ENİŞ BATUR Yayın Yönetmeni
ELÇİN YAHŞİ Yazı İşleri Müdürü
MUSTAFA ALP DAĞISTANLI Yazı İşleri Md.Yrd.
Bu Sayfa katkılıdır:
M.A. Meriç, Demet Tamer, Leylâ Erbil, Ceyhan Aşık,
Burçak Dağistanlı, Bozkurt Bayer,
Ahmet Eken, Ahmet Tulgar, SAS

ERTAN GÖKEMRE Teknik ve Art Koordinatörü
M. SABİT UÇUK Art Direktör
MİRAY YÜZGEÇ Teknik Müdür
Servis Şefleri: Atalay Gülen Fotoğraf,
Berran Gelgin Arşiv, Hakan Nalçacı Düzelti,
Nevzat Özbek Ofset Hazırlık, Semra Gözen Diği

SİTARE ERGENEKON İlan ve Halkla İlişkiler Koordinatörü
MİNE BAYSAN İlan Sorumlusu
Farak Alpçaya Ankara Temsilcisi
Leslie Anagnan Paris Temsilcisi
Yücel Sivri Almanya Temsilcisi

KEMAL GÖNÜL Genel Md. Yrd. (Mali ve İdari İşler)
DÜNDAR İNCESESU Satış Müdürü
Ali Sarıkaya Muhasebe Md., Yavuz Güler İdari Amir,
Ofset Hazırlık: Güneş Yayınları A.Ş.
Baskı ve Çit:
Hürriyet Ofset Halkalı Tesisleri,
Dağıtım: Hür Dağıtım

ARGOS

Ne Güneş Yayınları A.Ş. (Tic. Sic. No: 15.111/1988) Riyaz 4.500 TL (KDV dahil) Adres:(Yayınevi) Cumhuriyet Cad. Döşler Apt. No: 18-6, Kat: 3, 80091 Elmadıç/Taksim/İSTANBUL ☎ 131 02 30 6(Hat) Fax: 131 02 36 Telex: 28077 TTEHO TR Adres:(Merkez) Güneş Gazetesi, Tunali Sok. No: 20, 34350 Beşiktaş ☎ 51 40 00 10(Hat) Telex: 28 077 (Teho tr) Fax: 131 02 36 BÜROLAR (ANKARA) Rüzgârli/Gayret Sok. No: 4 (Gün. ☎ 310 20 04/4-310 77 09, Telex: 43422 Fax: 312 57 12, (İZMİR) Mürşel Paşa Bulvarı No: 16/1 ☎ 25 33 10/3-14 98 05, Telex: 52459 Fax: 25 59 81, (ADANA) Ceyhan Yolu 5 km. Cumhuriyet Mah. ☎ 11 56 02-11 45 03-11 00 75, Telex: 62600 Fax: 21 25 55, TMSHÇİLERİ (PARİS) 21, Rue Brune 75013 PARIS ☎ 45 70 75 67 (ALMANYA) - Neuse-Christi Str. 7/D-1000 Berlin 19 - B. ALMANYA ☎ 0 9 949-30 322-5186, ARBON KİŞİLLERİ: Gayk abone ücreti: 20.000 TL, Yalık abone ücreti (Türkiye'de) 40.000 TL, (Dışarıda) 40.000 TL, (Avrupa) 60.000 TL, (ABD) 78.000 TL'dir. Abone işlemleri için yayınevi adresine ya da Yayıncı Kuruluşu Beşiktaş Şubesi 35211 no'lu İletişim ya da Ziraat Bankası Çağaloğlu Merkez Kaymaklı Köyü Mevkiinde 670 no'lu İletişim ya da Güneş Yayınları A.Ş. 206423 no'lu posta çekli hesabına başvurulabilir. İnterabül içinde bulunmazsanız ☎ 511 40 00/09'dan Güneş Yayınları Satış Servisi'ni arayıp sipariş, doğrudan adresinize gelecek abone yapmanız istenebilir. Yaz ve fotoğraflar tüm yayın hakları ARGOS dergisine, yayıncıların sorumluluğu ilân sahiplerine aittir.

Ek 5: Argos dergisinin okur anketi

ARGOS OKUR ANKETİ 1989

Sayın okurumuz,
Sizlere daha iyi bir ARGOS sunabilmek, dolayısıyla derginizden beklentilerinizi, dileklerinizi dikkate almak için hazırlanmış bulunduğumuz bu küçük anketimize gereken ilgiyi göstereceğinizi umuyoruz. Önerileriniz anketimizin başarsını büyük ölçüde belirleyecektir.

İlginize teşekkür ederiz.

BÖLÜM: 1

1. YAŞINIZ
 20'den küçük 20/40 40/50 50'den büyük

2. CİNSİYETİNİZ
 Kadın Erkek

3. MEDENİ HALİNİZ
 Bekâr Nişanlı Evli Dul

4. MESLEĞİNİZ

5. ARGOS OKUMA DÜZENİNİZİ İŞARETLEYEBİLİR MİSİNİZ?
 Her sayısını okurum Bazen okurum

6. ARGOS'U NASIL TEMİN EDİYORSUNUZ?
 Aboneyim Bayiden satın alıyorum
 İşyerime geliyor Ödünç alıp okuyorum

7. BAŞKA HANGİ DERGİLERİ İZLİYORSUNUZ?

8. ARGOS'UN EN ÇOK HANGİ BÖLÜMÜNÜ OKUYORSUNUZ?
 Sanat Fotobiyografi Araştırma Söyleşi
 Yazar/Çizer Şiir Hikâye Deneme

9. GELİR DÜZEYİNİZ NEDİR?
 0-100 bin TL 100-200 bin TL
 300-400 bin TL 400-500 bin TL

10. EĞİTİM DÜZEYİNİZ NEDİR?
 Üniversite altı
 Üniversite
 Üniversite üstü

11. FİYATI HAKKINDA NE DÜŞÜNÜYORSUNUZ?
 Uygun
 Pahalı
 Ucuz

12. ARGOS'U TERCİH SEBEBİNİZ NEDİR?

13. ARGOS'TA HANGİ İMZALARI GÖRMEK İSTERSİNİZ?

14. ARGOS'UN ORTALAMA KÜLTÜRE SAHİP BİR İNSAN İÇİN AĞIR, SIKICI VE SEÇKİNCİ BİR DERGİ OLDUĞU YOLUNDAKİ GÖRÜŞE KATILYOR MUSUNUZ?
 Evet Hayır
 Katılıyorsanız, daha hafif ve "okunur" olması için ne önerirsiniz?

15. İLERİDEKİ SAYILAR İÇİN HANGİ KONULARI ÖNERİRSİNİZ?

16. ARGOS'UN HER SAYISINDA ŞİZCE:
 Daha fazla hikâye olmalı Daha fazla şiir olmalı
 Daha fazla deneme olmalı Hepsinden daha fazla sayıda olmalı

17- ARGOS'TA SÖYLEŞİ YAPILMASINI ÖZELLİKLE İSTEDİĞİNİZ İSİMLER

BÖLÜM II:

1- AŞAĞIDAKİ SANAT ETKİNLİKLERİNİ HANGİ SIKLIKLA İZLİYORSUNUZ?

- Sinema :
 Çok sık giderim Ara sıra giderim Hiç gitmem
 Tiyatro :
 Çok sık giderim Ara sıra giderim Hiç gitmem
 Opera, bale, klasik müzik konseri:
 Çok sık giderim Ara sıra giderim Hiç gitmem
 Sanat galerileri ve sergiler:
 Çok sık giderim Ara sıra giderim Hiç gitmem

2. KİTAP OKUMAYA NE KADAR ZAMAN AYIRIYORSUNUZ?

-
- Çok sık
-
- Ayda bir
-
- Daha az

3. KENDİ KONUNUZLA İLGİLİ BİLİMSEL YAYINLARI DEVAMLILIK İZLİYOR MUSUNUZ?

-
- Evet
-
- Hayır
-
- Gerekliğinde

4. AŞAĞIDAKİLERDEN HANGİLERİNE SAHİPSİNİZ?

-
- Kişilik konut
-
- Yazlık konut
-
-
- Otomobil
-
- Tekne
-
-
- Banka cüzdanı
-
- Kredi kartı

5. AŞAĞIDAKİ TÜKETİM MADDELERİNİ HANGİ SIKLIKTA ALIRSINIZ?

- Kozmetik malzemesi :
 Yılda bir kez Yılda 2-3 kez Ortalama her ay
 Hazır giyim :
 Yılda bir kez Yılda 2-3 kez Ortalama her ay
 Deri ayakkabı, çanta, aksesuar:
 Yılda bir kez Yılda 2-3 kez Ortalama her ay

6. AŞAĞIDAKİ ÜRÜNLERİ SATIN ALIRKEN EN BELİRLEYİCİ ETKEN NEDİR? (HER SIRADA YALNIZ BİR HANEYİ İŞARETLEYİNİZ)

	Fiyatı uygun	Reklamlar	Tanınmış olması
Hazır giyim	☐	☐	☐
Kozmetik	☐	☐	☐
Temizlik Maddesi	☐	☐	☐
Ev Eşyası	☐	☐	☐

7. AŞAĞIDAKİ TÜKETİM MADDELERİNİ HANGİ SIKLIKTA ALIRSINIZ?

- Dondurulmuş Gıda :
 Çok sık alırım Ara sıra alırım Hiç almam
 Hazır çorba ve soslar :
 Çok sık alırım Ara sıra alırım Hiç almam
 Alkollü içkiler :
 Çok sık alırım Ara sıra alırım Hiç almam
 Alkolsüz içecekler :
 Çok sık alırım Ara sıra alırım Hiç almam
 Yabancı markalı sigara :
 Çok sık alırım Ara sıra alırım Hiç almam
 Nescafe :
 Çok sık alırım Ara sıra alırım Hiç almam
 Türk kahvesi :
 Çok sık alırım Ara sıra alırım Hiç almam

8. BEYAZ EŞYAYA (BUZDOLABI, ÇAMAŞIR-BULAŞIK MAKİNESİ, FIRIN, TV VE DİĞER ELEKTRİK EV ALETLERİ) BÜTÇENİZDEN NE KADAR YER AYIRIYORSUNUZ?

- Yılda 2 yılda 3 yılda
 50-100.000 TL 50-100.000 TL 50-100.000 TL
 100-200.000 TL 100-200.000 TL 100-200.000 TL
 200.000 TL'den fazla 200.000 TL'den fazla 200.000 TL'den fazla

9. MOBİLYANIZI HANGİ SIKLIKLA DEĞİŞTİRİRSİNİZ?

-
- Her yıl değiştiririm
-
-
- 2-3 yılda bir değiştiririm
-
-
- 5-10 yılda bir değiştiririm
-
-
- Mobilya değiştime alışkanlığım yoktur

10. YAZ VEYA KIŞ TATİLLERİNİZİ HANGİ ŞEKİLDE DEĞERLENDİRİYORSUNUZ?

-
- Turizm firmalarının düzenlediği turlara katılırım
-
-
- Arabamla gider bir otel, motel veya pansiyonda konaklarım
-
-
- Diğer
-
-
- Tatil yapma alışkanlığım yoktur

11. SEYAHATLERİNİZDE GENELLİKLE AŞAĞIDAKİLERDEN HANGİSİNİ SEÇİYORSUNUZ?

-
- Özel otomobil
-
- Otobüs
-
- Uçak

12. AŞAĞIDAKİ SPOR DALLARINDAN HANGİSİNE ZAMAN AYIRABİLİYORSUNUZ?

-
- Yürüyüş
-
- Jogging
-
- Yüzme
-
-
- Kayak
-
- Tenis
-
- Jimnastik
-
-
- Binicilik
-
- Diğer
-
- Hiçbiri

13. DERGİMLERİNİZDEN DİĞER BEKLENTİLERİNİZ NELERDİR, LÜTFEN BELİRTİR MİSİNİZ?

Çeşitli konularda sizinle yazışabilmemiz için lütfen adınızı, soyadınızı, adresinizi varsa telefon numaranızı belirtiniz.

Adı ve Soyadı:

Adres :

Telefon No :

Zaman ayırıp, anketimizi yanıtladığınız için tekrar teşekkür ederiz.

Postalama Adresi: GÜNEŞ YAYINLARI AŞ ARGOS OKUR ANKETİ
 CUMHURİYET CAD. 89/91 Kat: 7 80091
 ELMADAĞ/İSTANBUL

Ek 6: *Gergedan* dergisinin “Gergedan’ın Tavsiyeleri” başlığında yer alan kitaplar

Nr. 1 (Mart 1987)

- 1- Bahar İsyancıdır (Onat Kutlar)
- 2- Yunan Antologyası (Oktay Rifat)
- 3- Korkuyu Beklerken (Oğuz Atay)
- 4- Yeis İle Tabanca (Seyhan Erözçelik)
- 5- Ben, Claudius (Robert Graves)
- 6- Gülün Adı (Umberto Eco)
- 7- Şimdi Saat Kaç? (Ferit Edgü)
- 8- 42. Gün (Gülten Akın)
- 9- İngiliz Edebiyatı (I) (Mina Urgan)
- 10- Ölümsüz Öykü (Karen Blixen)

Nr. 2 (Nisan 1987)

- 1- Üç Kadın (Peride Celal)
- 2- Hyperion (Hölderlin)
- 3- Barış Güllerinin Gümüş Denizi (Yaşar Miraç)
- 4- Dün Yağmur Yağacak (Özdemir Asaf)
- 5- Hoptirinam (Aziz Nesin)
- 6- Ateş ve Kılıç (Henryk Sienkiewicz)
- 7- Kutsal Sığınak (William Faulkner)
- 8- Hiroşima Sevgilim (Marguerite Duras)
- 9- Ruhların Evi (Isabel Allende)
- 10- Geçmişle Gelecek (Sabahattin Kudret Aksal)

Nr. 3 (Mayıs 1987)

- 1- Ariflerin Menkıbeleri (Ahmed Eflâki)
- 2- Korkunun Krallığı (Attilâ İlhan)
- 3- Berlin’de Sanrı (Demir Özlü)
- 4- Bırakılmış Biri (Orhan Duru)
- 5- Eski Bahçe-Eski Sevgili (Tezer Özlü)
- 6- Bozkır Çiçekleri (Selçuk Baran)
- 7- Koku (Patrick Süskind)
- 8- Tevfik Fikret (Atillâ Özkırmımlı)
- 9- Fuşş-i Atik (Ahmet Rasim)
- 10- Kendini Okumak (Güven Turan)

Nr. 4 (Haziran 1987)

- 1- Atlas (İlhan Berk)
- 2- Önce İnsan (Haldun Taner)
- 3- Yazboz Tahtası (Haldun Taner)
- 4- Yaban Yemişleri (Yevgeni Yevtuşenko)
- 5- Kırk Yıl (H. Ziya Uşaklıgil)
- 6- Kaçkınlık (Ferit Edgü)
- 7- İpek ve Klaptan (Metin Altıok)
- 8- Bir Şarkı Gibiydi (Zeyyat Selimoğlu)
- 9- Tiyatro Şiirleri (Bertolt Brecht)
- 10- Mozart ve Salieri (Puşkin)

Nr. 5 (Temmuz 1987)

- 1- Gül Dönüyor Avucunda (Edip Cansever)
- 2- Bütün Şiirleri (Orhan Veli)
- 3- Asansör (Salâh Bırsel)
- 4- İngiliz Edebiyatına Giriş (Jorge Luis Borges)
- 5- Türk Masalları (Ignacz Kunos)
- 6- Çağdaş İspanyol Romanı (Yıldız Canpolat)
- 7- Dikkatli mAriostos (Yannis Ritsos)
- 8- Yalan-Roman (Emile Ajar)
- 9- Hamamcı Ülfet (Ahmet Rasim)
- 10- Adresi Uçururum (Refik Durbaş)

Nr. 6 (Ağustos 1987) : -**Nr. 7 (Eylül 1987)**

- 1- Kendine Ait Bir Oda (Virginia Woolf)
- 2- Çehov (Henri Troyat)
- 3- Suç ve Ceza (Dostoyevski)
- 4- Cathay (Ezra Pound)
- 5- Duino Ağıtları (R.M. Rilke)
- 6- Seçilmiş Öyküler (Der. Mehmet Özgül)
- 7- Lodosçu (Hüsrev Hatemi)
- 8- Bay Keuner'in Öyküleri (Bertolt Brecht)
- 9- Güneyde Söyleşiler (Marta Traba)
- 10- Hamamcı Ülfet (Ahmet Rasim)
- 11- Latin Edebiyatı (Müzehher Erim)

Nr. 8 (Ekim 1987)

- 1- Sırça Fanus (Silvya Plath)
- 2- Ölümsüzler (M. Cevdet Anday)
- 3- Kafes (Selim İleri)
- 4- Aşk Sanatı (Ovidius)
- 5- Ölü Canlar (Nikolay Gogol)
- 6- Yaşanmış Hikâyeler (Maksim Gorki)
- 7- Bir Deli Değilin Defteri (Feyyaz Kayacan)
- 8- Uçurtmalar (Romain Gray)
- 9- Mavi Gözler, Siyah Saçlar (Marguerite Duras)

Nr. 9 (Kasım 1987)

- 1- Paris Pasajları: Charles Baudelaire (Walter Benjamin)
- 2- Ateşli Sabır (Antonio Skarmeta)
- 3- İlk Şiirler (Nazım Hikmet)
- 4- Sıfır Noktasında Kadın (Neval El Saddavi)
- 5- Malina (Ingeborg Bachmann)
- 6- Defter (.....)
- 7- Çeviri (.....)

Nr. 10 (Aralık 1987)

- 1- Yol Üstündeki Semender (Ahmet Oktay)
- 2- Koca Bir Yaz (Oktay Rifat)
- 3- Seçilmiş Şiirler (Ted Hughes)
- 4- Dublinliler (James Joyce)
- 5- Solak Kadın (Peter Handke)
- 6- Bir Tür yitiriş (Ingeborg Bachmann)
- 7- Tek Başına Bir Adam (Christopher Isherwood)
- 8- Puşkin Üzerine Konuşma (Dostoyevski)
- 9- Edebiyat Defterleri (Fusun Akatlı)
- 10- O Yakamoz Söner (Selim İleri)
- 11- Yoldan Geçen Öyküler (Nazlı Eray)
- 12- Son Perde (Roald Dahl)

Nr. 11 (Ocak 1998)

- 1- Bütün Hikâyeleri (Samuel Beckett)
- 2- Hayır (Adalet Ağaoğlu)
- 3- Türk ve Dünya Edebiyatçıları (Aziz Çalışlar)
- 4- Defter 2 (.....)
- 5- Bir Bilim Adamının Romanı (Oğuz Atay)

6- Çağdaş Rus Şiiri Antolojisi (Ataol Behramoğlu)

Nr. 12 (Şubat 1988)

- 1- Hayır (Adalet Ağaoğlu)
- 2- Bir Yaz Gecesi Rüyası (William Shakespeare)
- 3- Av (Ferit Edgü)
- 4- Gecelerim (Ahmet Rasim)
- 5- Seçme Alman Öyküleri (.....)
- 6- Türkiye Kadar Bir Çiçek (Ergin Günçe)
- 7- Kente Giden Yol (Nathalia Ginzburg)
- 8- İçimizdeki Şeytan (Raymond Radiguet)

Nr. 13 (Mart 1988): -**Nr. 14 (Nisan 1988)**

- 1- Çin'den Peru'ya Dünya Şiiri (Cevat Çapan)
- 2- Eylülün Gölgesinde Bir Yazdı (Ferit Edgü)
- 3- Denemeler (T.S. Eliot)
- 4- Günlük (Oğuz Atay)
- 5- 'Ça (Özdemir Asaf)
- 6- Yürek Burgusu (Henry James)
- 7- Edebiyat Dersleri (Vladimir Nabokov)
- 8- O Karanlıkta Biz (Attila İlhan)
- 9- Pound (Donald Davie)
- 10- Defter III (.....)
- 11- Falaka (Ahmet Rasim)
- 12- Romanya Mektupları (Ahmet Rasim)
- 13- Denemeler (T.S. Eliot)

Nr. 15 (Mayıs 1988)

- 1- Güzel Irmak (İlhan Berk)
- 2- Toptopor (Roland Topor)
- 3- Altısıbiyerde (Can Yücel)
- 4- Bir Ölüm Bağışlamak (Marguerite Yourcenar)
- 5- Helena ve Nöbetçi (Yannis Ritsos)
- 6- Uykuda Sevilen Kızlar (Yasunari Kawabata)
- 7- Bir Yazarın Romanı (Irene Nemirovsky)

Nr. 16 (Haziran 1988)

- 1- Şiirin Saati (John Berger)

- 2- Berlin'in Nar Çiçekleri (Füruzan)
- 3- Gülünesi Aşklar (Milan Kundera)
- 4- Güzel Irmak (İlhan Berk)
- 5- Dionyssos Dithyrambosları (F. Nietzsche)
- 6- Sıcak Nal (Cemal Süreya)
- 7- Güz Bitiği (Cemal Süreya)
- 8- Mutlu Olmak Varken (A. Kadir)
- 9- Venedik'te Ölüm (Thomas Mann)

Nr. 17 (Temmuz 1988)

- 1- Ressamın Öyküsü (F. Edgü, E. İnan)
- 2- Mektup Aşkları (Leyla Erbil)
- 3- Hallaç (Leyla Erbil)
- 4- Cüce (Par Lagerkvist)
- 5- Sır Kâtibi (Hulki Aktunç)
- 6- Yitik Kuru (Rafael Alberti)
- 7- Lolita (Vladimir Nabokov)
- 8- Kurban (Andrey Tarkovski)
- 9- Rus Kızı (Juan Luis Cebrian)
- 10- Çorak Ülke (T.S. Eliot)
- 11- Bir Gece Yolculuğu (Gülderen Bilgili)
- 12- Son İstanbul (Murathan Mungan)

Nr. 18 (Ağustos 1988): -

Nr. 19 (Eylül 1988): -

Nr. 20 (Ekim 1988): -

INDEX

Gergedan Dergisi Indexi

Nr 1 (Mart 1987)

1. “Gergedan Gözüyle”, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s. 4.
2. “Seçme Sanat Olayları”, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s. 6-7.
3. “Geçen Aydan Bu Aya”, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, nr.1, s. 8-10 [Warhol, Rock Tarihi, İlahi Marki, Eimi Yamada, *The Fly*, Ruben Dario, Paul Klee, Beaubourg, İslâmiyet, Rembrandt, Fellini/Karalama Defteri, *The Bell Jar*, Mary Lee Settle, Bernardo Bertolucci].
4. Pembe T. Candaner, “Geçen Aydan Bu Aya / Amerika’da Bir Osmanlı”, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s. 12-16 [Kanunî Sergisi hk.].
5. Ö(mer). M(adra)., “Geçen Aydan Bu Aya / 8.5 Milyar. Var mı Artıran? Satıyorum, Saaaat-tım!”, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s. 16-17 [1896 Sothesby’s müzayedesini hk.].
6. Melih Cevdet Anday, “Güneşte”, foto. İsa Çelik, *Gergedan*, Mart 1987, nr.1, s. 19 (şiir).
7. Melih Cevdet Anday, “İkaros’un Ölümü”, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s. 20 (şiir).
8. Melih Cevdet Anday, “Yitik Bilim”, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s. 20 (şiir).
9. Hermann Hesse, “Kırık Bir Dalın Takırtısı / Knarren Eines Geknickten Astes”, çev. Oruç Aruoba, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s. 21 (şiir).
10. Hermann Hesse, “Şair / Der Dichter”, çev. Oruç Aruoba, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s. 22 (şiir).
11. Hermann Hesse, “Bütün Ölüm / Alle Tode”, çev. Oruç Aruoba, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s. 23 (şiir).
12. Yusuf Atılgan, “Eylemci”, portre res. Nuri İyem, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s. 24-25 (hikâye).
13. Julio Cortazár, “Derin Derin Senin Derin”, çev. Enis Batur – Ömer Madra, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s. 26-27. Bathus’un 1 çizimi ile (hikâye).
14. Murat Belge, “Türklerin Türkiye’yi Keşfi Nasıl Tamamlandı?”, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s. 28-29 (deneme).
15. Güven Turan, “Şairin Ölüm Maskı: Bir Otoportre”, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s. 30-31 (deneme).
16. Derin Terzioğlu, “Oyun”, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s. 32-33 (şiir).

17. Abidin Dino, “Paris Mektubu: Çernobil İçin Çernobal”, foto. Coşkun Oral, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s. 36-42
18. Sevin Okyay, “Ortaçağ’da Sherlock Kılığında Bir 007 ‘ “Gülin Adı” Filminin Harikulade Serüveni’”, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s.44-47 (sinema).
19. Ömer Madra, “Koyunlarla Yaşayanlar”, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, nr.1, s.48-49 (tiyatro).
20. Nezih Başgelen, “Kanuni Devrinde Bir Avrupa Casusu”, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s.50-55 [Nicolas de Nicolay’ın seyahatnamesi ve gravürleri hk.].
21. Josef Hoffmann, “Viyana Atölyeleri”, çev. Ahmet Cemal, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s.56-58 (zanaat).
22. Alper Oysal, “Pink Floyd Duvarı”, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s.59-61 (müzik).
23. Mustafa Delioğlu’nun Girdaplı Üslubu, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s.62-65 (illüstrasyon).
24. Ahmet Hamdi Tanpınar, “ ‘Aydaki Kadın’ın Planı”, foto. Ara Güler, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s.67-68 (roman).
25. Jean Genet: “Ömrüm Beyazların Kurallarına Karşı Koymakla Geçti” res. Giacometti, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s.69-73 (söyleşi).
26. Stefan Zweig, “Erasmus’un Trajedisi”, çev. Ahmet Cemal, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s.75- 76 (kültür ve politika).
27. Aydın Uğur, “Güle Güle Devlet ile”, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s.77-78 (köşe).
28. Susan Sontag, “Verem, Kanser ve Sanat”, çev. A(hmet).O(ktay)., *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s. 78-79 (hayat ve kültür).
29. “Niçin Yazıyorsunuz”, çev. Cem Madra, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s.79-81. [Ankete katılanlar: Ernesto Sabato, Edouard Al-Kharrat, Tadeusz Konwicki, John Fowles, Wole Soyinka, Abe Kobo, John Barth, Lawrence Durrell, Ba Jin, Gabriel Garcia Marquez, Rafael Alberti, Umberto Eco, Milan Kundera, Samuel Beckett, Ray Bradbury].
30. Enis Batur, “Gelenek ve Gelecek Arasında Moda”, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s.82-90 (araştırma).
31. Ünsal Oskay, “Kıskandırıcı Tüketim Boyutuyla Moda”, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s.91-94 [Thorstein Veblen’in düşünceleri hk.] (araştırma).
32. Walter Benjamin, “Moda Üzerine”, çev. Ahmet Cemal, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, nr.1, s.95-97 (araştırma).
33. “Fütürist Manifesto (1931) / Erkek Giyimi Üzerine”, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s.98-99 (araştırma).

34. “Batılı Gözüyle /Atatürk’ün Kıyafet Devrimi”, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s.100 (araştırma).
35. “Müzik Aletleri”, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s.102-103
36. Füsün Akatlı, “Çeviri: Dillerin Dili”, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s.104-105 (aynı kitabı).
37. Ahmet Oktay, “Gülünün Solduğu Akşam”, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s.107 (kitap tanıtma yazısı).
38. Enis Batur, “Ben Claudius”, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s.107 (kitap tanıtma yazısı).
39. İlber Ortaylı, “İnsan Haklarının Uluslar arası Boyutları”, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s.108 (kitap tanıtma yazısı).
40. Burak Eldem, “Ölümsüz Öykü ”, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s.108 (kitap tanıtma yazısı).
41. Ömer Madra, “The Age of Sultan Süleyman The Magnificent ”, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s.108 (kitap tanıtma yazısı).
42. Ahmet Cemal, “Karl Kraus: Apocalyptic Satirist”, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s.109 (kitap tanıtma yazısı).
43. Mete Tunçay, “Antik Çağda Kentler Nasıl Kuruldu?”, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s.109 (kitap tanıtma yazısı).
44. Oruç Aruoba, “Deliliğe Övgü”, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s.109 (kitap tanıtma yazısı).
45. “Gergedan’ın Tavsiyeleri”, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s.110 (kitaplar).
46. “Lobut”, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s.110-111, [“Yalnız Yaparmısınız?”, “İnceldiği Yerden”, “Cumhuriyet Okur Anketine Katkı”, “Resimüstü Üstüne Resimaltı”, “Milli Eğitim Bakanlığı’nın Karga Kılavuzu”, “Tebeşir Tozu”, “Yeni Roman Tükenmiş, Eskisinden Verelim Mi?”, “Muhafazakar İle Radikal Arasında ‘Diyalog’”].
47. “Yayın Haberleri / ‘Yakışıklı İntihar Tipi’ Yayıncılık Örneği: Pan”, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s.113.
48. “Sahaflar / Eski Kitaplar İçin Yeni Kitapçılar”, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s.113.
49. “Önümüzdeki Sayılarda”, *Gergedan*, nr.1, Mart 1987, s.114.
- Nr 2 (Nisan 1987)**
50. “Gergedan Gözüyle”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.4.
51. “Seçme Sanat Olayları”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.6-7.
52. “Sinema Günleri”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.8-9.

53. “Geçen Aydan Bu Aya”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.10-12 [Aylak Adam’ın Filmi Yapılacak, Tanner Türkiye’ye Gelmiyor, Coluche Mason Oluyordu, Parçalanmaya Yüz Tutan Edebi Miras, Caz’a 16 Ay Hapis, Cadılar Macbeth’i].
54. Semih Kaplanoğlu, “Geçen Aydan Bu Aya/ Bir Sergiden İzlenimler”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.14-15.
55. Ayça Atikoğlu, “Geçen Aydan Bu Aya/ Ressam Guttuso’nun İtalyan Usulü Ölümü”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.16
56. İlhan Berk, “Sözcükler”, foto. İsa Çelik, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.19 (şiir).
57. Bülent Ecevit, “ ‘Bir Ağıt Söylev’e Özsöz”, foto. Lütfü Özkök, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s. 20 (şiir).
58. Bülent Ecevit, “Özgürlüğün Ardından Bir Ağıt Söylev”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.21 (şiir).
59. Bülent Ecevit, “Bir Fırat Balıkçısı Tufanı Anlatıyor”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s 21-22 (şiir).
60. Bülent Ecevit, “Yeşil Şiir”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.22 (şiir).
61. Cemal Süreya, “Güz Bitiği”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.23 (şiir).
62. Cemal Süreya, “Bir Kış Göğü Gibi O Saat”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.24 (şiir).
63. Cemal Süreya, “Mutsuzluk Gülümseyerek”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.24 (şiir).
64. Theodore Roethke, “Kayıp Oğul”, çev. Cevat Çapan, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.25-28 (şiir).
65. Vüs’at O. Bener, “Bay Muannit Sahtegi’nin Notları”, foto. Cüneyt Ayrıl, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.29-32 (hikâye).
66. Conan Boyle, “Watson Hüneri Nasıl Kaptı”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.33 (hikâye).
67. Sherlock Holmes 100 Yaşında, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s. 34.
68. Haldun Taner, “Dolu Dolu Bir Hafta”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s. 35.
69. Enis Batur, “Mazruf”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.36-37 [Zarf Üstüne Zarf Üzerine, Mektup Zamanı, Bir Kağıt, Bir Kalem, Adres Defteri, Eskimolar Mektup Yazar Mı?] (deneme).
70. “Niçin Yazıyorsunuz?”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.38 [Ankete katılanlar: Juan Goytisolo, Leonadro Sciascia, Guillermo Cabrera Infante, İtalo Calvino, Philippe Soupault, Adolfo Bioy Casares, Kurt Vonnegut] .
71. “Söyleşi: Alain Tanner”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.39-43.

72. Paul Feyerabend, “Toplum, Bilime Karşı Nasıl Korunmalı?”, çev. Ömer Madra, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.44-48 (kültür ve politika).
73. Aydın Uğur, “Sevgili Immanuel Kant Değerli Dostum”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.49-50 (köşe).
74. Ergin İnan, “Sol Elim Rengarenk, Sağ Elim Kalem Tutar”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.52-59 (resim).
75. Ziya Derlen, “Tiyatro ve Sureti Antonin Artaud”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.60-61 (sanat).
76. Ziya Derler, “Arcimboldo’ca Biliyor Musunuz?”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.62-67 (sanat).
77. Sevin Okyay, “Şimşek Kuşu Dedi Ki:”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.67-73 (sanat).
78. Burak Eldem, “Bob Dylan ‘Her Devrin Serserisi’”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.74-77 (sanat).
79. Tan Oral, “Karda Gezen Karakedi”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.79-82 (sanat).
80. Ahmet Oktay, “Cumhur’una Gizli Bir Şair” [Eski Bir Anahtar Deliğinden Yeni Bakışlar: Yahya Kemal], *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.85-91 (araştırma).
81. Cemal Süreya, “3 Yahya Kemal”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.91-93 (araştırma).
82. Ece Ayhan, “Bir ‘Devlet Şairi’ Olarak Yahya Kemal”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.94-95 (araştırma).
83. Ekrem Işın, “İstanbul 1912”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.96-99 (araştırma).
83. Halit Refiğ, “Edebiyat Tarihinde Büyüklüğü Kemal Tahir’le Kıyaslanabilecek Tek Kişi Shakespeare’dir”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.100-102 [Kemal Tahir hk.].
84. Resim Malzemeleri, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.104-105.
85. Füsün Akatlı, “ ‘Korkuyu Beklerken’ ”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.106-107 (ayın kitabı).
86. “Gergedan’ın Tavsiyeleri”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.107.
87. Betül Çotuksöken, “Ortaçağda Fizik Bilimleri”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.108 (kitap tanıtma yazısı).
88. Enis Batur, “La Montagne D’en Face ”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.108 (kitap tanıtma yazısı).
89. Cevat Çapan, “Sanat ve Devrim”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.109 (kitap tanıtma yazısı).

90. İbrahim Yılmaz, “Elveda Başkaldırı ”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.109 (kitap tanıtma yazısı).
91. Levent Köker, “Osmanlı Kimliği ”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.109 (kitap tanıtma yazısı).
92. Ömer Madra, “Dün Yağmur Yağacak”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.110 (kitap tanıtma yazısı).
93. Elçin Yahşi, “Yayın Dünyasında Çerçeve”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.110 (kitap tanıtma yazısı).
94. Semih Balcıoğlu, “Gelişim Sürecinde Türk Karikatürü”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.110 (kitap tanıtma yazısı).
95. “Yayın Haberleri /Amatör Ruhlu Profesyonellik: İdea”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.111.
96. “Sahaflar /Langenegger’in Bağdat’ından Goldoni’nin İzmir’ine”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.111
97. “Lobut”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s.112-113, [Tercüman Aranmıyor, Haldun Taner Ödülü Bölünüp İkiye Katlandı, Hürdeta(y), Ansiklopediciliğin ABC’si, Ceviz Çetin, Her Faruk Yener’in Bir Öyküsü Var, Kloşar Mı? Kloşmaz Mı?, Nankör Bellek, Şapkadın Özal Çıktı, Boynuzu Kendimize].
98. “Önümüzdeki Sayılarda”, *Gergedan*, nr.2, Nisan 1987, s. 114.
- Nr 3 (Mayıs 1987)**
99. “Gergedan Gözüyle”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.4
100. “Seçme Sanat Olayları”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.6-7.
101. “İlan Tahtası”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.8-10 [Parfüm,Ubor-Metenga Kuruluş Bildirisi, Ahmet Oktay’ın Açıklaması].
102. Bertan Onaran, “Geçen Aydan Bu Aya / Sinema Günleri 87: Carmen Olmak Ya Da Olmamak...”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.11-14.
103. Osman S. Arolat, “Geçen Aydan Bu Aya/ Radi Fiş İle ‘Glasnost’ Üzerine Söyleşi: Sovyet Kültüründe Hangi Taşlar Yerinden Oynuyor”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.16-18.
104. İlhan Berk, “Teşekkür”, foto. İsa Çelik, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.19 (şiir).
105. İlhan Berk, “Gri Sevgili”, foto. İsa Çelik, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.19 (şiir).
106. Ahmet Oktay, “Arthur Koestler”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.20-21 (şiir).

107. Furuğ Ferruhzad, “Sonsuz Bir Günbatımında”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.22-24 (şiir).
108. Nejat Bayramoğlu, “Biyografiler / Mortografiler III”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.25-26 (şiir).
109. Cem Akaş, “Gerçeğin Öte Yanında”, foto. Atılay Gülen, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.27-31 (hikâye).
110. Bruno Schulz, “Bir Temmuz Gecesi”, çev. Sevin Okyay, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.32-33 (hikâye).
111. Oğuz Demiralp, “Kendi Kaybolan Ağlamaz”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.34-35 (deneme).
112. Oğuz Atay, “Günlük’ten”, foto. İsa Çelik, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.36-37 (ilk).
113. Aydın Uğur, “Vurana Elsiz, Sövene Dilsizliğimiz, Artık, Gerimizde”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.38 (köşe).
114. “Mahmut Cûda İle Hans Hofmann Üzerine Söyleşi”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.39-43 (söyleşi).
115. Elias Canetti, “İnsanların Konumları Ve Bu Konumların Güç İçerikleri”, çev. Ahmet Cemal, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.44-47 (kültür ve politika).
116. Ekrem Işın, “Hamam’dan Banyo’ya, Peştamal’dan Mayo’ya Türk Deniz Kültürü”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.47-50 (hayat ve kültür).
117. Can Alkor, “Poirot’s Endless Night: Bilge Alkor’un Resmi Üstüne Düzyazı”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.52-59 (sanat).
118. Can Alkor, “Loti’nin Japonyası”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.60-64 (sanat).
119. Halil Turhanlı, “Pop’ta Yeni Bohemizm: İndie Pop”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.65-68 (müzik).
120. Halil Turhanlı, “Resimde Bir Avrupa- Amerika Köprüsü: Hans Hofmann”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.69-71 (sanat).
121. Biltin Toker, “Sinemayı Kim Öldürdü?”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.74-78 (sanat).
122. Bİltin Toker, “Belkıs Mustafa Anatomisi Dersinde”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.79-82.
123. “Niçin Yazıyorsunuz?”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.83 [Ankete Katılanlar: Anthony Burgess, Jose Luandino Vieira, Nedim Gürsel, Tomris Uyar].
124. Enis Batur, “Polonya’da Trajik Başkaldırı Witkiewicz, Schulz, Gombrowicz”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.85-87 (araştırma).

125. Witold Gombrowicz, “Hakiki Doğru: Senin Yakana Kim Yapışacak?”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.88-91 (araştırma).
126. Maurice Nadeau, “ ‘Lanetli Zaman’ ın Tanığı: Bruno Schulz”, çev. T.I., *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.92-93 (araştırma).
127. Serge Fauchereau, “Uyuşturucu Ve Roman”, çev. Turhan Ilgaz, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.94-96 (araştırma).
128. Grzegorz Musial, “Asla Seyircinin Ayaklarını Yalamadı”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.97-98 (araştırma).
129. Wojciech Sztaba, “Stanislaw Ignacy Witkiewicz: Ressam, Kuramcı Ve Saf Biçimin Yaratıcısı”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.99-105 (araştırma).
130. Füsün Akatlı, “Son İki Eylül”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.106-107 (ayın kitabı).
131. Mehmet Ali Kılıçbay, “Gülün Adı”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.108 (kitap tanıtma yazısı).
132. Ahmet Cemal, “Das Wiener Künstlerhaus 1861-1986 ”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.108 (kitap tanıtma yazısı).
133. Ece Ayhan, “Bir Dönemin Tanıklığı ”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.109 (kitap tanıtma yazısı).
134. Faruk Alpkaya, “Osmanlı İttihad ve Terakki Cemiyeti Ve Jön Türklük”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.109 (kitap tanıtma yazısı).
135. Jak Deleon, “Thackeray and the Problem of Realism ”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.110 (kitap tanıtma yazısı).
136. M. Melih Yürüşen, “Kadının Adı Yok”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.110 (kitap tanıtma yazısı).
137. “Yayın Haberleri / Fantaziden Gerçeğe”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.111.
138. “Sahaflar/ Müzayede Salonlarından”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.111.
139. “Lobut”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.112-113, [“Padişahım Çok Yaşa”, “Acıyın”, “Çalış, Öğün, Güven”, “Lütfen”, “İdeefixe Asterix’e Karşı].
140. “Gergedan’ın Tavsiyeleri”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.113.
141. “Önümüzdeki Sayılarda”, *Gergedan*, nr.3, Mayıs 1987, s.114.

Nr 4 (Haziran 1987)

142. “Gergedan Gözüyle”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.4.
143. “Seçme Sanat Olayları”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.6-7

144. “İlan Tahtası”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.8 [Abonelere Duyuru, Bir Okuru].
145. “İstanbul Festivali”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.10-11.
146. “Geçen Aydan Bu Aya”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.12-16 [Dostça Bir Eleştiri, Genç Şairler Ödül Aldı, Y. Emre Resim Yarışması, Dinî Yayınlar Fuarı, Bizans’tan El Greco’ya İkonlar, Mozart’ın Son Nota Defteri].
147. Oktay Rifat, “Kiralık”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.19 (şiir).
148. Oktay Rifat, “Minder”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.20(şiir).
149. Oktay Rifat, “Kedi Köpek Gece”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.20 (şiir).
150. Ebubekir Eroğlu, “Yol Bekçisi”, foto. A. Özalp, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.21-22 (şiir).
151. Sina Akyol, “ ‘Halkın Hoş Kitâbı’nın İki Sayfalık Özeti””, foto. Serdar Tanyeli, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.23-24 (şiir).
152. Jorge Luis Borges, “Müze”, çev. Cemal Bali Akal- Engin Özden, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.25 (şiir).
153. Jorge Luis Borges, “Dörtlük”, çev. Cemal Bali Akal- Engin Özden, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.25 (şiir).
154. Jorge Luis Borges, “Arte Poetika”, çev. Cemal Bali Akal- Engin Özden, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.26 (şiir).
155. Jorge Luis Borges, “Herakleitos’un Özlemi”, çev. Cemal Bali Akal- Engin Özden, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.26 (şiir).
156. Jorge Luis Borges, “Sınırlar”, çev. Cemal Bali Akal- Engin Özden, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.26 (şiir).
157. Demir Özlü, “Beyoğlu’nda Cumartesi Gezintileri”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.27-29 (hikâye).
158. Woody Allen, “Ayalanma Ve Protestolar İçin Kısa Fakat Yararlı Bir Kılavuz”, çev. Cem Akaş, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.30-31 (hikâye).
159. Woody Allen, “Mensa’nın Fahişesi”, çev. Cem Akaş, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.31-32 (hikâye).
160. Ömer Madra, “İmza Günü Gelmişse Zamandan”, foto. Atılay Gülen, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.33-34 (deneme).
161. Aydın Uğur, “Günahtan Çok, Ayıptan Korkmak”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.35 (köşe).

162. Peter Handke, “Yazın, Romantiktir”, çev. Ahmet Cemal, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.36-38 (deneme).
163. “Murat Belge: ‘Sosyalist Ahmet Mithat Olduğumu Kendim Söylemişim.’” Foto. Nazım Timuroğlu, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.39-43 (söyleşi).
164. Aziz Nesin, “Türkiye’de Korkudan Korkmak”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.44-50 (kültür ve politika).
165. John Berger, “Caravaggio’ya 7 Resimaltı”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.52-57 (sanat).
166. Alper Oysal, “Cehennemsiz Cennetin Efendisi: Warhol”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.58-64 (sanat).
167. Leyla Pamir, “Brahms’ın Piyano Müziği”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.65-66 [Ondokuzuncu Yüzyılın ve Bugünün Açısından] (sanat).
168. Jak Deleon, “Osmanlı’da Bale”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.67-69 (sanat).
169. Jak Deleon, “Louise Nevelson”, foto. Snowdon, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s. 70-74 [Amerikan Samatının Görkemli Büyükannesi] (sanat).
170. Mengü Ertel, “Polonya Grafiğinin Lezzetleri”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.75-77 (sanat).
171. Seçil Büker, “Film Ve Gerçek”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.78-82 (sanat).
172. “Türk Edebiyatına Yön Veren Bir Derginin Anatomisi: Pazar Postası”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.84-85.
173. E(nis).B(atur)., “Edebiyatımızın Seyir Defterinde Önemli Bir Liman: Pazar Postası”, *Gergedan*, ,Haziran 1987, nr.4, s.86 (araştırma).
174. Muzaffer İlhan Erdost, “Pazar Postası İçin Bir Pazar Söyleşisi”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.87-89 (araştırma).
175. Cemal Süreya, “763. Gün” *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.90 (araştırma).
176. “Kemal Tahir’le Konuşma”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.91 (P.P.’den Seçmeler)
177. Ece Ayhan, “Pazar Postası Ve Mahşerin Dört Atlısı”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.92-93 (araştırma).
178. “Sıkıntılı Laternalar İçin Döngüler”, “Gülcan Grota Yalın”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.93 (P.P.’den Seçmeler) (şiiir).
179. Ferit Edgü, “Kuzgun Bir Kurtuluş Yolcusu”, dsn. Ferit Edgü, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.94 (P.P.’den Seçmeler).

180. Sezai Karakoç, “Şiir Ve Mantık”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.95 (P.P.’den Seçmeler).
181. “30 Yıl Sonra Pazar Postası”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.96-97 [P.P. ile ilgili yorum yazarlar: Ahmet Oktay, Orhan Duru, Ülkü Tamer, Hulki Aktunç, İlhan Berk, Selim İleri, İzzet Yaşar, Demir Özlü, Tarık Günersel, Refik Durbaş, Ahmet Altan] (araştırma).
182. Ahmet Oktay, “Nirvana”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.98 (P.P.’den Seçmeler).
183. T. Kakinç, “ Çırpıştırmanın İyisi”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.98 (P.P.’den Seçmeler).
184. Cevat Çapan, “Müfettiş”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.99 (P.P.’den Seçmeler).
185. Gökçen Tunalı- Faruk Alpkaya, “Dr. Abdullah Cevdet Bey’in Şiir Serüveni”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, 100-102 (edebiyat tarihi).
186. Semih Kaplanoğlu, “Bir Yol Boyunca”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.103 (çağrışımlar).
187. “Polaroid Malzemeleri”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.104-105 (Pazar).
188. Füsün Akatlı, “Kırık Oda”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.106-107 (ayın kitabı).
189. “Gergedan’ın Tavsiyeleri”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.107.
190. Güven Turan, “Atlas”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.108 (kitap tanıtma yazısı).
191. Tarık Günersel, “Mozart ve Salieri ”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.108 (kitap tanıtma yazısı).
192. Sevin Okyay, “Bir Gece Yolculuğu”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.109 (kitap tanıtma yazısı).
193. Ahmet Eken, “Osmanlı Şairleri”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.109 (kitap tanıtma yazısı).
194. Ömer Madra, “Koku/Parfüm ”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.110 (kitap tanıtma yazısı).
195. Gökçen Tunalı, “Muhteşem Süleyman”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.110 (kitap tanıtma yazısı).
196. “Yayın Haberleri/ Öykü Yayıncılık”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.111.
197. “Sahaflar/ Pera- Orient”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.111.
198. Bertan Onaran, “Bir Ek ve Birkaç Düzeltme”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.112 (lobut).
199. Çetin Altan, “İktibas”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.112 (lobut).

200. E.Y., “Allengirli Şeyler”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.112 (lobut).
201. Ö(mer). M(adra)., “Kimin Dramı”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.113 (lobut).
202. E(nis).B(atur)., “Devlet Sanatçısına Birinci Sınıf Muamele Yapalım”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.113 (lobut).
203. Ö(mer).M(adra)., “Felemenkleştiremediklerimizden Misiniz?”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.113 (lobut).
204. Tarık Günersel, “Keep Up The Good Work!”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.113 (lobut).
205. “Önümüzdeki Sayılarda”, *Gergedan*, nr.4, Haziran 1987, s.114.

Nr 5 (Temmuz 1987)

206. “Gergedan Gözüyle”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, nr.5, s.4.
207. “Seçme Sanat Olayları”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.6-7.
208. M. Hadi İlbaş (Memluk Hakan), “Karanlığa Karşı Savaş ya da Pazar Postası”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.8 (ilan tahtası).
209. “Düzeltilme”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.8 (ilan tahtası).
210. “İstanbul Festivali”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.10-11 (İstanbul festivali).
211. “Geçen Aydan Bu Aya”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.12-18 [Akyavaş’ın Miraçnâme’leri, Berlin’de Pink Floyd’un Kulakları Çınlatıldı, Sovyetlerde Glasnost’un Hasımları Çıktı, Metroda Blues ve Bach, Indiana’da Türk Araştırmaları Konferansı, Bir Sergi, İslama Rağmen Mi, İslamla Birlikte Mi?, New York’ta Festival Hazırlığı, Davacıyım Hakim Bey!].
212. Murat Belge, “Geçen Aydan Bu Aya/ “Görmeyen Görücü”: Cemil Meriç”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.12.
213. Enis Batur, “Geçen Aydan Bu Aya/ Yarın İçin Bir Şair: Cahit Zarifoğlu”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.12.
214. Tarık Günersel, “Metinler/ Elma Çekirdeği Gibi”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.19 (şiir).
215. Tarık Günersel, “Metinler/ Yol”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.20 (şiir).
216. Tarık Günersel, “Metinler/ Kapsül”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.20 (şiir).
217. Ümit Bayazoğlu, “Boomerang”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.21 (şiir).

218. Ümit Bayazoğlu, “Kumanya”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.21 (şiir).
219. Ümit Bayazoğlu, “Assolist”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.21 (şiir).
220. Ümit Bayazoğlu, “Askertraşı”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.21(şiir).
221. Suphi Aytimur, “Perde”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.22 (şiir).
222. Suphi Aytimur, “Acı Kral”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.23 (şiir).
223. Suphi Aytimur, “Ağlayan Ayı Meyhanesi”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.24 (şiir).
224. “John Donne (1572-1631)”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.25 [şair hakkında kısa bilgi var] (şiir).
225. John Donne, “Şarkı/Song”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.26 (şiir).
226. John Donne, “Hortlak/ The Apparition”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.26 (şiir).
227. John Donne, “Tanrıma Hasta Yatağımda İlahi/ Hymne To God My God In My Sicknesse”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.27 (şiir).
228. John Donne, “Kutsal Sone/ Kutsal Sone”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.27 (şiir).
229. John Donne, “Ağlama Ben Giderken/ A Valediction Forbidding Mourning”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.28 (şiir).
230. İsmail Güzelsoy, “Anti Fotoroman”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.29-40.
231. Melinda Camber Porter, “Octavio Paz”, çev. Cem Mutlu, Ö(mer).M(adra)., S.O., *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.41-44 (söyleşi).
232. Roland Barthes, “Güç ve Aldırmazlık”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.45 (deneme).
233. Roland Barthes, “Sinemada Romalılar”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.46 (deneme).
234. Roland Barthes, “Sevimli Bir İşçi”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.47 (deneme).
235. Ece Ayhan, “Cumhuriyet’te Kadın Dolaşımı”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.48-50 (hayat ve kültür).
236. “Avni Arbaş Doludizgin”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.52-57 (sanat).
237. Ernesto Sabato, “Şu Tanınmayan Vinci”, Fransızcadan çev. Ömer Madra, Gülin Dalaman, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.58-63 (sanat).
238. John Berger, “Ezop İçin Bir Öykü”, çev. Cem Akaş, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.64-66 (sanat).
239. “Beethoven”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.67 (sanat).

240. Richard Wagner, “Beethoven 100 Yaşında”, çev. Ahmet Cemal, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.68 [Üç besteciden parantezler] (sanat).
241. İgor Stravinski, “Büyük Fugue”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.69 (sanat).
242. Karlheinz Stockhausen, “Beethoven ile Kurzwellen”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.69 (sanat).
243. Hans Heinz Stuckenschmidt, “Beethoven sÖylencesinden Beethoven Gerçeğine”, çev. Ahmet Cemal, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.70 (sanat).
244. “Luwig van Beethoven Heiligenstadt Vasiyetnamesi”, çev. Ahmet Cemal, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.71-72 (sanat).
245. “İki Mektup”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.73 [Beethoven ile Amenda arasında] (sanat).
246. Ayşın Candan, “Godot’un Gizemi”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.74-75 (sanat).
247. Roger Blin, “Godot’yu Beklerken”, çev. Berran Gelgün, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.76-77 [Lynda Peskine’le Konuşmalar] (sanat).
248. Ronald Searle, “Kediler İktidara!”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.78-82 (sanat).
249. Aydın Uğur, “Futbol Adlı Çağdaş Dinin Temel Dinamikleri”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.83 (köşe).
250. “Beckett’in Bavulundakiler”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.84-85.
251. George Steiner, “Nüansla Titizliğe Dair”, çev. Tarık Günersel, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.86-88 (araştırma).
252. “Şiirler”, çev. Şadan Aydın, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.89 (araştırma).
253. “Şiirler”, çev. Uğur Ün, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.89 (araştırma).
254. “Şiirler”, çev. Ş(avkar).A(ltinel)., *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.89 (araştırma).
255. “Şiirler”, çev. Ş(avkar).A(ltinel)., *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.89 (araştırma).
256. “Şiirler”, çev. Ş(avkar).A(ltinel)., *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.89 (araştırma).
257. “Şiirler”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.89 (araştırma).
258. Samuel Beckett, “Sözsüz Oyun 1”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s. 90-91 [tek kişilik pantomim] (araştırma).
259. Samuel Beckett, “Sözsüz Oyun2”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.91 [iki kişilik pantomim] (araştırma).

260. Samuel Beckett, “Yarı Bırakılmış Bir Tiyatro Yapıtından I”, çev. Uğur Ün, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.92-93 (araştırma).
261. Samuel Beckett, “Fiyaskolar”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.94-95 (araştırma).
262. Maurice Blanchot, ““Nerede Şimdi Kim Şimdi?””, çev. Uğur Ün, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.96-97 (araştırma).
263. Samuel Beckett, “İlk Aşk”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.98-103 (araştırma).
264. Mehmet Ergüven, “Dostumuz Mozart”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.104-105 (eleştiri).
265. Füsün Akatlı, ““Felsefe Üzerine””, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.106-107 [Hilmi Yavuz’un kitabı hk.] (ayın kitabı).
266. “Gergedan’ın Tavsiyeleri”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.107 (kitaplar).
267. Ece Ayhan, “Orhan Veli”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.108 (kitap tanıtma yazısı).
268. Şahin Alpay, “Making Sense of Marx”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.108 (kitap tanıtma yazısı).
269. Cevat Çapan, “Foe”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.109 (kitap tanıtma yazısı).
270. Ahmet Oktay, “Korkunun Krallığı”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.109 (kitap tanıtma yazısı).
271. M. Şükrü Hanioglu, “Türkiye’de İslamcılık Düşüncesi”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.110 (kitap tanıtma yazısı).
272. “Kıyı Yayıncılık”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.111 (kitap tanıtma yazısı).
273. “40 Ambar”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.111 (sahaflar).
274. E(nis).B(atır)., “Hıslı Mı, Hırsız Mı?”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.112 (lobut).
275. ““BirGün Tek Başına””, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.112 (lobut).
276. Ö(mer).M(adra)., “Ellerini Mi, Dillerini Mi?”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.113 (lobut).
277. Ü.B., “Bu Ne Tiyatro!”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.113 (lobut).
278. Mustafa Ever, “Pazarlamaya Katkı”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.113 (lobut).
279. Ö(mer).M(adra)., “Kuru Temizleme”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.113 (lobut).
280. “Üçüncü Viyana Kuşatması”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.113 (lobut).
281. “Önümüzdeki Sayılarda”, *Gergedan*, nr.5, Temmuz 1987, s.114.

Nr 6 (Ağustos 1987)

282. “Gergedan Gözüyle”, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.II.
283. “Seçme Sanat Olayları”, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.IV-V.
284. “İlan Tahtası”, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.VI-2 [Düzeltilme, İlk Aşk’tan, Fiyasko7:Devinimsiz, Açıklama].
285. “Geçen Aydan Bu Aya”, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.4-18 [Londra’da Osmanlı Hat Sergisi, Londra’da Müzayede, Kraliyet Akademisinde Yaz Sergisi, Bejart İsviçre’de, Avrupa’da Restorasyon Humması, “Tutunamayanlar” Üzerine Lisansüstü Çalışması, Magritte’in Şapkası, Toulouse Lautrec De İsviçre’de, 85 Bin Kitap Yok Oldu, Sabit ve Seyyar Kitap Sergileri].
286. Ece Ayhan, “Geçen Aydan Bu Aya/ Bir ‘Uçbeyi’ Olarak İdris Küçükömer”, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.4.
287. Ömer Madra, “Geçen Aydan Bu Aya/Ray Charles’in (Gerçekten) Ardından”, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.8-10.
288. Jak Deleon, “Geçen Aydan Bu Aya/ “Eğlenceli Ama Gizli Bir Burukluk...””, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.12.
289. Enis Batur, “Gerçeküstücülük ve Hayat”, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.19-20 (jenerik).
290. Enis Batur, “Gerçeküstücünün Ekonomi Politığıne Katkı”, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.20-23 (jenerik).
291. Enis Batur, “Mélusine ya da Çılgın”, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.23 (jenerik).
292. Enis Batur, “Uzun Yol”, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.24-25 (jenerik).
293. Guillaume Apollinaire, “Nişan Tahtası”, Türkçesi: Cemal Süreya, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.26 (şiir).
294. Guillaume Apollinaire, “Ağaç”, çev. Cemal Süreya, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.27 (şiir).
295. Andre Breton-Philippe Soupault, “Beyaz Eldivenler’den”, çev. Enis Batur, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.28 (şiir).
296. Robert Desnos, “Şeker”, çev. Enis Batur, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.29 (şiir).
297. Robert Desnos, “Söz Çarığın”, çev. Enis Batur, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.29 (şiir).
298. Louis Aragon, “Yıkanma Şarkısı”, çev. Enis Batur, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.30 (şiir).

299. Louis Aragon, “Karnaval Günlerinde Aşkdan Ölmek İçin Şarkı”, çev. Enis Batur, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.31 (şiir).
300. Paul Eluard, “BAŞLIKSIZ ”, çev. Enis Batur, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.32-33 (şiir).
301. Rene Char, “Şarkıcı Güneşler”, çev. Cemal Süreya, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.34 (şiir).
302. Andre Breton, “Bir Üçüncü Gerçeküstücülük Manifestosu Ya Da Başka Şey İçin Ön Kavramlar”, çev. Ragıp Ege, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.35-38 (belge).
303. Tahsin Yücel, “Gerçeküstücülük ve Düzyazı”, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.39-40 (deneme).
304. Julien Gracq, “Seçmeler”, çev. Bilge Karasu, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.41-43 (anlatı).
305. E(nis).B(atur)., “Raymond Roussel İçin Ready-Made”, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.44.
306. Raymond Roussel, “Locus Solu’den”, çev. Cemal Süreya, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.45 (anlatı).
307. Nedim Gürsel, “Paris Köylüsü Üzerine”, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.46.
308. Louis Aragon, “Opera Pasajı”, çev. Nedim Gürsel, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.47 (anlatı).
309. Antonin Artaud, “Moğolistan Sınırındaki İki Ulus”, foto. Man Ray, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.48 (senaryo).
310. Antonin Artaud, “Onsekiz Saniye”, çev. Uğur Ün, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.49 (senaryo).
311. Raymond Queneau, “Miro Ya Da Tarihöncesinin Ozanı”, çev. Turhan Ilgaz, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.50-52 (deneme).
312. Joan Miro, “Bir Bahçıvan Gibi Çalışıyorum (1958)”, çev. Sevin Okyay, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.52 (deneme).
313. Andre Parinaud, “Andre Breton”, çev. Selahattin Hilav, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.53-58 (söyleşi).
314. Andre Breton- Diego Rivera, “Bağımsız Devrimci Bir Sanat İçin”, çev. Ömer Madra, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.59-61 (kültür ve politika).
315. Raymond Roussel, “Bazı Kitaplarımı Nasıl Yazdım?”, çev. Zeynep Küpüşoğlu, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.62-66 (hayat ve kültür).

316. Ferit Edgü, “Gerçeküstücü Resim: Önemi ve Çelişkileri”, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.68-72 (sanat).
317. Ado Kyrrou, “Gerçeküstücüler ve Sinema”, çev. Samih Rifat, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.73-78 (sanat).
318. Onat Kutlar, “Sinema’da Alaturka “Gerçeküstücülük””, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.78 (sanat).
319. Semih Kaplanoğlu, “Joseph Cornell”, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.79 (sanat).
320. Arturo Schwarz, “Claude LEvi- Strauss”, çev. Ömer Madra, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.80-81 [söyleşi şeklinde] (sanat).
321. J.J. Sweeney, “Marcel Duchamp”, çev. Ömer Madra, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.81 [söyleşi şeklinde] (sanat).
322. Alain Bosquet, “Salvador Dali”, çev. Zeynep Küpüşoğlu, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.82-87 (sanat).
323. “Max Ernst “Yağmurdan Sonra Avrupa””, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.88-89 (sanat).
324. René Magritte, “Güneşin Alnında Gerçeküstücülük”, çev. Aydın Uğur, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.90-91 [1. No.’lu Bildirge Ekim 1946] (sanat).
325. René Magritte, “Güneşin Alnında Gerçeküstücülük”, çev. Aydın Uğur, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.92-93 [2 No.’lu Bildirge- Kasım 1946] (sanat).
326. E(nis).B(atır)., “Çekirdek Bir Gerçeküstücü Nesnelere Müzesi İçin İpuçları”, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.94-98 (sanat).
327. “Albüm” *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.99-114 [gerçeküstücü akım ile çizilen tablolar] (albüm).
328. “Gerçeküstücülük (1923-1987)”, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.116-117.
329. Philippe Soupault, “Gerçeküstücülüğün Kökenleri ve Başlangıcı”, çev. Turhan Ilgaz, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.118-119 (araştırma).
330. Maurice Nadeau, “Gerçeküstücülük Akımının Kuruluşu”, çev. Berran Gelgün, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.119-122 (araştırma).
331. Octavio Paz, “Gerçeküstücülük”, çev. Ahmet Cemal, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.123-127 (araştırma).
332. Oğuz Demiralp, “Gerçeküstücülüğün Ataları”, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.128-130 (araştırma).

333. Theodor W. Adorno, “Gerçeküstücülüğe Yeniden Bakarken”, çev. Ahmet Cemal, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.130-132 (araştırma).
334. Aydın Uğur, “Gerçeküstücülük: Başlı Başına Bir “Avant-Garde” Daha”, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.133 (araştırma).
335. Cemal Süreya, “Gerçeküstücülük ve Türk Edebiyatı”, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.134-135 (araştırma).
336. Turhan Ilgaz, “İtalya, Yugoslavya, İspanya ve Paraguay’da Gerçeküstücülük”, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.136-137 (araştırma).
337. Selâhattin Hilâv, “Gerçeküstücülüğün Düşündürdükleri”, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.138 (araştırma).
338. Anais Nin, “Artaud (1933)”, çev. Sami Altındağ, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.139-141 (araştırma).
339. “Kaynakça”, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.142-143.
340. Ö(mer).M(adra)., “Tehlikeli Çelişkiler”, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.144 (lobut).
341. Mustafa Arslan Tunalı, “Kakofoniler”, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.144 (lobut).
342. M.A., “Manşetlerde Fiil Soykırımı”, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.144 (lobut).
343. Ö(mer).M(adra)., “Ustamın Adı”, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.144-145 (lobut).
344. E(nis).B(atur)., “Sakın”, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.145 (lobut).
345. M.A., “Yeni Bir Hizmet”, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.145 (lobut).
346. Ö(mer).M(adra)., “Fikir Mezarı Projesi”, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.145 (lobut).
347. “Önümüzdeki Sayılarda”, *Gergedan*, nr.6, Ağustos 1987, s.146.

Nr 7 (Eylül 1987)

348. “Gergedan Gözüyle”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.4.
349. “Seçme Sanat Olayları”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.6-7.
350. “Geçen Aydan Bu Aya”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.8-18 [New York’ta Festival Hazırlığı, Mel Brooks’un Uzay Çılgınlıkları, Türk Çalgıları Sergisi, Belçika’da Bir “Kitap Köyü”, Kassel’de 8 Documenta, Villa Medici’de Müzik, Dorothea Tanning, Dexter Gordon ve Polis, Bosch Sahnede].
351. E(nis).B(atur)., “Geçen Aydan Bu Aya/Venedik’te Gergedan”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.8-9.

352. Şükran Moral, “Geçen Aydan Bu Aya/İstanbul’un Korku Anıtları”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.10-11.
353. Turgay Gönenç, “İntihar”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.19 (şiir).
354. Turgay Gönenç, “Libido”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.19 (şiir).
355. Turgay Gönenç, “Dilek”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.19 (şiir).
356. Turgay Gönenç, “Gecede”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.19 (şiir).
357. Güven Turan, “Dönüş”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.20 (şiir).
358. Güven Turan, “Bir Kent ve Kendisi”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.20 (şiir).
359. Güven Turan, “Doğal Tarih”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.21 (şiir).
360. Güven Turan, “Lodos”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.21 (şiir).
361. Güven Turan, “Işık ve Ayna”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.21 (şiir).
362. Güven Turan, “Eşitleme”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.21 (şiir).
363. Güven Turan, “Ters Dönem”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.21 (şiir).
364. Seyhan Erözçelik, “Elkimya/I. Rûberû”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.22 (şiir).
365. Seyhan Erözçelik, “Elkimya/II. Specularia”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.23 (şiir).
366. Seyhan Erözçelik, “Elkimya/III. 100%Nylon”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.23 (şiir).
367. Seyhan Erözçelik, “Elkimya/IV. Zeccâc”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.23 (şiir).
368. Seyhan Erözçelik, “Elkimya/V./Fragile”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.23 (şiir).
369. Seyhan Erözçelik, “Elkimya/VI./ Ölüm Tehlikesi!”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.23 (şiir).
370. Seyhan Erözçelik, “Elkimya/VII./Zerkûbî”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.23 (şiir).
371. Gamze Beyhan, “Su Masalı”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.24 (şiir).
372. Ted Hughes, “Esin Tilkisi/The Thought-Fox”, çev. Şavkar Altinel-Roni Margulies, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.25 (şiir).

373. Ted Hughes, “Çürüyüş/The Decay Of Vanity”, çev. Şavkar Altinel- Roni Margulies, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.26 (şiir).
374. Ted Hughes, “Yeni Dünya/Fourth Of July”, çev. Şavkar Altinel- Roni Margulies, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.27 (şiir).
375. Ted Hughes, “Sekreter/Secretary”, çev. Şavkar Altinel- Roni Margulies, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.28 (şiir).
376. Bilge Karasu, “Üç Tanımlık Ara Söz’den”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.29-31 (anlatı).
377. Abe Kobo, “Sopa”, çev. Pınar Kür, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.32-33 (öykü).
378. Mehmet Ergüven, “Jimi’nin Orası”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.34-35 (deneme).
379. Hermann Hesse, “Bir Dünya Yazını Kitaplığı Üzerine”, çev. Ahmet Cemal, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.36-38 (deneme).
380. “Vedat Günyol”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.39-44 (söyleşi).
381. John Le Carre, “Casusu Yazmak”, çev. Sevin Okyay, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.45-46 (kültür ve politika).
382. Turhan Ilgaz, “İntihara Yaklaşmak”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.47-49 (hayat ve kültür).
383. Ömer Uluç, “Çıkartmalar”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.52-58 (sanat).
384. Charles Fonton, ““Şark”ta Bestecilik”, çev. Cem Behar, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.59-63 (sanat).
385. B.H.Breslauer, “Cilt Sanatının Evrensel Ustaları”, çev. Nüvide Gültunca, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.64-71 (sanat).
386. Sedat Antay, “Sanat Olarak Fotoğraf”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.72-75 (sanat).
387. Mike Zwerin, “John Coltrane’den Yirmi Yıl Sonra”, çev. Sevin Okyay, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.76-77 (sanat).
388. Korhan Argüden, “Ölümünün 20. Yılında John Coltrane”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.77-78 (sanat).
389. “Et Bizim Kemik Reiser’in”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.79-82 [Resiser hk.] (sanat).

390. “Niçin Yazıyorsunuz?”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.83 [Hulki Aktunç, Jerzy Kosinsky, Marguerite Duras, Ece Ayhan, Alain Robbe-Grillet, Maurice Blanchot, İlhan Berk katılımları ile] (anket).
391. “Cumhuriyet İçin Hümanizma”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.84-85.
392. Murat Belge, ““Mavi Anadolu Hümanizmi”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.86-88 (araştırma).
393. Ekrem Işın, “Cumhuriyet ve Hümanizm”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.89-92 (araştırma).
394. Selim İleri, “Yetişme Yıllarım, Kafka’nın Böceği”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.93-96 (araştırma).
395. Ahmet Oktay, “Halikarnassos’dan Bodrum’a”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.97-100 (araştırma).
396. Enis Batur, “Cumhuriyet Hümanisti İçin Profilden Vesikalık Fotoğraf”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.101-102 (araştırma).
397. Mehmet Ali Kılıçbay, “Yüzyılların Gerçeğini Bilebilmek”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.103-104 (eleştiri).
398. Aydın Uğur, “Küçük Bir Bar Sosyolojisi”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.105 (köşe).
399. Füsun Akatlı, “Ay Gözetleme Komitesi”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.106-107 (ayın kitabı).
400. “Gergedan’ın Tavsiyeleri”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.107 (kitaplar).
401. Betül Çotuksöken, “Gönüllü Kulluk Üzerine Söylev”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.108 (kitap tanıtma yazısı).
402. Ümit Bayazoğlu, “Yalan Roman”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.108-109 (kitap tanıtma yazısı).
403. Ece Ayhan, “Türk Filmleri Sözlüğü”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.109 (kitap tanıtma yazısı).
404. Mehmet Ali Kılıçbay, “İlkçağ Tarihi”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.110 (kitap tanıtma yazısı).
405. Ebubekir Eroğlu, “İngiliz Edebiyatına Giriş”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.110 (kitap tanıtma yazısı).

406. “Boyut Yayinevi”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.111 (yayın haberleri).
407. “Librarie De Pera”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.111 (sahafklar).
408. “Lobut”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.112-113 [Gazeteci-Yazarlar Gazeteci Olmayan Yazarlara Karşı, Baş Üstüne, Kadı Kızı Olmak Güç, Zülfü ve Glasnost].
409. M.A., “Solaris’ler Ölmez”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.112 (lobut).
410. Ü.B., “ “Hayır”lı Ressam”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.112(lobut).
411. “Önümüzdeki Sayılarda”, *Gergedan*, nr.7, Eylül 1987, s.114 .

Nr 8 (Ekim 1987)

412. “Gergedan Gözüyle”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, nr.8, s.4.
413. “Seçme Sanat Olayları”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.6-7.
414. “Geçen Aydan Bu Aya”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.8-16 [John Huston: “Nihai Yalnızlık Yoktur”, Sovyet Müzelerinden Lugano’ya Sonbahar Yolculuğu, Edebiyatçılar ve Meraklıları, “Ayçiçekleri”nden Sonra “İrisler”, Chagall ve “Yuvaya Dönüş”, Fabergé’nin Altın Yumurtası Burlington Fuarı’nda, Sanat Piyasasında Japon İstilasası, Hockney’nin Desenleri Ankara’da].
415. İlhan Berk, “Kasık”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.19 (şiir).
416. İlhan Berk, “Ölüm, O Pas”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.20 (şiir).
417. İlhan Berk, “Güzel”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.20 (şiir).
418. Enis Batur, “Salgı”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.21 (şiir).
419. Enis Batur, “Fugue V”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.22 (şiir).
420. Enis Batur, “Fugue VI”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.22 (şiir).
421. Enis Batur, “Fugue VII”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.22 8şiir).
422. Enis Batur, “Fugue XIII”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.22 (şiir).
423. Enis Batur, “In Memoriam A.T.”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.23 (şiir).
424. Enis Batur, “Aztek Yılı Biterken”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.23 (şiir).
425. Enis Batur, “Doku”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.23 (şiir).
426. Enis Batur, “Maya”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.24 (şiir).

427. Enis Batur, “Eksik Eserlerim”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.24 (şiiir).
428. Necati Polat, “Ben Bir Zaman Kaçkınyım”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.25 (şiiir).
429. Ingeborg Bachmann, “Büyük Yük/Die Grosse Fracht”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.26 (şiiir).
430. Ingeborg Bachmann, “Gecenin Nal Sesleri Arasında/Beim Hufschlag der Nacht”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.27 (şiiir).
431. Ingeborg Bachmann, “Akşama Anlatılanlar/Dem Abend Gesagt”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.28 (şiiir).
432. Nazlı Eray, “Karanfil Gecenin Kursu”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.29-31 (hikâye).
433. Natalia Ginzburg, “Yırtık Pabuçlar”, çev. Yıldız Kurtoğlu, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.32 (hikâye).
434. Ahmet Cemal, “Kimi Zaman Tek Bir “An”dır Çeviri”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.33-34 (deneme).
435. Mehmet Baydur, “Kıyıda Konuşma”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.35-36 (oyun).
436. Pınar Kür, “Nabokov- Wilson Mektuplarında Öteki Yazarlar”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.37-40 (mektup).
437. Nedim Gürsel, “Juan Goytisolo”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.41-44 (söyleşi).
438. Tuncay Birkan, “Politik Bir Tercih: Psikolojiye Karşı, Edebiyattan Yana”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.45 (ilk).
439. Georges Perec, “Kitap Yerleştirme Sanatı ve Yolları Üzerine Kısa Notlar”, çev. Berran Gelgün, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.46-47 (hayat ve kültür).
440. Mehmet Ergüven, “Opera İzlemeyen Opera Eleştirmeni”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.48-49 (eleştiri).
441. Aydın Uğur, “Bir Kadın İçin Gözyaşları”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.50 (köşe).
442. Muhammed Arkun, “Erol Akyavaş’ın Miraçnamesi Üzerine”, çev. Aydın Uğur, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.52-60 (sanat).

443. Michel Leiris, “Boğa Güreşinin Aynası”, çev. Samih Rıfat, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.61-66 (sanat).
444. Murat Ertel, “80’li Yıllarda Rock Müziğinde Ne Oluyor?”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.67-71 (sanat).
445. Wassily Kandinsky, “Schönberg’in Ressamlığı”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.72-75 (sanat).
446. Piyale Madra, “Kendini Çizen El: Steinberg”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.76-82 (sanat).
447. “Atonal Müzik İçin Çerçeve Schönberg, Berg, Webern”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.84-85.
448. ““Radikal Olmaya Zorlanmış Bir Muhafazakâr: Schönberg”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.86 (araştırma).
449. Otto M. Zykan, “Arnold Schönberg Ve Müzikte Devrim”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.87-88 (araştırma).
450. Arnold Schönberg, “Öğretmen ve Ustalarım”, çev. Ahmet Cemal, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.88-92 (araştırma).
451. “Radyoda Modern Müzik”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.93 [Schönberg’e sorulan sorular ile] (araştırma).
452. Theodor W. Adorno, “Alban Berg”, çev. Ahmet Cemal, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.94-95 (araştırma).
453. Gertraud Cerha, “Anton Webern ve Yeni Çağın Müziği”, çev. Ahmet Cemal, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.96-97 (araştırma).
454. Ece Ayhan, “İlhan Usmanbaş’la Atonal Müzik Üzerine”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.98-99 (araştırma).
455. Aziz Nesin, “İnşallah Kurt Değildir”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.100-105 (belge).
456. Fadıl Kocagöz, ““Resmen Bilim Yapma” Hevesimin Tarihsiz Güncesi”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.106-108 (“günlük”).
457. Füsün Akatlı, ““Müzik ve Müziğimizin Sorunları””, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.109-110 (ayın kitabı).
458. “Gergedan’ın Tavsiyeleri”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.110 (kitaplar).

459. Ece Ayhan, “Yeni Müziğe Doğru”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.111 (kitap tanıtma yazısı).
460. Mehmet Ali Kılıçbay, “Osmanlı Toplum Düzeni ve Kemal Tahir”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.112 (kitap tanıtma yazısı).
461. Ebubekir Eroğlu, “Şiirler VII: Ateş Dansı”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.112 (kitap tanıtma yazısı).
462. Ü.B., “Gene Felemenkleştiremediklerimizden..”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.113 (lobut).
463. E.Y., ““Sapık” TRT’de”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.113 (lobut).
464. O.Suat Özçelebi, “Abdülkadir Bulut ve Ana Britannica”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.113 (lobut).
465. Ü.B., “Mahir Müteahhit”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.113 (lobut).
466. “Önümüzdeki Sayılarda”, *Gergedan*, nr.8, Ekim 1987, s.114.

Nr 9 (Kasım 1987)

467. “Gergedan Gözüyle”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, nr.9, s.4.
468. “Seçme Sanat Olayları”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.6-7.
469. “İlan Tahtası”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.8 [Bir Açıklama].
470. “Geçen Aydan Bu Aya”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.12-18 [Frankfurt Kitap Fuar’ında Glasnost, Darmstadt’tan Bursa’ya, John Berger’in İlk Oyunu Nihayet İngiltere’de, Londra “Globe”a Kavuşuyor, Aria: Dünyanın İlk “Opera-Clip”i].
471. Sevin Okyay, “Geçen Aydan Bu Aya/Ray Anderson İstanbul’daydı”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.12.
472. Cemal Süreya, “Sülünün Yüzü”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.19 (şiir).
473. Cemal Süreya, “Eşdeğeriyle Yan”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.19 (şiir).
474. Cemal Süreya, “İlkokulu Bitirdiği”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.20 (şiir).
475. Cemal Süreya, “Hiçbir Semtte”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.20 (şiir).
476. Cemal Süreya, “Afyon Garındaki”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s. 21 (şiir).
477. Cemal Süreya, “Bilgisayar Olarak”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.21 (şiir).
478. Teoman Aktürel, “Yabanlar”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.22 (şiir).

479. Teoman Aktürel, “Gelincikler Açıyor Yoksul Yüzünde”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.22 (şiir).
480. Teoman Aktürel, “İş Kazası”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.23 (şiir).
481. Kaan Özbayrak, “Odama”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.24 (şiir).
482. Kaan Özbayrak, “İtalya Yolculuğu”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.25 (şiir).
483. E. E. Cummings, [İsimiz], çev. Suphi Aytimur, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.26-29 (şiir).
484. Şiir Erkök Yılmaz, “Çiçek Yiyen İnek”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.30-32 (hikâye).
485. F. Scott Fitzgerald, “Bebek Partisi”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.33-36 (hikâye).
486. “Orhan Şaik Gökyay: “Bizim kültürümüz, bilmediğimiz için yok sayılan bir kültürdür””, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.37-40 (söyleşi).
487. Terry Eagleton, “Günümüzde Edebiyat Ve Politika”, çev. Tuncay Birkan, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.41-43 (kültür ve politika).
488. Cengiz Çandar- Michel Naufal, “Beyrut: Kendine Gebe Kültür”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s. 44-46 (hayat ve kültür).
489. İlhan Usmanbaş, “ “Özgürlükler” (1970)”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.47-49 (beste).
490. Ece Ayhan, “ ‘Prens Sabahattin’ Eyüboğlu”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.50 (süreklilik).
491. E(nis). B(atur)., “ Selim Cebeci’nin Resmi Üzerine Altı Ön Levha”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.52-59 (ilk).
492. Maurice Bejart, “Herkes Günün Birinde Dans Edebilmeli”, çev. Berran Gelgün, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.60- 61 (sanat).
493. Jak Deleon, “Bejart-İmaj Üstüne Koreo-Grafi”, foto. Jak Deleon arşivinden, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.62-66 (sanat).
494. “I. Uluslar arası İstanbul Çağdaş Sanat Sergileri’nden”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.67-82 (sanat).
495. “Niçin Yazıyorsunuz?”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.83 [Ankete katılanlar: Tarık Günersel, Peter Handke, Tefik El Hâkim, Georges Simenon, Nazlı Eray, Michel Leiris] (anket).
496. Enis Batur, “Ataç: Birey”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.84-87 (araştırma).
497. Tahsin Yücel, “Ataç Ve Eleştiri”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.88-90 (araştırma).

498. Ahmet Oktay, “Geçiş Döneminin Yazarı: Ataç”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.91-93 (araştırma).
499. “Ataç’ın Gizli Dünyasından”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.95 [Nurullah Ataç’ın Özel Mektubu] (ilk).
500. Meral Ataç, “Pembe Mektup”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s. 96-97 (araştırma).
501. Sami Karaören, “Nurullah Ataç’ın Getirdikleri”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.97-99 (araştırma).
502. Aydın Uğur, “Deden Yaşar Bey’e 20. Yüzyılın Sonundan Haberler”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s. 100 (köşe).
503. “İlanlar”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.101.
504. Füsün Akatlı, “Kafes”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.102-103 (ayın kitabı).
505. “Gergedan’ın Tavsiyeleri”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.103.
506. Mehmet Ali Kılıçbay, “Roma İmparatorluğu’nun Gerileyiş ve Çöküş Tarihi ”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.105 (kitap tanıtma yazısı).
507. Şahin Alpay, “Capitalism and Social Democracy ”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.105 (kitap tanıtma yazısı).
508. Arda Denkel, “Felsefe Üzerine ”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.106 (kitap tanıtma yazısı).
509. Ömer Madra, “Çeviri”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.106-107 (kitap tanıtma yazısı).
510. Ece Ayhan, “Dünya Gülü”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.107 (kitap tanıtma yazısı).
511. İshak Reyna, “Arka Kapak Yazarları (Ya Da ‘En Büyük’ Eleştirmenimiz Kim?)”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.110 (lobut).
512. İ(shak). R(eyna)., “Bazılarında Sözlüklere Bakmaya Pek ‘Vakti Yok’ Galiba.”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.110 (lobut).
513. Ö(mer).M(adra)., “...Başka Büyük Yok”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.110 (lobut).
514. İ(shak).R(eyna)., “ ‘Kadıkızı Olmak Güç’e Küçük Ekler”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.111 (lobut).
515. Ö(mer).M(adra)., “Gergedan’ın Parasız Lobutudur...”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.111 (lobut).
516. E(nis).B(atur)., “Kendisini Ciddiye Alanlara”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.111 (lobut).

517. Necati Polat, “Numerus Ethicus Ya Da Hikâye-i Halebaq”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.111 (lobut).

518. “Summary”, *Gergedan*, nr.9, Kasım 1987, s.112.

Nr 10 (Aralık 1987)

519. “Gergedan Gözüyle”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.4.

520. “Seçme Sanat Olayları”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.6-7.

521. “Geçen Aydan Bu Aya”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.9-16 [Sözlük Savaşları, Bir Dergicilik Deneyimi, Son Sürat Fiyatlar, Tam Zamanında..., Resmin R’si Charles’in C’si: RC, Miles Davis Ve Resim, Cihangir Seminerleri, Madrid’de Yeni Bir Sanat Merkezi, Macke Yeniden Doğdu].

522. Şahin Beygu, “Geçen Aydan Bu Aya/ “Kitap Fuarı Da Olmasa...”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.9.

523. Ali Akay, “Geçen Aydan Bu Aya/ “Le Corbusier Serüveni”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.10-11.

524. Enis Batur, “Geçen Aydan Bu Aya/ Zaman Geçmez”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.14.

525. İlhan Berk, “Küçük Bir Gül Şimdi Dünyadan Geçerken”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.19 (şiir).

526. İlhan Berk, “Ben Her Gün Bir Çarşığı Bir Uçtan Bir Uca Giderim”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.20 (şiir).

527. Gülseli İnal, “Bir Sonrasızlık Bakışı”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.21-22 (şiir).

528. Şavkar Altınel, “Tristana”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.23 (şiir).

529. Şavkar Altınel, “Gezgin İnsanlar”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.24 (şiir).

530. Işıl Saatçioğlu, “Mario Luzi: Gezgin Bir Yalnız” *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.25 [Luzi hakkında yazılmış bir yazı](şiir).

531. Mario Luzi, “Kırk Yaşın Eşiğinde/ Nell’imminenza Dei Quarant’anni”, çev. Işıl Saatçioğlu, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.26 (şiir).

532. Mario Luzi, “Toccata/Toccata”, çev. Işıl Saatçioğlu, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.27 (şiir).

533. Mario Luzi, “Anne’ye/ Alla Madre”, çev. Işıl Saatçioğlu, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.27 (şiir).

534. Mario Luzi, “Ocak’ta Geceleri/Di Gennaio Di Notte”, çev. Işıl Saatçioğlu, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.28 (şiir).
535. Tahsin Yücel, “Büyükbaba”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.29-37 (hikâye).
536. Bilge Karasu, “Çalınmış Fotoğraflar”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.38 (sürek avı).
537. Fatma Oran, “Demir Özlü”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.39-42 (söyleşi).
538. Roland Barthes, “Genç Tiyatronun İki Söyleni”, çev. Tahsin Yücel, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.43 (deneme).
539. Ahmet Levendoğlu, “Düşünsel Tiyatronun “Değişim” İle Değişemeyecek Yazgısı”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.44-46 (deneme).
540. Cemal Süreya- Ece Ayhan, “Sarışın Cumhuriyet”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.47 (çıkmlar).
541. Cemal Baki Akal, “Öteki’ne Bakmak”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.48-50 (hayat ve kültür).
542. Gülseli İnal, “Caballi’li Bir Sanatçı: Burhan Uygur”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.52-59 (sanat).
543. Ferit Edgü/Ergin İnan, “Ressamın Öyküsü”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.60-64 (sanat).
544. Italo Calvino, “Haritada Bir Yolcu”, çev. Bilge Karasu, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.65-72 (sanat).
545. Fatih Özgüven, “Düşlerde Görülen Filmlerle Görülen Düşler”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.73-75 (sanat).
546. “Gece Gündüz Düş Kuran Biri: Folon”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.76-78 (sanat).
547. E(nis). B(atur)., “Karabasan, Kısırak, Şövalye”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.79-82 (sanat).
548. Aydın Uğur, “2000 Yılıının Ünlüleri”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.83 (köşe).
549. “Düşünce”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.84-85 (araştırma).
550. “Düş(ünü)yorum, Ergo Sum”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.86 (araştırma).
551. Gaston Bachelard, “ “Düş Kurmanın Poetikası”ndan”, çev. Bilge Karasu, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.87-89 (araştırma).
552. Sigmund Freud, “Düş, Bir İsteğin Gerçekleşmesidir”, çev. Ahmet Cemal, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.90-91 (araştırma).

553. Rolf Tiedemann, “Walter Benjamin’in Tarih Kuramında Düşlerin Yeri”, çev. Ahmet Cemal, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.92-93 (araştırma).
554. Enis Batur, “Argın Gece Düşleri”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.94-95 (araştırma).
555. Selim İleri, “Unutamadığım Rüyalarda”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.96-98 (araştırma).
556. Sezer Tansuğ, “Sinan İncelemeleri Hakkında”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.99-102 (eleştiri).
557. “İlanlar”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.103.
558. Füsün Akatlı, “Aydaki Kadın”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.104-105 (ayın kitabı).
559. “Gergedan’ın Tavsiyeleri”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.105 (kitaplar).
560. Ece Ayhan, “Müzik Tarihi”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.106 (kitap tanıtma yazısı).
561. M. Şükrü Hanioglu, “Bir Tarih Laboratuvarı: Balkanlar”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.106-107 (kitap tanıtma yazısı).
562. Güven Turan, “Berlin’de Sanrı”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.107 (kitap tanıtma yazısı).
563. Âlim Kahraman, “Roma İmparatorluğunun Gerileyiş ve Çöküş Tarihi”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.108 (kitap tanıtma yazısı).
564. Selim İleri, “Mavi Gözler Siyah Saçlar”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.108 (kitap tanıtma yazısı).
565. M.A., “Romana Nasıl Girilir?”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.110 (lobut).
566. E(nis) B(atır)., “Giydirme”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.110 (lobut).
567. Ö(mer). M(adra)., “Endülüs’te Flamingo Raksı”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.110 (lobut).
568. Ö(mer). M(adra)., “TRT İle Bitiktir İşin!”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.11 (lobut).
569. M.A., “Robert-Jean Longuet”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.11 (lobut).
570. “Thru The Key Hole”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.112.
571. “Önümüzdeki Sayılarda”, *Gergedan*, nr.10, Aralık 1987, s.114.

Nr 11 (Ocak 1988)

572. “Gergedan Gözüyle”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, nr.11, s.4.
573. “Seçme Sanat Olayları”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.6-7.

574. “Geçen Aydan Bu Aya”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.8-16 [Elia Kazan: Özel, Sezar’ın Hakkı Sezar’a, Sona Eren Bir “Sanat Olayı”].
575. Sevin Okyay, “Geçen Aydan Bu Aya/Asi Bir Bilinç: James Baldwin”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.12.
576. Ayça Atikoğlu, “Geçen Aydan Bu Aya/On Beş Yıllık Bir Sanat Dergisi”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.14.
577. Pembe T. Candaner, “Geçen Aydan Bu Aya/ Ritratto Ve Rasin”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.16.
578. Nilgün Marmara, “Zorunlu Tünel”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.19 (şiir).
579. Nilgün Marmara, “Sülfür/Cıva”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.19 (şiir).
580. Nilgün Marmara, “BAŞLIKSIZ”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.20 (şiir).
581. Nilgün Marmara, “Piyade”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.20 (şiir).
582. Nilgün Marmara, “Güve”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.21 (şiir).
583. Nilgün Marmara, “Düz- Bahar”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.21 (şiir).
584. Nilgün Marmara, “Manolya”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.21 (şiir).
585. Nilgün Marmara, “Bir Kez Erlerin de Dediğince Bu Kız Elmalı Bir Kaptan Olmalıydı”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.22 (şiir).
586. Nilgün Marmara, “Gökkuşağından Darağacı”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.22 (şiir).
587. Adonis, “Yirminci Yüzyıl Aynası”, çev. Lütfullah Göktaş, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.23 (şiir).
588. Adonis, “Beyrut Aynası”, çev. Lütfullah Göktaş, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.24-25 (şiir).
589. Adonis, “ Cellat Aynası”, çev. Lütfullah Göktaş, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.25 (şiir).
590. Adonis, “Altın Çağ”, çev. Lütfullah Göktaş, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.26 (şiir).
591. Adonis, “Yeni Gün”, çev. Lütfullah Göktaş, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.26 (şiir).
592. Bedri Rahmi Eyüboğlu, “Yalnız”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s27 (ilk).
593. Sina Akyol, “ ‘Halk Otobüsü’nde Tasarlanıp ‘Office’te Yazılan Notlar”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.28-30 (metinler).
594. Nedim Gürsel, “Komutanın Tavşanları”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.31-32 (hikâye).

594. Dylan Thomas, “Ağaç”, çev. Ülker İnce, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.33-35 (hikâye).
595. August Strindberg, “Şeytanın Eğinimleri”, çev. Berran Gelgün, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.36-37 (günlük).
596. August Strindberg, “Sylva Sylvaryum”, çev. Berran Gelgün, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.38 (günlük).
597. Necati Polat, “Nabi Avcı”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.39-43 (söyleşi).
598. Ece Ayhan- Cemal Süreya, “Kargalar ve Nilgün Marmara”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.44-45 (çıkarmalar).
599. Levent Yılmaz- Kubilay Tunçer, “Çağdaş Şiire Bir Bakış”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.46-47 (yeni).
600. Ebubekir Eroğlu, “Aşk Bahsi; Tabii Fuzuli”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.48-40 (edebiyat tarihi).
601. Ece Ayhan, “Cihat Burak’la Bir Söyleşi”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.52-59(sanat).
602. Nazif Topçuoğlu, “Anti Belgesel Fotoğraflar-Geçici Dönüşümler”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.60-64 (sanat).
604. Enis Batur, “ “Anayurt Oteli” İçin Angiographie”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.65-66 (sanat).
605. Mehmet Ergüven, “Resimde Anlam Üzerine”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.67-71 (sanat).
606. Uygur Kocabaşoğlu, “Nimaşandalya veya Yadalşanmani”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.72-78 [Geçmişten Geleceğe Madalya ve Nişan..] (sanat).
607. Semih Balcıoğlu, “Guillermo Mordillo”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.79-82 [Arjantinli Bir Karikatürcü] (sanat).
608. Güven Turan, “İlhan Berk’in İmzaları”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.83-86 (yazar-çizer).
609. Michel Tournier, “Ağaç ile Yol”, çev. Bilge Karasu, foto. Henri Cartier- Bresson, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.86-87 (hayat ve kültür).
610. Michel Tournier, “Merdivenin Getirdiği”, çev. Bilge Karasu, foto. Jean-Claude Mougín, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.87-88 (hayat ve kültür).
611. İlhan Berk, “Orhan Peker İçin Kesit- Portre”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.90-91 (portre).

612. Enis Batur, "Telefon", *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.92-93 [Marazi Bir Araç Üzerine Sağlıklı Gözlemler] (fihrist).
613. "Elyazıları", *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.94-96 [Murat Belge, Behçet Necatigil, Can Alkor, Balkan Naci İslimyeli, Yusuf Atılgan, Cevat Çapan, Bilge Karasu, Tahsin Yücel, Jean Paul Sartre, Samuel Beckett, Marcel Proust, James Joyce, Rainer Maria Rilke yazıları var.] (küçük totem müzesi).
614. Elias Canetti, "Notlar'dan...", çev. Ahmet Cemal, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.98 (aforizma).
615. M. Şükrü Hanioglu, "Tuhaf Bir Eleştiriye Son Cevap", *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.100-102 (serbest atış).
616. "Servet-i Fünun'un Anatomisi", *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.103-104.
617. Ekrem Işın, "Servet-i Fünun Üzerine Notlar", *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.106-107 (araştırma).
618. "Şükran", çeviriyazı: Faruk Alpkaya, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.108 [1310 (1891) Tarihli Servet-i Fünun Dergisi'nin Sunuş Yazısı] (araştırma).
619. M. Şükrü Hanioglu, "Servet-i Fünun ve Siyaset", *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.109-112 (araştırma).
620. Cemal Süreya, "Servet-i Fünun ve Okunurluk", *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.112-114 (araştırma).
621. Ahmet Oktay, "Edebiyatı Cedide, ve Hikmet Kıvılcımlı'nın "Otopsi" Üzerine", *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.115-118 (araştırma).
622. Fusun Akatlı, "Kültür ve İdeoloji", *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.120-121 (ayın kitabı).
623. "Gergedan'ın Tavsiyeleri", *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.121 (kitaplar).
624. Ebubekir Eroğlu, "Dublinliler", *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.122 (kitap tanıtma yazısı).
625. Ahmet Özalp, "Dine Karşı Din", *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.122-123 (kitap tanıtma yazısı).
626. Selim İleri, "Yol Üstündeki Semender", *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.123 (kitap tanıtma yazısı).
627. Mehmet Ali Kılıçbay, "Türk Halı Sanatının Bin Yılı", *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.124 (kitap tanıtma yazısı).
628. Ece Ayhan, "Türk Sinema Tarihi", *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.124 (kitap tanıtma yazısı).

629. E(nis).B(atur)., “Kalem”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.126 (lobut).
630. E(nis).B(atur)., “Alıklıklar Ansiklopedisi İçin Ek Madde”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.126 (lobut).
631. İ. Gündoğ Kayaoğlu, “Fotobiyografiler”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.126 (lobut).
632. E(nis).B(atur)., “Sanatçılara Tam Teşekkür Hastane Raporu”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.126 (lobut).
633. “Thru The Key Hole”, Translated: Tarık Günersel, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.128.
634. “Önümüzdeki sayılarda”, *Gergedan*, nr.11, Ocak 1988, s.130.

Nr 12 (Şubat 1988)

635. “Gergedan Gözüyle”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.4.
636. “Seçme Sanat Olayları”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.6-7.
637. “İlan Tahtası”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.8.
636. “Geçen Aydan Bu Aya”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.10-16 [Avrupa Geliyor!, Bir Eleştirinin Anatomisi].
638. Sabahattin Kudret Aksal, “Geçmiş Zaman Duygulanmaları”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.19-20 (şiir).
639. Mustafa Irgat, “ N. De STAËL İçin Galata Köprüsü”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.21 (şiir).
640. Mustafa Irgat, “Aşk-ı Sünnî”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.22 (şiir).
641. Mustafa Irgat, “Bugün Kilometre Taşları”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.23 (şiir).
642. Ahmet Güntan, “Ormanlardan Aşağıya”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.24-25 (şiir).
643. Yurdakul Kavas, “Argumentum Fistulatorium”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.26 (şiir).
644. Yurdakul Kavas, “Oda Yazını”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.27 (şiir).
645. Yurdakul Kavas, “Kaygı Yılı”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.27 (şiir).
646. Konstantinos Kavafis, “Gizli”, çev. Herkül Millas- Özdemir İnce, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.28 (şiir).
647. Konstantinos Kavafis, “Böyle”, çev. Herkül Millas- Özdemir İnce, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.29 (şiir).

648. Konstantinos Kavafis, “Dokundum Ve Uzandım Yataklarına”, çev. Herkül Millas-Özdemir İnce, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.29 (şiir).
649. Konstantinos Kavafis, “Yarım Saat”, çev. Herkül Millas- Özdemir İnce, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.30 (şiir).
650. Konstantinos Kavafis, “Sargılı Omuz”, çev. Herkül Millas- Özdemir İnce, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.30 (şiir).
651. Demir Özlü, “Prens Sabahattin Bey”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.31-36 (didaktik hikâye).
652. “Marguerite Yourcenar: ‘Yeni Roman ile aramda hiçbir yakınlık bulmuyorum’”, çev. Sinem Gürsoy Çakmak, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.37-43 (söyleşi).
653. Peter Handke, “Kendini Suçlamak”, çev. Zafer Aracagök, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.44-47 (oyun).
654. Özdemir Nutku, “Güncel Bir Sorunumuz: Tiyatro Yönetmeni”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.48-49 (deneme).
655. Ergun Uğur, “Alois-Aziz Anatolia-Ali”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.50 (yeni).
656. Enis Batur, “Kubrick’in Ölüm Dansı”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.52 (sanat).
657. Michele Halberstadt, “Nihayet, Kubrick!”, çev. Berran Gelgün, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.53- 57 (sanat).
658. Ömer Madra, “İmparatorluğun Çekirgesi”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.58-59 (sanat).
659. Alain Philippon- Serge Toubiana, “Pu Yi’nin İzinde: Bernardo Bertolucci’ye Söyleşi”, çev. Berran Gelgün, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.60-65 (sanat).
660. Mark Finch, “Aç Kulağımı Dinle”, çev. Ahmet Tulgar, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.66-68 (sanat).
661. Alan Bennett, “Film Nasıl Olmuştu?”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.67 (sanat).
612. Ali Saydam, “Der Himmel Über Berlin Wim Wenders Ve Gülhane Parkı Üzerine”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.69-71 (sanat).
663. Jean- Philippe Guerand, “Wim Kentlerde”, çev. Ömer Madra, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s. 72-74 (sanat).
664. Alain Garel, “Hope and Glory”, çev. Zeynep Küpüşoğlu- Ö. M., *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.74-75 (sanat).
665. Alain Garel, “Bir Çocuğun Bakışıyla Dünya: John Boorman’la Söyleşi”, çev. Z(eynep). K(üpüşoğlu), *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.76- 78 (sanat).

666. Jean-Claude Loiseau, “Yitirilen Arkadaş”, çev. B(erra)n. G(elgün), *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s. 79-81 [Hoşça Kalın Çocuklar Filmi hk.] (sanat).
667. Christoph Terhechte, “Filmlerin Hepsi ‘Hoşça Kalın Çocuklar’ın Hazırlığıydı”, çev. Ahmet Tulgar, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.82 (sanat).
668. Roland Barthes, “Paris Geceleri”, çev. Berra)n Gelgün, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.84-85 (günlük).
669. Robert Benchley, “Yirmi Bin Mi Dediniz?”, çev. Ecmel Pehlivanlı, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.86-87 (öteki hayat ve bu kültür).
670. Ö(mer).M(adra)., “Şövalyeler Şövalyesi Puşkin”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.89-91 (yazar-çizer).
671. Selçuk Erez, “Haldun Taner’in Az Bilinen Yönleri”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.92-93 (portre).
672. Enis Batur, “Eldiven”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.94-95 (fihrist).
673. “Daktilolar”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.96-97 (küçük totem müzesi).
674. Theodor Adorno, “Minima Moralia’dan”, çev. Tarık Günersel, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.98 (aforizma).
675. “Sanat Ve Zanaat”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.101.
676. Aykut Köksal, “Bauhaus Versus Bauhaus”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.102 (araştırma).
677. Burcu Özgüven, “Bauhaus”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.103-104 (araştırma).
678. Walter Gropius, “Yeni Mimari Ve Bauhaus”, çev. Burcu Özgüven, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.105-106 (araştırma).
679. “Walter Gropius/Bauhaus Manifestosu 1919”, çev. Ömer Madra, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.107 (araştırma).
680. Will Grohmann, “Paul Klee’nin Bauhaus Dönemi: Resim Ve Öğretim”, çev. Fatih Aksoy, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s. 108-111 (araştırma).
681. Werner Hofmann, “Wassily Kandinski”, çev. Ahmet Cemal, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.112 (araştırma).
682. Nazif Topçuoğlu, “Bauhaus Ve Fotoğrafçılık”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.113-117 (araştırma).
680. “Bauhaus: Küçük Katalog”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.118-119 (araştırma).
683. Füsün Akatlı, “Hayır...”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s. 120-121 (ayın kitabı).

684. “Gergedan’ın Tavsiyeleri”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s. 121 (kitaplar).
685. Betül Çotuksöken, “Felsefe Tartışmaları (İ. Kitap)”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.122 (kitap tanıtma yazısı).
686. İsmail Kara, “Safahat ”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.123 (kitap tanıtma yazısı).
687. Ümit Bayazoğlu, “Son Perde ”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.123 (kitap tanıtma yazısı).
688. Ece Ayhan, “18. Yüzyılda Türk Müziği ”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.124 (kitap tanıtma yazısı).
689. E(nis).B(atır).A(li).S(aydam)., “Bok Kitabı ”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.124 (kitap tanıtma yazısı).
690. “İkinci Gergedan Yılında Neler Olacak?”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.125.
691. “Tekzip”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.126 [Zeynep adlı kişiye mektup].
692. E(nis).B(atır)., “Cry My Beloved Country”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.126 (lobut).
693. E(nis).B(atır)., “Vincent de Gogh”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.126 (lobut).
694. “Thru The Keyhole”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.130.
695. “Önümüzdeki Sayıda”, *Gergedan*, nr.12, Şubat 1988, s.130.

Nr 13 (Mart 1988)

696. Ali Saydam, “İkinci Gergedan Yılına Girerken”, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.V.
697. “Gergedan Gözüyle”, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.VI.
698. “Post Restant”, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.VIII [Enis Batur’a mektuplar].
699. “Geçen Aydan Gelecek Aya”, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s. XII-16 [Hazine Kütüphane Hazır Durumda Değil, Marc Chagall, Çağlar Komedi, Nev’de “Etkiler”, Müze Fuarı, Dijital İşitsel Kasetler Plak Sanayiine Karşı, Delvaux’nun Zenon’u, Sanatsever Dolandırıcı, John Fowles: Yeniden Roman Yazmak, Avrupa’nın Kültür Kimliği, Özel Bir Sanat Müzesi, Metin Talayman’la Gurbette, “Koridor” Açılıyor..., Aysberg Bir Ressam, Angouleme: Çizgi Romanın Başkenti, 1987’nin Vazgeçilmez 10 Albümü, Bir Yıl Dönümü, Resim İçin Fotoğrafi Terk Eden Sanatçı: Cartier- Bresson].
700. Ali Akay, “Geçen Aydan Gelecek aya/ İlk Uluslar arası Michel Foucault toplantısı Paris’te Yapıldı.”, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.14.
701. Enis Batur, “Yeniden Doğu: Eski’den Doğu Rönesans Tanımları ve Yorumları”, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.21 (Bağlam).

702. Erwin Panofsky, “ ‘Rönesans’: Kendini Tanımlamak Mı, Kendini Tanımamak Mı?”, çev. Ömer Madra, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.22-25 (kavram).
703. Ernst Cassirer, “Birey ve Evren”, çev. Ömer Madra, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.26-27 (kapsam).
704. Johan Huizinga, “Rönesans Sorunu”, çev. Zeynep Küpüşoğlu, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.28-34 (anlam).
705. Betül Çotuksöken, “Ortaçağ ve Rönesans Üzerine Kimi Temel Bilgiler”, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.35-45 (hümanizma).
706. François Rabelais, “Gargantua’nın Pantagruel’e Mektubu”, çev. B. Ç., *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.46-47 (edebiyat).
707. Loys Le Roy, “Bu Çağın Mükemmelliği”, çev. Mehmet Ali Kılıçbay, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.48-49 (hayat ve kültür).
708. Francis Bacon, “Novum Organum”, çev. B. Ç. *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.50 [Doğanın Yorumlanması ve İnsanın Egemenliği Üzerine Özdeyişler] (yeni).
709. Bülent R. Bozkurt, “Shakepeare’de Rönesans İnsanı”, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.51-52 (edebiyat).
710. Şavkar Altınal, “Rönesansın Öteki Ülkesi”, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.53-55 (edebiyat).
711. Ben Jonson, “Böyle Hâlâ Bakımlı/ ‘Still To Be Neat...’”, çev. Şavkar Altınal, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.56 (şiir).
712. Ben Jonson, “Cella’ya Şarkı/ To Cella”, çev. Şavkar Altınal, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.57 (şiir).
713. Ben Jonson, “Ancak Gölgesidir Kadınlar Erkeklerin/ The Shadow”, çev. Şavkar Altınal, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.57 (şiir).
714. Ben Jonson, “Kum Saati/The Hour Glass”, çev. Şavkar Altınal, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.58 (şiir).
715. Ben Jonson, “İki Oğlum Üstüne/ On My Son”, çev. Şavkar Altınal, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.58 (şiir).
716. Andrew Marvell, “Ot Biçicisinin Ateşböceklerine Hitabı/ The Mower To The Glowworms”, çev. Şavkar Altınal, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.59 (şiir).
717. Andrew Marvell, “Nazlı Sevgilisine/ To His Coy Mistress”, çev. Şavkar Altınal, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.60 (şiir).
718. Andrew Marvell, “Ot Biçicisinin Şarkısı/ The Mower’s Song”, çev. Şavkar Altınal, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.61 (şiir).

719. Ezra Pound, “Rönesans ‘Bütün Eleştirisi, Klasığı Tanımlama Yolunda Bir Çabadır’”, çev. Ö(mer). M(adra)., *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.62-66 (köprü).
720. Işıl Saatçioğlu, “Machiavelli: Virtüöz”, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.67-68 (portre).
721. Niccolo Machiavelli, “Floransa Tarihi’nden”, çev. Bilge Karasu, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.69-70 (hayat ve kültür).
722. “Mum ve Mühür”, çev. Arda Denkel, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.71-82 [Erasmus, Machiavelli, Shakespeare, Dürer, Galileo, Kepler, Colombus, Navarre’lı Marguerite, Michelangelo, Thomas More ve Maigne Mektupları] (mektubat).
723. Erwin Panofsky, “Rinascimento dell’ Antichità: On Beşinci Yüzyıl”, çev. Ö(mer). M(adra)., *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.84-90 (sanat).
724. Arnold Hauser, “Rönesansın Ötesinde Michelangelo”, çev. Tülin Öztürk, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.91-94 (sanat).
725. Yves Bonnefoy, “Piero della Francesca ve Quattrocento Resminde Zaman Üzerine Bir Saptama”, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.95-96 (sanat).
726. Yves Bonnefoy, “Raffaello Sanzio”, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.97-100 (sanat).
727. Lionello Venturi, “Hieronymus Bosch’tan Bruegel’e”, çev. Sinem Gürsoy Çakmak, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.101-110 (sanat).
728. Kenneth Clark, “Leonardo’nun Defterleri”, çev. Zafer Alacagök, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.112-116 (sanat).
729. Leonardo Da Vinci, “Ressamın ‘Defter’inden”, çev. E. B., *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.116-117 (sanat).
730. Arnold Hauser, “Rönesans Döneminde Sanatçının Toplumsal Konumu”, çev. Ahmet Cemal, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.118-131 (sanat).
731. Lionello Venturi, “Dürer’den Holbein’a”, çev. Cemal Süreya, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.132-146 (sanat).
732. Greighton Gilbert, “Heykel Sanatı”, çev. Tarık Günersel, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.147-157 (sanat).
733. Erwin Panofsky, “Archeologia Musicale”, çev. Ö(mer). M(adra)., *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.158-160 (sanat).
734. Erwin Panofsky, “Monteverdi’den Mektuplar”, çev. Mehmet Ergüven, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.160-161 (sanat).
735. Aptullah Kuran, “İtalyan Rönesans Mimarisi”, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.162-163 (mimari).

736. Nikolaus Pevsner, “Rönesans ve Manierizm”, çev. Levent Uysal, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.164-171 (mimari).

737. Mehmet Ali Kılıçbay, “Bir İtalyan İcadı: Rönesans ve Doğunun Olanaksız/Olanaklı Rönesansı”, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.174-178 (araştırma).

738. Ernst Bloch, “Bir Rönesans Filozof’u Tommaso Campanella”, çev. M(ehmet). A(li). K(ılıçbay)., *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s. 179-181 (araştırma).

739. Fernand Braudel, “Quattrocento Floransa’sında Yeni Bir Yaşama Sanatı”, çev. M(ehmet).A(li).K(ılıçbay)., *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.182-183 (araştırma).

740. Lucien Febvre, “Bir Rönesans Tüccarı: Jacques de Beaune”, çev. M(ehmet).A(li).K(ılıçbay)., *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.183-185 (sanat).

741. Garrett Mattingly, “Rönesans Diplomasinin İşleyişi”, çev. Ö(mer).M(adra)., *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.185-188 (araştırma).

742. “Tütün Sahnede”, çev. B(edri).B(aykam)., *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.188

743. İrfan Külyutmaz-ı Hakiki, “Biraz Kül, Biraz Duman...”, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.190 (lobut).

744. Levent Kavas/Kaan Özbayrak/Bülent Kandiller/Tansu Açık, “Elhamdülillah Tonal Bir Sabuklama”, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.190 (lobut).

745. Eray Canberk, “At ve Edebi(y)at”, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.190-191 (lobut).

746. Fadıl Kocagöz, ““Yağdı Yağmur Çaktı Şimşek””, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.191 (lobut).

747. Ö(mer).M(adra)., “Bütün, Parçaların Toplamından Fazladır”, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.191 (lobut).

748. “Gelecek Sayıda”, *Gergedan*, nr.13, Mart 1988, s.194.

Nr 14 (Nisan 1988)

749. “Gergedan Gözüyle”, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.4.

750. “Post-Restant”, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.6 [Demir Özlü, M. Engin Seçki, Neşat Sayan, Reşit İmrahor tarafından Enis Batur ve Gergedan Dergisi yöneticilerine mektuplar].

751. “Geçen Aydan Gelecek Aya”, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.8-16 [7. Uluslararası İstanbul Sinema Günleri, İbrahim Niyazioğlu, Atilla Tokatlı, Akşit Göktürk, Süreyya Duru, Fitzgerald’ın Kayıp Kadını, “I. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri”].

752. Nazım Hikmet, “BAŞLIKSIZ”, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.19 (şiir).

753. Nazım Hikmet, “Ya Ayni, Ya Habibi (1)”, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.20 (şiir).

754. Nazım Hikmet, “Ya Ayni, Ya Habibi (2)”, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.20 (şiiir).
755. Comte De Lautréamont, “Maldoror’un Şarkıları’ndan/ Altıncı Şarkı/ Chant Sixième”, çev. Özdemir İnce, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.21-26 (şiiir).
756. Cihat Burak, “Deli Kız”, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.27-30 (hikâye).
757. Ferit Edgü, “Olumsuz Metinler I”, foto. Ara Güler, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.31 (anlatı).
758. Ferit Edgü, “Olumsuz Metinler II.”, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.32 (anlatı).
759. Ferit Edgü, “Olumsuz Metinler III.”, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.32 (anlatı).
760. Cemil Meriç, “ ‘Jurnal’den”, foto. Mahmut Ali Meriç, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.33-34 (günlük).
761. Behçet Necatigil, “Küçük Muharrir”, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.35-38 (ilk).
762. “Toplum Etobur Bir Çiçektir”, çev. Berran Gelgün, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.39-43 [Sorular: Jean- Paul Sartre/ Yanıtlar: Daniel Cohn- Bendit] (söyleşi).
763. Antonin Artaud, “Kan Fışkırması”, çev. Levent Yılmaz, foto. Denise Colomb, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.44-45 (oyun).
764. “Fernand Braudel: “Avrupa’nın Birleşik Devletlerini Yaratmak Gerekiyor”, çev. Berran Gelgün, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.46-47 [Fernand Braudel ile söyleşi] (kültür ve politika).
765. Tarık Günersel, “Freud’un Kalesine Kontratak”, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.48-50 (sürek avı).
766. Semih Kaplanoğlu, “Erdağ Aksel’in Gerilim Nesneleri”, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.51-55 (sanat).
767. Alp Zeki Heper, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.56 (In Memoriam).
768. Hazar Alapınar, “Antonio Stradivari”, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.58-64 [keman tarihi, yapımı hk.] (zanaat).
769. Ahmet Cemal, “Mobilya Endüstrisinin Kuruluşu: Thonet Mobilyaları”, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.65-69 [mobilya yapımı hk.] (zanaat).
770. Orhan Şaik Gökyay, “Tılsımlı Gömlekler”, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.70-79 (zanaat).
771. Ekrem Işın, “Modernleşme Çağında Osmanlı Meslekleri”, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.80-83 (zanaat).
772. Selim İleri, “Bir Zanaat Ahlakçısı”, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.84-85 (zanaat).

773. Sami Altındağ, “Kavuşma”, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.86-93 (hayat ve hayat).
774. “Nazım Hikmet”, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.94-95 [şiiriyle, mektubuyla, deseniyle] (yazar çizer).
775. Hulki Aktunç, “Bir Portreyi Ararken: Kemal Tahir İçin Portre Denemeleri”, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.96-97 (portre).
776. Enis Batur, “Tiryaki”, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.98- 102 (fihrist).
777. Erik Satie, “Bir Dikkafalının Akıl Yürütmeleri”, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.103 (aforizma).
778. “Alp Zeki Heper: Ölmüş Bir Sinemacının Evrak-ı Metrukesi”, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.104-105
779. Ümit Bayazoğlu, “Barok Kanaviçe”, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.106-115 [Alp Zeki Heper hk.] (araştırma).
780. Enis Batur, “Alp Zeki Heper Prens Ubu, Sinemacı, Kurban”, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.116-117 (araştırma).
781. Ahmet Oktay, “Türk Resminde Yeni Dönem”, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.118-121 (kitap tanıtma yazısı).
782. “Gergedan’ın Tavsiyeleri”, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.121 (kitaplar).
783. İshak Reyna, “Son Yüzyıl Büyük Türk Şiir Antolojisi”, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.122-124 (kitap tanıtma yazısı).
784. Mine Döşlüoğlu, “Graffiti Tacirleri”, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.126-127 (lobut).
785. M(ustafa).A(lp).D(ağistanlı)., “Nihayet!”, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.126-127 (lobut).
786. “Thru The Key Hole”, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.130.
787. “Gelecek Sayıda”, *Gergedan*, nr.14, Nisan 1988, s.130
- Nr 15 (Mayıs 1988)**
788. “Geçen Aydan Gelecek Aya”, *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.4-10.
789. Ömer Madra, “Geçen Aydan Gelecek Aya/ “Elektronik” Tiyatro”, *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.10.
790. Enis Batur, “Zamandır”, *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.12 (In Memoriam).
791. “İsti(h)are”, *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.14 (hüsn-ü kuruntu).

792. "Post-Restant", *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.16 [Nevruz Ekeş, Ergun Uğur tarafından *Gergedan* dergisine ve Enis Batur'a gönderilen mektuplar].
793. "Gergedan Gözüyle", *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.18.
794. Hulki Aktunç, "Hristo Teyeli", *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.23 (şiir).
795. Hulki Aktunç, "Hayalkâr Hüseyin Terzihanesi", *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.23 (şiir).
796. Hulki Aktunç, "Adaçayı", *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.24 (şiir).
797. Hulki Aktunç, "Makastar", *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.24 (şiir).
798. Hulki Aktunç, "İki Arkadaşlar (Mukaddime)", *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.24 (şiir).
799. Roni Margulies, "Bayramlık", *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.25 (şiir).
800. Roni Margulies, "Arzın Merkezine Seyahat", *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.26 (şiir).
801. Roni Margulies, "Sessizlikler Ülkesi", *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.26 (şiir).
802. Reşit İmrahor, "İki Gecikmiş Beşlik", *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.27 (şiir).
803. Necati Polat, "Yazıklanış", *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.28-31 (şiir).
804. Georg Trakl, "Sükût/Schweigen", çev. Hikmet Kayahan, *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.32 (şiir).
805. Georg Trakl, "Uyku/Der Schlaf (2. Fassung)", çev. Hikmet Kayahan, *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.32 (şiir).
806. Georg Trakl, "Ay Işığında/In Mondschein", çev. Hikmet Kayahan, *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.33 (şiir).
807. Georg Trakl, "Doğuş/Geburt", çev. Hikmet Kayahan, *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.33 (şiir).
808. Georg Trakl, "Fareler/Die Ratten", çev. Hikmet Kayahan, *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.34 (şiir).
809. Georg Trakl, "Derin Türkü/Das Tiefe Lied", çev. Hikmet Kayahan, *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.34 (şiir).
810. Georg Trakl, "Hüzün/Melancholie", çev. Hikmet Kayahan, *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.34 (şiir).
811. Vüs'at O. Bener, "Kurban", *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.35-36 (hikâye).
812. Vüs'at O. Bener, "Nihavent Saz Semaisi", *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.36 (hikâye).

813. "Metin Erksan", *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.37-44 (söyleşi).
814. Serdar Rifat Kırkoğlu, "Günden Güne Düş/e/ Yazan Adam", *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.45-46 (deneme).
815. James George Frazer, "Tabu Edimler:", çev. Cem Akaş, *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.47-50 (antropoloji).
816. Gülseli İnal, "Utku Varlık İçin Kil Prizmalara İlk Yazılar", *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.52-59 (sanat).
817. Italo Calvino, "Yeni Dünya Ne Kadar Yeniydi!", çev. Bilge Karasu, *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.60-69 (sanat).
818. Sevin Okyay, "Makineden Önce 'İlkel' Kültür", *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.70-82 (sanat).
819. "Niçin Yazıyorsunuz?", *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.83 [Yaşar Kemal, Cemal Süreya cevaplamıştır].
820. Tezer Özlü, "Berlin Notları", *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.84-88 (günlük).
821. E(nis).B(atur)., "Tılsımlı Gecenin Ressamı: Char", *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.89-91 (yazar-çizer).
822. Ömer Madra, "Seha L. Meray Otoportresi", *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.92-93 (portre).
823. Enis Batur, "İnsanlar İkiye Ayrılır", *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.94-95 (fihrist).
824. Friedrich Nietzsche, "Özdeyişler ve Araoyunlar", çev. G. Savaş Kızıltan, *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.96 (aforizma).
825. Georges Perec, "Gözlük Üstüne Düşünceler", çev. Osman Senemoğlu, *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.97-99 (hayat ve kültür).
826. "Göz'lük", *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.100-101 (küçük totem müzesi).
827. "Lautréamont: Suratsız Bir Şair", *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.102-103 (araştırma).
828. Levent Yılmaz, " "Mal D'Aurore" Yükseliyor", *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.104-105 (araştırma).
829. Maurice Blanchot, "Lautréamont ya da Bir Kafanın Umudu", çev. Nevzat Yılmaz, *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.106-110 (araştırma).
830. Gaston Bachelard, "Öfkeli Şiir ve Saldırı", çev. L(event).Y(ılmaz)., *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.110-111 (araştırma).

831. Julien Gracq, “Lautréamont Her Zaman”, çev. L(event).Y(ılmaz)., *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.112-116 (araştırma).
832. Bahadır Gülmez, “Maldoror Türküleri”, *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.117-118 (araştırma).
833. Selâhattin Hilav, “Lautreamont ve Ötekiler”, *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.119-121 (araştırma).
834. Selim İleri, “Bütün “Eşlik Eden”lere Acı Bir Romans”, *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.122-123 (ayın kitabı).
835. “Gergedan’ın Tavsiyeleri”, *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.123 (kitaplar).
836. İshak Reyna, “Edebiyatımızdaki İki Sözlük”, *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.124-126 (kitap tanıtma yazısı).
837. Can Esin, “Mayakovski’ler Anakara’daydı”, *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.128-129 (lobut).
838. Ö(mer).M(adra)., “Yasa’nın Hangi K’sı?”, *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.129 (lobut).
839. Mustafa Alp Dağistanlı, “Yeni Olmayan Yeniler”, *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.129 (lobut).
840. “Thru The Keyhole”, *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.130.
841. “Önümüzdeki Sayılarda”, *Gergedan*, nr.15, Mayıs 1988, s.130.

Nr 16 (Haziran 1988)

842. “Geçen Aydan Gelecek Aya”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.6-44 [Andy Warhol’un Son Yapıtları, Bir Rokoko Ustasının Gösterisi, Churchill’in İkinci Ödülü, Şchedrin, Rostropoviç İçin Besteledi, Uluslararası Anadolu Cam Sanatı Sempozyumu ve Sergisi, İstanbul Kitaplığı, Sadberk Hanım Müzesi, 16. Uluslararası İstanbul Festivali, 16. Uluslararası İstanbul Festival Programı, İpek Yolu’nun Japonya’daki Ucu, Öncü Bir Kent Heykeltisi, Louise Nevelson Ödülü, Freud’un Ayak İzleri Ardında Viyana’yı Dolaşmak, Gauguin Nihayet Tam Kadro, Mobil Orkestralar, Avrupa’da Çocuk Olmak Zor, Atılgan ve Kurnaz, Jeremy Irons “İkizler” de..., Marcel Marien: Kültür Mirası Üzerine Aykırı Düşünceler, Amerika’da Bir Koreograf, Clermont-Ferrand, Enka Bilim ve Sanat Ödülleri, Projeksiyon, Ne Okuyorlar?, Ne Yayınıyorlar?, Ne Yazıyorlar?, Ne Hazırlıyorlar?, 2. Uluslararası İzmir Festivali, Sanatçılar Vs. Vergi Tahsildarları, Aşına Bir Büyücü: John Gielgud, Afrodite İçin Kavga, Bir Yazara On Milyon Dolar, Üç Türk Sanatçı İtalya’da, Salinger Muzaffer Random House Azimli, Resimli Belge Sergisi, Michel Foucault Kazısı Sürüyor].

843. Sezer Duru, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Minörlerin Müzesi”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.10-11.
844. Vasıf K. Kortun, “Geçen Aydan Gelecek Aya/New York’da Bir Türk Ressamı”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.12-13.
845. Semih Balcıoğlu, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Sevgili Altan İçin”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.32.
846. M. A. Dağistanlı, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Türk Standartları Tiyatrosu”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.34.
847. Hülya Kızıltan, “Geçen Aydan Gelecek Aya/ “Bir Çift Kanat””, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.42.
848. Gülay Kutal-Oslo, “ ‘Biz Duvar Yazısıyız’ Üzerine”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.46 (post-restant).
849. İlhan Mimarçoğlu, “BAŞLIKSIZ”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.46(post-restant).
850. Mario Levi, “ “Flamenco”cular Aranmaktadır”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.46 (post-restant).
851. Hakan Toker, “ BAŞLIKSIZ”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.48 (post-restant).
852. Ömer Madra, “ “Virgülün Başından Geçenler””, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.48 (post-restant).
853. İshak Reyna, “Açıklama”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.48 (post-restant).
854. “Gergedan Gözüyle”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.49.
855. İlhan Berk, “Oktay Rifat”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.50 (şiir).
856. Tarık Günersel, “Varış”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.51 (şiir).
857. Tarık Günersel, “İletim”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.51 (şiir).
858. Tarık Günersel, “Yaz Şiiri”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.52 (şiir).
859. Tarık Günersel, “Briç”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.52 (şiir).
860. Tarık Günersel, “Kutup”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.52 (şiir).
861. Murathan Mungan, “Öteki Mithosu”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.53-56 (şiir).

862. Vecihi Sarısözen, “Bırakış”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.57 (şiiir).
863. Vecihi Sarısözen, “Bilmiyorduk”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.57(şiiir).
864. Mehmet Ocaktan, “Lav”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.58 (şiiir).
865. Semih Kaplanoğlu, “Bıçak”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.59 (şiiir).
866. Semih Kaplanoğlu, “Ağaç”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.59 (şiiir).
867. Semih Kaplanoğlu, “Bir Ada Şiiri”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.59 (şiiir).
868. Semih Kaplanoğlu, “Ege Şiirleri”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.60 (şiiir).
869. Semih Kaplanoğlu, “Bun”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.60 (şiiir).
870. William Shakespeare, “Sonnet XVIII”, çev. Orhan Burian, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.61 (şiiir).
871. John Keats, “On The GrassHopper And Cricket”, çev. Orhan Burian, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.62-63 (şiiir).
872. John Keats, “Sonnet VII”, çev. Orhan Burian, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.63 (şiiir).
873. John Keats, “Sonnet XX”, çev. Orhan Burian, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.63 (şiiir).
874. Buket Uzuner, “Bir Yaz Dönümü Gecesi İçin Süit”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.64-68 (hikâye).
875. J.M.G. Le Clezio, “Adaya Doğru Gidiyor Gemi”, çev. Nedim Gürsel, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.69-72 (hikâye).
876. “Cornelius Castoriadis”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.73-77 (söyleşi).
877. Mehmet Ergüven, “Corinth’in Son Portresi”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.78-79 (deneme).
878. Özdemir Nutku, “Rönesans Üsluplarının Shakespeare Tragedyalarının Yansıması”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.80-84 (sürekl avı).
879. Orhan Peker, “Arı”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.85 [şiiir] (ilk).
880. James George Frazer, “Tabu Kişiler-I”, çev. Cem Akaş, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.86-89 (antropoloji).

881. Fadıl Kocagöz, “ “Bu” Ben Miyim?”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.90-92 (foto“günlük”).
882. Aydın Uğur, “Yeni Teknoloji=Videoclip#Sanat”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.93-94 (köşe).
883. Cemal Süreya, “Adam-Kadın”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.95 (yanılma payı).
884. Witold Gombrowicz, “PEN Kulüp Beni Çağırma”, çev. Berran Gelgün, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.96-98 (günlük).
885. Sezer Tansuğ, “Türk İfadeci Resminin Büyük Öncüsü Orhan Peker”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.100 (sanat).
886. Turgay Gönenç, “Orhan Peker’in Ayvalık Dönemi”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.100-116 (sanat).
887. “Müzik Aletleri Aile Albümü: I”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.117-130 (sanat).
888. İlber Ortaylı, “Falih Rıfkı Atay ve Seyahatnameleri”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.131-132 (devr-i âlem).
889. Sören Kierkegaard, “Diapsalmata”, çev. Güven Savaş Kızıltan, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s. 133 (aforizma).
890. Gül Pulhan, “Ali Nusret Pulhan P.K. 444-Beyoğlu İstanbul”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.134-137 (portre).
891. “Pul”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.138-130 [çeşitli kimlik ve kişiliklerin portrelerinin bulunduğu pul resimleri].
892. Enis Batur, “Boğa-Adam ve Boğa Güreşi”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.140-141 (fihrist).
893. Egon Schiele, “Ben, İki Yanı Ağaçlık Ebedi İlkbahar Yollarını”, çev. Ahmet Cemal, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.142 (yazar-çizer).
894. Egon Schiele, “Ben Ebedi Çocuk,” çev. Ahmet Cemal, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.143 (yazar-çizer).
895. Ömer Madra, “Fahrenheit 450”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.147-148 (auto-da-fé).
896. Anne Lyon Haight, “Nazilerin Yaktığı Kitaplar”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.150 (auto-da-fé).

897. Anne Lyon Haight, “ABD’nin Yaktığı Kitaplar”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.150 (auto-da-fé).
898. “Hallac”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.152 (auto-da-fé).
899. “Jeanne d’Arc”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.152 (auto-da-fé).
900. Stefan Zweig, “Servet’in Yakılışı”, der. Ahmet Cemal, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.154 (auto-da-fé).
901. John Milton, “Tanrının Aynası”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.154 (auto-da-fé).
902. “Girolamo Savanarola”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.154 (auto-da-fé).
903. Giordano Bruno”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.156 (auto-da-fé).
904. “Thomas Cranmer”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.156 (auto-da-fé).
905. Prof. Dr. Erdal İnönü, “Kâğıt Nasıl Yanar”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.156 (auto-da-fé).
906. “Hugh Latimer”, der. Ömer Madra, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.158 (auto-da-fé).
907. Stefan Zweig, ““Yakan Sır”ın Yangını...”, çev. A(hmet). C(emal)., *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.158 (auto-da-fé).
908. Thomas Mann, “Hitler ve Edebiyat”, çev. A(hmet). C(emal)., *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.158-160 (auto-da-fé).
909. “Ali Ulvi Karikatürleri”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.159 (auto-da-fé).
910. “Bartolome’de Las Casas: 400 yıllık bir sansür savası”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.160 (auto-da-fé).
911. Bertolt Brecht, “Kitap Yakma”, çeviren: Hasan Kuruyazıcı, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.160 (auto-da-fé).
912. “Semih Balcıoğlu Karikatürleri”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.160 (auto-da-fé).
913. “İran 1980, Almanya 1933, İskenderiye 415, Fahrenheit 451”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.162 (auto-da-fé).
914. “Orhan Burian”, haz. Mustafa Alp Dağistanlı, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.163-181 (fotobiyografi).

915. Vedat Günyol, “Orhan Burian”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.164-166 (fotobiyografi).
916. Mehmet Ali Kılıçbay, “Tarihi Yeniden Yazarken”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.182-183 (eleştiri).
917. Tomris Uyar, “Edebiyat “Dersleri””, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.184 (ayın kitabı).
918. Ahmet Oktay, “Güzel Irmak”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.186 (kitap tanıtma yazısı).
919. Oliver Steinbach, “Gustav Klimt und Emilie Flöge. Genie und Talent, Freundschaft und Bessenheit”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.186 (kitap tanıtma yazısı).
920. Ahmet Tulgar, “Türk ve Dünya Edebiyatçıları”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.187 (kitap tanıtma yazısı).
921. Sefa Kaplan, “Helena Nöbetçi Yannis Ritson”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.188 (kitap tanıtma yazısı).
922. Murat Ertel, “Oscar Peterson”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.188 (kitap tanıtma yazısı).
923. Ahmet Eken, “Selekta”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.189 (sahaf).
924. Levent Yılmaz, “Mea Culpa”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.192 (lobut).
925. E(nis). B(atur)., “Trompet Solo”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.192 (lobut).
926. Aydın Tiryaki, “Küçük Karışıklıklar”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.192 (lobut).
927. Ö(mer). M(adra)., “TRT’ye Çek Bir Duple”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.193 (lobut).
928. “Gergedanın Tavsiyeleri”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.193 (kitaplar).
929. “Thru The Keyhole”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.194.
930. “Gelecek Sayıda”, *Gergedan*, nr.16, Haziran 1988, s.194.

Nr 17 (Temmuz 1988)

931. “Geçen Aydan Gelecek Aya”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.8-46 [2. Uluslararası İzmir Festivali, Glasgow Avrupa’nın Kültür Başkenti Oluyor, Londra’da

“Images De France”, Perfect Pitch: Bir Yaşam Öyküsü, Kariye Çevresine Turing’in Yeni Bir Katkısı, Arkeolojik Kazılar ve Araştırmalar, 1988 Yılında Türk Bilim Kurumları Tarafından Yapılan Kazılar, 1988 Yılında Yabancı Kurumlar Tarafından Yapılan Kazılar, Fransız Yayıncılığının Yarım Yüzyılı: Gaston Gallimard, “Bu Resmi At Üzerine Çiziyorum”, Glynderbourne Opera Festivali, Charles Dickens Festivali, 16. Uluslararası İstanbul Festivali Programı, Londra Promenade Konserleri, En İyi Telefon Rehberi Ödülü, Achebe Yeniden Sesini Buldu, Salinger Kazandı ve Kaybetti].

932. Semih Kaplanoğlu, “Geçen Aydan Gelecek Aya/ “Öncü Türk Sanatından Bir Kesit” Sergisinden Bir Kesit”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.10-11.

933. Ömer Madra, “Geçen Aydan Gelecek Aya/İsveçli Yazarlara”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.16-18.

934. Gül Pulhan, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Biedermeier ve Mart Öncesi Viyana 1815-1848”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.34.

935. Sungu Çapan, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Bölük Pörçük Cannes’88 İzlenimleri”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.36-46.

936. H. Suha Coşkuntuna- Orhan Tekelioğlu, “Yine “Biz Duvar Yazısıyız””, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.48 (post-restaurant).

937. Murat Ertel, “Roll Over Beethoven”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.48 (post-restaurant).

938. “Gergedan Gözüyle”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.50.

939. Ebubekir Eroğlu, “Baba Ocağı”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.51-52 (şiir).

940. Ebubekir Eroğlu, “Barınak”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.52 (şiir).

941. Yaşar Miraç, “Düşler/Birinci Düş”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.53 (şiir).

942. Yaşar Miraç, “Düşler/İkinci Düş”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.54 (şiir).

943. Yaşar Miraç, “Düşler/Üçüncü Düş”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.54 (şiir).

944. İzzet Göldeli, “Kiama: Bir Peyzaj Şiiri Denemesi”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.55 (şiir).

945. İhsan Deniz, “Buğu”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.56-58 (şiir).

946. Sedat Bilgin, “Önsöz”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.59 (şiir).

947. Sedat Bilgin, “Edat”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.59 (şiir).

948. Rahmi Kaya, “Tenteler”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.60-62 (şiiir).
949. Philip Larkin, “Gidiş/Going”, dsn. Philip Larkin, çev. Şavkar Altınel- Roni Margunies, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.63 (şiiir).
950. Philip Larkin, “XIII/XIII”, çev. Şavkar Altınel- Roni Margunies, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.64 (şiiir).
951. Philip Larkin, “Küpe Olsun Kulağına/This Be The Verse”, çev. Şavkar Altınel- Roni Margunies, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.64 (şiiir).
952. Philip Larkin, “Ne Yer, Ne Yar/Places, Loved Ones”, çev. Şavkar Altınel- Roni Margunies, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.65 (şiiir).
953. İsmail Ertürk, “Dağ Evinde Bir Koreli”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.66-70 (hikâye).
954. David Sylvester, “Francis Bacon”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.71-74 (söyleşi).
955. Enis Batur, “Türkiye’de Yeniden Sol Düşünmek”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.75-77 (kültür ve politika).
956. Mike Zwerin, “Miles Davis: Ona Efsane Demeyin/ Miles Davis: Don’t Call Him A Legend”, çev. Ömer Madra, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.78-80 (ilk-exclusive).
957. Ahmet Cemal, “Brecht’i Nasıl Bilirsiniz?”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.81-83 (deneme).
958. “Francis Bacon”, çev. Fatma Tülin Öztürk, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.84-93 (sanat).
959. “Piet Mondrian (1872-1944)”, çev. Güven Savaş Kızıltan, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.94-106 (sanat).
960. “Müzik Aletleri Aile Albümü: II”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.107-117 (sanat).
961. James George Frazer, “Tabu Kişiler II”, çev. Cem Akaş, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.118-122 (antropoloji).
962. Max Horkheimer- Theodor W. Adorno, “İki Dünya”, çev. Güven Savaş Kızıltan, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.123-124 (felsefe).
963. “William Blake”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.125-127 (yazar-çizer).

964. Leonardo Sciascia, “Siyah Üzerine Siyah’tan”, çev. Berran Gelgün, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.128-129 (günlük).
965. Stanislas Jerzy Lec, “Saçlı Düşünceler”, çev. E(nis).B(atur)., *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.130 (aforizma).
966. Yüksel Arslan, “Gün Giymek”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.131 (ilk).
967. Ahmet Oktay, “Pera’daki Hayalet Üzerine”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.132-133 (portre).
968. “Tezgâh”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.134-136 (küçük totem müzesi).
969. Ümit Gürol, “Türkler Friuli’de İtalyanlar İzmir’de”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.137-140 (hayat ve kültür).
970. Susan Sontag, “Çin’e Bir Gezi Tasarısı”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.141-147 (devr-i âlem).
971. Denis Roche, “Şiirsel Tatil Üzerine Dersler”, çev. Levent Yılmaz, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.148-149 [Bir Bozma Düşüncesi Üzerine, Sözleşmeden ve Üst –Yasalaştırmadan, Değişiklikler Tablosu, Bakılan Şiirin Sonu, Söylenen Şiirin Sonu, Yeni Bir Kesileme İçin, Yeni Bir Kesileme İçin, Erotizm ya da Her Şeyle Boğaz Boğaza Gelmek yazıları ile] (poetika).
972. Bülent Ecevit, “Helikon”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.150-153 (belge).
973. “Kuzgun Acar”, haz. Gül Pulhan, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.154-171 (fotobiyografi).
974. Mengü Ertel, “Kuzgun Acar”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.156-158 (fotobiyografi).
975. Seçkin Cılızoğlu, “ “Dünyanın Bütün Kara Parçalarında ve (Kökünü) Afrika Dahil” Bir Yaşam Yontucusu Kuzgun”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.159 (fotobiyografi).
976. “Efsane ve Analiz: James Dean”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.172-173.
977. Roger Caillois, “Yıldızla Özdeşleşmenin Yoğunluğu. Bir Örnek : James Dean Tapınması”, çev. Ömer Madra, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.174 (araştırma).
978. Sevin Okyay, “James Dean”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.175-177 (araştırma).
979. Elia Kazan, “Ben Bu Efsaneyi Sevmedim”, çev. Ömer Madra, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.178-181 (araştırma).

980. Edgar Morin, “Dönüm Noktası: James Dean”, çev. Levent Yılmaz, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.182-186 (araştırma).
981. Ahmet Eken, “Köprülü Kütüphanesi”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.187 (kütüphane).
982. Betül Çotuksöken, “Demokrasi/Aristoteles İlkçağ’da Doğa Felsefeleri”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.188-189 (ayın kitabı).
983. “Gergedan’ın Tavsiyeleri”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.189 (kitaplar).
984. Sezer Tansuğ, “Romantizm Sanat Ansiklopedisi”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.190-191 (kitap tanıtma yazısı).
985. Ömer Madra, “Metis Çeviri I, II, III”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.191 (kitap tanıtma yazısı).
986. “Picasso und die Beatles” çev. Ahmet Tulgar, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.192 (kitap tanıtma yazısı).
987. Murat Ertel, “Festival Müzisyeni Kasetleri”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.192 (kitap tanıtma yazısı).
988. Aydın Tiryaki, “Bir Hata ve Bri Özür Yazısı”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.193 (lobut).
989. E(nis).B(atur)., “Sirkatin”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.193 (lobut).
990. Mustafa A. Dağıstanlı, “Zemzem Kuyusu”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.193 (lobut).
991. “Bluz Uyduramadık Pantolon Verelim Mi?”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.193 (lobut).
992. “Thru The Keyhole”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.194.
993. “Önümüzdeki Sayılarda”, *Gergedan*, nr.17, Temmuz 1988, s.194.
- Nr 18 (Ağustos 1988)**
994. “Gergedan Gözüyle”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.6.
995. Seyit Ali Ak, “Cumhuriyet Döneminde Fotoğraf”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.10-19.

996. “Galeri”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.20-31 [Mehmet Kısmet, Yusuf Tavi, İzzet Kezibar, gibi farklı fotoğrafçıların çekmiş olduğu fotoğraflara yer verilmiştir.].
997. Gültekin Çizgen, “Fotoğraflarımızda Beslenme Sorunu”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.34-35 (fotoğraf).
998. Burçak Evren, “Benim Fotoğraflarım”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.37-43 (fotoğraf).
999. Ahmet Gezgin, “Deneysel Fotoğrafi’ye Kuramsal Bir Yaklaşım”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.44-47 (benim fotoğraflarım).
1000. “Her Güzel Estetik Değil”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.48-50 (fotoğraf).
1001. Henri Cartier Bresson, ““Fotografi Yakalamak”...” *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.52-55 (fotoğraf).
1002. Selçuk Baran, “Bakırçalığı”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.56-60 (öykü).
1003. “Dikili’de Kültür Festivali”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.60-65 (festival).
1004. Cavit Erbil, “Astor Piazzola, Bandoneon ve Boynuzluğun Ağıtı...”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.66-70 (müzik).
1005. Yankı Yazgan, “Sherlock Holmes ve Dr. Freud”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.72-75 (psikanaliz).
1006. Attilâ İlhan, “Sinemada ‘İkinci Yeni’”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.76-77 (sinema).
1007. Murat Belge, “Duvar”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.78-80 (sinema).
1008. “Necati Zekeriya”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.83-85 (söyleşi).
1009. “Lorka Soyutlaması’ndan 3 Örnek”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.85 [Necati Zekeriya’nın Şiir Kitabı].
1010. “Azarbaycan’dan Açık Mektup...”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.86-88 (belge).
1011. Muzaffer İzgü, “Demokrasimiz Kaç Para Eder?”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.90-92 (öykü).
1012. Ivan Fonagy(XX), “Şiir Dili: Biçim ve İşlev(X)”, Türkçesi: Mustafa Durak, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.94-98 (edebiyat).

1013. Sedat Umran, “Duman”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.99 (şiir).
1014. Sedat Umran, “Bir Ölünün İstekleri”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.99 (şiir).
1015. Sedat Umran, “Soru”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.99 (şiir).
1016. Sedat Umran, “Hazine”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.99-101 (şiir).
1017. Ayşe Nur Kocatopçu, “Bülbül Avı”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.104-106 (şiir).
1018. Levent Yılmaz, “Boy Peeling Fruit (Meyve Soyan Çocuk)”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.106 (şiir).
1019. Levent Yılmaz, “Bot With A Vase Of Roses (Bir Vaz Gül ve Çocuk)”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.106 (şiir).
1020. Levent Yılmaz, “The Fortune Teller (Falcı)”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.107 (şiir).
1021. Levent Yılmaz, “The Magdalene (Magdalen)”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.107 (şiir).
1022. Levent Yılmaz, “Basket Of Fruit (Meyve Sepeti)”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.107 (şiir).
1023. Levent Yılmaz, “The Cardsharps (Hilekârlar)”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.107 (şiir).
1024. Levent Yılmaz, “Card Players (Kâğıt Oynayanlar)”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.107 (şiir).
1025. Levent Yılmaz, “Portrait Of A Young Woman (Bir Genç Kadının Portresi)”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.107 (şiir).
1026. Ömer Aksay, “BAŞLIKSIZ”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.108 (şiir).
1027. Ömer Aksay, “Harfler II”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.109 (şiir).
1028. Sefa Kaplan, “Maske”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.110 (şiir).
1029. Sefa Kaplan, “Sırat”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.111 (şiir).
1030. Gottfried Benn, “Bireşim/Synthese”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.112 (şiir).
1031. Gottfried Benn, “Turin/Turım”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.113 (şiir).

1033. Gottfried Benn, “Yalnız İki Şey/Nur Zwei Dinge”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.113 (şiir).
1034. Gottfried Benn, “Alaska/ Alaska”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.113 (şiir).
1035. Gottfried Benn, “Güzel Gençlik/Schöne Jugend”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.114 (şiir).
1036. Gottfried Benn, “Henri Matisse: “Asphodeles” (Çiriş Otları)/ Henri Matisse: “Asphodeles”, *Gergedan*, nr.18, Ağustos 1988, s.144 (şiir).
- Nr 19 (Ağustos 1988)**
1037. “Gergedan Gözüyle”, *Gergedan*, nr.19, Ağustos 1988, s.7.
1038. Kemal İskender, “Türk Resminin Dünü, Bugünü ve Geleceği”, *Gergedan*, nr.19, Ağustos 1988, s.8-28 (resim).
1039. Sezer Tansuğ, “1950’den Bu Yana Türk Resminin Özellikleri”, *Gergedan*, nr.19, Ağustos 1988, s.28 (resim).
1040. Kaya Özsezgin, “Çağdaş Türk Resmi Üzerine”, *Gergedan*, nr.19, Ağustos 1988, s.29 (resim).
1041. Neşet Günal, “Sanat Ortamı Üzerine...”, *Gergedan*, nr.19, Ağustos 1988, s.30 (resim).
1042. “Bugünkü Resim Borsası Resim Sanatına Nasıl Yön Veriyor?”, *Gergedan*, nr.19, Ağustos 1988, s.31-32 [Beral Madra ve Yahşi Baraz yorumları ile] (resim).
1043. Jak Deleon, “Osmanlı Döneminde Yabancı Ressamlar”, *Gergedan*, nr.19, Ağustos 1988, s.35-36 (resim).
1044. Turgay Gönenç, “Nazmi Ziya’nın Dört Resmi Ya Da Paris-İstanbul”, *Gergedan*, nr.19, Ağustos 1988, s.38-40 (resim).
1045. Mehmet Ergüven, “İki Çıplağın Arasında”, *Gergedan*, nr.19, Ağustos 1988, s.42-44 (resim).
1046. Bedri Baykam, “New York İçilecek Denizdir”, *Gergedan*, nr.19, Ağustos 1988, s.46-50 (resim).
1047. Bilgin Adalı, “Senaryo Yazarına Notlar”, *Gergedan*, nr.19, Ağustos 1988, s.51 (sinema).
1048. “Gergedan Film Setlerinde”, *Gergedan*, nr.19, Ağustos 1988, s.52-54 [İki Yangın Arasında Cahide, Dudaktan Kalbe] (sinema).
1049. “Ömer Kavur: Yeşilçam zihniyeti İnkâr Edilmelidir”, *Gergedan*, nr.19, Ağustos 1988, s.55-57 (söyleşi).

1050. "Işık İçinde Afrika", *Gergedan*, nr.19, Ağustos 1988, s.58-59 (sinema).
1051. Feridun Andaç, "Yeni Yayın Döneminin Yeni Olmayan Sorunları", *Gergedan*, nr.19, Ağustos 1988, s.60-61 (yayın).
1052. "Yeni Yayın Döneminde Okura Sunulacak Kitaplar", *Gergedan*, nr.19, Ağustos 1988, s.62-63 (yayın).
1053. Osman S. Arolat, "Dünya İnsanına Yazmak", *Gergedan*, nr.19, Eylül 1988, s.64-66 [Güney Dal İle Söyleşi] (edebiyat).
1054. "En Yanlış Şey Romancıyı Sosyolog Görmektir", *Gergedan*, nr.19, Ağustos 1988, s.67 [Prof. Mübeccel Kıray ile Söyleşi] (edebiyat).
1055. Feridun Andaç, "Berlin'in Nar Çiçeği", *Gergedan*, nr.19, Ağustos 1988, s.68-69
8Füruzan İle Söyleşi] (edebiyat).
1056. Semra Özdamar, "Son Tablo", *Gergedan*, nr.19, Ağustos 1988, s.70-74 (öykü).
1057. Attilâ İlhan, "Başka Bir Açıdan Dostoyevskiy: Neçayevtsi", *Gergedan*, nr.19, Ağustos 1988, s.76-77 (edebiyat).
1058. Turgay Gönenç, "Dörtlükler/Metal Çiçekler, Kekik, Cam Sesleriyle, Beyzi Bir Resim", *Gergedan*, nr.19, Ağustos 1988, s.78 (şiir).
1059. Yaşar Aksoy, "Keşiş", *Gergedan*, nr.19, Ağustos 1988, s.78 (şiir).
1060. "Cem Mansur: Şefin Görevi İnsanları Motive Etmek Değil", *Gergedan*, nr.19, Ağustos 1988, s.80-82 [Cem Mansur ile Söyleşi] (müzik).
1061. Seçkin Cılızoğlu, "Gencay Gürün İle 1988-1989 Dönemine Dair", *Gergedan*, nr.19, Ağustos 1988, s.84-85 (tiyatro).
1062. Seçkin Cılızoğlu, "Orhan Veli'den Van Gogh'a", *Gergedan*, nr.19, Ağustos 1988, s.86-88 (tiyatro).
1063. Canan Konuk, "Bale Bir Bütündür", *Gergedan*, nr.19, Ağustos 1988, s.90 (bale).
1064. "Robert Çapa'dan Kan Ve Barutla...", *Gergedan*, nr.19, Ağustos 1988, s.92-95 (fotoğraf).
1065. "Çifte Çetrefil", *Gergedan*, nr.19, Ağustos 1988, s.96-97 (bulmaca).

Nr 20 (Eylül 1988)

1066. Semra Özdamar, "Bir Derginin Boyutlarının Ötesinde", *Gergedan*, nr.20, Ekim 1988, s.3.
1067. "Seçme Sanat Olayları", *Gergedan*, nr.20, Ekim 1988, s.6-9 [Manzara Resminin Dört Yüz Yıllık Hikâyesi İstanbul'da, Kısa Haberler].

1068. “Komet’in Ortaköy Serüvenleri”, *Gergedan*, nr.20, Ekim 1988, s.10-12 (resim).
1069. Canan Konak, “Özgün Bir Sanat Opera-Sinema”, *Gergedan*, nr.20, Ekim 1988, s.14-15 (opera).
1070. Yaşar Aksoy, “Hasan Tahsin İle Yılmaz Güney Arasındaki Sır”, *Gergedan*, nr.20, Ekim 1988, s.16-17 (kapak konusu).
1071. Hasan Tahsin, “Yılmaz Güney’i Hasan Tahsin’in Hayatını Filme Çekmeye Yönelten Yazı”, *Gergedan*, nr.20, Ekim 1988, s.18 (kapak konusu).
1072. Giovanni Scognamillo, “Türk Sinemasının Dünü, Bugünü, Yarını”, *Gergedan*, nr.20, Ekim 1988, s.20-22 (sinema).
1073. Burçak Evren, “Fotoğraflarla Türk Sinema Tarihi”, *Gergedan*, nr.20, Ekim 1988, s.24-41 (sinema).
1074. Erman Şener, “Türk Sinemasında Tipler”, *Gergedan*, nr.20, Ekim 1988, s.42-46 (sinema).
1075. Meltem Savcı, “Yeşilçam’da Kriz Var Mı”, *Gergedan*, nr.20, Ekim 1988, s.48-52 [Cengiz Ergun, NAzmi Özer, Kadir İnanır, Yusuf Kurçenli, Çetin Tunca cevapları ile] (sinema).
1076. Bilgin Adalı, “Senaryo Yazarına Notlar-2”, *Gergedan*, nr.20, Ekim 1988, s.54 (sinema).
1077. Prof. Sami Şekeroğlu, “Sinema Teknolojisi ve Bir Vicdan Muhasebesi”, *Gergedan*, nr.20, Ekim 1988, s.56-57 (sinema).
1078. Engin Ayça, “Eleştiri ve Sinema”, *Gergedan*, nr.20, Ekim 1988, s.58-62 (sinema).
1079. “Umut Yarına Kaldı”, *Gergedan*, nr.20, Ekim 1988, s.64-65 (film setlerinde).
1080. Ali Hakan, “Yeni Sezonun Filmleri”, *Gergedan*, nr.20, Ekim 1988, s.66-70 (sinema).
1081. Murathan Mungan, “Parçalar”, *Gergedan*, nr.20, Ekim 1988, s.71 (şiir).
1082. Feridun Andaç, “Aziz Nesin Gerçeği”, *Gergedan*, nr.20, Ekim 1988, s.72-73 (edebiyat).
1083. “Aziz Nesin: Şiirimi Yaşamın Tuğlalarından Örüyorum”, *Gergedan*, nr.20, Ekim 1988, s.73-75 (edebiyat).
1084. “Can Yücel: “Dünyaya Bir Çocuk Gibi Sade Bakıyorum””, *Gergedan*, nr.20, Ekim 1988, s.76-77 (edebiyat).
1085. Attilâ İlhan, “Başka Bir Açıdan Dostoyevski: Stravrogin”, *Gergedan*, nr.20, Ekim 1988, s.78-80 (edebiyat).

1086. Osman Şahin, “Demirdeki Damar”, *Gergedan*, nr.20, Ekim 1988, s.81 (öykü).
1087. Nazan İpşiroğlu, “Resim ve Müzik”, *Gergedan*, nr.20, Ekim 1988, s.82-87 (müzik).
1088. Seçkin Selvi Cılızoğlu, “Perdelerin Açılmasına Doğru Devlet Tiyatroları”, *Gergedan*, nr.20, Ekim 1988, s.88-89 (tiyatro).
1089. “Rutkay Aziz İle Söyleşi”, *Gergedan*, nr.20, Ekim 1988, s.89-91 (tiyatro).
1090. “Ansel Adams’ın Ardından...”, *Gergedan*, nr.20, Ekim 1988, s.92-95 (tiyatro).
1091. “Anakrostiş”, *Gergedan*, nr.20, Ekim 1988, s.96-97 (bulmaca).
1092. Yaşar Aksoy, “15 Yıl Aradan Sonra Balıkçı Müzesi”, *Gergedan*, nr.20, Ekim 1988, s.98 (müze).

Argos Dergisi Indexi

Nr 1, (Eylül 1988)

1. “Ve Gemi...”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.6.
2. “Seyir Defteri”, *Argos*, nr. 1, Eylül 1988, s.8-9 [E(nis).B(atur). yazısı].
3. “Geçen Aydan Gelecek Aydan Gelecek Aya”, *Argos*, nr. 1, Eylül 1988, s.16-30 [İfsakta Seminer, Yıldıza Şairin Adı Takılıyor, Tarihi Ayakkabılar Sergisi, Yerleşen Bir Festival, Osmanlıda Rum Burjuvazisi Ve Basını, Avustralya’da Türk Şiiri].
4. İshak Reyna, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Bardağı Taşırın Heykel”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.18.
5. Murat Ertel, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Little Wing”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.20 [şarkı sözünü çev. Ömer Madra].
6. Müjgan Erus, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Pirî Reis Haritası”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.22.
7. M.E., “Geçen Aydan Gelecek Aya/Roy Buchanan”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.26.
8. Int. Herald Tribune (Edwin Mc Dowell’den), “Geçen Aydan Gelecek Aya/“Mezbaha”da Katledilen Romanın Bütünü Bulundu!”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.26.
9. “Post-Restant”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.32[Güven Turan, Orhan Bulunmaz, Tefik Turna tarafından gönderilen mektuplar].
10. İlhan Berk, “Güzel Devedikeni”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.35-36 (şiir).
- 11 Sina Akyol, “Şirin Çekirge”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.37-38 (şiir).

12. Seyhan Erözçelik, “Tatula”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.39-40 (şiir).
13. Necati Polat, “Prens”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.41 (şiir).
14. Yücel Sivri, “Karanlığa”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.42 (şiir).
15. Yücel Sivri, “Bach’sal Dürtü”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.43 (şiir).
16. Yücel Sivri, “İçerkedinim”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.43 (şiir).
17. İbrahim Kiras, “Cuma”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.44 (yeni).
18. İbrahim Kiras, “Küçük Bir Taş”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.44 (yeni).
19. İbrahim Kiras, “İşaret”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.45 (yeni).
20. İbrahim Kiras, “Soru Cümlelerinde”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.45 (yeni).
21. Ezra Pound, “Brennbaum”, çev. Kubilay Tunçer, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.46 (şiir).
22. Ezra Pound, “Hugh Selwyn Mauberley”, çev. Kubilay Tunçer, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.47 (şiir).
23. Ezra Pound, “Estetik Üzerine/ The Study In Aesthetic”, çev. Kubilay Tunçer, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.48 (şiir).
24. “Dost Mektubu”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.49 [Behçet Necatigil’den Kâmuran Şipal’e] (ilk).
25. Ferit Edgü, “Adam/Kadın/Çocuk”, foto. Marianne Fleitmann, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.50-51 (hikâye).
26. Cihat Burak, “Tozkopan İskender”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.52-54 (hikâye).
27. “Coşkulu Göçebe”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.55-61 [Talat Sait Halman ile söyleşi] (söyleşi).
28. Oğuz Demiralp, “Dünyanın En Güzel Bursası”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.62-64 (deneme).
29. Cemal Süreya, “Yâr Kavramı Üzerine”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.65 (yanılma payı).
30. Max Raphael, “Sürgünde Yaşam”, çev. Mehmet Ergüven, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.66-70 (günlük-mektup).

31. Karl Kraus, “Deyişler Ve Karşıdeyişler”, çev. Güven Savaş Kızıltan, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.71 (aforizma).
32. Arda Denkel, “Geleceğe Doğru Türk Felsefesi”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.72-74 (felsefe).
33. Elias Canetti, “Savaş Dini Olarak Müslümanlık”, çev. G(üven).S(avaş).K(ızıltan)., *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.75 (kültür ve politika).
34. James George Frazer, “Tabu Şeyler I”, çev. Cem Akaş, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.76-79 (antropoloji).
35. Levent Yılmaz- Kubilay Tunçer, “Yeni Halkçı Şiir Manifestosu”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.82 (manifesto).
36. Nur Koçak, “ Tabula Rasa Ya Da Adnan Çoker’in Resimlerine Yaklaşmak”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.84-94 (sanat).
37. Mehmet Ergüven, “Max Raphael”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.95-97 (sanat).
38. Max Raphael, “Toledo’dan Görünüş”, çev. Mehmet Ergüven, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.99-101 (sanat).
39. Max Raphael, “Fernand Léger”, çev. G(üven).S(avaş).K(ızıltan)., *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.102-108 (sanat).
40. Max Raphael, “Piyâle Madra’nın Giz’li Resimleri”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.109-114 (sanat).
41. Aydın Uğur, “Feminizm, Erkeklik Ve Kimlik”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.115-116 (köşe).
42. Şavkar Altınel, “Kim Korkar Hain K’dan?”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.117-118 (hayat ve kültür).
43. Ahmet Oktay, “Siyah Karedeki Dansör”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.119-121 (portre).
44. Henri Michaux, “Sonsuz Figürler”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.122-123 (yazar-çizer).
45. “Argos’un Argo’su”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.124-125 (küçük totem müzesi).
46. Lain Watson, “KonstantinKavafis Konstantinopolis’te”, çev. Sevin Okyay, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.126-131 (devr-i âlem).

47. Ahmet Cemal, “Rudolf Steiner ve Mimarlık Anlayışı”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.132-134 (mimar).
48. Nedim Gürsel, “Eyfel Kulesi’nin Yeni Saç Örgüsü”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.135-136 (şehir-tarih).
49. Ervin Y. Galantay, “Eyfel Kulesi: Gösterge, İşaret, Simge”, çev. B(erran).G(elgün), *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.137-138 (şehir-tarih).
50. J.H. Plumb, “Floransa: Hümanizmin Beşiği”, çev. Mehmet Ali Kılıçbay, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.139-142 (şehrâyin).
51. Demir Özlü, “Stockholm”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.143-146 (şehrengiz).
52. “Haldun Taner Üzerine”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.148 [Osman Giritli soruları ile Doğan Hızlan söyleşisi].
53. “Haldun Taner Fotobiyografisi”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.147-163 [haz. Ümit Bayazoğlu].
54. “Güzel Sanatlardan Biri: Cinayet”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.164-165.
55. Enis Batur, “Cinayet Ve Estetik”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.166-167 (araştırma).
56. Julio Cortazar, “Tehlikeli Yakınlıklar”, çev. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.168-171 (araştırma).
57. Thomas De Quincey, “Güzel Sanatlardan Biri Olarak Cinayet”, çev. Ömer Madra, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.171-173 (araştırma).
58. Rainer Rochlitz, “Kracauer, Kant, Cinayet Felsefesi ve Polisiye Roman”, çev. B(erran).G(elgün)., *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.174-175 (araştırma).
59. Ümit Bayazoğlu, “Cinayet Sahneleri Antolojisi:”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.176 (araştırma).
60. Fatih Özgüven, “Sabır ve Cinayet”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.176-177 (araştırma).
61. Güven Turan, “Çifte Cinayet”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, , s.177 (araştırma).
62. Adalet Ağaoğlu, “Hayallerimin ‘Muzır’ Bölgeleri”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.178-179 (araştırma).
63. Sungu Çapan, “Ürpertici ve Zorlu Bir Eylem: Cinayet”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.180 (araştırma).

64. Cemal Süreya, “Bir Kadından Kurtuluşun İlk Düşsel Tasarımı”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.180 (araştırma).
65. Atilla Dorsay, “ ‘Beni Cinayetim’: ‘Cinayet Var’daki Ünlü ‘Makaslı’ Sahne...’”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.181-182 (araştırma).
66. Tarık Günersel, “Fotoğraf”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.182 (araştırma).
67. Hulki Aktunç, “Can İle Câni Arasında Altı Konuşma”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.182-183.
68. İshak Reyna, “Masalını Kuramayan Şair”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.184-186 [İsmet Özel hk.] (ayın kitabı).
69. Mustafa Alp Dağıstanlı, “Masalını Yıkmayan Şair”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.187-188 [İsmet Özel hk.] (ayın kitabı).
70. Seyhan Erözçelik, “Sıcak Nal-Güz Bitiği”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.189 (kitap tanıtma yazısı).
71. E(nis).B(atur)., “Çağdaş Amerikan Şiiri Antolojisi”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.189 (kitap tanıtma yazısı).
72. Zekeriya Tığrek, “Yeşil Politika”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.190 (kitap tanıtma yazısı).
73. Tomris Uyar, “Bir Metafor Olarak Hastalık”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.190-191 (kitap tanıtma yazısı).
74. M.E., “Miles Davis Kasetleri”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.191 (kitap tanıtma yazısı).
75. “Argos’un Tavsiyeleri”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.192 (kitaplar).
76. E(nis).B(atur)., “Şairin Sırtı”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, nr.1, s.193 (lobut).
77. Ö(mer).M(adra)., “Virgülün Başından”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.193 (lobut).
78. E.Y./Ö(mer).M(adra)., “Kimin Adı?”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.193 (lobut).
79. “Yorgun Demokrat”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.193 (lobut).
80. “Thru The Keyhole”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.194.
81. “Gelecek Sayılarda”, *Argos*, nr.1, Eylül 1988, s.194.

Nr 2 (Ekim 1988)

82. “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.8.
83. “Geçen Aydan Bu Aya”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.10-34 [TEM Sanat Galerisi, Blues From Laurel Sanyon, Soyut Geometrik Rölyef, 4. Uluslararası Bilsak Caz Festivali, Parliament Caz Konserleri, İfsak 10. Ulusal Kısa Film Yarışması, “Yeni Bir Yayınevi, Yeni Yayınlar”, İstanbul’da Dali Sergisi, “Back In Ussr”, Chrsi Harris Bir Kez Daha Türkiye’de, Wesker’in Kadınları, Madde ışık ve Hareket].
84. Bülent Özer, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Bedri Rahmi Deyince”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.16-18.
85. Murat Ertel, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Sahinin Sesi:”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.18.
86. Nur Nirven, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Tarihe Gömülmek İstemeyen Bir Yapı”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.24.
87. C.O., “Geçen Aydan Gelecek Aya/Cobra Grubu Litografileri”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.26.
88. Cumhuriyet Okan, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Yıldız Sarayı’nda Restorasyon”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.28-29.
89. Sezer Tansuğ, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Ömer Uluç’la Konuşma”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.30-31.
90. “Post-Restant”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.34 [Enis Batur’dan Argos okuyucularına mektup].
91. Melih Cevdet Anday, “Uykusuz Günbatsı”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.35 (şiir).
92. Nilgün Üstün, “Kendinden Alıntılar”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.36 (şiir).
93. Nilgün Üstün, “Aşklarımız Sonsuz Değil Bizim”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.36 (şiir).
94. Nilgün Üstün, “Gece Senin Sesindir”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.37 (şiir).
95. Nilgün Üstün, “It Always Rains When a Maori Dies”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.37 (şiir).
96. Adnan Azar, “Rüzgâr İstasyonu”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.38 (şiir).
97. Aytaç Antmen “ ‘That You May Not Be So...’”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.39 (şiir).
98. Aytaç Antmen, “Areal Terror”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.39 (şiir).

99. Aytaç Antmen, “ ‘Though Waiting So Be Hell’”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.40 (şiiir).
100. Aytaç Antmen, “Sustur Onu”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s. 40 (şiiir).
101. Burak Deniz, “Kalkan Son Trenin Kutsallığı Üzerine Sinematografik Bir Parçalanma”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.41-42 (şiiir).
102. Raymond Queneau, “Güneş/ Le Soleil”, çev. Teoman Aktürel, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.43 (şiiir).
103. Raymond Queneau, “Kalem El/ La Main A La Plume”, çev. Teoman Aktürel, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.44 (şiiir).
104. Raymond Queneau, “Ekin/ La Culture”, çev. Teoman Aktürel, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.44 (şiiir).
105. Raymond Queneau, “Kovalanan Kız/ L’oie Traquée”, çev. Teoman Aktürel, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.45 (şiiir).
106. Raymond Queneau, “Esin/ L’inspiration”, çev. Teoman Aktürel, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.45 (şiiir).
107. Raymond Quenneau, “Bir Mayıs/ Le Premier Mai”, çev. Teoman Aktürel, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.46 (şiiir).
108. Raymond Quenneau, “Fırtına/L’orage”, çev. Teoman Aktürel, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.46 (şiiir).
109. Hulki Aktunç, “Kanatlar, Kafes...”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.47-49 (hikâye).
110. Juan Goytisolo, “Kenar Mahalleler”, çev. Yıldız Canpolat, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.50-52 (hikâye).
111. “David Landes: ‘Zamanın felsefi irdelenmelerinden herhangi bir şey anlamıyorum...’”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.53-58 (söyleşi).
112. Samuel Beckett, “Ninni”, çev. Semih Fırıncıoğlu, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.59-61 (oyun).
113. Mehmet Ergüven, “Güncenin Raconu”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.62-64 (deneme).
114. Robert Musil, “Kozmosta Bir Nokta”, çev. Ahmet Tulgar, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.65-67 (günlük).
115. Zekeriya Tiğrek, “Eugen Dühring”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.68 (felsefe).

116. Gustav Landauer, “Eugen Dühring Üzerine”, çev. Z(ekeriya).T(iğrek)., *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.69-70 (felsefe).
117. Eugen Dühring, “Sistem ve Program”, çev. Z(ekeriya).T(iğrek)., *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.70-71 (felsefe).
118. “Raymond Williams”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.72-73 (kültür ve politika).
119. Raymond Williams, “Kültür”, çev. Barika Göncü, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.74-76 (kültür ve politika).
120. James George Frazer, “Tabu Şeyler –II”, çev. Cem Akaş, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.77-80 (antropoloji).
121. Bahadır Gülmez, “İki Eliyle Yazmak ya da Jacques Derrida”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.81-82 (göstergebilim).
122. Vasıf K. Kortun, “Mehmet Güteryüz Resimleri Apologia”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.84-93 (sanat).
123. Vasıf K. Kortun, “Bir İşaret: Saat”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.94-103 (sanat).
124. Bedri Rahmi Eyüboğlu, “Eren İçin”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.104-107 (ilk).
125. Halit Refiğ, “Bir Büyüğün Ardından”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.108-109 (mimar).
126. Cengiz Erüzun, “Türk Mimarlığında Sedat H. Eldem Ekolü”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.110-114 (mimar).
127. Şükrü Hanioglu, “Tirana”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.115-117 (şehrâyin).
128. Nur Nirven, “Agoralar”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.118-120 (şehir-tarih).
129. Claude Nicolet, “Forum: Klasik Roma’da Alanın Önemi”, çev. N.N., *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.121-125 (şehir-tarih).
130. Giuseppe Ungaretti, “Mısır Defteri-1931”, çev. Berran Gelgün, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.126-128 (seyyah).
131. Roland Barthes, “Şehir Merkezleri Boş Merkez”, çev. B(erran).G(elgün)., *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.129-130 (devr-i âlem).
132. “Olay Rusya’da Geçer/Tolstoy”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.131-133 (yazar-çizer).

133. Saadet Bozkurt, “James Baldwin: Ayrıllıklarla Kavuşmaların; Dönüşü Düşünmeden Gidenlerin Yazarı”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.134-135 (portre).
134. Ernst Bloch, “Dansın Fantazyası”, çev. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.136-138 (hayat ve kültür).
135. Nasuh Barın, “Movimento”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.139-140 (hayat ve kültür).
136. Sevin Okyay, “Dans: Hayatın Kendisi”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.145-146 (hayat ve kültür).
137. Cevat Çapan, “Sermet Çağan”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.148-149 (fotobiyografi).
138. “Sermet Çağan”, haz. Gül Pulhan, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.150-163(fotobiyografi).
139. “Edebiyat- Tarihi Tehlikeli İlişkiler”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.164-165.
140. Georg Lukács, “Tarihsel Romanın Ortaya Çıkışındaki Toplumsal ve Tarihsel Koşullar”, çev. Burçak Dağıstanlı, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.166-170 (araştırma).
141. Ahmet Oktay, “Türk Şiirinde Tarih Bilgisi”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.171-174 (araştırma).
142. Mehmet Ali Kılıçbay, “Edebi Bir Tür Olarak Tarih”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.174-175 (araştırma).
143. Ahmet Eken, “Tarih, Edebiyat’ın Alt Kollarından Biridir...”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.176-181 [Orhan Pamuk’la Edebiyat-Tarih İlişkileri Üzerine Söyleşi] (araştırma).
144. Melih Şabanoğlu, “Buralarda Lunaçarski’yi Gören Var Mı?”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.182-183 (sürekle avı).
145. Hasan Bülent Kahraman, “Klasik Türk Musikisi: Aysberg”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.184-185 (eleştiri).
146. Mazhar Candan, “Sessizlik, Sürgün ve Kurnazlık”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.186-187 (ayın kitabı).
147. “Argos’un Tavsiyeleri”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.187 (kitaplar).
148. Betül Çotuksöken, “Türk Felsefe Araştırmalarında ve Üniversite Öğretiminde Alman Filozofları/Dünya Problemleri Karşısında Felsefe”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.188-189 (kitap tanıtma yazısı).

149. Sezer Tansuğ, “İslâm Sanatının Oluşumu”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.189-190 (kitap tanıtma yazısı).
150. Murat Ertel, “Recently”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.190 (kitap tanıtma yazısı).
151. Aytekin Hatipoğlu, “Photography In The Ottoman Empire”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.191 (kitap tanıtma yazısı).
152. “ ‘Karşı Taraf’ Bir Sahaf”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.192 (sahaf).
153. Şemi Alp, “Şapka Meselesi”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.193 (lobut).
154. Ayla Oral, “Ezra Pound”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.193 (lobut).
155. “Thru The Keyhole”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.194.
156. “Gelecek Sayılarda”, *Argos*, nr.2, Ekim 1988, s.194.

Nr 3 (Kasım 1988)

157. “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.8.
158. “Post-Restant”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.10 [Abdülkadir Yücel, Kubilay Tunçer, Hamit Aydın mektupları ile].
159. “Geçen Aydan Gelecek Aya”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.12-34 [İfsak İstanbul Fotoğraf Günleri, “Antikalardan”, Şehir Müzesinde Dali Sergisi, Türk Müziği Hong Kong’ta, Michael Foot’tan Lord Byron Biyografisi, İstanbul 1500-1900, Figen Aydintaşbaş Resim Sergisi,].
160. Şükran Moral, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Hale Arpacıoğlu’nun Resimleri ve İnsan, İnsan...”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.22.
161. Sezer Duru, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Dosttan Dosta Kitap”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.22.
162. Murat Ertel, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Sahibinin Sesi”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.24.
163. Sinan Güler, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Şeker Ahmet Paşa’dan D Grubuna”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.25.
164. Hayati Asilyazıcı, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Tiyatro”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.29-30.
165. Mustafa Alp Dağıstanlı, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Oyunun Oyunu: Becerilmiş Bir İş”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.32.

166. Sevin Okyay, “Geçen aydan Gelecek Aya/İstanbul International”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.33-34.
167. Sabahattin Kudret Aksal, “Ortalık”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.35 (şiir).
168. Sabahattin Kudret Aksal, “Bu Sabah”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.35 (şiir).
169. Sabahattin Kudret Aksal, “Güller ve Gömütlükler”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.35 (şiir).
170. Sabahattin Kudret Aksal, “Araba”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.35 (şiir).
171. Sefa Kaplan, “Tarz-ı Cedit Üzre Gazeller”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.36-38 (şiir).
172. Kaan Özbayrak, “Şen Ölüm”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.39 (şiir).
173. Elizabeth Bishop, “Beş Kat Yukardan/Five Flights Up”, çev. Hulusi Özoklav, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.40 (şiir).
174. Elizabeth Bishop, “Quai D’orléans”, çev. Hulusi Özoklav, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.41 (şiir).
175. Elizabeth Bishop, “Pencerenin Altında: Ouro Preto/ Under The Window: Ouro Preto”, çev. Hulusi Özoklav, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.41-42 (şiir).
176. Nedim Gürsel, “Sorgu”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.43-46 (hikâye).
177. Anna Seghers, “Argonotlar’ın Gemisi”, çev. Hikmet Kayahan, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.47-50 (hikâye).
178. Jacques Attali, “Dinlemek”, çev. Berran Gelgün, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.51 (deneme).
179. Jacques Attali, “İktidarın Gürültüleri”, çev. Berran Gelgün”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.52 (deneme).
180. Mustafa Alp Dağıstanlı- Melih Şabanoğlu, “İsmet Özel: ‘Zekâsı, bilgisi ve içtenliğiyle birisi çıkıp kitabımı ekarte etmeliydi’”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.53-61 (söyleşi).
181. Anais Nin, “Nin’in Güncesinden Artaud”, çev. Sami Altındağ, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.62- 67 (günlük).
182. Elias Canetti, “Kitle”, çev. Güven Savaş Kızıltan, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.68-70 (kültür ve politika).

183. Mehmet Ali Kılıçbay, “Ölümün Sıcak Yüzü, Ölümün Soğuk Yüzü, Ölümün Yüzsüzlüğü”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.71-72 (antropoloji).
184. Philippe Ariés, “Evcilleştirilmiş Ölüm”, çev. Mehmet Ali Kılıçbay, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.72-75 [Batılıların Ölüm Karşısındaki Tavırları-I] (antropoloji).
185. Michel Foucault, “Nietzsche, Soykütüğü, Tarih”, çev. Cemal Ener, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.76-82 (felsefe).
186. Nur Koçak, “ ‘Aile Albümünden’ Dizisi Üzerine Birkaç Not”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.84-92 (sanat).
187. Sezer Tansuğ, “Candeğer Furtun ve Çağdaş Seramiğin Sorunları”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.93-105 (sanat).
188. Ahmet Cemal, “Kurtarılan Bir Tarih: Bizans İmparatorluk Mozaikleri”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.106-114 (sanat).
189. Emre Gönen, “Ludwig Mies van der Rohe”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.115-119 (mimar).
190. Cemal Bali Akal, “Akvaryum’da Jazz”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.120-123 (şehrayin).
191. “Eski Kentte Modern Sanat”, *Argos*, Kasım 1988, nr.3, s. 124-126 [Cidde’de Heykeller hk.] (şehir-albüm).
192. Mario Levi, “Sevgili Edith”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.127-132 (mektup).
193. “Hareketli Çizgiler”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.133-135 [Ayzenştayn hk] (yazar-çizer).
194. Georg Christoph Lichtenberg, “Özdeyişler”, çev. Levent Kavas, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.138 (aforizma).
195. Mehmet Ali Kılıçbay, “Dünyanın En Büyük Sirki: Olimpiyatlar”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.137-138 (hayat ve kültür).
196. Sevim Paşa, “Tolstoy”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.139-146 (porte).
197. “Reşat Nuri Güntekin”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.148-149 (fotobiyografi).
198. “ Reşat Nuri Güntekin”, haz. Gül Pulhan, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.150-163 (fotobiyografi).
199. “Edebiyat –Tarih Tehlikeli İlişkiler-II”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.164-165.

200. Kurtuluş Kayalı, “Türkiye’de Tarihsel Roman ya da Tarihe Duygusal Bakmak”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.166-169 (araştırma).
201. Harvey Seymour Gross, “Tarihin Anlamı”, çev. Nuray Mert, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.170-174 (araştırma).
202. Tarık Buğra, “Edebiyat ve Tarih”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s. 175 (araştırma).
203. Murat Belge, “Tarihi Roman Yazmanın Sakıncaları Var...”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.176-178 (araştırma).
204. Gustav Grudzinski, “Gorki’nin Yedi Ölümü”, çev. Orhan Suda, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.179-185 (belge).
205. Seyhan Erözçelik, “... Çocukluğun Kendini Saf Bir Akışa Bırakması Ne Güzeldi. Yiten Bu İşte!..”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.186-187 [Nilgün Marmara’nın Daktiloya Çekilmiş Şiirler adlı kitabı hk.] (ayın kitabı).
206. “Argos’un Tavsiyeleri”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.187 (kitaplar).
207. Betül Çotuksöken, “Nikomakhos’a Etik”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.188-189 (kitap tanıtma yazısı).
208. Ahmet Cemal, “Tersi Yüzü”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.190 (kitap tanıtma yazısı).
209. M(ustafa).A(lp).D(ağıştanlı)., “İslami Araştırmalar”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.191 (kitap tanıtma yazısı).
210. Murat Ertel, “Odyssey”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.191 (kitap tanıtma yazısı).
211. Gül Pulhan, “Ragıppaşa Kütüphanesi”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.192 (kütüphane).
212. Hulki Aktunç, “Le Probléeme Du Probléme De Mon Chapeau!”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.193 (lobut).
213. C.O., “Naif Ressamlar”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.193 (lobut).
214. M(ustafa).A(lp).D(ağıştanlı)., “Bozuk Kafa”, *Argos*,nr.3, Kasım 1988, s.193 (lobut).
215. Faruk Alpkaya, “Ast Yapı”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.193 (lobut).
216. “Thru The Keyhole”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.194.
217. “Gelecek Sayılarda”, *Argos*, nr.3, Kasım 1988, s.194.

Nr 4 (Aralık 1988)

218. “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.6.
219. “Post Restant”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.8 [Nejat Eczacıbaşı, Ertekin Akpınar, İshak Alaton, Zeynep Yerdelen mektupları ile].
220. “Gelecek Aydan Gelecek Aya”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.10-34 [Fahrünnisa Zeid, Gülsere Sadak’ın Resitali, İstanbul’da Resim Müzayedeleri, Hamburg Türk Haftası, Ayvazovski Sergisi, Ayzenştayn Hollywood’a Gidiyor, Moore’un Şanssızlığı, Pietro Annigoni’nin Ölümü, John Lennon’la Son Söyleşi].
221. Mustafa Alp Dağıstanlı, “Geçen aydan Gelecek Aya/Taksim Toplantıları-Bolu”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.22-26.
222. Necmi Sönmez, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Zekâdan Öteye Gidebilen Bir Resim Sergisi”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.28.
223. Murat Ertel, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Sahibinin Sesi The Best Of Freddie King”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.30.
224. Selim Altan, “Geçen Aydan Gelecek Aya/ Doğayı Görme Biçimleri”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.32.
225. Sina Akyol, “İşler ve Güçler”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.35-37 (şiiir).
226. Bedri Gencer, “İkinci Sözlükleri”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.40 (şiiir).
227. Bedri Gencer, “Atlantis Şiiir Kuşağı”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.41 (şiiir).
228. Giuseppe Ungaretti, “Fase/Phase/Evre”, İtalyancadan çev. İneborg Bachmann, Almandan çev. Hikmet Kayahan, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.42 (şiiir).
229. Giuseppe Ungaretti, “Un’altra Notte/Eine Andere Nacht/ Başka Bir Gece”, İtalyancadan çev. İneborg Bachmann, Almandan çev. Hikmet Kayahan, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.43 (şiiir).
230. Giuseppe Ungaretti, “Quietude/Ruhe/Sükûn”, İtalyancadan çev. İneborg Bachmann, Almandan çev. Hikmet Kayahan, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.43 (şiiir).
231. Giuseppe Ungaretti, “Tramonto/Sonnenuntergang/Güneş Batımı”, çev. İneborg Bachmann, Almandan çev. Hikmet Kayahan, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.43 (şiiir).
232. Giuseppe Ungaretti, “Solitudine/Einsamkeit/Yalnızlık”, çev. İneborg Bachmann, Almandan çev. Hikmet Kayahan, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.44 (şiiir).

233. Guiseppe Ungaretti, “Chiaroscuro/Helldunkel/Aydınkaranlık”, çev. İngeborg Bachmann, Almandan çev. Hikmet Kayahan, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.44 (şiiir).
234. Cem Akaş, “Tanrıların Da Burnu Karışır”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.45-48 (hikâye).
235. Karen Blixen, “Yenilmez Köleciler”, çev. Fatih Özgüven, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.49-55 (hikâye).
236. Ahmet İnam, “Kitâbî’yle: Buhurdanında Türkiye’nin”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.56-58 (deneme).
237. Lucien Goldmann, “Roman Sosyolojisinin Sorunlarına Giriş”, çev. Nükte Devrim-Şahin Artan, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.59-62 (edebiyat kuramı).
238. Philippe Ariés, “İnsanın Kendi Ölümü”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.63-65 [Batılların Ölüm Karşısındaki Tavırları-II] (antropoloji).
239. Roland Barthes, “Evlenceler”, çev. Tahsin Yücel, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.66 (hayat ve kültür).
240. “Michel Leiris”, çev. Levent Kavas, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.67-73 (söyleşi).
241. Tuğrul İnal, “Henri Michaux’nun Şiirine Bir Yaklaşım”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.74-75 (poetika).
242. Raymond Williams, “Dil”, çev. Barika Göncü, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.76-82 (kültür ve politika).
243. Ferit Edgü, “Yüksel Arslan’ın Son Resimleri”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.84-91 (sanat).
244. Canan Beykal, “Mustafa Ata ve Kyklops’ları”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.92-104 (sanat).
245. Canan Beykal, “Plak Kapaklarında Rock”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.105-111 (sanat).
246. Mehmet Ergüven, “1980’lerde Nuri İyem”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.112-114 (sanat).
247. Esra Tümer, “Louis Kahn”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.155-118 (mimar).
248. “Antik Roma Sitelerinde Kentsel İşlevler ve Toplumsal Doku”, der. Mehmet Ali Kılıçbay, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.119-123 (şehir-tarih).

249. Arnold, Wesker, “Yorum Dayatmak Mı, Açıklamak Mı?”, çev. Ali Taygun, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.124-129 (tiyatro).
250. Aydın Uğur, “Cumhuriyetin İlk Özgün Popüler Kültürü: Arabesk”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.130-131 (köşe).
251. Tahir Lütfi Tokay, “Hâl Tercemem (Autobiographie)”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.132-136 (otobiyografi).
252. Ludwig Wittgenstein, “Çıkmalar”, çev. L.K., *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.137 (aforizma).
253. “Majik Desenler”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.138-139 [Jim Morrison].
254. “Castor’a Mektuplar’dan”, çev. Berran Gelgün, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.140-141 [Jean –Paul Sartre’dan Simone Beavoir’a mektuplar] (mektup).
255. Gül Pulhan, “Arena Tiyatrosu”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.142-146 (albüm).
256. Adalet Ağaoğlu, “Hüzzam Mavisî”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.148 (fotobiyografi).
257. Hayati Asilyazıcı, “Ayak Bacak Fabrikası’nın Başarılı Yönetmeni Güner Sümer İle Bir Konuşma”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.149-150 (fotobiyografi).
258. “Güner Sümer”, haz. Gül Pulhan, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.147-163 (fotobiyografi).
259. “Rock”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.164-165.
260. Yavuz Baydar, “Ana Caddenin Sürgünleri”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.166-173 (araştırma).
261. Orhan Kâhyaoglu, “Rock’ın Yakın Geçmişinden Gezintiler”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.174-176 (araştırma).
262. Burak Eldem, “Müzik Sonuçta Müziktir”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.177-178 (araştırma).
263. Murat Ertel, “İiii”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.179 [Jimi Hendrix hk.].
264. Cumhur Okan-Demet Bilgen, “Punk, Dark ve New Wawe”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.180-181 (araştırma).
265. Murat Beşer, “Rock”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.182-183 (araştırma).

266. Mehmet Ali Kılıçbay, “Türk ve İslam Müzesi Kilimler”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.184-185 (ayın kitabı).
267. “Argos’un Tavsiyeleri”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.185 (kitaplar).
268. Halit Refiğ, “O Karanlıkta Biz”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.186-187 (kitap tanıtma yazısı).
269. Tahsin Bakırtaş, “Sürçüyor Zaman”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.188 (kitap tanıtma yazısı).
270. Ahmet Cemal, “Değişim ”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.189 (kitap tanıtma yazısı).
271. Zekeriya Tiğrek, “Biz”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.190 (kitap tanıtma yazısı).
272. Kemal Gökhan, “Gelişim Sürecinde Türk Karikatürü-2”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.191 (kitap tanıtma yazısı).
273. Murat Ertel, “Vapurlar/Blues”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.191 (kitap tanıtma yazısı).
274. Gül Pulhan, “Bir Gizli Âlem”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.192 (sahaf).
275. Faruk Alpkaya, “Haydi Rekabete”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.193 (lobut).
276. Kadri Gürsel, “Nehrin Batı Yakasında Batı Bank”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.193 (lobut).
277. Bedri Baykam, “Yıldızı Sönen Kim?”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.193 (lobut).
278. M(ustafa).A(lp).D(ağıştanlı)., “Artık Ne Yapsak Arabesk”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.193 (lobut).
279. “Thru The Keyhole”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.194.
280. “Gelecek Sayılarda”, *Argos*, nr.4, Aralık 1988, s.194.

Nr 5 (Ocak 1989)

281. “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.5, Ocak 1989,s.6.
282. Ömer Faruk, “Post- Restant/ Bilgiçlik... Bilgelik....” *Argos*, nr.5, Ocak 1989,s.8.
283. Candan Badem, “Post-Restant/ Dublinliler Üzerine”, *Argos*, nr.5, Ocak 1989,s.8.

284. “Geçen Aydan Gelecek Aya”, *Argos*, nr.5, Ocak 1989,s.10-33 [Tem Sanat Galerisi, Altıneller Sanat Galerisi, Büyük K, Safa’nın Sergisinden, Truffaut ve Fellini Üzerine İki Kitap, Alan Parker’in Yeni Filmi “Mississippi Burning”, “Mutlu Yıllar Saanaa...”, Pasolini İtalyan Politikasında Yeniden Gündemde, Monk’un Geri Dönüşü, Kadınlar Hamamı, Bülten Mi, Mektup Mu?, Zeki Faik İzer’in Ölümü, Arif Mardin İstanbul’daydı].
285. Necmi Sönmez, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Büyük K”, *Argos*, nr.5, Ocak 1989, s.20.
286. Sezer Tansuğ, “Geçen Aydan Gelecek Aya/ Fiac’dan İzlenimler, Rakamlar”, *Argos*, nr.5, Ocak 1989,s.31-33.
287. Melih Cevdet Anday, “Saksağan”, *Argos*, nr.5, Ocak 1989, s.35 (şiir).
288. Yıldırım Türker, “Tül Kardeş”, *Argos*, nr.5, Ocak 1989,s.36 (şiir).
289. Yıldırım Türker, “Tango ve İntihar”, *Argos*, nr.5, Ocak 1989,s.37 (şiir).
290. Yıldırım Türker, “İkona”, *Argos*, nr.5, Ocak 1989,s.37 (şiir).
291. Haldun Çubukçu, “Sevdan Alamut Kalesi”, *Argos*, nr.5, Ocak 1989,s.38-40 (şiir).
292. Yurdakul Kavas, “Sakız Ağacı”, *Argos*, nr.5, Ocak 1989, s.41 (şiir).
293. Paul Valéry, “Deniz Gömütlüğü/ Le Cimetiere Marin”, çev. Can Alkor, *Argos*, nr.5, Ocak 1989,s.42-45 (şiir).
294. Mustafa Kutlu, “Sır”, *Argos*, nr.5, Ocak 1989, s.46-48 (hikâye).
295. Marcel Ayme, “Zaman Kartı”, çev. Yiğit Köseoğlu, *Argos*, nr.5,Ocak 1989,s.49-52 (hikâye).
296. Patrick Suskind, “Amnesia In Litteris”, çev. Semih Aközlü, *Argos*, nr.5, Ocak 1989,s.53-54 (deneme).
297. Andrew Gamble, “Sınıfsal Politika ve Radikal Demokrasi”, çev. Hüseyin Kamil Yıldırım, *Argos*, nr.5, Ocak 1989, s.55-59 (kültür ve politika).
298. Paul Feyerabend, “Bilim Masalı”, çev. Zekeriya Tiğrek, *Argos*, nr.5, Ocak 1989,s.60-64 (bilim).
299. Philippe Aries, “Senin Ölümün”, çev. Mehmet Ali Kılıçbay, *Argos*, nr.5, Ocak 1989, s.65-69 [Batılıların Ölüm Karşısındaki Tavırları –III] (antropoloji).
300. Jale Parla, “Yeni Tarihçilik”, *Argos*, nr.5, Ocak 1989, s.70 (tarih).

301. Stephen Greenblatt, “Öldürülen Köylüler: Heykel, Resim ve İsyanın İfadesi”, haz. Özden Erol, *Argos*, nr.5, Ocak 1989, s.71-76.
302. “Julia Kristeva”, çev. Hakan Arslan, *Argos*, nr.5, Ocak 1989,s.77-82 (söyleşi).
303. Mehmet Ergüven, “Cengiz Kabaoğlu”, *Argos*, Onr.5, cak 1989, s.84-97 (sanat).
304. Richard Gerstenecker, “Ahnton Hanak ve Yaratıcısı”, çev. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.5, Ocak 1989,s.98-104 (sanat).
305. Giorgio De Chirico, “Sanatta Mantıksal Anlamın Devre Dışı Bırakılması Biz Ressamların Bir Buluşu Değildir”, çev. Güven Savaş Kızıltan, *Argos*, nr.5, Ocak 1989, s.105 (sanat).
306. Wieland Schmied, “Giorgio de Chirico”, çev. A(hmet).C(emal)., *Argos*, nr.5, Ocak 1989,s.106-112 (sanat).
307. “Edip Cansever Portreleri”, *Argos*, nr.5, Ocak 1989, s.113-114 (sanat).
308. Massimo Dini, “Renzo Piano”, çev. Emre Gönen, *Argos*, nr.5, Ocak 1989,s.115-118 (mimar).
309. Ayşın Candan, “O Gün ve Bugün Üç Kuruşluk Opera”, *Argos*, nr.5, Ocak 1989, s.119-120 (tiyatro).
310. Madame Elliott, “Devrim Patlak Veriyor”, çev. Berran Gelgün, *Argos*, nr.5,Ocak 1989,s.121-123 [Fransız İhtilali Üzerine Anılar] (hatırat).
311. Frédéric Ditisheim, “Danton”, çev. E.G., *Argos*, nr.5, Ocak 1989, s.124-125 (portre).
312. Emre Gönen, “Robespierre”, *Argos*, nr.5, Ocak 1989, s.126-128 (portre).
313. Aydın Uğur, “Bizim 68’lilerimiz”, *Argos*, nr.5, Ocak 1989, s.129-130 (köşe).
314. David Dubal, “Ivo Pogorelich”, çev. Leyla Pamir, *Argos*, nr.5, Ocak 1989,s.131-132 [müzik hakkında söyleşi] (müzik).
315. Richard Prince, “Hepsini Eve Getirmek”, çev. Nükte Devrim, *Argos*, nr.5, Ocak 1989,s.133-135 (hayat ve kültür).
316. “Marks’tan Engels’e;” *Argos*, nr.5, Ocak 1989, s.136 (mektup).
317. “Kitapları Yaratanların Kütüphaneleri”, *Argos*, nr.5, Ocak 1989,s.137-139 (küçük totem müzesi).

318. Cengiz Özakıncı, “Türk Fotoğrafında ‘Müktesep Cehalet’”, *Argos*, nr.5, Ocak 1989,s.140-146 (eleştiri).
319. Ahmet Oktay, “Edip’le Bir Kez Daha”, *Argos*, nr.5, Ocak 1989, s.148 (fotobiyografi).
320. “Edip Cansever”, haz. Gül Pulhan, *Argos*, nr.5, Ocak 1989, s.147-163 (fotobiyografi).
321. “Tarihlerle Fransız İhtilali”, *Argos*, nr.5, Ocak 1989, s.164-167.
322. Alexis De Tocqueville, “Eski Rejim ve Devrim”, çev. M(ehmet).A(li).K(ılıçbay)., *Argos*, nr.5, Ocak 1989,s.168-173 (araştırma).
323. Mehmet Ali Kılıçbay, “Büyük Devrim’in Çehresi”, *Argos*, nr.5, Ocak 1989, s.174-177 (araştırma).
324. Jean Duché, “Dünyanın En Güzel Kızının Devrim Dansı ve Marseillaise”, çev. M(ehmet).A(li).K(ılıçbay)., *Argos*, nr.5, Ocak 1989, s.178 (araştırma).
325. Georges, Lefebvre, “Bin Yedi Yüz Seksen Dokuz”, çev. M(ehmet).A(li).K(ılıçbay)., *Argos*, nr.5, Ocak 1989,s.179-181 (araştırma).
326. M. Şükrü Hanioğlu, “Fransız İhtilali ve Osmanlı İmparatorluğu”, *Argos*, nr.5, Ocak 1989, s.181-183 (araştırma).
327. Selim Deringil, “Vatandaşlar Kitaplara: (“AuxLivres Citoyens!”)”, *Argos*, nr.5, Ocak 1989, s.184-185 (araştırma).
328. Ahmet Cemal, “ ‘Peki, Şimdi Ne Olacak Barbarlarsız?’”, *Argos*, nr.5, Ocak 1989, s.186-187 [Konstantinos Kavafis’in Barbaları Beklerken adlı kitabı hk.] (aynı kitabı).
329. “Argos’un Tavsiyeleri”, *Argos*, nr.5, Ocak 1989,s.187 (kitaplar).
330. Sezer Tansuğ, “A History of Turkish Painting”, *Argos*, nr.5, Ocak 1989, s.188 (kitap tanıtma yazısı).
- 331.Mehmet Ergüven, “Çağdaş Türk Resim Sanatı Tarihi”, *Argos*, nr.5, Ocak 1989, s.188-190 (kitap tanıtma yazısı).
332. Nejat Bayramoğlu, “Sesle Renk Arasında”, *Argos*, nr.5, Ocak 1989, s.190-191 (kitap tanıtma yazısı).
333. Murat Ertel, “Simple Pleasures”, *Argos*, nr.5, Ocak 1989, s.191 (kitap tanıtma yazısı).

334. Gökhan Akçura, “Kitaplar, Satış Kapış Gitti!”, *Argos*, nr.5, Ocak 1989, s.192 (müzayede).
335. Haner Özçelik, ““aşk olsun kırantaya!””, *Argos*, nr.5, Ocak 1989, s.193 (lobut).
336. Nejat Bayramoğlu, “Stephen King Benimle Nasıl Konuştu”, *Argos*, nr.5, Ocak 1989, s.193 (lobut).
337. “Thru The Keyhole”, *Argos*, nr.5, Ocak 1989, s.194.
338. “Gelecek Sayılarda”, *Argos*, nr.5, Ocak 1989, s.194.

Nr 6 (Şubat 1988)

339. “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.6.
340. “Geçen Aydan Gelecek Aya”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.10-32 [Jale Erzen Galerî Nev’de, M. Zahit Büyükişleyen, İstanbul Film Festivali, Granta: Nadide Bir Çiçek, “Malta Sürgünleri” TV Dizisi Oluyor, Electra, 17. Film Festivali, İrlanda’da Dil Sorunu, Fikret Tunalı Sergisi, Bir Pound Biyografisi Üstüne].
341. Murat Ertel, “Geçen Aydan Gelecek Aya/ Sahibinin Sesi”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.20.
342. Şükran Moral, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Roma-Paris-Roma”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.22-23.
343. Necmi Sönmez, “Geçen Aydan Gelecek Aya/ Sabri Berkel’in Ayrıcalığı ve Önemi”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.26-27.
344. Sezer Tansuğ, “Geçen Aydan Gelecek Aya/ Paris’in Ötesinden Berisinden”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.28-30.
345. Hulki Aktunç, “Gacolar İmparatorluğu”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.35-36 (şiir).
346. Faruk Ergöktaş, “Kimlik Kirişi”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.37-38 (şiir).
347. C. Hakan Arslan, “Sevi Sözü (Bili Size)”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.39 (şiir).
348. C. Hakan Arslan, “Savı Sözü (Beli Size)”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.39 (şiir).
349. Wolf Biermann, “Milyonlarca Tohum/ Millionen Samen”, çev. Doğu Perinçek, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.40-41 (şiir).
350. Gunter Grass, “Tırnağın Altındaki Artıktan/ Vom Rest Unterm Nagel”, çev. Ahmet Tulgar, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.42 (şiir).

351. Gunter Grass, “Agoraphobia/Platzangst”, çev. Ahmet Tulgar, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.43 (şiir).
352. Gunter Grass, “Yunus Balığı/ Der Delphin”, çev. Ahmet Tulgar, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.43 (şiir).
353. Fatoş Dilber, “En İyi Arkadaşım”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.44-45 (hikâye).
354. Katherine Mansfield, “Psikoloji”, çev. Sevin Okyay, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.46-48 (hikâye).
355. Octavia Paz, “Bunuel’in Felsefe Düzeyindeki Sinema Sanatı”, çev. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.49-50 (deneme).
356. E. J. Hobsbawm, “Devrimlerin Sanata Yansıması”, çev. Alâeddin Şenel, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.51-57 (kültür ve politika).
357. Philippe Ariés, “Yasaklanmış Ölüm”, çev. Mehmet Ali Kılıçbay, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.58-61 [Batılıların ölüm karşısındaki tavırları-IV] (antropoloji).
358. “Ekrem Akurgal”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.62-64 [söyleşi türünde] (arkeoloji).
359. Ekrem Akurgal, “Sanatın Beşiği Anadolu”, çev. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.65-66 (arkeoloji).
360. Virginia Woolf, “en Büyük Dramımız Bir Tırtılı Ezmek”, Fransızcadan çev. Berran Gelgün, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.67-68 (günlük).
361. “Jorge Luis Borges”, çev. Özden Erol, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.69-75 (söyleşi).
362. Kurtuluş Kayalı, “Niyazi Berkes’in Tarihsel ve Sosyolojik Çalışmalarının Türk Düşün Yaşamı Üzerindeki Etkileri”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.76-80 (sosyoloji).
363. Mehmet Ali Kılıçbay, “Sartre’in Antropolojisi: Birey ve Toplum”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.81-82 (felsefe).
364. Sezer Tansuğ, “Koray Ariş’in Kösele Uygarlığı”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.84-94 (sanat).
365. Vasıf K. Kortun, “Üç Resim”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.95-97 (sanat).
366. Giancarlo Marmorì, “Tamara de LEmpicka”, çev. Eren Soley, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.98-109 (sanat).
367. Mehmet Ergüven, “Bağ Evinde”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.110-11 (sanat).

368. “Lermontov’un Ressamlığı”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.112-114 (yazar-çizer).
369. Aydın Uğur, “Kitle Kültürü: Kızmadan Önce Anlamak”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.115-116 (köşe).
370. Nejat Bayramoğlu, “Kurwenal”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.117-118 (ıvır-zıvır).
371. Gürhan Tümer, “Atina”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.119-124 (şehrayin).
372. Doğan Hızlan, “Ercümend Behzad”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.126-127 (fotobiyografi).
373. “Ercümend Behzad”, haz. Mustafa Alp Dağıstanlı, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.125-137 (fotobiyografi).
374. “İkinci Yeni ve Sonrası”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.138-139.
375. “İkinci Yeni İçin Ozanlar Ne Diyor?”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.140-142 [Ece Ayhan, Edip Cansever, Tevfik Akdağ cevapları ile] (araştırma).
376. Ece Ayhan, “Ayağa Kalkarak ‘İkinci Yeni’”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.143-144 (araştırma).
377. Muzaffer İlhan Erdost, “Anlamsızlığa Kadar Özgürsün”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.145-147 [İkinci Yeni İçin Yeni Türevler] (araştırma).
378. Cemal Süreya, “Önceki Kuşakta İkinci Yeni Etkisi”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.148-149 (araştırma).
379. Seyhan Erözçelik, “...ve Sonrakiler”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.150 (araştırma).
380. Mehmet Ali Kılıçbay, “Resmiyetin Resmi: Resmî Kurumlar”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.151-152 (eleştiri).
381. Konur Ertop, “Edebiyatımıza Akılcı Yaklaşım: Ataç”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.153 [Ataç, Prospero ile Caliban kitabı hk.] (ayın kitabı).
382. “Argos’un Tavsiyeleri”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.154 (kitaplar).
383. Murat Ertel, “The 1940’s- The Singer”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.154-155 (kitap tanıtma yazısı).
384. Yavuz Baydar, “Dianne Reeves”, *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.155 (kitap tanıtma yazısı).

385. Yavuz Baydar, "Cookin' At The Plugged Nickel", *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.155 (kitap tanıtma yazısı).
386. Yavuz Baydar, "Music For Films III", *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.156 (kitap tanıtma yazısı).
387. Yavuz Baydar, "Audio Visualscapes", *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.156 (kitap tanıtma yazısı).
388. Yavuz Baydar, "Time In Place ", *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.156 (kitap tanıtma yazısı).
389. Berran Gelgün, "Şeyler", *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.157 (kitap tanıtma yazısı).
390. Ahmet Cemal, "Ailenin Ölümü", *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.158 (kitap tanıtma yazısı).
391. Orhan Kâhyaoğlu, "Depresyonun Şiiri", *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.159 (kitap tanıtma yazısı).
392. Gül Pulhan, "Murat Molla Kütüphanesi", *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.160 (kütüphane).
393. "Berçnâme", *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.161 (lobut).
394. Necmi Sönmez, "Not Only Tankers Cross The Oceans In Turkey", *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.161 (lobut)
395. N.B., "M.Ö. 2000'e Doğru", *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.161 (lobut).
396. "Gelecek Sayılarda", *Argos*, nr.6, Şubat 1989, s.162 (lobut).

Nr 7 (Mart 1989)

397. "Seyir Defteri", *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.6.
398. "Geçen Aydan Gelecek Aya", *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.10-34 [Sanat Galerileri, Resim Sergisi, Temür Köran, Gülhane Sanat ve El Sanatları Festivali, Film Festivalinde Son Dakika, II. Ankara Film Şenliği, Büyük Sergi].
399. Beral Madra, "Geçen Aydan Gelecek Aya/Murat Morova", *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.20.
400. Murat Ertel, "Geçen Aydan Gelecek Aya/Sahibinin Sesi/Bu 45'likler Hakkında Yeni Bir Yazı Değil", *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.20.

401. Faruk Alpkaya, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Ertuğrul Oğuz Fırat”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.21.
402. Güven Turan, “Geçen Aydan Gelecek aya/0 Yıllık Bir Tutku”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.22.
403. Sevin Okyay, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Güneş Perdeden Çekildi”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.24-25.
404. Öge Başak, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Atilla Engin’le Söyleşi”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.26.
405. Beral Madra, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Argun Okumuşoğlu’nun Resimlerine Bir Bakış”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.27.
406. N.S., “Geçen aydan Gelecek aya/Hakkı Anlı:Gizli Işık, Leke ve “Açık” Figür”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.28.
407. Sezer Tansuğ, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Savaş Meleği İle Bir Hesaplaşma”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.30.
408. Sevin Okyay, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Cheek By Jowl”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.31.
409. Necmi Sönmez, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Bir Serginin Altın ve Gümüş Damarları”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.34.
410. MAD, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Sabrın Sonu “Çıdam””, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.34.
411. Ertuğrul Oğuz Fırat, “Anılar Yaşatmaz, Ölüner Onlarla”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.35-37 (şiir).
412. Ünsal Oskay, “Terki Zor Bir Yahudiliğe”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.38 (şiir).
413. Ünsal Oskay, “Duru Teninden”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.39 (şiir).
414. Ünsal Oskay, “Atina’lı Nasos’la”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.39 (şiir).
415. Seyhan Erözçelik, “Hece ve Ölüm”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.40 (şiir).
416. Seyhan Erözçelik, “Alâim”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.40 (şiir).
417. Seyhan Erözçelik, “ ‘Deep Throat’ And Icon”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.41 (şiir).
418. Seyhan Erözçelik, “Mâlîhulyâ”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.41 (şiir).

419. İsmail Karakurt, “Evvel Duman İçinde Bir Gece Yaprağı”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.42 (şiiir).
420. İsmail Karakurt, “Ben Kendime Bu Tûfanı Yakıştırdım”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.43 (şiiir).
421. Dylan Thomas, “Türkü/Song”, çev. C. Hakan Arslan, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.44 (şiiir).
422. Dylan Thomas, “Baturum Söke Soya Sinirlerini/ My Hero Bares His Nerves”, çev. C. Hakan Arslan, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.45 (şiiir).
423. Dylan Thomas, “Yazdım, Gömüt Yazıtı Ola/Written For A Personal Epitaph”, çev. C. Hakan Arslan, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.46 (şiiir).
424. Dylan Thomas, “Düşmeden Önce Çırlak Çıplak/Before We Mothernaked Fall”, çev. C. Hakan Arslan, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.46 (şiiir).
425. Nur Akalın, “Yelkovan Yalnızlığı/Siyah Kral/Kâğıttan Kayıklar/Kimse.../...Uzakta/Sıradan Uç Noktolar/Görünmeyen/Hüzünlü Son”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.68 (hikâyeler).
426. Julio Cortàzar, “Uğranmış Ev”, çev. Yıldız Canpolat, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.49-50 (hikâye).
427. Ahmet İnam, “Çılgın Akıllı Kimdir?”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.51-52 (deneme).
428. “Korsan Yazılar”, çev. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.53-55 [Saçların “Dili”, Hapishaneler ve Eşcinsellik, Eski ve Yeni Kültür Politikası] (deneme).
429. Maria-Antoinetta Macciocchi, “Passolini: Bir Muhalifin Öldürülmesi”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.54-55.
430. E. J. Hobsbawm, “Devrimlerin Sanata Yansıması-II”, çev. Alâeddin Şenel, *Argos*, nr.7, sMart 1989, s.56-61 (kültür ve politika).
431. Yavuz Baydar, “Jon Hassell Dördüncü Dünyadan Ses Yontuları”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.62-66 (müzik).
432. Brian Eno, “Jon Hassell’in Düşü”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.63 (müzik).
433. Jon Hassell-Brian Eno, “Dördüncü Dünya/Olası Dünya”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.65 (müzik).
434. Berran Gelgün, “İlhan Berk”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.67-73 (söyleşi).

435. Kenneth White, “Önsöz”, çev. B(erran).G(elgün)., *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.74 (ilk).
436. Vladimir Mayakovski, “Nasılsın?”, çev. Semra Ögünlü, Story Board: Esat Tekand, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.75-82 (senaryo).
437. Ferit Edgü, “Pro/Safa/Testo”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.84-95 (sanat).
438. Vasıf F. Kortun, “Üç Resim” *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.96-98 (sanat).
439. “Eski Dünya’dan Yeni Dünya’ya Çizgi-Roman Kareleri”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.99-112 (sanat).
440. Salvador Dali, “Bir Dâhinin Güncesi’nden”, çev. Semih Aközlü, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.113-114 (In Memoriam).
441. Aydın Uğur, “Dursun Diye Birisi”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.115 (köşe).
442. Isaac Deutscher, “Şair ve Devrim”, çev. Orhan Suda, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.116-119 (portre).
443. Ertuğrul Oğuz Fırat, “Değişmeye Artık Zaman Kalmadı”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.120-122 (beste).
444. Ece Ayhan, “Mesut İktü İle Bir ‘Kış Yolculuğu’ Konuşması”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.123-124 (derkenar).
445. Metin And, “ORson Welles Büyük Bir İllüzyon Ustasıydı”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.125-126 (hayat ve kültür).
446. Orhan Veli Kanık, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.127 (fotobiyografi).
447. Fahir Aksoy, “Şair Orhan Veli Kanık”, haz. Gül Pulhan, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.128-137 (fotobiyografi).
448. “Sekizinci Sanat: Çizgi Roman”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.138-139.
449. Ali Platin, ““Çizgi Roman, Özünde, Basılı Olma Niteliği Taşır””, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.140 (araştırma).
450. Maurice Horn, “Çizgi Romanın Kısa Tarihi”, kısaltarak çev. Ş.A., *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.141-143 (araştırma).
451. Bruno Lecigne, “70’li Yıllarda Fransa’da Çizgi Romanın Gelişimi”, kısaltarak çev. Berran Gelgün, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.144-147 (araştırma).

452. E.G., “Fransa-Belçika Çizgi Roman Ekolü veya “Güneşsiz Ülkede Gölgesiz Çizgiler”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.147 (araştırma).
453. Emre Gönen, “Türkiye’de Çizgi Roman”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.148-149 (araştırma).
454. Şahin Artan, ““Süper Hero” ların Dünyası ya da Çizgi Romanın Yapay Evreni”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.150-151 (araştırma).
455. Talat Güreli, “Çizgi Romanın Galerisi”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.152-153 (araştırma).
456. Ahmet Cemal, “Yaşama Felsefesine Bir Anahtar”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.154-155 (ayın kitabı).
457. “Argos’un Tavsiyeleri”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.155 (kitaplar).
458. Ece Ayhan, “Türk Sinema Tarihi İkinci Cilt, 1960-1986 ”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.156 (kitap tanıtma yazısı).
459. Betül Çotuksöken, “Etik”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.157 (kitap tanıtma yazısı).
460. Celal Kırcı, “James Dean-O Bir Asiydi!”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.158 (kitap tanıtma yazısı).
461. Murat Ertel, “Ancient Heart”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.158 (kitap tanıtma yazısı).
462. Hasan Aydın, “Ex Oriente Lux (Doğunun Bilgisi Batının Bilimi)”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.159 (eski yayın tanıtma yazısı).
463. Gül Pulhan, “Atıf Efendi Kütüphanesi”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.160 (kütüphane).
464. Nejat Bayramoğlu, “Bir Ödül De Bizden!”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.161 (lobut).
465. Faruk Alpkaya, “Devletin Eli”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s. 161 (lobut).
466. “Gelecek Sayılarda”, *Argos*, nr.7, Mart 1989, s.162.

Nr 8 (Nisan 1988)

467. “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.6.
468. Mutlu Parkan, “Post-Restant/Bir Açıklama”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.8.

469. “Geçen Aydan Gelecek Aya”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.10-34 [Ukart Sanat Galerisi, Ümit Yaşar Sanat Galerisi, Vakko Sanat Galerisi, Ankara Sanat Galerileri, Avrupa Sergiler, Belgelerle Osman Hamdi Sergisi, 8. İstanbul Uluslararası Film Festival Programı, Olimpiyatlardan Katedral Klasiklerine].
470. Cihan Altınay, “Geçen Aydan Gelecek Aya/2. Ankara Film Şenliği’nin Ardından”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.20.
471. Murat Ertel, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Sahibinin Sesi ‘Lady Grinning Soul’”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.20.
472. Beral Madra, “Geçen Aydan Gelecek Aya/ Selim Altan”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.22.
473. Necmi Sönmez, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Yahşi Baraz’la Büyük Sergi Üzerine “Açık Açık” Bir Konuşma”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.24-25.
474. Sevin Okyay, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Gabriél García Márquez”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.28.
475. Bircan Ünver, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Hülya Düzenli Koç: “Çağdaş Sanatçılar Geçmiş Sanatı Reddedebilirler...”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.30-31.
476. Sezer Tansuğ, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Südürlerde Hipermaniyerizm”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.34.
477. Mustafa Irgat, “Sazlı Damın Tıkırtı Almaz Kısa Türk Sinema Tarihi (Bütünlenmemiş)”, desen: Fikret Ürgüp, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.35 (şiir).
478. Mustafa Irgat, “Karışım Başlamayana”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.36 (şiir).
479. Orhan Kâhyaoğlu, “ ‘Hoyrat Bir Ruhun Eksilme Tabloları’ Üç Yalnızlık”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.37 (şiir).
480. Orhan Kâhyaoğlu, “ ‘Hoyrat Bir Ruhun Eksilme Tabloları’ Doğaya Çorak Dönüş”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.38 (şiir).
481. Atılgan Bayar, “İlm-, Simya”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.39 (şiir).
482. Atılgan Bayar, “Bedenden Dökülen Sıva”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.40 (şiir).
483. Atılgan Bayar, “Madonnam İçin İç Çekiş”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.40 (şiir).
484. Federico Garcia Lorca, “Salvador Dali’ye Od/Oda A Salvador Dali”, çev. Sait Maden, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.41-45 (şiir).
485. Serdar Rifat Kırkoğlu, “Dostluk”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.46-49 (hikâye).

486. Alberto Moravia, “Bilinçsiz”, çev. Gülbende Kuray, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.50-51 (hikâye).
487. Mustafa Arslantunalı, “Sanat Para İçindir”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.52-54 (deneme).
488. Ünsal Oskay, “Walter Benjamin”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.55-59 (deneme).
489. Oğuz Adanır, “Dün’ü Bugün’ü ve Yarın’ıyla Türk Sineması...”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.60-67 (sinema).
490. Vladimir Mayakovski, “Beyazperdenin Kalbi”, çev. Sema Öğünlü, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.68-74 (senaryo).
491. “Jean-Luc Godard”, çev. Emre Gönen, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.75-81 (söyleşi).
492. Bernardo Bertolucci, “Aynadaki Çok Anlamlılık ve Belirsizlik”, çev. Mırgat, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.82 (sinematograf).
493. Semih Kaplanoğlu, “Şairin Guddeleri”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.84-94 (sanat).
494. Semih Kaplanoğlu, “Şairin Guddeleri/Portre”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.84-85 (sanat).
495. Semih Kaplanoğlu, “Şairin Guddeleri/Çıplak”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.86 (sanat).
496. Semih Kaplanoğlu, “Şairin Guddeleri/Pera”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.88 (sanat).
497. Metin And, “Türk Resminde ‘Çarşı Ressamları’nın Yeri ve Önemi”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.95-110 (sanat).
498. Vasıf Kortun, “Bir Fotoğraf Albümünün Öyküsü”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.111-114 (sanat).
499. Serge Guibaut, “New York Modern Sanat fikrini Nasıl Çaldı?”, çev. Bedri Baykam, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.115-121 (sanat).
500. Ece Ayhan, “Ömer Uluç İle, Bir Yakından, Bir De Uzaktan Konuşmalar”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.122-123 (derkenar).
501. Gül Pulhan, “Ratip Tahir Burak”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.124-126 (portre).
502. Dale Launer, “Film, Mutlu Sonla Bitti”, çev. Esra Tümer, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.127-129 (hayat ve kültür).

503. Nejat Bayramoğlu, “Gizli Kalmış Bazı Şeyler”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.130-132 (ıvır-zıvır).
504. Yavuz Baydar, “Picasso’nun Gözlerindeki Yaşam”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.134-137 (albüm).
505. “Köy Enstitüleri”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989,s.138-139.
506. Necdet Uğur, “Köy Enstitülerinden Kent Enstitülerine”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.140-141 (araştırma).
507. Vedat Günyol, “Köy Enstitüleri: Uçurum zerine Kurulmuş Köprüler”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.142 (araştırma).
508. Can Yücel, “Yeşil Enstitüler”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.143-144 (araştırma).
509. Talip Apaydın, “Demokrasi Eğitimi; Köy Enstitüleri”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.145-146 (araştırma).
510. Abdurrahman Dilipak, “Din, İman Vesaire”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.147-149 (araştırma).
511. Kurtuluş Kayalı, “Köy Enstitüleri’nin Siyasal ve Kültürel Boyutları”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.150-153 (araştırma).
512. Ahmet Cemal, “Borges’ten Borges’i Dinlemek”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.154-155 (ayın kitabı).
513. “Argos’un Tavsiyeleri”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.155 (kitaplar).
514. Betül Çotuksöken, “Bunalımdan Yaşama Kültürü”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, 156 (kitap tanıtma yazısı).
515. Ece Ayhan, “Luchino Visconti”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.157 (kitap tanıtma yazısı).
516. Murat Ertel, “Rattle and Hum (U2)”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.158 (kitap tanıtma yazısı).
517. Celâl Kırıcı, “zlein Eski Tadı Yok ”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.158 (kitap tanıtma yazısı).
518. Orhan Khyaoglu, “Türk Msıksinin Mes’eleleri”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.159 (kitap tanıtma yazısı).
519. Hasan Aydın, “Crm ve Deha”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.160 (eski yayın tanıtma yazısı).

520. Oğuz Tan, “Bu Kuş Hangi Kuş?”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.161 (lobut).

521. Bahadır Gülmez, “Unutkan Bir Yazı”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.161 (lobut).

522. “Gelecek Sayılarda”, *Argos*, nr.8, Nisan 1989, s.162.

Nr 9 (Mayıs 1989)

523. “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.6.

524. Cengiz Özakıncı, “Bir Açıklama/Post-Restant”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.8-9.

525. Can Yücel, “Argonotlar’a Bir Not/Post-Restant”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.9.

526. “Geçen Aydan Gelecek Aya”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.10-34[Sanat Galerileri, 8. İstanbul Film Festivalinden (foto. Necdet Kaygın), 14.-17. Yüzyıl İznik Çinileri Sergisi, Egoist Beni Düşünmeyendir, Zoanet Come’s, İstanbul Kukla Şenliği, Albert Mille, Bir Sohbet Toplantısı, I. Uluslararası Tiyatro Festivali, Hollywood’da Sadece Film Yapılmıyor, Hollywood Kasethanesi].

527. B.M., “Geçen Aydan Gelecek Aya/Tekand’ın Yeni Yorumları”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989,s.23.

528. Aytekin Hatipoğlu, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Festival Geliyor”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.26-29.

529. Mehmet Uluğ, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Kişilik Arayışından Doğan Bir Kuvvet: Rastafari”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.32-33.

530. Avbet Rokman, “Geçen Aydan Gelecek Aya/İki Fotoğraf Sergisi”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.34.

531. Tarık Günersel, “Siyah Gezegen”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.35-36 (şiir).

532. Sina Akyol, “Uzun Yürüyüş”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.37-38 (şiir).

533. Sina Akyol, “Adı: Charlston”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.39 (şiir).

534. Kubilay Köseoğlu, “Yağmurda Kırlangıçlar”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.40 (şiir).

535. Kubilay Köseoğlu, “Derin Anıların Karları”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.41 (şiir).

536. Kubilay Köseoğlu, “Yapraklı Yol”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.41 (şiir).

537. Kallimakhos, “BAŞLIKSIZ”, çev. Levent Kavas, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.42 (şiiir).
538. Buket Uzuner, “Gerçekliğe ve Ülkesine Yenik Düşmeyen Düşler”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.43-46 (hikâye).
539. James Thurber, “Mutlu Bir Evlilik İçin Önerdiğim On Kural”, çev. Sema Öğünlü, des. James Thurber, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.47-49 (hikâye).
540. Ahmet Cemal, “Hangi Burjuva Kültürü’89”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.50-51 (deneme).
541. Thomas Mann, “Roman Sanatı”, çev. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.52-54 (deneme).
542. Ankara Felsefe Grubu, “Kayıt Üzerine”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.55 (metin).
543. Ankara Felsefe Grubu, “Birim Üzerine”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.55 (metin).
544. Mehmet Ali Kılıçbay, “Doğu’nun Devleti Batı’nın Cumhuriyeti”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.56-61 (kültür ve politika).
545. “Steinbeck’ten Mektuplar”, çev. Sevim Raşa, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.62-66 (mektup).
546. David Dubal, “Jorge Bolet”, çev. Leyla Pamir, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.67-69 (müzik).
547. Attila Erden, “Balıkesir ve Çanakkale Türkmenlerinde Ölüm”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.70-72 (halkbilim).
548. Işıl Saatçığı, “Mario Luzi”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.73-77 (söyleşi).
549. Cemal Bali akal, “Tanrı Gölgesinde Mistik Siyasi Corpus’u Kurmak”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.78-82 (hukuk).
550. Can Alkor, “Tülay Börtecene ya da Bilincin İmgeleri”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.84-87 (sanat).
551. Turgay Gönenç, “Solgun Fotoğrafların Hüznü ya da Alp Tamer Ulukılıç”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.88-101 (sanat).
552. “Neville Brody’nin Grafik Tasarımları”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.102-109 (sanat).
553. Karl Dedecius, “Roman Ciešlewicz”, çev. A.C., *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.110-114 (sanat).

554. “New York Modern Sanat Fikrini Nasıl Çaldı?”, haz. Bedri Baykam, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.115-117 (sanat).
555. Bedri Baykam, “ ‘40’ların Amerika’sı ve ‘80’lerin Türkiye’si”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.118 (sanat).
556. Ünsal Oskay, “Güzelliğin Tapınağı Mermerden Olmalı ve Herkes İçin Olmalı...”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.119-120 (hayat ve kültür).
557. Ece Ayhan, “Cihat Özegemen ile Körlük, Karanlık, Alacakaranlık Üzerine”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.121-122 (derkenar).
558. “Altan Erbulak”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.123-134 (albüm).
559. Nejat Bayramoğlu, “Bir Çevirmene, Bir Yazara ve Entelektüel Namusa Dair”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.135 (ıvır-zıvır).
560. “Endüstriyel Dizayn”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.136-137.
561. Uğur Tanyeli, “Endüstri Tasarımının Tarihsel Sorunları ve Türkiye”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.138-142 (araştırma).
562. Patrick Javault, “Çağdaş sanatta Eşyanın Kullanımı: Çift Bakış”,çev. Esra Tümer, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.143-146 (araştırma).
563. “Dizaynı Anlatmak: Pierre Paulin”,çev. Berran Gelgün, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.147-149 (araştırma).
564. Deyan Sudjic, “Ulusların ve Kültürlerin Kavşağında Simge Nesnelere”, çev. Emre Gönen, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.150-151 (araştırma).
565. Ahmet Cemal, “Sözün Ötesinde Yarım Kalanlar...”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.152-153 (ayın kitabı).
566. “Argos’un Tavsiyeleri”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.153 (kitaplar).
567. Celal Kırıcı, “Uykusuzluk”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.154 (kitap tanıtma yazısı).
568. M(ustafa).A(lp).D(ağıştanlı)., “Albatros”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.155 (kitap tanıtma yazısı).
569. Murat Ertel, “Don’t Try This at Home”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.155 (kitap tanıtma yazısı).
570. Ece Ayhan, “Ayşe’nin Müzik Kitabı”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.156 (kitap tanıtma yazısı).

571. Atılgan Bayar, “Rasyonel İnsanın Felsefesi”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.157 (kitap tanıtma yazısı).

572. Y.B., “Live At Blues Alley ”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.158 (kitap tanıtma yazısı).

573. Y.B., “Black Pearl”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.159 (kitap tanıtma yazısı).

574. Y.B., “Seventh Quadrant”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.159 (kitap tanıtma yazısı).

575. Çiğdem İpek, “İzmir Milli Kütüphanesi”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.160-161 (kütüphane).

576. “Gelecek Sayılarda”, *Argos*, nr.9, Mayıs 1989, s.162.

Nr 10 (Haziran 1989)

577.“Seyir Defteri”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.6.

578.“Geçen Aydan Gelecek Aya”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.8-26 [... Ve Bir Kitap]

579.Aytekin Hatipoğlu, “Geçen Aydan Gelecek Aya/İstanbul Festivali”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.16-18.

580.Avbet Rokman, “Geçen Aydan Gelecek Aya/İki Resim Sergisi”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.20.

581.Necmi Sönmez, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Adnan Çoker İçin Siyah/Beyaz Çerçeve”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.21.

582.Mustafa A. Dağistanlı, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Murat Belge’yle Eski ve Yeni Birlik Üzerine”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.23.

583.Ş(avkar).A(ltinel). “Geçen Aydan Gelecek Aya/Ender Güzey”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.24.

584.Sezer Tansuğ, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Mustafa Altıntaş’ta Mesaj ve Ötesi”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.24-25.

585.Hayati Asilyazıcı, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Alexander Galin’le “Şafak Yıldızları””, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.26.

586.Metin Göz, “Yalıtışım”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.27 (şiir).

587.Metin Göz, “Y/Kazı”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.28 (şiir).

- 588.Metin Göz, “Kimyası, Fiziğin”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.28 (şiir).
- 589.Kaan Özbayrak, “Halley Sizi Kurtarır”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.29 (şiir).
- 590.Kaan Özbayrak, “İmdat Treni”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.30 (şiir).
- 591.Aylin Ayar, “BAŞLIKSIZ”,*Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.31-34 (yeni).
- 592.Léon Felipe, “Neyleyim/Autorretrato Íqué Lástima!”, çev. Yıldız Canpolat, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.35-38 (şiir).
- 593.Tarık Günersel, “Peki Küçük Kız Beni Neden Göremedi?”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.39 40 (hikâye).
- 594.Ignacio Aldecoa, “Stajyer Tramvay Biletçisi”, çev. Yıldız Canpolat, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.41-42 (hikâye).
- 595.Ünsal Oskay, “El Toboso’lu Ya Da Mantiel’li Borges”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.43-44 (deneme).
- 596.Hasan Bülent Kahraman, “Son Şövalye: Jorge Semprun”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.45-48 (deneme).
- 597.“Miguel Hernandez’e Mektup”, çev. Y(ıldız).C(anpolat)., *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.49 (mektup).
- 598.André Chédeville, “Burjuvanın Kökeni”, çev. Mehmet Ali Kılıçbay, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.50-55 (kültür ve politika).
- 599.Ahmet İnam, “Öbür Dünyadan Bir Çılgılık”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.56 (aforizma).
- 600.Aydın Uğur, “Barbarların Terkisinde”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.57 (metin).
- 601.Nilgün Marmara, “Beduh 1”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.58-59 (metin).
- 602.Murat Beşer, “Romantik-Modernizm ve Bowie”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.60-62 (müzik).
- 603.Mustafa Alp Dağistanlı, “Cevat Çapan”, *Argos*, nr.10,Haziran 1989, s.63-67 (söyleşi).
- 604.Raymond De Becker, “James Dean Ya Da Bir İlkyaz Tanrısı Ardında”, çev. Yaşar İlkyavaş, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.6874 (efsane).
- 605.İlhan Berk, “Gizli Bir Geometri Ressamı: Turan Erol”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.76-87 (sanat).

606. Waltraud Neuwirth, “Viyana Gümüş İşçiliği ve Enfiye Kutuları”, çev. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.88-95 (sanat).
607. Vasıf K. Kortun, “Metafordan Metamorfoza”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.96-98 (sanat).
608. Vasıf K. Kortun, “Dubuffet Heykeli/Erken Dönem”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.99-106 (sanat).
609. Mengü Ertel, “Aktörlük Hakkında Aykırı Çizgiler”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.107-114 (sanat).
610. Carmen Uriarte, “Farklı Kültürlerin İzleri: İspanyol Mimarisi”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.115-118 (mimari).
611. Ece Ayhan, “Tongu. Yaşar ile Ortadoğu ve Balkanlar Çapında Bir konuşma!”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.119-120 (derkenar).
612. Özdemir Nutku, “Muhsin Ertuğrul Olgusu”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.122-125 (fotobiyografi).
613. “Muhsin Ertuğrul”, haz. Gül Pulhan, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.121-133 (fotobiyografi).
614. “İspanyol Edebiyatı”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.134-135.
615. Gül Işık, “Avrupa Kültürünün Büyük Bilinmeyi: İspanyol Yazını”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.136-141 (araştırma).
616. Yıldız Canpolat, “İç Savaş Sonrası İspanyol Romanı (1939-1962)”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.142-148 (araştırma).
617. Hale Gökner, “Benito Perez Galdos ve İspanyol Gerçekçiliği”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.149-150 (araştırma).
618. Erkan Yurtaydın, “Espronceda (1808-1842)”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.151 (araştırma).
619. Nil Ünsal, “İspanyol Epik Destanları ve Cid”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.152-153 (araştırma).
620. Erkan Yurtaydın, “Zorilla (1817-1893)”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.154-155 (araştırma).
621. Ahmet Cemal, “Açık Toplum ve Düşmanları”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.156 (ayın kitabı).

- 622.Kurtuluş Kayalı, “Ziya Gökalp, Kemalizm ve Türkiye’de Korporatizm, *Argos*, nr.10,Haziran 1989, s.157-158 (kitap tanıtma yazısı).
- 623.Ahmet Tulgar, “Melek Defteri”, *Argos*, nr.10,Haziran 1989, s.158 (kitap tanıtma yazısı).
- 624.Ece Ayhan, “Yılmaz Güney Kitabı”, *Argos*, nr.10,Haziran 1989, s.159 (kitap tanıtma yazısı).
- 625.Atılğan Bayar, “...ve Sinema”, *Argos*, nr.10,Haziran 1989, s.160 (kitap tanıtma yazısı).
- 626.Celal Kırıcı, “Yazılı Günler”, *Argos*, nr.10,Haziran 1989, s.160-161 (kitap tanıtma yazısı).
- 627.“Argos’un Tavsiyeleri”, *Argos*, nr.10, Haziran 1989, s.161 (kitaplar).
- 628.“Gelecek Sayılarda”, *Argos*, nr.10,Haziran 1989, s.162.

Nr 11 (Temmuz 1989)

- 629.“Seyir Defteri”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.6.
- 630.“Geçen Aydan Gelecek Aya”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.8-34 [Sanat Sergileri, Asırlık Rus sanatı, İngiltere’de Devrim, Murder One, Ertuğrul Ateş, Costa-Gavras çev. Sema Öğünlü, Modern Dans ve Doğaçlama, Graham Greene’den Mesajlar, Yazıyooor!].
- 631.Aytekin Hatipoğlu, “Geçen Aydan Gelecek Aya/İstanbul Festivali”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.16-17.
- 632.Sevin Okyay, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Margarida Öğretmen”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.18-19.
- 633.Irvin Cemil Schick, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Christopher Antony TYL Weimann”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.25.
- 634.Helen Çerçi Darmis, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Safranbolu’da Konaklamış Zaman İçinde”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.30-32.
- 635.Yusuf Çotukseken, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Ömer Asım Aksoy ile Atasözleri ve Deyimler Üzerine Söyleşi”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.33-34.
- 636.Ahmet Oktay, “Bir Çölün Defni”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.35 (şiir).
- 637.Ahmet Oktay, “Gece Gezmesi”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.36 (şiir).

- 638.Mustafa Irgat, “Sular İdaresi’nin Oradan Mancınıkçı Yummacaları”, foto. Necdet Kaygın, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.37-38 (şiir).
- 639.Mahmut Yalay, “Bilmeden De Olsa”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.39 (şiir).
- 640.Mahmut Yalay, “Hepazırım”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.39 (şiir).
- 641.Mahmut Yalay, “Kaybolan Manastı-“, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.40 (şiir).
- 642.Mahmut Yalay, “Sonra”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.40 (şiir).
- 643.Mahmut Yalay, “Cevâb”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.40 (şiir).
- 645.Mahmut Yalay, “Tek Bacaklı Kadın”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.40 (şiir).
- 646.Mahmut Yalay, “Kurtarma”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.41 (şiir).
- 647.Mahmut Yalay, “Reçete”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.41 (şiir).
- 648.Mahmut Yalay, “Guguuk Guguk”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.41 (şiir).
- 650.Mahmut Yalay, “Kuşk-Ulukuş”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.41 (şiir).
- 651.Burak Deniz, “Söz Erinç İçin Değil”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.42 (şiir).
- 652.Federico Garcia Lorca, “Raks/Danza/Danse”, res. Serrano, çev. Mehmet Dülger, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.43 (şiir).
- 653.Federico Garcia Lorca, “Sükût/El Silencio/Le Silence”, çev. Mehmet Dülger, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.44 (şiir).
- 654.Federico Garcia Lorca, “Altı Tel/Las Seis Cuerdas/Les Six Cordes”, çev. Mehmet Dülger, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.44 (şiir).
- 655.Federico Garcia Lorca, “Gitar/LA Guitarra/La Guitare”, çev. Mehmet Dülger, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.45 (şiir).
- 656.Ahmet Cemal, “Vergilius’un Son Gecesi Üzerine Bir Çeşitleme”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.46-48 (hikâye).
- 657.Marcelin Pleyne, “Çocuk Oyuncağı/Jeu D’Enfants”, çev. Levent Yılmaz, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.49-55 (hikâye).
- 658.Nathalie Sarraute, “ ‘Der Aptallar’dan”, çev. Berran Gelgün, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.56 (yeni roman).
- 659.Alain Robbe-Grillet, “ ‘La Jalousie’den”, çev. B(erran).G(elgün), *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.57 (yeni roman).

- 660.Celal Kırıcı, “Caligula En Yüksek Düzeyde Bir İntiharın Öyküsü”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.58-59 (deneme).
- 661.Ertuğrul Önalp, “Aşkın İstirabın Şairi: Gustavo Adolfo Bécquer”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.60-62 (portre).
- 662.Cemal Bali Akal, “Devletin Kapısını Açan Sihirli Sözcük: Egemenlik”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.63-66 (hukuk).
- 663.David Dubal, “Alicia De Larrocha”, çev. Leyla Pamir, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.67-70 (müzik).
- 664.Philippe Boegner, “Henri Cartier-Bresson”, çev. Kaya Özsezgin, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.71-75 (söyleşi).
- 665.Arlen Schumer, “Bir Grafik Değişim Öyküsü”, çev. Şahin Artan, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.76-82 (çizgi roman).
- 666.Necmi Sönmez, “Hangisi Zeki Faik İzer”, foto. Cengiz Cıva, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.84-93 (sanat).
- 667.Necmi Sönmez, “Nuri Bilge Ceylan”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.94-103 (sanat).
- 668.Beral Madra, “Yeni Bir Figür Yorumu”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.104-114 (sanat).
- 669.Ece Ayhan, “Naki Turan Tekinsay ile Sinema Üzerine Bir Konuşma”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.115-116 (derkenar).
- 670.Nejat Bayramoğlu, “What Is An Eceayhan?”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.117-118 (ıvır-zıvır).
- 671.Gürhan Tümer, “Gizli Kalmış Bazı Başka Şeyler”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.119-120 (bulmaca).
- 672.“Evler Surat Asıyor”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.121-122(büyük totem müzesi).
- 673.“Franz Kafka”, çev. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.123-137 (fotobiyografi).
- 674.“Yeni Roman”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.138-139.
- 675.Maurice Nadeau, “Yeni Roman”, çev. Cemal Süreya, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.140-144 (araştırma).

676.Ahmet Cemal, “ ‘De Profundis’ ya da İşte İnsan”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.154-155 (ayın kitabı).

677.“Argos’un Tavsiyeleri”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.155 (kitaplar).

678.Ece Ayhan, “Maldoror’un Şarkıları”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.156 (kitap tanıtma yazısı).

679.Celal Kırıcı, “Bir Elin Sesi Var”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.157 (kitap tanıtma yazısı).

680.Celal Kırıcı, “Fellini Fellini’yi Anlatıyor”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.158 (kitap tanıtma yazısı).

681.Y.B., “Illumination”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.159 (kitap tanıtma yazısı).

682.Yavuz Baydar, “The Columbia Years”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.159 (kitap tanıtma yazısı).

683.Gül Pulhan, “İstanbul Arkeoloji Müzeleri Kütüphanesi”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.160-161 (kütüphane).

684.“Gelecek Sayılarda”, *Argos*, nr.11, Temmuz 1989, s.162.

Nr 12 (Ağustos 1989)

685. “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.6.

686. “Geçen Aydan Gelecek aya”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.8-34 [Galeriler, Festivaller, Bilim Kurgu Cenneti, 80’li Yıllarımız, 2. Uluslar arası İstanbul Bienali, Korsanlar, Dikkat!..].

687. Aytaki Hatipoğlu, “Geçen Aydan Gelecek Aya/17. Festivalden Müstehcen Notlar (I)”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.16-20.

688. S(evin).O(kyay)., “Geçen Aydan Gelecek Aya/Beykoz Sefası”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.18.

689. Murat Ersan, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Montreal Caz Balesi”, foto. Bozkurt Bayer *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.19.

690. Sevin Okyay, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Shirley Verrett: Dinleyimi Sıkamak İstemem”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.20-21.

691. Sevin Okyay, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Wow, Doris!”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.22-23.

692. Ahmet Cemal, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Karajan Efsanesi Başlıyor”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.23.
693. Mehmet Saydam, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Yeni Bir “Carmen” Yorumu”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.24.
694. Ahmet Cemal, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Sümer Erek”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.25.
695. Sevin Okyay, “Geçen Aydan Gelecek Aya/To Be Not”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.26-27.
696. Kanat Atkaya, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Güns N’ Roses”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.30-31.
697. Ş(avkar).A(ltinel)., “Geçen Aydan Gelecek Aya/On Sergi”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.32-33
698. Necmi Sönmez, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Ölçütsüzlüğün Ölçüt Olduğu Bir Sergileme”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.34.
699. Melih Cevdet Anday, “Düşleyebilir Miydim Daha”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.35 (şiir).
700. Yılmaz Gruda, “Göçük’ten/Durup Tek Tek Baktım”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.36-37 (şiir).
701. Nilgün Üstün, “Mutlu Olsam Mutsuz”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.38-39 (şiir).
702. Ahmet Tulgar, “1/24/19/26/25”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.40-42 (şiir).
703. Henri Pichette, “4. Aşiiir’den/Apoème 4”, çev. Levent Yılmaz, des. Antonin Artaud, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.43-44 (aşiiir).
704. Cem Akaş, “Son Timsahın Kuşsal Zembereği”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.45-46 (hikâye).
705. Walter De La Mare, “Tuhaf Dükkân”, çev. Fatih Özgüven, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.47-49 (hikâye).
706. “Benjamin, Baudelaire ve “Pasajlar””, haz. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.50-52 (deneme).
707. “Maksim Gorki-Stefan Zweig”, çev. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.53-55 (mektup).

708. “İstiklâl Mahkemesi Müddeî Umûmîsinin Dünkü Muhakemede Serd Ettiği İddianame”, çev. Faruk Alpkaya, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.56-59 (belge).
709. Cem Taylan, “Yeni Roman’ın Öncülerinden Woolf ve Joyce’un Romanlarındaki Zaman Kavramının Gelişmesi”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.60-62 (yeni roman).
710. Raymond Leslie Williams, “Gabriel Garcia Marquez”, çev. Levent Kavas, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.63-69 (söyleşi).
711. Tözün Stark, “Tarih ve Biyoloji”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.70-77 (tiyatro).
712. Tom Goss, “Çağdaş Amerikan Çizgi Romanında Kişisel Anlatımlar”, çev. Şahin Artan, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.78-82 (çizgi roman).
713. Richard Horn, “Ve Eski Danteller”, çev. Eren Yücesan, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.84-93 (sanat).
714. Semih Kaplanoğlu, “Balkan Naci İslimyeli’nin Geniş Zaman Gelgitinde”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.94-107 (sanat).
715. “Finansanat”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.106-107 (sanat).
716. Necmi Sönmez, “Işık Heykelleri”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.108-114 (sanat).
717. Ece Ayhan, “Gülşen Tuncer’le Sinema, Tango, vs. Üzerine Bir Konuşma”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.115-116 (derkenar).
718. Nejat Bayramoğlu, ““Dünya Süreci”ne İlişkin Bazı Haberler”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.117-118 (ıvır zıvır).
719. “Nasıl Okuyolar”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.119-122 (albüm).
720. Barış Pirhasan, “Vahşiler”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.123-124 (hayat ve sinema).
721. “Turgut Uyar”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.125-135 (fotobiyografi).
722. Can Yücel, “Varsa Ölümün Arifesi”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.126 (fotobiyografi).
723. Can Yücel, “Turgut Uymaz”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.128 (fotobiyografi).
724. “Hangi Türk Sineması”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.136-137.

725. Ümit Ünal, “Türk Sineması Hakkında Bilmek İsteddiğiniz Ama Sormaya Çekindiğiniz Birkaç Şey”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.138 (araştırma).
726. “Halit Refiğ”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.139-141 [söyleşi türünde] (araştırma).
727. “Metin Erksan”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.142-145 [söyleşi türünde] (araştırma).
728. “Atıf Yılmaz”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.146-148 [söyleşi türünde] (araştırma).
729. “Orhan Oğuz”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.149-150 [söyleşi türünde] (araştırma).
730. “Atilla Dorsay”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.151-152 [söyleşi türünde] (araştırma).
731. “Kadri Yurdatap”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.153-154 [söyleşi türünde] (araştırma).
732. Hüseyin Sönmez, “Sinema Yayıncılığı”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.154 (araştırma).
733. Semih Kaplanoğlu, “Müşterisiz Meta Zayıdır”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.155 (araştırma).
734. Ahmet Cemal, “Güneşli Saatlerin Yazıları...”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.156-157 (ayın kitabı).
735. “Argos’un Tavsiyeleri”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.157 (kitaplar).
736. Celal Kırıcı, “Kadın ve Kukla”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.158 (kitap tanıtma yazısı).
737. Faruk Alpkaya, “Türkiye’de Devlet ve Sınıflar”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.158-159 (kitap tanıtma yazısı).
738. Celal Kırıcı, “Gilles ile Jeanne”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.159 (kitap tanıtma yazısı).
739. Yavuz Baydar, “Foreign Affairs”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.160 (kitap tanıtma yazısı).
740. Yavuz Baydar, “Getting There”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.160-161 (kitap tanıtma yazısı).

741. Yavuz Baydar, “Plight and PRemonition”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.161 (kitap tanıtma yazısı).

742. “Gelecek Sayılarda”, *Argos*, nr.12, Ağustos 1989, s.162.

Nr 13 (Eylül 1989)

743. A(li).S(aydam)., “Nice Argos Yıllarına”, *Argos*, nr.13, Eylül 1989, s.6 (ve Gemi)

744. “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.13, Eylül 1989, s.8.

745. “Post-Restant”, *Argos*, nr.13, Eylül 1989, s.10-11 [Bir “Ucuz Eleştiri Örneği, Zorunlu ve Son Bir Açıklama].

746. “Geçen Aydan Gelecek Aya”, *Argos*, nr.13, Eylül 1989, s.12-34 [2. Uluslararası İstanbul Bienali, Filmleri Çizmek, Hangi Kitapları Okuyacağız].

747. Aytekin Hatipoğlu, “Geçen Aydan Gelecek Aya/ “Randevu””, *Argos*, nr.13, Eylül 1989, s.22-23.

748. Ali Saydam, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Tavsiye Yazısı Değil Tanışma Metni”, *Argos*, nr.13, Eylül 1989, s.24-25.

749. Necmi Sönmez, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Şükran Aziz”, *Argos*, nr.13, Eylül 1989, s.26-27.

750. Şule Eşdik, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Anton Lehmden”, *Argos*, nr.13, Eylül 1989, s.28-29.

751. Kanat Atkaya, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Queen”, *Argos*, nr.13,Eylül 1989, s.34.

752. İlhan Berk, “Değişim”, *Argos*, nr.13,Eylül 1989, s.35 (şiir).

753. İlhan Berk, “Yüz”, *Argos*, nr.13,Eylül 1989, s.35 (şiir).

754. İlhan Berk, “Şair Tümce Kâğıt”, *Argos*, nr.13,Eylül 1989, s.36 (şiir).

755. Tarık Günersel, “Kilit”, *Argos*, nr.13,Eylül 1989, s.37-38 (şiir).

756. Nilgün Marmara, “BAŞLIKSIZ” *Argos*, nr.13,Eylül 1989, s.39 (şiir).

757. Ramin Şahrezat, “Arayış”, çev. Ramin Şahrezat-Levent Kavas, *Argos*, nr.13,Eylül 1989, s.40-42 (şiir).

758. Hulki Aktunç, “Bir Yer Göstericinin Hayatı”, *Argos*, nr.13,Eylül 1989, s.43-46 (hikâye).

759. Elizabeth Bowen, “Uğursuz Yemin”, çev. Nihal Yeğinoğlu, *Argos*, nr.13, Eylül 1989, s.47-49 (hikâye).
760. Ünsal Oskay, “Hiç Bitmeyen Tarih Merakım”, *Argos*, nr.13, Eylül 1989, s.50-51 (deneme).
761. Cemal Bali Akal, “Sivil Toplumun Tanrısı”, *Argos*, nr.13, Eylül 1989, s.52-56 (hukuk).
762. Oğuz Adanır, “Sinema Okulları ve Türk Sinemasının Geleceği...”, *Argos*, nr.13, Eylül 1989, s.57-59 (sinema).
763. Oğuz Makal, “Sinemada Sansürün Özü Üzerine”, *Argos*, nr.13, Eylül 1989, s.59-60 (sinema).
764. Emre Gönen, “Hulki Aktunç”, *Argos*, nr.13, Eylül 1989, s.61-65 (söyleşi).
765. Barış Pirhasan, “Hanımelleri”, *Argos*, nr.13, Eylül 1989, s.66-75 (senaryo).
766. Paul Gravett, “Avrupa’da Çizgi Roman: Göz Kamaştıran Saygınlık”, çev. Esra Tümer, *Argos*, nr.13, Eylül 1989, s.76-82 (çizgi roman).
767. “Suratsız Yüzler”, kısaltarak çev. Eren Yücesan, *Argos*, nr.13, Eylül 1989, s.84-95 (sanat).
768. Ahmet Tulgar, “Adı: Sencer Soyadı Gülün”, *Argos*, nr.13, Eylül 1989, s.96-105 (yeni).
769. Ahmet Tulgar, “Hopper Edward Geceden Kurtulanlar”, kısaltarak çev. Zafer Aracagök, *Argos*, nr.13, Eylül 1989, s.106-114 (sanat).
770. Nazlı Eray, “Rio de Janeiro”, *Argos*, nr.13, Eylül 1989, s.115-118 (şehrengiz).
771. “Jean Cocteau”, *Argos*, nr.13, Eylül 1989, s. 119-131 (albüm).
772. “Edebiyatta ve Sinemada Korku”, *Argos*, nr.13, Eylül 1989, s.132-133.
773. Franco Moretti, “Korkunun Diyalektiği”, çev. Nihal Yeğinoğlu, *Argos*, nr.13, Eylül 1989, s.134-139 (araştırma).
774. J. a. Cuddon, “Korku Hikâyelerine Bir Giriş”, çev. Nihal Yeğinoğlu, *Argos*, nr.13, Eylül 1989, s.140-147 (araştırma).
775. “Stephen King’in Seçtikleri”, *Argos*, nr.13, Eylül 1989, s.147.
776. Robin Wood, “Amerikan Korku Filmine Devrimsel Açıdan Bir Bakış”, çev. Nihal Yeğinoğlu, *Argos*, nr.13, Eylül 1989, s.148-155 (araştırma).

777. “Stephen King’in Seçtikleri”, *Argos*, nr.13,Eylül 1989, s.155.
778. Ahmet Cemal, “Bir “Muhalefet”in Ardından...”, *Argos*, nr.13,Eylül 1989, s.156-157 [Tek At, Tek Mızrak/Anılar/2 kitabı hk.] (ayın kitabı).
779. “Argos’un Tavsiyeleri”, *Argos*, nr.13,Eylül 1989, s.157 (kitaplar).
780. Celal Kırıcı, “evet Ama, Bir Lokomotif Bunu Yapabilir Mi Bakalım/ Bir Hırsızın İtirafı”, *Argos*, nr.13,Eylül 1989, s.158-159 (kitap tanıtma yazısı).
781. Ece Ayhan, “Müzikte Geniş Soluklar”, *Argos*, nr.13,Eylül 1989, s.159 (kitap tanıtma yazısı).
782. Kurtuluş Kayalı, “Rejim ve Asker ”, *Argos*, nr.13,Eylül 1989, s.160-161 (kitap tanıtma yazısı).
783. “Gelecek Sayılarda”, *Argos*, nr.13,Eylül 1989, s.162
- Nr 14 (Ekim 1989)**
784. “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.6.
785. Süha Oğuzertem, “Post-Restant/Gecikmiş Bir Yanıt”, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.8-9.
786. “Geçen Aydan Gelecek Aya”, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.10-34 [2. İstanbul Bienali, Heykel Sergisi, Son Baskılar, Bir Kez Daha Picasso..., Özdemir Altan, “Yüzler” Birden Uzaklaşıyor].
787. Sungu Çapan, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Kadınlarla Bowling Oynanmaz”, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.32-34.
788. Can Alkor, “Yolculuk”, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.35-37 (şiir).
789. Güven Turan, “Güz Resimleri”, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.38-40 (şiir).
790. Nedim Gürsel, “Şiirler”, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.41-42 (şiir).
791. Mustafa Yavaş, “Görenin Sandığı”, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.43 (şiir).
792. Mustafa Yavaş, “Tipik Bir Bıçaksırtı”, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.44 (şiir).
793. Sevim Burak, “Dünyanın En Meşhur Kulesi”, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.45-46 (hikâye).
794. Anaïs Nin, “Sanatçılar ve Modeller”, çev. Levent Yılmaz, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.47-53 (hikâye).

795. Ahmet Oktay, “Yazınımızda Toplumsal Eleştiri ve Jakobenzm Üzerine Gözlemler”, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.54-59 (yazın incelemesi).
796. Bertolt Brecht, “Polisiye Romanın Popülerliği Üzerine”, çev. Yıldız Ecevit, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.60-62 (yazın incelemesi).
797. Georges Bataille, “Emily Brontë”, çev. Yaşar İlksavaş, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.63-67 (yazın incelemesi).
798. Fırat Kutluk, “Darülbedayi’de Operet”, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.68-70 (tiyatro).
799. “ ‘Ben Deli Miyim’i Hüseyin Rahmi Bey Sunuyor”, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.71-74 (belge).
800. Halide Edib Adivar, “Yaz! Kadına Dair”, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.75-76 (hatıra defteri).
801. Nazlı Eray, “Evlere Yolculuk”, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.77 (evler).
802. Kaya Özsezgin, “Bir Gizli Fotoğraf Öncüsü: Armand Deriaz”, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.78-82 (fotoğraf).
803. Mehmet Ergüven, “Nuri İyem’i Anlamak”, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.84-93 (sanat).
804. Patrick Werkner, “Egon Schile Eros ve Seksus”, çev. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.94-104 (sanat).
805. Selim İleri, “Hayatımızın Bir illüstrasyonu”, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.105-114 (sanat).
806. “Sevim Burak”, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.115-125 (fotobiyografi).
807. Ahmet Soner, “Senaryoculuğun Senaryosu”, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.126-127 (hayat ve sinema).
808. “Değişen İstanbul”, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.128-129.
809. İlber Ortaylı, “İmparatorluk Başkentinden Cumhuriyet Vilayetine (1920’ler İstanbul’u)”, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.130-135 (araştırma).
810. “Çelik Gülersoy: lütfen tarihi yerleri rahat bırakın”, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.136-141 [söyleşi biçiminde] (araştırma).
811. Pınar Kür, “Çocukluğun Son Yazı”, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.142-143 (araştırma).

812. Halit Refiğ, “Bir Dünya Şehri Taşraya Dönüşürken”, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.144-145 (araştırma).
813. Ahmet Cemal, “Bir Öğle Sonrası, Galata Basamaklarında...”, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.146 (araştırma).
814. Şahin Artan, “Vitali Hakko: “Beyoğlu yakında model oalcak...””, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.147-148 [röportaj] (araştırma).
815. İnci Gürel, “Özlediğim İstanbul”, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.149-151 (araştırma).
816. Selim İleri, “Bir Payitahtı Okurken...”, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.152-157 (araştırma).
817. Ahmet Celal, ”Titiz Bir Araştırma”, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.158 (kitap tanıtma yazısı).
818. Ahmet Celal, “Felsefe-Yaşam İlişkinde İki Yeni Kitap”, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.158-159 (kitap tanıtma yazısı).
819. Nejat Bayramoğlu, “Yüzbaşı ve Düşman”, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.159-160 (kitap tanıtma yazısı).
820. Betül Çotuksöken, “Kant Estetiği”, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.160-161 (kitap tanıtma yazısı).
821. Celal Kırıcı, “Bir Kadın”, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.161-162 (kitap tanıtma yazısı).
822. İsmail Hakkı, “Harem: Peçenin Ardındaki Dünya”, *Argos*, nr.14, Ekim 1989, s.162 (kitap tanıtma yazısı).

Nr 15 (Kasım 1989)

823. “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.6.
824. “Mektup Kutusu”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.8 [Yusuf Atılgan İçin, Bir Sayfa Daha, Bette Davis, Açıklama, “Çeviri Panayırı”..., Eksiz Dize].
825. “Geçen Aydan Gelecek Aya”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.10-34 [Bedri Rahmi Eyüboğlu Resim Sergisi, Maurice Brianchon Sergisi, Kremlin’in Altınları].
826. Mehmet Kök, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Halkı Bilinçlendiren Tiyatro”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.14.

827. Yaşar İlksavaş, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Haluk Şevket’le “Üçüncü Tiyatro” Üzerine Söyleşi”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.16-22.
828. İsmail Hakkı, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Bir Sinema Şenliğinin Düşündürdükleri”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.28.
829. Sara Koral, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Balkan Naci İslimyeli’yle Söyleşi”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.30-32.
830. Sara Koral, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Mehmet Gün”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.33-34.
831. Can Alkor, “Club Mediterranee”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.35-36 (şiir).
832. İhsan Sezal, “Kar”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.37 (şiir).
833. İhsan Sezal, “Belirsiz”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.37 (şiir).
834. İhsan Sezal, “Nedir Ki Muradınız”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.38 (şiir).
835. İhsan Sezal, “Oluş”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.38 (şiir).
836. Tuğrul Tanyol, “Sudaki Ankâ”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.39-40 (şiir).
837. Mehmet Kök, “İki Soru”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.41 (şiir).
838. Mehmet Kök, “Karşı Kıyı”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.41 (şiir).
839. Mehmet Kök, “Gölge”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.42 (şiir).
840. Charles Baudelaire, “Sisler ve Yağmurlar”, çev. Sabahattin Kudret Aksal, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.43 (şiir).
841. Charles Baudelaire, “Müzik”, çev. Sabahattin Kudret Aksal, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.44 (şiir).
842. Charles Baudelaire, “Albatros”, çev. Sabahattin Kudret Aksal, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.44 (şiir).
843. Leonid Aranzon, “Şiirler”, çev. Tuğrul Tanyol, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.45-46 (şiir).
844. Leonid Aranzon, “Şarkı”, çev. Tuğrul Tanyol, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.46-48 (şiir).
845. Cihat Burak, “Eziyet Makinesi”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.49-51 (hikâye).

846. Fuad, “18 Şubat 1856 Fermanı Üzerine Düşünceler”, çev. Gökşen Tunalı, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.52-56 (tanzimat).
847. Mehmet Ali Kılıçbay, “Tanzimat Neyi Tanzim Etti?”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.57-62 (tanzimat).
848. M. Şükrü Hanioğlu, “Cumhuriyet’in Tanzimat’ı Yargılaması: Tanzimat I (1940)”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.63-65 (tanzimat).
849. Özdemir Nutku, “Eski Şenliklerde Donanma ve Gece Eğlenceleri”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.66-72 (seyirlik sanatlar).
850. Ernst Fischer, “Sanatın Konumu Üstüne Düşünceler”, çev. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.73-80 (kültür ve politika).
851. İnci Gürel, “Gençlik, kedim, piyanom, çini sobanın oymalı kapağı...”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.81-82 (dün bugün).
852. Mehmet Ergüven, “Neşe Erdok”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.84-93 (sanat).
853. “Engin İnan/Mesnevi”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.94-102 (sanat).
854. Güzhan Müstecaplıoğlu, “Eski Kuyuda Ebrular”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.103-109 (sanat).
855. Cemil Ergün, “Emin Koç”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.110-114 (sanat).
856. “Füreya”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.115-125 (fotobiyografi).
857. Can Alkor, “Füreya Hanım”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.116 (fotobiyografi).
858. Levent Dönmez, “Viv La Jönes!”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.126-129 (semter, insanlar).
859. Edith Wharton, “Aziz Mr. Fullerton”, çev. Sevin Okyay, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.130-133 (mektup).
860. Abdülhak Şinasi Hisar, “Kanlıca’daki Yengemiz”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.134-137 [varlık son teşrin 1935] (hatıra defteri).
861. “Zaman”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.138-139.
862. Ahmet Oktay, “ ‘Şimdi’ Üzerine Düşünceler”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.140-146 (araştırma).
863. Walter Benjamin, “Proust Üzerine”, çev. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.147-148 (araştırma).

864. Gotz Wienold, “ ‘Vergilius’un Ölümü’nde Zaman, Ölüm ve Sonsuzluk”, çev. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.149-150 (araştırma).
865. Aliş Sağıroğlu, “Marguerite Yourcenar, Zaman, Tarih”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.151-152 (araştırma).
866. Selim İleri, “ ‘Boğaziçi Mehtapları’nda İlençli Zaman”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.153-155 (araştırma).
867. Gürhan Tümer, “Artvin Tutkusu”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.156-157 (coğrafya).
868. Eylülsarmaşığı, “Tramvay İstanbul’da”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.158-159 (kitap tanıtma yazısı).
869. Ahmet Celal, “Akşam Vakti”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.159 (kitap tanıtma yazısı).
870. Eylülsarmaşığı, “Ustalık ”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.159-160 (kitap tanıtma yazısı).
871. Ömer Aksay, “Herhangi Bir Kitap: ‘İmâ Kitabı’”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.160-161 (kitap tanıtma yazısı).
872. Celâl Kırıcı, “Göçmüş Kediler Bahçesi ”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.161-162 (kitap tanıtma yazısı).
873. İsmail Hakkı, “Hangi Papağan ”, *Argos*, nr.15, Kasım 1989, s.162 (kitap tanıtma yazısı).

Nr 16 (Aralık1989)

874. Selim İleri, “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.6.
875. Ali Saydam, “Türk Dergi Yayıncılığı Üzerine”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.8-9 (mektup kutusu).
876. Tuğrul Mataracı, “Horon Teper, Tulum Çalar Yalnızlığında Hemşin’in, Şerah’ın Güçlü Doğası”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.10-12 (coğrafya).
877. “Geçen Aydan Gelecek Aya”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.15-27 [Sanat Sergileri, Atölye Negül, Abidin Dino].
878. Yavuz Arlısu, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Nisa Serezli- Tolga Aşkiner Yirmi Yılın Ardından...”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.20-22.

879. Vanina Costa, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Son Yapıt”, çev. Kaya Özsezgin, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.24-27.
880. Ahmet Cemal, “Bir Serçenin Düşündürdükleri...”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.28-29 (televizyon).
881. Çelik Gülersoy, “İstanbul’da Bir Arap”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.30-34 (İstanbul kütüphanesi).
882. Sabahattin Kudret Aksal, “Hepsi”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.35 (şiir).
883. Sabahattin Kudret Aksal, “Bir Yaşlı Kadının Ölü Yüzü İçin Şiir”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.35 (şiir).
884. Ahmet Oktay, “Kötü-Gece Şiirleri”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.36-38 (şiir).
885. Can Alkor, “Işık Sûresi”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.39 (şiir).
886. Ünsal Oskay, “Çardakta Sofralar Kuracak”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.40 (şiir).
887. Ünsal Oskay, “Sesim Olsun”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.41 (şiir).
888. Ünsal Oskay, “Sarmaşık”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.41 (şiir).
889. Mustafa Yavaş, “Dostluk”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.42 (şiir).
890. Mustafa Yavaş, “Fiş”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.43 (şiir).
891. Levent Yılmaz, “BAŞLIKSIZ”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.44 [Hayâl ile Fırtına’dan] (şiir).
892. Michelangelo, “4 Dörtlük”, çev. Ferit Edgü, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.45-46 (şiir).
893. Nazlı Eray, “Harita”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.47-50 (hikâye).
894. Marquis De Sade, “Emilie de Tourville ya da Ağabeylerin Vahşeti”, çev. Yaşar İlksavaş, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.51-57 (hikâye).
895. Gürhan Tümer, “Kentler ve İmparatorlar”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.58-66 (kültür ve politika).
896. Ahmet Cemal, “Hilmi Yavuz”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.67-70 (söyleşi).
897. Levent Dönmez, “Meyhanede Tek Kadın”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.71-76 (semter, insanlar).

898. Maurice Blanchot, “Uyku, Gece”, çev. Berran Gelgün, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.77 (deneme).
899. İsmail Galip, “Temaşamız Milli Mi?”, çevrimyazı: Füsun Üstel, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.78-79 (belge).
900. Mehmet Kök, “Ağrıdağı Efsanesi”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.80-82 (tiyatro).
901. Mehmet Ergüven, “Aydın Ayan”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.84-94 (sanat).
902. Zeki Faik İzer, “Notlar”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.95-104 (sanat).
903. Deniz Yegül, “Sentimento”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, nr.16, s.105-114 (sanat).
904. Leylâ Pamir, “Mahler’in Mektuplarında ve Müziğinde Çifte Dünya Kavramı”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.115-117 (müzik).
905. Ünsal Oskay, “Şu ‘Yeryüzü Şarkısı’nda Gustav Mahler”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.118-120 (müzik).
906. “Gustav Mahler”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.121-130 (albüm).
907. Reşat Nuri Güntekin, “İlk Gözağrılarım”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.131-137 [Ayda Bir, 1954] (hatıra defteri).
908. “Reşat Nuri Güntekin”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.138-139.
909. Adalet Ağaoğlu, “Reşat Nuri Güntekin’in ‘Dezanşanteler’i”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.140-143 (araştırma).
910. Hulki Aktunç “Vehim.. Ve Roman”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.144-145 (araştırma).
911. Taylan Altuğ, “Reşat Nuri’nin Üç Romanında “Öldüren Aşk” Teması”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.146-150 (araştırma).
912. Nezihe Araz, “Sigaramın Dumanı”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.151-152 (araştırma).
913. Ahmet Oktay, “‘kızılılık Dalları’nda Efendi/Köle İlişkisi”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.153-156 (araştırma).
914. Selim İleri, “Diktatör...”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.157-158 (araştırma).
915. Demir Özlü, “Yol Üstündeki Semender”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.159 (kitap tanıtma yazısı).

916. İsmail Hakkı, “İlginç Bir Yaşam”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.160 (kitap tanıtma yazısı).
917. Selim İleri, “İstanbul’a İlişkin Bir Tarihçe”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.160-161 (kitap tanıtma yazısı).
918. Metin Celal, “Kemal Tahir’in Dünyası”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.161-162 (kitap tanıtma yazısı).
919. Celal Kırıcı, “Bir Nihilizm Tragedyası”, *Argos*, nr.16, Aralık 1989, s.162 (kitap tanıtma yazısı).

Nr 17 (Ocak 1990)

920. Selim İleri, “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.6.
921. “Geçen Aydan Gelecek Aya”, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.8-31 [Güngör Taner, Bünyamin Özgültekin, “Pera Ressamları” Sergisi, Van Gogh’un 100. Ölüm Yıldönümü, Mehmet Güteryüz, İlhan Koman, Hale Sontaş:”Bir acının adı...”, Metropolitan Müzesi’nde Velázquez Sergisi].
922. Sara Koral, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Tayfun Erdoğan”, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.14-15 [söyleşi türünde].
923. Serfiraz Ergun, “Resimleri Gelecek Yüzyıla Hazırlayan Bettina Jessell Bir Ortaköylü”, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.20-24.
924. Nur Koçak, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Tanju Demirci ile “Sistematik Soyut” Rotasında Bir Yolculuk”, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.30.
925. Helen Çerçi Darmis, “Caesarea’den Kayseri’ye İzlenimler”, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.32-34 (coğrafya).
926. Ahmet Oktay, “Yazıt”, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.35-36 (şiir).
927. İhsan Sezal, “Resmini Çizmek”, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.37-38 (şiir).
928. Tuğrul Tanyol, “Köpüren Denize Doğru”, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.39-40 (şiir).
929. K. Celâl Gözütok, “Tülhaya”, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.41 (şiir).
930. K. Celâl Gözütok, “Kafka Cennette Sıkılıyordu”, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.42 (şiir).
931. K. Celâl Gözütok, “Ay Süvarisi”, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.43 (şiir).

932. Catullus, “Şiirler” çev. Mine Söğüt, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.44-45 (şiir).
933. Anna Ahmatova, “Şiirler/Son Buluşmanın Şarkısı”, çev. Tuğrul Tanyol, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.46-47 (şiir).
934. Nesteren Sevengil, “Verem Klişeleri versus Hysteria”, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.48 (hikâye).
935. Mario Levi, “Bir Şehre Gidememek”, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.49-53 (hikâye).
936. Ahmet Oktay, “Bir Mozaik İçin Parçalar”, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.54-56 (deneme).
937. Uğur Kökten, “ ‘Memleket Hikâyeleri’nin Yüzü ve Tersisi”, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.57-60 (deneme).
938. Robert Musil, “ ‘Biraz da Kendimizle Konuşalım Bay Musil”, çev. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.61-64 (günce).
939. İnci Gürel, “Yılbaşında Tek Başına Vals”, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.65 (dün, bugün).
940. Betül Çotuksöken, “Filozofun Kaygısı”, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.66-69 (felsefe).
941. Âlim Şerif Onaran, “Şehrazad’ın Anlattığı Masallar”, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.70-73 (masalbilim).
942. Jean Gaulnier, “Binbir Gece”, çev. Âlim Şerif Onaran, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.74-77 (masalbilim).
943. “Şair Abdülhak Şinasi.../Saçlarının Bahârı”, çevrimyazı: Füsün Üstel, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.78 (belge).
944. “Şair Abdülhak Şinasi.../Bahârın Duası”, çevrimyazı: Füsün Üstel, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.78 (belge).
945. “Şair Abdülhak Şinasi/Ay Şiirleri”, çevrimyazı: Füsün Üstel, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.79 (belge).
946. “Şair Abdülhak Şinasi/Gün Ölür, Tabîat...”, çevrimyazı: Füsün Üstel, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.79 (belge).
947. “Şair Abdülhak Şinasi/Hazzâniye”, çevrimyazı: Füsün Üstel, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.80 (belge).

948. “Şair Abdülhak Şinasi/Sularda Bahâr”, çevrimyazı: Füsun Üstel, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.80 (belge).
949. “Şair Abdülhak Şinasi/Yazın ve Aşkın Öldüğü Gece”, çevrimyazı: Füsun Üstel, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.81 (belge).
950. “Şair Abdülhak Şinasi/Hazanın Vedâi”, çevrimyazı: Füsun Üstel, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.81 (belge).
951. “Şair Abdülhak Şinasi/seninle Şair”, çevrimyazı: Füsun Üstel, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.82 (belge).
952. Güven Turan, “Cihat Burak ve İstanbulları”, *Argos*, Ocak nr.17, 1990, s.84-95 (sanat).
953. Eylülsarmaşığı, “Hayal, Renk, Cinsellik...”, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.96-104 (sanat).
954. Mehmet Ergüven, “Umut Türker”, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.105-114 (sanat).
955. “Gülriş Sururi”, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.115-127 (fotobiyografi).
956. “Gülriş Sururi Üzerine...”, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.116 (fotobiyografi).
957. Gürhan Tümer, “Ayasofya”, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.128-134 (mimari).
958. Mehmet Kök, “Bir Hüzün Senfonisi: “Üç Kızkardeş””, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.135-137 (tiyatro).
959. Ahmet Cemal, “ “Guten Abend, Tante Edith!””, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.138-139 (semter, insanlar).
960. Eugene Ionesco, “ “Ölmek İçin Varız Yaşamın İçinde””, çev. Yaşar İlksavaş, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.140-141 (defter).
961. “Roman Kişileri Gerçek ve Kurmaca”, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.142-143.
962. Hulki Aktunç, “Biz Hep Üç Kişiyiz...”, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.144-145 (araştırma).
963. Gürsel Aytaç, “Gerçek ve Kurmaca Thomas Mann’ın “Venedik’te Ölüm’ü”, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.146-147 (araştırma).
964. Ahmet Cemal, “Delphine Delamare’dan Emma Bovary’ye”, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.148-150 (araştırma).

965. Zeynep Ergün, “Virginia Woolf, Yaşam ve Yazı”, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.151-154 (araştırma).
966. Selim İleri, “Sıradan Bir Romancının Gogol Notları”, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.155-157 (araştırma).
967. Eylülsarmaşığı, “Eski İstanbul’un Topografyası”, *Argos*,nr.17, Ocak 1990, s.158 (kitap tanıtma yazısı).
968. Eylülsarmaşığı, “Ayrılık Gibi, Ölüm Gibi ”, *Argos*,nr.17, Ocak 1990, s.158-159 (kitap tanıtma yazısı).
969. Orhan Kâhyaoğlu, “Üç Yeni Şiir Kitabı (Sır Kâtibi/ CinAyetler/ Kırık Bir Rüya Denizi)”, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.159-160-161 (kitap tanıtma yazısı).
970. İsmail Hakkı, “Picasso’nun Başarısı Ve Başarısızlığı ”, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.161-162 (kitap tanıtma yazısı).
971. Güzhan Müstecaplıoğlu, “Uğur Kökden’in Denemeleri”, *Argos*, nr.17, Ocak 1990, s.162 (kitap tanıtma yazısı).

Nr 18 (Şubat 1990)

972. Selim İleri, “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.6.
973. “Geçen Aydan Gelecek Aya”, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.8-21 [Alev Mavitan Sergisi, “Zaman” Üzerine Bir Takvim, Picasso’nun “Guernica”sı Yine Taşınıyor..., Herbert List: Fotoğraf sanatında Kırk Yıl (1930-1970)].
974. Bernard Genies, “Geçen Aydan Gelecek Aya/İrlandalının Son Şarkısı”, aktaran: Bertan Onaran, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.12-14.
975. Selim İleri, “Kafes Arkasında”, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.22 (tiyatro).
976. Mehmet Kök, “Batı Yakasının Hikâyesi”, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.25-27 (tiyatro).
977. Çelik Gülersoy, “Mithat Paşa Konağı”, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.28-32 (İstanbul kitaplığı).
978. Güven Turan, “Kardelen’in Masalı”, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.33-34 (masal).
979. Cahit Koytak, “Küçük Şeyler”, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.35 (şiir).
980. Cahit Koytak, “Av Partisi”, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.36 (şiir).
981. Cahit Koytak, “Galeri”, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.37 (şiir).

982. Cahit Koytak, “Kroket Oyunu”, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.37 (şiir).
983. Kubilay Köseoğlu, “Yel ve Çan”, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.38 (şiir).
984. Kubilay Köseoğlu, “Bonsai’ler”, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.39 (şiir).
985. Bedri Gencer, “Karaya Vuracak Herşey”, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.40 (şiir).
986. Bedri Gencer, “Duygulanımlar(I)”, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.41 (şiir).
987. Anna Ahmatova, “Şiirler”, Türkçesi: Tuğrul Tanyol, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.42-43 (şiir).
988. Bertolt Brecht, “Halk Düşmanlarının Seçimi Üzerine”, Türkçesi: İsmail Hakkı, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.44-45 (şiir).
989. Ingeborg Bachmann, “Bilmece”, Türkçesi: Ahmet Cemal, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.46 (şiir).
990. Ingeborg Bachmann, “Bu Tufandan Sonra”, Türkçesi: Ahmet Cemal, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.47 (şiir).
991. Ingeborg Bachmann, “Güllerin Fırtınasında”, Türkçesi: Ahmet Cemal, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.47 (şiir).
992. Ingeborg Bachmann, “Hotel De La Paix”, Türkçesi: Ahmet Cemal, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.47 (şiir).
993. Ingeborg Bachmann, “Sonbahar Manevrası”, Türkçesi: Ahmet Cemal, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.48 (şiir).
994. Bilge Karasu, “Narla İncire Gazel”, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.49-51 (anlatı).
995. M. D. Teleşov, “Sadık Dost”, çev. Gülnur Yetkin Öksüz, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.52-55(hikâye).
996. Asuman Suner, “Bilge Karasu ile Ölüm, Yaşam ve Dil Üzerine”, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.56-59 (söyleşi).
997. Claude Monet, “Para ve Sanat Eseri”, çev. Yaşar İlksavaş, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.60 (belge).
998. James Joyce, çev. Yaşar İlksavaş, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.61 (belge).
999. Charles Baudelaire, çev. Yaşar İlksavaş, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.62 (belge).
1000. Henri Matisse, çev. Yaşar İlksavaş, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.62 (belge).

1001. Oscar Wilde, çev. Yaşar İlksavaş, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.63 (belge).
1002. Paul Verlaine, çev. Yaşar İlksavaş, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.63 (belge).
1003. Dostoyevski, çev. Yaşar İlksavaş, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.64 (belge).
1004. Paul Gauguin, çev. Yaşar İlksavaş, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.65 (belge).
1005. Eric Satie, çev. Yaşar İlksavaş, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.65 (belge).
1006. Ahmet Oktay, “ ‘Irazca’nın Dirliği’nde Üç Mit: Devlet, Aile, Okul”, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.66-72 (yazın incelemesi).
1007. Zeynep Ergün, “Jane Eyre kadın, öfke, toplum ve uzlaşma”, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.73-79 (yazın incelemesi).
1008. Haldun Özbudak-Selçuk Erez, “Süleyman Askerî Bir Osmanlı Subayının Portresi”, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.80-82 (portre).
1009. Kaya Özsezgin, “Soyut Düşüncenin, Somut Biçimlere Yansıyan Görüntüsü”, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.84-90 (sanat).
1010. Eylülsarmaşığı, “Takı Dizaynında Bir Süreç”, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.91-101 (sanat).
1011. İrina Kozhevnikova, “Çehov Dönemi Ressamları”, çev. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.102-108 (sanat).
1012. “Dünyanın En Güzel Fotoğraf Müzesi”, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.109-114 (fotoğraf müzesi).
1013. Hulki Aktunç, “Behçet Necatigil Manifestosu”, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.115-116 (deneme).
1014. Cemal Süreya, “Edebiyatımızda Yeni Bir Tip”, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.117 (hatıra defteri).
1015. Tülay Tura Börtecene, “Ötekiler ve Istrati”, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.118-119 (ilkokuma).
1016. Serdar Rifat Kırkoğlu, “Bayağı Yolunmuş Eşsiz Bir Papağana Dairdir”, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.120-126 (çeviri incelemesi).
1017. Selim İleri, “Türkan Şoray Bir Yıldızın Yörüngesinde”, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.127-132 (söyleşi).
1018. “Türkan Şoray”, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.133-145 (fotobiyografi).

1019. "Sürek Avı 'Gerçek ve Kurmaca'", *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.146.
1020. Carlos Fuentes, "Gogol", çev. Tuncay Birkan, *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.147-159 (araştırma).
1021. Eylülsarmaşığı, "Şeytanın Faşizmi", *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.160 (kitap tanıtma yazısı).
1022. Eylülsarmaşığı, "Gerçek Duyarlılık", *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.160-161 (kitap tanıtma yazısı).
1023. Kurtuluş Kayalı, "Türkiye Cumhuriyeti'nde Tek-Parti Yönetiminin Kurulması (1923-1931)", *Argos*, nr.18, Şubat 1990, s.161-162 (kitap tanıtma yazısı).

Nr 19 (Mart 1990)

1024. Selim İleri, "Seyir Defteri", *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.6.
1025. "Sergiler", *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.8-12.
1026. "Geçen Aydan Gelecek Aya", *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.13-25 [Güngör Arıbal'ın Yeni Sergisi, Erdal Öz].
1028. Necmi Sönmez, "Geçen Aydan Gelecek Aya/Yüzyıl Dönümünden Suluboyalar ve Desenler: 1980-198", *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.13-16.
1029. Yavuz Arlısu, "Geçen Aydan Gelecek Aya/Cihan Ünal", *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.18-20 [söyleşitüründe].
1030. "Geçen Aydan Gelecek Aya/Shakespeare'den Çavuşesku'ya", aktaran: Bertan Onaran, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.24.
1031. Nino Lo Bello, "Şarkı Prensi" Franz Schubert'in İzinde Dört Tekerlek İçin "Schuberiade", çev. Nilgün Gencer Çepni, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.26-32 (şehir ve müzik).
1032. Turan Erol, "Cahit Külebi", *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.33 (portre).
1033. Cahit Külebi, "Birk Kırık Düş", *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.34 (şiir).
1034. Sabahattin Kudret Aksal, "Ölmekse", *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.35 (şiir).
1035. Sabahattin Kudret Aksal, "Hep Ağaçlara", *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.35 (şiir).
1036. Tuğrul Tanyol, "Uzak Tarihinde Gözlerinin", *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.36-37 (şiir).
1037. Mehmet Kök, "Unutuş", *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.38 (şiir).

1038. Mehmet Kök, “Günlük İşler ve İstekler”, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.39 (şiiir).
1039. Nevval Çizgen, “Kafka”, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.40 (şiiir).
1040. Nevval Çizgen, “Serçe ve Zaman”, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.40 (şiiir).
1041. Nevval Çizgen, “Tutkunun Ağıtı”, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.41 (şiiir).
1042. Nevval Çizgen, “Roma”, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.41 (şiiir).
1043. Cevdet Karal, “Kıyıda Akşam”, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.42-44 (şiiir).
1044. Ali Hakan, “İsimsiz Şiiirler”, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.45-46 (şiiir).
1045. Paul Verlaine, “Aile Hayali”, Türkçesi: Tuğrul Tanyol, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.47 (şiiir).
1046. Paul Verlaine, “Green”, Türkçesi: Tuğrul Tanyol, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.48 (şiiir).
1047. Paul Verlaine, “Ayıştığı”, Türkçesi: Tuğrul Tanyol, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.49 (şiiir).
1048. Paul Verlaine, “İç Sıkıntısı”, Türkçesi: Tuğrul Tanyol, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s. 49 (şiiir).
1049. Cengiz Öndersever, “Ötekiler ve Bengi Sanem”, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.50-52 (hikâye).
1050. Octavio Paz, “Bir Amerikan Karabasanı: Gelecek”, çev. Bertan Onaran, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.53-57 (kültür ve politika).
1051. Özdemir Nutku, “Stainach Yazması”, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.58-63 (yazma).
1052. Ünsal Oskay, “Hayat Bunca Hızlı Değışirken Sinemamız Nasıl Değışsin Ki?”, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.64-66 (hayat ve toplumbilim).
1053. Sevim Akten, “Marguerite Duras’nın Kişilerinde Bekleyiş-Yalnızlık-Aşk”, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.67-70 (yazın incelemesi).
1054. Füsun Üstel, “1930 Belediye Seçimlerinde Kadın Faktörü”, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.71-76 (tarih).
1055. İhsan Sezal, “Siverek”, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.77-79 (coğrafya).
1056. Refik Ahmet Sevengil, “Darülbedayi Nasıl Kuruldu?”, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.80-82 (belge).

1057. Ahmet Oktay, “Alkor’un Resminde İnsanlığın Hali”, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.84-95 (sanat).
1058. “Şehir Tiyatroları’nın 75 Yılı”, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.96-114 (sanat).
1059. “Fikret Mualla’dan Güzin ve Abidin Dino’ya Kartpostallar”, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.115-120 (sanat).
1060. Alia Alowa, “Doktor Jivago’nun LARA’sı Anlatıyor...”, çev. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.121-123 (biyografi).
1061. Jules Janin, “Madmazel Mari Duplesi”, çev. Mithat Cemal Kuntay, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.124-129 (hatıra defteri).
1062. Levent Dönmez, “Yedikuleli Genç Werther’in Acıları”, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.130-135 (semter, insanlar).
1063. Mehmet Kök, “Yangın Yerinde Orkideler”, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.136-137 (tiyatro).
1064. “Başkent Ankara”, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.138-139.
1065. Nezihe Araz, “Bir Zamanlar Ankara”, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.140-142 (araştırma).
1066. Ahmet Oktay, “Gerçekleştirilemeyen Düş”, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.143-148 (araştırma).
1067. Uğur Kökden, “Türkiye’de Bir Küçük Köy”, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.149-153 (araştırma).
1068. Can Alkor, “Güzel Ankara”, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.154-155 (araştırma).
1069. Selim İleri, “İki Ankara”, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.156-157 (araştırma).
1070. Eyülsarmaşığı, “Mektuplar, Defterler, Sararmış Fotoğraflar”, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.158(kitap tanıtma yazısı).
1071. Ahmet Cemal, “Bir Semte Tarih Düşmek”, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.158-159(kitap tanıtma yazısı).
1072. Ahmet Cemal, “Vasfi Rıza’nın Anıları”, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.159-160(kitap tanıtma yazısı).
1073. Orhan Kâhyaoğlu, “Öztaş’ın Oyunculuğu”, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.160-161(kitap tanıtma yazısı).

1074. A. Suha Çalkıvık, “Martin Jay Ve “Diyalektik İmgelem”i”, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.161-162(kitap tanıtma yazısı).

1075. Eylülsarmaşığı, “Bibliyografyalar”, *Argos*, nr.19, Mart 1990, s.162(kitap tanıtma yazısı).

Nr 20 (Nisan 1990)

1076. Selim İleri, “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.20, Nisan 1990, s.6.

1077. “Sergiler”, *Argos*, nr.20, Nisan 1990, s.8-9.

1078. “Geçen Aydan Gelecek Aya”, *Argos*, nr.20, Nisan 1990, s.10-30 [Elvan’ın Resimleri Ayşe Takı Galerisinde..., Şehir Tiyatroları, İngiltere’den Haberler].

1079. Lynn, Zelevansky, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Kübizmin Keşfi”, çev. Kaya Özsezgin, *Argos*, nr.20, Nisan 1990, s.10-14.

1080. Marie-France Saurat, “Geçen Aydan Gelecek Aya/William Rubin: “Kübizm güncelliğini koruyor””, çev. Kaya Özsezgin, *Argos*, nr.20, Nisan 1990, s.16-17.

1081. Tuncer Uçarol, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Cemal Süreya Ölüm Şiire Düşman”, *Argos*, nr.20, Nisan 1990, s.18.

1082. Sara Koral Aykar, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Şakir Eczacıbaşı il Fotoğraf Üstüne...”, *Argos*, nr.20, Nisan 1990, s.21-24.

1083. Mehmed Kemal, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Renklerin Çıldırması Sali Turan’ın Resimleri”, *Argos*, nr.20, Nisan 1990, s.25-26.

1084. Yavuz Arlısu, “Gencay Gürün’le Şehir Tiyatroları Üzerine”, *Argos*, nr.20, Nisan 1990, s.31-33 (söyleşi).

1085. “1990 Haldun Taner Öykü Ödülü’nü Mario Levi Kazandı...”, *Argos*, nr.20, Nisan 1990, s.34 (ödül).

1086. Rainer Mari Rilke, “Sancaktar Christoph Rilke’nin Aşkı ve Ölümü Üzerine Ezgi”, Türkçesi: Ahmet Cemal, *Argos*, nr.20, Nisan 1990, s.35-47 (şiir).

1087. Oscar Wilde, “Sadık Dost”, çev. Yurdanur Salman, *Argos*, nr.20, Nisan 1990, s.48-52 (hikâye).

1088. Nursen, Karas, “Hiç Sevginin Umarsız Sularında”, *Argos*, nr.20, Nisan 1990, s.53 (hikâye).

1089. “Almanaco del Balila Scognamillo Giovanni 1938-1939”, *Argos*, nr.20, Nisan 1990, s.54-63 (günce).

1090. Selim İleri, “ ‘Nur Baba’ dan Elem ve İhtiras”, *Argos*, nr.20, Nisan 1990, s.64-68 (yazın incelemesi).
1091. Mario Levi, “Hayalimdeki Robotiko Fotoğrafları”, *Argos*, nr.20, Nisan 1990, s.69-76 (müzik ve hayat).
1092. Halûk Y. Şehsuvaroğlu, “Eski Yüzükler”, *Argos*, nr.20, Nisan 1990, s.77-78 (hatıra defteri).
1093. “Max Ernst ve Kolajlar Dünyası”, der. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.20, Nisan 1990, s.79-82 (resim).
1094. Fahir Aksoy, “Naif Sanat Ya Da İnsite Sanat”, *Argos*, nr.20, Nisan 1990, s.84-95 (sanat).
1095. “Max Ernst (Kolajlar)”, *Argos*, nr.20, Nisan 1990, s.96-114 (sanat).
1096. Rainer Maria Rilke, *Argos*, nr.20, Nisan 1990, 115-126 (fotobiyografi).
1097. Ayşe Şasa- İbrahim Altınsay, “Türk Sinemasında Tarih ve Gelenek”, *Argos*, nr.20, Nisan 1990, s.127-133 (sinema).
1098. Levent Dönmez, “Son Madamlar, Son Müsüler”, *Argos*, nr.20, Nisan 1990, s.134-138 (semter, insanlar).
1099. Mehmet Kök, “Kral Üşümesi”, *Argos*, nr.20, Nisan 1990, s.139-140 (tiyatro).
1100. Ayseli Usluata, “Edgar Wolfe”, *Argos*, nr.20, Nisan 1990, s.141-142 (portre).
1101. İnci Gürel, “Yaşar Nabi Nayır”, *Argos*, nr.20, Nisan 1990, s.143-144 (portre).
1102. “Mrs. Dalloway Bir Romanın Anatomisi”, *Argos*, nr.20, Nisan 1990, s.145.
1103. Zeynep Ergün, “Mrs. Dalloway ya da Başkaldırı”, *Argos*, nr.20, Nisan 1990, s.146-158 (araştırma).
1104. Selim İleri, “Bir Şiirin Çevresinde”, *Argos*, nr.20, Nisan 1990, s.159(kitap tanıtma yazısı).
1105. Ahmet Cemal, “Beckett ve Umarsız İnsanları”, *Argos*, nr.20, Nisan 1990, s.159-160(kitap tanıtma yazısı).
1106. Cengiz Öndersever, “Hikâyede “Bir Yer Göstericinin Hayatı””, *Argos*, nr.20, Nisan 1990, s.160-162(kitap tanıtma yazısı).
1107. Güzhan Müstecaplıoğlu, “Türünün İlk Örneği, Yazı-Çizgi Birlikteliği”, *Argos*, nr.20, Nisan 1990, s.162(kitap tanıtma yazısı).

Nr 21 (Mayıs 1990)

1108. Selim İleri, “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.6.
1109. “Sergiler”, *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.7-9.
1110. Thierry Chabanne, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Matisse ve Fas Dönemi Resimleri”, çev. Kaya Özsezgin, *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.10-15.
1111. Selim İleri, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Halit Refiğ”, *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.19-25.
1112. Çelik Gülersoy, “Fenerbahçesi Mesiresi”, *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.26-31 (İstanbul kütüphanesi).
1113. Nezihe Araz, “Bir Şehri Şarkılarda Dinlemek...”, *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.32-34 (şehir ve müzik).
1114. Tuğrul Tanyol, “Yitik Belleği Rüzgârın”, *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.35-36 (şiir).
1115. Mete Kösem, “Oyez”, *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.37 (şiir).
1116. Mete Kösem, “Selika”, *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.38 (şiir).
1117. Mete Kösem, “Sezince”, *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.39 (şiir).
1118. Mete Kösem, “İğrenirdi Perseus”, *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.40-41 (şiir).
1119. Marquis De Sade, “Üç Fabl”, çev. Yaşar İlksavaş, *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.42-43 (fabl).
1120. Nursel Duruel, “Yedinci”, *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.44-45 (hikâye).
1121. Mario Levi, “Mevsimlerin Durduramadığı”, *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.46-52 (hikâye).
1122. Manès Sperber, “Edebiyatın Etkileri ve Sonraki Etkileri”, çev. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.53-58 (politika ve edebiyat).
1123. Ahmet Oktay, “Kabul ve Red: Yalnızlığın Kutupları –Sait Faik Üzerine Düşünceler-”, *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.59-64 (yazın incelemesi).
1124. Yıldız Ecevit, “İsviçre-Alman Edebiyatında Genel Eğilimler”, *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.65-71 (yazın tarihi).
- Gürhan Tümer, “İlm-i Simya”, *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.72-83 (deneme).

1125. Eylülsarmaşığı, “Fahir Aksoy ve Çocuklukta Kalma Bir Gün”, *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.84-94 (sanat).
1126. Güven Turan, “Ali İsmail Türemen’de Oluş ve Varoluş”, *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.95-103 (sanat).
1127. Rudolf von Alt, “Bir Suluboya Ustası”, *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.104-114 (sanat).
1128. Alphonse Séché-Paul Bertaud, “Ah O Kötülük, Lanetlenmiş Melek Gözlerindeki Acımasız Parıltı!”, çev. Berran Gelgün, *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.115-124 (biyografya).
1129. Sara Koral Aykar, “Atıf Yılmaz”, *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.125-130 (söyleşi).
1130. Mehmet Kök, “Resimli Osmanlı Tarihi”, *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.131-132 (tiyatro).
1131. Semra Aktunç, “Afitap Hanımın Aşk Falları”, *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.133-134 (portre).
1132. “Mancia’lı Don Kişot Salvador Dali”, *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.135-144 (albüm).
1133. “Düşmek Üzere Olan Bir Gencin Bronz Heykeli”, *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.145.
1134. Selim İleri, “Düşmek Üzere Olan Bir Yaralı Gencin Bronz Heykeli”, *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.146-157 (araştırma).
1135. Ahmet Cemal, “Amok Koşucusu”, *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.158 (kitap tanıtma yazısı).
1136. Cevdet Karal, “Metinler”, *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.158-160 (kitap tanıtma yazısı).
1137. Eylülsarmaşığı, “Bireyliğin Ardında”, *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.160-161 (kitap tanıtma yazısı).
1138. İsmail Hakkı, “Odağımız Yakup Kadri”, *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.161-162 (kitap tanıtma yazısı).
1139. Güzhan Müstecaplıoğlu, “Kasandra Gibi Yarı Deli Miyiz?”, *Argos*, nr.21, Mayıs 1990, s.162 (kitap tanıtma yazısı).

Nr 22 (Haziran 1990)

1140. “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.6.
1141. “Sergiler”, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.8-10.
1142. “Geçen Aydan Gelecek Aya”, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.11-23 [Trabzon Evleri Haftası].
1143. İsmail Hakkı, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Agatha Christie de 100 Yaşında”, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.12.
1144. Ünsal Oskay, “Geçen Aydan Gelecek Aya/”Guguk Kuşu”, “Ölü Ozanlar Derneği” ve İki Colmar Arasında...”, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.14-16.
1145. Özdemir Nutku, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Theater an der Rhr’un Dramaturgu Helmut Schaefer ile Söyleşi”, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.19-20 [söyleşi türünde].
1146. Hakan Altınır, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Nice Yıllara “Güzellikler Evi””, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.22-23.
1147. Tuncer Uçarol, “Taha Toros: “...ömür denilen zaman takvimi...””, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.24-34 (söyleşi).
1148. Hulki Aktunç, “Anla”, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.35-39 (şiir).
1149. Cevdet Karal, “Kımiltısız Sulardaki Ölüme Gülümseyiş”, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.40-41 (şiir).
1150. Cevdet Karal, “Sultan”, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.41 (şiir).
1151. Mihály Babits, “Uzun Zamandır Sappho’nun Günleri Sessiz”, Türkçesi: A. Suha Çalkıvık, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.42-43 (şiir).
1152. Mihály Babits, “Sabah, Sokakta”, Türkçesi: A. Suha Çalkıvık, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.44 (şiir).
1153. Mihály Babits, “Lirik Şairin Son Sözü”, Türkçesi: A. Suha Çalkıvık, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.45 (şiir).
1154. Paul Celan, “Konuk”, Türkçesi: Ahmet Cemal, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.46 (şiir).
1155. Paul Celan, “Ölüm Füg’ü”, Türkçesi: Ahmet Cemal, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.47-48 (şiir).

1156. Paul Celan, “Çiçek”, Türkçesi: Ahmet Cemal, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.49 (şair).
1158. Paul Celan, “Beni De Kat Acılara”, Türkçesi: Ahmet Cemal, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.50 (şair).
1159. Marquis De Sade, “Kendi Kendini Boynuzlayan Adam ya da Beklenmedik Barışma”, çev. Yaşar İlksavaş, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.51-54 (hikâye).
1160. Nedim Gürsel, “Son Tramvay”, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.55-57 (hikâye).
1161. Nezihe Araz, “Merdivenli Madam”, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.58-60 (şehir ve moda).
1162. Ahmet Cemal, ““Şeref Bey Artık Burada Yaşamıyor...””, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.61-63 (semter ve insanlar).
1163. Zeynep Ergün, “The Rainbow: Kadının Arayışı”, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.64-77 (yazın incelemesi).
1164. Zümral Ölmez, “Balzac’ın Romanlarında Tasvirle Anlatım”, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.78-80 (yazın incelemesi).
1165. Nevval Çizgen, “Eski Tatlarda Ankara”, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.81-82 (coğrafya).
1166. Eylülsarmaşığı, “Bir Albümün Sayfalarında...”, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.84-95 (sanat).
1167. Kaya Özsezgin, “Ölüdoğa Resimleri Çevresinde”, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.96-105 (sanat).
1168. Wolfgang Becker, “Fahrünnissa Zeid Üzerine”, çev. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.106-114 (sanat).
1169. Yurdanur Salman, “Bireyden Beklenen: Bilinç, İlkellik ve Nitelik”, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.115-117 (alternatif).
1170. Mehmet Kök, “Perdeler Kapanırken...”, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.118-119 (tiyatro).
1171. Nahid Sırrı Örik, “Sultan Hamid’in Üç Aşkı...”, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.120-123 [Ayda Bir 1954] (hatıra defteri).
1172. “...ve şafak hiç doğmasın”, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.124-125.

1173. Giovanni Scognamillo, “Gecenin Çocukları”, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.126-136 (araştırma).
1174. Gerard Van Sweiten, “İmparatoriçe Hazretlerine Bilimsel Rapor”, çev. Berran Gelgün, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.137-139 (araştırma).
1175. Roland Villeneuve, “Kont Drakula, Lord Ruthwen, Carmilla ve Ötekiler”, çev. Berran Gelgün, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.140-144 (araştırma).
1176. Roland Villeneuve, “Vampirlerin Örf ve Âdetleri”, çev. Berran Gelgün, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.145-146 (araştırma).
1177. Anne Rice, “Vampirle Söyleşi”, çev. Nihal Yeğınobalı, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.147-158 (araştırma).
1178. Selim İleri, “Anılar Da Gecikir”, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.159 (kitap tanıtma yazısı).
1179. Cevdet Karal, “Yolcunun Gözleri Parlıyor”, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.160-161 (kitap tanıtma yazısı).
1180. Nemika Tuğcu, “Sirena”, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.161 (kitap tanıtma yazısı).
1181. Celal Kırcı, “Yarın Başka Bir Gündür”, *Argos*, nr.22, Haziran 1990, s.162 (kitap tanıtma yazısı).

Nr 23 (Temmuz 1990)

1182. Selim İleri, “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.6.
1183. “Geçen Aydan Gelecek Aya”, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.7-8 [Viyana’da Bir Doğa Sergisi, Türk Sanatçısının Başarısı, Bir Müzik Şöleni].
1184. Çelik Gülersoy, “Beyazıt’ta Meydan”, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.9-16 (İstanbul kütüphanesi).
1185. Hulki Aktunç, “Göç Bulutu”, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.19-20 (şiir).
1186. K. Celâl Gözütok, “Yedi Altın Hiç”, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.21(şiir).
1187. K. Celâl Gözütok, “Mahpeyker”, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.22 (şiir).
1188. K. Celâl Gözütok, “Tûrabî”, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.22 (şiir).
1189. K. Celâl Gözütok, “Lâcerem”, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.22 (şiir).
1190. K. Celâl Gözütok, “SınamaGünleri”, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.22 (şiir).

1191. Kubilay Köseoğlu, “Boşluk”, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.23-24 (şiir).
1192. Ahmet Oktay, “Bir Kentin Peşinde”, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.25-29 (anlatı).
1193. Selçuk Baran, “Arjantin Tangoları”, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.30-37 (hikâye).
1194. Joseph Payne Brennan, “Yükseliş”, çev. Yurdanur Salman, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.38-39 (hikâye).
1195. Gürsel Aytaç, “Orhan Pamuk’tan Bir “Yeni Roman””, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.40-41 (yazın incelemesi).
1196. Sevim Akten, “L’Amante Anglaise’de Anlatı Yerlemlerinin Çözümlemesi”, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.42-48 (yazın incelemesi).
1197. Manès Sperber, “Yazmak Üzerine”, çev. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.49-53 (deneme).
1198. Oruç Aruoba, “Üst Üste Çadırlar”, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.54-56 (şehir ve kültür).
1199. Ünsal Oskay, “Sinemada “Yalnızlaşmış İnsan” ve “Eski Efendiler” ile “Yeni Efendiler””, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.57-59 (sinema ve toplumbilim).
1200. Zeynep Ergün, “Charlotte Brontë: Tutkulu Bir Kişilik”, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.60-63 (biyografya).
1201. Didem Uslu, “Cinayetler Kraliçesi: Agatha Christie”, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.64-67 (polisye).
1202. Frederique Lebelley, “Yeniden Kavuşulan Marguerite Duras”, aktaran: Bertan Onaran, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.68-72 (söyleşi).
1203. Şoray Uzun, “Bülent Oran”, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.73-82 (söyleşi).
1204. “Deniz Kıyısına Çağrı”, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.84-90 (sanat).
1205. Eylülsarmaşığı, “Bir sergi”, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.91-102 (sanat).
1206. Wieland Schmied, “Max Weiler Doğaya Üç Bakış”, çev. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.103-114 (sanat).
1207. “M. C. Escher”, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.115-123 (albüm).

1208. Ertuğrul Önalp, “Bir İspanyol Gezginine Göre 1807 Yılında İstanbul”, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.124-126 (seyahatname).

1209. Mehmet Kök, “Festival Oyunları”, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.127-131 (tiyatro).

1210. Gülper Refiğ, “Garibe ile Adalı”, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.132-137 (semterler, kediler).

1211. Hikmet Feridun, “Bugün de Diyorlar Ki”, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.138-143 (hatıra defteri).

1212. Ahmet Cemal, “Yapayalnız Kalacaksın Gecenin Ortasında”, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.144-145(kitap tanıtma yazısı).

1213. İsmail Hakkı, “Bağnazlığı Yıkma”, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.145-146(kitap tanıtma yazısı).

1214. Yaşar İlksavaş, “Eleştiride Üslup Denemeleri”, *Argos*, nr.23, Temmuz 1990, s.146(kitap tanıtma yazısı).

Nr 24 (Ağustos 1990)

1215. Selim İleri, “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.6.

1216. “Geçen Aydan Gelecek Aya”, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.8-10 [Tılsımlı Sayfalar].

1217. Çelik Gülersoy-Suha Arın, “Safranbolu’da Zaman”, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.12-18 (coğrafya).

1218. Ahmet Oktay, “Silince Zaman Yazıyı”, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.19-22 (şiir).

1219. M. Necati Yıldırım, “Kim ve Ne Olduğudur”, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.23-25 (şiir).

1220. Konstantinos Kavafis, “Geminin”, Hellenceden çev. Herkül Millas-Özdemir İnce, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.26 (şiir).

1221. Konstantinos Kavafis, “Ölürse Eğer”, Hellenceden çev. Herkül Millas-Özdemir İnce, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.27 (şiir).

1222. Konstantinos Kavafis, “Eski Bir Kitapta”, Hellenceden çev. Herkül Millas-Özdemir İnce, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.28 (şiir).

1223. Konstantinos Kavafis, “Sidon Tiyatrosu (İ.S. 400)”, Helleneden çev. Herkül Millas- Özdemir İnce, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.29 (şiir).
1224. Konstantinos Kavafis, “Renkli Camdan”, Helleneden çev. Herkül Millas- Özdemir İnce, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.29 (şiir).
1225. Konstantinos Kavafis, “Antiohyalı Temetos: İ. S. 400”, Helleneden çev. Herkül Millas-Özdemir İnce, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.30 (şiir).
1226. Konstantinos Kavafis, “Bir İtalyan Kıyısında”, Helleneden çev. Herkül Millas- Özdemir İnce, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.31 (şiir).
1227. Konstantinos Kavafis, “Yaşamın Yirmi Beşinci Yılı”, Helleneden çev. Herkül Millas-Özdemir İnce, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.32 (şiir).
1228. Konstantinos Kavafis, “Klitos’un Hastalığı”, Helleneden çev. Herkül Millas- Özdemir İnce, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.33 (şiir).
1229. Konstantinos Kavafis, “Meyhanelerde”, Helleneden çev. Herkül Millas- Özdemir İnce, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.34 (şiir).
1230. Ingeborg Bachmann, “Ağustosböcekleri”, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.35-50 (radyo oyunu).
1231. Marquis De Sade, “Üç Felsefi Metin”, çev. Yaşar İlksavaş, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.51-54 (felsefe).
1232. Işın Bengi, “Nihal Yeğınobalı ile Bir Söyleşi”, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.55-60 (söyleşi).
1233. Mustafa Ruhi Şirin, “Endüstriyel Peri Masalı”, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.61-62 (masalbilim).
1234. Nevval Çizgen, “Bilgi Statükoya Karşı”, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.63-64 (kent ve planlama).
1235. Yaşar İlksavaş, “Amatör Tiyatroların Önemi ve işlevi”, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.65-66 (tiyatro).
1236. Hasan Bülent Kahraman, “Roman Yazma Ediminin Boyutları, Aşama ve Öğeleri Açısından “Kara Kitap””, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.67-73 (yazın incelemesi).
1237. Lale Demirtürk, “Kısa Öykü Estetiğine Kuramsal Yaklaşım”, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.74-78 (yazın kuramı).

1238. Levent Dönmez, “Yedikuleli Genç Werther Acılarını Kâğıda Döküyor”, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.79-82 (semter, insanlar).
1239. Eylülsarmaşığı, “Şefik Bursalı Üzerine”, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.84-92 (sanat).
1240. Philippe Sollers, “Konunun Can Alıcı Noktasında”, çev. Kaya Özsezgin, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.93-98 (sanat).
1241. Balkan Naci İslimyeli, “Sır ve Günlükler”, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.99-102 (sanat).
1242. Necmi Sönmez, “Mavi: Ötelerin Rengi”, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.103-105 (sanat).
1243. “Bir Soyguncunun Yüzü”, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.106-114 [Birsen Delemen hk.] (sanat).
1244. “Chopin’in Evinde”, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.115-122 (albüm).
1245. “Kavafis Son İskenderiyeli”, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.123.
1246. E. M. Forster, “Yunanlı Bir Centilmen”, çev. Berran Gelgün, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.124 (araştırma).
1247. Özdemir İnce, “ “Eğer Bağışlanma Değılse Şiir””, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.125-133 (araştırma).
1248. Herkül Millas, “Hedonist Kavafis”, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.134-137 (araştırma).
1249. Ülker İnce, “ “Başka Bir Kent Arama””, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.138-141 (araştırma).
1250. Henri Ronse, “Temsil: Kavafis’in Yaşamında İki Gün”, çev. Berran Gelgün, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.142-143 (araştırma).
1251. Agâh Özgüç, “Bir Sovyet Yazarının Yılmaz Güney Yanlışıları...”, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.144-145(kitap tanıtma yazısı).
1252. Mario Levi, “ “Uzaklar, Hangi Hazırlıklar ve Özlemler Adına!..””, *Argos*, nr.24, Ağustos 1990, s.146(kitap tanıtma yazısı).

Nr 25 (Eylül 1990)

1253. Selim İleri, “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.25, Eylül 1990, s.7.

1254. Laurent Dispot, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Modigliani Retrospekti”, der. Esra Tümer, *Argos*, nr.25, Eylül 1990, s.8-10.
1255. Helene Çerçi-Darmis, “Viyana’da Yok Olan Hüzün”, *Argos*, nr.25, Eylül 1990, s.12-16 (coğrafya).
1256. Enis Batur, “Opera IV/ Küre”, *Argos*, nr.25, Eylül 1990, s.19-37 (şiir).
1257. Bilge Karasu, “Kılavuz (TV İçin Düşünölmüş Bir Karabasan)”, *Argos*, nr.25, Eylül 1990, s.38-42 (anlatı).
1258. Anaïs Nin, “Henry ve June”, çev. Berran Gelgün, *Argos*, nr.25, Eylül 1990, s.43-48 (günce).
1259. Oruç Aruoba, “Celal Bey’in Albatros’u Uçup Gitti”, *Argos*, nr.25, Eylül 1990, s.49-52 (kültür ve tarih).
1260. Ahmet Cemal, ““Gelecek Çarşamba, Akşam Saat Altıda...””, *Argos*, nr.25, Eylül 1990, s.53-56 (yazın tarihi).
1261. Zeynep Ergün, “Victoria Döneminde Roman ve Okuru”, *Argos*, nr.25, Eylül 1990, s.57-60 (yazın tarihi).
1262. Betül Çotuksöken, “Vehbi Hacıkadıroğlu ile ‘Özgürlük Ahlâkı’ Üzerine”, *Argos*, nr.25, Eylül 1990, s.61-66 (felsefe).
1263. Levent Dönmez, “Ölüm Döşeginde Bir Kamelya”, *Argos*, nr.25, Eylül 1990, s.67-72 (semter, insanlar).
1264. Yaşar İlksavaş, “Tiyatro Mevsimi Başlarken”, *Argos*, nr.25, Eylül 1990, s.73-74 (tiyatro).
1265. “Elli Yıl Öncesinden Sait Faik ve Sabahattin Kudret’e Bakışlar...”, *Argos*, nr.25, Eylül 1990, s.75-77 (belge).
1266. Ali Hakan, “‘78’ Kuşağı ve Sonrası”, *Argos*, nr.25, Eylül 1990, s.78-82 (söyleşi).
1267. Guy Boyer, “André Chastel, Botticelli’nin Sanatını Yorumluyor”, çev. Kaya Özsezgin, *Argos*, nr.25, Eylül 1990, s.84-91 (sanat).
1268. Selim İleri, “Feyhaman Duran, Asıl Şimdi...”, *Argos*, nr.25, Eylül 1990, s.92-104 (sanat).
1269. “50. Ölüm Yıldönümünde Paul Klee”, der. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.25, Eylül 1990, s.105-114 (sanat).

1270. “Stefan Zweig”, *Argos*, nr.25, Eylül 1990, s.115-124 (albüm).
1271. Yorgo Seferis, “Günlerin Kavafis’i”, çev. Berran Gelgün, *Argos*, nr.25, Eylül 1990, s.125-126 (sürek avı).
1272. “Yılan”, *Argos*, Eylül 1990, nr.25, s.127.
1273. Gürhan Tümer, “Yılan”, *Argos*, nr.25, Eylül 1990, s.128-142 (araştırma).
1274. Ahmet Cemal, “Tomris Uyar’da Acı İroni”, *Argos*, nr.25, Eylül 1990, s.143(kitap tanıtma yazısı).
1275. Güzhan Müstecaplıoğlu, “Dostoyevski”, *Argos*, nr.25, Eylül 1990, s.144(kitap tanıtma yazısı).
1276. Mete Kösemen, “Yeşil Işığın Altında”, *Argos*, nr.25, Eylül 1990, s.144-146(kitap tanıtma yazısı).
1277. İsmail Hakkı, “Metis Çeviri Öykü Sayısı”, *Argos*, nr.25, Eylül 1990, s.146(kitap tanıtma yazısı).

Nr 26 (Ekim 1990)

1278. Selim İleri, “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.26, Ekim 1990, s.7.
1279. “Sergiler”, *Argos*, nr.26, Ekim 1990, s.8.
1280. İlhan Berk, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Selçuk Demirel’in Çizgileri Üzerine”, *Argos*, nr.26, Ekim 1990, s.10-12.
1281. Serfiraz Ergun, “Geçen aydan Gelecek Aya/Van Cleef ve Arpels’in Art Deco Takıları Washington’da”, *Argos*, nr.26, Ekim 1990, s.14-16.
1282. Özdemir İnce, “Alazlamak (Şaman töresine göre)”, *Argos*, nr.26, Ekim 1990, s.19 (şiir).
1283. Özdemir İnce, “Tekvin, 18”, *Argos*, nr.26, Ekim 1990, s.20 (şiir).
1284. Hulki Aktunç, “Fuga A L’Arabeque”, *Argos*, nr.26, Ekim 1990, s.21-22 (şiir).
1285. Cevdet Karal, “Hâtıralar ve İçekapanış”, *Argos*, nr.26, Ekim 1990, s.23-26 (şiir).
1286. Kubilay Köseoğlu, “Işıltı Yazısı”, *Argos*, nr.26, Ekim 1990, s.27-29 (şiir).
1287. Mehmet Atak, “Ötüşsüz Kuşlar”, *Argos*, nr.26, Ekim 1990, s.30-33 (şiir).

1288. Hermann Hesse, “Ozan”, çev. Müfide Pekin, *Argos*, nr.26, Ekim 1990, s.34-36 (hikâye).
1289. Murathan Mungan, “Paranın Cinleri”, *Argos*, nr.26, Ekim 1990, s.37-42 (anlatı).
1290. Füsün Akatlı, “Zamanın Minesi Soldu”, *Argos*, nr.26, Ekim 1990, s.43 (bir yaşamın yongaları).
1291. Yıldırım Türker, “Tezer’e Gecikmiş Mektup”, *Argos*, nr.26, Ekim 1990, s.44-45 (mektup).
1292. Süheyla Bayrav, ““Güneşe Yakarı” Üstüne”, *Argos*, nr.26, Ekim 1990, s.46-49 (yazın incelemesi).
1293. Zeynep Ergün, “Büyük Umutlar: Kurmacanın İçindeki Kurmaca”, *Argos*, nr.26, Ekim 1990, s.50-60 (yazın incelemesi).
1294. Ahmet Cemal, “Okunmayan Bir Kitabın Altıncı Yıl Jübilesi Kutlarken...”, *Argos*, nr.26, Ekim 1990, s.61-63 (değinme).
1295. Ertuğrul Önalp, “Türlere Esir Düşen Bir İspanyol Anıları (1589-1600)”, *Argos*, nr.26, Ekim 1990, s.64-67 (seyahatname).
1296. Nemika Tuğcu, “Kemalettin Tuğcu’yla Bir Ömür Boyu”, *Argos*, nr.26, Ekim 1990, s.68-74 (söyleşi).
1297. Ahmet Oktay, “Teknoloji ve Oyunlaştırma”, *Argos*, nr.26, Ekim 1990, s.75-82 (resim).
1298. Kaya Özsezgin, “Sanatçıya Dönük Yüzler”, *Argos*, nr.26, Ekim 1990, s.84-95 (sanat).
1299. Serge Sabarski, “Egon Schiele, Modacı”, der. Sevin Okyay, *Argos*, nr.26, Ekim 1990, s.96-99 (sanat).
1300. Eylülsarmaşığı, “Eşref Üren’in Bahçeleri”, *Argos*, nr.26, Ekim 1990, s.100-106 (sanat).
1301. Hasan Bülent Kahraman, “Selim Altan ve Desen”, *Argos*, nr.26, Ekim 1990, s.107-114 (sanat).
1302. “Müzeyyen Senar”, *Argos*, nr.26, Ekim 1990, s.115-128 (albüm).
1303. Selim İleri, “Türk Müziğinde Bir Diva”, *Argos*, nr.26, Ekim 1990, s.116.
1304. “Kitle”, *Argos*, nr.26, Ekim 1990, s.129.

1305. Elias Canetti, “Kitle”, çev. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.26, Ekim 1990, s.130-141 (araştırma).

1306. İsmail Hakkı, “ “Örümcek Kadının Öpücüğü”nde Çifte Ütopya”, *Argos*, nr.26, Ekim 1990, s.142-143(kitap tanıtma yazısı).

1307. Şebnem İyınam, “Tezer Özlü’den Bize Kalanlar”, *Argos*, nr.26, Ekim 1990, s.143-144(kitap tanıtma yazısı).

1308. Selin Tunç, “Çizgide Bir Kadın”, *Argos*, nr.26, Ekim 1990, s.144-145(kitap tanıtma yazısı).

1309. İsmail Hakkı, “Hüseyin Rahmi İncelemesi”, *Argos*, nr.26, Ekim 1990, s.145-146(kitap tanıtma yazısı).

1310. Murat Ersan, “Rüzgârgülü Bir Kaset”, *Argos*, nr.26, Ekim 1990, s.146(kitap tanıtma yazısı).

Nr 27 (Kasım 1990)

1311. Selim İleri, “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.27, Kasım 1990, s.7.

1312. “Sergiler”, *Argos*, nr.27, Kasım 1990, s.8.

1313. “Geçen Aydan Gelecek Aya”, *Argos*, nr.27, Kasım 1990, s.10-18 [Tarih İçinde İstanbul Kenti].

1314. Etienne Jollet, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Tiziano: “Il Senso Dello Sguardo” (Bakışın Anlamı)”, çev. Kaya Özsezgin, *Argos*, nr.27, Kasım 1990, s.10-16.

1315. Ahmet Oktay, “Sözün Külünde”, *Argos*, nr.27, Kasım 1990, s.19-20 (şiir).

1316. Ahmet Oktay, “Sır”, *Argos*, nr.27, Kasım 1990, s.21 (şiir).

1317. Ahmet Oktay, “Ten”, *Argos*, nr.27, Kasım 1990, s.22 (şiir).

1318. Tuğrul Tanyol, “Oda Müziği”, *Argos*, nr.27, Kasım 1990, s.23-24 (şiir).

1319. Mustafa Yavaş, “BAŞLIKSIZ”, *Argos*, nr.27, Kasım 1990, s.25 (şiir).

1320. Mustafa Yavaş, “BAŞLIKSIZ”, *Argos*, nr.27, Kasım 1990, s.26 (şiir).

1321. Mete Kösemen, “Büklümsüz Nil”, *Argos*, nr.27, Kasım 1990, s.27 (şiir).

1322. Mete Kösemen, “Artık Zamanın İçinde”, *Argos*, nr.27, Kasım 1990, s.28 (şiir).

1323. Mete Kösemen, “Kaydiye”, *Argos*, nr.27, Kasım 1990, s.28 (şiir).

1324. Giuseppe Ungaretti, “Nehirler”, Türkçesi: Cevat Çapan, *Argos*, nr.27, Kasım 1990, s.29-30 (şiiir).
1325. W. B. Yeats, “Bizans”, Türkçesi: Güven Turan, *Argos*, nr.27, Kasım 1990, s.31-32 (şiiir).
1326. W. B. Yeats, “Bizans’a Yelken Açmak”, Türkçesi: Güven Turan, *Argos*, nr.27, Kasım 1990, s.33 (şiiir).
1327. W. B. Yeats, “Şahin”, Türkçesi: Güven Turan, *Argos*, nr.27, Kasım 1990, s.34 (şiiir).
1328. Peride Celal, “Kurtlar”, *Argos*, nr.27, Kasım 1990, s.35-36 (anlatı).
1329. Mario Levi, “Madam Floridis Dönmeeyebilir”, *Argos*, nr.27, Kasım 1990, s.37-43 (hikâye).
1330. Carson McCullers, “Konuk”, çev. Yurdanur Salman, *Argos*, nr.27, Kasım 1990, s.44-48 (hikâye).
1331. Füsün Akatlı, “Güz Erken Bastırdı...”, *Argos*, nr.27, Kasım 1990, s.49 (bir yaşamın yongaları).
1332. Hasan Bülent Kahraman, “Eleştirel Bir Bakış Denemesi”, *Argos*, nr.27, Kasım 1990, s.50-57 (felsefe).
1333. Mona Simpson- Lewis Buzbee, “Raymond Carver”, çev. Zafer Alacagök, *Argos*, nr.27, Kasım 1990, s.58-66 (söyleşi).
1334. Bülent Oran, “Van Gogh’u Nasıl Sevdim?”, *Argos*, nr.27, Kasım 1990, s.67-82 (anı).
1335. Ferit Edgü, “Vincent Van Gogh’a Saygı”, *Argos*, nr.27, Kasım 1990, s.83-105 (sanat).
1336. Ferit Edgü, “Resimler ve Berlin Resim Notları’ndan”, *Argos*, nr.27, Kasım 1990, s.106-114 (sanat).
1337. W. B. Yeats, *Argos*, nr.27, Kasım 1990, s.116-127 (albüm).
1338. “W. B. Yeats (1865-1939) şiiir, söyleyince ve tiyatro”, der. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.27, Kasım 1990, s.116 (albüm).
1339. Yıldız Ecevit, “Küçük Asya Gezisi”, *Argos*, nr.27, Kasım 1990, s.128-132 (gezi edebiyatı).

1340. Ahmet Cemal, “Londra’nın On Günü”, *Argos*, nr.27, Kasım 1990, s.133-136 (coğrafya).

1341. Işın Bengi, “Çeviri Bir Süreçtir... Ya Çeviribilim?”, *Argos*, nr.27, Kasım 1990, s.137-142 (çeviribilim).

1342. Oruç Aruoba, ““Büyük Argo Sözlüğü” Üzerine Küçük Bir Caz”, *Argos*, nr.27, Kasım 1990, 143-145 (kitap tanıtma yazısı).

1343. Selin Tunç, “Ya Siz?”, *Argos*, nr.27, Kasım 1990, s.145-146 (kitap tanıtma yazısı).

Nr 28 (Aralık 1990)

1344. Selim İleri, “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.7.

1345. “Sergiler”, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.8-17.

1346. Octavio Paz, “İki Beden”, Türkçesi: İbrahim S. Canbolat, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.19 (şiir).

1347. Octavio Paz, “Oraya Buraya”, Türkçesi: İbrahim S. Canbolat, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.20 (şiir).

1348. İhsan Sezal, “Aşka Önsöz”, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.21 (şiir).

1349. İhsan Sezal, “Serzeniş”, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.22 (şiir).

1350. Tuğrul Tanyol, “Son Ada”, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.23-24 (şiir).

1351. Cevdet Karal, “Babalar ve Oğullar İçin Rubai”, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.25 (şiir).

1352. Cevdet Karal, “Yarılmış İncire Yemin”, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.26 (şiir).

1353. Cevdet Karal, “Kurulmuş Bir Deniz İçin Mezar Kitâbesi”, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.27 (şiir).

1354. Bedri Gencer, “Sağanak”, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.28 (şiir).

1355. Bedri Gencer, “Fesleğen Duruşunda”, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.29 (şiir).

1356. Witold Gombrowicz, “Pornografi”, çev. Berran Gelgün, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.30-33 (anlatı).

1357. Füsun Akatlı, “Yaşamın Çiçek Tozları”, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.34 (bir yaşamın yongaları).

1358. Selim İleri, “Aynalı Dolaba İki El Revolver”, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.35-46 [Nahit Sırrı Örik’in Kiskanmak romanı hk.] (yazın incelemesi).
1359. Mustafa Nuri Şirin, “Masalçı”, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.47-48 (masalbilim).
1360. Umberto Eco, “Sanatın Zamanı”, çev. Bilge Karasu, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.49-53 (zaman).
1361. Ertuğrul Önalp, “Bir İspanyol Yazarının Gözüyle 1907 Yılında İstanbul”, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.54-57 (seyahatname).
1362. Bülent Aksoy, “Robert Garfias”, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.58-61 [Osmanlı’da musiki sanatı hakkında, söyleşi türünde] (musiki).
1363. Arzu Ertensel İldem, “Gerçeküstücülerin Aşkları”, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.62-70 (biyografya).
1364. Octavio Paz, “Dostoyevski: Şeytan ve İdeolog”, çev. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.71-74 (deneme).
1365. Güzhan Müstecaplıoğlu, “Theope”, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.75-76 (tiyatro).
1366. Necdet Salih Kurdakul, “MARie Antoinette”, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.77-82 (hatıra defteri).
1367. Guy Tosatto, “100. Doğum Yılında Giorgio Morandi”, çev. Kaya Özsezgin, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.84-91 (sanat).
1368. Laurent Dispot, “Mari An Tuvalet”, der. Esra Tümer, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.92-93 (sanat).
1369. Berran Gelgün, “İstanbul Tepsileri...”, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.95-103 (sanat).
1370. Güven Turan, “Berna Türemen’in Çocuk Dünyası”, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.104-114 (sanat).
1371. “Vedat Günyol”, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.115-126 (albüm).
1372. Behçet Necatigil, “Vedat Günyol”, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.116.
1373. Selim Tunç, “Beyoğlu, ‘Yaşım Henüz Seksen Yedi’”, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.127-132 (semter, insanlar).

1374. Rolf Tiedemann, ““Pasajlar Yapıtı”na Giriş”, çev. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.133-143 (araştırma).

1375. Oruç Aruoba, “Üç Şair İle İki Şiir Kitabı Dolayında Bir Gözlem”, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.144-145(kitap tanıtma yazısı).

1376. İlyas Başsoy, “Selim Karanlıklar Ülkesinde”, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.145(kitap tanıtma yazısı).

1377. Şebnem İyınam, “Estetik Günah Cinneti”, *Argos*, nr.28, Aralık 1990, s.146(kitap tanıtma yazısı).

Nr 29 (Ocak 1991)

1378. Selim İleri, “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.7.

1379. “Sergiler”, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.8-17.

1380. Venüs- Huri Gata, “Yaseminin Adına Konuşan Kim”, Türkçesi: Özdemir İnce, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.19 (şiir).

1381. Venüs-Huri Gata, “BAŞLIKSIZ”, Türkçesi: Özdemir İnce, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.20 (şiir).

1382. Venüs-Huri Gata, “Yazılı Gövde”, Türkçesi: Özdemir İnce, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.21-22 (şiir).

1383. Mustafa Yavaş, “Şişeler-1-”, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.23-25 (şiir).

1384. Hakan Karataş, “BAŞLIKSIZ”, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.26 (şiir).

1385. Hakan Karataş, “nereye”, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.26 (şiir).

1386. Hakan Karataş, “soru”, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.27 (şiir).

1387. Hakan Karataş, “liman”, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.28 (şiir).

1388. Bahar Öcal Düzgören, “Ayna”, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.29-33 (hikâye).

1389. İtalo Calvino, “Karargâha Giderken”, çev. Yurdanur Salman, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.34-35 (hikâye).

1390. Kant, “Fragmanlar”, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.36-46 (felsefe).

1391. Wolfgang Amadeus Mozart- Constanze Mozart, “Talep Mektupları”, çev. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.47-49 (mektup).

1392. Fusun Akatlı, “İstanbulsuzluk”, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.50-51 (bir yaşamın yongaları).
1393. Necmi Sönmez, “Geçmiş ve Geniş Zamanda Van Gogh’tan Yansımalar”, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.52-56 (resim).
1394. Ahmet Cemal, “Herhangi Bir “Ahmet Cemal Vakfı” İçin Somut Öneridir...”, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.57 (değinme).
1395. Şadan Karadeniz, ““Ölü Ozanlar Derneği” Üstüne Bir Çeşitleme”, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.58-60 (hayat ve sanat).
1396. Hasan Bülent Kahraman, “Güneşin Altında Saklı Şey..Olur Mu?”, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.61 -64 (yazın incelemesi).
1397. Leyla Pamir, “Rönesans Müziği Ortaçağ Müziğinde Bir Antitez Midir?”, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.69-73 (müzik).
1398. Yavuz Arlısu, “Geyvan McMillen ile Söyleşi”, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.74-76 (belge).
1399. Zeynep Aruoba, “Ölü Çocuklara Ağıt”, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.77 (deneme).
1400. Güzhan Müstecaplıoğlu, “Hortlaklar”, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.78-79 (tiyatro).
1401. Murat Ersan, “Bütün Egolar İçin Sol Minör...”, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.80-82 (portre).
1402. Serfiraz Ergun, “Süprematist Bir Ressam: Kazimir Malevich”, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.84-91 (sanat).
1403. Güven Turan, “Nesnelerle İnsan Arasında Fatma Tülin Öztürk”, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.92-102 (sanat).
1404. “Çekmeceler”, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.103-114 (sanat).
1405. “Wolfgang Amadeus Mozart”, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.115-126 (albüm).
1406. “Mozart ve Çağı”, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.127.
1407. Isabella Ackerl-Elfriede Müll, “XVIII. Yüzyılın İkinci Yarısında Avusturya”, çev. Berran Gelgün, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.128-129 (araştırma).
1408. Ahmet Cemal, “Mozart Ya Da Efsanesiz Bir Sanatçı”, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.130 (araştırma).

1409. Rudolph Angermüller, “Mozart’ın Yaşamı ve Eserleri”, Türkçesi: Ahmet Cemal, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.131-133 (araştırma).
1410. Otto Biba, “1791: Mozart’ın Son Yılı”, çev. Berran Gelgün, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.134-135 (araştırma).
1411. Gernot Gruber, “İki Yüzyıllık Eleştirel Değerlendirme: Mozart’ın Eskimeyen Geçerliliği”, çev. Gülşat Aygen, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.136-139 (araştırma).
1412. Alexander Witeschnik, “Mozart Anekdotları”, çev. Yurdanur Salman, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.140-141 (araştırma).
1413. Otto Biba, “Geçmişte ve Günümüzde Mozart Araştırmaları”, çev. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.142-143 (araştırma).
1415. Güven Turan, “Gri Divan”, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.144 (kitap tanıtma yazısı).
1416. Güven Turan, “Gün Dağların Ardında”, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.144-145(kitap tanıtma yazısı).
1417. İlyas Başsoy, “Bir Başyapıt Eleştirisi”, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.145-146(kitap tanıtma yazısı).
1418. Berran Gelgün, “Burjuva Söyleninin Çözülüşü”, *Argos*, nr.29, Ocak 1991, s.146 (kitap tanıtma yazısı).

Nr 30 (Şubat 1991)

1419. Selim İleri, “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.7.
1420. “Sergiler”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.8-11.
1421. Berran Ersan, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Sanatı Bütünüyle Kucaklamak”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.12.
1422. Nur Nirven, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Bir Sergi”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.14.
1423. Berran Ersan, “Argos’tan Mektup”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.16 (mektup kutusu).
1424. Hulki Aktunç, “Çan”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.19 (şiir).
1425. Hulki Aktunç, “Âcil ile Begonya”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.20 (şiir).
1426. Hulki Aktunç, “Uğı”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.21 (şiir).

1427. Hulki Aktunç, “Alavere Gül”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.22 (şiir).
1428. Hulki Aktunç, “Kahvehane Sözleri”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.23 (şiir).
1429. Hulki Aktunç, “Kedi Yalnızlığında”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.24 (şiir).
1430. K. Celâl Gözütok, “Şark Kahvesi Poetikası /Bütün Cadılar Elimde”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.25 (şiir).
1431. K. Celâl Gözütok, “Havf”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.26 (şiir).
1432. K. Celâl Gözütok, “Lirika”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.26 (şiir).
1433. Cevdet Karal, “Kırmızı Kelebek”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.27 (şiir).
1434. Cevdet Karal, “Aşk”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.28 (şiir).
1435. Cevdet Karal, “Ev Hasreti”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.28 (şiir).
1436. Cevdet Karal, “Silinen Hayat İbâreleri”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.29 (şiir).
1437. Kenneth Rexroth, “Hapax Durmadan Aynı Şiiri Yazmak”, Türkçesi: Güven Turan, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.30-31 (şiir).
1438. Kenneth Rexroth, “Sayılar Kuramı”, Türkçesi: Güven Turan, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.32 (şiir).
1439. Kenneth Rexroth, “Duyuları Karıştırmak”, Türkçesi: Güven Turan, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.33 (şiir).
1440. Marquis De Sade, “Tüm Bir Taşranın Gerçekliğine Tanıklık Ettiği Akıl Almaz Serüven”, çev. Yaşar İlsavaş, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.34-35 (fabl).
1441. Cumhuriyet Pekiği, “Çiçek Güzeldir”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.36-38 (hikâye).
1442. Nina Berberova, “Turgenyev Kitaplığının Yok Oluşu”, çev. Berran Gelgün, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.39-41 (anı).
1443. Ahmet Oktay, “İstanbul’u Unutmak ve Anımsamak”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.42-44 (İstanbul).
1444. Özdemir Nutku, “Doğu Almanya’da Tiyatro”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.45-51 (tiyato).
1445. Zümrâl Ölmez, “Balzac’ın Bir Roman Yöntemi: Tekrarlama”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.52-54 (yazın incelemesi).

1446. A.Didem Uslu, “Otobiyografik Roman Üzerine”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.55-62 (yazın incelemesi).
1447. Heinz-Peter Schwerfel, “Schiele ve Rainer: İki Viyanalı Sanatçı Karşı Karşıya”, çev. Kaya Özsezgin, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.63-66 (resim).
1448. Anthony PArton, “Türkiye’ye Düşsel Bir Yolculuk: Mikhail Larianov’un Sanatı”, çev. Gülşat Aygen, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.67-73 (resim).
1449. Füsün Akatlı, “Dilde İstanbulsuzluk”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.74 (bir yaşamın yongaları).
1450. Ruşen Eşref Ünaydın, “Boğaziçi Yakından”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.75-82 (hatıra defteri).
1451. Tülay Tura Börtecene, ““Süreçler” Üzerine”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.84-96 (sanat).
1452. Pascal Quignard, “Simon Vouet’nin Gizemli Dünyası”, çev. Kaya Özsezgin, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.97-101 (sanat).
1453. Bülent Erbaşar, “Mavi Elma”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.102-114 (sanat).
1454. “Edith Piaf (1915-1963)”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.115-125 (albüm).
1455. Ahmet Cemal, “Edith Piaf, Bir Efsane”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.116.
1456. Suat Arıman, “İki Oyun”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.126-128 (tiyatro).
1457. Güzhan Müstecaplıoğlu, “Suç ve Yönetim”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.129-130 (tiyatro).
1458. “Araştırma”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.131.
1459. Manès Sperber, “İnsan ve Eylemleri”, çev. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.132-142 (araştırma).
1460. Yaşar İlksavaş, “Tiyatroyla İlgilenenler İçin”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.143-144 (kitap tanıtma yazısı).
1461. Berran Ersan, “Yaşamı Ertelemek”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.144-145 (kitap tanıtma yazısı).
1462. Şebnem İyınam, “Sevim Burak’ın Mektupları”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.145-146 (kitap tanıtma yazısı).

1463. Eylülsarmaşığı, “Bir Tarihsel Roman”, *Argos*, nr.30, Şubat 1991, s.146 (kitap tanıtma yazısı).

Nr 31 (Mart 1991)

1464. Selim İleri, “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.7.

1465. “Sergiler”, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.8-10.

1466. Necmi Sönmez, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Kendi Prtresi Olarak İpek Aksüğür Duben’in Resimleri”, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.11-12.

1467. Esra Tümer, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Tülin Sonuncuoğlu’nun Renkleri”, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.14-15.

1468. R.M.Rilke, “Duino Ağıtları/Dördüncü Ağıt”, Türkçesi: Ahmet Cemal, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.19-22(şiiir).

1469. R.M.Rilke, “Duino Ağıtları/Altıncı Ağıt”, Türkçesi: Ahmet Cemal, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.23-25 (şiiir).

1470. Osman Olmuş, “Manapoza İnat Bir Aybaşı”, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.26 (şiiir).

1471. Osman Olmuş, “Akrep Yiyen Yelkovan”, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.27 (şiiir).

1472. Osman Olmuş, “Bezirgânbaşı”, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.28 (şiiir).

1473. Osman Olmuş, “Kafeskuşu”, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.29 (şiiir).

1474. Tahsin Yücel, ““Peygamber’in Son Beş Günü””, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.30-36 (anlatı).

1475. Frank R.Stockton, “Dilber Mi, Panter Mi?”, çev. Cumhuriyet Pekiğiğit, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.37-39 (hikâye).

1476. Ferit Edgü, “Fikret Mualla’nın Mektupları Üzerine Birkaç Sözcük”, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.40 (sunu).

1477. Fikret Mualla, ““...orda siyah kadife bir ceketim...””, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.41-44 (mektup).

1478. Füsün Akatlı, “Yaratıcılıkta Saydamlık”, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.45 (bir yaşamın yongaları).

1479. Berran Ersan, “Tahsin Yücel’le Söyleşi”, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.46-50 (söyleşi).

1480. Aydın Uğur, “Bu, Bir Kıl Olmayabilir”, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.51 (değinme).
1481. Ertuğrul Önalp, “Haham Tudelalı Benjamin’in Seyahatnamesinde İstanbul (1161-1171)”, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.52-54 (seyahatname).
1482. Mustafa Ruhi Şahin, “Masal Tarihinin İki Yakası”, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.55-59 (masalbilim).
1483. Tuncer Uçarol, “1930’larda Şiirimiz (“Varlık” Okuma Günlüğü)”, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.60-66 (günce).
1484. Helene Çerçi-Darmis, “Girit... Bitmek Bilmeyen Bir Ezgi...”, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.67-70 (coğrafya).
1485. Nevval Çizgen, “Kent ve Antropolog”, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.7172 (çevre).
1486. Maurice Leblanc, “Arsen Lüpen”, çev. Selami İzzet Sedes, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s73-82 (hatıra defteri).
1487. Berran Ersan, “Toplumun İntihar Ettiremediği”, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.84-99 (sanat).
1488. Mustafa Aslıer, “Karakoç’un Sanatını İzlerken”, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.100-107 (sanat).
1489. Oruç Aruoba, “Oruç Çakmaklı’nın Kara Kitap’ı(1987-1990)”, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.108-114 (sanat).
1490. Pembe T. Candaner, “Oslo’da Bir Yaşam Parkı: Vigeland Park”, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.115-117 (şehir kültürü).
1491. Selin Tunç, “Üç Yaşam, Üç Duyuş”, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.118-123 (portre).
1492. Suat Arıman, “Bu Bir Tiyatro Eleştirisidir!”, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.124-125 (tiyatro).
1493. Güzhan Müstecaplıoğlu, “ “Budala””, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.126 (tiyatro).
1494. “Kılavuz”, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.127.
1495. Oruç Aruoba, “Kılavuz’a Kılavuz”, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.128-131 (“kılavuz”).

1496. Selim İleri, “Kılavuz: Önce ve Sonra”, *Argos*, nr.31, Mart 1991, 132-133 (“kılavuz”).
1497. Hulki Aktunç- Oruç Aruoba- Selim İleri, “Yazılı Sorulara Bilge Karasu’dan Yazılı Yanıtlar”, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.134-136 (“kılavuz”).
1498. “Beckett İçin”, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.137.
1499. Ferit Edgü, “Samuel Beckett: “An”lar”, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.138-139 (Beckett).
1500. Raymond Federman, “Sam İçin Notlar”, Türkçesi: Güven Turan, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.140 (Beckett).
1501. Ferit Edgü, “Beckett’in Ardından Hecelemeler”, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.141 (Beckett).
1502. Madeleine Renaud, “Bırakın Beckett Konuşsun ya da Winnie’nin Çantası”, çev. Berran Ersan, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.142 (Beckett).
1503. Siegfried Unseld, “Beckett, Son Bir Kez”, çev. Berran Ersan, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.143-144 (Beckett).
1504. İsmail Hakkı, “Türk Sinemasının Bir Panoraması”, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.145 (kitap tanıtma yazısı).
1505. Asaf Güven Aksel, “Bir Yanıt”, *Argos*, nr.31, Mart 1991, s.145-146 (kitap tanıtma yazısı).
- Nr 32 (Nisan 1991)**
1506. Selim İleri, “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.7.
1507. “Sergiler”, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.8-11.
1508. Güzhan Müstecaplıoğlu, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Tülin Onat: Resimlerimde Yalınlığı Arıyorum”, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.12-13.
1509. Necmi Sönmez, “Geçen Aydan Gelecek Aya/İlham ve Konstrüksiyon”, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.14-15.
1510. Edip Cansever, “Bir Sıra Dil Balığı”, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.19-20 (şiir).
1511. Hulki Aktunç, “Kımalı’dan Sirkeci’ye İnen Bay Misak ile Küskün Bayan Müzeyyen’in Destanı”, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.21-28 (şiir).
1512. Tarık Sipahi, “BAŞLIKSIZ”, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.29-30 (şiir).

1513. Ahmet Ertan Mısırlı, “Hayat Denilen”, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.31 (şiiir).
1514. Ahmet Ertan Mısırlı, “Kimin Sözü Geçer Artık Bana”, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.31 (şiiir).
1515. Ahmet Ertan Mısırlı, “Bütün Uykularında Ben Olacağım”, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.32 (şiiir).
1516. Osman Olmuş, “Budala Aşkları”, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.33 (şiiir).
1517. Osman Olmuş, “Gaf Kaçağı”, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.34 (şiiir).
1518. Osman Olmuş, “Saksafon Temâyülleri”, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.34 (şiiir).
1519. Selim İleri, “Mavi Kanatlarıyla Yalnız Benim Olsaydın”, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.35-41 (anlatı).
1520. Jale Sancak, “Güzün İlk Günlerinde”, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.42-43 (hikâye).
1521. Ludwig Wittgenstein, “Yan Değıniler”, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.44-53.
1522. Füsün Akatlı, “Silinen Ayak İzleri”, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.54 (bir yaşamın yongaları).
1523. Yıldız Canpolat, “Cervantes Oyunlarında Türkler”, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.55-58 (kültür tarihi).
1524. Ertuğrul Önalp, “İspanyol Romanında Natüralizm”, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.59-63 (yazın tarihi).
1525. Aliette Armel, “Yaşamöyküsü Oyunu”, çev. Sevim Akten, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.64-69 (biyografya).
1526. Yaşar İlksavaş, “Şehir Tiyatroları’nda Oynanan Garip Oyunlar”, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.70-71 (tiyatro):
1527. Oruç Aruoba, “Aydının Kirpi Olarak Portresi”, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.72-73 (sinema).
1528. “Aliye Berger’den Birkaç Sözcük”, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.74-75.
1529. Ferit Edgü, “Yaşam Çizgileri”, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.76-82 [Aliye Berger].
1530. Selim İleri, “Aşk”, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.84-95 (sanat).

1531. Jerôme Coignard, “Van Dyck ve Fotoğraf”, çev. Kaya Özsezgin, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.96-101 (sanat).

1532. “Anton Kolig’in Dünyası”, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.102-106 (sanat).

1533. Mehmet İleri, “Dört Resim ve Notlar”, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.107-110 (sanat).

1534. Emine Nur, “Takılarım ve Doğa”, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.111-114 (sanat).

1535. “Karl Lagerfel’in Moda Albümü”, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.115-124 (albüm).

1536. “Proust İçin”, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.125.

1537. Stefan Zweig, “Marcel Proust’un Trajik Yaşamı”, çev. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.126-131 (Proust için).

1538. Herbert Müller, ““A La Recherche Du Temps Perdu””, çev. Berran Ersan, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.132-137 (Proust için).

1539. Roland Barthes, “1909 Eylülü’nün Gizemi”, çev. Berran Ersan, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.138-139 (Proust için).

1540. Selim İleri, “Yakup Kadri, Proust Çevirmeni”, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.140-141 (Proust için).

1541. Cezmi Ersöz, “Tuğrul Tanyol’la “Sudaki Ankâ” ve Şiiri Üzerine”, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.142-144 (kitap tanıtma yazısı).

1542. Ahmet Cemal, “Tennessee Williams’tan İki Oyun”, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.144-145 (kitap tanıtma yazısı).

1543. Şebnem İyınam, “Ayrıntıların Şiiri”, *Argos*, nr.32, Nisan 1991, s.145-146 (kitap tanıtma yazısı).

Nr 33 (Mayıs 1991)

1544. Selim İleri, “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.7.

1545. “Sergiler”, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.8-10.

1546. Özlem Ayden Üstel, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Mum Işığında Bir Sergi”, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.12-13.

1547. Jean Cocteau, “BAŞLIKSIZ”, Türkçesi: Ahmet Cemal, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.19 (şiir).
1548. Jean Cocteau, “Söylenceler”, Türkçesi: Ahmet Cemal, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.19 (şiir).
1549. Jean Cocteau, “Cennetin Köleleri”, Türkçesi: Ahmet Cemal, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.20 (şiir).
1550. Jean Cocteau, “Neşeli Ölüm”, Türkçesi: Ahmet Cemal, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.21 (şiir).
1551. Miroslav Holub, “Prensesler”, Türkçesi: Güven Turan, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.22 (şiir).
1552. Miroslav Holub, “Arıların Sesi Dinince”, Türkçesi: Güven Turan, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.23 (şiir).
1553. Miroslav Holub, “Olsany’de Yahudi Mezarlığı Kafka’nın Mezarı, Nisan, Güneşli Bir Gün”, Türkçesi: Güven Turan, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.24 (şiir).
1554. Miroslav Holub, “United 1011 Sefer Sayılı Uçak”, Türkçesi: Güven Turan, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.25 (şiir).
1555. Kubilay Köseoğlu, “Deniz Yazıtları / I/ Teknede”, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.26 (şiir).
1556. Kubilay Köseoğlu, “VI/ Ölü- Bir Kayığın Adı”, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.27 (şiir).
1557. Levent Özşar, “BAŞLIKSIZ”, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.28-29 (şiir).
1558. Tahsin Yücel, “Mektuplar”, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.30-37 (hikâye).
1559. Ayşe Kilimci, “Deli Gönül”, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.38-46 (hikâye).
1560. Füsün Akatlı, “Otelli Bir Yazı”, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.47-48 (bir yaşamın yongaları).
1561. Uğur Kökden, “Glaeser: “Yıkıcı Bir Savaş Düşmanı””, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.49-54 (deneme).
1562. Ayşe Eziler Kıran, “Kılavuz’a okuma kılavuzu Önerisi”, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.55-63 (yazın incelemesi).
1563. Berran Ersan-Selim ileri, “Hülya Koçyiğit”, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.64-75 (söyleşi).

1564. Yaşar İlksavaş, “Yaşasın Tiyatro”, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.76-76 (tiyatro).
1565. Nevval Çizgen, “Beş Bin Kilometrede Anadolu”, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.78-80 (coğrafya).
1566. Semra Aktunç, “Dön Florya Kuşu!”, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.81-82 (semtler, insanlar).
1567. Eylülsarmaşığı, “Değeri Bilinmeyen Avni Lifij”, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.84-97 (sanat).
1568. Henri-Alexis Baatsch, “Caspar David Friedrich’in Eskimeyen Romantizmi”, çev. Kaya Özsezgin, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.98-103 (sanat).
1569. “Biedermeier Dönemi Çiçek Resimleri”, der. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.104-114 (sanat).
1570. “Jean Cocteau”, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.115-121 (albüm).
1571. Manfred Wagner, “Kendine Özgü Bir Devrimci: Mozart”, çev. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.122-126 (kültür ve sanat).
1572. Karl Haas, “Müzik Dinlemenin Sonsuz Tatları”, çev. Özcan Temoçin-Cumhur Pekyiğit, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.127-132 (müzik).
1573. Demir Özlü, “Türk Edebiyatında Birkaç Sürgün Romani”, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.133-142 (araştırma).
1574. İsmail Hakkı, “Sperber Üzerine Ahmet Cemal’e Sorular”, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.143-144 (kitap tanıtma yazısı).
1575. Güzhan Müstecaplıoğlu, ““Bir gün Gelir Şahit İster Bu Yollar Geçtiğine””, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.144 (kitap tanıtma yazısı).
1576. Necmi Sönmez, “Modal Dizelerde Görsel İmgeler”, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.145(kitap tanıtma yazısı).
1577. İsmail Hakkın, “Henry Milller Anlatıyor”, *Argos*, nr.33, Mayıs 1991, s.146 (kitap tanıtma yazısı).

Nr 34 (Haziran 1991)

1578. Selim İleri, “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.7.
1579. “Sergiler”, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.8-9.

1580. Esra Tümer, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Erol Deneç’le Geçmiş Yolculuk”, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.10-11.
1581. Madelene Hours, “Resim ve Radyografi”, çev. Kaya ÖZsezgin, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.12-16 (resim ve teknik).
1582. Johann Wolfgang Von Goethe, “Prometheus”, Türkçesi: Ahmet Cemal, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.19-20 (şiir).
1583. Sedat Umran, “Gözlük”, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.21 (şiir).
1584. Hüsrev Hatemi, “Ağustos Melâli”, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.24-25 (şiir).
1585. Hüsrev Hatemi, “Toprak Aynasında Âlem”, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.26 (şiir).
1586. Hulusi Özoklav, “Kartpostal Arkaları”, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.27-28 (şiir).
1587. Osman Olmuş, “Malum Karakuru”, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.29 (şiir).
1588. Osman Olmuş, “Vişneçürüğü Aşklar”, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.30 (şiir).
1589. Demir Özlü, “Bir Sokağı Aramak”, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.31-34 (hikâye).
1590. Raif Ertem, “Küsüm Hala”, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.35-37 (hikâye).
1591. Hermann Broch, ““Vergilius’un Ölümü”nden”, çev. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.38-42 (anlatı).
1592. Hermann Broch, “Aldous Huxley’e Mektup”, çev. Ahmet Cemal, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.43-46 (mektup).
1593. Füsün Akatlı, “Onların Otelleri Vardı”, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.47-48 (bir yaşamın yongaları).
1594. Jean Cocteau, “Paul Verlaine, Pantheon Meydanı”, çev. Berran Gelgün, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.49 (portre).
1595. Berrak Taranç, “Tangolar ve Yalnız Bir Kadın: Nevesser Kökteş”, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.50-55 (portre).
1596. Rick Gartner, “Andrés Segovia: Klasik Gitarın Gücü ve Görkemi”, çev. Özcan Temoçin-Cumhur Pekyiğit, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.56-65 (müzik).

1597. Fahir Aksoy, “Balerin Sibel Kasapoğlu’nun Kişiliği ve Kareografisi”, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.66-68 (bale).
1598. Erendiz Atasü, “Kadınlar ve Bölünmüşlük”, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.69-72 (deneme).
1599. Selim İleri- Güzhan Müstecaplıoğlu, “Orhan Gencebay”, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.73-82 (söyleşi).
1600. “Avrupa Kitap Resimleri”, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.84-114 (sanat).
1601. Attilâ Erdemli, “Bir Çadır Yeri Başında”, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.115-122 (doğa ve insan).
1602. “Fikret Ürgüp”, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.123.
1603. Levent Yılmaz, “Fikret Ürgüp: ...Üstüne Zaman”, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.124 (Fikret Ürgüp).
1604. Fikret Ürgüp, “Günce’den Bir Bölüm”, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.125-126 (Fikret Ürgüp).
1605. Fikret Ürgüp, “Bayramcılar”, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.127 (Fikret Ürgüp).
1606. Selim İleri, “Fikret Ürgüp, Birkaç Çizgi”, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.128-129 (Fikret Ürgüp).
1607. Fikret Ürgüp, “Sevgili Keklik Hikâyesi”, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.130 (Fikret Ürgüp).
1608. Leylâ Pamir, “1900’lerin Rus Sanatı Çerçevesinde Simgeciler Dünyası”, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.131-141 (araştırma).
1609. Şebnem İyınam, “Hazin Son”, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.142 (kitap tanıtma yazısı).
1610. Eylülsarmaşığı, “Katherine Mansfield Üzerine”, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.143 (kitap tanıtma yazısı).
1611. Güzhan Müstecaplıoğlu, “Bir Başka Ölüm Bir Başka Mezar Taşı”, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.143-144 (kitap tanıtma yazısı).
1612. İsmail Hakkın, “Karanlık Bir Dünyaya Gülümsemek”, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.144-145 (kitap tanıtma yazısı).

1613. Eylülsarmaşığı, “Büyük Bir Rus Romancısı”, *Argos*, nr.34, Haziran 1991, s.145-146 (kitap tanıtma yazısı).

Nr 35 (Temmuz 1991)

1614. Selim İleri, “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.7.

1615. “Sergiler”, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.8.

1616. Necmi Sönmez, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Dadamax ya da Büyük Kuşun Gölgesinde 100 Yıl”, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.10-13.

1617. Francis Cremieux, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Kahnweiler “Kübizm”i Anlatıyor”, Türkçesi: Kaya Özsezgin, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.14-17.

1618. Eser Noyan-Engin Noyan, “Sevmek O’nu Bir Suç İse...”, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.18 (mektup kutusu).

1619. Ahmet Oktay, “Dönüyor Mevsim”, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.19-21 (şiir).

1620. Raymond Radiguet, “Kurt Üşümesi”, Türkçesi: Fadıl Kocagöz, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.22 (şiir).

1621. Raymond Radiguet, “Kırık Saat”, Türkçesi: Fadıl Kocagöz, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.23 (şiir).

1622. Raymond Radiguet, “Düzlem”, Türkçesi: Fadıl Kocagöz, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.23 (şiir).

1623. Raymond Radiguet, “Çiçeklerin ya da Yıldızların Sesi”, Türkçesi: Fadıl Kocagöz, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.24 (şiir).

1624. Raymond Radiguet, “Kendim”, Türkçesi: Fadıl Kocagöz, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.25 (şiir).

1625. Raymond Radiguet, “Saklı Haklar”, Türkçesi: Fadıl Kocagöz, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.25 (şiir).

1626. Raymond Radiguet, “Bir Ağustos Akşamı”, Türkçesi: Fadıl Kocagöz, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.26 (şiir).

1627. Raymond Radiguet, “Kıyıda”, Türkçesi: Fadıl Kocagöz, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.26 (şiir).

1628. Raymond Radiguet, “Incognito”, Türkçesi: Fadıl Kocagöz, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.27 (şiir).

1629. Raymond Radiguet, “Bir Kartpostal: Paris Rıhtımları”, Türkçesi: Fadıl Kocagöz, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.27 (şiir).
1630. Orhan Alkaya, “Hayvan Öldü:1984”, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.28-30 (şiir).
1631. Osman Olmuş, “Küçükhanım Aşkları”, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.31 (şiir).
1632. Osman Olmuş, “Şehrayin”, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.32 (şiir).
1633. Adnan Metin, “Besmeleyle”, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.33 (şiir).
1634. Adnan Metin, “Kendi Biçiminde”, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.33 (şiir).
1635. Adnan Metin, “Tümcelerdeki Tansıklık”, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.34 (şiir).
1637. Adnan Metin, “At Resimleri Çizerken”, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.34 (şiir).
1638. Adnan Metin, “Ölü Atlarla”, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.34 (şiir).
1639. Jale Sancak, “Ses”, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.35-36 (hikâye).
1640. Jale Sancak, “Ve Bir Gün İsa Geldi”, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.37 (hikâye).
1641. Murat Yalçın, “Deli Karanfil Masalı”, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.38-40 (anlatı).
1642. Aslı Erdoğan, “Mektup, Size”, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.41 (metin).
1643. Stefan Zweig, “Montaigne ya da Bireysel Özgürlük”, Türkçesi: Ahmet Cemal, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.42-47 (deneme).
1644. Ahmet Oktay, “Jdanov’un Hayaleti”, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.48-51 (kültür ve politika).
1645. Füsün Akatlı, “İçten İçte İçtenlik”, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.52-53 (bir yaşamın yongaları).
1646. Raymond Radiguet, “Metinler, Notlar”, Türkçesi: Berran Ersan, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.54-55 (fragman).
1647. A.Didem Uslu, “Edebiyat Eleştirisi ve Kurtlar Üzerine”, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.56-64 (yazın incelemesi).

1648. Talat Kırış, “Yaratmaya Dair”, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.65-71 (tıp ve sanat).
1649. Berran Ersan, “Yahşi Baraz”, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.72-74 (söyleşi).
1650. Fahir Aksoy, “Halk, Bektaşî ve Mevlevî Sanatları (Bazı Düşünceler)...”, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.75-82 (geleneksel Türk sanatı).
1651. “Biedermier Dönemi İnsan Resimleri”, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.84-100 (sanat).
1652. Güzhan Müstecaplıoğlu, “Malik Aksel: Halk Resimlerinde Bir Kuşevi”, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.101-111 (sanat).
1653. Kaya Özsezgin, “Figür Kaynaklı Bir Metamorfoz”, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.112-114 (sanat).
1654. “Halit Refiğ”, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.115-128 (albüm).
1655. “Türk Edebiyatında “la dame aux camélias” Çevirileri”, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.129.
1656. Işın Bengi, “Türk Edebiyatında “La Dame Aux Camélias” Çevirileri”, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.130-143 (araştırma).
1657. Eylülsarmaşığı, “Raymond Queneau Türkçede”, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.144-145 (kitap tanıtma yazısı).
1658. Şebnem İyınam, “Uğursuzluğun Hüznü”, *Argos*, nr.35, Temmuz 1991, s.145-146 (kitap tanıtma yazısı).
- Nr 36 (Ağustos 1991)**
1659. Selim İleri, “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.7.
1660. Maiten Bouisset, “Dan Flavin’in Neon Espaslı Minimalizmi”, Türkçesi: Kaya Özsezgin, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.8-12 (plastik sanatlar).
1661. Necmi Sönmez, “Dizge ve Kafes”, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.14-16 (plastik sanatlar).
1662. Dino Campana, “Marradi”, Türkçesi: İbrahim F. Yakupoğlu, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.19 (şiir).
1663. Dino Campana, “Şeylerin Önünde”, Türkçesi: İbrahim F. Yakupoğlu, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.20 (şiir).

1664. Dino Campana, “Akdenizvari Günbatışı”, Türkçesi: İbrahim F. Yakupoğlu, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.21 (şiir).
1665. Dino Campana, “Gece”, Türkçesi: İbrahim F. Yakupoğlu, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.22 (şiir).
1666. Dino Campana, “II. Yolculuk ve Geri Dönüş”, Türkçesi: İbrahim F. Yakupoğlu, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.23 (şiir).
1667. Ercüment Uçarı, “BAŞLIKSIZ”, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.24 (şiir).
1668. Bedri Gencer, “Öksüzlüğün Tadını Çıkararak Sevgililer İçin”, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.25 (şiir).
1669. M.Necati Yıldırım, “Meal Aynası...”, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.26-27 (şiir).
1670. Macit Eren, “Düş Çelengi”, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.28 (şiir).
1671. Macit Eren, “Tutkuların Yasası Yok Ki”, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.29-30 (şiir).
1672. Demir Özlü, “Pipolar”, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.31-37 (hikâye).
1673. Nazlı Eray, “Balkon Sefası (Radyo Öyküsü)”, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.38-40 (hikâye).
1674. Anlatan: Ali H. Neyzi, ““Balıkçı” Feride Hanımefendi’nin Öyküsü”, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.41-46 (hikâye).
1675. Paul Bowles, “Laçen’le Hıdır’ın Öyküsü”, çev. Yurdanur Salman, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.47-50 (hikâye).
1676. Colette, “İkinci Kadın”, çev. Berran Ersan, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.51-52 (alıntı).
1677. Walter Benjamin, ““Einbahnstrasse””, Türkçesi: Ahmet Cemal, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.53-59 (aforizmalar).
1678. Ahmet Cemal, “Seçilmiş Bir Yalnızlığın İçinden”, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.60-62 (deneme).
1679. “Kristof Kolomb’un Mektubu”, çev. Yıldız Canpolat, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.63-67 (mektup).
1680. Ramis Dara, “Yuvarlanan Taşlar Hüzün Tutar”, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.68-72 (yazın incelemesi).

1681. Mustafa Ever, “Adlar ve Kitaplar”, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.73-78 (yazın incelemesi).
1682. Halûk Y. Şehsuvaroğlu, “Dolmabahçe Sarayı”, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.79-82 (hatıra defteri).
1683. Belma Saraççı, “Emanet Bırakılmış İki Bavuldan Arta Kalanlar”, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.84-98 (sanat).
1684. Süleyman Saim Tekcan, “Mini Resim-Mini Print”, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.99-111 (sanat).
1685. “Hasan Murat Erşan”, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.112-114 (sanat).
1686. “Colette (1873-1954)”, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.115-133 (albüm).
1687. Andre Gide, “Colette’e Saygı”, Türkçesi: Berran Ersan, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.116.
1688. Selim İleri, “Colette’in Evi”, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.133.
1689. Ünsal Oskay, “Mumyalanmış Beethoven’lar”, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.134-142 (araştırma).
1690. Yaşar İlksavaş, “Deli Dumrul”, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.143 (tiyatro).
1691. Belma Saraççı, “Bir Yeryüzü Tutsaklığı”, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.144-145 (kitap tanıtma yazısı).
1692. Selim İleri, “Karga Sağlık İçinde...”, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.145 (kitap tanıtma yazısı).
1693. Eylülsarmaşığı, ““Cicim” İçin Çiziktirmeler”, *Argos*, nr.36, Ağustos 1991, s.146 (kitap tanıtma yazısı).

Nr 37 (Eylül 1991)

1694. Selim İleri, “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.37, Eylül 1991, s.7.
1695. “Sergiler”, *Argos*, nr.37, Eylül 1991, s.8.
1696. Kaya Özsezgin, “Geçen Aydan Gelecek aya/Stuttgart İzlenimleri”, *Argos*, nr.37, Eylül 1991, s.10-18.
1697. Arthur Rimbaud, “Kötü Kan”, Türkçesi: Özdemir İnce, *Argos*, nr.37, Eylül 1991, s.19-24 (şiir).

1698. Arthur Rimbaud, “Tan”, Türkçesi: Özdemir İnce, *Argos*, nr.37, Eylül 1991, s.25 (şiiir).
1699. Arthur Rimbaud, “Çiçekler”, Türkçesi: Özdemir İnce, *Argos*, nr.37, Eylül 1991, s.26 (şiiir).
1700. Arthur Rimbaud, “Gizemli”, Türkçesi: Özdemir İnce, *Argos*, nr.37, Eylül 1991, s.27 (şiiir).
1701. Arthur Rimbaud, “Doğüstü Yaratık”, Türkçesi: Özdemir İnce, *Argos*, nr.37, Eylül 1991, s.28 (şiiir).
1702. Arthur Rimbaud, “Olanaksız”, Türkçesi: Özdemir İnce, *Argos*, nr.37, Eylül 1991, s.29-31 (şiiir).
1703. Cevdet Karal, “Meyil”, *Argos*, nr.37, Eylül 1991, s.32 (şiiir).
1704. Cevdet Karal, “Ayna”, *Argos*, nr.37, Eylül 1991, s.32 (şiiir).
1705. Cevdet Karal, “Bekleyiş”, *Argos*, nr.37, Eylül 1991, s.32 (şiiir).
1706. Cevdet Karal, “İncelik”, *Argos*, nr.37, Eylül 1991, s.33 (şiiir).
1707. Cevdet Karal, “Gizli Bahçe”, *Argos*, nr.37, Eylül 1991, s.33 (şiiir).
1708. Cevdet Karal, “Dırdır Böceği”, *Argos*, nr.37, Eylül 1991, s.33 (şiiir).
1709. Osman Olmuş, “Damalı Aşklar”, *Argos*, nr.37, Eylül 1991, s.34 (şiiir).
1710. Osman Olmuş, “Kavuniçi Ayrılıklar”, *Argos*, nr.37, Eylül 1991, s.35 (şiiir).
1711. Osman Olmuş, “Çömez Aşklar”, *Argos*, nr.37, Eylül 1991, s.36 (şiiir).
1712. Arthur Rimbaud, “Kâhin’in Mektupları”, Mektupların Türkçesi ve Açıklamaları: Özdemir İnce, *Argos*, nr.37, Eylül 1991, s.37-45[Georges Izambart’a, Paul Demeny’ye,](Arthur Rimbaud).
1713. Özdemir İnce, “ “Ben Bir Başkasıdır”, Ama Başkası Kim?”, *Argos*, nr.37, Eylül 1991, s.46-54 (Arthur Rimbaud).
1714. Stefan Zweig, “Arthur Rimbaud”, Türkçesi: Ahmet Cemal, *Argos*, nr.37, Eylül 1991, s.55-60 (Arthur Rimbaud).
1715. Özdemir İnce, “Arthur Rimbaud’un Yaşamı”, *Argos*, nr.37, Eylül 1991, s.61-71 (Arthur Rimbaud).
1716. Selçuk Baran, “Sen, Ben ve Diğerleri”, *Argos*, nr.37, Eylül 1991, s.72-82 (hikâye).

1717. Ahmet Cemal, “Viyana’da Geçmiş Zaman Süsleri”, *Argos*, nr.37, Eylül 1991, s.84-114 (sanat).

1718. Füsün Akatlı, “İçtenliğin İzinde”, *Argos*, nr.37, Eylül 1991, s.115-116 (bir yaşamın yongaları).

1719. Selim İleri, “ “ Soğuktu ve Yağmur Çiseliyordu” Üzerine...”, *Argos*, nr.37, Eylül 1991, s.117-126 [E. Engin Ayça, Türkân Şoray, Gülsen Tuncer ile] (söyleşi).

1720. İzak Algazi Unutulmuş Bir Musiki Üstadı, *Argos*, nr.37, Eylül 1991, s.127.

1721. Bülent Aksoy, “Unutulmuş Bir Musiki Üstadı: Haham İzak Algazi Efendi”, *Argos*, nr.37, Eylül 1991, s.128-143 (araştırma).

1722. Berren Ersan, “ “Yokluk, Yıkım..., Ölüm””, *Argos*, nr.37, Eylül 1991, s.144 (kitap tanıtma yazısı).

1723. Berran Ersan, “Gombrowicz ve Pornografi”, *Argos*, nr.37, Eylül 1991, s.145 (kitap tanıtma yazısı).

1724. Şebnem İyınam, “Bir Erkek, İki Kadın...”, *Argos*, nr.37, Eylül 1991, s.146 (kitap tanıtma yazısı).

Nr 38 (Ekim 1991)

1725. Selim İleri, “Seyir Defteri”, *Argos*, nr. 38, Ekim 1991, s.7.

1726. “Sergiler”, *Argos*, nr. 38, Ekim 1991, s.10-11.

1727. Berran Ersan, “Geçen Aydan Gelecek Aya/ Eski ve Yeni”, *Argos*, nr. 38, Ekim 1991, s.13.

1728. Gürhan Tümer, “Kuyruklu Piyanodan Liechtenstein Anayasasına...”, *Argos*, nr. 38, Ekim 1991, s.16-18 (gezi).

1729. Attilâ İlhan, “ ‘o hangi zamandı...’ - 1. kar yağın bir sarışın...”, *Argos*, nr. 38, Ekim 1991, s.19-20 (şiir).

1730. Attilâ İlhan, “-2. uzak köpekler gecesi...”, *Argos*, nr. 38, Ekim 1991, s.21-22 (şiir).

1731. Attilâ İlhan, “-3. Çarçın’de geçen kış...”, *Argos*, nr. 38, Ekim 1991, s.23-24 (şiir).

1732. Hulki Aktunç, “Kadın Yalvaç Terekesi”, *Argos*, nr. 38, Ekim 1991, s.25-31 (şiir).

1733. Özer Ozankaya, “‘‘Yararsız Güzellik’’e Sunuş”, *Argos*, nr. 38, Ekim 1991, s.32 (sunuş).
1734. Guy De Maupassant, “Yararsız Güzellik”, Türkçesi: Özer Ozankaya, *Argos*, nr. 38, Ekim 1991, s.33-41 (hikâye).
1735. Füsün Akatlı, “Çağ Tanıkları”, *Argos*, nr. 38, Ekim 1991, s.42-43 (bir yaşamın yongaları).
1736. Walter Benjamin, “Tarih Kavramı Üzerine”, *Argos*, nr. 38, Ekim 1991, s.44-50 (tarih ve felsefe).
1737. Abidin Dino, “İlhan Koman Üstüne Son Ehram’a ANIT”, *Argos*, nr. 38, Ekim 1991, s.51-54 (plastik sanatlar).
1738. A. Önder Otçu, “Bilge Karasu’nun *Gece*’si: Bir İnsanbilimsel Yaklaşım”, *Argos*, nr. 38, Ekim 1991, s.55-62 (yazın ve insanbilim).
1739. Ergün Akça, “‘Kurtlar’ ve Yatışmayan Bilinç Diktatörlüğü”, *Argos*, nr. 38, Ekim 1991, s.63-65 (yazın incelemesi).
1740. Halit Refiğ, “PEra’dan İstiklâl Caddesi’ne”, *Argos*, nr. 38, Ekim 1991, s.66-68 (İstanbul).
1741. Gülper Refiğ, “İstanbul Özlemi”, *Argos*, nr. 38, Ekim 1991, s.69-72 (semter, insanlar).
1742. Berran Ersan, “Ahmet Oktay: ‘Her zaman bir vahşi çıkacaktır...’”, *Argos*, nr. 38, Ekim 1991, s.73-77 (söyleşi).
1743. Berran Ersan, “Medya-Edebiyat İlişkileri”, *Argos*, nr. 38, Ekim 1991, s.78 [Füsün Akatlı, Hulki Aktun, Ahmet Cemal, Ferit Edgü, Leyla Erbil, Nedim Gürsel, Selim İleri, Ahmet Oktay, Tomris Uyar, Hilmi Yavuz, Tahsin Yücel’in cevaplamaları ile] (soruşturma).
1744. Eylülsarmaşığı, “İstanbul’un Değişen Çehresi”, *Argos*, nr. 38, Ekim 1991, s.84-97 (sanat).
1745. Mehmet Ergüven, “Devrim Erbil”, *Argos*, nr. 38, Ekim 1991, s.97-109 (sanat).
1746. Manuel Jover, “A. Derain’in ‘Çıplak’ları”, Türkçesi: Kaya Özsezgin, *Argos*, nr. 38, Ekim 1991, s.110-114 (sanat).
1747. “Dormen Tiyatrosu”, *Argos*, nr. 38, Ekim 1991, s.115-127 (albüm).
1748. Selim İleri, “Dormen Tiyatrosu Üzerine...”, *Argos*, nr. 38, Ekim 1991, s.116 (albüm).

1749. C.M. Bowra, “Yalvaçlar ve Biliciler”, Türkçesi: Mehmet H. Doğan, *Argos*, nr. 38, Ekim 1991, s.128-143 (araştırma).

1750. Eylülsarmaşığı, “Sahnede İngiliz Edebiyatı”, *Argos*, nr. 38, Ekim 1991, s.144-145 (kitap tanıtma yazısı).

1751. Selim İleri, “Andaç”, *Argos*, nr. 38, Ekim 1991, s.145-146 (kitap tanıtma yazısı).

1752. Esra Tümer, “ “Bir Dolu Saçmalık”, *Argos*, nr. 38, Ekim 1991, s.146 (kitap tanıtma yazısı).

Nr 39 (Kasım 1991)

1753. “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.39, Kasım 1991, s.7.

1754. “Sergiler”, *Argos*, nr.39, Kasım 1991, s.8-14.

1755. Can Külahlıoğlu, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Kezban Arca’da Kadın ve Hayvanlar”, *Argos*, nr.39, Kasım 1991, s.15.

1756. Esra Tümer, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Dört Mevsim ve Diğerleri...”, *Argos*, nr.39, Kasım 1991, s.17.

1757. Enis Batur, “Düello”, *Argos*, nr.39, Kasım 1991, s.19-20 (şiir).

1758. Turgay Kantürk, “Kurbağa Prince ve Madonna”, *Argos*, nr.39, Kasım 1991, s.21-24 (şiir).

1759. A.Önder Otçu, “İstanbul Şiirleri/I. İstanbul Kadar”, *Argos*, nr.39, Kasım 1991, s.25-26 (şiir).

1760. A.Önder Otçu, “İstanbul Şiirleri/II. Bir Küçük Erkek Çocuk”, *Argos*, nr.39, Kasım 1991, s.26-27(şiir).

1761. A.Önder Otçu, “İstanbul Şiirleri/III. Baba”, *Argos*, nr.39, Kasım 1991, s.28 (şiir).

1762. Bülent Erbaşar, “Var Olmak İçin”, *Argos*, nr.39, Kasım 1991, s.29-48 (oyun).

1763. Ferit Edgü, “Osman Hamdi Bey’in Düşsel Portresi”, *Argos*, nr.39, Kasım 1991, s.49-51 (portre).

1764. Bilge Karasu, “Tefimiz Elimizde Yılanlar Belimizde...”, *Argos*, nr.39, Kasım 1991, s.52-58 (deneme).

1765. Füsün Akatlı, “Sefalı Çiçekler Olsun!”, *Argos*, nr.39, Kasım 1991, s.59 (bir yaşamın yongaları).
1766. Yıldız Canpolat, “XX. Yüzyıl Başlarında Üç Batılı Gezginin Gözüyle İstanbul”, *Argos*, nr.39, Kasım 1991, s.60-65 (İstanbul).
1767. Metin And, “Othello Üzerine Çeşitlemeler”, *Argos*, nr.39, Kasım 1991, s.66-71 (tiyatro tarihi).
1768. Nezihe Araz, “Kirazlı Şapka”, *Argos*, nr.39, Kasım 1991, s.72-73 (anı).
1769. Ahmet Oktay, “Yazınsal Bir “Taharri” Dolayısıyla”, *Argos*, nr.39, Kasım 1991, s.74-75 (değinme).
1770. Necmi Sönmez, “Yunanistan Fotoğrafları Sergisi”, *Argos*, nr.39, Kasım 1991, s.76-78 [19.ve 20. Yüzyıl] (fotoğraf).
1771. Berran Ersan, “Gülriş Sururi: “Ben en büyük kumarbazım...””, *Argos*, nr.39, Kasım 1991, s.79-82 (söyleşi).
1772. “Ekspresyonizm ve Sonrası”, *Argos*, nr.39, Kasım 1991, s.84-95 (sanat).
1773. Hüsamettin Koçan, “Resmimden Notlar”, *Argos*, nr.39, Kasım 1991, s.96-103 (sanat).
1774. Kaya Özsezgin, “Sergileme Objesi Olarak Heykel”, *Argos*, nr.39, Kasım 1991, s.104-110 (sanat).
1775. “Georg Dönemi Yazı Masaları”, *Argos*, nr.39, Kasım 1991, s.111-114 (sanat).
1776. “Metin And”, *Argos*, nr.39, Kasım 1991, s.115-127 (albüm).
1777. Nazlı Eray, “Metin’i Bana Sorarsanız...”, *Argos*, nr.39, Kasım 1991, s.116 (albüm).
1778. Ernest H. Gombrich, “Pygmalion’un Sihirli Gücü”, Türkçesi: Ahmet Cemal, *Argos*, nr.39, Kasım 1991, s.128-140 (sanat tarihi).
1779. Selim İleri, “Gönülsüz “Müfettiş””, *Argos*, nr.39, Kasım 1991, s.141 (tiyatro).
1780. Suat Arıman, “Düdüklüde Soap Opera”, *Argos*, nr.39, Kasım 1991, s.142 (tiyatro).
1781. Ahmet Cemal, “Eğlence Geceleri”, *Argos*, nr.39, Kasım 1991, s.143 (televizyon).

1782. Eylülsarmaşığı, “Yağmurlu Sokaklarda Aşk...”, *Argos*, nr.39, Kasım 1991, s.144 (kitap tanıtma yazısı).

1783. Murat Ersan, “Rock Müzikte Simge Topluluk”, *Argos*, nr.39, Kasım 1991, s.144-145 (kitap tanıtma yazısı).

1784. Ahmet Cemal, “Yalnızlığın Keşfi”, *Argos*, nr.39, Kasım 1991, s.145-146 (kitap tanıtma yazısı).

Nr 40 (Aralık 1991)

1785. Selim İleri, “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.40, Aralık 1991, s.7.

1786. “Sergiler”, *Argos*, nr.40, Aralık 1991, s.10.

1787. Can Külahlıoğlu, “Geçen Aydan Gelecek aya/ Yeni Bir Ressam Olarak Fatma Tülin Öztürk”, *Argos*, nr.40, Aralık 1991, s.12-15.

1788. “1991-1992 Aralık Oyun Düzeni”, *Argos*, nr.40, Aralık 1991, s.16.

1789. Enis Batur, “Şairin (Dağınık Duman Arasından) Portresi”, *Argos*, nr.40, Aralık 1991, s.19 (şiiir).

1790. Enis Batur, “Şairin (Yandan Yansılı) Önden Portresi”, *Argos*, nr.40, Aralık 1991, s.20 (şiiir).

1791. Osman Olmuş, “Müsterih Aşklar”, *Argos*, nr.40, Aralık 1991, s.21 (şiiir).

1792. Osman Olmuş, “Muamelesiz Aşklar”, *Argos*, nr.40, Aralık 1991, s.22 (şiiir).

1793. Esra Zeynep, “Yarım Ekmek Bir Gazete”, *Argos*, nr.40, Aralık 1991, s.23 (şiiir).

1794. Esra Zeynep, “Hayat Döküntüleri”, *Argos*, nr.40, Aralık 1991, s.24 (şiiir).

1795. Esra Zeynep, “Kıştım Neye Yansısam”, *Argos*, nr.40, Aralık 1991, s.24 (şiiir).

1796. Aslı Erdoğan, “Son Elveda”, *Argos*, nr.40, Aralık 1991, s.25-27 (hikâye).

1797. Franz Kafka, ““Dava” Döneminde Günce Notları”, Türkçesi: Ahmet Cemal, *Argos*, nr.40, Aralık 1991, s.28-32 (günce).

1798. Nezihe Araz, “Mustafa Kemal’in Ankara’sı”, *Argos*, nr.40, Aralık 1991, s.33-39 (şehir ve kültür).

1799. Uğur Kökden, “Neyin Donmuş Fotoğrafı Bu Kare?”, *Argos*, nr.40, Aralık 1991, s.40-42 (deneme).

1800. Bertnard Poirot-Delpech, “Jean Genet”, Türkçesi: Berran Ersan, *Argos*, nr.40, Aralık 1991, s.43-47 (söyleşi).
1801. Ragıp Ege, “Bir Japonya Gezisinin Düşündürdükleri”, *Argos*, nr.40, Aralık 1991, s.48-52 (toplumbilim).
1802. Ahmet Cemal, “Franz Kafka Türkiye’ye Ne Verebilir (II)”, *Argos*, nr.40, Aralık 1991, s.53-54 (değinme).
1803. Ali H. Neyzi, “Zühtü Paşa Camii İmamı Hoca Nasrüddin Efendinin Öyküsüdür”, *Argos*, nr.40, Aralık 1991, s.55-60 (anı).
1804. Gönül den E. Söker, “ “Aynanın İçindekiler” de Gazeteciler”, *Argos*, nr.40, Aralık 1991, s.61-65 (yazın incelemesi).
1805. Gültekin Çizgen, “Picasso’nun Küfürleri”, *Argos*, nr.40, Aralık 1991, s.66 (değinme).
1806. Sami Yetik, “Üsküdarlı Cevat”, *Argos*, nr.40, Aralık 1991, s.68-80 (sanat).
1807. Erhan Karaesmen, “Duru Sevinçler Dünyası”, *Argos*, nr.40, Aralık 1991, s.81-89 (sanat).
1808. Birol Demir, “Nesne- Mekân İlişkileri”, *Argos*, nr.40, Aralık 1991, s.90-93 (sanat).
1809. Gürhan Tümer, “Küçük İzmir Albümü”, *Argos*, nr.40, Aralık 1991, s.94-98 (sanat).
1810. Gürhan Tümer, “İzmir... İzmir...”, *Argos*, nr.40, Aralık 1991, s.99-106 (İzmir).
1811. Melih Başaran-M. Şehmus Güzel, “Abidin Dino’yla ‘Eller’ Üzerine”, *Argos*, nr.40, Aralık 1991, s.107-120 (eller).
1812. Gülper Refiğ, “Saygun ve Kerem”, *Argos*, nr.40, Aralık 1991, s.121-123 (opera).
1813. Suat Arıman, “Vanya Dayı”, *Argos*, nr.40, Aralık 1991, s.124 (tiyatro).
1814. Selim İleri, “Çehov’la Günler...”, *Argos*, nr.40, Aralık 1991, s.125 (tiyatro).
1815. Levent Dönmez, “Galaya Gittik”, *Argos*, nr.40, Aralık 1991, s.126 (kulis).
1816. Eylülsarmaşığı, “Ahmet Oktay’la “Ağıtlar ve Övgüler” Üzerine”, *Argos*, nr.40, Aralık 1991, s.127-128 (kitap tanıtma yazısı).

1817. Esra Tümer, “Hulki Aktunç: “Verilecek İfade Yok Aşklardan Başka””, *Argos*, nr.40, Aralık 1991, s.128-129 (kitap tanıtma yazısı).

1818. Eylülsarmaşığı, “Çevirmeni Stefan Zeig’i Anlatıyor”, *Argos*, nr.40, Aralık 1991, s.129-130 (kitap tanıtma yazısı).

Nr 41 (Ocak 1992)

1819. Selim İleri, “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.7.

1820. “Sergiler”, *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.8-10.

1821. Necmi Sönmez, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Görmek ve Sınırlılıkları”, *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.12-15.

1822. Stefan Zweig, “Hint Özdeyişi”, Türkçesi: Ahmet Cemal, *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.19 (şiir).

1823. Stefan Zweig, “Yükselen Duman”, Türkçesi: Ahmet Cemal, *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.20 (şiir).

1824. Stefan Zweig, “Sonbahar Sonesi”, Türkçesi: Ahmet Cemal, *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.21 (şiir).

1825. Stefan Zweig, “Son Şiir”, Türkçesi: Ahmet Cemal, *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.21 (şiir).

1826. Özdemir İnce, “Nazar”, *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.22 (şiir).

1827. Özdemir İnce, “To Kalon”, *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.23 (şiir).

1828. Özdemir İnce, “Sabır Taşı”, *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.24 (şiir).

1829. Özdemir İnce, “Öykü”, *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.24 (şiir).

1830. Kubilay Köseoğlu, “Gün”, *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.25 (şiir).

1831. Kubilay Köseoğlu, “Bağ”, *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.25 (şiir).

1832. Kubilay Köseoğlu, “Düş”, *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.25 (şiir).

1833. Kubilay Köseoğlu, “Kız”, *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.25 (şiir).

1834. Murat Yalçın, “Tuhafiyeci”, *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.26-28 (hikâye).

1835. Janset Berkok Shami, “Bekleyiş”, Türkçesi: Bengü Oktay, *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.29-31 (hikâye).

1836. Walter Benjamin, "Charles Baudelaire", Türkçesi: Ahmet Cemal, *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.32-41 (sanat ve politika).
1837. Ertuğrul Önalp, "İspanya'dan Timurlenk'e Gönderilen Bir Elçiye Göre 1403 Yılında İstanbul", *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.42-47 (İstanbul).
1838. Tuncer Uçarol, "'1940'lara Doğru Şiirimiz", *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.48-55 (günce).
1839. Füsün Akatlı, "Hiç Eskimeyecek Bir Yazı!", *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.56-57 (bir yaşamın yongaları).
1840. Selim İleri, "Gizli Yüz", *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.58 (sinema).
1841. Selim İleri, "Ömer Kavur: Bizde Kesekağıdı Yapar Gibi Film Yapıyorlar.", *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.59-66 (sinema).
1842. Gilles Genty, "Hayaletlerin Sonatı", Türkçesi: Kaya Özsezgin, *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.68-71 (sanat).
1843. Özey Erkılıç, "Ender Güzey'de Obje Ve Süje İlişkileri", *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.72-82 (sanat).
1844. Esra Tümer, "İsmail Çoban: Yerel ve Evrensel Değerler", *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.83-90 (sanat).
1845. Demosthenes Davvetas, "Işığın Peşinde", *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.91-98 (sanat).
1846. "Amerikan Yaşamına Giriş...", *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.99.
1847. Ahmet Oktay, "Amerikan Yaşamına Giriş", *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.100-112 (araştırma).
1848. Necla Zarakol, "Necdet Uğur", *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.113-118 (söyleşi).
1849. Levent Dönmez, "Kimden Sonra Tufan!", *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.119 (tiyatro).
1850. Suat Arıman, "Bir Besteciyi Tanımak", *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.120-121 (tiyatro).
1851. Levent Dönmez, "Artık Hak Etmeyeceğim", *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.122-125 (çekim).
1852. Murat Ersan, "Birkaç Kaset", *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.126 (müzik).

1853. Eylülsarmaşığı, “Güven Turan’a “Bir Albümde Dört Mevsim” Üzerine Sorular”, *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.127 (kitap tanıtma yazısı).

1854. Osman Olmuş, “Savsaklanmamış Karşı Hamle”, *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.127-128 (kitap tanıtma yazısı).

1855. Eylülsarmaşığı, “Orhan Alkaya İle “A! Etika” Üzerine”, *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.128-129 (kitap tanıtma yazısı).

1856. Necmi Sönmez, ““Elimin Nereye Değin Uzanabileceğini Bilemiyorum””, *Argos*, nr.41, Ocak 1992, s.129-130 (kitap tanıtma yazısı).

Nr 42 (Şubat 1992)

1857. Selim İleri, “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.42, Şubat 1992, s.7.

1858. “Sergiler”, *Argos*, nr.42, Şubat 1992, s.8-11.

1859. Necmi Sönmez, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Egon Schiele’nin “Catal Que Raisonne”si”, *Argos*, nr.42, Şubat 1992, s.12-15.

1860. Vüs’at O. Bener, “Şarkı Sözleri”, *Argos*, nr.42, Şubat 1992, s.19 (şiiir).

1861. Vüs’at O. Bener, “Sabah”, *Argos*, nr.42, Şubat 1992, s.20 (şiiir).

1862. Vüs’at O. Bener, “Gemi”, *Argos*, nr.42, Şubat 1992, s.20 (şiiir).

1863. Vüs’at O. Bener, “Ninni”, *Argos*, nr.42, Şubat 1992, s.21 (şiiir).

1864. Anna Ahmatova, “BAŞLIKSIZ”, Türkçesi: Figen Batur, *Argos*, nr.42, Şubat 1992, s.22-28 (şiiir).

1865. Osman Olmuş, “Pan Flüt Çetesi”, *Argos*, nr.42, Şubat 1992, s.29 (şiiir).

1866. Osman Olmuş, “Masalsız Sobalar”, *Argos*, nr.42, Şubat 1992, s.30 (şiiir).

1867. Osman Olmuş, “Kadavra Gözleri”, *Argos*, nr.42, Şubat 1992, s.31 (şiiir).

1868. Bora savaşer, “Karar Güncesi”, *Argos*, nr.42, Şubat 1992, s.32-38 (hikâye).

1869. Sibel Türkmenoğlu, “Anısız Bir Cinayet”, *Argos*, nr.42, Şubat 1992, s.39-40 (hikâye).

1870. Füsün Akatlı, “Deneme/Yanıılma”, *Argos*, nr.42, Şubat 1992, s.41 (bir yaşaamın yongaları).

1871. A.Önder Otçu, “Seks Yalanları ve Video Teyp: Bir İnsanbilimsel Yaklaşım”, *Argos*, nr.42, Şubat 1992, s.42-56 (insanbilim).

1872. Necef Akra-Selim İleri, “Mehmet Turan Akköprülü”, *Argos*, nr.42, Şubat 1992, s.57-61 (televizyon).
1873. Berran Ersan, “Aysun Aslan”, *Argos*, nr.42, Şubat 1992, s.62-66 (bale).
1874. Hamit Görele, “Birkaç Söz...”, *Argos*, nr.42, Şubat 1992, s.68-80 (sanat).
1875. Serfiraz Ergun, “Robert Rauschenberg”, *Argos*, nr.42, Şubat 1992, s.81-86 (sanat).
1876. Özdemir İnce, “Ingreserotikamani”, *Argos*, nr.42, Şubat 1992, s.87-91 (sanat).
1877. Deniz Şengel, “Selim Altan’ın Yeni Resimleri”, *Argos*, nr.42, Şubat 1992, s.92-98 (sanat).
1878. “Sürgünde Entellektüeller”, *Argos*, nr.42, Şubat 1992, s.99.
1879. Franz I. Neumann, “Sürgünde Entellektüeller”, Türkçesi: Ünsal Oskay, *Argos*, nr.42, Şubat 1992, s.100-110 (araştırma).
1880. “Tarih Öncesi Zamanlar”, *Argos*, nr.42, Şubat 1992, s.111.
1881. Arnold Hauser, “Tarih Öncesi Zamanlar”, Türkçesi: Ahmet Cemal, *Argos*, nr.42, Şubat 1992, s.112-124 (araştırma).
1882. Levent Dönmez, “Daha Ne Beklenir!”, *Argos*, nr.42, Şubat 1992, s.125 (tiyatro).
1883. Nursen Karas, “Sevdalı Bulut”, *Argos*, nr.42, Şubat 1992, s.126-127 (tiyatro).
1884. Ahmet Cemal, “Ahmet Okaty’ın Yeni Kitabı”, *Argos*, nr.42, Şubat 1992, s.128 (kitap tanıtma yazısı).
1885. Selim İleri, “Yaşayan Ahmet Haşim”, *Argos*, nr.42, Şubat 1992, s.128-130 (kitap tanıtma yazısı).
1886. Murat Ersan, “Üç Yeni Kaset”, *Argos*, nr.42, Şubat 1992, s.130 (kitap tanıtma yazısı).

Nr 43 (Mart 1992)

1887. Selim İleri, “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.43, Mart 1992, s.7.
1888. “Sergiler”, *Argos*, nr.43, Mart 1992, s.8-11.
1889. Sema Olgaç, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Tanrılaştırdıklarımız ve Geleceğimiz!..”, *Argos*, nr.43, Mart 1992, s.12-13.

1890. Necmi Sönmez, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Çizgi ve Derinliği: Alexej Jawlensky Retrospektifi”, *Argos*, nr.43, Mart 1992, s.14-16.
1891. “1991-1992 Mart Oyun Düzeni”, *Argos*, nr.43, Mart 1992, s.18.
1892. Attilâ İlhan, “ ‘ayrılık sevdaya dâhil’ ”, *Argos*, nr.43, Mart 1992, s.1923 (şiir).
1893. Katherine Mansfield, “Günbatımı”, Türkçesi: Erendiz Atasü, *Argos*, nr.43, Mart 1992, s.24 (şiir).
1894. Katherine Mansfield, “Fırtına”, Türkçesi: Erendiz Atasü, *Argos*, nr.43, Mart 1992, s.25 (şiir).
1895. Katherine Mansfield, “Ringitaki Vadisi”, Türkçesi: Erendiz Atasü, *Argos*, nr.43, Mart 1992, s.26 (şiir).
1896. Esra Zeynep, “Fırdöndü Mavisî”, *Argos*, nr.43, Mart 1992, s.27 (şiir).
1897. Esra Zeynep, “Siyah Beyaz Bir Film”, *Argos*, nr.43, Mart 1992, s.28 (şiir).
1898. Esra Zeynep, “Minibüsüm”, *Argos*, nr.43, Mart 1992, s.28 (şiir).
1899. Cem Uzungüneş, “ “Sevişir Gibi Ağladılar” ”, *Argos*, nr.43, Mart 1992, s.29 (şiir).
1900. Cem Uzungüneş, “Soluğan”, *Argos*, nr.43, Mart 1992, s.30 (şiir).
1901. Nalan Barbarosoğlu, “Ay Varsa Fesleğenlere Dokunmam”, *Argos*, nr.43, Mart 1992, s.31-32 (hikâye).
1902. Belmin Söylemez, “Görünmez Portreler”, *Argos*, nr.43, Mart 1992, s.33-45 (senaryo).
1903. Rahim Tarım, “Mehmed Rauf Ve Mensur Şiirleri”, *Argos*, nr.43, Mart 1992, s.46-48 (edebiyat tarihi).
1904. Mehmed Rauf, “Mensur Şiirler”, *Argos*, nr.43, Mart 1992, s.49-52 (hatıra defteri).
1905. Stefan Zweig, “ “Pasaporta Vurulan Bir Damga” ”, Türkçesi: Ahmet Cemal, *Argos*, nr.43, Mart 1992, s.53-56 (günce).
1906. Ali H. Neyzi, “Mehmet İle Fatma”, *Argos*, nr.43, Mart 1992, s.57-59 (semtler, insanlar).
1907. Semiramis Yağcıoğlu, “Bilgili Seyirci ve Anlamlandırma Süreci”, *Argos*, nr.43, Mart 1992, s.60-62 (sinema).

1908. Füsün Akatlı, “Hocam Nusret Hızır’ın Anısına”, *Argos*, nr.43, Mart 1992, s.63-64 (bir yaşamın yongaları).
1909. “Ali Avni Çelebi”, *Argos*, nr.43, Mart 1992, s.68-77 (sanat).
1910. Köksal Çiftçi, “Ebrular İçin”, *Argos*, nr.43, Mart 1992, s.78-93 (sanat).
1911. Yıldırım Türker, “Resme Düşen Gölge”, *Argos*, nr.43, Mart 1992, s.94-98 (sanat).
1912. “Muhsin Ertuğrul”, *Argos*, nr.43, Mart 1992, s.99-109 (albüm).
1913. Gökhan Akçura, “Kulislerde Yanan Mumlar Ne Anlatır?”, *Argos*, nr.43, Mart 1992, s.100-101(albüm).
1914. Emre Gönen, “Aydın Uğur ile Keşfedilmemiş Bir Kıta Üzerine Söyleşi”, *Argos*, nr.43, Mart 1992, s.110-113 (söyleşi).
1915. Ahmet Oktay, “Cumhuriyetin Söylemi”, *Argos*, nr.43, Mart 1992, s.114-127 (araştırma).
1916. Berran Ersan, “Tahsin Yücel’le Son Romanı Üzerine”, *Argos*, nr.43, Mart 1992, s.129-130 (kitap tanıtma yazısı).
1917. Miguel Bayón, “Romancı Juan Jose Millas’la Söyleşi”, Türkçesi: Esra Tümer, *Argos*, nr.43, Mart 1992, s.130 (kitap tanıtma yazısı).

Nr 44 (Nisan 1992)

1918. Selim İleri, “Seyir Defteri”, *Argos*, nr.44, Nisan 1992, s.7.
1919. “Sergiler”, *Argos*, nr.44, Nisan 1992, s.8-11.
1920. Semra Aktunç, “Bir Şehri Büyütmek”, *Argos*, nr.44, Nisan 1992, s.12-14 (gezi).
1921. Nur Nirven, “Geçen Aydan Gelecek Aya/Hülya Düzenli Koç Üzerine”, *Argos*, nr.44, Nisan 1992, s.16-18.
1922. Attilâ İlhan, “flash back/-1. Yoksa geldiler mi...”, *Argos*, nr.44, Nisan 1992, s.19-20 (şiir).
1923. Attilâ İlhan, “flash back/-2.belki sabaha karşı...”, *Argos*, nr.44, Nisan 1992, s.21 (şiir).
1924. Attilâ İlhan, “flash back/-3.tanrı insanı unuttu...”, *Argos*, nr.44, Nisan 1992, s.22 (şiir).

1925. Murathan Mungan, “Yaz Sonu Şiirleri/Geçiyordum Uğradım”, *Argos*, nr.44, Nisan 1992, s.23-24 (şiir).
1926. Murathan Mungan, “Öğle Saati”, *Argos*, nr.44, Nisan 1992, s.25 (şiir).
1937. Murathan Mungan, “Vazoda Tozlu Güller”, *Argos*, nr.44, Nisan 1992, s.26 (şiir).
1928. Murathan Mungan, “Sandık Odası”, *Argos*, nr.44, Nisan 1992, s.27 (şiir).
1929. Murathan Mungan, “Dalgın Çalgılar”, *Argos*, nr.44, Nisan 1992, s.28-29 (şiir).
1930. Murathan Mungan, “Yaz Sonu”, *Argos*, nr.44, Nisan 1992, s.30 (şiir).
1931. Vüs’at O. Bener, “ “Bir Lahza-i Tahattur””, *Argos*, nr.44, Nisan 1992, s.31-32 (hikâye).
1932. Talat Kırış, “Kurşun Askerle Balerin”, *Argos*, nr.44, Nisan 1992, s.33-40 (hikâye).
1933. Robert Musıl, “Küçük Metinler”, Türkçesi: Ahmet Cemal, *Argos*, nr.44, Nisan 1992, s.41-44 (aforizma).
1934. Füsün Akatlı, “Eleştirinin Nesebi Üzerine Birkaç Söz”, *Argos*, nr.44, Nisan 1992, s.45 (bir yaşamın yongaları).
1935. Enis Batur, “Nabokov Sendromu”, *Argos*, nr.44, Nisan 1992, s.46-50 (deneme).
1936. İshak Reyna, “Düzyazılar”, *Argos*, nr.44, Nisan 1992, s.51 (deneme).
1937. Ertuğrul Önalp, “Granda: 1492’de Âşığı Kaybeden Şehir”, *Argos*, nr.44, Nisan 1992, s.52-59 (şehir ve kültür).
1938. Giovanni Careri, “Heykele Fotoğrafla Katkı”, Türkçesi: Kaya Özsezgin, *Argos*, nr.44, Nisan 1992, s.60-64 (fotoğraf).
1939. Ahmet Cemal, “ “İрма” ya da Bir Avuç Tiyatro Tarihi”, *Argos*, nr.44, Nisan 1992, s.65-66 (tiyatro).
1940. Özey Erkılıç, “Doğu ve Batı Çarkında Selim Turan”, *Argos*, nr.44, Nisan 1992, s.68-75 (sanat).
1941. Fuat Acaroğlu, “Bildiriler”, *Argos*, nr.44, Nisan 1992, s.7686 (sanat).
1942. Gürhan Tümer, “ “İyi Saatte Olsunlar” ve Sanat ya da Çağrı”, *Argos*, nr.44, Nisan 1992, s.87-98 (sanat).

1943. “Attilâ İlhan”, *Argos*, nr.44, Nisan 1992, s.99-111 (albüm).
1944. Selim İleri, “Attilâ İlhan için...”, *Argos*, nr.44, Nisan 1992, s.100 (sanat).
1945. Pier Paolo Pasolini, ““Salo, Sodom’un 120 Günü” Üzerine Kendi Kendimle Söyleşi”, Türkçesi: Sevin Okyay, *Argos*, nr.44, Nisan 1992, s.112-114 (sorular, yanıtlar).
1946. Arzu Etensel İldem, “İspanyol İç Savaşı ve Yazın”, *Argos*, nr.44, Nisan 1992, s.115-128 (araştırma).
1947. Eylülsarmaşığı, “Gülper Refiğ İle Adnan Saygun Kitabı Üzerine”, *Argos*, nr.44, Nisan 1992, s.128-130 (kitap tanıtma yazısı).
1948. Selim İleri, “Mîna Urgan’ın Gizli Romanı”, *Argos*, nr.44, Nisan 1992, s.130 (kitap tanıtma yazısı).